Suomen virallinen tilasto Finlands officiella statistik Official statistics of Finland
XI:74

Terveydenhuolto
Hälsovård
Health Services

1978

HELSINKI 1978

Lääkintöhallituksen vuosikirja 1971—1977

Medicinalstyrelsens årsbok 1971—1977

Year Book of National Board of Health 1971—1977

Lääkintöhallitus
Medicinalstyrelsen
National Board of Health

Suomen virallinen tilasto Finlands officiella statistik Official statistics of Finland
XI:74

Terveydenhuolto
Hälsovård
Health Services

Lääkintöhallituksen vuosikirja 1971–1977

Medicinalstyrelsens årsbok 1971–1977

Year Book of National Board of Health 1971–1977

1978

HELSINKI 1978

Tauluissa käytetyt symbolit — I tabellerna använda symboler — *Explanation of symbols*

Ennakkotieto — Preliminär uppgift — *Preliminary data*	*
Toisto — Repetition — *Repetition*	„
Ei mitään ilmoitettavana — Intet finnes att redovisa — *Magnitude nil*	—
Suure pienempi kuin puolet käytetystä yksiköstä — Storheten mindre än hälften av den använda enheten — *Magnitude less than half of unit employed*	0 0.0
Tietoa ei ole saatu — Uppgift ej tillgänglig — *Data not available*	..
Loogisesti mahdoton esitettäväksi — Logisk omöjlig uppgift — *Category not applicable*	.
Miehet — Män — *Men*	M
Naiset — Kvinnor — *Women*	N-K-F
Molemmat sukupuolet — Båda könen — *Both sexes*	Ms
Talletettu lääkintöhallituksen arkistoon — Förvaras i medicinalstyrelsens arkiv	• ■

Läänien tunnukset — Länens symboler — *Symbols of provinces:*

Uudenmaan — Nylands	U
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	T—P
Ahvenanmaan — Ålands	A
Hämeen — Tavastehus	H
Kymen — Kymmene	Ky
Mikkelin — S:t Michels	M
Kuopion — Kuopio	Ku
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	P—K
Vaasan — Vasa	V
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	K—S
Oulun — Uleåborgs	O
Lapin — Lapplands	L

ISSN 0303-2442

Helsinki 1978. Valtion Painatuskeskus

Alkusanat

Suomen Viralliseen Tilastoon (sarja XI) kuuluva julkaisu "Yleinen terveyden- ja sairaanhoito" on paitsi terveydenhuoltoa koskeva tilastojulkaisu myös lääkintöhallituksen toimintaa ja terveydenhuoltoa yleisemminkin esittelevä vuosikertomus, vaikka muodollinen asetuksen edellyttämä vuosikertomus toimitetaan erikseen.

Käsillä oleva kyseisen sarjan XV nide sisältää yhdistettynä vuosien 1971—1977 vuosikertomukset, kuitenkin niin että eri asioiden osalta käsiteltävä ajanjakso vaihtelee. Monesta syystä, mm. aineiston laajuuden vuoksi, on vaikea toteuttaa kolmea sinänsä tärkeää tavoitetta: tuottaa virheettömiä hyvin analysoituja ja samalla täysin ajan tasalla olevia tietoja. Tässä julkaisussa on esitetty tiedot sellaisina kuin ne olivat käytettävissä julkaisua painettaessa. Useimpien aikasarjojen osalta on mukana vuoden 1975 luvut, mutta ennakkotietoina on myöhäisempiä, jopa eräitä vuotta 1978 koskevia.

Lääkintöhallitus on tämän julkaisun yhteydessä halunnut sopeuttaa sen ulkoasun muiden virallisen sarjan tilastojulkaisujen mukaiseksi. Samalla on julkaisun nimikin muutettu, vaikka alaotsikossa esiintyy myös aikaisempi nimi.

Erääksi terveydenhuoltoviranomaisten ja väestöä edustavien poliittisten päättäjien tehtäväksi on katsottava toiminnan tarkoituksenmukaisuuden seuranta eli evaluaatio. Tämä on monitahoinen ja vaikea ongelma mm. sen vuoksi, että monet terveydenhuollon päätavoitteista ovat vaikeasti määriteltävissä, jopa osittain ristiriitaisiakin, ja niiden toteuttaminen ylittää selvästi käytettävissä olevien voimavarojen määrän. Eri toimintalohkoja koskevia tietoja ei voi kaikilta osin saattaa yhteismitalliksi ja ehkä tärkein osa tarkoituksenmukaisuusharkinnasta tapahtuukin nojautumalla arvostuksiin, jotka eivät ole mitattavissa. Silti on toimintaa ja tilannetta kuvastavilla mittauksilla ja erityisesti tilastoilla oma tärkeä merkityksensä. Niiden perusteella voidaan tehdä päätelmiä kehityksen yleissuunnasta ja nopeudesta ja osoittaa alueellisia tai väestöryhmittäisiä eroavuuksia. Tällaiset tiedot ovat arvokkaita etsittäessä järjestelmän heikkouksia ja harkittaessa kohteita, joihin lisääntyvät voimavarat olisi suunnattava.

Tilastollisten tietojen — ollakseen todella arvokkaita — tulisi antaa tietoja ratkaisuihin vaikuttavista seikoista eikä epäoleellisista, vaikkakin ehkä muuten mielenkiintoisista seikoista. Tärkeän ja vähemmän tärkeän erottaminen on kuitenkin vaikeaa mm. siitä syystä, että tilanteen vaihtuessa myös asioiden tärkeysjärjestys muuttuu. Viime kädessä on kuitenkin syynä se, että useilla terveydenhuoltopolitiikan lohkoilla ei ole olemassa yksilöityä vahvistettua ohjelmaa tai edes ehdotuksia ohjelmiksi, joiden puitteisiin toiminta ja sen kehitystyö voitaisiin kiteyttää. Ongelma-alueita on tällöin vaikea rajata, ja luonnollisesti erityisen vaikeaa on ryhtyä keräämään tilastotietoja pulmiin, joiden ratkaisua ei ole hahmotettu. Se vuorostaan johtaa siihen, että tilastot eivät läheskään aina vastaa kysymyksiin, jotka ohjelmaa kuvaavassa 'mallissa' ovat keskeisiä.

Tilastotietojen julkaisemista nopeuttaisi myös jossain määrin niiden esittäminen pelkkinä numerosarjoina. Useimmiten ne

Förord

Publikationen "Allmän hälsop och sjukvård", som hör till Finlands Officiella Statistik (serie XI) är förutom en statistisk publikation beträffande hälsovården även en allmännare årsberättelse över medicinalstyrelsens verksamhet och hälsovården, ehuru den av förordningen förutsatta årsberättelsen redigeras skilt.

Den förhandenvarande seriens 15. band innehåller årsberättelserna 1971—1977 konbinerade, dock så, att tidsperioden varierar i fråga om vissa fakta. Av många orsaker, bl.a. materialets omfång, är det svårt att fullfölja tre i och för sig viktiga mål: producera felfria, väl analyserade uppgifter och samtidigt aktuell information. I denna publikation har man framställt uppgifterna, sådana de stod till förfogande då publikationen trycktes. För de flesta tidsseriernas vidkommande finns siffrorna för 1975 också med, men som förhandsuppgifter finns senare, t.o.m. några året 1978 gällande tal.

Medicinalstyrelsen har i samband med denna publikation velat samordna dess layout med de övriga publikationerna i den officiella statistiken. Samtidigt har publikationens namn ändrats, fastän även det tidigare namnet finns i underrubriken.

En huvuduppgift för hälsovårdsmyndigheterna och de politiska beslutsfattare som representerar folket måste anses vara kännedom av verksamhetens ändamålsenlighet, dvs. verksamhetens värdering. Uppgiften är mångsidig och svårlöst bl.a. därför att många av hälsovårdens primära målsättningar är svåra att definiera, delvis till och med motstridiga. Deras förverkligande kräver resurser vilka klart överstiger tillbudsstående medel. Uppgifter från hälsovårdens olika sektorer kan inte i alla avseenden göras kommensurabla och den kanske mest betydande delen av överväganden beträffande verksamhetens ändamålsenlighet sker med icke mätbara värderingar som grund. Det oaktat har mätningar och speciellt statistik, som ger en bild av verksamheten och läget i fråga, sin egen viktiga betydelse. På basen av dem kan man draga slutsatser om utvecklingens generella trender och också om utvecklingens tempo, samt uppvisa regionala olikheter eller skillnader befolkningsgrupper emellan. Dylika uppgifter är värdefulla då man söker systemets svagheter och överväger de mål ökade resurser borde riktas mot.

För att vara verkligen värdefulla borde statistiska uppgifter ge upplysning om väsentliga, ur beslutfattandets synpunkt relevanta fakta, och inte om oväsentliga, ehuru kanske annars intressanta sakförhållanden. Att skilja det väsentliga från det mindre väsentliga är emellertid svårt bl.a. därför, att värderingarna växlar med omständigheterna. I sista hand är dock orsaken den att inom flera av hälsovårdens sektorer det inte finns ett fastställt detaljerat program, eller ens ett förslag till ett dylikt, vari verksamheten och dess utveckling kunde specificeras. Sålunda är det svårt att begränsa problemområden och naturligtvis synnerligen svårt är det att samla statistik över problem vars lösning inte har dryftats. Detta återigen leder till att de statistiska uppgifterna inte alltid besvarar frågor, vilka är centrala i den 'modell' som illustrerar programmet.

De statistiska uppgifternas publicering kunde i någon mån göras snabbare om de skulle framställas enbart i sifferserier.

ovat kuitenkin vaikeasti luettavissa, ja oleellisen erottaminen epäoleellisesta on vaikeata. Sen tähden lääkintöhallitus on pyrkinyt numeroaineiston sanalliseen selostamiseen ja analysointiin, missä yhteydessä on runsaasti käytetty kehityslinjoja ja pääasioita korostavia graafisia esityksiä. Tarkoituksena on myös esittää ainakin perustietoja kaikilta toiminnan päälohkoilta. On luonnollista, että paljon mielenkiintoista tietoa on jätettävä esittämättä, mutta tarvittaessa on mahdollista arkistoidun perusmateriaalin avulla syventyä ongelmiin yksityiskohtaisemmin. Huomattava osa materiaalista on nykyisin automaattisen tietojen käsittelyn edellyttämässä muodossa joko reikäkortteina tai magneettinauhoina. Tästä julkaisusta on jätetty pois eräitä tauluja, joiden käyttöarvoa ei ole pidetty kovin keskeisenä tai jotka joka vuosi toistettuina veisivät suhteettomasti tilaa. Ne on tallennettu konsepteina lääkintöhallituksen arkistoon ja ne ovat diarionumeron perusteella helposti löydettävissä esimerkiksi tutkijoiden tarpeita varten.

Lääkintöhallitus on vuonna 1978 toiminut keskusvirastona 100 vuotta. "Armollinen" asetus annettiin 29. 1. 1878 ja se astui voimaan kuusi kuukautta myöhemmin. Pääjohtaja ja tärkeimmät virkamiehet ryhtyivät toimiinsa 8. 3. 1878. Lääkintöhallitus on päivännyt julkaisunsa mainituksi päiväksi. Collegium Medicum, jolla oli huomattava osa vastaavista tehtävistä, on toiminut maassamme vuodesta 1811 lähtien.

Lääkintöhallitus kokee pitkän perinteen ennen kaikkea velvoittavana tulevaisuutta ajatellen. Terveydenhuollon kehittämiseksi on uhrattu paljon voimavaroja ja monta aikaisemmin tärkeää ongelmaa on saatu ratkaistuksi. Samalla koko palvelujärjestelmä on ollut suureksi, tavattoman monitahoiseksi ja vaikeasti hallittavaksi. Terveydenhuollon tavoitteeksi on tällä hetkellä asetettava paremmat ja ihmisläheisemmät palvelut rajallisiksi osoittautuneiden voimavarojemme puitteissa. Palvelujen sisällön, tarkoituksenmukaisuuden ja laadun kehittämisen eräänä edellytyksenä ovat ajankohtaiset tiedot, joiden varaan kehitys ja uudistukset voidaan rakentaa.

Maaliskuun 8 päivänä on myös kansainvälinen "naisten päivä". Vuonna 1978 on kulunut 100 vuotta ensimmäisen naislääkärimme Rosina Heikelin valmistumisesta. On syytä todeta, että terveydenhuollon saavutukset suuressa määrin ovat juuri naistemme toteuttamia sekä lääkäreinä, hammaslääkäreinä että erityisesti muissa hoitotehtävissä.

Helsingissä, lääkintöhallituksessa 8 päivänä maaliskuuta 1978.

Pääjohtaja Erkki Kivalo

Osastopäällikkö A. S. Härö

Oftast är dessa dock besvärliga att läsa, och skiljandet av det oväsentliga från det väsentliga är svårt. Därför har medicinalstyrelsen försökt tolka siffermaterialet i ord och analysera det, och i detta sammanhang har man använt grafiska framställningar för att betona utvecklingslinjer och huvudsaker. Avsikten är också att framställa åtminstone grunduppgifter från verksamhetens alla viktigaste sektorer. Det är naturligt att man måste lämna bort mycket intressant information, men vid behov är det möjligt att fördjupa sig i problemen mera detaljerat med hjälp av det arkiverade grundmaterialet. En ansenlig del av materialet finns numera i den form som förutsättes av automatisk databehandling, antingen som hålkort eller magnetband. Från denna publikation har man lämnat bort vissa tabeller, vilkas bruksvärde inte ansetts vara av betydelse eller vilka år för år repeterade skulle kräva oproportionerligt utrymme. De har förvarats som koncept i medicinalstyrelsens arkiv och kan lätt finnas på basen av diarienummer t.ex. för forskarnas behov.

År 1978 har medicinalstyrelsen fungerat såsom ett centralt ämbetsverk i 100 år. Den "nådiga" förordningen stadgades 29. 1. 1878 och den trädde i kraft sex månader senare. Generaldirektören och de viktigaste tjänstemännen tillträdde sina tjänster 8. 3. 1878. Medicinalstyrelsen har daterat sin publikation sagda dag. Collegium Medicum, medicinalstyrelsens föregångare, behandlade till en del enahanda ärenden och fungerade 1811—1878.

Medicinalstyrelsen upplever den långa traditionen framför allt som en förpliktelse med tanke på framtiden. Man har offrat mycket resurser för hälsovårdens utveckling och många viktiga problem har kunnat lösas. Samtidigt har hela servicesystemet blivit stort, mångskiftande samt svårt att förvalta. Som hälsovårdens aktuella mål bör för tillfället ställas bättre och mänskovänligare tjänster inom ramen för våra resurser. Utvecklandet av tjänsternas innehåll, ändamålsenlighet och kvalitet förutsätter aktuella fakta, på vilka den kommande utvecklingen med sina innovationer kan baseras.

Den 8 mars är också den internationella "kvinnornas dag". År 1978 har 100 år förflutit sedan vår första kvinnliga läkares Rosina Heikels läkarexamen. Det är skäl att konstatera, att hälsovårdens resultat i stor utsträckning är presterade av våra kvinnor både som läkare och tandläkare, men kanske framför allt i andra vårdyrken.

Helsinginfors, på medicinalstyrelsen den 8 mars 1978.

Generaldirektör Erkki Kivalo

Avdelningschef A. S. Härö

Foreword

The present volume of the Finnish series "Public Health and Medical Care", in which the events of the years 1971—1977 are reviewed, has a new title "Health Services". The statistical data are covenrig the years 1971—1975, data for later years are preliminary.

"Health Services" serves also as the Annual Report of the National Board of Health for the year in question. The National Board of Health is now celebrating the centennial in the present form but if the predecessors are taken into account the national health administration in Finland has a much longer history. Printed Annual Reports cover now 124 years, handwritten reports exist for many prior years.

This report is written in Finnish and Swedish, the official languages in Finland but all tables, summary tables and figures have also an English text. There is a short summary for each chapter in English at the end of the report. It is divided into ten chapters each of them containing a special sector in health services.

Erkki Kivalo
Director General

A. S. Härö
Chief of dept.

SISÄLTÖ

INNEHÅLL

CONTENTS

1. DEVELOPMENT OF HEALTH AND HEALTH SERVICES IN FINLAND

1.1 Health status of the population

To measure the health is problematic and accordingly in this publication the development is shown indirectly on the basis of morbidity, mortality, use of services etc. The development has in the long run been favourable in Finland, especially if infant mortality and reduction of contagious diseases are used as indicators. The infant mortality which at present is at the level of 10 per 1,000 liveborn is one of the lowest in any country. The present situation, however, reflects mainly the effectiveness of organized maternity services, much less the healthiness of the population as a whole. Especially in the older age groups, the progress seems to be very slow, which is hard to explain since the living standard is rising and health services have improved both qualitatively and quantitatively. There must be or at least have been factors in our way of life or environment that go beyond the scope of even the modern health care. As shown on page 24, e.g. the consumption of tobacco and alcohol shows growing tendencies, but is below the average in international comparisons.

The insurance statistics concerning health are influenced by different inessential factors like changes in the system itself, the attitudes of population, methods of treatment etc. In any case, for instance the number of persons entitled to free of charge drugs for chronic type of illnesses has grown to 600,000 in 1976, which is about 3.5 times more than in 1967. This was 12 per cent of the entire population, the range by province being from 10 per cent to 17 per cent of population. The number of persons on invalidity pension has reached 8 per cent of the population in working age and the yearly number of daily allowance spells for illnesses has been between 450,000 and 500,000 in recent years.

1.2 Causes of death

Each death is reported on a death certificate to the Central Statistical Office, which then publishes yearly statistics on the causes of death in their series VI B. The eighth revision of the international classification of diseases (ICD 8th Rev.) has been in use in Finland since 1969.

Crude death rates indicate that Finland has a favourable position compared to the other Nordic countries. This, however, is not true when the differences in the age structure are taken into account. If mortality (in 1974) is given as an age adjusted index where all Nordic countries are = 100, then Finland had a figure 122, as shown on page 25. If analyzed by age and sex the rates in Finland are higher in all age groups of men and the same is true in most age groups of women.

The differences in mortality between various regions in the Nordic countries are high (pp. 27—28). The comparisons are rather striking in the case of middle-aged men: if mortality for men in the age group 35—44 years is = 100 in Finland, the other Nordic countries have in some cases figures only one quarter of this, as the following table indicates. Only neoplasms are a cause of death which is at about the same level in all these countries.

Selected causes of death in the Nordic countries in 1974 as an index. Males 35—44 years of age

	Finland	Sweden	Norway	Denmark
All causes of death	100	56	53	57
Neoplasms	100	93	88	104
Lung cancer	100	52	35	76
Vascular lesions affecting central nervous system	100	34	22	26
Arteriosclerotic and degen. heart diseases	100	33	55	52
Accidents	100	46	62	29
Motor vehicle accidents	100	59	78	45
Suicide	100	55	38	64

The described differences have been noticeable during a long time but in general all available indices show that year after year they are becoming smaller and the direction of development is positive.

1.3 Vital statistics

The structure of the population is reflected in all health related statistics and due to this the main vital statistics are presented in this connection. Some of the trends are interesting. E. g. the birth rate seems to be rising again after being among the lowest in Europe in the early 1970s. The number of live births are shown on page 32. The changes have been marked and inconvenient for the development of the country. At the moment, 59 per cent of population is living in urban areas. In 1945, the respective percentage was abt. 25. In the late 1960s the population decreased because of emigration, even though the number of live births always was higher than the number of deaths. The share of population 65 and over grows and was 11.0 per cent of the total population at the end of 1975. The other Nordic figures are much higher, e.g. in Sweden 15.1, Norway 13.8 and in Denmark 13.3 per cent in 1975. According to predictions the share of the aged will slowly rise in Finland but first at the beginning of the next century the age structure will approach the present one in the other Nordic countries.

2. PRIMARY HEALTH CARE SERVICES

In the previous publications of this series there has been a chapter "Public and Community Care" including a description of maternal and child health, school and dental health etc. Other chapters have given an account of contagious diseases, personnel, and costs. In this volume, the same principles have been followed, but more attention has been devoted to primary

care services than to these other subject-matters. A special reason is a new legislative basis for primary care, adopted in 1972. But in order to achieve a comparability with previous publications the work has been described mainly following the same subdivisions as in the past.

2.1 Primary health care services

Primary care includes all services that are needed for personal health and medical care at basic level. In Finland, it covers all traditional health services except environmental health, sanitary inspections, specialized hospital services, and of course there is an interlacement with social welfare services. Most of these services have long traditions in the country but with time it was noticed that the organizational structure was not very suited to present circumstances. E.g. the legislative basis was not uniform and prevented the coordinated development.

As previously mentioned, a new legislation concerning primary care (Public Health Act 66/1972) came into force in 1972. Its main principles were to form from the existing service units an organization named health centre. It should serve a population of 10,000—15,000 or more which in most cases means that the small local authorities must cooperate. The law was the first one in Finland which was intentionally oriented to programmed planning and budgeting and accordingly forms only a frame for continuous developmental process. The main objectives were to be achieved by yearly repeated planning cycles. The planning horizon is five years following the budgeted one and the following year, which is covered by proposed one-year budget.

The plans are made on the basis of central advice at local level. The central government administration forms a national plan, after consulting regional authorities and representatives of different labour unions and interest groups. The national plan is approved by the Cabinet. The individual local plans are accepted by national health authorities (the National Board of Health) and the aims of plans are as follows:

- *purposeful organizational structure*
- *suitable volume of services*
- *development of the subject-matter*
- *equity which is reflected e.g. in the abolition of direct charges*
- *correct areal distribution.*

The primarily responsible actors are local authorities; the central government pays financial subsidies if the work is acceptable. The principle has been applied since 1879, but the primary care legislation was the first one which made an approved plan a prerequisite of the central government participation. For implementation, statutory five-year plans will give detailed objectives for the activities.

At the end of 1976, there were 218 health centre districts, of which 112 were formed by two or more communes and 106 by one commune alone. At that time, there were about 460 communes in the country.

Health education

Health education is an important responsibility of the commune in organizing the primary services in health centres. The main part of the health education is in connection with maternal, child, and school health services. The aim is to have the whole population covered by this type of service. Attention is especially focused to older age groups.

Health examinations are aimed at risk groups, there is statistical information on the examinations of the adult population on page 93.

Health centres have organised health education sessions for groups in a.o. family planning, mental health, physical exercise, and nutrition.

Physician services

Tables 2.1.26—29 on pages 94—96 give detailed information on visits to health centre physicians and other health personnel, home care and other activities. The number of visits has increased steadily during the recent years, in 1976 6.3 million visits to physicians (5.0 million in 1973) and 2.4 million to nurses (1.3 million in 1973). The number of visits per person varies by province, being smaller in the more densily populated and economically more developed areas in the southern and western parts of the country.

In these areas there are private practitioners, in most cases hospital physicians who have part-time practice. The sickness insurance compensates the charges to individual patients. During the first stage of the planned development of health centres the priority has been given to less developed areas in the northern and eastern parts of the country.

In 1975, the average number of visits per person were 1.2 in health centres and 0.7 to private physician. In Uusimaa, the most urbanized district in the country, the respective figures were 1.1 and 1.2.

Maternal health services

The expectant mother should visit the services once a month during the first eight months of the pregnancy, twice during the following month and once a week during the last month (pregnancy month is 28 days). The number of examinations would thus be 14, of which 2—4 are to a physician. In addition, the mother should visit the physician 5—12 weeks after the delivery. The maternity care was previously based on special legislation and has always been organized by local authorities.

In each local authority area (commune, municipality) there is a network of maternity centres, at present belonging to the organizational configuration of health centre. The services have always been given free of charge. Typical for Finnish maternity care has been that the midwife and nurse-midwife have the prime responsibility for services — the physician is participating more as a consultant. The physician makes some examinations and takes care of mothers with any abnormal findings or greater risks. The deliveries occur almost without exception in hospitals.

Already in the 1950s over 90 per cent of pregnant women used society organized maternity services and at present this figure is very close to 100 per cent. E.g. in 1975, about 99 per cent of mothers used this service and only 3 per cent of mothers were examined less than six times. In 1975, 93 per cent of mothers made first visit during the first four months of pregnancy. The regional differences are in this respect very small but the same is true as to infant mortality, which is about at the same low level throughout the country. The monthly fluctuations which were typical in the past have also disappeared.

Detailed information about these services and also about infant mortality is on pages 64—76. The effectiveness of the services has been valuated as being very high. For comparison here are presented the infant mortality rates in some countries with the lowest figures.

Infant mortality in selected coutries, 1974—75

	1974	1975
Iceland	11.8	12.2
Sweden	9.5	8.6
Finland	11.0	10.0*
Japan	10.8	10.0
Netherlands	11.3	10.6*
Denmark	10.7	10.3
Norway	10.4	11.1

Maternal mortality is shown on pages 48 and 76. It was in Finland in 1974 0.05, Sweden 0.07, Denmark 0.07 and Norway 0.05 (deaths from deliveries and complications of pregnancy, childbirth and puerperium per 1 000 live births).

Every expectant and nursing mother under the National Sickness Insurance receives maternity allowance, at present (1. 1. 1978) for 186 working days. Entitlement to maternity allowance begins on the 181st day of pregnancy and it is paid out in six instalments. In 1976, maternity allowance was paid to 93,600 mothers and it was on an average 25 Fmk per day. Maternal health services include also maternity assistance, which is given by application without reference to income. Maternity assistance is in principle conditional, depending on the expectant mother visiting a physician, a PH nurse or a health centre before the end of the fourth month of pregnancy. Its usual form is a package of necessities needed in child care but it can also be a lump sum of money (280 Fmk at present). The market value of the objects exceeds this amount.

Congenital malformations

In 1963, the notification of congenital malformations became obligatory. The notifications serve directly statistical purposes but in addition they are used as the material for a "matched pair" register for continuous detailed analysis concerning the causes of malformations like drugs, infections, vaccinations, special working conditions etc. Specified malformations from the notified ones are selected as "marker cases". All available facts concerning pregnancy are collected and among others the mothers are personally interviewed in the MCH-centre. As control is selected separately for each marker case the previous mother delivering a normal child in the same locality during the previous one month's time. If there does not exist a suitable control or the mothers are not willing to participate, which is extremely rare, the case is abandoned from this register. About 300 pairs are studied yearly and the whole material forms at present about 3,800 cases with controls. The controls are matched in relation to the time of delivery and locality, due to the small size of the country not in other possible respects like age, occupation, number of children etc.

Stillbirths with malformation were included in the registration system in 1965. This type of notification + registration procedure has been an effective, easily organized and practical method in prevailing circumstances. Table on page 78 shows the malformations by type in children born in the 1970s. The total number was 880 in 1975 and 954 in 1976. The statistics do not indicate that there would be any marked trends in this respect.

Child health services

Child health services were initiated on the basis of a special legislation (1944) but since 1972 they are a part of the health centre activities. By visits and home calls the personnel follows the health status of the children and give advice for the child care. The goal is to have the child examined at least three times during the first year of life and after that every second year. Of these examinations, one third should be done by a physician and two thirds by a public health nurse. These services are free of charge, as are the maternal services.

Actually the number of examinations is markedly higher. E.g. in 1975, 13 examinations on an average were done to each child under one year of age by either a physician or a nurse. Differences between provinces have been very small in this respect.

Tables 2.1.12 and 2.1.14 (pp. 80, 82) show the number of children registered at health centres and the number of examinations by province.

An important role in the child health services has the health card, which is filled already during the maternity services and which will follow the child to the child health services and later to school health services.

Implementation of a vaccination programme is an important part of this work, as well as the fight against contagious diseases and tuberculosis. These activities are discussed separately in relevant connection.

School health services

The new legislation of primary care includes also school health services which since 1952 were organized on the basis of a special legislation. In this occasion, the services were organized also in secondary and vocational schools which were not previously included. The school health services are a normal function of health centres.

Specialist services are given by central hospital outpatient department. First aid type of medical services are free of charge, as are all health examinations.

Table 2.1.18 (pp. 86—87) gives detailed information on school health services. In 1975 e.g. there were 0.4 physician examinations per pupil and in addition 1.9 contacts with school health nurses. In 1975, the physicians found 90,022 new cases of illness or other health disturbances. Most common causes were impairment of vision and limbs. The number of chronic cases are given in Table 2.1.20 by illness and province.

Dental health services

School dental health services covered prior to 1972 only primary schools. At present (1. 1. 1978), dental health services provided by the health centres free of charge cover all children under 17, and according to approved plans all persons under 19 years of age should be served in 1982. The number of dentists in health centres will increase and stepwise the adult population will get dental services for fees which are lower than the market prices charged by private dentists. Otherwise, dental services are provided by private dentists. There is no insurance or other prepayment plans to cover the costs of treatment but the expenses can be deducted in taxation. Private dentists provide about 55 per cent and health centres about 40 per cent of total dental care.

Due to exceptionally poor dental health the long-term strategy is to start the development by active prevention and systematic care during childhood and adolescence. First later on when these actions are influential to introduce more subvented incremental care, care can be given to the rest of the population. According to approved plans, each health centre district should ensure the delivery of fluoride to population by the end of 1980. In most parts of the country, the water contains very

little of fluorides. Practical trials (e.g. in the City of Kuopio) have been organized in the early 1960s and the results are generally speaking encouraging. Except water fluoridation, other methods can be considered. The water is also controlled for a too high fluoride content which has been found in som few localities.

In 1976, there were 1,244,000 persons entitled to dental care. During that year, 64 per cent of them were examined in health centres, or almost 800,000. Of these, about two thirds or 544,000 were in need of dental care. Information concerning dental care is presented in tables on pages 56—57 and 90—92.

Laboratory and x-ray examinations

One of the goals of the new primary care legislation was to organize a comprehensive service.

The laboratory and x-ray services in health centres should accordingly be developed. In 1973, for instance there were 1.3 laboratory examinations per visit to physician as an average but 1975 there were, already 2.5. The trends can be seen in the statistical information in Table 2.1.30 (p. 97). In 1976 the total number of laboratory examinations was 17,117,455.

Farreaching conclusions should not be done because the examinations are not classified into groups and the total amount consists of many kinds of laboratory examinations.

Special efforts have been made to improve x-ray services in those areas, which cannot rely on outside x-ray units, i.e. hospitals and private x-ray establishments. Table 2.1.31 (p. 97) shows the x-ray services of health centres. In 1976 the total number of x-ray examinations was 873,213.

Some x-ray examinations of health centre patients are performed outside health centres. The share of these outside examinations has been in 1973—76 abt 10—15 per cent.

The share varies distinctly by province, e.g. in 1975 from 1.3 to 35.6 per cent, as is seen in table on page 59.

The main source of primary care services in rural areas is the health centres. But in urban areas there are also private services available. Statistical information indicates that these two sectors support each other in providing services.

Public health centres have been developed most in rural areas where private services do not exist. On the other hand, private sector provides medical services in urban areas where public health centres still are waiting their turn on the preference list of central government.

Rehabilitation

Medical rehabilitation in health centres has the aim to maintain and promote the functioning and working ability of people especially through such activities, which can reach most of them who need rehabilitation. Cooperation is sought with hospitals, mental and tuberculosis dispensaries and also employment, social security and welfare authorities. The rehabilitation activities are shown in Table 2.1.32 (p. 98) by province as visits to rehabilitation services in health centres. Especially the newly constructed health centres contain adequate rehabilitation space and equipment, but at present there is shortage of competent manpower.

Sick transportation and ambulance services

By primary health act the health centres have the obligation to organize the transportation of the sick either by their own means or making an agreement with a licensed entrepreneur. Other communal transportation vehicles are mainly owned by fire departments.

In 1976 the total number of vehicles was 570, e.g. in 1975 totally 599 and in 1974 565. In 1976 61 vehicles (in 1975 47) was owned by health centres, the amount of other communal vehicles was 127 (in 1975 133), in addition, there were 382 private owned vehicles (in 1975 419).

When the transportation is not done by a health centre the sickness insurance will cover the costs, Fmk 7.50 was paid by the patient per transportation (1. 1. 1978).

Student health services

University and other academic students have their health services organized by Student Health Foundation, which maintains a health centre in 15 communities.

The main activity is the physician services, most of them by specialists in internal medicine. There were in 1977 about 130 physicians and 70 dentists working in these 15 centres. Almost one half of the enrolled students (74,000 in 1977) visit the physician and almost as many visit the dentist yearly. Especially ophthalmological and gynaecological specialist services have been insufficient. Almost one half of the costs were covered by fees collected from the patients and by the health care fee which every student pays each semester (in 1977 30 Fmk per semester). Sickness insurance covered about one half of the costs.

Occupational health

Occupational health services covered in 1975 about one half of all the employees in the country (1.1 million out of 2.2 million). The services are provided either by the health stations of the employer or the employer buys the services from private physician offices or health centres. By the end of 1976 there were 1,663 agreements with the health centres providing occupational health services for about 180,000 employees. Health centres had at that time 170 physicians working in occupational health, 70 of them full time.

The adopted planning mechanism makes possible the intentional development of a service sector. When the personnel entitled to government subsidy is allocated to health centres, a certain number of these persons are dedicated to occupational health services, e.g. in 1975 45 positions for physicians and 100 to nurses. Occupational health services are presented on page 61.

Inpatient services in health centres

The Finnish health centre is an organization for primary care. In Finland this centre incorporates normally also a local hospital for minor illnesses, non-specialist care, chronic patients, observation patients etc. There are two reasons for having inpatient services in a health centre. The x-ray and laboratory services are justified in a health centre which has a small population basis, because they serve both inpatient and extramural care. Another reason, valid especially in cities, is to achieve a purposeful continuity of care by linking the hospital services at least partly to primary care.

In 1972 most local hospitals which were under the supervision of the medical officer of health of the commune were transferred to the health centres. Since 1973, also the sick wards of the communal homes for the aged were transferred, and in 1976 some hospitals, too, which were under the supervision of a specialist. More than 700 new beds have been constructed during 1972—1976 (p. 61). The following summary shows the number of beds, admissions, patient days and average stay.

	Beds	Admissions	Patient days	Average stay, days
1972	4 695	100 027	1 592 864	15.9
1973	5 745	113 931	1 868 820	16.4
1974	6 247	111 833	2 028 510	18.1
1975	6 778	110 138	2 220 028	20.2
1976	10 277	149 306	3 351 482	22.5

At the end of 1976, there were still 65 health centres without beds.

Health centre personnel

The positions in the health centres as a whole have almost doubled from the end of 1972 to the end of 1975. Nursing personnel has increased by about 70 per cent and other personnel by about 150 per cent. The number of physicians has augmented from 943 to 1,304 or almost 40 per cent. The total amount of positions in health centres has increased from 11,444 to 21,748 (p. 62). In 1976 the total amount was 26,411.

In 1976 the number of positions of physician was 1,588, of which about 7 per cent were without competent or incompetent official. In 1976 the number of positions of dentist was 1,399, of which about 15 per cent were entirely vacant.

2.2 Environmental health

The health aspects of the physical environment belong to the public health activities for which the communes alone are responsible. The basis for the activities is the Public Health Act of 1965, enforced in 1967. The previously mentioned legislation for primary care introduced some organizational changes. The health board of a commune or of a federation of communes is divided into general department, which heads the personal health services, and the control department, heading the environmental health services. The latter activities include environmental hygiene, control of food and poisons, health safety and veterinary medicine.

In 1976, the total number of personnel subordinated to control departments was 1,154 (1,076 in 1975), of which 536 (528 in 1975) were health inspectors and 477 (457 in 1975) laboratory personnel.

The emphasis of the inspections has been on the food control, about one half (259,731 in 1976) of all the inspections (502,852 in 1976). Food control includes the control of production, storage and sale of food, the places where food is produced or kept and the health of the personnel handling the food. The purpose of these inspections is to prevent e.g. the spreading of contagious diseases, but also to guarantee the acceptable standards in other respects. The number of inspection objects was 38,908 in 1976 (38,718 in 1975), of which 87 (88 in 1975) per cent were inspected. On an average, there were 7.7 (7.5 in 1975 inspections per object.

In environmental hygiene the surveillance includes that of water quality, air and noise, and centrol of sewage, swimming areas, and campgrounds. The National Board of Health has published e.g. microbiological, physical and chemical quality standards for household water. At the end of 1975, 67 per cent of population was served by public water utilities. The number of inspections of environmental hygiene was 194,105 in 1976 (221,925 in 1975).

The control departments of communal health boards have laboratories testing the samples of water, milk and foods. At the end of 1976, there were 63 such laboratories in the country. The total number of examined samples was 1,069,593 (in 1976), of which 122,877 were not fulfilling the requirements. Data about environmental health are presented on pp. 100—105.

2.3 Public Health Laboratory

Public Health Laboratory which has a central laboratory and seven regional laboratories is central government owned and serves both the health centres as well as the hospitals and private practitioners. Its main functions are to maintain laboratory services for prevention of contagious diseases, to do relevant microbiological, immunobiological and chemical examinations, and to produce vaccines. The central laboratory has bacteriological, immunobiological, virological and production laboratory and since 1976 also an epidemiological research unit. In addition, evaluative scientific research and quality control are done in the Public Health Laboratory. Statistical information about the activities is presented on s. 110.

2.4 Radiation surveillance

A licence to handle and use radioactive substances for medical purposes or for use of machines which produce radiation is given by the National Board of Health. The responsible physician must pass a special radiation safety examination. About 200 such permissions have been granted yearly in the 1970s. Technically responsible for all radiation surveillance is the Institute of Radiation Protection. The Institute acted under supervision of the National Board of Health until 1975, but sorts at present directly under the Ministry of Social Affairs and Health. The Institute keeps a register of the licences for radioactive facilities, performs x-ray and radiation control examinations, including samples from persons supposedly exposed to radiation, and advises in protective measures, e.g. concerning atomic power plants.

2.5 Private ambulatory care

A permission to have private establishment without beds for medical care and examinations can be given by the Provincial Administration provided it is necessary for the provision of medical services for the population. In practice, they are mainly privately owned laboratories (197 in 1976), which can have x-ray units (68 in 1976) for diagnostic purposes, physiotherapy and other relevant services. They are often functioning together with a group practice type of service, in which part-time private practitioners have their offices. The sickness insurance pays reimbursements to the patients for diagnostic and physician services according to an approved schedule. All licensed physicians (few exceptions exist) have in principle the right of having private practice outside their normal working hours or to function as full-time private practitoners. About 60 per cent of hospital physicians have some amount of private practice. The physicians in health centres, on the other hand, do not have a possibility to have private patients.

At the end of 1971 there were 498 private establishments, in 1976 638 (pp. 112 and 115—121). The number of x-ray examinations in the private establishments was in 1976 totally 557,000 and the number of laboratory examinations 5,108,000. The number of personnel was in 1975 totally 4,763 and in 1976 4,626.

The number of visits to private physicians (in private establishments or elsewhere) refunded by the sickness insurance has been slightly decreasing in the last few years: 3,479,000 in 1974, 3,389,900 in 1975, and 3,281,500 in 1976 (p. 122). Preliminary figures of 1977 indicate that the same trends are still continuing.

3. COMMUNIGABLE DISEASES AND THEIR PREVENTION

The basis of the activities to prevent communicable diseases is provided by the Public Health Law, which came into force in 1967 and gives the central authorities responsibilities concerning general guidance and administration in this work. The practical activities are the duty of local authorities. Local authority (at present 460) has a local board of health which has powers delegated from the local elected council. Local authorities which cooperate in relation to primary care services have a joint board of health (since 1972).

The communicable diseases are classified in four categories according to their severity. The central government pays the expenses for the treatment of very dangerous diseases, all other expenses are to be paid by the local authorities. For the patient the services are given free of charge. Notifications concerning cases are sent to provincial authorities and to the National Board of Health. Very dangerous diseases do not exist nowadays, e.g. cholera (Cholera asiatica) has last been notified in 1915, smallpox (Variola) in 1937. Polio cases (of Finnish origin) have not occurred since 1961. The cases of notifiable diseases are presented on pages 141—153.

A special tropical disease department serving the whole country was opened in Helsinki in November 1970 (in Aurora Hospital). Cases of tropical diseases are becoming relatively common due to increased tourism and other travelling in tropical and subtropical countries.

VD statistics are based on individual notifications without names, which are to be given by law by the doctor who treats the patient. By law each community must have a physician for treating VD-patients, since 1972 one in each health centre has this duty. The treatment given by these health centre physicians is paid for by central authorities and therefore the completeness of the notification can be controlled to some extent.

In respect of syphilis (186 cases of all forms in 1976) the notification is practically complete, but also the cases of gonorrhoea (13,382 in 1976) are at least so well notified that the trends can be analyzed. They are shown in Tables 3.7—3.8.

Present jurisdiction makes no vaccination obligatory except when the Ministry decides on the basis of special reasons. Vaccinations are given free of charge at the child health centres and mass vaccinations, which are to be organized by local authorities when needed.

The vaccination numbers are shown on pages 137 and 149.

The present vaccination programme starts with BCG during the first four weeks of life. In practice it is done in hospitals, where deliveries occur, during the third or fourth day of life. The first PDT-vaccination is recommended at the age of three months, polio about five months. Vaccinations against rubella and measles have started in 1975.

Vaccination programme in Finland, 1977

Vaccination	Age	Place	Remarks
BCG	0— 1 mth	Maternity Hospital	Basic vaccination
PDT I	3 „	Health Centre	„
PDT II	4 „	„	„
PDT III + Polio I	5 „	„	„
Polio II	6 „	„	„
Morbilli	12—16 „	„	„
Variola	16—20 „	„	„
PDT IV + Polio III	20—24 „	„	„
Polio IV	6— 7 yr	Health Centre/School	Booster
Polio V + Tetanus V	11—13 „	School	„
BCG	11—13 „	„	„
Rubella	13 „	School, only girls	—
Polio VI	16—18 „	School	„
Mumps	20—24 „	Military forces	—

4. MAJOR PROBLEM DISEASES: TUBERCULOSIS, CANCER, HEART AND OTHER CIRCULATORY DISEASES, RHEUMATIC DISEASES AND ACCIDENTS

In this connection, the focus of interest is such diseases which have a major influence on the health of the population. The very great size of the problem is one reason for special legislation like in turberculosis which still has a special, rather autonomic service system in Finland. The other ones are the interest areas of strong national associations which conduct research and have some practical activities in addition. The national plans on the organization of primary care and hospital services include programmes for the care of these diseases.

Tuberculosis

As in the other sectors of health services, the local authority (commune) has the legal responsibility to execute the services needed. A special tuberculosis law requires that the communes have to join together forming 18 tuberculosis districts. Each district must have a central sanatorium (hospital) and at least one outpatient department (TB dispensary). In all medical matters the activities of a tuberculosis district are conducted by a medical director, who at the same time is

physician-in-chief of the central sanatorium. All new cases are registered in dispensaries. The dispensaries notify the cases to the National Register. The same classifications and definitions are used in the whole country, which makes statistics of registered cases relatively reliable. There exists since 1960 a nationwide discharge reporting system covering all hospitals, which makes possible a detailed analysis of the hospital utilization e.g. by tuberculotic patients.

The fight against tuberculosis is based at present on complete BCG vaccination (voluntary, but over 99 % of newborn are vaccinated), totally free diagnostic and curative services, mass RP-examinations (about 1.3 mill. films per year) and of course on a systematic health education.

In the table on page 160 are presented five series of numbers, the first one concerns new cases of respiratory tuberculosis, the second new cases of other forms of TB, the third one cases of respiratory tuberculosis on tuberculosis register, the fourth one cases of other forms of TB on register and the fifth deaths from all forms of tuberculosis.

In 1976, 3,094 cases of tuberculosis (all forms) were found but ten years earlier, in 1966, the number was 6,848. In 1976, the number of cases on the tuberculosis register was 7,371 instead of 22,889 cases in 1966.

The trends have been very favourable but in the oldest age classes the number of new cases is diminishing slowly.

The tuberculotic chronics have been a difficult problem, but the most recent information shows, that the whole problem has practically been solved. The number of registered chronic pulmonary tuberculosis patients, which e.g. in 1965 was 1,605, was only 38 at the end of the year 1976. The active use of modern drugs is the main reason for the progress. In the areas, where the tuberculosis problems are severe, the mass RP-examinations are still directed to the whole adult population usually once in three years. Originally they were a screening system covering the whole population but at present more a nationwide follow-up system especially directed to previously infected persons and endogenic type of disease. The yield shows diminishing trends and the surveys are being directed more to special risk groups, e.g. older age classes. A computerized risk register is used in some tuberculosis districts.

Statistical data are given on pages 164—179.

Cancer

All hospitals, pathological and cytological laboratories and physicians are requested to report to the Cancer Registry of all new cases of cancer that come to their attention. Such reporting has been obligatory since 1961. The Registry receives a copy of every death certificate, in which there is a mention of cancer. In addition, annual checks are made against the Registry files of all death certificates issued in the country. Accordingly, apart from cancer deaths, the Registry acquires information on the deaths of cancer patients attributable to causes other than cancer. About 11,000—13,000 new cases of cancer have been registered yearly. About one third of male cases have cancer of lungs and the second most common is cancer of stomach. Breast cancer is the most common form in females, about one thousand new cases are found yearly. Due to the growth of older age classes the numbers of cancer have a tendency to increase, but in this respect various forms of cancer have very different trends. Statistical information is presented on pages 181—182 and 194—199.

An important area for research and later on for services has been the screening for cervical cancer of women, in general, at the age of 40, 45 and 50 years. The invitations are based on the national population register, which is a computerized system; the local authorities take care of practical arrangements and the samples are examined in specialized laboratories, maintained by the Cancer Society. In 1976, there were 11 laboratories in the country and they examined 232,000 cell samples. A special research register evaluates the results. In the 1970's, 100,000 women have been examined yearly and the results are in general valuated as being encouraging, and the examinations will be continued.

The Society maintains also outpatient departments (policlinics). In 1976 they had about 70,000 visits.

Rheumatic diseases

Also rheumatic diseases are common in Finland. In 1976, e.g. there were 45,000 cases entitled to free medicines for the treatment of rheumatic diseases on the basis of the sickness insurance.

The care of rheumatic patients is organized as a speciality inside of internal medicine departments. One hospital with 317 beds is specialized in rheumatic dieases and it is serving the whole country. There are two rehabilitation institutions for rheumatic patients, which also have beds. The League of Rheumatic Diseases has created a network of dipensaries (19 in 1976). Their aim is to concentrate on the care of rheumatic diseases and usually a referral by a physician is needed for the first visit. The number of visits to these dispensaries was in 1976 33,000 and the number of persons visiting 10,000. Among these, there were 3,000 new patients. The first chair in rheumatology gives education at Tampere University from the beginning of 1978.

Statistical information is on pages 205—206.

Accidents

Statistical information is collected on road traffic and industrial accidents with different ways. Except mortality statistics, information is available from insurance statistics, hospital discharge reporting system and, concerning road traffic accidents, from the police.

Of all accidental deaths, road traffic accidents are the biggest group: 804 deaths in 1976 and about 700 in 1977. In recent years, road traffic accidents have caused 30—40 per cent of all accidental deaths in Finland.

The number of road traffic accidents has been highest in 1965 (37,217) and after that the figure has been decreasing. In 1975, 27,608 road accidents were reported.

Number of accidents on working place was 125,400 in 1976 (p. 189) and accidents on the way to or from work 25,000; they caused altogether 244 deaths. This is somewhat more than the number of drownings, which in Finland is relatively high (e.g. 214 in 1974).

The Institute of Occupational Health is producing many kinds of services in research and education concerning the prevention of accidents and occupational diseases. The central occupational health institute was established in Helsinki in 1950. In 1973—1975 six district institute were founded in the country. In 1973 was founded the National Board of Labour Protection, which directs and supervises labour protection. This board compiles statistics on industrial accidents.

Heart and other circulatory diseases

In the international comparisons Finland is a dark area as to heart and other circulatory diseases. This is reflected in the active research in this field, e.g. the Finnish Academy of Sciences has heart diseases as one of its main programmes. The North Carelia Project (1972—1977) had the object to show that by modifying food and other health related habits heart diseases and allied disease problems are preventable. Preliminary reports indicate that this is possible. More information about the project and its results will be published later. The World Health Organization has participated in this big project, which has been financed from different sources.

The number of deaths from diseases in circulatory system has been at the same level since the mid-1960s, about 23,000—24,000 (23,868 in 1974). This is slighty more than one half of all deaths. There are markedly more deaths among males than females.

The discharge reports of general hospitals show that e.g. in 1974 735,000 patients were discharged and 120,000, i.e. 16 per cent of them were treated for circulatory diseases. In 1960 the respective percentage was 10.

Another indicator for circulatory diseases is the number of invalidity pensions: In 1976 there were 256,000 persons in working age (16—64) y.) on invalidity pension, which is 8 per cent of the whole population in the same age. In 25 per cent of cases, the cause was the disease in circulatory system.

Detailed information on deaths, hospital patients, invalidity pensions, diseases entitling to free of charge medicines etc. is presented in the tables on pages 191—193.

5. PSYCHIATRIC SERVICES

The country is divided into mental health districts by law passed in 1952. The provision of mental health services is primarily the responsibility of the local authorities, i.e. communes. Two biggest communes, Helsinki and Turku, form their own mental health district. The other communes form federations, where the governing body is a joint council. The delegates from the member communes have powers according to the beds owned by the commune. In each district (19, 1. 1. 1978) there is one central mental hospital except Helsinki, which has two, other mental hospitals and at least one mental health centre. The central government pays subsidies for the acceptable running costs. They are at the average level of 50 per cent but weighted according to the economic level of each commune separately.

A proposal for the reform of this law was completed in 1975 and passed by the Diet in 1977 (it took effect on 1 January 1978). The reform makes possible subsidies for new types of ambulatory services, and the new law covers in addition to psychoses also other mental disorders. Mental health services will be included also in primary services at health centres.

The institutions for mentally retarded persons are a part of social welfare services.

Mental hospitals

At present (1. 1. 1978) there exist except 20 central mental hospitals 47 other mental hospitals, 3 psychiatric clinics at the university central hospitals (Helsinki, Turku, and Oulu) and 2 governmental hospitals. Counting all these together, there were 19,825 beds for psychiatric care. This is 4.2 beds per 1,000 of population.

In addition, there are psychiatric, child psychiatric and neuropsychiatric wards (454 beds 1. 1. 1978) in some general hospitals. Also in hospitals of special institutions there are psychiatric beds (877 beds 31. 12. 1976).

The number of admissions was about 38,000 in 1976 and the amount of patients treated during that was about 59,000. About 25 per cent of patients are 65 years of age or more and many of them are primarily in need of somatic geriatric care. Detailed information on mental hospital activities is in the tables on pages 211 and 231—243.

The development of mental hospital activities has been limited by the lack of personnel: about one physician position out of four has been vacant in the 1970s. The situation is somewhat better in central mental hospitals. Also some of nursing personnel positions are open or have been filled by underskilled manpower.

Inside the limits of available resources attention has been paid to new forms of therapy. They include many forms of rehabilitation such as work, physical activities, music, arts, literature and various hobbies and clubs. Psychotherapy has been intensified, especially group therapy. There is cooperation between the mental health institutions and the educational authorities to enhance the possibilities of the patients Also patients' associations have been created and this has given the patients the possibility to develop and maintain participation.

Mental health centres

At the end of 1976, there were 86 mental health centres in the country. Of them, 22 had also an office for children and young persons. The centres maintain side offices and receptions in the areas where the distance to the mental health centre is too long. There exist at present three day care hospitals. Some health centres (see chapter 2) have psychologists.

The main focus of activities has been the care of mentally ill, but the share of preventive services has been growing. The mental health centre is functioning as an outpatient department for discharged patients and in addition it takes care of milder disturbances which are suited for home treatment. More severe cases are sent to hospitals. It seems that more centres are needed at present. The results of these activities are reflected in the number of visits to the mental health centres, which has more than doubled in 1971—1976 (p. 215).

According to the annual reports of the mental health centres they have about 20,000 new patients each year and the total number of patients registered was about 130,000 in 1974.

6. HOSPITALS

There are four main groups of hospitals in Finland: general hospitals, mental hospitals, tuberculosis sanatoria, and hospitals of institutions. Since 1972, when the new legislation concerning primary care was adopted, a great deal of smaller general hospitals were transfered as parts of health centres and in some sense form a fifth group of hospitals. The division is partly due to tradition but mainly to exiting legislation which has special laws concerning each group. During the years studied in this publication, some tuberculosis sanatoria have been annexed into the general hospitals and they have become a part of the general hospital system.

Hospitals are owned by the local communes, usually jointly, by forming a hospital district. The central government exercises

general guidance and provides financial support. The subsidy is paid as a percentage of the total running costs of the hospital acceptable to the central government. Until 1972, this varied between 25 and 60 per cent. In 1972 the subsidy was made progressive and it varies from 39 to 70 per cent on the basis of the economic level of the local communities. As a whole, the central government subsidy covers slightly more than half of the costs. The patient pays only a small all-inclusive daily payment, in principle for food, lodging and other "hotel" costs. It is at present (1. 1. 1978) 14 Fmk, except State general hospitals and central general hospitals, where it is 17 Fmk. The rest of the costs is covered by the commune. The state owns two mental hospitals and besides the hospital in connection with the School of Midwives, and hospitals of institutions (military forces, prisons etc).

The hospital care in Finland is traditionally seen as a responsibility of the society and therefore there are few private hospitals. At present there are about 50 of these; they complete the public hospital system because among them are important institutions like Hospital of the League of Rheumatic Diseases, Hospital of the Foundation for Epilepsy, various invalidity institutions, and the hospital of the Foundation for Occupational Health. They also get government subsidies.

All hospital services are regionalized and serve mainly the communes which own the hospital. Patients living outside of the district are accepted only when services are needed urgently. The medical director of the hospital has the responsibility to select the cases to be treated on the basis of medical need but not primarily according to the numbers of beds owned by different local communes.

Doctors as well as other personnel serve normally on full time salaried basis. Doctors have rights to have private practice after their working hours (which are 37 a week).

The organization of tuberculosis sanatoria is described in chapter 4 and that of mental hospitals in chapter 5.

At the end of 1976, there were 700 (695 in 1977) different hospitals in Finland with a total capacity of 72,366 beds (72,492 in 1977). The total of 72,366 means 15.3 per 1,000 of population. Of 700 hospitals, 269 were general hospitals (incl. 153 hospitals of health centres), 71 mental hospitals and 13 independent tuberculosis sanatoria. The total number of admissions in all hospitals was 892,000 in 1976 and the total number of patient days 20.5 million. This was 4,333 patient days per 1,000 of population (see Tables 6.0.1—6.0.3, pp. 262—269).

The statistics in Table 6.0.1 cover all hospital sectors and also hospitals of special institutions (344, 31. 12. 1977), e.g. military hospitals, the sick wards of communal homes for the aged. These hospitals are taken in the Official Hospital Register, if they fulfil accepted minimum requirements concerning space, equipment, personnel etc. There were 67 hospitals of institutions on 31. 12. 1977 in this register.

The hospital payments are based on the praxis of counting as patient days separately both the day of admission and the day of discharge. Most other countries count the patient days in such a way that the days mentioned are counted as one day. The Finnish system is used in all tables, but in the text (page 246 and page 258) the day of admission and the day of discharge are counted as one day.

General hospitals

General hospital services are organized by the local communes within a system of central hospital districts. They prowide specialized medical services (the primary services are organized by local communes within the system of health centres, see chapter 2), and for this purpose the country is divided into 21 central hospital districts (see p. 256). Each district has a central hospital which is owned by a federation, where all the communes of the district are members. At the central hospital, there must be departments for at least four specialities of medicine and in addition, a department for infectious diseases.

Depending on the size of the central hospital district and traffic connections within the district, smaller groups of communes may establish a joint regional hospital with at least three specialized departments. At present (1. 1. 1978) there are 22 such hospitals.

Primarily for the general hospital care which does not require the skills of specialized doctors, there are local hospitals (1. 1. 1978 11), generally owned by only one commune, sometimes, however, by several communes. In bigger cities they actually are high level hospitals comparable with central hospitals. In 1972 and after, most of these have been transferred to the health centres (see chapter 2).

The occupancy rate in general hospitals was over 90 per cent until 1974, when it started declining and was 83 per cent in 1975 and 1976. Because of lack of personnel, some departments have been closed, especially in the summer months, and this has influenced the occupancy rates (p. 250).

The whole country and all registered hospitals (the private ones included) are covered by an individual discharge reporting system, handled with ADP-methods in the National Board of Health.

Also the wards (or hospitals) of the health centres belong to this discharge reporting system. Since 1967, the reporting has been continuous. The years 1960 and 1974 are compared in the summary table on page 258 by diagnostic group. It shows that the highest increase is in the group of diseases of the circulatory system and the musculo-skeletal system.

Central hospitals in the five central hospital districts, where there is a medical high school, are university central hospitals. They form five bigger regions, which provide medical care for the population in that region in case of a rare illness, complicated cases etc., where special services are needed.

Hospitals of special institutions

Besides hospitals proper, there are hospitals (344 in 1977) attached to cetrain institutions. The total number of beds at them was 16,440 (in 1977), 9,524 of them have been approved and officially registered as regular hospital beds. Also the rest of the beds, 6,916, are included in the presented total number of hospital beds. They are generally attached to infirmaries and institutions subordinate to the Ministry of Social Affairs and Health, to prisons, military garrisons etc. In most instances, their standard is quite comparable with registered hospitals.

7. PHARMACEUTICAL SERVICES

Pharmacies

Distribution of pharmaceutical preparates is organized through a network of pharmacies. Pharmacies are privately owned, except for the University pharmacy and the Military pharmacy. It is the responsibility of the National Board of Health to see that the public has access to a pharmacy and,

if needed, to make a proposition to the Cabinet to establish a pharmacy. In general, a pharmacy is founded in a community of at least 5,000 of population with medical services.

At present (31. 12. 1977) there are 563 pharmacies in the country, excl. the Military pharmacy, i.e. one pharmacy per 8,400 inhabitants. In addition, there are 113 (31. 12. 1977) subsidiary pharmacies and about 400 medicine supplies in the country. The former ones are smaller pharmacies with limited rights; they operate in localities where no economic prospects for a fully licensed pharmacy exist. The latter have the right to keep for sale the most common ready made pharmaceutical preparations; they are supervised by a pharmacy.

The pharmacies sell only drugs registered by the National Board of Health. Registration is based on a law and the producer must give evidence concerning the efficiency and safety of his preparation. Before registration the price is considered. At present (31. 12. 1977) there are 3,614 preparates for sale; in 1971 this figure was 4,465 (see p. 312).

The number of prescriptions has been about 23 million a year which is 5 prescriptions per person and 3,300 per physician. The amount of drug sales of pharmacies was 1,050 million Fmk in 1976, e.g. in 1970 the drug sales number was 412 million Fmk. At 1970 prices the sales of 1976 are 522 million.

Hospital pharmacies

Bigger hospitals can have a pharmacy of their own, they are similar to pharmacies but deliver drugs only to hospital patients. Those hospitals which do not have a pharmacy must have a medicine supply. There were 6 hospital pharmacies at the end of 1976.

Pharmaceutical factories and wholesalers of pharmaceutical products

In 1977, there were 31 producers and 57 sellers of pharmaceutical preparates. More than half of the sales are by domestic producers and Finland is exporting drugs, e.g. in 1976 about 14 per cent of the total production with a value of 65 million Fmk.

Side effects of drugs

Since 1966, the National Board of Health has a register to monitor the side effects of drugs. The physicians are sending notifications when they find or suspect a harmful side effect. E.g. in 1974, there were 365 notifications and in 1976 530. Finland is a member of the WHO International Monitoring of Adverse Reactions to Drugs system (20 member countries). In 1973, Finland joined the WHO International Information System on Drugs which started the work in 1974 and has 15 member countries. The National Board of Health has a register of congenital malformations (described in chapter 2), which also serves the monitoring of harmful side effects.

Drug consumption

The consumption of drugs is reflecting the morbidity, ways of treatment and self-medication. Figures on consumption can be used for studying the over-and under-utilization of drugs, drugs cost, and for following and preventing side-effects. This information is collected on sample basis by selected pharmacies but in addition from other sources, e.g. from national sickness insurance registers.

The drug consumption increased in the 1960s with the growth in health services, but in the 1970s it levelled off and has been in the mid-1970s 1 to 2 per cent yearly, measured in doses. Limitations has been set on the consumption of drugs which have effects on CNS (psychic drugs) and due to this the consumption of these drugs has decreased in the 1970s. Compared with the other Nordic countries, the consumption of psychic drugs is relatively the smallest in Finland. Statistics in the Nordic countries on the consumption of drugs are comparable because a classification system of pharmaceutical preparates is the same in all Nordic countries.

Information on drugs to the public is considered an important part of drug safety. Since 1973, the National Board of Health has been editing a publication which contains detailed information about drugs. It is sent to all physicians and pharmacies. Since 1975, the National Board of Health has cooperated with the national sickness insurance in this field.

Since 1975, Finland has a state-owned control laboratory for pharmaceutical preparates. Previously, there existed a private laboratory for the same purpose. The laboratory investigates the preparates, controls continuously the quality of drugs and is doing research.

The latest item in the cooperation between the Nordic countries is the agreement of 1977 which makes prescriptions valid in other Nordic countries. Since 1964, these countries have had a common pharmacopoeia and in 1978 all Nordic countries have decided to confirm the use on the European pharmacopoeia.

8. FORENSIC MEDICINE

8.1 Medico-legal autopsies and external examinations after death

According to the law passed in 1973, medico-legal examination is needed

1) when death is not known to have been caused by an illness or when a sick person has not had medical aid

2) when the death is caused by crime, suicide, poisoning, occupational disease or medical treatment or there is reason to suspect this

3) otherwise sudden deaths.

In other cases only medical examinations are required.

Statistics given on pages 329 and 338—343 on the number of medico-legal autopsies and external examinations are based on the medical statements and autopsy records submitted to the National Board of Health for inspection. The number of medico-legal autopsies and external examinations was in 1975 totally 6,585, e.g. in 1973 7,655.

8.2 Legal abortions and sterlizations

Legal abortions

The World Health Organization is dividing the laws on legal abortions in five categories according to their principles (WHO: Abortion laws. Geneva 1971):

1) Abortions are not allowed in any circumstances
3) Abortion is allowed on medical grounds only
3) Medico-social and ethical grounds are considered in addition to medical grounds
4) Purely social grounds are sufficient for abortion
5) Abortion is given when a pregnant woman requests it.

Before 1950 Finland did not have any special abortion law but the prevailing general legislation fell into category 2. The first abortion law of 1950 was of type 3 and the present one, adopted in 1970, is of type 4. In the Nordic countries, the abortion policy is generally liberal, for instance Norway has a legislation of type 4, Denmark and Sweden of type 5.

After 16 weeks of gestation, abortion can be performed only on the grounds of illness or handicap. There is no gestational age limits concerning medical grounds. As for the grounds other than medical, the National Board of Health can grant abortion after 16 weeks of gestation for special reasons, not, *however, after 20 weeks. If an abortion is sought on eugenic grounds, i.e. there is reason to suspect that the child would be ill, handicapped or mentally retarded, the application must be addressed to the National Board of Health.*

The number of legal abortions was slowly rising in the 1950s and the 1960s, 3,007 in 1951, 8,175 in 1969. The more liberal abortion law of 1970 meant a noticeable sudden rise in the number of legal abortions, reaching 23,362 in 1973. Since 1974, the number has been slowly decreasing (19,818 in 1976). The conclusion has been made that the amount of illegal abortions was drastically reduced by the new legislation.

Abortion statistics are presented on pages 332—333 and 344—350.

The number of abortions in Finland per 1,000 women of the age 15—49 years was in 1975 at the same level: 17.9, as in Sweden; 17.7 and in Norway; 17.1, but Denmark had a somewhat higher figure: 23.7.

Sterilizations

The sterilization law was passed at the same time with the present abortion law in 1970. The main basic principle in the law is that sterilization can be performed by request of the person himself/herself who wants sterilization. The grounds for the request can be eugenic, social, medical, or connected with prevention or inability to take care of children. An application for sterilization can be done also by custodian of a mentally ill or otherwise incapable person who does not understand the meaning of it.

The number of sterilizations of females has been diminishing, 5,437 in 1969 and 1,970 in 1976. Sterilizations of males increased distinctly due to the new law, the number was 12 in 1969 but377 in 1972. After 1972, the sterilizations have again decreased being 188 in 1976.

There is statistical information on the number of legal sterilizations on pages 335 and 346—347.

Castration

A new castration law was passed also in 1970. Permit for castration can be granted on a person's own application. The National Board of Health has granted one permission in 1971, after 1971 no applications have been addressed to the National Board of Health (see p. 350).

8.3 Statements about mental condition

According to the Law on Mentally Ill the court may order that the mental condition of a person accused of crime must be examined in mental hospital. On the basis of the examination the physician makes a proposal to the National Board of Health, which after examining it gives a statement to the court. The number of statements has been about 200 a year in the 1970s. Generally, the National Board of Health has agreed with the proposal of the physician.

9. HEALTH PERSONNEL

The National Board of Health keeps a Health Personnel Register on all the trained health personnel in the country. The Register has existed a long time for some personnel groups, e.g. for physicians and nurses, other groups have been added to the Register later on. The latest group to be added was the rehabilitation auxiliaries, who are registered since 1976. The changes in the basic information, such as name, address, or place of work or training are reported by the individual health professional or the employer, depending on the situation. Technically, the Register uses ADP-methods and can give useful information for planning as well as for education and labour market policy decisions.

The number of physicians in Finland is given in the table on page 352. At the end of the year 1976, there were 7,068 physicians in the country, which makes 15,0 physicians per 10,000 of population. The total number in the Register was 7,360, which means that 292 physicians were abroad at that time. The number of 1977 was 7,933, incl. those abroad. The number of physicians has grown in the recent years rather fast but Finland still has a relatively low number of physicians per population. The picture on page 354 shows that Finland is yet among the countries with the lowest figures.

In the 1960s the regional distribution was very uneven but during the last ten years the differences have decreased. The growth in the number of physicians and the construction of new hospitals has been the main cause of this development: in 1960 there were 2,827 and in 1976 7,068 physicians. At present the distribution is partly decided by formal plans. Finland now has five medical schools, which admit over 600 students annually. The share of specialists has been increasing and was about 50 per cent in 1976.

The total number of dentists was at the end of 1976 3,471, of which 3,366 were in the country. The figure per 10,000 of population is rather high in international comparisons (p. 355). Of all dentists, 69 per cent were women, e.g. in 1976. The total number of dentists was in 1977 3,642, incl. those abroad. There are four dental schools: in Helsinki, Turku, Oulu, and Kuopio. Special attention has been paid on increasing the number of auxiliary personnel. In 1976 463 dental assistants graduated, the highest figure so far.

The training of nurses began in Finland towards the end of 1800. The registration of trained nurses and nurses working in hospitals was started in 1915. In the 1930s, the training was systematized and complete records are available since that time. At the end of 1976, there were 32,073 nurses in the country, of whom 23,875 were active (see p. 377).

The total number 32,073 includes those who have been away from the labour market. In some hospital districts, there are special training courses intended to provide them with a "soft landing" back to the labour market.

First institute for training midwives was Turku hospital opened in 1816, prior to that there was no professional training of midwives. In 1820 s. the Health Directorate was concerned about the midwifery situation in the country and statutory rules were given for midwives. Until the most recent decades when children are born in hospitals, the midwives went to help the deliveries at home. There were midwives in every community, nowadays they work in health centres in maternal and child health services. Their training is that of nurses added with one year's specialization in midwifery.

The Health Personnel Register also gives the numbers of other groups, e.g. at the end of 1976 there were 2,119 physiotherapists, of whom 1,413 were active, and 17,190 practical nurses, of whom 12,712 were active (see p. 377).

The National Board of Health has in recent times conducted twice a year an ad hoc survey concerning the vacant positions in all hospitals and health centres. There were 10.4 per cent physician positions vacant in 1975 and 7.7 per cent in 1977. For nurses, the respective figures have been 8.3 and 4.6 per cent (see p. 359). The vacant positions of physiotherapists have markedly diminished: 27.0 per cent in 1975, 9.0 per cent in 1977. There is a shortage of dentists in health centres: 22.0 per cent of positions were vacant in 1975 and 16.3 in 1977.

The National Board of Health is responsible for the extended training of health personnel, especially in administration. Those physicians, who graduate from medical schools outside of Finland (e.g. 73 in 1976) must have extra training in administrative duties and some other typically national matters (like prescribing medicines).

The national plans on the organization of primary care and hospital services are decisive in the allocation of the personnel resources. According to the plan, the personnel is allocated each year to provinces and central hospital districts and then further in the health centres and hospitals. In the early 1970s the plans were clearly optimistic, but the plan confirmed in 1977 for the years 1978—1982 had to take in account the changed economic realities, as the table on page 351 shows.

10. HEALTH EXPENDITURE

National health expenditure

The health expenditure in Finland was about 7,600 million Fmk in 1976, which was 6.8 per cent of the gross national product at market prices. It is of course a question of agreement, what will be included in health expenditure. In this connection, e.g. the maternity and daily allowance compensations, premiums for statutory accident insurance, invalidity pensions and the costs of hearing aids, glasses and other appliances have not been included. In addition, some administrative branches (military, prisons etc.) provide health services, the costs of which cannot be separated from the main activities of that administration.

Statistical information on health expenditure is presented on the pages 378—387.

If the total national health expenditure 7,600 million Fmk is divided by the population we have an average expenditure of about 1,600 Fmk or US$ 400 per capita in 1976. If daily and maternity allowances and invalidity pensions paid by the sickness insurance and the statutory accident insurance premiums are included the average figure is about 2,200 Fmk or US $ 540 per capita.

During the period described in this publication the central government health expenditure has grown at somewhat faster rate than the communal health expenditure. The growth is influenced by the increase in the volume of services, technical improvements in health care, improvements in service systems and by the age structure of the population. It must also be noted that health services are heavily labour oriented. If comparisons are made it must be noted that the inflation in Finland has been rather strong, e.g. the real growth from 1972 to 1976 was 19 per cent in health expenditure but 121 per cent at current prices. The GNP increased in real terms during 1972—1976 about 7 per cent and at current prices about 98 per cent.

Central government expenditure

Central government contribution to the health expenditure varies (1. 1. 1978) from 39 per cent to economically most advanced communes to 70 per cent to the least developed ones. For hospitals this share is paid on the gross expenditure, i.e. total hospital costs. For health centres it is paid on the net expenditure, i.e. direct charges and other incomes of the commune are deducted before calculating the central government share.

The scale used in subsidy payments was originally made for the employment and other economic activities but it is used widely in transactions between central and local governments. As a general rule it can be said that one mark of central government expenditure is matched by one by the local government.

For investments and other capital costs the central government share is 2/3 of the costs for central hospitals, 50 per cent for regional hospitals and mental hospitals, and for local hospitals and health centres 39—70 per cent according to the economic level of the communes.

Hospital costs

When the costs of hospitals and of health centres are analyzed it must be kept in mind that beds have been transferred from hospitals to health centres administratively, hence the numbers of beds have decreased in hospitals and increased in health centres. In addition, some numbers of beds are changed from social services to health sector (see p. 61). The change in volume, therefore, must be taken into account in cost analyses. Total hospital costs in 1976 were 3,167 million Fmk, the share of general hospitals was about 70 per cent, mental hospitals 23 per cent and tuberculosis sanatoria less than 10 per cent. Details are in the table on page 379, (health centres are excluded from the tables).

It must be noted that at present in the tuberculosis sanatoria the care of tuberculotic patients forms about two thirds of all activities, the rest is general hospital care. In addition to the hospitals under hospital legislation, the health centres have about 10,000 beds for inpatient care. The costs of them are not included in total hospital costs.

The Finnish Hospital League publishes yearly "The Economy of Hospitals in Finland", which has information on facilities, services and costs of the hospitals in the country.

Average costs per patient day in general hospitals were about 300 Fmk in 1976. Since average stay was about 11 days, the costs per patient were about 3,200 Fmk. In central mental hospitals (A-hospitals) the costs per patient day were about 120 Fmk, but since the average stay was

almost 100 days, the costs there were about 12,000 Fmk per patient. In B-mental hospitals the costs were about 70 Fmk in 1976 per patient day and approximately 70,000 Fmk per patient, since average stay is almost one thousand days in B-mental hospitals.

The publication "The Economy of Hospitals in Finland" presents the development of the costs as 1960 = 100. According to that index, the 1976 figure was 1,079 for general hospitals and 869 for mental hospitals at current prices. The respective figures at 1960 prices were 253 and 201. This means that the costs have doubled in mental hospitals and were 2.5-fold in general hospitals in real terms.

Expenditure for primary services

The activities of the health centres can be divided into three parts: health care, ambulatory care and inpatient care services. Health services include maternity and child health services and school health but especially since new legislation was adopted in 1972 (law 66/72), efforts have been done to widen the scope of services for working age persons and the aged, for health education and the dental health services for children. As an average, 186 Fmk were used in 1976 per inhabitant for health and ambulatory services; in nothern Finland the amount was close to 225 Fmk. Health and ambulatory services cover about 2/3 of the costs, the inpatient services count for one third.

The running costs of health and ambulatory care of health centres were 258 (in 1972), 698 (in 1975) and 876 (in 1976) million Fmk. The costs of inpatient care were in the same years 120, 321 and 601 million Fmk.

The running costs of health centres have been financed by central government (about 45 per cent) and communes (about 45 per cent). Sickness insurance covers part of the costs of the visits to the physician, as does the patient who pays at present (1. 1. 1978) 6 Fmk per visit (see p. 384).

In the recent years, about 150 million Fmk have been used for construction, remodeling and equipments in health centres. When calculated per person, the eastern and northern parts of the country have obtained a relatively greater share than the southern parts. This, too, reflects the policy to develop especially the services in those areas where they are scarce.

Costs of environmental health

Environmental health in Finland comprises the public health activities of local authorities directed towards the environment, like sanitary inspection. The central government pays (for certain purposes only) a subsidy of 39 to 70 per cent according to the economic level of the community. The central government takes care of the Public Health Laboratory, the Institute of Radiation Protection, and the Medicines Control Laboratory. The costs of these activities have during the last two years reached a level of about 100 million Fmk per year (see p. 385).

The Institute of Occupational Health of Finland is celebrating the 25th anniversary of its activities in present form. There are six regional occupational health institutes each specializing in one aspect of environmental health in particular, such as the one in Turku in ship building industry, in Lappeenranta in paper industry, etc.

Financing of hospital costs and costs of mental health centres and TB dispensaries

The direct charges of the patients covered about ten per cent of the inpatient costs of hospitals in the early 1970s, but the share has been declining and was under eight per cent in 1976. In the outpatient care of general hospitals the decline is more noticeable, from about one quarter to eight per cent. The central government share has increased in the same period from about 48 per cent to 55 per cent in inpatient care and from 42 to 56 per cent in outpatient care (see p. 381).

The costs of a visit to outpatient department in a general hospital and mental health centre were 100 Fmk in 1976, a visit to tuberculosis dispensary cost about 70 Fmk that year (see p. 380). Central government subsidy for the outpatient care varies from 39 to 70 per cent. There are no direct charges in mental health centres and tuberculosis dispensaries but at present (1. 1. 1978) in general hospital outpatient departments (policlinics) the patient pays 8 Fmk. For laboratory examinations the patient pays 2 Fmk and for x-ray examinations 5 Fmk.

Construction of hospitals

The construction programme of central hospitals has been completed when Lahti central hospital was recently taken into use. The Parliament initiated this programme in the late 1940s and in principle its goals have been achieved. A continuous process of remodelling, enlarging and up-dating, however, will take place and in some cases the size of these projects is considerable. An intensive renewal has taken place in tuberculosis sanatoria, when during the recent years they have increasingly been taken into general hospital use. Mental hospitals have used relatively small means for renewal.

The central government share for construction has been two thirds for university and other central hospitals and tuberculosis sanatoria, 50 per cent for regional general and A-mental hospitals, 25 to 50 per cent for local communal hospitals and 25 per cent for mental B-hospitals.

The hospital construction programme was a considerable project. The original programme of 1940s meant a volume of 5,800 beds, the majority of which was constructed during 1960s. The rise in standards and in actual construction costs was remarkable: in 1960s the average costs were 50,000 Fmk per bed in construction costs and 80,000 Fmk (US $ 20,000) fully equipped; the Oulu University central hospital, opened in 1976, cost 350 million Fmk or about 350,000 Fmk (US $ 90,000) per bed.

Terveydenhuollon organisaatio Suomessa 31. 12. 1977 — Hälsovårdens organisation i Finland den 31. 12. 1977 — *Organization of the Finnish National Health Services on 31. 12. 1977*

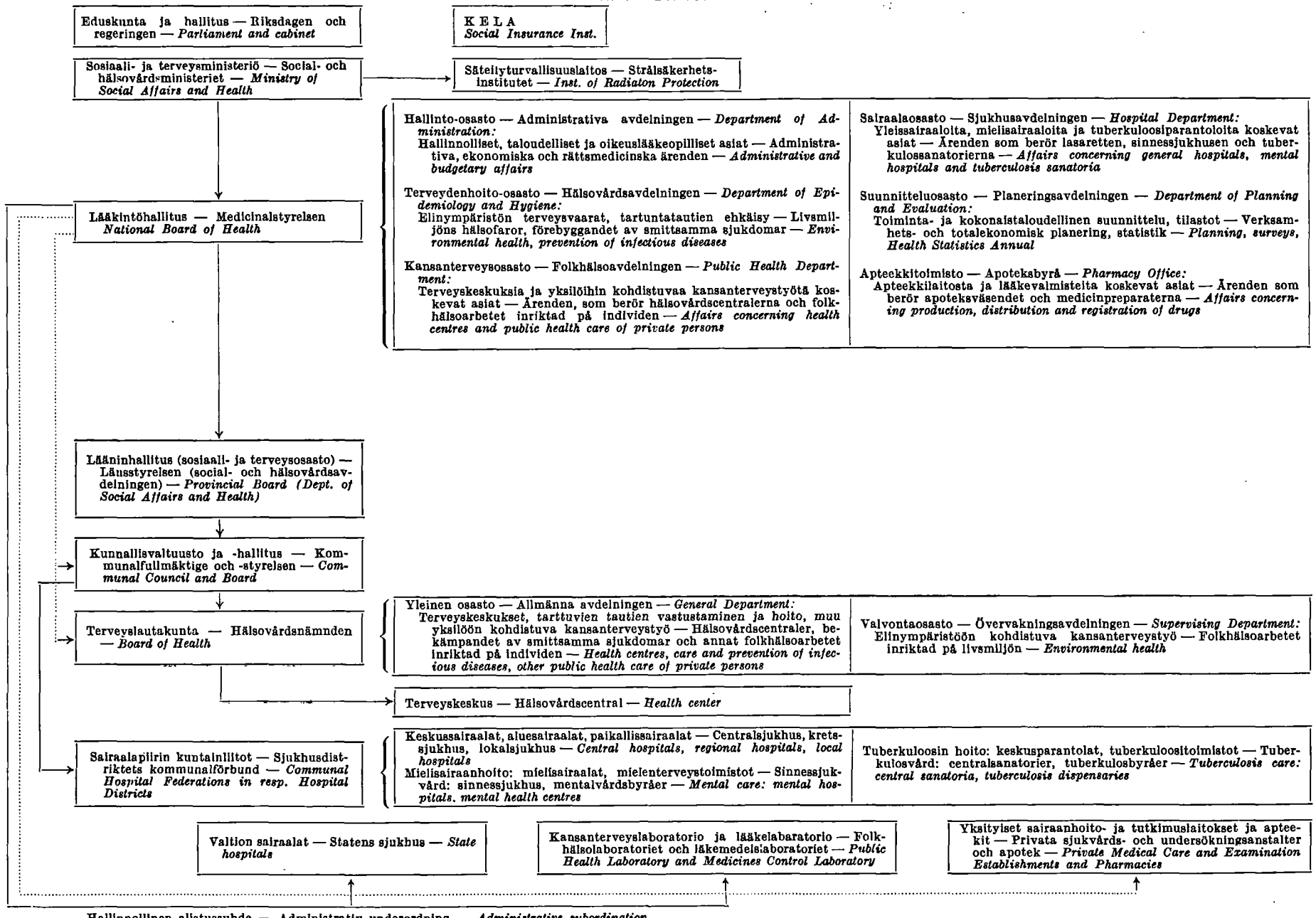

1. KEHITYKSEN YLEISET SUUNTAVIIVAT

1.1 Väestön terveydentila

Terveys on käsite, jota on vaikea määritellä ainakaan sellaisella tavalla, että sen määrä olisi mitattavissa ja tilastoilla esitettävissä. Käytännössä on yleensä tyydyttävä siihen, että tarkastellaan ongelman toista puolta — sairastavuutta ja kuolleisuutta — pyrittäessä muodostamaan mielipiteitä väestön terveydentilan kehityksestä. Tämäkään ei ole yksinkertaista mm. sen vuoksi, että syitä ja seurauksia ei läheskään aina tunneta, että aikaisemmat olosuhteet kuvastuvat tämänhetkisissä luvuissa ja että väestö muodostuu lukuisista ryhmistä, joiden kohtaloista maan keskiarvoluvut eivät kerro riittävästi.

On lähdettävä siitä, että tyhjentävää ja yksiselitteistä vastausta luonnollisena pidettävään yleiseen kysymykseen, miten väestömme terveydentila kehittyy, ei ole saatavissa. Mutta erilaisia viitteitä kehityksen suunnasta on runsaasti. Mikäli tarkastellaan pitempiä aikavälejä, on edistys yleensä ollut erittäin merkittävää, varsinkin jos pitäydytään tarttuviin sairauksiin ja lasten terveyteen. Jos tarkastellaan lyhyempää ajanjaksoa ja vanhemmalle väestölle tyypillisiä sairauksia, kehityksestämme saadaan paljon vaatimattomampi kuva.

Imeväiskuolleisuudella eli ensimmäisen elinvuotensa aikana kuolleiden suhteellisella määrällä on vanhastaan katsottu olevan merkitystä yleisenä terveydentilan osoittajana 1. indikaattorina. Siinä suhteessa olemme hyvinkin saavuttaneet tavoitteemme ja kuten WHO:n tilastonumerot osoittavat, vain muutama maa koko maailmassa pystyy esittämään edullisempia lukuja kuin Suomi.

Mikäli nämä numerot todella osoittaisivat, että koko väestömme terveydentila ja terveyskäyttäytyminen vuosi vuodelta näin merkittävästi edistyy, olisi tilannetta pidettävä erinomaisena. Todellisuudessa näin ei ole asianlaita, vaan luvuissa kuvastuu lähinnä äitiys- ja lastenhuollon tehokkuus — sinänsä erittäin merkittävä saavutus.

Väestön jäljellä oleva keskimääräinen elinaika on tavallaan eräänlainen yhteenveto väestön eri ikäluokkien kohtaloista eliniällä mitattuna. Lasten osalta siinä kuvastuvat viimeaikaiset saavutukset, vanhempien osalta paljon pitemmät ajanjaksot. Kuten oheisesta yhdistelmästä voi todeta, olemme saavuttamassa eurooppalaisen keskitason, mutta olemme selvästi jäljessä pohjoismaisista naapureistamme, joihin esimerkiksi ilmaston ja monien muiden yhdistävien seikkojen perusteella yleensä maatamme verrataan. Tiedot perustuvat WHO:n julkaisuun World Health Statistics Annual, Vol. I, Geneva 1977.

On syytä myös todeta, että edistys kaikkialla on vähäistä vanhimmissa ikäluokissa. Suomessa on viime aikoina miehillä ollut todettavissa suoranaista alenemistakin keskimääräisessä eliniässä. Tämä on vaikeasti selitettävissä aikana, jolloin elintaso yleisesti kasvaa ja sairaanhoitopalvelut ovat sekä laadullisesti että määrällisesti jatkuvasti kehittyneet. Elinympäristössämme

1. UTVECKLINGENS ALLMÄNNA RIKTLINJER

1.1. Befolkningens hälsotillstånd

Hälsa är ett begrepp, som är svår att definiera åtminstone på sådant sätt, att dess mängd skulle kunna mätas och framställas statistiskt. I praktiken bör man i allmänhet nöja sig med att granska problemets ena sida — morbiditet och mortalitet — då man strävar till att bilda åsikter om utvecklingen av befolkningens hälsotillstånd. Detta är inte heller enkelt bl.a. för den skull, att man inte tillnärmelsevis alltid känner till orsaker och följder, att tidigare förhållanden reflekteras i nuvarande siffror och att befolkningen bildas av otaliga grupper, om vars öden landets medeltal inte ger tillräckliga uppgifter.

Man skall påbörja ifrån, att man inte kan få ett tömmande och entydigt svar på en allmän fråga, hur vårt befolknings hälsotillstånd utvecklar sig. Men det finns rikligt med häntydningar på utvecklingens riktning. Ifall man granskar längre tidsperioder, har framstegen i allmänhet varit synnerligen märkbara, speciellt om man fäster vikt vid smittsamma sjukdomar och barnens hälsa. Om man granskar en kortare tidsperiod och för åldringar typiska sjukdom, får man en mycket mera anspråkslös bild av utvecklingen.

Spädbarnsdödligheten, dvs. det proportionella antalet döda under det första levnadsåret har sedan länge ansetts ha betydelse som en visare eller indikator av det allmänna hälsotillståndet. I detta förhållande har vi kunnat väl uppnå våra målsättningar och såsom WHO:s statistiska siffror företer, kan endast några få länder i världen framställa fördelaktigare siffror än Finland (11.0 1974). Ifall dessa siffror verkligen kunde uppvisa, att vår befolknings hälsotillstånd och hälsobeteende år för år skrider så märkbart framåt, borde man anse situationen utomordentlig. I verkligheten är det inte så, utan siffrorna återspeglar närmast mödra- och barnavårdens effektivitet — i och för sig en speciellt ansenlig prestation.

Befolkningens återstående medellivslängd är på sätt och vis ett sammandrag av befolkningens skilda åldersgruppers öden mätta med livslängden. Beträffande barnen återspeglas däri den senaste tidens prestationer, beträffande de äldre mycket längre tidsintervaller. Såsom av nedanstående uppställning kan konstateras, håller vi på att uppnå den europeiska medelnivån, men ligger tydligt efter våra nordiska grannar, med vilka man i allmänhet jämför vårt land på basen av t.ex. klimatet och många andra omständigheter. Uppgifterna baserar sig på WHO's publikation World Health Statistics Annual, Vol. I, Geneva 1977.

Det är också skäl att konstatera, att framstegen är överallt små inom de äldre åldersgrupperna. Under senaste tid har man kunnat konstatera tom. sänkning i medellivslängden hos män. Detta är svårt att förklara under en tid, då levnadsnivån i allmänhet stiger och sjukvårdstjänsterna fortgående ökar både kvalitativt och kvantitativt. I vår livsmiljö eller våra

Jäljellä oleva keskimääräinen elinaika eräissä Euroopan maissa — Återstående medellivslängd i vissa europeiska länder — *Mean expectation of life in selected European countries*

	0-vuotias 0-årig *0 y.*	10-vuotias 10-årig *10 y.*	35-vuotias 35-årig *35 y.*	55-vuotias 55-årig *55 y.*	75-vuotias 75-årig *75 y.*
	Elinaika, vuosia — Livslängd, i år — *Expectation, in years*				
Belgia — Belgien — *Belgium* (1974) M — M — *M*	68.7	60.5	36.9	19.4	7.5
N — Kv — *F*	75.2	66.7	42.4	24.1	9.1
Bulgaria — Bulgarien — *Bulgaria* (1975) M — M — *M*	68.7	61.0	37.4	20.0	7.4
N — Kv — *F*	73.5	65.4	41.2	22.7	8.0
Englanti ja Wales — England och Wales — *England and Wales* (1974) M — M — *M*	69.4	61.0	37.0	19.3	7.4
N — Kv — *F*	75.7	67.0	42.5	24.3	9.7
Espanja — Spanien — *Spain* (1974) M — M — *M*	70.6	62.1	38.4	20.8	8.2
N — Kv — *F*	76.2	67.5	43.2	24.7	9.4
Hollanti — Nederländerna — *Netherlands* (1975) M — M — *M*	71.5	62.7	38.7	20.7	8.2
N — Kv — *F*	77.9	68.9	44.4	25.9	10.2
Italia — Italien — *Italy* (1974) M — M — *M*	69.9	62.0	38.1	20.7	8.0
N — Kv — *F*	76.1	67.9	43.5	25.0	9.6
Itävalta — Österrike — *Austria* (1975) M — M — *M*	67.6	59.6	36.4	19.3	7.1
N — Kv — *F*	74.7	66.4	42.2	23.8	8.9
Jugoslavia — Jugoslavien — *Yugoslavia* (1974) M — M — *M*	67.0	60.7	37.1	20.0	7.6
N — Kv — *F*	72.0	65.5	41.3	23.1	8.6
Kreikka — Grekland — *Greece* (1974) M — M — *M*	72.5	64.9	41.0	22.9	9.4
N — Kv — *F*	76.9	68.9	44.5	25.7	10.3
Norja — Norge — *Norway* (1973) M — M — *M*	71.4	62.8	39.1	21.3	8.3
N — Kv — *F*	77.9	69.0	44.5	25.8	10.0
Puola — Polen — *Poland* (1975) M — M — *M*	67.3	59.7	36.3	19.6	7.7
N — Kv — *F*	74.8	66.8	42.4	24.1	9.4
Portugali — Portugal — *Portugal* (1975) M — M — *M*	65.1	58.9	36.0	19.3	6.7
N — Kv — *F*	72.6	65.9	41.7	23.5	8.1
Ranska — Frankrike — *France* (1974) M — M — *M*	69.5	60.9	37.4	20.4	8.2
N — Kv — *F*	77.6	68.7	44.5	26.2	10.6
Romania — Rumänien — *Romania* (1974) M — M — *M*	67.5	61.1	37.6	20.3	7.8
N — Kv — *F*	72.1	65.2	41.2	23.0	8.5
Ruotsi — Sverige *Sweden* (1975) M — M — *M*	72.2	63.2	39.4	21.7	8.3
N — Kv — *F*	78.1	68.9	44.5	26.0	10.3
Saksan Liittot. — Förb.rep. Tyskl. — *Germany, Federal Republic* (1974) M — M — *M*	68.2	60.3	36.8	19.4	7.3
N — Kv — *F*	74.7	66.4	42.2	23.9	9.0
Suomi — Finland — *Finland* (1974) M — M — *M*	67.0	58.1	34.7	18.3	7.2
N — Kv — *F*	75.7	66.7	42.4	23.9	8.8
Sveitsi — Schweiz — *Switzerland* (1975) M — M — *M*	71.6	62.8	39.2	21.4	8.4
N — Kv — *F*	78.2	69.2	44.8	26.2	10.4
Tanska — Danmark — *Denmark* (1975) M — M — *M*	71.5	62.6	38.8	21.1	8.4
N — Kv — *F*	77.2	68.1	43.6	25.5	10.5
Tšekkoslovakia — Tjeckoslovakien — *Czechoslovakia* (1973) M — M — *M*	66.6	58.7	35.2	18.2	6.7
N — Kv — *F*	73.6	65.3	41.0	22.7	8.3
Unkari — Ungern — *Hungary* (1975) M — M — *M*	66.4	59.2	35.7	18.9	6.9
N — Kv — *F*	72.5	65.0	40.7	22.7	8.3

tai elintavoissamme on tai on ainakin ollut terveyden kannalta puutteita, joiden vaikutuksia ei nykyaikaisenkaan sairaanhoidon keinoin pystytä korjaamaan.

Tarttuvien taudintapausten määrä on myös eräs terveydentilan mittari. Esimerkiksi huonot asunto-olot, ympäristöterveydenhuollon puutteet yms. kuvastuvat eräiden tartuntatautien esiintymistä osoittavissa luvuissa. Veden välityksellä leviävät taudit, kuten lavantauti, pikkulavantauti ym. ovat maastamme lähes hävinneet. Viime aikoina on myös tarttuva keltatauti, jota voidaan pitää eräänlaisena puutteellisen hygienian indikaattorina, selvästi vähentynyt. Epäsuorasti onkin pääteltävissä, että eräs terveyden perusedellytyksistä: puhdas vesi, on turvattu yhä useammalle.

Kansainvälisissä vertailuissa näyttää Suomen tuberkuloositilanne huonolta ja on kysytty, miksi näin on. Tuberkuloosi on pystytty lähes hävittämään nuoremmasta osasta väestöämme, mutta kaikki sotien aikana tai sitä ennen syntyneet ovat saaneet aikanaan tartunnan, joka valitettavasti usein merkitsee elinkautista riskiä sairastua tuberkuloosiin. Tilanne on jatkuvasti parantumassa.

Eräs terveyden osa-alue ovat tapaturmat, joiden suhteen maamme on selvästi muita Pohjoismaita huonommassa ase-

levnadssätt finns eller åtminstone har funnits med avseende på hälsa bristfälligheter, vilkas verkningar man inte ens med den nutida sjukvårdens medel kan avhjälpa.

Antalet smittsamma sjukdomsfall är ävenledes ett slags mätare av hälsotillståndet. T.ex. dåliga bostadsförhållanden, miljöhälsovårdens brister osv. återspeglas i siffror, som påvisar frekvensen av vissa smittsamma sjukdomar. Sjukdomar som sprider med vatten, såsom tyfus, paratyfus osv. har nästan försvunnit från vårt land. Under senaste tid har även infektiös hepatit som kan anses vara en indikator av bristfällig hygien tydligt minskat. Indirekt kan man antaga att en av grundförutsättningarna för hälsa: rent vatten, har blivit säkerställd för allt flera.

I internationella jämförelser synes tuberkulossituationen i Finland vara dålig och man har frågat varför det är så. Man har kunnat nästan utplåna tuberkulosen från den yngre delen av vår befolkning, men alla under krigstiden eller därförinnan födda har på sin tid blivit smittade, vad som tyvärr ofta betyder hela livstiden varande risk att insjukna i tuberkulos. Situationen blir fortfarande bättre.

Ett delområde av hälsa bildas av olycksfall, beträffande vilka vårt land är tydligt i sämre ställning än de andra nordiska

massa. Tapaturmiin kuolleita oli v. 1974 Suomessa 6.0 % kaikista kuolleista, vastaavan luvun ollessa esimerkiksi Ruotsissa vain 4.4. Edistystä on kuitenkin tapahtunut kuolleisuudessa sekä liikenne- että työtapaturmien osalta.

Väestön terveydentila kuvastuu myös sairausvakuutuksemme tilastotiedoissa. Niiden perusteella ei tosin voida yksiselitteisesti päätellä, missä määrin muutokset johtuvat itse terveydentilan muutoksista, missä määrin väestön asennoitumisesta, ja myös hallinnollisilla päätöksillä on vaikutusta tilastoihin. Tässä ei näitä seikkoja voida eritellä, mutta silti on syytä tuoda esille eräitä sairausvakuutustilaston kehityslinjoja.

Kroonisten sairauksien esiintymistä kuvaa, edellä mainituin varauksin, kokonaan korvattavien lääkkeiden saajien määrä. Kokonaan korvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen vakuutettujen luku on 1967—76 kasvanut 3.5 kertaiseksi ja ilmaislääkekustannukset 15-kertaisiksi. Kun elinkustannusten nousu eliminoidaan, saadaan kustannusten reaaliseksi kasvuprosentiksi 56.7.

Vuoden 1976 puolivälissä oli oikeus kokonaan korvattaviin lääkkeisiin kaikkiaan 586 861 vakuutetulla, ja heillä oli yhteensä 801 180 ilmaislääkesairautta eli 137 sairautta sataa henkilöä kohti. Maamme väestöstä 12 prosenttia sai vuonna 1976 ilmaislääkkeitä. Pohjois-Karjalan keskussairaalapiirissä tämä prosenttiluku oli suurin, 17 %. Luku poikkeaa paljon muista, sillä seuraavaksi korkein luku, joka tavataan Kuopion ks-piirissä, on 15 %. Pienimmät väestöosuudet havaitaan Kemin (10 %) ja Helsingin yliopistollisessa ks-piirissä (11 %). On ilmeistä, että pitkä-aikaisten sairauksien hoito on eräs lähitulevaisuuden vaikeimpia ongelmia.

Sairastuvuutta tavallaan mittaavat alkaneet päivärahakaudet. Niihinkin on syytä suhtautua varovaisesti edellä mainituista syistä. Sairausvakuutuskorvauksia ei mm. makseta mikäli muu vakuutus ylittää sairausvakuutuksen etuudet.

länderna. Antalet döda i olycksfall i Finland var 1974 6.0 % av alla dödsfall, medan den motsvarande siffran t.ex. i Sverige var endast 4.4. Förbättring har dock skett beträffande dödsfall genom trafik- och arbetsolycksfall.

Befolkningens hälsotillstånd återspeglas naturligtvis också i sjukförsäkringens statistiska uppgifter. I själva verket kan man inte förmoda på basen av dem, i vilken mån förändringarna beror på förändringar i hälsotillståndet, i vilken mån på befolkningens inställningar, och även förvaltningsbesluten kan ha betydelse på uppgifter. Här kan dessa angelägenheter inte specificeras, men det oaktat är det skäl att framställa vissa riktlinjer i sjukförsäkringsstatistiken.

Frekvensen av kroniska sjukdomar (med ovan anförda förbehåll) uppvisar patientantal, som har rätt till helt ersatta läkemedel. Antalet försäkrade med rätt till helt ersatta läkemedel har under åren 1967—76 ökat över trefaldigt och läkemedelskostnader femtonfaldigt. Då man eliminerar levnadskostnadernas ökning får man som kostnadernas reella ökningsprocent 56.7.

I mitten av år 1976 hade 586 861 försäkrade rätt att få helt ersatta läkemedel, och de hade sammanlagt 801 180 sjukdomar, som berättigar till gratis läkemedel, dvs. 137 sjukdomar per 100 personer. Ungefär 12 procent av vårt lands befolkning fick kostnadsfria läkemedel. I Norra Karelens centralsjukhusdistrikt var detta procenttal högst, över 17 %. Siffran avviker mycket från de övriga, ty det näst högsta talet i Kuopio centralsjukhusdistrikt är 15 %. De lägsta andelarna hos befolkningen ses i Kemi (10 %) och Helsingfors universitetscentralsjukhusdistrikt (11 %). Det är uppenbart att den organiserade vården av långvariga sjukdomar är en av de svåraste problemen i den närmaste framtiden.

Morbiditet mätes på sätt och vis av de påbörjade dagpenningperioderna. Även till dem är det skäl att förhålla sig varsamt på ovannämnda grunder. Sjukförsäkringsersättningar utbetalas inte bl.a. ifall annan försäkring överstiger sjukförsäkringens förmåner.

Alkaneet päivärahakaudet päivärahansaajan sairauden mukaan vuosina 1973—75 — De inledda dagpenningperioderna enligt mottagarens sjukdom åren 1973—75

	1973 %	1974 %	1975 %	1976 %
Verenkiertoelinten sairaudet — Cirkulationsorganens sjukdomar	12.2	11.2	10.9	10.3
Hengityselinten sairaudet — Andningsorganens sjukdomar	14.0	12.9	11.6	11.1
Tuki- ja liikuntaelinten sairaudet — Sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven	18.1	18.6	19.9	20.9
Väkivalta ja myrkyttäminen — Skador genom yttre våld och förgiftning	10.3	11.0	11.8	12.0
Muut sairaudet — Övriga sjukdomar	45.4	46.3	45.6	45.7
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0
Päivärahansaajat — Mottagaren av dagpenning	494 320	497 490	470 810	461 890

Väkivallasta johtuneiden sairaustapausten määrä kasvaa, vaikka vakavien, kuolemaan johtavien määrässä onkin todettavissa laskua. Kehitys näyttää olevan edullista verenkierto- ja hengityselinten sairauksien osalta, mutta edelleen jyrkästi nousevaa tuki- ja liikuntaelinten sairastuvuudessa. Viimeksi mainittuun ryhmään sisältyy suurimpana 'selkäsärky', joka oli syynä v. 1973 n. 26 000 tapauksessa v. 1974 vastaavasti 28 500 tapauksessa, ja v. 1975 tämä oli syynä 30 300 tapauksessa.

Selvästi epäedullisia numerosarjoja on osoitettavissa eräiden syöpämuotojen esiintymisestä. Ehkä merkittävintä on keuhkosyövän lisääntyminen. Kuviot 4.2.1—4.2.2 osoittavat, miten tapausten määrä on miehillä lähes kaksinkertaistunut 1953—1973 välisenä aikana ja naisillakin samanlainen suuntaus on todettavissa. Väestön vanhenemisella on osuutta muutoksiin,

Antalet olycksfall e.d. växer, ehuru man kan konstatera sänkning i antalet fall med döden som följd. Utvecklingen synes vara fördelaktig med avseende på blodcirkulations- och andningsorganens sjukdomar, men den stiger vidare radikalt i den muskuloskeletala morbiditeten. I den sistnämnda gruppen ingår som störst 'ryggvärk', som år 1973 var orsaken till ca 26 000 fall, år 1974 respektive 28 500 fall och år 1975 30 300 fall.

Tydligt ofördelaktiga nummerserier kan påvisas beträffande förekomsten av vissa cancerfall. Kanske mest betydande är ökningen av lungcancer. Figurer 4.2.1—4.2.2 visar, hur antalet fall hos män har nästan fördubblats och också hos kvinnor kan likadan riktning konstateras. Befolkningens föråldrande betyder en del i förändringarna, men man anser det vara

mutta ilmeisenä pidetään, että kyseessä on pääasiassa tupakanpolton lisääntymisen seurausilmiö.

Seuraavassa asetelmassa esitetään tupakan kulutuslukuja vuosilta 1965—76. Tiedot perustuvat valmisteverolaskentaan.

uppenbart, att det är huvudsakligen fråga om en följdföreteelse av den ökande tobaksrökningen.

I följande uppställning presenteras tobakens konsumtionsmängd för åren 1965—76. Uppgifterna baserar sig på accisberäkning.

Tupakkavalmisteiden kulutus vuosina 1965—76 — Tobaksprodukternas konsumtion åren 1965—76 — *Consumption of tobacco products in 1965—76*

Vuosi År *Year*	Tehdasvalmisteiset savukkeet Fabriksmässigt tillverkade cigaretter *Industrially manufactural cigarettes* kpl — st. — *pieces* (1 000 000 000)	Sikarit Cigarrer *Cigars* kpl — st. — *pieces* (1 000 000 000)	Piippu- ja savuketupakka Pip- och cigarettobak *Pipe tobacco* g (1 000 000 000)	Yhteensä Summa *Total* kpl/g st./g *pieces/g* (1 000 000 000)
1965	6.52	0.04	0.80	7.36
1966	6.38	0.09	0.82	7.29
1967	6.68	0.08	0.96	7.72
1968	6.65	0.08	1.26	7.68
1969	6.54	0.10	1.29	7.93
1970	6.49	0.21	1.09	7.78
1971	7.02	0.14	1.05	8.21
1972	7.67	0.13	1.07	8.87
1973	7.45	0.14	1.05	8.63
1974	7.99	0.13	0.97	9.09
1975	7.84	0.14	0.81	8.79
1976	6.77	0.14	1.03	7.87

Tupakkavalmisteiden kulutus on kasvanut Suomessa vuoteen 1974 saakka, jonka jälkeen kulutus on vähentynyt. Suomen Gallup Oy:n tutkimusten mukaan miesten tupakointi on vähentynyt 1950-luvulta lähtien, mutta naisten tupakointi on lisääntynyt. Useiden yksittäisissä kouluissa, kunnissa tai muuten valikoidulle aineistolle tehtyjen tutkimusten perusteella voidaan päätellä, että 1960- ja 1970-luvuilla tärkein muutos on ollut tyttöjen tupakoinnin nopea lisääntyminen.

Sairautta, joka kuvastaisi yksiselitteisesti alkoholin terveydellisiä haittoja, on vaikea keksiä, mutta tässä on silti paikallaan esittää alkoholin kulutuksen viimeaikoina tapahtunut lisääntyminen.

I Finland har tobaksprodukternas konsumtion ökat till år 1974, varefter konsumtionen minskat. Enligt Suomen Gallup Oy:s undersökning har männens rökning minskat från och med 1950-talet, men däremot har kvinnornas rökning ökat. Enligt flere undersökningar kan slutledning göras, att under 1960-talen har den viktigaste förändringen blivit den snabba ökningen av flickornas rökning.

Det är svårt att upptäcka en sjukdom, som entydigt skulle reflektera alkoholens hälsorisker, men det är dock skäl att framställa alkoholförbrukningens ökning under den senaste tiden.

Alkoholijuomien kulutus (100 %:ksi alkoholiksi muutettuna) henkeä kohti vuosina 1951—75 — Alkoholdryckernas konsumtion (förvandlat till 100 % alkohol) per personer åren 1951—75 — *Per capita consumption of alcohol bewerages (in absolute alcohol) in 1951—75*

Vuosi År *Year*	Väkevät juomat Starka drycker *Strong bewerages* l	Viinit Viner *Wines* l	Olut Öl *Beer* l	Yhteensä Summa *Total* l
1950	1.39	0.08	0.26	1.73
1960	1.31	0.19	0.35	1.85
1970	1.75	0.57	1.98	4.30
1971	2.07	0.60	2.05	4.72
1972	2.19	0.63	2.28	5.10
1973	2.46	0.79	2.35	5.60
1974	2.90	1.07	2.48	6.45
1975	2.81	0.97	2.41	6.19
1976	2.95	0.92	2.44	6.31

Luvut ovat eräs osoitus siitä, että kansaamme ei ole saatu kasvatettua kohtuullisiin ja terveyden kannalta mielekkäisiin elintapoihin.

Siffrorna är ett bevis på att man inte kunnat uppfostra vårt folk till måttliga och med tanke på hälsa förståndiga levnadssätt.

1.2 Kuolleisuus ja kuolemansyyt

Jokaisesta kuolintapauksesta on laadittava erillinen todistus, joka samalla toimii perusaineistona laadittaessa maan kuolleisuutta koskevat tilastot. Vastuu niistä on Tilastokeskuksella,

1.2. Dödlighet och dödsorsaker

För varje dödsfall bör utarbetas en separat attest, som samtidigt fungerar som grundmaterial vid avfattande av landets dödlighetsstatistik. Ansvaret för dem har Statistikcentra-

jonka julkaisemattomiin ja julkaistuihin tilastoihin tässä esitetyt tiedot perustuvat. Tavoitteena on esittää yleisiä kehityslinjoja ja korostaa terveydenhuollon kannalta tärkeimpiä seikkoja. Yksityiskohtaiset kuolemansyytilastot julkaistaan Suomen virallisen tilaston (SVT) sarjassa VI B.

Vuoden 1969 alussa otettiin käytäntöön uudistettu tauti- ja kuolinsyyluokitus, joka jossain määrin eroaa vuodesta 1952 lähtien lähes muuttumattomana käytössä olleesta kansainvälisestä luokituksesta. Sen tarkempaa soveltamista koskevat ohjeet on sisällytetty Lääkintöhallituksen julkaisuun: Classificatio Morborum et Causarum Mortis. Tauti- ja kuolinsyyluokitus. Klassifikation av sjukdomar och dödsorsaker. (Helsinki 1969. Valtion painatuskeskus 234 s.). Kuolleisuustilastojen arvo riippuu oleellisesti siitä, miten kuolemansyyt on merkitty kuolintodistuksiin. Suomi on osallistunut tätä asiaa koskevaan WHO:n kansainväliseen tutkimukseen, ja tällöin on ilmennyt, että menetelmämme vastaavat kansainvälisiä ohjeita ja tavoitteita erittäin hyvin.

Väestön kuolleisuudessa kuvastuu luonnollisesti myös väestön ikärakenne, ja mikäli tätä ei oteta huomioon, voidaan helposti tehdä virheellisiä päätelmiä. Oheisessa yhdistelmässä on esitetty Pohjoismaiden kokonaiskuolleisuus suhteutettuna koko väestöön. Tällaisten 'karkeislukujen' nojalla arvosteltuna näyttää Suomen asema muihin Pohjoismaihin verrattuna edulliselta.

len, på vars publicerade och opublicerade uppgifter de här framställda siffrorna baserar sig. Målsättningen är att framställa allmänna riktlinjer och lägga vikt på de viktigaste synpunkterna med avseende på hälsovården. Den detaljerade dödsorsaksstatistiken utges i Finlands officiella statistiks (FOS) serie VI B.

I början av år 1969 togs i bruk en förnyad nomenklatur av sjukdomar och dödsorsaker, som i någon mån skiljer sig från den internationella klassifikationen, som nästan oförändrad användes fr.o.m. år 1952. Anvisningarna rörande dess noggrannare tillämpning finns i medicinalstyrelsens publikation Classificatio Morborum et Causarum Mortis. Tauti- ja kuolinsyyluokitus. Klassifikation av sjukdomar och dödsorsaker (Helsingfors 1969. Statens tryckericentral, 234 s.). Dödlighetsstatistikens värde beror väsentligen på hur dödsorsakerna antecknats i dödsattesterna. Finland har deltagit i Världshälsoorganisationens internationella undersökning och därvid har det framgått att våra metoder motsvarar internationella anvisningar och mål särdeles väl.

I dödligheten reflekteras naturligtvis också befolkningens åldersstruktur, och om detta inte beaktas, kan man lätt draga felaktiga slutsatser. I följande sammandrag har framställts de nordiska ländernas totala mortalitet. Om man bedömer enligt sådana 'grova' siffror synes situationen i Finland jämförelsevis fördelaktig jämförd med de andra nordiska länderna.

Pohjoismaiden kokonaiskuolleisuus vuosina 1970—75 — De nordiska ländernas totala mortalitet åren 1970—75 — *Crude death rate of the Northern Countries in 1970—75*

	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Suomi — Finland — *Finland*	9.5	9.9	9.5	9.3	9.5	9.4
Ruotsi — Sverige — *Sweden*	9.9	10.2	10.3	10.5	10.6	10.8
Tanska — Danmark — *Denmark*	9.8	9.8	10.1	10.0	10.2	10.0
Norja — Norge — *Norway*	10.0	10.0	10.0	10.1	9.9	10.0

Oheisissa kuvioissa 1.2.1 ja 1.2.2 on esitetty Pohjoismaiden erot läänien tai vastaavien alueiden puitteissa indeksinä, jota laskettaessa on kunkin alueen ikärakenne otettu huomioon (epäsuora vakiointi). Laskelmissa on pidetty lähtökohtana kaikkien Pohjoismaiden 5-vuotisikäryhmittäin yhteenlaskettuja väestön ja kuolleiden määriä, joten indeksiarvo 100 vastaa Pohjoismaiden keskimäärää.

Tällaisessa laskelmassa on Suomen asema oleellisesti huonompi. Seuraavassa esitetään samasta aineistosta lasketut kutakin maata kuvaavat ikävakioidut indeksiluvut.

I bifogade figurer 1.2.1 och 1.2.2 har man framställt skillnaderna mellan de nordiska länderna inom ramen av län eller motsvarande områden som index, varvid varje områdes åldersstruktur har tagits i betraktande (indirekt standardisering). I kalkylerna har man tagit som utgångspunkt alla nordiska länders sammanslagna antal befolkning och döda enligt åldersgrupper, så att indextalet 100 motsvarar de nordiska ländernas medeltal.

I en sådan kalkyl är Finlands ställning väsentligt sämre. I följande uppställning framställes de ur samma material kalkylerade indextalen, som berör hela landet.

Pohjoismaiden ikävakioitu kuolleisuus indeksinä vuonna 1974 — De nordiska ländernas standardiserade mortalitet som index år 1974 — *Standardized mortality rates as index in Scandinavia in 1974*

	Miehet Män *Males*	Naiset Kvinnor *Females*	Yhteensä Summa *Total*
Suomi — Finland — *Finland*	132	117	122
Ruotsi — Sverige — *Sweden*	92	94	93
Norja — Norge — *Norway*	93	94	94
Tanska — Danmark — *Denmark*	101	103	102
Islanti — Island — *Iceland*	88	89	89
Pohjoismaat — De nordiska länderna — *Scandinavia*	100	100	100

Jos Suomen kuolleisuutta verrataan ikäluokittain muiden Pohjoismaiden lukuihin, saadaan viitteitä mistä erot johtuvat. Oheiseen asetelmaan on koottu vuoden 1974 kuolleisuustiedot naapurimaistamme suhteutettuna 100 000 vastaavanikäiseen. Suomalaisten miesten luvut ovat järjestelmällisesti suurimmat, ja erityisen selvänä ero näkyy työikäisillä. Suomalaisten naisten osalta tilanne on jonkin verran parempi.

Ifall Finland jämföres med de nordiska länderna enligt ålderklass, får man hänvisningar om vad skillnaderna beror på. I följande uppställning har samlats dödlighetsuppgifter från våra grannländer per 100 000 personer i samma ålder. Hos män är Finlands siffror systematiskt de största, och man ser den proportionella skillnaden speciellt tydligt hos män i arbetsåldern.

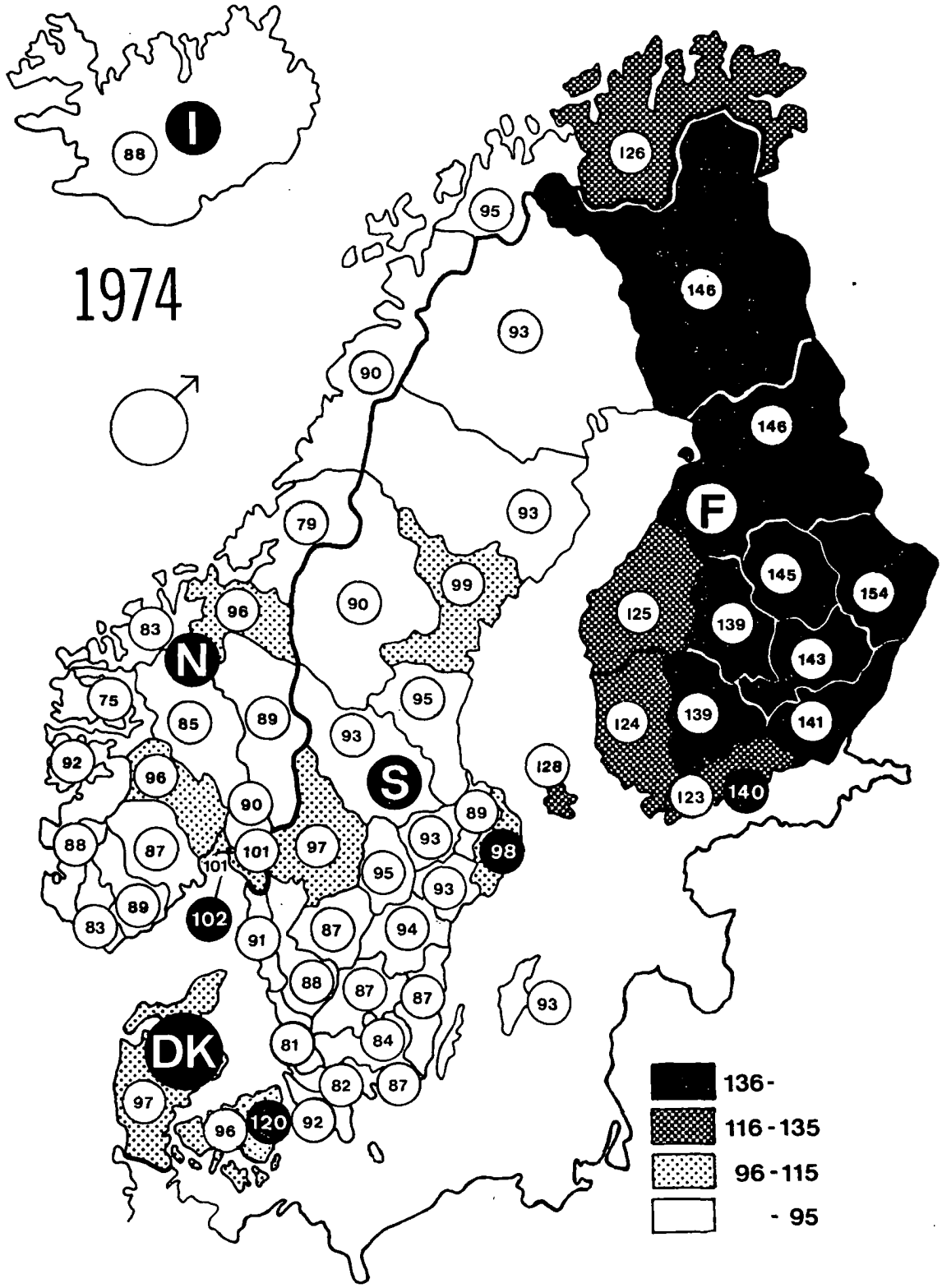

Kuvio 1.2.1 Miesten ikävakioitu kuolleisuus indeksinä Pohjoismaissa lääneittäin vuonna 1974 (Pohjoismaat = 100). Pääkaupungit merkitty mustalla ympyrällä.

Fig. 1.2.1 Männens standardiserade dödlighet som index i de nordiska länderna länsvis år 1974 (de nordiska länderna = 100). Huvudstäderna är markerade med svart cirkel.

Fig. 1.2.1 Standardized male mortality in Scandinavia by province in 1974 as index (Scandinavia = 100). Capitals are marked with black circle.

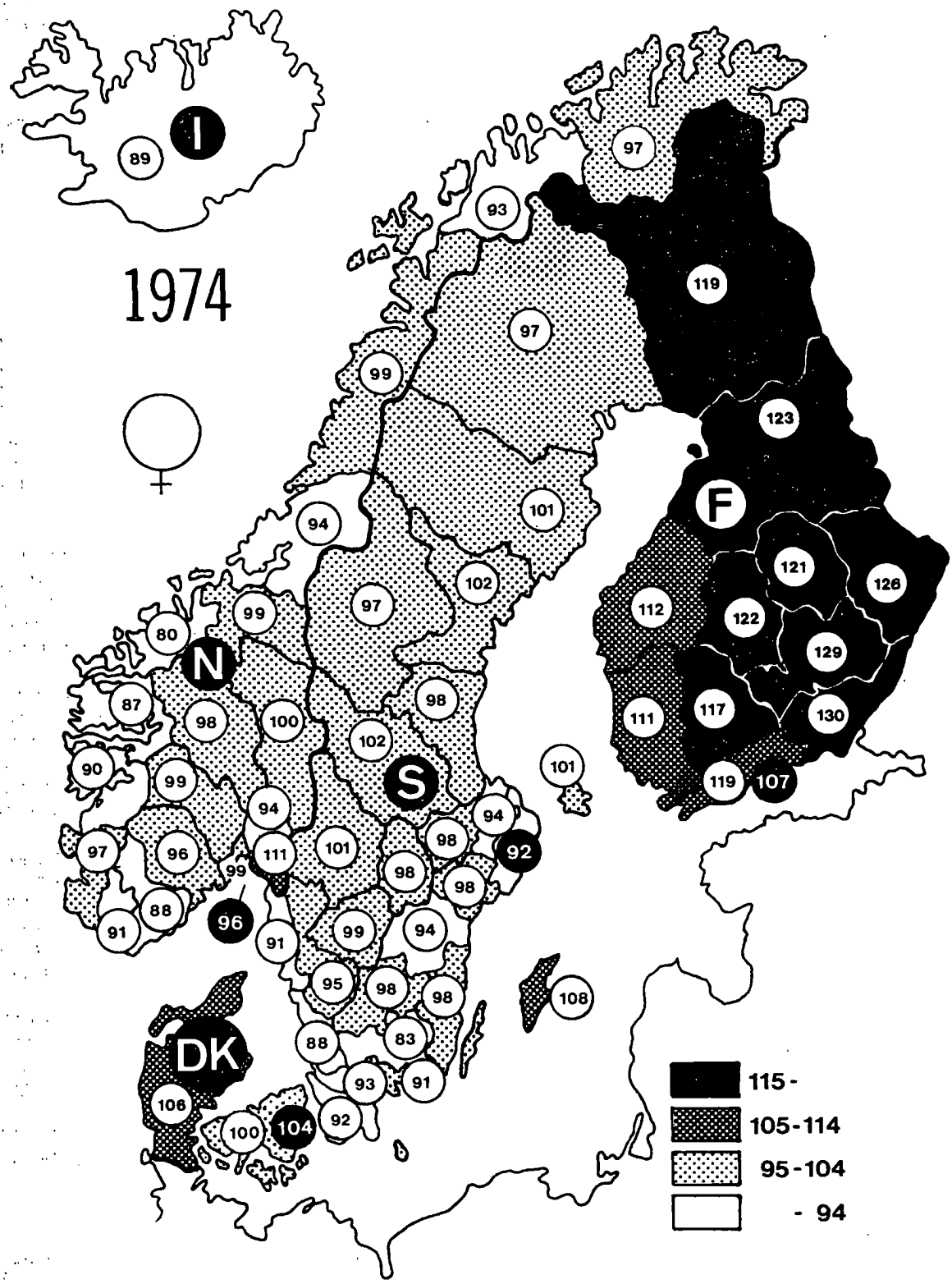

Kuvio 1.2.2 Naisten ikävakioitu kuolleisuus indeksinä Pohjoismaissa lääneittäin vuonna 1974 (Pohjoismaat = 100). Pääkaupungit merkitty mustalla ympyrällä.

Fig. 1.2.2 Kvinnornas standardiserade dödlighet som index i de nordiska länderna länsvis år 1974 (de nordiska länderna = 100). Huvudstäderna är markerade med svart cirkel.

Fig. 1.2.2 Standardized female mortality in Scandinavia by province in 1974 as index (Scandinavia = 100). Capitals are marked with black circle.

Kokonaiskuolleisuus Tanskassa (Dk), Suomessa (Fi), Norjassa (No) ja Ruotsissa (Sw) vuonna 1974 — Totalmortalitet i Danmark (Dk), Finland (Fi), Norge (No) och Sverige (Sw) år 1974 — *Mortality from all causes in Denmark (Dk, Finland (Fi), Norway (No) and Sweden (Sw), 1974*

Ikä Ålder *Age*	100 000:tta miestä kohti Per 100 000 män *Per 100 000 males*				100 000:tta naista kohti Per 100 000 kvinnor *Per 100 000 females*			
	Dk	Fi	No	Sw	Dk	Fi	No	Sw
0	1 265	1 289	1 194	1 050	875	1 020	837	844
1— 4	63	67	48	49	40	56	38	38
5— 9	41	46	24	32	22	33	18	27
10—14	32	45	15	33	23	22	13	19
15—19	100	123	27	84	31	51	19	40
20—24	111	157	37	106	43	43	15	41
25—29	95	173	43	104	37	60	32	45
30—34	125	218	51	148	67	84	49	66
35—39	173	310	88	175	115	98	69	102
40—44	309	527	183	292	183	189	123	158
45—49	517	878	382	443	344	283	222	246
50—54	796	1 305	644	712	529	425	348	381
55—59	1 299	2 015	1 081	1 086	765	686	496	580
60—64	2 084	2 946	1 814	1 777	1 108	1 169	857	892
65—69	3 402	4 566	2 854	2 947	1 694	1 966	1 445	1 555
70—74	5 549	6 884	4 882	4 847	3 038	3 493	2 812	2 820
75—79	8 221	10 093	7 509	8 015	5 377	6 797	5 030	5 112
80—84	12 527	15 785	11 714	12 638	9 132	12 077	8 818	8 897
85—	21 949	24 990	20 736	21 924	18 485	21 677	18 052	17 414

Mikäli vertaillaan Suomea muihin Euroopan maihin kuin Pohjoismaihin, ei asemamme ole silloinkaan kehuttava (kuviot 1.2.3—1.2.4, kuvion luvut koskevat usemmiten vuosia 1971 tai 1972). Suomi on hieman parantanut asemaansa, sillä vastaavassa vertailussa Suomi oli v. 1967 viimeisenä sekä miesten että naisten osalta.

Kehityksen yleistä suuntaa havainnollistavat kuviot 1.2.5 ja 1.2.6, joissa ns. kuolemanvaara on esitetty ikäluokittain 1910, 1961—65 ja 1974. Kuolemanvaara on promilleluku, joka ilmoittaa kuinka monta tuhannesta tietyn ikäisestä henkilöstä todennäköisesti kuolee saavuttamatta seuraavaa ikävuottaan. Kehitys työikäisten miesten osalta on ollut suhteellisen hidasta, erityisesti viime vuosina.

Suomen kuolleisuus on monessa suhteessa muista maista poikkeava mm. siksi, että meillä toisaalta esiintyy poikkeuksellisen matalia mutta samanaikaisesti erittäin korkeita lukuja. Miesten ja naisten väliset samoinkuin maan eri osien väliset erot ovat hyvin silmiinpistäviä. Perusteellista selvitystä siitä, mistä nämä seikat johtuvat ei ole käytettävissä.

Kuolemansyiden tarkastelu on luonnollisesti terveydenhuollon kannalta välttämätöntä. Mikäli halutaan vertailla kuolemansyiden merkitystä erilaisissa väestöissä, on joko esitettävä tiedot ikäluokittain tai laskennallisesti on suoritettava ikärakenteen huomioivia korjauksia.

Seuraavassa asetelmassa verrataan eräiden maassamme yleisten kuolemansyiden esiintymistä muissa Pohjoismaissa 1974. Vertailu tapahtuu miesten ikäluokassa 35—44 vuotta, ja Suomen suhdeluvulle on annettu arvo 100. Lähteenä on käytetty WHO:n julkaisua World Health Statistics Annual (Vol. I).

Om man jämför Finland med andra europeiska länder än de nordiska länderna, kan man inte heller då skryta med vårt lands ställning (figurer 1.2.3—1.2.4, uppgifterna berör oftast året 1971 eller 1972). Finland har förbättrat sin situation en aning, emedan Finlands män och kvinnor var år 1967 vid den motsvarande jämförelse de sista.

En åskådlig bild av utvecklingstrenden i Finland ger figurer 1.2.5 och 1.2.6, i vilka den s.k. dödsrisken har framställts enligt åldersgrupp 1910, 1961—65 och 1974. Dödsrisken är ett promilletal som yppar hur många personer i viss ålder sannolikt kommer att dö före följande levnadsår. Utvecklingen hos män i arbetsåldern har varit förhållandevis långsam, speciellt under de senaste åren.

Dödligheten i Finland är i många förhållanden avvikande från andra länders bl.a. därför, att det hos oss å ena sidan framkommer avvikande låga men samtidigt speciellt höga värden. Skillnaderna mellan män och kvinnor och mellan landets olika delar är mycket iögonenfallande. En grundlig utredning om vad dessa angelägenheter beror på finns inte till förfogande.

Granskningen av dödsorsakerna är naturligtvis nödvändigt med tanke på hälsovården. Om man önskar jämföra dödsorsakernas betydelse hos olika befolkningar, bör man antingen framställa uppgifterna enligt åldersgrupp eller man bör utföra korrigeringar, som beaktar åldersstrukturen.

I följande sammanställning har man jämfört betydelsen av vissa dödsorsaker år 1974 i den manliga åldersklassen 35—44 år. Finlands indextal är 100.

	Suomi Finland *Finland*	Ruotsi Sverige *Sweden*	Norja Norge *Norway*	Tanska Danmark *Denmark*
Kaikki kuolinsyyt — Alla orsaker — *All causes of death (males 35—44 y.)*	100	56	53	57
Kasvaimet — Tumörer — *Neoplasms*	100	93	88	104
— Keuhkosyöpä — Lungcancer — *Lung cancer*	100	52	35	76
Aivoverisuonten sairaudet — Cerebrovaskulära sjukdomar — *Vascular lesions affecting central nervous system*	100	34	22	26
Sepelvaltimosairaudet — Ischemiska hjärtsjukdomar — *Arteriosclerotic and degen heart diseases*	100	33	55	52
Onnettomuudet — Olyckor — *Accidents*	100	46	62	29
— Liikenneonnettomuudet — Trafikolyckor — *Motor vehicle accidents*	100	59	78	45
Itsemurhat — Självmord — *Suicide*	100	55	38	64

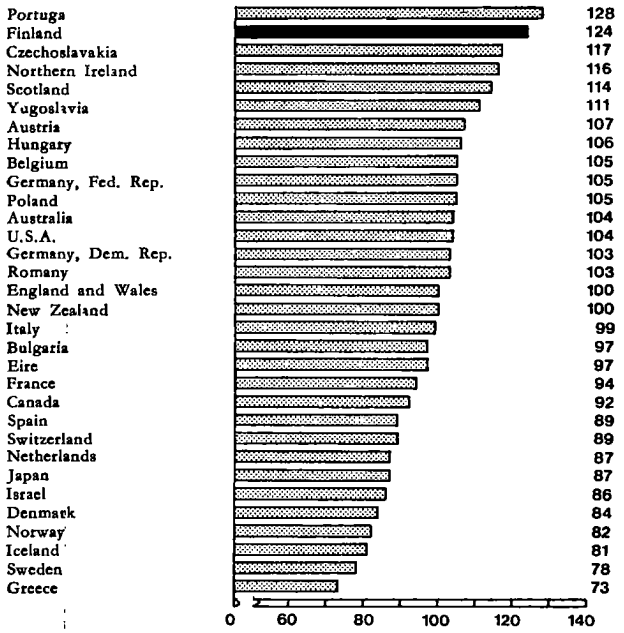

Kuvio 1.2.3 Miesten vakioitu kuolleisuus indeksinä eräissä maissa 1971 tai 1972 (Englanti ja Wales = 100)
Fig. 1.2.3 Männens standardiserade dödlighet som index i vissa länder 1971 l. 1972 (England o. Wales = 100)
Fig. 1.2.3 Standardized male mortality as index in selected countries 1971 or 1972 (England and Wales = 100)

Lähde — Källa — *Source:* On the State of the Public Health (The annual report of the chief medical officer of the ministry of health for the year 1974, Lontoo — London — *London 1976)*

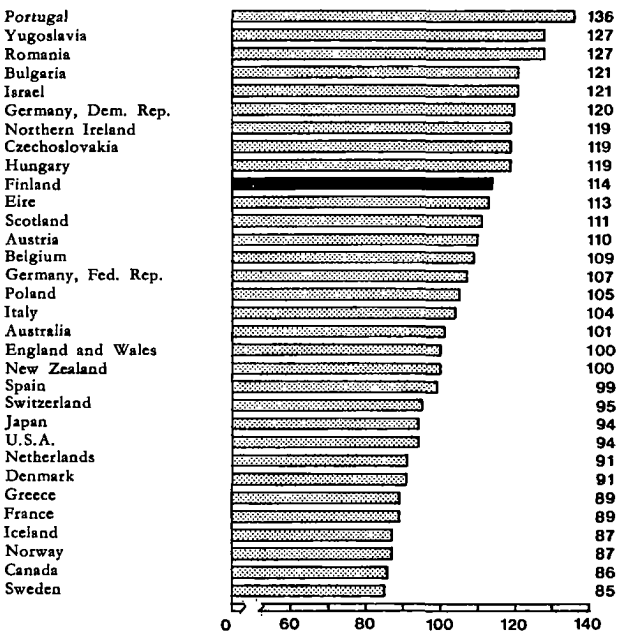

Kuvio 1.2.4 Naisten vakioitu kuolleisuus indeksinä eräissä maissa 1971 tai 1972 (Englanti ja Wales = 100)
Fig. 1.2.4 Kvinnornas standardiserade dödlighet som index i vissa länder 1971 l. 1972 (England o. Wales = 100)
Fig. 1.2.4 Standardized female moratality as index in selected countries 1971 or 1972 (England and Wales = 100)

Lähde — Källa — *Source:* On the State of the Public Health (The annual report of the chief medical officer of the ministry of health for the year 1974, Lontoo — London — *London 1976)*

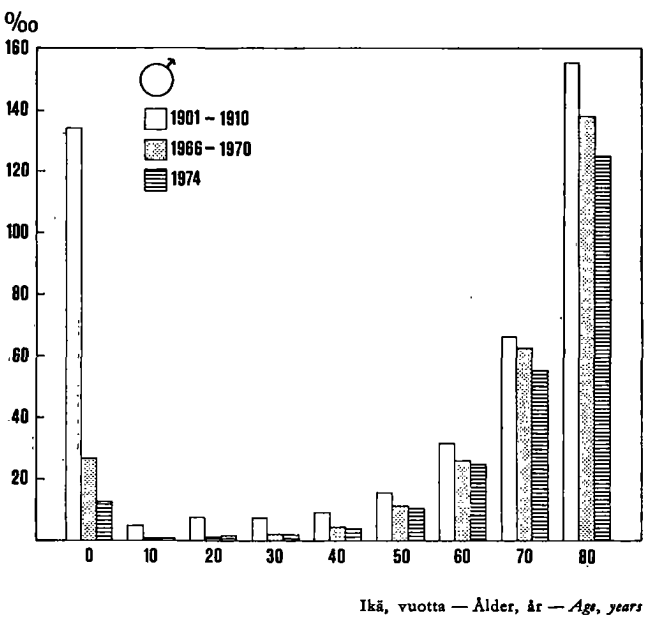

Kuvio 1.2.5 Eri-ikäisten miesten kuolemanvaara vuosina 1901—1910, 1966—1970 ja 1974
Fig. 1.2.5 Männens dödsrisk i olika åldrar för åren 1901—1910, 1966—1970 och 1974
Fig. 1.2.5 Probability of death of males by age class in 1901—1910, 1966—1970 and 1974 (per 1 000)

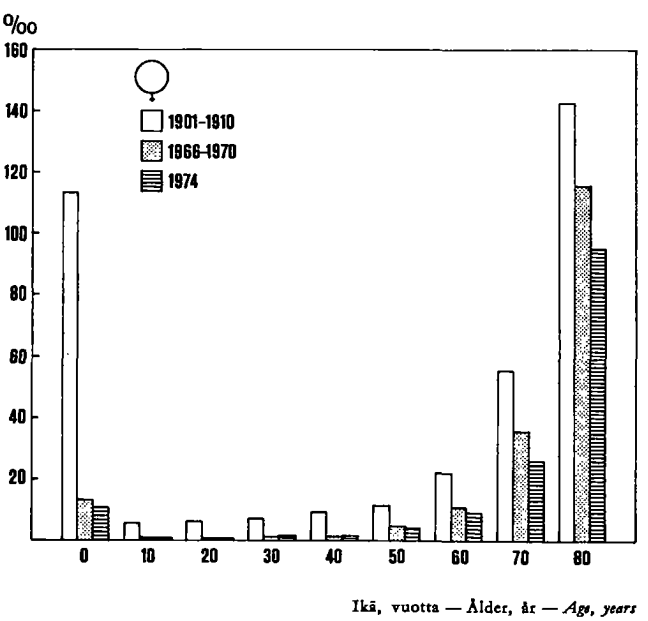

Kuvio 1.2.6 Eri-ikäisten naisten kuolemanvaara vuosina 1901—1910, 1966—1970 ja 1974
Fig. 1.2.6 Kvinnornas dödsrisk i olika åldrar för åren 1901—1910, 1966—1970 och 1974
Fig. 1.2.6 Probability of death of females by age class in 1901—1910, 1966—1970 and 1974 (per 1 000)

Kuolleet keskiväkiluvun 100 000:tta kohti, log.asteikko
Döda per 100 000 av medelfolkmängden, log.skala
Deaths per 100 000 mean population, log.scale

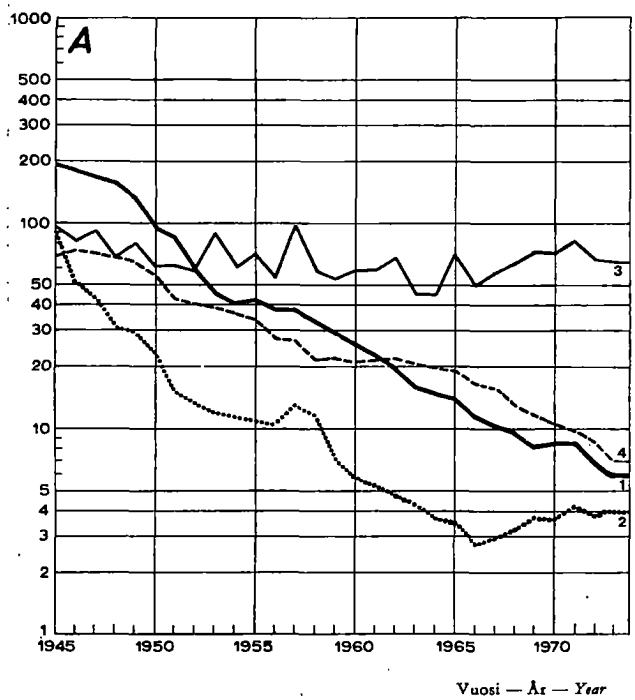

Kuvio 1.2.7 Tärkeimmät kuolemansyyt vuosina 1945—74
Fig. 1.2.7 De viktigaste dödsorsakerna åren 1945—74
Fig. 1.2.7 Main causes of death in 1945—74

1 ▬▬▬ Tuberkuloosi — Tuberkulos — *Tuberculosis*
2 • • • • • Muut tartuntataudit — Andra infektionssjukdomar — *Other infectious diseases*
3 ——— Hengityselinten taudit — Sjukdomar i respirationsorganen — *Diseases of the respiratory system*
4 — — — Vastasyntyneiden ja varhaislapsuuden taudit — Sjukdomar hos nyfödda och spädbarn — *Certain diseases of newborn and early infancy*

Kuolleet keskiväkiluvun 100 000:tta kohti, log.asteikko
Döda per 100 000 av medelfolkmängden, log.skala
Deaths per 100 000 mean population, log.scale

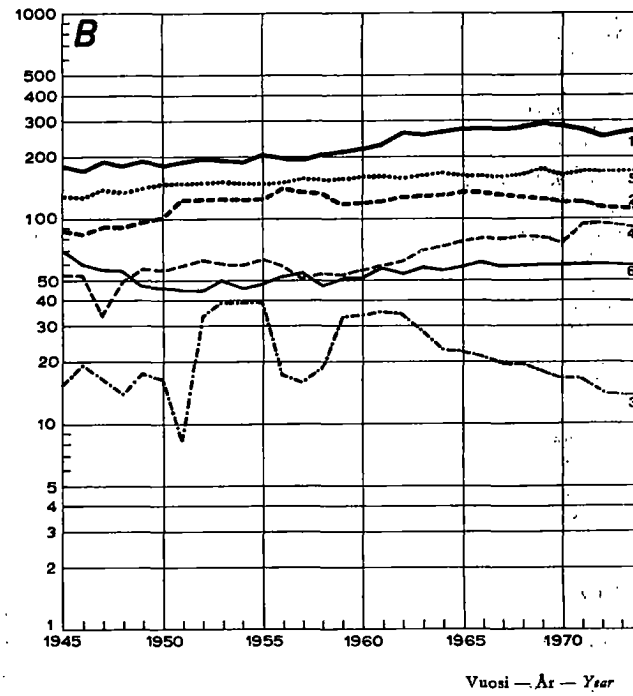

Kuvio 1.2.7 Tärkeimmät kuolemansyyt vuosina 1945—74
Fig. 1.2.7 De viktigaste dödsorsakerna åren 1945—74
Fig. 1.2.7 Main causes of death in 1945—74

1 ▬▬▬ Verisuonten kovettumisen ja rappeutumisen aiheuttamat sydäntaudit — Arteriosklerotiska och degenerativa hjärtsjukdomar — *Arteriosclerotic and degenerative heart diseases*
2 ▬ ▬ ▬ Keskushermoston verisuoniston sairaudet — Centrala nervsystemets kärlsjukdomar — *Vascular lesions affecting central nervous system*
3 —·—·— Kohonneen verenpaineen taudit — Hypertonisjukdomar — *Hypertensive diseases*
4 — — — Muut verenkiertoelinten taudit — Övriga sjukdomar i cirkulationsorganen — *Other diseases of the circulatory system*
5 ——— Kasvaimet — Tumörer — *Neoplasms*
6 • • • • • Tapaturmat — Olycksfall — *Accidents*

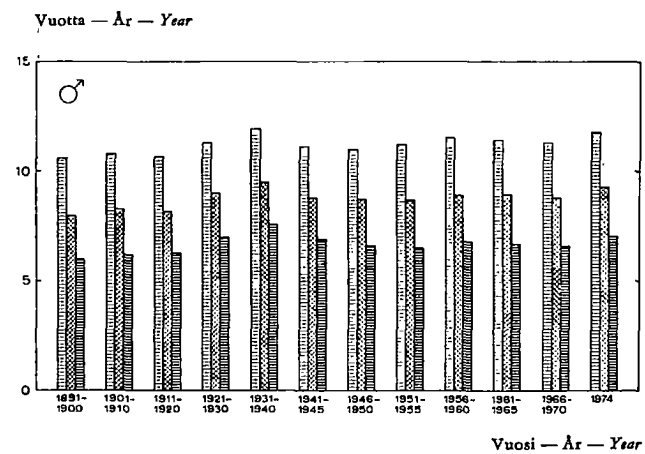

Kuvio 1.2.8 Jäljellä oleva keskimääräinen elinaika miesten vanhimmissa ikäluokissa vuosina 1891—1974
Fig. 1.2.8 Den återstående medellivslängden hos män i de äldsta åldersklasserna åren 1891—1974
Fig. 1.2.8 Life expectancy of males at older age in 1891—1974

▤ 65-vuotiaat — 65-åringar — *65 year*
▩ 70-vuotiaat — 70-åring r — *70 years*
▥ 75-vuotiaat — 75-åringar — *75 years*

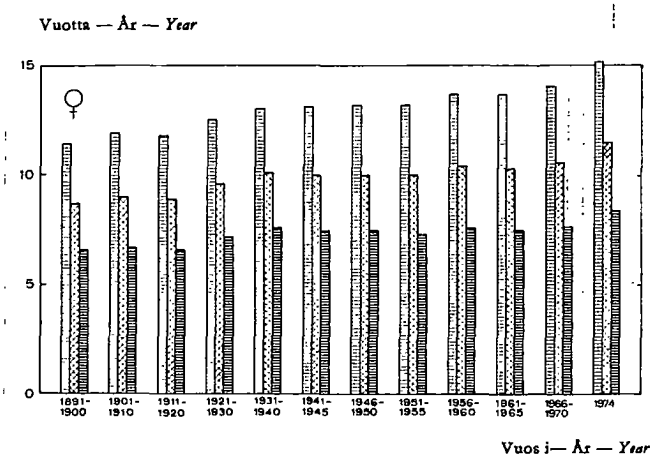

Kuvio 1.2.9 Jäljellä oleva keskimääräinen elinaika naisten vanhimmissa ikäluokissa vuosina 1891—1974
Fig. 1.2.9 Den återstående medellivslängden hos kvinnor i de äldsta åldersklasserna åren 1891—1974
Fig. 1.2.9 Life expectancy of females at older age in 1891—1974

▤ 65-vuotiaat — 65-åringar — *65 years*
▩ 70-vuotiaat — 70-åringar — *70 years*
▥ 75-vuotiaat — 75-åringar — *75 years*

Suomalaisten 35—44-vuotiaiden miesten luvut ovat kasvaimia huomioon ottamatta tuntuvasti korkeammat kuin muissa Pohjoismaissa, eikä tilanne aikaisempiin vuosiin verrattuna ole mainittavasti muuttunut.

Kuviossa 1.2.7 (a ja b) on esitetty eri kuolinsyiden merkitys koko väestöön suhteutettuina 'karkeislukuina' vuosina 1945—1974.

Edellä esitetyt eri aloilta poimitut numerosarjat viittaavat siihen, että terveydenhuoltojärjestelmämme avulla voidaan saavuttaa vähintään samoja tuloksia kuin muualla ja että pelkkä sairaanhoidon kehittäminen ei ole välttämättä paras tapa edistää terveyttä.

I nästan alla dödsorsaker är Finlands siffror större än i våra grannländer, och situationen har varit likadan på 1970-talet.

I figurer 1.2.7 (a och b) har framställts betydelsen av skilda dödsorsaker som 'grova' tal åren 1945—74.

Ovan framställda nummerserier från skilda områden hänvisar till att man med hjälp av vårt hälsovårdssystem kan uppnå minst samma resultat som annorstädes och att enbart utvecklande av sjukvården inte ofrånkomligt är det bästa sättet att främja hälsa.

1.3 Väestö

Väestön rakenne kuvastuu kaikissa terveydentilaa ja terveyspalvelujen käyttöä koskevissa lukusarjoissa, joten tärkeimpien väestötietojen esittäminen on tässäkin yhteydessä paikallaan.

Tauluissa 1.3.1—1.3.4 on esitetty koko maan keskiväkiluvut ikäluokittain ja terveydenhuollon kannalta tärkeimpien hallinnollisten piirien keskiväkiluvut vuosina 1971—74.

Kuviossa 1.3.1 on esitetty tärkeimmät väestömuutokset ja erityisesti ns. luonnollinen väestönlisäys vuosien 1910—1976 välisenä aikana. Näyttää siltä, että luonnollinen väestönlisäys on jälleen nousussa. Vuonna 1973 se oli noin 2.9 ‰.

Yhä enemmän väestöstä asuu kaupunkimaisessa ympäristössä, vaikka osa muutoksesta kuvastaa kuntien hallinnollisia siirtoja ryhmästä toiseen. Tällä hetkellä (1977) asuu väestöstämme 59 % kaupungeissa ja kauppaloissa. Vuonna 1945 vastaava luku oli noin 25 %. Kehityksestä on laadittu ennuste (Tilastokeskus: Kunnallinen väestöennuste 1975—2010, Helsinki 1975), jonka mukaan vuonna 1980 kaupunkimaisen asutuksen osuus olisi 60 % ja vuonna 2000 vielä enemmän eli 63 prosenttia väestön kokonaismäärästä. Kehitys näyttää kuitenkin olevan ennustettua nopeampaa.

Seuraavassa asetelmassa on esitetty väestön asuinpaikka-, ikä- ja sukupuolijakautumat 1950—76.

1.3. Befolkningen

Befolkningsstrukturen återspeglas i alla sifferserier, som berör hälsotillstånd och användning av hälsovårdstjänster, varför framställningen av de viktigaste befolkningsuppgifter är även i detta sammanhang på sin plats.

I tabeller 1.3.1—1.3.4 har framställts hela landets medelfolkmängder enligt åldersklass och de med avseende på hälsovården viktigaste förvaltningsdistriktens medelbefolkningstal 1971—74.

I figur 1.3.1 har framställts de viktigaste befolkningsrörelserna och speciellt nativitetsöverskottet åren 1910—76. Det förefaller som om nativitetsöverskottet håller på att stiga. År 1973 var det endast 2.9 ‰.

En allt större del av befolkningen bor i en stadslik omgivning, ehuru en del av förändringen reflekterar kommunernas förvaltningsmässiga överföringar från en grupp till en annan. I detta nu (1977) bor 59 % av vår befolkning i städer och köpingar. År 1945 var den motsvarande siffran ca 25 %. Det har utarbetats en prognos (Statistikcentralen: Befolkningsprognos kommunvis 1975—2010, Helsingfors 1975), enligt vilken andelen av den stadslika bosättningen skulle vara 60 % år 1980 och år 2000 ännu mera, dvs. 63 % av hela befolkningen. Det verkar dock som om utvecklingen skulle vara snabbare än den som prognosticerats.

I följande sammanställning har man framställt befolkningens boplats, ålder och kön 1950—76.

Väestö vuosien 1950—76 lopussa — Befolkningen i slutet av åren 1950—76 — *Population at the end of 1950—76*

Vuosi År *Year*	Maassa asuva väestö — I riket bosatt befolkning — *Resident population*										
	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar *Urban communes*	Maalaiskunnat Lands-kommuner *Rural communes*	0—14 vuotta 0—14 år *0—14 years*		15—64 vuotta 15—64 år *15—64 years*		Yli 65 vuotta Över 65 år *Over 65 years*		Miehet Män *Males*	Naiset Kvinnor *Females*	Yhteensä Summa *Total*
	Ms	Ms	M	N-K-*F*	M	N-K-*F*	*M*	N-K-*F*			
	1 000 henkeä — personer — *persons*										
1950	1 302	2 727	616	592	1 209	1 344	99	167	1 926	2 103	[1]) 4 029
1960	1 707	2 739	683	656	1 335	1 440	122	205	2 140	2 302	[2]) 4 446
1970	2 340	2 258	571	548	1 490	1 562	159	269	2 220	2 378	4 598
1971	2 520	2 094	559	537	1 511	1 577	164	278	2 234	2 392	4 626
1972	2 558	2 095	549	527	1 530	1 589	170	288	2 249	2 404	4 653
1973	2 682	1 997	540	518	1 546	1 600	176	299	2 262	2 417	4 679
1974	2 733	1 969	533	511	1 559	1 608	182	310	2 274	2 429	4 702
1975	2 779	1 941	526	505	1 568	1 613	188	330	2 282	2 438	4 720
1976 *	2 791	1 940	520	497	1 573	1 615	193	332	2 286	2 444	4 731

[1]) Lukuun sisältyy 2 000 henkeä, joiden ikä on tuntematon. — I antalet ingår 2 000 personer, vilkas ålder är okänd. — *Total includes 2 000 persons, whose age is unknown.*

[2]) Lukuun sisältyy 4 000 henkeä, joiden ikä on tuntematon. — I antalet ingår 4 000 personer, vilkas ålder är okänd. — *Total includes 4 000 persons, whose age is unknown.*

Vaikka koko 1960-luvun syntyneitä oli enemmän kuin kuolleita, väheni maamme väkiluku vuosikymmenen lopussa voimakkaan maasta muuton takia. Väkiluku alkoi kuitenkin jälleen kasvaa seuraavan vuosikymmenen alussa. Väestössä jatkui 65-vuotiaitten ja sitä vanhempien osuuden lisääntyminen 1970-luvulla niin, että näiden osuus oli 31. 12. 1975 11.0 %. Tällä seikalla on tietenkin merkitystä maan terveydenhuollon kannalta. Suomessa 65 vuotta täyttäneiden osuus on edelleenkin paljon pienempi kuin muissa pohjoismaissa, Ruotsissa se oli vuonna 1975 15.1 %, Norjassa 13.8 % ja Tanskassa 13.3 %.

Ennusteen mukaan kasvaa 65 vuotta täyttäneen väestön määrä vain hitaasti, mikä kuitenkin terveydenhuollon palvelusten kysynnässä merkitsee huomattavaa lisäystä. Vasta seuraavalla vuosituhannella lähestymme (13.3 % v. 2010) niitä suhdelukuja, joita nykyisin voidaan esittää muista Pohjoismaista. Syntyvyyden vaihteluista johtuen nuorempaa väestöä koskevat ennusteet ovat oleellisesti epäluotettavampia.

Asetelmana on esitetty myös solmitut avioliitot, syntyneet ja kuolleet 1950—76.

Fastän under hela 1960-talet antalet födda var större än antalet döda, minskade folkmängden i vårt land vid slutet av årtiondet för den starka emigrationens skull. Folkmängden började dock åter växa i början av följande årtionde. Ökningen av 65-åringars och över 65-årigas andel fortgick på 1970-talet så att dessas andel vid slutet av år 1975 var 11.0 %. Denna angelägenhet har naturligtvis betydelse med tanke på landets hälsovård. Andelen över 65-åriga är fortfarande mycket mindre i Finland än i övriga nordiska länder. I Sverige var den (1975) 15.1 %, i Norge 13.8 % och i Danmark 13.3 %.

Enligt prognosen växer antalet över 65-åriga i befolkningen endast långsamt, vilket dock betyder en ansenlig ökning i efterfrågan på tjänster. Först under följande årtusende närmar vi (13. % år 2010) de proportionstal, som för närvarande kan framställas från de övriga nordiska länderna. Beroende på växlingar i nativiteten är prognoser över yngre befolkning väsentligt opålitligare.

Som uppställning har framställts också antalen vigda par, födda och döda 1950—76.

Solmitut avioliitot, syntyneet ja kuolleet vuosina 1950—76 — Vigda par, födda och döda åren 1950—76 — *Marriages, births and deaths in 1950—76*

Vuosi År *Year*	Solmituja avioliittoja Vigda par *Marriages*	‰ keskiväkiluvusta ‰ av medelfolkmängden *Per 1 000 of mean population*	Elävänä syntyneitä Levande födda *Live births*				Kuolleita Avlidna *Deaths*						Kuolleena syntyneet Dödfödda *Stillbirths*
			Koko maa Hela riket *Whole country*	‰ keskiväkiluvusta ‰ av medelfolkmängden *Per 1 000 mean population*	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar *Urban communes*	Maalaiskunnat Landskommuner *Rural communes*	Koko maa Hela riket *Whole country*	‰ keskiväkiluvusta ‰ av medelfolkmängden *Per 1 000 mean population*	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar *Urban communes*	Maalaiskunnat Landskommuner *Rural communes*	Vuotta nuorempana Under första levnadsåret *Under one year of age*	‰ elävänä syntyneistä ‰ av ledande födda *Per 1 000 live births*	
1950	34 205	8.5	98 065	24.5	22 144	75 921	40 681	10.2	10 129	30 552	4 268	43.5	1 849
1960	32 824	7.4	82 129	18.5	31 341	50 788	39 797	9.0	14 323	25 474	1 727	21.0	1 259
1965	36 214	7.9	77 885	17.1	37 946	39 939	44 473	9.7	17 965	26 508	1 371	17.6	974
1967	41 273	8.8	77 289	16.6	41 113	36 176	43 790	9.4	19 070	24 720	1 146	14.8	825
1968	40 251	8.6	73 654	15.7	39 943	33 711	45 013	9.6	19 805	25 208	1 064	14.4	731
1970	40 730	8.8	64 559	13.9	36 232	28 327	44 119	9.6	20 422	23 697	854	13.2	519
1971	37 859	8.2	61 067	13.2	34 899	26 168	45 876	9.9	21 207	24 669	774	12.7	472
1972	35 467	7.6	58 864	12.7	35 695	23 169	43 958	9.5	21 492	22 466	707	12.0	515
1973	34 883	7.5	56 787	12.2	35 531	21 256	43 410	9.3	22 471	20 939	604	10.6	423
1974	34 533	7.4	62 472	13.3	39 501	22 971	44 676	9.5	23 111	21 563	690	11.0	464
1975	31 547	6.7	65 719	13.9	42 068	23 651	43 828	9.3	23 369	20 459	660*	10.0*	378
1976*....	33 098	6.9	66 678	14.0	42 585	24 093	44 595	9.4	24 127	20 468	639	9.6	380

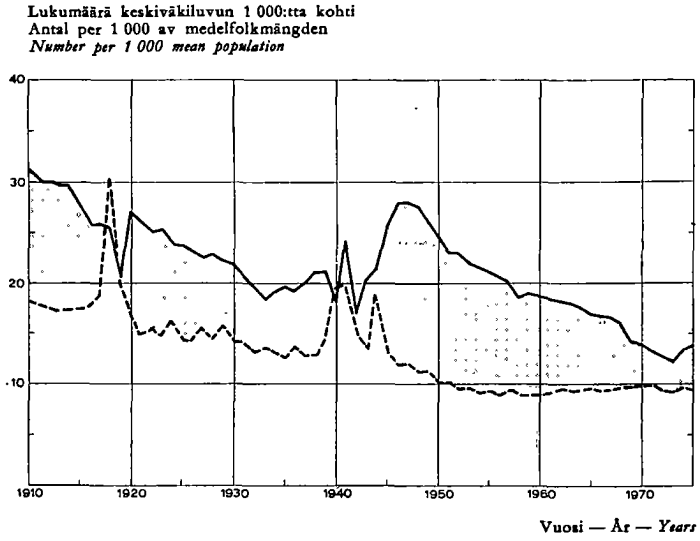

Kuvio 1.3.1 Tärkeimmät väestönmuutokset vuosina 1910—1975

Fig. 1.3.1 De viktigaste befolkningsförändringarna åren 1910—75

Fig. 1.3.1 Summary of vital statistics in 1910—75

Elävänä syntyneitä — Levande födda — *Live births*

Kuolleita — Döda — *Deaths*

Syntyneiden enemmyys — Nativitetsöverskott — *Excess of births*

Kuvio 1.3.2 Kaupunkien ja kauppaloiden sekä maalaiskuntien väestön ikä- ja sukupuolijakautuma vuonna 1964

Fig. 1.3.2 Ålders- och könsfördelningen hos befolkningen i städer och köpingar samt landskommuner år 1964

Fig. 1.3.2 Population by age and sex in urban and rural communes in 1964

Kaupunkien ja kauppaloiden väestö
Befolkningen i städer och köpingar
Population in urban communes
Maalaiskuntien väestö
Landskommunernas befolkning
Population in rural communes

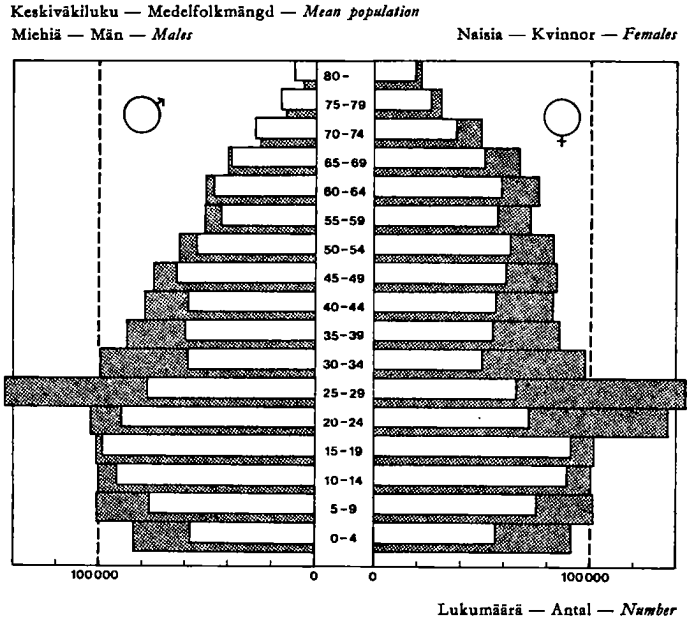

Kuvio 1.2.3 Kaupunkien ja kauppaloiden sekä maalaiskuntien väestö %:na koko väestöstä vuosina 1900—1975 ja vuosina 1976—2010 ennusteen mukaan

Fig. 1.3.3 Städernas och köpingarnas samt landskommunernas befolkning i % av hela befolkningen åren 1900—1975 samt prognosen för åren 1976—2010

Fig. 1.3.3 Urban and rural population as percentage in 1900—1975 and expected numbers for 1976—2010

Kaupunkien ja kauppaloiden väestö
Befolkningen i städer och köpingar
Population in urban communes
Maalaiskuntien väestö
Landskommunernas befolkning
Population in rural communes

Lähde — Källa — *Source:* Kunnittainen väestöennuste 1975—2010 (Helsinki 1975) — Befolkningsprognos kommunvis 1975—2010 (Helsingfors 1975) — *Population projection by communes 1975—2010 (Helsinki 1975)*

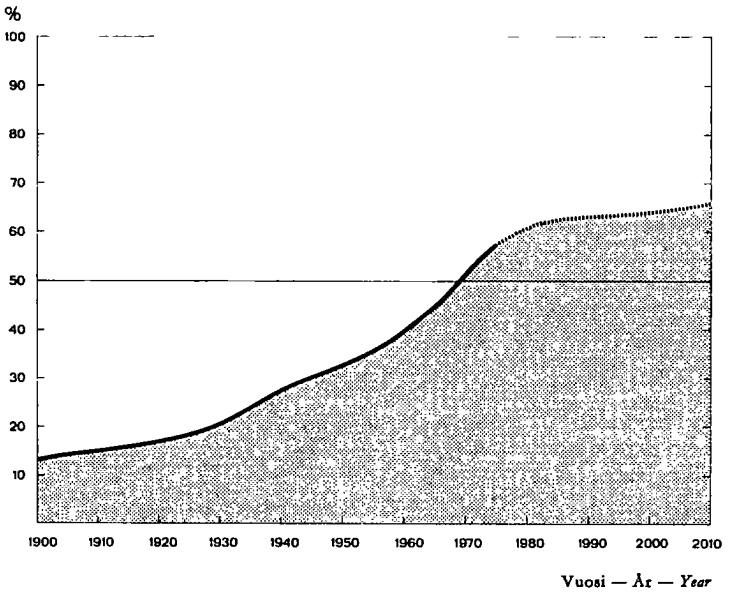

Varsinkin 1967—73 todettiin syntyvyyden pienenevän erittäin selvästi, mutta vuosina 1974—76 se jälleen kasvoi. Vuoden 1977 aikana kasvu näyttää kuitenkin pysähtyneen.

Seuraavaan asetelmaan on kerätty tietoja alueellisesta syntyvyydestä 1974—75 ja hedelmällisessä iässä olevien naisten määristä vuosina 1974—75.

Väestöpolitiikan edellyttämää tutkimustyötä suorittaa pääasiassa Väestöliitto ja sen yhteydessä toimii Väestöasiain neuvottelukunta, jossa mm. lääkintöhallitus on edustettuna. Syntyvyyden nopeat vaihtelut ovat monessa suhteessa haitallisia maan kehitykselle ja siksi on väestöpoliittisin toimenpitein pyrittävä torjumaan näitä vaihteluita.

Särskilt under åren 1967—73 kunde man konstatera, att nativiteten minskade synnerligen tydligt, men 1974—76 ökade den återigen. Under år 1977 tycks ökningen emellertid ha stannat helt och hållet.

I följande uppställning har samlats uppgifter om regional nativitet ock antal av 15—49-åriga kvinnor 1974—75.

Det av befolkningspolitiken förutsatta forskningsarbetet utförs av Finska Befolkningsförbundet, och i samband därmed fungerar Delegationen för befolkningsärenden, där bl.a. medicinalstyrelsen är representerad. De snabba växlingarna i nativiteten är i många hänseenden menliga för landets utveckling, och därför bör man försöka bekämpa dessa växlingar med befolkningspolitiska åtgärder.

Synnyttäjät ja elävänä syntyneet lääneittäin — Barnaföderskor och levande födda länsvis — *Mothers and live births* [1])

Lääni Län *Province*	Synnyttäjät Barnaföderskor *Mothers*		Elävänä syntyneet Levande födda *Live births*		Kuolleena syntyneet Dödfödda *Stillbirths*		15—49-vuotiaat naiset 15—49-åriga kvinnor *Females aged 15—49 y.*	
	1974	1975	1974	1975	1974	1975	1974	1975
Uudenmaan — Nylands	15 347	16 064	15 401	16 112	109	65	300 687	304 324
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	8 762	9 297	8 779	9 325	67	52	173 156	173 668
Ahvenanmaa — Åland	283	296	283	296	—	1	5 027	5 075
Hämeen — Tavastehus	8 463	8 611	8 507	8 627	49	51	169 744	169 714
Kymen — Kymmene	4 123	4 294	4 124	4 307	41	32	86 140	85 189
Mikkelin — S:t Michels	2 396	2 514	2 402	2 522	21	20	50 831	50 483
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	2 103	2 230	2 122	2 237	12	13	42 534	42 713
Kuopion — Kuopio	3 015	3 293	3 028	3 303	23	20	61 991	61 955
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	3 057	3 278	3 073	3 288	22	24	60 500	60 295
Vaasan — Vasa	5 891	6 191	5 884	6 210	48	42	101 574	101 461
Oulun — Uleåborgs	6 217	6 665	6 242	6 685	52	40	100 334	101 545
Lapin — Lapplands	2 620	2 799	2 627	2 807	20	18	49 284	49 674
Yhteensä — Summa — *Total*	**62 277**	**65 522**	**62 472**	**65 719**	**464**	**378**	**1 200 786**	**1 206 096**

[1]) Tilastokeskuksen mukaan. — Enligt Statistikcentralen. — *According to Central Statistical Office.*

1.3.1 Maassa asuvan väestön keskiväkiluku vuonna 1971—76
Den i riket bosatta befolkningens medelfolkmängd åren 1971—76
Resident mean population in 1971—76

A. Ikäryhmittäin — Enligt åldersgrupp — *By age group*

Ikä Ålder *Age*	1971		1972		1973		1974		1975	
	M	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms
0	30 927	60 728	30 392	59 415	29 529	57 334	30 466	59 481	32 765	64 002
1	32 011	62 582	31 066	60 964	30 487	59 580	29 593	57 458	30 361	59 279
2	34 061	66 674	32 172	62 908	31 222	61 300	30 552	59 744	29 581	57 487
3	36 183	70 869	34 196	66 928	32 338	63 244	31 341	61 554	30 562	59 781
4	37 041	72 725	36 284	71 072	34 354	67 223	32 459	63 494	31 367	61 630
5—9	193 438	379 271	191 525	375 589	188 972	370 617	184 549	361 837	178 716	350 298
10—14	201 102	394 431	198 232	389 008	197 569	387 716	197 452	387 370	196 101	384 608
15—19	215 626	421 450	213 934	418 805	210 318	412 203	206 777	405 255	203 511	398 790
20—24	227 775	443 619	226 475	440 446	223 797	434 927	219 617	427 495	215 469	420 510
25—29	173 911	340 069	190 175	370 770	209 727	408 093	224 547	436 346	232 311	451 072
30—34	150 555	297 540	154 325	304 213	154 084	302 928	156 529	306 626	165 336	322 689
35—39	138 248	273 534	138 389	273 771	141 647	279 795	146 364	288 844	147 565	291 383
40—44	146 489	293 680	146 014	291 847	143 700	286 696	140 646	279 943	138 494	274 955
45—49	131 786	279 986	135 003	282 423	138 014	284 771	140 418	287 007	142 135	288 805
50—54	107 803	241 911	110 481	247 494	113 555	253 159	118 848	263 171	123 268	270 159
55—59	107 481	243 745	103 982	237 419	101 646	233 245	98 490	226 670	97 341	224 415
60—64	101 132	234 746	101 893	236 676	101 727	236 923	100 520	235 156	98 398	231 419
65—69	73 019	180 017	75 311	185 908	77 791	192 383	80 152	198 411	82 477	204 015
70—74	47 070	127 147	49 075	131 968	50 683	135 839	52 216	139 732	53 785	144 211
75—79	25 364	74 396	26 095	77 049	27 400	81 186	28 833	85 798	30 022	89 717
80—	15 989	53 004	16 776	55 872	17 037	56 919	17 609	59 182	18 403	62 219
Yhteensä — Summa *Total*	**2 227 011**	**4 612 124**	**2 241 544**	**4 639 657**	**2 255 597**	**4 666 081**	**2 267 978**	**4 690 574**	**2 277 965**	**4 711 439**

B. Lääneittäin — Länsvis — *By province*

Lääni Län *Province*	Yhteensä Summa *Total*			Miehiä Män *Males*		
	1971	1972	1973	1971	1972	1973
Uudenmaan — Nylands	1 015 363	1 036 045	1 056 386	472 204	482 811	493 231
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	677 228	682 118	686 246	325 180	327 898	330 302
Åland — Ahvenanmaa	20 769	21 123	21 621	10 319	10 507	10 763
Hämeen — Tavastehus	639 070	645 768	653 599	303 840	307 402	311 565
Kymen — Kymmene	344 667	345 703	346 027	167 777	168 403	168 665
Mikkelin — S:t Michels	218 313	216 174	213 926	107 222	106 056	104 908
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	183 904	181 340	179 241	91 998	90 645	89 522
Kuopion — Kuopio	254 835	253 398	252 136	124 974	124 181	123 446
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	237 920	237 541	236 912	116 987	116 812	116 540
Vaasan — Vasa	421 740	422 439	422 973	205 189	205 668	206 036
Oulun — Uleåborgs	401 027	400 822	400 246	201 287	201 147	200 809
Lapin — Lapplands	197 288	197 186	196 768	100 034	100 014	99 810
Yhteensä — Summa — *Total*	**4 612 124**	**4 639 657**	**4 666 081**	**2 227 011**	**2 241 544**	**2 255 597**

Lääni Län *Province*	Yhteensä Summa *Total*			Miehiä Män *Males*		
	1974	1975	1976*	1974	1975	1976
Uudenmaan — Nylands	1 073 478	1 086 579	1 095 658	501 711	508 075	..
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	691 766	695 864	698 274	333 247	335 221	..
Åland — Ahvenanmaa	22 005	22 215	22 350	10 969	11 062	..
Hämeen — Tavastehus	655 021	658 258	659 320	312 449	314 046	..
Kymen — Kymmene	345 981	345 945	346 080	168 667	168 699	..
Mikkelin — S:t Michels	212 194	210 802	209 838	104 056	103 399	..
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	177 864	177 255	176 813	88 704	88 255	..
Kuopion — Kuopio	251 318	250 903	250 921	122 999	122 787	..
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	240 834	241 057	240 858	118 411	118 490	..
Vaasan — Vasa	423 038	423 321	424 114	206 174	206 431	..
Oulun — Uleåborgs	400 850	403 433	405 992	201 105	202 389	..
Lapin — Lapplands	196 227	195 810	195 444	99 489	99 116	..
Yhteensä — Summa — *Total*	**4 690 574**	**4 711 439**	**4 725 664**	**2 267 978**	**2 277 965**	..

1.3.2 Maassa asuvan väestön keskiväkiluku mielisairaanhuoltopiireittäin vuonna 1971—72
Den i riket bosatta befolkningens medelfolkmängd sinnessjukvårdsdistriktsvis år 1971—72
Resident mean population by mental health district in 1971—72

Piiri — Distrikt — *District*	Yhteensä Summa *Total*		Miehiä Män *Males*	
	1971	1972	1971	1972
Helsingin kaupungin — Helsingfors stads	512 259	512 995	227 544	228 171
Turun kaupungin — Åbo stads	153 966	156 945	70 976	72 509
Södra Finlands — Etelä-Suomen	251 844	259 621	122 263	126 201
Uudenmaan — Nylands	313 638	325 809	152 710	158 834
Varsinais-Suomen — Egentliga Finlands	143 662	144 038	69 718	69 905
Vakka-Suomen — Vakka-Suomi	111 474	113 009	54 209	55 086
Länsi-Satakunnan — Västra Satakunta	168 262	169 082	81 527	82 026
Itä-Satakunnan — Östra Satakunta	70 487	69 561	34 253	33 801
Pohjois-Hämeen — Norra Tavastlands	308 176	311 346	145 784	147 459
Etelä-Hämeen — Södra Tavastlands	287 799	291 534	137 231	139 155
Etelä-Savon — Södra Savolax	227 097	224 795	111 648	110 391
Kaakkois-Suomen — Sydöstra Finlands	344 667	345 703	167 777	168 403
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	183 904	181 340	91 998	90 645
Pohjois-Savon — Norra Savolax	266 297	264 587	130 825	129 883
Seinäjoen — Seinäjoki	475 101	473 089	232 813	231 933
Svenska Österbottens — Ruotsalaisen Pohjanmaan	174 407	177 072	84 095	85 475
Oulun — Uleåborgs	598 315	598 008	301 321	301 160
Lapin—Lapplands	.	.	.	.
Ålands — Ahvenanmaan	20 769	21 123	10 319	10 507
Koko maa — Hela riket — *Whole country*	**4 612 124**	**4 639 657**	**2 227 011**	**2 241 544**

1.3.2 Maassa asuvan väestön keskiväkiluku mielisairaanhuoltopiireittäin vuosina 1973—76
Den i riket bosatta befolkningens medelfolkmängd sinnessjukvårdsdistriktsvis åren 1973—76
Resident mean population by mental health district in 1973—76

Piiri — Distrikt — *District*	Yhteensä Summa *Total*			
	1973	1974	1975	1976*
Helsingin kaupungin — Helsingfors stads	510 614	506 658	501 300	496 300
Turun kaupungin — Åbo stads	160 916	162 461	163 600	164 300
Södra Finlands — Etelä-Suomen	268 836	276 765	284 000	289 200
Uudenmaan — Nylands	339 381	352 598	364 400	374 100
Varsinais-Suomen — Egentliga Finlands	143 169	144 484	146 100	147 000
Vakka-Suomen — Vakka-Suomi	114 989	117 040	119 000	119 800
Länsi-Satakunnan — Västra Satakunta	170 328	171 626	172 000	172 200
Itä-Satakunnan — Östra Satakunta	67 150	66 330	65 700	63 800
Pohjois-Hämeen — Norra Tavastlands	315 706	318 147	318 900	320 200
Etelä-Hämeen — Södra Tavastlands	295 142	298 306	298 200	301 200
Etelä-Savon — Södra Savolax	222 359	220 428	218 800	217 700
Kaakkois-Suomen — Sydöstra Finlands	346 027	345 981	346 000	346 100
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	179 241	177 864	177 300	176 800
Pohjois-Savon — Norra Savolax	263 080	262 028	263 800	261 200
Seinäjoen — Seinäjoki	471 117	469 527	468 200	468 800
Svenska Österbottens — Ruotsalaisen Pohjanmaan	179 391	181 249	182 700	183 200
Oulun — Uleåborgs	397 423	400 850	400 700	403 300
Lapin — Lapplands	199 591	196 227	198 500	198 100
Ålands — Ahvenanmaan	21 621	22 005	22 200	22 400
Koko maa — Hela riket — *Whole country*	**4 666 081**	**4 690 574**	**4 711 400**	**4 725 700**

1.3.3 Maassa asuvan väestön keskiväkiluku keskussairaalapiireittäin sairaanhoitoalueen mukaan vuosina 1971—72
Den i riket bosatta befolkningens medelfolkmängd centralsjukhusdistriktsvis enligt sjukvårdsområde åren 1971—72
Resident mean population by central hospital district and hospital region in 1971—72

Sairaanhoitoalue ja keskussairaalapiiri Sjukvårdsområde och centralsjukhusdistrikt *Hospital region and central hospital district*	Yhteensä Summa *Total*		Miehiä Män *Males*	
	1971	1972	1971	1972
Pohjois-Suomen sairaanhoitoalue — Norra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Northern Finland*				
Lapin — Lapplands	115 864	115 256	59 174	58 844
Kemin — Kemi	81 424	81 930	40 860	41 170
Oulun yliopistollinen — Uleåborgs universitets	251 821	252 870	125 860	126 400
Kainuun — Kainuu	100 410	99 461	51 052	50 528
Yhteensä — Summa — *Total*	**549 519**	**549 517**	**276 946**	**276 942**
Länsi-Suomen sairaanhoitoalue — Västra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Western Finland*				
Keski-Pohjanmaan — Mellersta Österbottens	112 924	113 030	55 871	55 896
Vasa — Vaasan	166 848	168 447	80 641	81 517
Seinäjoen — Seinäjoki	190 764	189 453	93 052	92 473
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	237 920	237 541	116 987	116 812
Yhteensä — Summa — *Total*	**708 456**	**708 471**	**346 551**	**346 698**
Itä-Suomen sairaanhoitoalue — Östra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Eastern Finland*				
Kuopion — Kuopio	254 835	253 398	124 974	124 181
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	187 311	184 621	93 766	92 350
Savonlinnan — Nyslotts	79 632	78 335	39 314	38 633
Mikkelin — St. Michels	115 019	113 976	56 222	55 664
Etelä-Saimaan — Södra Saimens	133 439	133 778	64 851	65 049
Yhteensä — Summa — *Total*	**770 236**	**764 108**	**379 127**	**375 877**
Lounais-Suomen sairaanhoitoalue — Sydvästra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of South-Western Finland*				
Tampereen — Tammerfors	396 018	399 052	188 687	190 371
Satakunnan — Satakunta	235 299	236 907	114 065	115 040
Turun yliopistollinen — Åbo universitets	406 803	410 194	193 991	195 819
Ålands — Åhvenanmaan	20 769	21 123	10 319	10 507
Yhteensä — Summa — *Total*	**1 058 889**	**1 067 276**	**507 062**	**511 737**
Etelä-Suomen sairaanhoitoalue — Södra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Southern Finland*				
Lahden — Lahtis	191 806	194 187	91 452	92 601
Hämeenlinnan — Tavastehus	139 989	141 099	66 870	67 441
Kotkan — Kotka	194 309	195 345	94 723	95 320
Helsingin yliopistollinen — Helsingfors universitets	998 920	1 019 654	464 280	474 928
Yhteensä — Summa — *Total*	**1 524 024**	**1 550 285**	**717 325**	**730 290**
Koko maa — Hela riket — *Whole country*	**4 612 124**	**4 639 657**	**2 227 011**	**2 241 544**

1.3.8 Maassa asuvan väestön keskiväkiluku keskussairaalapiireittäin sairaanhoitoalueen mukaan vuosina 1973—76
Den i riket bosatta befolkningens medelfolkmängd centralsjukhusdistriktsvis enligt sjukvårdsområde åren 1973—76
Resident mean population by central hospital district and hospital region in 1973—76

Sairaanhoitoalue ja keskussairaalapiiri Sjukvårdsområde och centralsjukhusdistrikt *Hospital region and central hospital district*	Yhteensä Summa *Total*			
	1973	1974	1975	1976*
Pohjois-Suomen sairaanhoitoalue — Norra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Northern Finland*				
Lapin — Lapplands	114 625	113 900	113 100	112 700
Kemin — Kemi	82 143	82 300	82 700	82 800
Oulun yliopistollinen — Uleåborgs universitets	253 506	254 800	257 300	259 300
Kainuun — Kainuu	98 489	98 000	98 000	97 900
Yhteensä — Summa — *Total*	**548 763**	**549 000**	**551 100**	**552 700**
Länsi-Suomen sairaanhoitoalue — Västra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Western Finland*				
Keski-Pohjanmaan — Mellersta Österbottens	113 152	113 300	113 700	114 200
Vasa — Vaasan	169 954	171 200	172 000	172 500
Seinäjoen — Seinäjoki	188 098	186 700	186 100	185 700
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	241 043	240 800	241 100	240 900
Yhteensä — Summa — *Total*	**712 247**	**712 000**	**712 900**	**713 300**
Itä-Suomen sairaanhoitoalue — Östra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Eastern Finland*				
Kuopion — Kuopio	252 136	251 300	250 900	250 900
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	182 442	180 900	180 200	179 600
Savonlinnan — Nyslotts	77 006	75 900	75 100	74 200
Mikkelin — St. Michels	112 876	112 100	111 800	111 200
Etelä-Saimaan — Södra Saimens	134 011	134 300	134 700	134 900
Yhteensä — Summa — *Total*	**758 471**	**754 500**	**752 700**	**750 800**
Lounais-Suomen sairaanhoitoalue — Sydvästra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of South-Western Finland*				
Tampereen — Tammerfors	401 676	403 700	405 700	406 200
Satakunnan — Satakunta	239 147	241 500	242 500	243 800
Turun yliopistollinen — Åbo universitets	413 726	417 000	418 900	420 800
Ålands — Ahvenanmaan	21 621	22 000	22 200	22 400
Yhteensä — Summa — *Total*	**1 076 170**	**1 084 200**	**1 089 400**	**1 093 200**
Etelä-Suomen sairaanhoitoalue — Södra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Southern Finland*				
Lahden — Lahtis	192 202	194 500	195 500	196 400
Hämeenlinnan — Tavastehus	142 126	143 700	144 100	144 500
Kotkan — Kotka	195 826	195 900	195 900	195 900
Helsingin yliopistollinen — Helsingfors universitets	1 040 276	1 056 800	1 069 800	1 078 900
Yhteensä — Summa — *Total*	**1 570 430**	**1 590 900**	**1 605 300**	**1 615 700**
Koko maa — Hela riket — *Whole country*	**4 666 081**	**4 690 600**	**4 711 400**	**4 725 700**

1.3.4 Maassa asuvan väestön keskiväkiluku tuberkuloosipiireittäin vuosina 1971—72
Den i riket bosatta befolkningens medelfolkmängd tuberkulosdistriktsvis åren 1971—72
Resident mean population by tuberculosis district in 1971—72

Piiri — Distrikt — *District*	Yhteensä Summa *Total*		Miehiä Män *Males*	
	1971	1972	1971	1972
Helsingin kaupungin — Helsingfors stads	512 259	512 995	227 544	228 171
Raseborgs — Raaseporin	251 844	259 621	122 263	126 201
Uudenmaan — Nylands	260 404	272 543	127 095	133 181
Varsinais-Suomen — Egentliga Finlands	362 254	366 147	172 091	174 134
Satakunnan — Satakunta	289 940	279 345	140 708	135 545
Keski-Hämeen — Mellersta Tavastlands	331 409	346 616	156 958	164 756
Kanta-Hämeen — Centraltavastlands	335 178	338 835	160 095	161 903
Kymen-Mikkelin — Kymmene-S:t Michels	489 819	489 379	239 001	238 823
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	190 948	188 143	95 576	94 100
Pohjois-Savon — Norra Savolax	254 835	253 398	124 974	124 181
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	292 410	291 065	143 877	143 215
Härmän — Härmä	247 333	245 367	121 095	120 193
Vasa — Vaasan	174 407	177 072	84 094	85 475
Keski-Pohjanmaan — Mellersta Österbottens	115 844	115 346	58 677	58 407
Pohjois-Pohjanmaan — Norra Österbottens	285 188	285 476	142 610	142 738
Lapin — Lapplands	197 288	197 186	100 034	100 014
Ålands — Ahvenanmaan	20 769	21 123	10 319	10 507
Koko maa — Hela riket — *Whole country*	**4 612 124**	**4 639 657**	**2 227 011**	**2 241 544**

1.3.4 Maassa asuvan väestön keskiväkiluku tuberkuloosipiireittäin vuosina 1973—76
Den i riket bosatta befolkningens medelfolkmängd tuberkulosdistriktsvis åren 1973—76
Resident mean population by tubersulosis district in 1973—76

Piiri — Distrikt — *District*	Yhteensä Summa *Total*			
	1973	1974	1975	1976*
Helsingin kaupungin — Helsingfors stads	510 614	506 700	501 300	496 300
Raseborgs — Raaseporin	268 836	276 700	282 400	288 200
Uudenmaan — Nylands	285 980	298 900	310 900	320 700
Varsinais-Suomen — Egentliga Finlands	370 098	373 800	375 800	377 100
Satakunnan — Satakunta	271 272	273 200	274 400	276 100
Tampereen — Tammerfors	363 887	366 400	369 600	370 000
Kanta-Hämeen — Centraltavastlands	338 125	341 600	343 600	167 400
Kymen-Mikkelin — Kymmene-S:t Michels	488 105	486 800	484 500	474 600
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	185 842	184 300	183 500	182 900
Pohjois-Savon — Norra Savolax	252 136	251 300	250 900	250 900
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	289 578	288 800	289 800	277 400
Härmän — Härmä	243 562	241 800	241 000	240 700
Vasa — Vaasan	179 411	181 200	182 300	183 400
Keski-Pohjanmaan — Mellersta Österbottens	115 852	115 700	116 200	116 700
Pohjois-Pohjanmaan — Norra Österbottens	284 394	285 200	287 200	289 300
Lapin — Lapplands	196 768	196 200	195 800	195 400
Ålands — Ahvenanmaan	21 621	22 000	22 200	22 400
Lahden — Lahtis	.	.	.	196 200
Koko maa — Hela riket — *Whole country*	**4 666 081**	**4 690 600**	**4 711 400**	**4 725 700**

1.2.1 Kuolleet kuolemansyyn, iän ja sukupuolen mukaan vuonna 1971
Döda enligt dödsorsak, ålder och kön år 1971
Deaths by cause, age and sex in 1971

Tautinimistön ryhmät [1]) Grupperna av sjukdomsnomenklaturen [1]) *Groups of the list of diseases* [1])	Peruskuolemansyy Grunddödsorsak *Underlying cause of death*	Sukupuoli Kön *Sex*	Ikä — Ålder — *Age* 0	1	2	3	4	5—9
I	Tartunta- ja loistaudit — Infektionssjukdomar och parasitära sjukdomar — *Morbi infectiosi et parasitarii*	M	10	5	—	1	1	2
		N-K-*F*	3	2	2	—	—	4
II	Kasvaimet — Tumörer — *Neoplasmata*	M	6	3	1	5	5	24
		N-K-*F*	1	—	7	2	6	12
III	Umpieritys- ja aineenvaihduntasairaudet sekä ravitsemushäiriöt — Endokrina systemets sjukdomar, nutritionsrubbningar och ämnesomsättningssjukdomar — *Morbi systematis endocrini nutritionis et metabolismi*	M	4	—	—	—	2	2
		N-K-*F*	3	—	—	—	—	—
IV	Vertamuodostavien elinten ja veren taudit — Blodbildande organens och blodets sjukdomar — *Morbi systematis haematopoetici et sanguinis*	M	—	—	—	—	—	1
		N-K-*F*	—	—	—	—	—	1
V	Mielenterveyden häiriöt — Mentala rubbningar — *Morbi mentis*	M	—	—	—	—	—	—
		N-K-*F*	—	—	—	—	—	—
VI	Hermoston ja aistimien taudit — Nervsystemets och sinnesorganens sjukdomar — *Morbi systematis nervosi et organorum sensus*	M	6	3	—	—	—	3
		N-K-*F*	6	—	4	1	1	4
VII	Verenkiertoelinten sairaudet — Cirkulationsorganens sjukdomar — *Morbi organorum circulationis*	M	5	—	—	—	1	3
		N-K-*F*	3	1	—	—	—	3
VIII	Hengityselinten taudit — Respirationsorganens sjukdomar — *Morbi organorum respirationis*	M	23	6	2	1	1	2
		N-K-*F*	22	3	1	2	—	1
IX	Ruuansulatuselimistön sairaudet — Matsmältningsorganens sjukdomar — *Morbi organorum digestionis*	M	—	—	—	—	—	3
		N-K-*F*	—	1	—	—	—	1
X	Virtsa- ja sukuelinten taudit — Urogenitalorganens sjukdomar — *Morbi organorum urogenitalium*	M	2	—	—	—	—	—
		N-K-*F*	2	3	1	—	—	—
XI	Raskauden, synnytyksen ja lapsivuoteuden lisätaudit — Komplikationer vid graviditet, förlossning och i puerperiet — *Complicationes gravidarum, parturientium et puerperarum*	N-K-*F*	—	—	—	—	—	—
XII	Ihon ja ihonalaiskudoksen taudit — Hudens och underhudens sjukdomar — *Morbi cutis et subcutis*	M	1	—	—	—	—	—
		N-K-*F*	—	—	—	—	—	—
XIII	Tuki- ja liikuntaelinten sairaudet — Sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven — *Morbi systematis musculi-sceletalis et telae conjunctivae*	M	—	—	—	—	—	—
		N-K-*F*	—	—	—	—	—	1
XIV	Synnynnäiset epämuodostumat — Medfödda missbildningar — *Maleformationes congenitae*	M	102	10	2	1	—	4
		N-K-*F*	98	7	3	1	1	4
XV	Perinataalisten sairauksien ja kuolleisuuden syitä — Vissa orsaker till perinatal sjuklighet och dödlighet — *Causae quaedam morborum neonatorum et mortis perinatalis*	M	278	—	—	—	—	—
		N-K-*F*	171	—	—	—	—	—
XVI	Oireita ja tarkemmin määrittelemättömiä tapauksia — Symptom och ofullständigt preciserade fall — *Symptomata et casus male definiti*	M	—	—	—	—	—	—
		N-K-*F*	—	—	—	—	—	—
XVII	Väkivallan ja myrkyttämisen aiheuttamat vammat — Skador genom yttre våld och förgiftning — *Traumata, veneficia, injuriae*	M	20	15	4	12	14	79
		N-K-*F*	8	11	6	7	12	39
I—XVII	**Kuolleita yhteensä — Döda inalles** — *Total deaths*	**M**	**457**	**42**	**9**	**20**	**24**	**123**
		N-K-F	**317**	**28**	**24**	**13**	**20**	**70**
	Kuolleisuus keskiväkiluvun 1 000:tta kohti v. 1971 — Döda per 1 000 av medelfolkmängden år 1971 — *Deaths per 1 000 mean population in 1971*	M	14.78	1.31	0.26	0.55	0.65	0.64
		N-K-*F*	10.64	0.92	0.74	0.37	0.56	0.38
	Kuolleisuus keskiväkiluvun 1 000:tta kohti v. 1961 — Döda per 1 000 av medelfolkmängden år 1961 — *Deaths per 1 000 mean population in 1961*	M	23.56	2.28	0.89	0.89	0.77	0.65
		N-K-*F*	19.11	1.56	0.92	0.73	0.77	0.41

[1]) Numerointi v. 1969 käyttöön otetun tautiluokituksen mukaan. — Numreringen enligt klassifikationen av sjukdomar, som infördes år 1969. —

10—14	15—19	20—24	25—29	30—34	35—39	40—44	45—49	50—54	55—59	60—64	65—69	70—74	75—79	80—84	85—89	90—	Yhteensä Summa *Total*	Kuolleita keskiväkiluvun 1 000:tta kohti Döda per 1 000 av medelfolkmängden *Deaths per 1 000 mean population* v. 1971	v. 1961
6	5	2	4	3	7	14	20	25	31	57	47	52	37	23	4	1	357	0.16	0.40
3	1	1	1	1	3	3	6	9	13	11	21	35	32	38	19	8	216	0.09	0.18
13	19	22	22	29	53	93	177	281	481	785	914	771	516	262	99	25	4 606	2.07	1.79
13	12	11	15	34	49	102	157	212	329	435	539	581	526	351	157	40	3 591	1.51	1.40
1	—	3	7	3	10	11	10	12	21	25	21	36	34	14	8	4	228	0.10	0.10
—	1	2	6	2	4	5	3	11	16	41	92	112	130	70	36	8	542	0.23	0.22
2	1	—	—	—	—	—	—	3	2	5	8	4	5	3	2	—	33	0.01	
—	1	—	—	2	—	—	3	1	1	2	3	4	11	8	3	4	47	0.02	
1	—	—	3	3	4	15	21	8	6	7	10	7	10	11	9	1	116	0.05	0.01
—	1	—	1	1	1	1	1	2	2	3	8	22	32	36	28	11	150	0.06	0.04
4	5	11	11	6	5	12	9	15	22	13	21	21	22	19	3	1	212	0.10	0.09
4	2	5	7	3	4	5	12	7	10	24	27	23	25	24	12	2	212	0.09	0.08
5	12	20	23	51	126	362	654	809	1 290	1 827	1 937	1 895	1 496	1 103	518	154	12 291	5.52	4.33
5	3	10	10	24	36	79	144	246	451	974	1 467	2 183	2 453	2 153	1 324	444	12 014	5.04	4.56
5	8	8	5	9	21	24	55	50	122	244	304	394	404	307	186	58	2 239	1.01	0.62
2	3	11	1	1	7	8	20	16	52	77	127	242	331	373	264	120	1 684	0.71	0.55
—	1	5	2	8	11	26	39	31	51	59	79	81	69	46	22	8	541	0.24	0.29
2	5	3	1	2	9	14	10	18	30	47	58	112	113	106	63	22	617	0.26	0.30
—	—	4	2	6	7	6	13	12	19	37	38	60	54	48	33	13	354	0.16	0.27
—	1	1	3	1	6	12	12	20	26	41	53	78	89	73	40	12	474	0.20	0.29
—	—	—	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	0.00	0.02
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	2	3	1	—	—	10	0.00	0.02
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	3	1	1	—	9	0.00	0.04
—	—	1	4	2	2	4	3	4	8	7	9	10	6	4	1	—	65	0.03	
—	4	1	1	3	3	1	2	6	11	27	23	22	18	12	6	3	144	0.06	
—	4	—	5	6	3	1	2	3	—	1	2	1	2	1	—	—	150	0.07	0.10
—	1	4	4	6	1	6	2	5	3	2	1	1	2	—	1	1	154	0.06	0.10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	278	0.12	0.29
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	171	0.07	0.18
—	—	2	2	4	3	4	3	3	2	8	10	9	5	11	9	9	84	0.04	0.13
1	—	2	—	1	1	—	1	1	4	2	5	2	7	18	19	13	77	0.03	0.20
63	202	257	212	218	250	312	288	228	216	230	181	110	92	52	30	6	3 091	0.02	1.18
26	60	57	53	40	45	51	62	66	68	70	73	68	98	92	67	35	1 114	0.47	0.45
104	**253**	**340**	**303**	**345**	**500**	**885**	**1 295**	**1 481**	**2 273**	**3 304**	**3 581**	**3 454**	**2 754**	**1 904**	**924**	**280**	**24 655**	**11.07**	**9.63**
57	**98**	**108**	**107**	**118**	**175**	**283**	**438**	**619**	**1 015**	**1 758**	**2 498**	**3 488**	**3 868**	**3 356**	**2 041**	**722**	**21 221**	**8.90**	**8.61**
0.52	1.17	1.49	1.74	2.29	3.62	6.04	9.83	13.74	21.15	32.67	47.67	73.38	108.58	194.38			11.07	·	·
0.29	0.48	0.50	0.64	0.80	1.29	1.92	2.96	4.62	7.45	13.16	23.35	43.56	78.89	165.31			8.90	·	·
0.48	1.26	1.59	1.90	2.47	3.22	5.47	8.40	13.35	20.91	32.35	47.29	69.46	103.76	186.83			9.63	·	·
0.29	0.46	0.47	0.73	1.05	1.78	2.60	3.44	5.56	8.91	15.02	26.87	50.97	87.03	182.09			8.61	·	·

Coding according to ICD, taken into use in 1969.

1.2.1 Kuolleet kuolemansyyn, iän ja sukupuolen mukaan vuonna 1972
Döda enligt dödsorsak, ålder och kön år 1972
Deaths by cause, age and sex in 1972

Tautinimistön ryhmät [1]) Grupperna av sjukdomsnomenklaturen [1]) *Groups of the list of diseases* [1])	Peruskuolemansyy Grunddödsorsak *Underlying cause of death*	Sukupuoli Kön *Sex*	Ikä — Ålder — *Age* 0	1	2	3	4	5—9
I	Tartunta- ja loistaudit — Infektionssjukdomar och parasitära sjukdomar — *Morbi infectiosi et parasitarii*	M	12	1	—	—	—	3
		N-K-*F*	11	1	1	2	—	1
II	Kasvaimet — Tumörer — *Neoplasmata*	M	2	4	7	4	7	17
		N-K-*F*	1	4	—	6	3	15
III	Umpieritys- ja aineenvaihduntasairaudet sekä ravitsemushäiriöt — Endokrina systemets sjukdomar, nutritionsrubbningar och ämnesomsättningssjukdomar — *Morbi systematis endocrini nutritionis et metabolismi*	M	4	—	—	1	1	1
		N-K-*F*	2	1	—	1	—	—
IV	Vertamuodostavien elinten ja veren taudit — Blodbildande organens och blodets sjukdomar — *Morbi systematis haematopoetici et sanguinis*	M	—	—	—	—	—	1
		N-K-*F*	—	1	—	—	—	—
V	Mielenterveyden häiriöt — Mentala rubbningar — *Morbi mentis*	M	—	—	—	—	—	1
		N-K-*F*	—	—	—	—	—	—
VI	Hermoston ja aistimien taudit — Nervsystemets och sinnesorganens sjukdomar — *Morbi systematis nervosi et organorum sensus*	M	7	3	3	1	1	4
		N-K-*F*	4	—	—	1	2	4
VII	Verenkiertoelinten sairaudet — Cirkulationsorganens sjukdomar — *Morbi organorum circulationis*	M	3	1	—	—	1	—
		N-K-*F*	4	—	—	—	—	1
VIII	Hengityselinten taudit — Respirationsorganens sjukdomar — *Morbi organorum respirationis*	M	25	2	2	1	—	1
		N-K-*F*	11	1	—	3	1	—
IX	Ruuansulatuselimistön sairaudet — Matsmältningsorganens sjukdomar — *Morbi organorum digestionis*	M	4	1	—	—	1	1
		N-K-*F*	3	—	—	—	—	1
X	Virtsa- ja sukuelinten taudit — Urogenitalorganens sjukdomar — *Morbi organorum urogenitalium*	M	2	1	—	—	—	3
		N-K-*F*	4	1	—	—	—	—
XI	Raskauden, synnytyksen ja lapsivuoteuden lisätaudit — Komplikationer vid graviditet, förlossning och i puerperiet — *Complicationes gravidarum, parturientium et puerperarum*	N-K-*F*	—	—	—	—	—	—
XII	Ihon ja ihonalaiskudoksen taudit — Hudens och underhudens sjukdomar — *Morbi cutis et subcutis*	M	1	1	—	—	—	—
		N-K-*F*	—	—	—	—	—	—
XIII	Tuki- ja liikuntaelinten sairaudet — Sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven — *Morbi systematis musculi-sceletalis et telae conjunctivae*	M	—	—	—	—	—	—
		N-K-*F*	—	—	—	—	—	1
XIV	Synnynnäiset epämuodostumat — Medfödda missbildningar — *Maleformationes congenitae*	M	86	4	4	1	2	3
		N-K-*F*	70	8	2	1	2	8
XV	Perinataalisten sairauksien ja kuolleisuuden syitä — Vissa orsaker till perinatal sjuklighet och dödlighet — *Causae quaedam morborum neonatorum et mortis perinatalis*	M	258	—	—	—	—	—
		N-K-*F*	150	—	—	—	—	—
XVI	Oireita ja tarkemmin määrittelemättömiä tapauksia — Symptom och ofullständigt preciserade fall — *Symptomata et casus male definiti*	M	2	—	—	—	—	—
		N-K-*F*	—	—	—	—	—	—
XVII	Väkivallan ja myrkyttämisen aiheuttamat vammat — Skador genom yttre våld och förgiftning — *Traumata, veneficia, injuriae*	M	20	7	8	12	27	80
		N-K-*F*	21	3	10	5	5	39
I—XVII	**Kuolleita yhteensä — Döda inalles** — *Total deaths*	**M**	**426**	**25**	**24**	**20**	**40**	**115**
		N-K-F	**281**	**20**	**13**	**19**	**13**	**70**
	Kuolleisuus keskiväkiluvun 1 000:tta kohti v. 1972 — Döda per 1 000 av medelfolkmängden år 1972 — *Deaths per 1 000 mean population in 1972*	M	14.02	0.80	0.75	0.58	1.10	0.60
		N-K-*F*	9.68	0.67	0.42	0.58	0.37	0.38
	Kuolleisuus keskiväkiluvun 1 000:tta kohti v. 1962 — Döda per 1 000 av medelfolkmängden år 1962 — *Deaths per 1 000 mean population in 1962*	M	23.52	1.70	1.23	0.77	1.18	0.61
		N-K-*F*	18.02	1.44	0.82	0.46	0.53	0.37

[1]) Numerointi v. 1969 käyttöön otetun tautiluokituksen mukaan. — Numreringen enligt klassifikationen av sjukdomar, som infördes år 1969. —

10—14	15—19	20—24	25—29	30—34	35—39	40—44	45—49	50—54	55—59	60—64	65—69	70—74	75—79	80—84	85—89	90—	Yhteensä Summa *Total*	Kuolleita keskiväkiluvun 1 000:tta kohti Döda per 1 000 av medelfolkmängden *Deaths per 1 000 mean population* v. 1972	v. 1962
1	2	1	2	3	8	8	18	20	24	35	45	43	31	22	7	3	289	0.12	0.33
2	2	—	—	—	3	9	1	4	11	17	17	39	24	21	14	6	186	0.08	0.16
12	24	23	33	30	41	86	163	239	458	758	857	764	487	282	98	29	4 425	1.97	1.82
10	17	12	20	29	56	91	152	210	356	457	521	619	521	361	149	41	3 651	1.52	1.34
1	2	4	3	8	3	9	14	12	13	27	32	36	28	19	9	3	230	0.10	
1	2	3	4	4	3	1	8	9	15	40	75	117	110	85	43	11	535	0.22	
—	—	1	1	—	—	1	1	2	3	2	3	1	3	10	2	—	31	0.01	0.11
1	—	1	1	1	—	—	—	—	—	1	4	6	13	13	8	7	57	0.02	0.23
—	—	3	7	2	8	11	11	3	11	7	6	14	12	12	8	1	117	0.05	0.03
—	—	—	—	1	—	1	2	—	4	4	10	19	28	48	22	9	148	0.06	0.05
5	8	10	5	7	11	14	10	9	15	22	29	30	13	5	7	1	220	0.10	0.08
3	4	7	4	3	6	9	10	12	18	29	27	39	41	21	12	4	260	0.11	0.07
4	8	15	32	44	158	324	514	777	1 159	1 704	1 928	1 833	1 460	1 104	551	180	11 800	5.26	4.86
4	2	14	5	26	29	67	118	236	413	849	1 372	1 996	2 346	2 191	1 371	454	11 498	4.79	4.87
—	4	9	4	6	6	19	40	72	93	159	261	324	323	255	143	52	1 801	0.80	0.72
3	1	1	6	3	3	11	10	21	27	71	102	206	245	357	209	108	1 400	0.58	0.63
1	2	1	5	13	17	35	41	47	57	64	81	64	72	36	21	4	568	0.25	0.27
1	1	1	7	3	7	14	17	20	29	51	58	95	126	95	52	19	600	0.25	0.28
—	—	3	2	4	4	3	5	9	20	33	46	46	46	51	26	8	312	0.14	0.32
—	—	—	—	2	3	7	8	12	19	34	56	74	86	55	59	25	445	0.19	0.32
—	—	1	1	1	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	0.00	0.02
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	1	7	0.00	
—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	2	—	—	2	4	1	1	13	0.00	0.02
—	1	—	1	1	2	1	1	1	6	10	10	6	7	1	1	1	50	0.02	0.03
1	1	1	2	—	2	3	4	4	7	16	15	23	13	15	3	2	113	0.05	
5	10	5	5	7	3	5	5	1	4	2	1	—	1	—	—	—	154	0.07	0.11
7	5	5	7	4	3	3	4	6	1	3	1	3	1	—	—	—	144	0.06	0.09
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	258	0.12	0.29
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	0.06	0.18
1	—	2	1	1	—	4	3	5	8	2	2	5	2	8	7	10	63	0.03	0.14
—	1	3	1	3	1	—	1	—	2	3	2	6	9	8	10	11	61	0.03	0.18
61	236	297	233	220	235	326	300	230	206	255	160	145	103	56	24	15	3 256	1.45	1.17
27	59	58	52	46	40	52	57	55	68	85	77	82	89	89	58	32	1 109	0.46	0.43
91	**297**	**374**	**334**	**346**	**496**	**846**	**1 126**	**1 427**	**2 077**	**3 080**	**3 461**	**3 312**	**2 588**	**1 862**	**906**	**308**	**23 581**	**10.52**	**10.28**
60	**95**	**107**	**111**	**127**	**158**	**269**	**393**	**589**	**971**	**1 662**	**2 337**	**3 324**	**3 654**	**3 363**	**2 011**	**730**	**20 377**	**8.50**	**8.76**
0.46	1.39	1.65	1.75	2.24	3.58	5.79	8.34	12.92	19.97	30.23	45.96	67.49	99.18		186.14		10.52	·	·
0.31	0.46	0.50	0.61	0.85	1.17	1.84	2.67	4.30	7.28	12.33	21.13	40.10	71.71		158.75		8.50	·	·
0.53	1.10	1.59	2.09	2.45	3.78	5.13	8.88	13.30	22.27	32.79	50.31	74.25	118.84		208.11		10.28	·	·
0.25	0.46	0.55	0.72	1.09	1.55	2.49	3.65	5.59	8.96	15.32	27.32	50.36	90.88		191.62		8.76	·	·

Coding according to ICD, taken into use in 1969.

2. TERVEYDEN- JA AVOSAIRAANHOITO

2.1 Kansanterveystyö

Yleistä

Kansanterveystyöllä tarkoitetaan tässä yhteydessä vuonna 1972 annetussa kansanterveyslaissa (66/72) kunnan tehtäväksi määrättyjä terveydenhuoltotehtäviä. Kyseinen laki on periaatteessa ns. puitelaki, missä määritellään vain tärkeimmät periaatteet, joita lain nojalla annetuilla asetuksilla tarkennetaan. Valtioneuvoston vahvistama valtakunnallinen suunnitelma määrittelee varsinaiset toiminnalliset tavoitteet ja kunnille niiden toimeenpanossa asetettavat velvollisuudet.

Yleisiltä periaatteiltaan kansanterveyslaki seuraa jo vuoden 1879 terveydenhoitosäännössä omaksuttua kantaa, jonka mukaan kunta on vastuussa kansanterveystyöstä tai sitä vastaavista tehtävistä. Myöhemmin on annettu useita erikoislakeja, joiden nojalla on järjestetty kansanterveystyön piiriin kuuluvia tehtäviä. Esim. vuonna 1944 annettiin laki kunnallisista äitiys- ja lastenneuvoloista, jonka vaikutus on ollut käänteentekevä esim. maamme imeväiskuolleisuuden edulliselle kehitykselle. Kansanterveyslain tavoitteena oli lain perustelujen mukaan "siirtää terveyspolitiikkamme painopiste terveydenhoitoon ja avosairaanhoitoon luomalla hallinnolliset ja taloudelliset edellytykset kunnallisen perushoitojärjestelmän ripeälle ja suunnitelmalliselle kehittämiselle". Käytännössä uudistus merkitsi sitä, että eri säännösten puitteissa ilman keskitettyä johtoa tapahtuvat kansanterveystyön piiriin kuuluvat toiminnat yhdistettiin saman lain puitteisiin ja lakia toteuttamaan muodostettiin riittävän väestöpohjan omaava hallinnollinen organisaatio, terveyskeskus, joka yksinään huolehtii tehtävien hoidosta.

Kuntien erilainen koko ja muut paikalliset olosuhteet on luonnollisesti otettava huomioon toimintoja kehitettäessä. Aikaisemmissa kansanterveyttä koskevissa laeissa oli esitetty tarkkoja väestönmääriä, minkä perusteella esim. viranhaltijoiden määrä ja palkkaukseen maksettava valtionapu määräytyivät. Kansanterveyslaki määrittelee vain kunnan yleiset velvollisuudet, mutta toteuttamisen yksityiskohdat, kuten tarpeellisten viranhaltijoiden määrä, on kunnan esitettävä toimintasuunnitelmassa, minkä lääkintöhallitus vahvistaa. Lain perusteluissa on lausuma, jonka mukaan yleensä olisi pyrittävä siihen, että kansanterveystyö järjestetään n. 10 000—13 000 asukkaan suuruista väestöä varten. Väestömäärältään riittävän suuret kunnat voivat huolehtia kansanterveystyöstä yksin, mutta pienempien kuntien on, poikkeustapauksia lukuun ottamatta, muodostettava kuntainliitto. Kuntainliitolle on siirrettävä vanhastaan kunnille kuuluvat tämän hallinnonalan tehtävät, ja se myös vastaa toiminnan suunnittelusta. Lain voimaan tultua kuntainliittojen muodostaminen oli ensimmäisiä tehtäviä.

2. HÄLSO- OCH DEN ÖPPNA SJUKVÅRDEN

2.1. Folkhälsoarbete

Allmänt

Med folkhälsoarbete avses i detta sammanhang de hälsovårdsuppgifter, som i folkhälsolagen (66/72) av år 1972 stadgats såsom tillhörande kommunens åligganden. Ifrågavarande lag är i princip en s.k. ramlag, vari definieras endast de viktigaste principer, vilka preciseras med enligt lagen föreskrivna förordningar. Den av statsrådet fastställda riksomfattande planen definierar de egentliga verksamhetsmålen och de på kommunerna i deras verkställande ställda skyldigheterna.

Folkhälsolagen följer till sina allmänna principer den ståndpunkt, som har godtagits redan i hälsovårdslagen av år 1879 och enligt vilken kommun är ansvarig för folkhälsoarbetet eller motsvarande uppgifter. Senare har man stadgat flera speciallagar, på grund av vilka man har organiserat funktioner, som hör inom kretsen av folkhälsoarbetet. T.ex. år 1944 stadgades lagen om kommunala rådgivningsbyråer för mödra- och barnavård, vilkens verkan har varit epokgörande exempelvis för den fördelaktiga utvecklingen av vårt lands spädbarnsdödlighet. Målsättningen av folkhälsolagen var enligt lagens motivering "att överföra tyngdpunkten av vår hälsovårdspolitik till hälsovården och den öppna sjukvården genom att skapa förvaltningsmässiga och ekonomiska förutsättningar för det kommunala primära vårdsystemets snabba och planenliga utvecklande". I praktiken betydde reformen att de inom kretsen av folkhälsoarbetet hörande funktioner, som skedde inom skilda stadgars ramar utan någon centraliserad ledning, sammanställdes till en och samma lag och för lagens verkställighet bildades en förvaltningsorganisation med tillräcklig befolkningsbas, hälsovårdscentral, som allena sköter uppgifterna.

Kommunernas olikartade storlekar och andra lokala förhållanden skall naturligtvis beaktas vid utvecklandet av funktionerna. I tidigare lagar angående folkhälsa hade framställts noggranna befolkningsmängder, enligt vilka t.ex. antalet tjänsteinnehavare och statsbidraget för avlöningen bestämdes. Folkhälsolagen definierar endast kommunens allmänna skyldigheter, men verkställighetens detaljer, såsom antalet nödiga tjänsteinnehavare, bör kommunen förelägga i verksamhetsplanen, som fastställs av medicinalstyrelsen. I lagens motiveringar finns ett yttrande, enligt vilken man i allmänhet borde sträva till att folkhälsoarbetet skulle organiseras för en befolkningsmängd av ca 10 000—13 000. De kommuner, vilkas befolkningsmängder är tillräckligt stora, kan sköta folkhälsoarbetet ensamma, men de smärre kommunerna, förutom undantagsfallen, bör bilda ett kommunalförbund. Till kommunalförbundet bör överföras de uppgifter inom detta förvaltningsområde, som sedan gammalt tillhört kommunerna, och det ansvarar också för verksamhetens planering. Sedan lagen trädde i kraft var bildandet av kommunalförbund en av de första uppgifterna.

Vuoden 1976 lopussa oli kansanterveystyön hallinnollisia yksikköjä perustettu 218, joista 106 muodostui yhdestä kunnasta ja 112 kahdesta tai useammasta kunnasta. Tavoitteena on päästä siihen, että maassa toimii näitä yksikköjä 214. Ahvenanmaan maakunta muodostaa oman terveyskeskuksen, joka ei sisälly edellä esitettyihin lukuihin.

I slutet av år 1976 hade 218 administrativa enheter i folkhälsoarbetet grundats, av vilka 106 bildades av en kommun och 112 av två eller flere kommuner. Målet är att i landet skulle fungera 214 hälsovårdscentraler, bildade av en eller flere kommuner. Landskapet Åland bildar en egen hälsovårdscentral, som har exkluderats från ovannämnda siffror.

Kansanterveyslain tavoitteet

Edellä mainitun hallinnollisen ja toiminnallisen tarkoituksenmukaisuuden lisäksi pyrkii kansanterveyslaki toteuttamaan seuraavat tavoitteet:

— Huolehtia siitä, että toimintaa voidaan kehittää tarkoituksenmukaisesti huomioon ottaen väestön tarpeet, alueelliset eroavuudet ja käytettävissä olevat voimavarat (suunnitelmallisuus).

— Saattaa kansalaiset terveyspalvelujen suhteen samanarvoiseen asemaan (tasa-arvoisuus).

— Poistaa varattomuudesta johtuvat terveyspalvelusten käytön esteet (maksuttomuus).

Suunnitelmallisuuden tavoite on pyritty toteuttamaan suunnitteluvelvollisuudella, joka tässä yhteydessä ensimmäistä kertaa säädettiin koskemaan terveydenhuoltoa. Koko valtakuntaa koskevan suunnitelman, joka koskee viisivuotiskautta, laatii lääkintöhallitus, ja sen vahvistaa valtioneuvosto. Ensimmäinen 5-vuotissuunnitelma laadittiin vuosiksi 1972—76, 24. 2. 1977 valtioneuvosto hyväksyi seitsemännen suunnitelman (vuosiksi 1978—82). Näissä suunnitelmissa esitetään lähivuosiksi toiminnan kehittämisen suuntaviivat ja yhteiskunnan voimavarojen käyttö suunnittelukauden aikana.

Suunnitelmat peittävät myös sairaaloiden toiminnan, sillä kunnallisista yleissairaaloista annettuun lakiin on lisätty suunnittelua koskevat säännökset (550/72). Vuosina 1974—77 julkistettuihin suunnitelmiin sisältyy myös perustelumuistio.

Paikallisessa toimintasuunnitelmassa kunnan tai kuntainliiton on osoitettava, millä tavoin se aikoo täyttää kansanterveyslain mukaiset velvoitteensa. Sen laatii terveyslautakunta, ja hyväksyy kunnallisvaltuusto tai liittovaltuusto. Valtioneuvosto päättää ajankohdasta, jolloin toimintasuunnitelmat on alistettava vahvistettaviksi. Suunnitelmassa esitetään selvitys tarvittavasta henkilöstöstä, toimitiloista ja välineistä, niin myös selonteko siitä, missä paikoissa kunnan tai kuntainliiton alueella eri toimintoja tullaan harjoittamaan ja palveluksia jakamaan. Suunnitelmassa perustellaan tehdyt ehdotukset ja suunnitellut toimenpiteet, niin että alistusviranomainen, lääkintöhallitus, voi harkita asiaa myös kunnan tai kuntainliiton omien näkökohtien valossa.

Toimintasuunnitelma on tämän lisäksi keskeinen asiakirja kustannusten jaon kannalta, koska valtionosuus voidaan saada ainoastaan suunnitelman mukaiseen toimintaan. Vaikka lakisääteiseen suunnitteluun siirryttiin nopeasti, on yleisesti todettava, että kunnat ja kuntainliitot ovat erittäin hyvin hyvin kyenneet täyttämään nämä velvollisuudet. Suunnittelua helpottamaan on laadittu lomakkeisto, ja lisäksi vuosittain on täytettävä erityiset seurantalomakkeet, joiden avulla kansanterveystyön toteutumista voidaan valvoa ja joita voidaan käyttää apuna suunnitelmia hyväksyttäessä.

Kansanterveyslain tavoitteiden yleistä toteutumista tarkastellaan seuraavassa yksityiskohtaisemmin.

Folkhälsolagens mål

Utöver den ovannämnda förvaltnings- och funktionsmässiga ändamålsenligheten strävar folkhälsolagen till att verkställa följande mål:

— draga försorg om att verksamheten kan utvecklas ändamålsenligt tagande hänsyn till befolkningens behov, regionala skiljaktigheter och tillbudsstående resurser (planenlighet)

— ställa medborgarna med avseende på hälsovårdstjänster i samma ställning (jämlikhet)

— eliminera hinder för användning av hälsovårdstjänster, som beror på medellöshet (avgiftsfrihet).

Man har försökt verkställa strävan till planenlighet genom planeringsplikten, som i detta sammanhang stadgades första gången att gälla hälsovården. Den riksomfattande planen, som hänför sig till en period om fem år, utarbetas av medicinalstyrelsen och fastställs av statsrådet. Den första femårsplanen avfattades för åren 1972—76 och 24. 2. 1977 godkände statsrådet den sjunde planen för åren 1978—82. I dessa planer framställs riktlinjerna för verksamhetens utveckling under de närmaste åren och i vilken mån samhällets resurser planeras använda under planeringsperioden.

Planerna täcker också sjukhusverksamheten, ty till lagen om kommunala allmänna sjukhus har fogats stadgar beträffande planering (550/72). I de under åren 1974—77 offentliggjorda planerna ingår också en motiveringspromemoria.

I den lokala verksamhetsplanen bör kommun eller kommunförbund påvisa på vilket sätt plikterna enligt folkhälsolagen ämnas förverkliga. Den utarbetas av hälsovårdsnämnden och godkänns av kommunal- eller förbundsfullmäktige. Statsrådet gör beslut om tidpunkten då verksamhetsplanerna bör föreläggas för fastställelse. I planen framställs en utredning om nödig personal, nödiga verksamhetsutrymmen och utensilier, liksom även en redogörelse över var på kommuns eller kommunalförbunds område skilda funktioner skall utföras och tjänster fördelas. I planen motiveras gjorda förslag och planerade åtgärder på ett sådant sätt att subordinationsmyndigheten, medicinalstyrelsen, kan pröva ärendet beaktande också kommuns eller kommunalförbunds egna synpunkter.

Verksamhetsplanen är därtill en central handling för kostnadsfördelningens vidkommande, eftersom statsandelen kan erhållas endast för planenlig verksamhet. Ehuru man snabbt övergick till lagstadgad planering, bör man i allmänhet konstatera, att kommunerna och kommunalförbunden särdeles väl har kunnat uppfylla dessa plikter. För att underlätta planeringen har man avfattat blanketter och därtill bör man årligen ifylla speciella uppföljningsblanketter, med vilkas hjälp man kan övervaka folkhälsoarbetets verkställighet och som man kan begagna sig av vid godkännande av planerna.

Det allmänna förverkligandet av folkhälsolagens mål granskas mera detaljerat nedan.

Kansanterveystyön seuranta ja tilastointi

Aikaisemmissa Yleinen terveyden- ja sairaanhoito -julkaisun niteissä on ollut erityinen luku "Terveyden- ja avosairaanhoito", jossa on yksityiskohtaisesti tarkasteltu äitiyshuoltoa, lastenneuvolatoimintaa, terveyssisarten toimintaa, kouluterveyden hoitoa, kouluhammashoitoa ym. Eri luvussa on käsitelty tartuntatauteja ja niiden ehkäisyä. Henkilöstöä ja kustannuksia on käsitelty muiden palveluiden vastaaviin kysymyksiin liittyen erillisissä luvuissa.

On edelleenkin paikallaan tarkastella toimintoja tällä tavoin ryhmitellen, mutta sen lisäksi on syytä tarkastella kansanterveystyötä kokonaisuutena: Erityisesti tässä vuosikirjassa, jossa tarkastellaan tapahtumia vuodesta 1971 alkaen on pyrittävä toisaalta liittämään ne kansanterveyttä koskevat toiminnot, joista on olemassa tilastollisia aikasarjoja, asianmukaisiin yhteyksiin mutta samalla tarkastelemaan ajankohtaisia päätöksenteon kannalta keskeisiä ongelmia.

Kansanterveystyön kehittyminen

Kerättyjen seurantalomakkeiden — jotka muodostavat terveyskeskuksen toimintakertomuksen — perusteella laaditaan vuosittain tilastokatsaus (moniste) nimeltään "Kansanterveystyö". Koska toiminta on ollut kehittyvää, on myös lomakkeita jouduttu osittain muuttamaan, mikä jossain määrin vaikeuttaa eri vuosien vertailua. Lomakkeiden sisältämä tieto on useimmiten sellaista, mitä ei aikaisemmin ole lainkaan kerätty, joten vertailu kansanterveyslain aikaisten ja kansanterveyslakia edeltäneiden vuosien välillä on mahdotonta. Koska kansanterveyslaki lisäksi tuli voimaan kesken vuotta, on vertailuperustaksi yleensä otettu ensimmäinen kokonainen vuosi, joka oli 1973.

Kuten myöhemmin osoitetaan ei kansanterveyslain voimaantulo merkinnyt vähentymistä jo aikaisemmin järjestetyissä toiminnoissa, kuten äitiys- ja lastenhuollossa. Vuosina 1973—75 osoittavat toiminnan määrällistä kasvua esimerkiksi lääkärikontaktit, kotisairaanhoito ja laboratorio- ja röntgentutkimukset.

Lääkärikäynnit. Tiedot lääkärikontakteista (käynneistä) perustuvat Kansaneläkelaitoksen keräämään materiaaliin. Terveyskeskuskäynteihin sisältyy tauluissa 2.1.26—27 myös sellaisia terveyskeskuskäyntejä, joita sairausvakuutus ei korvaa, toisaalta niissä ei ole mukana puhelimitse tapahtuneita lääkemääräyksen uusintoja. Terveyskeskuskäynneiksi ei ole katsottu esim. neuvolakäyntejä ja koululaisten joukkotarkastuksia.

Terveyskeskusten lääkärikontaktien (käynnit vastaanotolla terveyskeskuksissa ja terveyskeskuslääkärien kotikäynnit) määrä on v. 1973—76 ollut seuraava:

1973	1974	1975	1976
5.0 milj.	5.7 milj.	5.9 milj.	6.3 milj.

Terveyskeskusten lääkärien kotikäyntien määrä, joka sisältyy taulun 2.1.26 lukuihin, oli 1973 ainoastaan 56 079 eli 1.1 % kontakteista (käynneistä). Vuonna 1974 vastaava luku oli 40 197 (0.7 %) ja 1975 enää 28 336 (0.5 %).

Muita kuin sairaanhoitokäyntejä on kaikista terveyskeskus- ja kotikäynneistä vain 4—5 prosenttia (5.3 % 1975).

Terveyskeskusten lääkäripalvelujen määrästä antaa kuvan lääkärien säännöllinen vastaanottoaika, joka on selvästi lisääntynyt 1973—75 (taulu 2.1.28). Myös terveyskeskuspäivystys on lisääntynyt, mutta sen sijaan ns. puhelinpäivystys on vähentynyt.

Uppföljning och statistikföring av folkhälsoarbetet

I de tidigare banden av publikationen Allmän hälso- och sjukvård har funnits ett speciellt kapitel "Hälso- och den öppna sjukvården", i vilket man har detaljerat granskat moderskapsvården, barnrådgivningsverksamheten, hälsosystrarnas övriga verksamhet, skolhälsovården, skoltandvården osv. I ett skilt kapitel har behandlats smittsamma sjukdomar och deras förebyggande. I särskilda kapitel har personal och kostnader behandlats i samband med övriga tjänsters motsvarande frågor.

Det är fortfarande på sin plats att granska funktioner grupperande dem på samma sätt, men därtill är det skäl att betrakta folkhälsoarbetet som en helhet. Man bör å andra sidan försöka foga till sakenligt sammanhang de folkhälsoverksamheter, av vilka det finns statistiska tidserier, speciellt i denna årsbok, som skall granska händelserna under åren 1971—75, men samtidigt betrakta aktuella, för beslutfattande centrala problem.

Folkhälsoarbetets utveckling

På grundvalen av de insamlade uppföljningsblanketter — vilka bildar hälsovårdscentralens verksamhetsberättelse — utarbetas årligen en statistiköversikt (stencil) kallad "Folkhälsoarbetet". Emedan verksamheten har varit stadd i utveckling, har man varit tvungen att delvis ändra blanketter, vad som varit ägnat att i någon mån försvåra jämförelse mellan skilda år. Uppgifterna i blanketter är oftast sådana som inte tidigare alls samlats, så att jämförelsen mellan åren före och under folkhälsolagen är omöjlig. Emedan folkhälsolagen därtill trädde i kraft mitt i året, har man i allmänhet tagit som jämförelsegrund det första hela året, som var 1973.

Såsom senare påvisas, betydde folkhälsolagens ikraftträdande inte någon minskning i de tidigare organiserade verksamheterna, såsom i moderskaps- och barnavården. Verksamhetens kvantitativa ökning under åren 1973—75 visar t.ex. läkarkontakterna, hemsjukvården och laboratorie- och röntgenundersökningarna.

Läkarbesök. Uppgifterna baserar sig på Folkpensionsanstaltens material. I hälsovårdscentralbesöken ingår i tabellerna 2.1.26—27 även sådana besök, som sjukförsäkringen inte ersätter; å andra sidan finns där inte med receptens iteration per telefon. Inte heller rådgivningsbesök eller skolbarnens massundersökningar har ansetts vara hälsovårdscentralbesök.

Antal läkarkontakter i hälsovårdscentralerna (besök på hälsovårdscentralernas mottagning samt hembesök av hälsovårdscentralernas läkare) har åren 1973—76 varit följande:

1973	1974	1975	1976
5.0 milj.	5.7 milj.	5.9 milj.	6.3 milj.

Antalet hälsovårdscentralläkares hembesök, som ingår i ovan framställda siffror, var år 1973 endast 56 079, dvs. 0.1 % av kontakterna (besöken). År 1974 var motsvarande siffra 40 197 (0.7 %) och år 1975 28 336 (0.5 %).

Andra än sjukvårdsbesök var endast 4—5 % (5.3 % 1975) av alla hälsovårdscentral- och hembesök.

En uppfattning om antalet hälsovårdscentralernas läkarservice ger läkarnas regelbundna mottagningstid, som har tydligt ökat under åren 1973—75 (tabell 2.1.28). Även hälsovårdscentralernas jourtjänst har ökat, men i stället har den s.k. telefonjouren avsevärt minskat (tabell 2.5.4).

Lääkäriä kohti laskettuna oli säännöllistä vastaanottoaikaa vuonna 1973 33 t, 1974 32 t ja 1975 27 t viikossa. Päivystys terveyskeskuksessa on pysynyt lähes ennallaan, vuonna 1973 se oli 8 t/viikko, 1974 9 t/viikko ja 1975 8 t/viikko. Muu päivystys on sen sijaan supistunut: vuonna 1973 31 t/viikko, 1974 19 t/viikko ja 1975 14 t/viikko.

Hyvin samanlaisen kuvan kuin lääkärien säännöllisten vastaanottojen tuntimäärä 1 000asukasta kohti, antavat tiedot terveydenhoitajien, sairaanhoitajien tai apuhoitajien luo terveyskeskukseen tehdyistä sairaanhoitokäynneistä: käynnit ovat tuntuvasti lisääntyneet (taulu 2.1.29). Käyntien määrä, joka 1975 oli 2 411 310 oli 1976 2 396 190.

Kotisairaanhoidossa olevien potilaiden määrä on laskenut vuosina 1973—1975, samalla kuin läänien väliset selvät erot ovat säilyneet (taulu 2.1.29). Käynnit potilasta kohden ovat lisääntyneet. Yli 65-vuotiaita oli potilaista vuonna 1973 n. 54 %, vuonna 1974 n. 62 % ja vuonna 1975 n. 68 %. Pienin oli vanhusten osuus Lapissa (54 % v. 1975) suurin Uudellamaalla (78 % v. 1975).

Terveysneuvonta ja terveystarkastukset. Terveysneuvonta on kunnan tärkeimpiä velvollisuuksia terveydenhuollon alalla. Sen sisällöksi on määritelty kansanterveydellinen valistustyö, raskauden ehkäisyneuvonta ja yleisten terveystarkastusten järjestäminen mainitaan erikseen lähinnä siitä syystä, että ei syntyisi epäselvyyttä näiden toimintojen kuulumisesta terveysneuvonnan järjestämisvelvoitteeseen.

Terveysneuvonnan olennaisena osana on varsinainen neuvolatyö, jossa erilaisilla vastaanotoilla ja terveyskeskuksen henkilökunnan kotikäyntien yhteydessä suoritetaan väestön terveydentilan seurantaa, ohjataan terveyttä edistävään käyttäytymiseen ja terveydenhoitoon. Jo aikaisemmin paikalliseen terveydenhuoltoon on kuulunut äitiys- ja lastenneuvolatoiminta, joita koskeva lainsäädäntö hyväksyttiin v. 1944.

Kansanterveyslain tavoitteena on ylläpitää ja kehittää jo aikaisemmin järjestettyä neuvolatoimintaa, mutta sen lisäksi terveysneuvoloiden toimintaa pyritään kehittämään kaikkia ikäryhmiä koskevaksi jatkuvaksi toiminnaksi. Se edellyttää yleisen ja eri kohderyhmiin suunnatun neuvolatoiminnan järjestämistä. Neuvolatoimintaan ja varsinaiseen terveysneuvontaan kuuluu tärkeänä osana yleisten ja eri kohderyhmiin suunnattujen valistustilaisuuksien järjestäminen sekä terveyttä edistävän tiedon jakaminen myös yleisten tiedotusvälineiden, lentolehtisten, julisteiden ja muun terveyskasvatusaineiston välityksellä. Valtakunnallisissa suunnitelmissa on toimintaan katsottu — edellä mainitun seuranta- ja ohjaustoiminnan lisäksi — kuuluvan myös terveydentilan ylläpitämiseksi ja sairauksien ehkäisemiseksi tarpeellisten rauta-, vitamiini-, kalkki- ja muiden sellaisten valmisteiden alkuannoksen antaminen korvauksetta terveyskeskuksen toimesta.

Raskauden ehkäisyneuvonta voi huomattavalta osaltaan tapahtua yleisen terveyskasvatuksen yhteydessä. Sen lisäksi tarvitaan varsinaista neuvolatoimintaa joko yleisenä tai tiettyihin kohderyhmiin suunnattuna. Valtakunnallisten suunnitelmien mukaan raskauden ehkäisyneuvonta edellytetään kehitettäväksi järjestelmälliseksi toiminnaksi. Sopivan ehkäisymenetelmän löytämiseksi terveyskeskus antaa korvauksetta ehkäisyvälineiden ja lääkevalmisteiden alkuannokset.

Terveystarkastukset ovat olennainen osa varsinaiseen terveysneuvontaan sisältyvää terveydentilan seurantaa. Tämä toiminta toteutetaan lähinnä valikoituihin riskiryhmiin suunnattuina joukkotarkastuksina, joilla pyritään määrättyjen sairauksien selvittämisen ohella yleiseen väestön terveydentilan seuran-

Räknad per läkare var mottagningstiden 1973 33 t, 1974 32 t och 1975 27 t per vecka. Jouren har under samma tid hållit sig oförändrad, 1973 8 t, 1974 9 t och 1975 8 t per vecka. Annan jour har i stället minskat: 1973 31 t, 1974 19 t och 1975 14 t per vecka.

En ganska likadan bild som timantalet av läkarnas regelbundna mottagningar per 1 000 invånare ger uppgifterna om sjukvårdsbesöken i hälsovårdscentral hos hälsovårdarna, sjukskötare eller hjälpskötarna: besöken har ökat märkbart (tabell 2.1.29).

Antalet patienter i hemsjukvård har sjunkit 1973—75, medan de tydliga skillnaderna mellan länen har hållit sig (tabell 2.1.29). Besöken per patient har ökat. Under år 1973 var ca 54 % av patienterna över 65-åriga, 1974 ca 62 % och 1975 ca 68 %. Åldringarnas andel var minst i Lappland (54 % 1975), störst i Nyland (78 % 1975).

Hälsorådgivning och hälsoundersökningar. Hälsorådgivningen är kommunens viktigaste skyldigheter inom hälsovården. Den har definierats omfatta hälsovårdsupplysningsarbetet; rådgivningen för förebyggande av havandeskap och organiseringen av allmänna hälsoundersökningar nämns separat närmast för den skull att det inte skulle uppstå oklarhet angående dessa funktioners hörande till plikten att organisera hälsorådgivning.

Den väsentliga delen av hälsorådgivningen är det egentliga rådgivningsbyråarbete, i vilket man på olika mottagningar och i samband med hälsovårdscentralpersonalens hembesök uppföljer befolkningens hälsostatus, leder till ett beteende som främjar hälsa och till hälsovård. Redan tidigare har till den lokala hälsovården hört mödra- och barnarådgivningsverksamheterna.

Folkhälsolagens mål är att underhålla och utveckla redan tidigare organiserade rådgivningsbyråverksamhet, men därtill strävar man till att höja hälsorådgivningsbyråernas funktionsduglighet till en kontinuerlig verksamhet, som gäller alla åldersgrupper. Detta förutsätter utvecklande av både den allmänna och den på olika målgrupper riktade rådgivningsverksamheten. Till rådgivningsbyråverksamheten och den egentliga hälsorådgivningen hör som en viktig del organisering av allmänna samt på olika målgrupper riktade upplysningstillfällen och distribution av hälsofrämjande information också genom förmedling av massmedia, broschyrer, annonser och annat hälsofostringsmaterial. I de riksomfattande planerna har man ansett, att till verksamheten hör — utöver ovannämnda uppföljnings- och ledningsfunktion — också avgiftsfri distribuering av järn-, vitamin-, kalk- o.d. preparaters initialdoser, som är nödvändiga för upprätthållande av hälsa och förebyggande av sjukdomar.

Rådgivningen för förebyggande av havandeskap kan till märkbar del ske i samband med den allmänna hälsofostran. Därtill behövs egentlig rådgivningsverksamhet antingen i allmän mening eller riktad på vissa målgrupper. Enligt riksplanerna förutsätts, att rådgivningen för förebyggande av havandeskap skulle utvecklas till en systematisk verksamhet. För finnande av lämplig preventivmetod ger hälsovårdscentralen kostnadsfritt initialdoserna av preventivmedel och läkemedelspreparater.

Hälsoundersökningarna är en väsentlig del av hälsostatusuppföljningen, som ingår i den egentliga hälsorådgivningen. Denna funktion verkställs närmast genom massundersökning av utvalda riskgrupper, varvid man jämte utredningen av vissa sjukdomar strävar till en allmän uppföljning av befolk-

taan. Terveystarkastusten järjestämisvelvollisuuteen katsotaan kuuluvan myös terveydenhoitolain 50 §:n mukaiset elintarvikehenkilöstön terveystarkastukset ja niiden perusteella annettavat todistukset. Terveystarkastusten osalta säännöksessä on korostettu velvollisuuden rajoittumista kunnan asukkaisiin.

Pääosa terveystarkastustoiminnasta on edelleen äitiys- ja lastenneuvolatoimintaa.

Taulussa 2.1.25 on esitetty aikuisväestöön kohdistuvat tarkastukset 1973—75. Lääkärintarkastusten määrä on selvästi kasvamassa, mutta terveydenhoitajien tarkastukset ovat sekä työikäisten että yli 65-vuotiaiden ryhmissä jossain määrin vähentyneet sekä lukumääräisesti että vastaavaan väestöön suhteutettuna. Tauluun 2.1.25 ei sisälly äitiysneuvolatoiminta.

Ennakkotietojen mukaan 1976 lääkärin- ja terveydenhoitajan tarkastusten määrä työikäisillä oli yht. 776 232 ja vanhuksilla 180 846.

Äitiyshuolto. Aikaisemmin erillisenä ja nyttemmin terveyskeskuksen osana toimivan äitiysneuvolan tehtävänä on ohjaamalla, opastamalla ja valvomalla raskaana olevia äitejä vähentää raskaudenaikaan, synnytykseen ja lapsivuoteeseen liittyviä terveyden vaaroja, edistää tulevien äitien ruumiillista ja henkistä terveyttä sekä lasten syntymistä mahdollisimman terveinä ja voimakkaina. Äitiyshuoltoon kuuluu lisäksi äitiysvalmennusohjelma.

Äitiysneuvolatoiminnan tavoitteena on, että äiti käy 8:n ensimmäisen raskauskuukauden (raskauskuukausi = 28 vrk)

ningens hälsostatus. Man anser, att till plikten att organisera hälsoundersökningar hör också hälsoundersökningarna av livsmedelshanteringspersonalens granskningar enligt 50 § hälsovårdslagen och de intyg som skall utges på basen av dem. Beträffande hälsoundersökningar har man i stadgan betonat, att skyldigheten begränsar sig till kommunens invånare.

Huvuddelen av hälsoundersökningsverksamheten är fortfarande rådgivningsverksamhet för moderskaps- och barnavård.

I tabell 2.1.25 har framställts de till den vuxna befolkningen riktade undersökningarna 1973—75. Antalet läkarundersökningar växer tydligt, men undersökningarna utförda av hälsovårdare har både i gruppen av människor i arbetsåldern samt i gruppen av över 65-åringar i någon mån minskat både kvantitativt och i förhållande till motsvarande befolkning.

Enligt förhandsuppgifter var år 1976 antal granskningar av läkare och hälsovårdare 776 232 för de i arbetsålder och 180 846 för åldringar.

Moderskapsvården. Den tidigare separat verkande, numera som hälsovårdscentralens del fungerande mödrarådgivningsbyråns uppgift är genom att leda, instruera och övervaka havande mödrar minska hälsorisker, som hänför sig till havandeskapet, förlossningen och barnsängen, att främja de blivande mödrarnas fysiska och psykiska hälsa och födelsen av möjligast friska och kraftiga barn. Till moderskapsvården hör därtill moderskapsträningsprogram.

Målet för mödrarådgivningsbyråns verksamhet har varit, att modern under de åtta första havandeskapsmånaderna

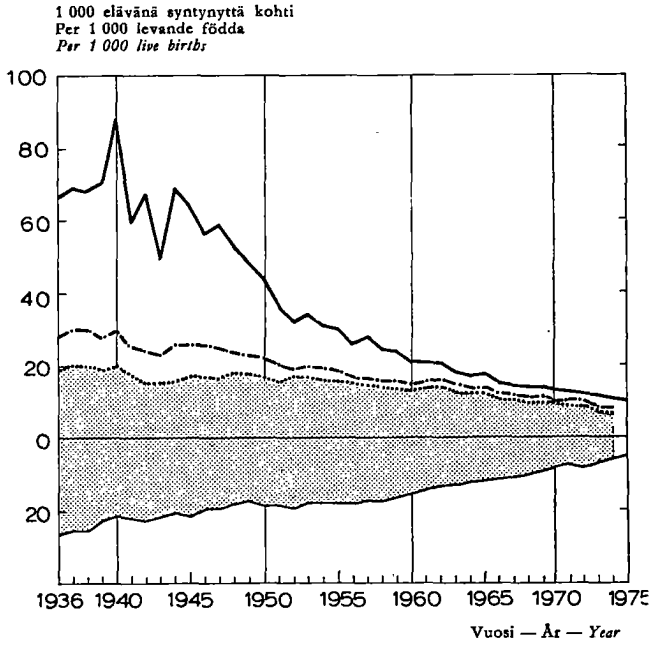

Kuvio 2.1.1 Imeväiskuolleisuus, ensiviikon kuolleisuus, neonataalikuolleisuus, perinataalikuolleisuus ja kuolleena syntyneisyys vuosina 1936—74

Fig. 2.1.1 Spädbarnsdödlighet, döda under första veckan, neonataldödlighet, perinataldödlighet och dödfödda åren 1936—74

Fig. 2.1.1 Infant mortality, first week moratlity, neonatal mortality, perinatal mortality and stillbirth ratio 1936—74

——— Imeväiskuolleisuus — Spädbarnsdödlighet — *Infant mortality*
• • • • • Ensiviikon kuolleisuus — Döda under första veckan — *First week mortality*
—·—·— Neonataalilkuoleisuus — Neonataldödlighet — *Neonatal mortality*
——— Kuolleena syntyneisyys — Dödfödda — *Stillbirth ratio*
▒ Perinataalikuolleisuus — Perinataldödlighet — *Perinatal mortality*

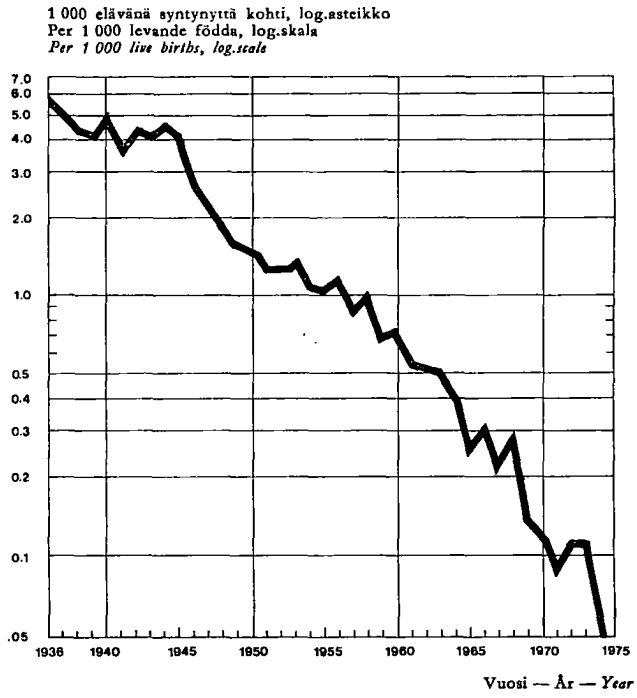

Kuvio 2.1.2 Äitiyskuolleisuus vuosina 1936—74

Fig. 2.1.2 Moderskapsdödlighet åren 1936—74

Fig. 2.1.2 Maternal mortality in 1936—74

aikana neuvolassa kerran kuussa, seuraavan kuukauden aikana kaksi kertaa ja viimeisen kuukauden aikana kerran viikossa. Tarkastusten yhteismäärän tulisi siis olla noin 14, joista 2—4 lääkärin suorittamia. Lisäksi äidin tulisi käydä 5—12 viikkoa synnytyksen jälkeen lääkärin jälkitarkastuksessa. Äitiysneuvoloiden palvelusten käyttäminen on vapaaehtoista ja maksutonta. Tarkastusten kokonaismäärää on lääkintöhallituksen asettamilla normeilla pyritty rajoittamaan, ja kiinnittämään huomiota ongelmatapauksiin.

Sairausvakuutuslain mukaisia korvauksia maksetaan myös raskauden ja synnytyksen johdosta. Lääkärin suorittama tai määräämä tutkimus ja hoito, lääkärin määräämät lääkkeet ja lisäksi välttämättömät matkat korvataan samalla tavalla kuin sairaustapauksissa. Äitiysrahaan on oikeutettu jokainen nainen, jonka raskaus on kestänyt 180 päivää. Äitiysraha maksettiin vuoden 1971 alusta 72 arkipäivältä, mutta 1. 7. 1974 lähtien 174 arkipäivältä. Raha maksetaan nykyisin (1977) kuudessa erässä, ja sen suuruus riippuu työtuloista samalla tavoin kuin sairauden johdosta maksettavan päivärahan suuruus. Vuonna 1974 sitä maksettiin 73 500 äidille ja keskimääräinen korvaus oli 17.1 markkaa vuorokaudessa.

Äitiyshuoltoon kuuluu myös äitiysavustus, joka annetaan kaikille odottaville äideille hakemuksesta. Ehtona sen saamiseksi on, että hakija on käynyt ennen raskaudentilan neljännen kuukauden päättymistä lääkärin tai kätilön vastaanotolla tai äitiysneuvolassa raskautensa vuoksi tarkastettavana ja seurannut tarpeelliseksi katsottuja raskauteen ja synnytykseen liittyviä ohjeita. Ylenesä on kuitenkin avustus annettu myöhemminkin äitiyshuollon piiriin tulleille. Avustus suoritetaan useimmiten lapsen hoidossa tarpeellisina välineinä, mutta voidaan antaa myös raha-avustuksena. Äitiysavustuksen määrä on vähitellen noussut: 60 markkaan 1971, 80 markkaan 1973, 200 markkaan 1975, 230 markkaan 1976 ja 250 markkaan 1977. Vuonna 1974, jolloin avustuksen suuruus oli 80 markkaa, sen sai 62 408 äitiä.

Neuvolatoiminnan peittävyydestä antaa erittäin edullisen kuvan tieto neuvolan kirjoissa olevista synnyttäjistä. Jo 1950-luvun alussa ylitettiin 90 %:n raja, ja 1975 käytti neuvolan palveluksia 99 % synnyttäneistä. Vain 3 % äideistä tarkastettiin vähemmän kuin 6 kertaa raskauden ja lapsivuoteen aikana (taulu 2.1.3), vastaavan luvun oltua 10 vuotta aikaisemmin 17 %. Eräänä tavoitteena on pidettävä myös äitien saamista huollon piiriin mahdollisimman varhain. Tämäkin tavoite on pääasiassa saavutettu, sillä 1975 kävi 93 % äideistä tarkastuksessa 4:n ensimmäisen raskauskuukauden aikana (taulu 2.1.4).

Äitiyshuollon tuloksellisuutta voidaan mitata imeväiskuolleisuudella (alle vuoden ikäisenä kuolleet 1 000 elävänä syntynyttä kohti). Oheiseen yhdistelmään on koottu Suomen lisäksi viimeisimmät tiedot maailman muista kärkimaista.

(månadens längd = 28 dygn) besöker rådgivningsbyrån minst en gång om månad, under följande månad två gånger och under den sista månaden en gång om veckan. Totalantalet undersökningar borde således vara ca 14, av vilka 2—4 utförda av läkare. Därtill borde modern besöka läkarens efterundersökning 5—12 veckor efter förlossningen. Användande av mödrarådgivningsbyråns tjänster är frivilligt och kostnadsfritt. Totalantalet undersökningar har genom medicinalstyrelsens normer försökts inskränka och fästa i stället uppmärksamheten vid problemfall.

Ersättningar i enlighet med sjukförsäkringslagen utbetalas också på basen av havandeskap och förlossning. Undersökning och vård, som utförts eller ordinerats av läkare, av läkaren ordinerade läkemedel och därtill de nödvändiga resorna ersätts på samma sätt som vid sjukdomsfall. Varje kvinna, vars havandeskap varat 180 dagar, är berättigad till moderskapspenning. Från och med början av år 1971 utbetalades moderskapspenning för 72 vardagar, men sedan 1. 7. 1974 för 174 vardagar. Pengen utbetalas numera (1977) i sex rater och dess storlek beror på arbetsinkomster på samma sätt som storleken av den dagspenning, som betalas för sjukdom. År 1974 utbetalades denna ersättning till 73 500 mödrar och medelersättningen var 17.1 mark per dygn.

Till moderskapsvården hör också moderskapspengen, som utbetalas åt alla väntande mödrar enligt anhållan. Vilkoret för erhållande är, att anhållaren besökt läkarens eller barnmorskans mottagning före utgången av den fjärde havandeskapsmånaden eller i rådgivningsbyrån för mödravård och efterföljt de nödigbefunna instruktioner, som hänför sig till havandeskap och förlossning. I allmänhet har bidraget dock utbetalats också åt sådana, som senare kommit inom kretsen av moderskapsvården. Bidraget ges oftast som redskap, som är nödvändiga för barnets vård, men kan även utbetalas som penningsbidrag. Moderskapsbidragets summa har småningom stigit: till 60 mark 1971, 80 år 1973, 200 år 1975, 230 år 1976 och 250 mk år 1977. Under år 1974, då bidragets storlek var 80 mark, fick 62 408 mödrar det.

Beträffande täckningen av rådgivningsverksamheten får man en synnerligen fördelaktig bild av antalet föderskor i rådgivningsbyråns böcker. Redan vid början av 1950-talet överstegs 90 %:s gräns och år 1975 använde 99 % av föderskor rådgivningsbyråns tjänster. Endast 3 % av mödrarna granskades mindre än sex gånger under havandeskapet och barnsängsperioden (tabell 2.1.3), medan motsvarande siffra 10 år tidigare var 17 %. Som ett mål bör man också anse det, att mödrarna kommer inom kretsen av vården möjligast tidigt. Även detta mål har i huvudsak uppnåtts, ty år 1975 besökte 93 % av mödrarna konsultationen under de fyra första havandeskapsmånaderna (tabell 2.1.4).

Moderskapsvårdens resultat kan man mäta med spädbarnsdödligheten (antalet döda under ett års ålder per 1 000 levande födda). I följande uppställning har man samlat de senaste internationella uppgifterna beträffande världens toppländer.

Imeväiskuolleisuus v. 1973—75 — Spädbarnsdödlighet åren 1973—75 — *Infant mortality in 1973—75*

	1973	1974	1975
Lichtenstein — Lichtenstein — *Liechtenstein*	7.4	9.2	..
San Marino — San Marino — *San Marino*	9.1	10.2	..
Islanti — Island — *Iceland*	9.6	11.8	12.2
Ruotsi — Sverige — *Sweden*	9.9	9.5	8.6
Suomi — Finland — *Finland*	10.6	11.0	10.0*
Japani — Japan — *Japan*	11.3	10.8	10.0
Hollanti — Holland — *Netherlands*	11.5	11.3	10.6*
Tanska — Danmark — *Denmark*	11.5	10.7	10.3
Norja — Norge — *Norway*	11.9	10.4	11.1

Suomen kohdalla tapahtui 1974 hieman taantumista, mutta edelleenkin Suomi on imeväiskuolleisuudeltaan parhaimpia maailmassa.

Kuviossa 2.1.1 on havainnollistettu kehityksen kulku vuosina 1936—75.

Kuviossa on esitetty myös perinataalikuolleisuus, jolla tarkoitetaan kuolleena syntyneiden ja alle 7 vrk:n ikäisenä kuolleiden yhteismäärää 1 000 elävänä syntynyttä kohti. Kuviossa viimeksi mainittu on havainnollistettu varjostettuna alueena. Kehitys on jatkunut edullisena.

Taulukossa 2.1.16 on esitetty vuotta nuorempana kuolleiden lasten kuolleisuuslukuja koko maassa 1890-luvulta lähtien. Aikaisemmin edistys johtui pääasiassa ensiviikon jälkeisen kuolleisuuden laskusta, viime aikoina pääasiassa ensiviikon ja ensimmäisen elinkuukauden (28 vrk) kuolleisuuden vähentymisestä.

Aikaisemmin oli eri läänien välillä merkittäviä eroja imeväiskuolleisuudessa, ja erityisesti maaseudun ja kaupungin erot olivat selviä kuolleisuuden maaseudulla ollessa korkeamman. 1950-luvulla maan parhaimman läänin Uudenmaan, imeväiskuolleisuus oli vain noin puolet vastaavasta suhdeluvusta Oulun ja Lapin lääneissä. Läänien välillä on edelleenkin eroja, varsinkin Pohjois-Karjala on 1970-luvulla poikennut maan muista lääneistä.

Aikaisemmin oli eräs tavallisimmista imeväisten kuolinsyistä ripuli, joka aiheutui pilaantuneesta ravinnosta. Erityisesti kesäisin pilaantumisen vaara oli suuri, ja tällöin myös imeväiskuolleisuus oli yleensä korkeampi. Valistustason lisääntymisen ja nykyaikaisten ravinnon säilytysmenetelmien yleistyessä ovat vuodenaikojen väliset erot hävinneet kuten taulusta 2.1.15 voidaan todeta. Mutta osoituksena siitä, että kaikkea mahdollista ei vielä ole tehty, on pidettävä aviottomien äitien lasten selvästi keskimääräistä korkeampaa imeväiskuolleisuutta, joka on esitetty samassa taulussa.

Kuviossa 2.1.2 on esitetty myös äitiyskuolleisuuden kehitys 1936—74. Laskeva suuntaus on selvä. Vertailun vuoksi mainittakoon, että 1974 äitiyskuolleisuus oli Suomessa 0.05, Ruotsissa 0.07, Tanskassa 0.07 ja Norjassa 0.05.

Synnytykset tapahtuvat lähes poikkeuksetta laitoksissa (taulu 2.1.1). Maan keskiarvo on jo vuodesta 1965 alkaen ollut yli 99 %, ja eroja läänien välillä ei käytännöllisesti katsoen esiinny laisinkaan. Synnytykset on pyritty keskittämään paremmin varustettuihin yksikköihin, mikä on ilmeisesti merkinnyt paitsi taloudellista säästöä myös hoidon tehostumista. Ainakin osittain tämä selittänee vaikeasti hoidettavien, vain 601—1 250 g painavien lasten parantuneen ennusteen. Esimerkiksi 1965 elävänä syntyneistä 601—1 250 g painaneista lapsista oli 14 vrk:n jälkeen elossa 15.8 % mutta 1975 jo 33.2 %.

Keskenmenoja koskevat tiedot taulussa 2.1.1 ovat erittäin epäluotettavia, kuten luonnollista onkin. Sairaalankäyttötilastosta, jossa jokaisesta poistuneesta potilaasta täytetään erillisilmoitus, mihin merkitään mm. diagnoosit, saadaan oleellisesti luotettavampaa tietoa. Sairaaloiden vuodeosastoilla hoidettiin 1969—74 keskenmenoja seuraavasti:

Beträffande Finland minskades siffrorna en smula under år 1974, men fortfarande hör landet till de bästa i världen, då det gäller spädbarnsdödlighet.

I figur 2.1.1 har man illustrerat utvecklingens gång 1936—75.

I figuren har man också framställt perinataldödligheten, med vilken man avser totalantalet dödfödda och döda i under 7 dygns ålder per 1 000 levande födda. I figuren har den åskådliggjorts med det beskuggande området. Den fördelaktiga utvecklingen har fortgått.

I tabell 2.1.16 har man framställt motsvarande uppgifter i hela landet sedan 1890-talet. Tidigare berodde framstegen närmast på sänkningen i den första veckan följande dödligheten, under senare tider huvudsakligen på sänkningen i dödligheten under den första veckan och den första levnadsmånaden (28 dygn).

Tidigare fanns det märkbara skillnader mellan skilda län i spädbarnsdödligheten, och särskilt landsortens och städernas skillnader var tydliga; dödligheten på landsorten var högre. På 1950-talet var spädbarnsdödligheten i vårt lands bästa län, Nyland, endast ungefär hälften av motsvarande proportionstal i Uleåborgs och Lapplands län. Det finns allt fortfarande skillnader mellan länen, i synnerhet Norra Karelen har på 1970-talet avvikit från de övriga länen.

Diarré var tidigare en av de vanligaste dödsorsakerna hos spädbarnen, och den förorsakades av förskämd mat. I synnerhet på somrarna förskämningsfaran var stor och därvid också spädbarnsdödligheten i allmänhet högre. Då upplysningsnivån ökade och de moderna konserveringsmetoderna blev vanligare, har skillnaderna mellan årstiderna försvunnit, såsom man kan konstatera av tabell 2.1.15. Men som ett bevis på, att allt som är möjligt har inte ännu gjorts, bör man anse de utomäktenskapliga barnens tydligt högre än medelnivån spädbarnsdödlighet, som framställts i samma tabell.

I tabell 2.1.2 har man också framställt mödradödlighetens utveckling under åren 1936—74. Den sjunkande trenden är tydlig. För jämförelsens skull må det nämnas, att mödradödligheten år 1974 var i Finland 0.05, Sverige 0.07, Danmark 0.07 och Norge 0.05.

Förlossningarna sker nästan utan undantag i anstalter (tabell 2.1.1). Medeltalet i landet har sedan 1965 varit över 99 %, och skillnader mellan länen framkommer praktiskt taget nästan inte alls. Man har strävat till att centralisera förlossningarna till bättre utrustade enheter, vad uppenbarligen betyder förutom ekonomisk inbesparing också vårdens effektivisering. Åtminstone delvis torde detta klargöra den förbättrade prognosen av de svårast skötta barnen, som endast väger 601—1 250 g. T.ex. år 1965 var 15.8 % av barn, vars födelsevikt var 601—1 250 g, vid liv efter 14 dygn, men under år 1975 redan 33.2 %.

Uppgifterna om missfall i tabell 2.1.1 är särdeles opålitliga, vad som är naturligt. Av sjukhusets användningsstatistik, där för varje utskriven patient en separat anmälan fylls, i vilken bl.a. diagnoserna antecknas, får man väsentligt pålitligare uppgifter. Under 1969—74 sköttes på sjukhusens bäddavdelningar missfall enligt följande:

Sairaaloiden vuodeosastoilla hoidetut keskenmenot vuosina 1969—74 [1]) — Abortfall vårdade på sjukhusens bäddavdelningar åren 1969—74 [1]) — *Abortion patients treated in in-patient departments of hospitals in 1969—74* [1])

ICD n:o ICD nr *ICD no*	1969	1970	1971	1972	1973	1974
642 Muu kuin laillinen keskeytys (rikollinen ja tarkemmin määrittelemätön keskeytys) — Annan än legal provoserad abort (kriminell och provoserad abort UNS) — *Other than legally induced abortion (criminal and induced abortion NOS)*	366	149	96	65	25	24
643 Itsestään tapahtuva keskenmeno — Spontan abort — *Spontaneous abortion*	3 643	3 942	3 766	3 512	3 781	4 013
644 Keskenmeno, josta ei tiedetä onko se keskeytys vai itsestään tapahtuva — Abort okänt om provocerad eller spontan — *Abortion not specified as induced or spontaneous*	1 487	1 210	774	568	453	260
645 Muu keskenmeno — Annan abort — *Other abortion*	2 580	2 525	2 183	2 231	2 276	2 531
Yhteensä — Summa — *Total*	8 076	7 826	6 819	6 376	6 535	6 828

[1]) Poislukien lailliset keskeytykset. — Exkl. legala avbrytanden. — *Excl. legal abortions.*

Synnynnäiset epämuodostumat. Vuodesta 1963 lähtien on maassamme kerätty tilastotietoja synnynnäisistä epämuodostumista ja lisäksi lääkintöhallituksessa on erityinen epämuodostumarekisteri epämuodostumien syiden selvittämiseksi. Perustan synnynnäisten epämuodostumien valvonnassa muodostaa jokaisesta todetusta tapauksesta täytettävä ilmoituslomake, jonka täyttämiseen on velvoitettu lääkärit, kätilöt ja terveydenhoitajat. Yleisesti ottaen on tämä velvollisuus täytetty hyvin.

Vuosina 1963—64 ilmoitus lähetettiin vain elävänä syntyneistä, mutta 1965 otettiin mukaan myös kuolleena syntyneet. Ilmoitusten perusteella laaditaan tilasto todetuista epämuodostumista, ja yhteenveto vuosilta 1969—1975 on esitetty tauluissa 2.1.7—2.1.10. Ilmoitusten määrä on pysynyt suhteellisen korkeana ja tauluista saa viitteitä eräiden ryhmien pienenemisestä ja toisten yleistymisestä. Esimerkiksi lonkan virheellinen asento on ilmeisesti huolellisesta tarkastuksesta johtuen, todettu entistä useammin. Kuukausittaisen tilaston (2.1.9) avulla on tarkoitus seurata epidemioiden, joukkorokotusten yms:n mahdollista vaikutusta epämuodostumiin. Kuten luvuista havaitaan, kuukausittaista vaihtelua esiintyy, mutta se ei ole selvässä yhteydessä vuodenaikaan.

Vuonna 1976 syntyneillä todettiin epämuodostuma 950 lapsella. Yleisin oli lonkan virheellinen asento eli lonkkaluksaatio: 326 ja seuraavana huuli- ja suulakihalkio: 97 tapausta.

Vaikka tällaiset tilastot ja niiden yksityiskohtainen erittely saattavat antaa viitteitä synnynnäisten epämuodostumien tärkeimmistä syistä, on niitä yleensä pidettävä aivan liian epätarkkoina, esimerkiksi harvoin käytettyjen lääkeaineiden vaarallisuutta arvioitaessa. Tästä syystä edellä kuvatun epämuodostumatilaston lisäksi osasta epämuodostumatapauksia on muodostettu erityinen tutkimusrekisteri, jonka avulla pyritään selvittämään luotettavasti myös tämänlaatuisia syysuhteita.

Vuosittain lääkintöhallitukselle lähetetään noin 750—1 000 ilmoitusta. Näistä valitaan rekisteriä varten sopiviksi katsotut tapaukset, joiden osalta asiaan vaikuttavat seikat ja olosuhteet selvitetään mahdollisimman perusteellisesti. Tapausten valinnassa otetaan huomioon mm. diagnoosin varmuus ja epämuodostuman yleisyys. Rekisteriin valitaan lisäksi jokaista epämuodostuneen lapsen synnyttänyttä äitiä vastaava normaalin lapsen samassa paikassa ja likimääräisesti samaan aikaan synnyttänyt äiti (verrokki). Periaatteessa olisi vertailutapauksen

Medfödda missbildningar. Fr.o.m. 1963 har man i vårt land samlat data över medfödda missbildningar, och därtill finns vid medicinalstyrelsen ett speciellt missbildningsregister för utredande av orsaker till missbildningar. Basen vid övervakningen av medfödda missbildningar bildar en anmälningsblankett om varje konstaterat fall, till vilkens ifyllande läkarna, barnmorskorna och hälsovårdarna har förpliktats. Allmänt taget har denna plikt fyllts väl.

Under 1963—64 sändes anmälan endast för levande födda, men 1965 medtogs också dödfödda. På basen av anmälningarna utarbetas en statistik om konstaterade missbildningar, och sammandraget för 1969—75 har framställts i tabeller 2.1.7.—2.1.10. Antalet anmälningar har bestått på förhållandevis hög nivå och ur tabellerna får man hänsyftning till förminskning av vissa grupper och ökning av andra. T.ex. höftledsluxationen framkommer mer än tidigare, uppenbarligen beroende på omsorgsfullare undersökning. Med hjälp av månadsstatistik (2.1.9) är det avsikt att uppföljа epidemiers, massvaccineringars mm. eventuella verkan på missbildningar. Såsom man kan konstatera ur siffror, kan t.o.m. mycket starka variationer framkomma, men detta är inte i tydligt sammanhang med årstiden.

Hos barnen födda under år 1976 konstaterades 950 fall av medfödda missbildningar. Den allmännaste var felaktigt höftläge: 326 fall och därefter kluven läpp, käke och gom: 97 fall.

Ehuru sådan statistik och dess detaljerade analys kan ge hänvisningar på de största orsaker till medfödda missbildningar, måste de i allmänhet anses vara alldeles för inexakta vid t.ex. bedömandet av sällan använda läkemedlens farlighet. Därför har man utöver ovan skildrad missbildningsstatistik bildat av en del fall ett speciellt register för forskningsändamål, med vilkets hjälp man försöker utreda noggrant även orsak och verkan av denna art.

Årligen sänds till medicinalstyrelsen ca 750—1 000 anmälningar. Av dem väljs de fall, vilka anses lämpliga för registret och för vilkas del möjligast grundligt utreds alla vederbörliga omständigheter och förhållanden. Vid val av fallen beaktas bl.a. diagnosens säkerhet och missbildningens allmänhet. Till registret väljs därtill för varje moder, som fött ett missbildat barn, en moder, som fött ett normalt barn på samma ställe och vid ungefär samma tidpunkt (kontroll). Principiellt borde jämförelsefallet (kontrollen) även med tanke på ålder,

(verrokin) oltava myös iän, pariteetin yms:n kannalta vertailukelpoinen, mutta synnyttäjien määrän pienuus ei aina suo siihen mahdollisuutta.

Rekisteriin valitusta ja verrokkiäideistä kerätään, mikäli he ovat tutkimukseen suostuneet, kaikki saatavissa olevat neuvola- ja synnytyskertomukset. Paikallinen terveydenhoitaja suorittaa molemmille yksityiskohtaisen haastattelun, jossa erityisesti kiinnitetään huomiota käytettyihin lääkeaineisiin, mutta myös muihin seikkoihin, joilla voi olla yhteyttä epämuodostumaan. Tällä hetkellä (1977) on rekisterissä atk:lla käsiteltävässä muodossa tiedot n. 3 800 epämuodostuneen lapsen synnyttäneestä ja yhtä monesta verrokkiäidistä.

Rekisterin tietoja on jo useaan otteeseen voitu käyttää lääkeaineiden haittavaikutuksia koskevia päätöksiä tehtäessä ja se on herättänyt myös kansainvälistä mielenkiintoa, koska vastaavalla periaatteella toimivaa rekisteriä ei ole Suomen lisäksi tiettävästi muualla kuin Englannissa. Lisäksi rekisterin aineistoa on käytetty aineistona teratologisessa tieteellisessä tutkimustyössä. Rekisterin aineistosta on tehty kaksi väitöskirjaa ja julkaistu useita muita tutkimuksia. Se on oleellisesti lisännyt maamme lääketurvallisuutta, ja aineiston kasvaessa sitä voidaan käyttää myös epämuodostumien muiden syiden selvittämiseen. Rekisteriin on valittu tähän mennessä ensisijaisesti vaikeita hermosto- ja luuepämuodostomia, mutta tavoitteena on laajentaa rekisteriin valittavien epämuodostumien piiriä ja kiinnittää nykyistä enemmän huomiota myös työolosuhteiden, raskauteen liittyvien häiriötilojen yms. vaikutuksiin.

Lääkäreiden ja terveydenhoitajien suhtautuminen epämuodostumien ilmoittamiseen on ollut myönteistä, ja ainakin vaikeimmat havaittavissa olevat epämuodostumat on suhteellisen täydellisesti ilmoitettu. Pareittain muodostetun rekisterin etuna on se, ettei tulos ratkaisevasti riipu perusilmoitusten peittävyydestä. Haastatellut äidit ovat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta suhtautuneet asiaan varauksettoman myönteisesti.

Lastenneuvolatoiminta. Lastenneuvolatoiminta pohjautui aikaisemmin samaan lakiin kuin äitiysneuvolatoiminta ja se siirtyi samoin v. 1972 annetun kansanterveyslain perusteella terveyskeskusten tehtäväksi.

Lääkärin ja terveydenhoitajan vastaanotoilla ja terveydenhoitajan kotikäynneillä annetaan hoito- ja kasvatusohjeita ja seurataan lapsen terveydentilaa. Terveystarkastuksissa pyritään toteamaan hyvissä ajoin syntymävammat, synnynnäiset epämuodostumat ja muutkin sairaudet ja ohjaamaan lapsi asianmukaiseen hoitoon. Neuvoloissa suoritetaan myös ohjelman mukaiset lasten rokotukset.

Pyrkimyksenä on, että lapsi käy lääkärin vastaanotolla neuvolassa vähintään kolme kertaa ensimmäisen ikävuoden aikana ja myöhemmin joka toinen vuosi. Terveydenhoitajan vastaanotoilla käyntien lukumäärän tulisi olla noin kaksi kertaa niin suuri kuin lääkärin vastaanotoilla käyntien. Esikouluikäisten (6-vuotiaiden) lasten erillisiä lääkärintarkastustilaisuuksia on järjestettävä mahdollisuuksien mukaan.

Samoin kuin äitiysneuvoloiden on lastenneuvoloidenkin palvelusten käyttö vapaaehtoista ja maksutonta.

Taulussa 2.1.12 on esitetty lastenneuvoloiden kirjoihin tulleet ja niiden kirjoissa olevat lapset 1971—73. Läänien erot ovat verrattain vähäiset, ja niinpä näiden tietojen kerääminen on vuodesta 1974 lähtien lopetettu.

Taulussa 2.1.14 on esitetty tarkastusten määrä lääneittäin vuosina 1973—75 yhtä alle 1-vuotiasta ja 1—6-vuotiasta lasta kohden laskettuna. Läänien väliset erot ovat pieniä. Keskiparitet osv. vara möjligast jämförbar, men det ringa antalet föderskor är ett hinder.

Har de för registret valda och kontrollmödrarna gett sitt medgivande därtill, samlar man alla tillgängliga rådgivnings- och förlossningsjournalerna och den lokala hälsovårdaren intervjuar bägge två, varvid speciell uppmärksamhet fästs vid använda läkemedel, men också vid andra eventuella orsaker, som kan ha sammanhang med händelsen. Vid tillfället (1977) finns i registret adb-data över ca 3 800 kvinnor, som fött ett missbildat barn, och över lika många kontrollfall.

Registrets uppgifter har man redan många gånger kunnat använda vid beslut över läkemedlens biverkningar, och det har väckt internationellt intresse, eftersom ett register, som skulle fungera enligt samma princip, inte finns utom i Finland annorstädes än i England. Dessutom har man använt registermaterialet vid teratologiskt vetenskapligt arbete. Man har utarbetat två doktorsavhandlingar av registermaterialet och publicerat flera andra studier. Det har väsentligt ökat vårt lands läkemedelssäkerhet, och då materialet ökar kan det användas även för utredning av andra missbildningar. Främst har man hittills valt för registret svåra nerv- och benmissbildningar, men målet är att utvidga kretsen av missbildningar som väljs till registret och fästa mera uppmärksamhet än hittills också vid efterverkningar av arbetsförhållanden, störningstillstånd i samband med havandeskap mm.

Läkarnas och hälsovårdarnas inställning till anmälningen av missbildningarna har varit positiv, och åtminstone de svåraste iakttagna missbildningarna har anmälts. En fördel av parregistret är ändå, att resultatet inte på avgörande sätt beror på basanmälningarnas täckning. De intervjuade mödrarna har med ett par undantag förhållit sig utan förbehåll positivt.

Barnrådgivningsverksamheten. Barnrådgivningsverksamheten baserade sig tidigare på samma lag som moderskapsrådgivningen och den överfördes till hälsovårdscentralernas uppdrag enligt folkhälsolagen 1972.

På läkarens och hälsovårdarens mottagningar och hälsovårdarens hembesök ges skötsel- och uppfostringsinstruktion och övervakas barnets hälsotillstånd. Medelst hälsogranskningar strävas till att i god tid konstatera födelseskador, medfödda missbildningar och andra sjukdomar och att leda barnet till vederbörlig vård. I rådgivningsbyråerna utförs även de programenliga vaccineringarna.

Målsättningen är, att barnet besöker läkarmottagningen på byrån minst tre gånger under det första levnadsåret och senare vartannat år. Antalen besök på hälsovårdarens mottagningar borde vara ungefär dubbelt så många som på läkarmottagningen. Barn i förskoleåldern (sexåringarna) bör om möjligt läkarundersökas på särskilda mottagningar på byrån.

Liksom rådgivningsbyråernas för mödravård är även rådgivningsbyråernas för barnavård tjänster frivilliga och kostnadsfria.

I tabell 2.1.12 har framställts de barn, som inskrivits i barnarådgivningsbyråerna och som funnits som deras klienter 1971—73. Skillnaderna mellan länen är förhållandevis små, och sålunda har man slutat insamla dessa uppgifter fr.o.m. 1974.

I tabell 2.1.14 har antalet granskningar länsvis framställts 1973—75 per under ettårigt och 1—6-årigt barn. Skillnaderna mellan länen är små. I medeltal utfördes till varje under ett-

määrin suoritettiin jokaiselle alle 1-vuotiaalle lapselle vuoden 1975 aikana 13.0 lääkärin tai terveydenhoitajan tarkastusta ja tätä vanhemmille alle 7-vuotiaille keskimäärin 2.3 vastaavaa tarkastusta.

Lastenneuvolatyön tuloksellisuutta osoittavat osittain imeväiskuolleisuuden pienuus ja yleensäkin nuorimpien ikäluokkien suhteellisen pienet kuolleisuusluvut. Suuri merkitys on lastenneuvolatyöllä ollut rokotusohjelmien toteuttamisessa ja tarttuvien sairauksien ja tuberkuloosin vastustamistyössä. Näitä käsitellään myöhemmin erikseen.

Erittäin tärkeänä on pidettävä sitä, että lapsesta laaditaan jo äitiysneuvolavaiheen aikana kortti, joka sisältää yksityiskohtaiset tiedot lapsen kehityksestä ja tehdyistä toimenpiteistä. Tämä seuraa lasta lastenneuvolaan ja toimii myöhemmin myös kouluterveydenhuollon yhteydessä asiakaskorttina. Korttien avulla on samalla mahdollisuus arvioida toiminnan tarkoituksenmukaisuutta, ja sellaisia tutkimuksia onkin suoritettu lääkintöhallituksen toimesta (esim. Hultin, H: Imeväisten terveydenhoito Suomen lastenneuvoloissa 1960-luvulla. Lääkintöhallituksen tutkimuksia n:o 11, Helsinki 1973, 117 s.). Vuonna 1977 ilmestyi samasta aiheesta 1970-lukua koskeva tutkimus.

Kouluterveydenhoito. Vuonna 1952 kansakoulujen lääkärintoimesta annetun lain mukaan tuli kunnassa olla koululääkäri, joka huolehti kansakoulujen terveydellisten olojen valvonnasta ja niiden oppilaiden terveydellisen hoidon järjestämisestä. Koululääkärinä toimi, ellei tehtävien hoitaminen lääkintöhallituksen suostumuksella ollut toisin järjestetty, asianomainen kaupungin-, kauppalan- tai kunnanlääkäri. Kunnallisen terveyssisaren tehtäviin sisältyi myös kouluterveydenhoito.

Lain tarkoittama kouluterveydenhoito ulottui kansakoulun kansalaiskoulun ja kansakouluun sen osana liittyvän keskikoulun, ns. kunnallisen keskikoulun piiriin.

Kansanterveyslain perusteella kouluterveydenhuollon piiriin kuuluvat 1972 alkaen koulun omistussuhteesta riippumatta keskikoulut, peruskoulut, lukiot sekä yleiset ammattikoulut, joiden kouluterveydenhuollosta vastaa se terveyskeskus, jonka toiminta-alueella asianomainen koulu sijaitsee. Kouluterveydenhuoltoon kuuluvat sekä koulujen terveydellisten olojen valvonta että oppilaiden terveydentilan tarkastukset terveyskeskuksen toimesta. Tarvittavista erikoistutkimuksista on erikseen säädetty asetuksella. Sen 7 §:n mukaan näitä erikoistutkimuksia ovat 1) asianomaisen alan erikoislääkärin suorittama näön tai kuulon tutkimus, tällaisen lääkärin määräämät laboratorio-, röntgen- ja vastaavanlaiset tutkimukset mukaan luettuina; 2) mielenterveyden selvittämiseksi tehty psykiatrin suorittama tutkimus sekä 3) psykologin suorittama tutkimus. Tutkimukset tehdään terveyskeskuksen lääkärin pyynnöstä keskussairaalan tai muun kunnallisen yleissairaalan poliklinikassa, jollei lääkintöhallitus ole kunnan hakemuksesta hyväksynyt erityisestä syystä määräajaksi muunlaista järjestelyä.

Maksuton sairaanhoito ei vielä kuulu kouluterveydenhuollon velvollisuuksiin, lukuun ottamatta ensiavunluonteisia hoitotoimenpiteitä koulussa ja koulumatkoilla sattuneissa tapaturmissa sekä koululla suoritetussa lääkärintarkastuksessa todetuissa sairaustapauksissa.

Yleinen terveyden- ja sairaanhoito -julkaisussa on aikaisempina vuosina esitetty koululääkärien toimintakertomuksiin perustuvia lukukausittaisia tilastoja, mutta kansanterveyslain ajalta tiedot koskevat kalenterivuotta ja ne saadaan terveyskeskusten toimintakertomuksista. Lukuvuosilta 1970/1971 ja

åriga barn 13.0 läkar- eller hälsovårdargranskningar under 1975 och till under sjuåringar i medeltal 2.3 motsvarande granskningar.

Barnrådgivningsverksamhetens effektivitet bevisas dels av den ringa storleken av spädbarnsdödligheten och i allmänhet de förhållandevis små dödlighetstalen i de yngsta åldersklasserna. En stor betydelse har denna verksamhet haft vid verkställandet av vaccineringsprogram och vid bekämpandet av smittsamma sjukdomar och tuberkulos. Dessa behandlas senare separat.

Synnerligen viktigt är att ett kort avfattas redan under mödrarådgivningsskedet med detaljerade uppgifter om barnets utveckling och de utförda åtgärderna. Detta kort följer barnet till barnarådgivningsbyrån och fungerar senare även som klientkort i samband med skolhälsovården. Med kortens hjälp är det samtidigt möjligt att följa verksamheten och dess följder detaljerat. Sådana forskningar har utförts kontinuerligt (t.ex. Hultin, H.: Spädbarnens hälsovård i Finland 1972—1973. Medicinalstyrelsens undersökningar 14. Helsingfors 1977, 119 s.).

Skolhälsovården. Enligt 1952 års lag om läkarbefattning vid folkskolorna bör i kommunen finnas skolläkare, som drar försorg om övervakningen av de sanitära förhållandena i folkskolorna och om ordnandet av elevernas hälsovård. Som skolläkare verkade vederbörande stads-, köpings- eller kommunalläkare, om inte skolläkarverksamhet med medicinalstyrelsens begivande ordnats på annat sätt. Den kommunala hälsosysterns verksamhet omfattade även skolhälsovården.

Lagstadgad hälsovård utsträckte sig till folkskolan, medborgarskolan och till den till folkskolan hörande mellanskolan, den s.k. kommunala mellanskolan.

Enligt folkhälsolagen hör till skolhälsovården fr.o.m. 1972 oberoende av skolans besittningsförhållanden mellanskolorna, grundskolorna, gymnasierna samt de allmänna yrkesskolorna, för vilkas skolhälsovård ansvarar den hälsovårdscentral, på vars verksamhetsområde den vederbörliga skolan är belägen. Till skolhälsovården hör både övervakningen av skolornas sanitära förhållanden och undersökningarna av elevernas hälsotillstånd på hälsovårdscentralens initiativ. Angående nödiga specialundersökningar har stadgats separat med förordning. Enligt dess 7 § är sådana specialundersökningar 1) undersökning av syn eller hörsel av specialläkare, av sådan läkare förordnade laboratorie-, röntgen- och motsvarande undersökningar medberäknade; 2) undersökning för utredande av den mentala hälsan, som utförs av psykiater; samt 3) undersökning, utförd av psykolog. Undersökningarna utförs på hälsovårdscentralläkares begäran i centralsjukhusets eller annat kommunalt allmänt sjukhus' poliklinik, om inte medicinalstyrelsen på kommunens anhållan godkänt annat anordnande på speciella skäl under en viss period.

Den kostnadsfria sjukvården hör inte ännu till skolhälsovårdens plikter förutom vårdåtgärder av förstahjälpstyp vid olycksfall i skolan och på skolresor, samt vid sjukdomsfall, som konstaterats under läkarundersökning i skolan.

I publikationen Allmän hälso- och sjukvård har under tidigare år framställts terminsvisa statistiska uppgifter, som baserar sig på skolläkarnas verksamhetsberättelser, men under den tid som folkhälsolagen har varit verksam berör uppgifterna ett kalenderår och de erhålls från hälsovårdscentralernas

1971/1972 ei tilastoja esitetä. Lukuvuosi 1970/1971 on jätetty pois sen vuoksi, että haluttiin jouduttaa tämänkertaisen julkaisun toimitustyötä, itse perusaineisto on kyllä arkistoitu ja siten tarvittaessa käytettävissä. Lukuvuodelta 1971/1972 ei, syyslukukautta lukuun ottamatta, ole saatavana aineistoa, koska kansanterveyslaki astui voimaan kesken kevätlukukauden.

Lääkäreiden suorittamissa määräaikaistarkastuksissa tutkittiin 1975 yhteensä 282 847 oppilasta (taulu 2.1.18), mikä on keskimäärin 0.4 tarkastusta oppilasta kohti. Viimeksi mainittu suhdeluku on eri lääneissä lähes täsmälleen sama. Seulontatutkimusten perusteella tai muista syistä lääkärit tutkivat 1975 lisäksi yhteensä 176 825 oppilasta. Lääkärien toiminnassa painopiste on siis ollut määräaikaistarkastuksissa mutta terveydenhoitajien toiminnassa muissa kuin määräaikaistarkastuksissa.

Terveydenhoitajilla oli vastaanotoillaan 1974 keskimäärin 1.7 ja 1975 1.9 kosketusta oppilasta kohden. Vähiten oli näitä kosketuksia (käyntejä) Vaasan läänissä 1.0 (1975) runsaimmin Uudellamaalla: 2.7 (1975) Kaikkiaan näitä käyntejä oli koko maassa 1975 yhteensä 1 491 434 (taulu 2.1.18). Lisäksi terveydenhoitajat tutkivat määräaikaistarkastuksissa samana vuonna 846 310 oppilasta, tämä on keskimäärin 1.1 tarkastusta oppilasta kohti.

Luokkakohtaisissa määräaikaistarkastuksissa, seulontatutkimusten johdosta tehdyissä ja muissa tarkastuksissa, joissa 1975 lääkärit tarkastivat 459 672 oppilasta, lääkärit totesivat 90 022 uutta, aikaisemmin havaitsematonta sairautta, vikaa tai muuta terveydenhäiriötä.

Koululaisten vakavimmista sairauksista antaa yleiskuvan taulu 2.1.20, jossa on esitetty lääneittäin pitkäaikaissairauksia potevien oppilaiden määrä. Ryhmässä "muu sairaus tai vamma" on Turun ja Porin samoinkuin Hämeen läänissä oleellisesti suuremmat luvut kuin muissa lääneissä, lukujen suuruus voi johtua pelkästään lomaketeknisistä seikoista eikä näiden läänien runsaammasta sairastavuudesta. Mikäli "muita sairauksia" ei oteta huomioon, koululaisten terveydentila pitkäaikaissairaiden määrän perusteella arvioiden vaihtelee melkoisesti maan eri lääneissä. Astma oli yleisin pitkäaikaissairaus. Senkin esiintymisessä oli selviä alueellisia eroja.

Ennakkotietojen mukaan 1976 lääkäri tutki määräaikaistarkastuksissa ja seulontatutkimusten perusteella tai muista syistä yht. 480 964 oppilasta. Lisäksi erikoislääkäri tutki yht. 57 768 oppilasta. Oppilaiden käyntien määrä terveydenhoitajan luona oli noin 1.2 miljoonaa. Seulontatutkimuksissa ja muissa tarkastuksissa ensi kertaa todetuista vioista ja sairauksista olivat aikaisempien vuosien tapaan yleisimpiä näköviat 22 000 sekä tuki- ja liikuntaelinten viat ja sairaudet (18 000).

Edellisessä vuosikirjassa on kiinnitetty huomiota siihen, että kasvuiässä olevan väestönosamme terveydentilasta ei ole luotettavia yksityiskohtaisia tietoja. Mittaukset ja niiden tilastoiminen on vaativa yritys, sillä mittausten tulisi edustaa koko maan kasvuikäistä väestöä. Edellä esitetyt numerot antavat viitteitä siitä, että erilaisia oireita tavataan runsaasti. On syytä olettaa, että erilaiset terveydenhuoltopoliittiset toimenpiteet kuvastuvat nopeasti eri kohortteja (tiettynä vuotena syntyneitä) seurattaessa. Erityisen tärkeätä tämän väestönosan jatkuva huolellinen seuraaminen on pyrittäessä selvittämään, miten ja miksi "maailman terveimmistä lapsista kehittyy Euroopan sairaimpia aikuisia", kuten on tapana sanoa.

verksamhetsberättelser. Inga statistiska uppgifter framställs för läsåren 1970/1971 och 1971/1972. Läsåret 1970/1971 har bortlämnats för att man ville påskynda denna publikations redigering; själva grundmaterialet finns dock arkiverat och sålunda användbart vid behov. För läsåret 1971/1972, obeaktat höstterminen, finns inte material tillgängligt, eftersom folkhälsolagen trädde i kraft i mitten av vårterminen.

I de terminsvisa undersökningar, vilka utförs av läkare, undersökte man under 1975 sammanlagt 282 847 elever (tabell 2.1.18), vilket är i medeltal 0.4 granskningar per elev. Det sistnämnda proportionstalet är nästan detsamma i alla länen. På basen av sållningsundersökningar eller andra skäl undersökte läkarna 1975 därtill 176 825 elever. Tyngdpunkten i läkarverksamheten har således funnits i de terminsvisa undersökningarna, men i hälsovårdarnas verksamhet i andra funktioner.

På hälsovårdarmottagningar fanns 1974 i medeltal 1.7 och 1975 1.9 kontakter per elev. Minst kontakter fanns i Vasa län: 1.0 (1975), mest på Nyland: 2.7 (1975). Antalet besök sammanlagt i hela landet var 1975 1 491 434 (tabell 2.1.18). Därtill undersökte hälsovårdarna i de terminsvisa undersökningarna under samma år 846 310 elever; detta är i medeltal 1.1 undersökningar per elev.

I klassvisa terminundersökningar, undersökningar på basen av sållning och andra undersökningar, i vilka läkarna under 1975 granskade 459 672 elever, konstaterade de 90 022 nya tidigare odiagnosticerade sjukdomar, lyten eller andra hälsostörningar.

Av de svåraste sjukdomarna hos skolelever får man en allmän bild av tabell 2.1.20, där man länsvis framställt antalet elever med långtidssjukdomar. I gruppen "annan sjukdom eller annat lyte" finns i Åbo och Björneborgs samt Tavastlands län väsentligt högre siffror än i andra län; siffrornas storlek kan bero på enbart blankettekniska omständigheter och inte på den högre morbiditeten i dessa län. Tar man inte "andra sjukdomar" i betraktande, varierar elevernas hälsotillstånd enligt antalet långtidssjuka ganska mycket i landets skilda län. Astma var den allmännaste kroniska sjukdomen. Även i dess förekomst fanns det tydliga regionala skillnader.

Enligt preliminära uppgifter undersökte läkarna år 1976 i de terminsvisa undersökningarna och på basen av sållningsundersökningar eller andra skäl ca 480 964 elever. Därtill undersökte specialläkare 57 768 elever. Antalet elevernas besök hos hälsovårdaren (1976) var ca 1.2 miljoner. Av de lyten och sjukdomar, vilka konstaterades för första gången vid sållnings- och andra undersökningar var de allmännaste, såsom under tidigare år, synfelen 22 000 och lyten och sjukdomar i det muskuloskeletala systemet (18 000).

I den föregående årsboken har man fäst uppmärksamhet vid, att det inte finns tillförlitliga detaljerade uppgifter om den del av vår befolkning, som finns i uppväxtåldern. Mätningarna och deras statisticering är ett krävande företag, ty mätningarna borde representera hela landets befolkning i uppväxtåldern. De ovan framställda siffrorna antyder, att skilda symptomer finns i riklig mån. Det är skäl att antaga, att skilda hälsovårdpolitiska åtgärder återspeglar snabbt, då man uppföljer separata kohorter(födda under ett visst år). Speciellt viktigt är det omsorgsfulla uppföljandet av denna befolkningsdel, då man strävar till att utreda, hur och varför "av världens friskaste barn blir Europas sjukaste fullvuxna", såsom man brukar säga.

Hammashuolto. Vuonna 1956 kansakoulujen hammaslääkärin toimesta annetun lain (297/56) mukaan kunta oli velvollinen järjestämään alueellaan olevien kansakoulujen oppilaiden hampaiden tarkastamisen ja hoidon sekä myös koulussa ja koulumatkalla sattuneiden hammastapaturmien hoidon. Lakisääteinen hammashuolto rajoittui siis ennen vuotta 1972 hyväksyttyä kansanterveyslakia vain kansakoululaitoksen oppilaisiin.

Huhtikuun alussa 1972 voimaan astunut kansanterveyslaki aiheutti tärkeitä muutoksia maamme hammashuollossa. Tämän lain 14 §:n mukaan kansanterveystyöhön kuuluvina velvollisuuksina kunnan tulee ylläpitää hammashuoltoa, johon luetaan valistus- ja ehkäisytoiminta sekä kunnan asukkaiden hampaiden tutkimus ja hoito. Hammashuollon laajentaminen tapahtuu asteittain kansanterveystyön valtakunnallisen suunnitelman edellyttämällä tavalla. Valtioneuvoston vuosiksi 1974—1978 vahvistaman kansanterveystyön valtakunnallisen suunnitelman mukaan kuntien olisi tullut järjestää suunnitelmakauden loppuun mennessä kaikkien alle 21-vuotiaiden järjestelmällinen hammashuolto, joka on tällä hetkellä (1977) maksutonta alle 17-vuotiaille.

Asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi terveyskeskusten hammaslääkärin virkojen määrää lisättiin voimakkaasti kansanterveyslain voimaantulon jälkeen. Virkoja ei kuitenkaan ole saatu täytetyksi toivotulla tavalla ja tästä syystä myös lasten ja nuorten järjestelmällisen hammashuollon tavoitteita on jouduttu tarkistamaan valtakunnallisten suunnitelmien puitteissa ja vuosiksi 1978—1982 vahvistetun suunnitelman mukaan vielä 1982 järjestelmällinen hammashuolto kattaisi 0—18 vuotiaat.

Järjestelmällisen hammashuollon toteuttamisohjelma on noudattanut seuraavaa järjestystä:

Vuonna 1972	.....	0—1 ja 6—12 vuotiaat
„ 1973	.....	0—2 ja 6—13 vuotiaat
„ 1974	.....	0—4 ja 6—15 vuotiaat
„ 1975	.....	0—16 vuotiaat
„ 1976—78	.....	0—17 vuotiaat
„ 1979—82	.....	0—18 vuotiaat

Kansanterveyslain säätämisestä asti hammashuoltopalvelut ovat olleet kokonaan maksuttomia alle 17-vuotiaille. Tätä vanhemmilta peritään asetuksella määrätty taksa terveyskeskuksissa toteutetusta hammashuollosta. Koska osa terveyskeskusten hammashuoltokustannuksista maksetaan julkisista varoista, nämä potilailta perityt maksut ovat tuntuvasti alhaisemmat kuin yksityishammaslääkärien perimät palkkiot.

Lasten ja nuorten järjestelmällisen hammashuollon lisäksi terveyskeskuksissa on kansanterveyslain voimaantulosta alkaen annettu hammashuoltopalveluja n. 1/4 miljoonalle aikuispotilaalle vuosittain. Vuoden 1977 alusta lähtien kaikissa terveyskeskuksissa on varattava hoitomahdollisuuksia myös aikuisväestölle. Tämän toteuttamiseksi hammaslääkäreille on edellytetty järjestettävän mahdollisuus lisätyöhön. Myös rajoitettu osa hammaslääkärien perustyöajasta (nykyisin 7 tuntia viikossa hammaslääkärin virkaa kohti) voidaan käyttää aikuishammashuoltoon.

Pääosa aikuisväestön hammashuollosta kuitenkin tapahtuu edelleen yksityishammaslääkärien toimesta. Yksityishammaslääkärien osuudeksi koko hammashuollosta on arvioitu 1975 n. 55 %, terveyskeskusten osuudeksi n. 40 % ja muun hammashuollon n. 5 %. Ainut subventiojärjestelmä toistaiseksi yksityishammashuollossa on ollut hammaslääkärikustannusten vä-

Skoltandvården. Enligt lagen om tandläkarbefattning vid folkskolorna (297/56) var kommunen förpliktad att organisera granskningen och vården av folkskolelevernas tänder på sitt område samt vården av de tandolycksfall, vilka skett i skolan och på skolresan. Den lagstadgade skoltandvården begränsade sig således före den år 1972 godkända folkhälsolagen endast till folkskoleeleverna.

Den fr.o.m. början av april 1972 ikraftträdda folkhälsolagen förorsakade viktiga ändringar i vårt lands tandvård. Enligt lagens 14 § skall kommun såsom hörande till folkhälsoarbetet upprätthålla tandvård, i vilken inräknas upplysnings- och den preventiva verksamheten samt undersökningen och vården av kommuninvånarnas tänder. Utvidgandet av tandvården sker gradvis på det sätt som förutsätts i folkhälsoarbetets riksplan. Enligt den riksomfattande planen för anordnande av folkhälsoarbetet 1974—1978 borde kommunerna före utgången av planeringsperioden ha organiserat den systematiska tandvården av alla under 21-åriga, vilket för närvarande (1977) är avgiftsfri för alla under 17-åriga.

För nående av de ställda målen ökades tandläkartjänsterna vid hälsovårdscentralerna kraftigt efter det att folkhälsolagen trätt i kraft. Man har dock inte kunnat fylla vakanserna på det önskade sättet, och därför har man varit tvungen att justera också barnens och ungdomarnas systematiska tandvårds målsättning inom ramen av riksplanerna, och enligt planen för 1978—82 skulle den systematiska tandvården ännu 1982 täcka 0—18-åriga.

Verkställighetsprogrammet av den systematiska tandvården har följt följande ordningsföljd:

1972	.....	0— 1 och 6—12-åringar
1973	.....	0— 2 och 6—13-åringar
1974	.....	0— 4 och 6—15-åringar
1975	.....	0—16-åringar
1976—1978	.....	0—17-åringar
1979—1982	.....	0—18-åringar

Sedan folkhälsolagens ikraftträdande har tandvårdstjänsterna varit helt avgiftsfria för under 17-åringar. Av äldre personer uppbärs för tandvård vid hälsovårdscentralerna en taxa, som fastställts med förordning. Eftersom en del av hälsovårdscentralernas tandvårdskostnaderna betalas från offentliga medel, är dessa av patienterna uppburna avgifterna avsevärt lägre än de arvoden privattandläkare inkasserar.

Utöver barnens och ungdomarnas systematiska tandvård har man vid hälsovårdscentralerna meddelat tandvårdsservice för ca 1/4 miljon fullvuxna patienter sedan ikraftträdandet av folkhälsolagen. Fr.o.m. början av 1977 bör man vid alla hälsovårdscentraler reservera vårdmöjligheter också för den fullvuxna befolkningen. För verkställandet har man förutsatt, att för tandläkarna organiserats en möjlighet för tilläggsarbete. Även en begränsad del av tandläkarnas grundarbetstid (nuförtiden 7 timmar per vecka per tandläkartjänst) kan användas för de vuxnas tandvård.

Den största delen av de vuxnas tandvård sker emellertid fortfarande på privatttandläkarnas initiativ. Deras andel av hela tandvården har uppskattats vara ca 55 % 1975, hälsovårdscentralernas andel ca 40 % och den övriga tandvårdens ca 5 %. Det enda subventionssystemet i den privata tandvården har varit rätten att avdra tandläkarkostnaderna vid

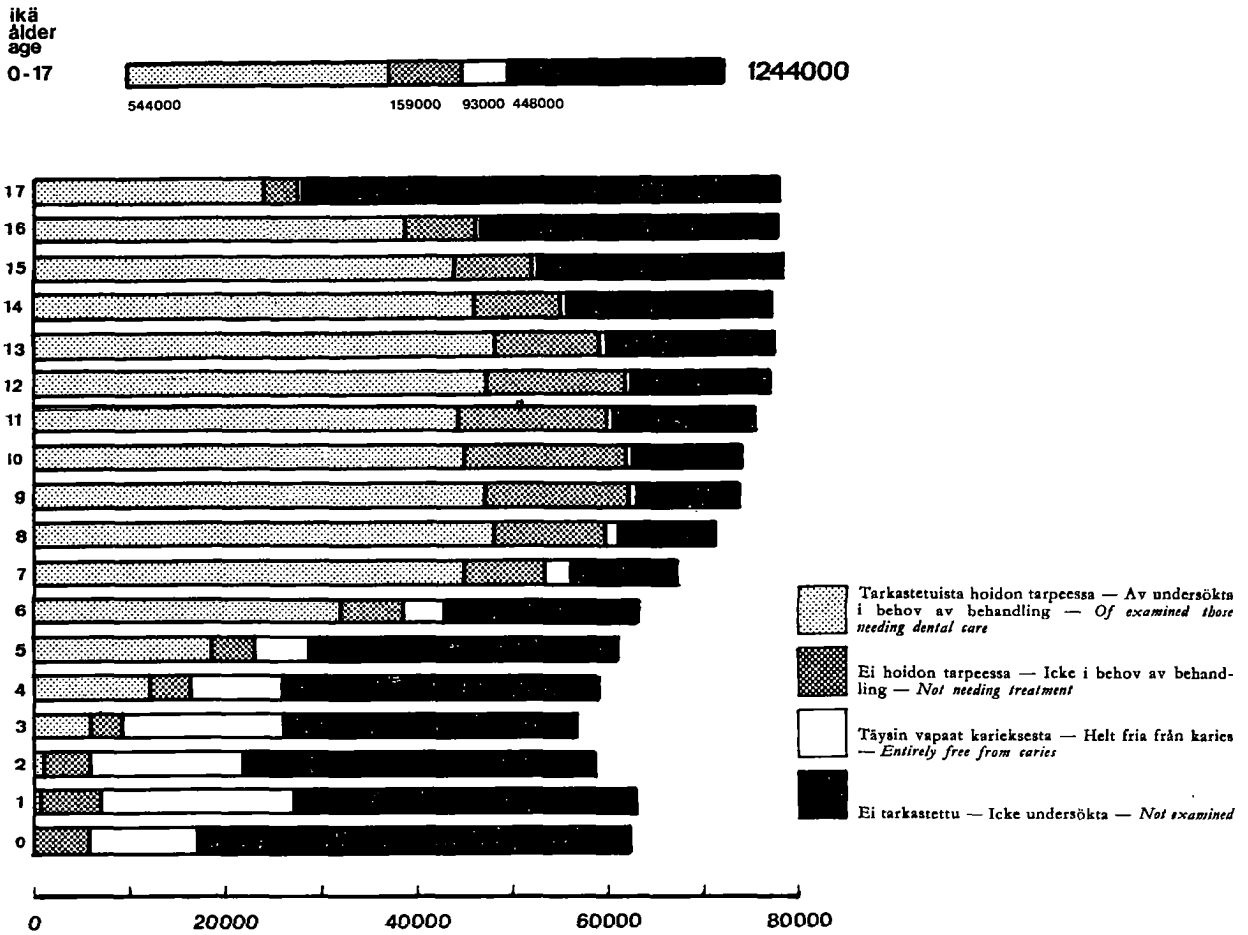

Kuvio 2.1.3 Järjestelmällisen hammashuollon toteuttaminen ikäluokittain terveyskeskuksissa v. 1976.
Fig. 2.1.3 Förverkligande av systematisk tandvård i hälsovårdscentralerna enligt ålder år 1976.
Fig. 2.1.3 Realization of systematic dental care in health centres by age in 1976.

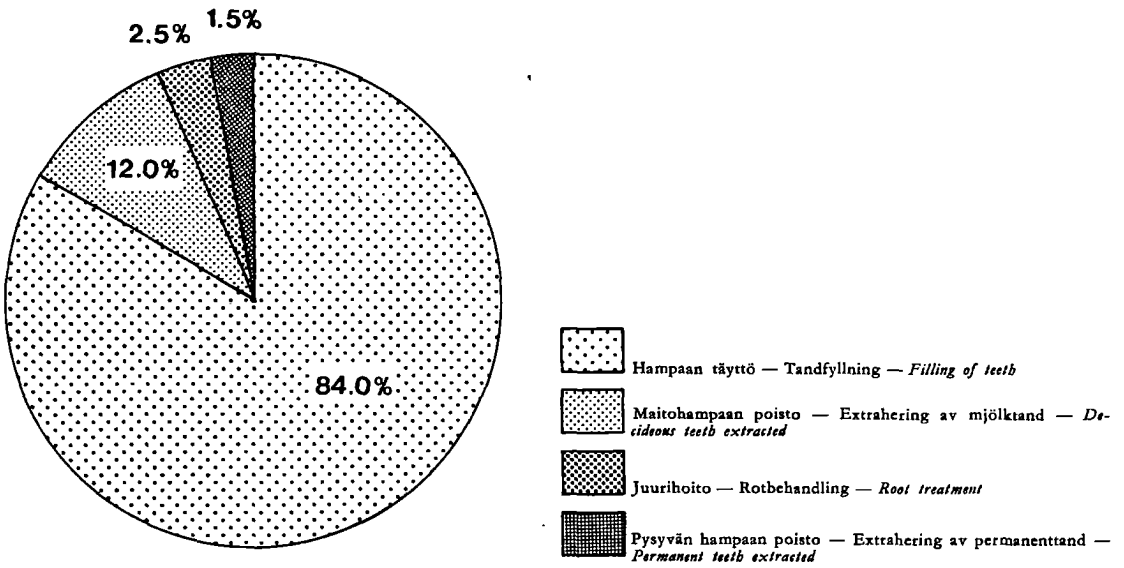

Kuvio 2.1.4 Tavallisimpien terveyskeskushammaslääkärien suorittamien hoitotoimenpiteiden sisäinen jakautuma vuonna 1975
Fig. 2.1.4 De vanligaste vårdåtgärdernas inre fördelning utförda av hälsovårdscentraltandläkare år 1975
Fig. 2.1.4 Distribution of the most common measures performed by health center dentists in 1975

hennysoikeus verotuksessa. Nykyisestä yksityishammaslääkärin toiminnasta ei ole käytettävissä yksityiskohtaisia tietoja.

Edellisessä vuosikirjassa on esitetty hammashuoltotoiminta kouluissa vuoden 1970 kevätlukukauteen saakka. Tässä vuosikirjassa esitetään entistä käytäntöä vastaavat taulut lukuvuodelta 1970/71 (taulut 2.1.21—22). Lukuvuodesta 1971/72 ei esitetä tietoja, koska tämän lukuvuoden kestäessä astui kansanterveyslaki voimaan. Hammashuoltoa koskevat tilastot perustuivat ennen kansanterveyslakia kouluhammaslääkäreiden lukuvuosittaisiin toimintakertomuksiin ja nykyisin kalenterivuosittaisiin terveyskeskusten toimintakertomuksiin.

Asetelmassa on esitetty järjestelmälliseen hammashuoltoon oikeutetut, tarkastetut ja hoidon tarpeessa olevat 1973—75 sekä vertailun vuoksi lukuvuoden 1970/71 vastaavat luvut. Luvuista käy selville, että toiminnan kokonaismäärä on lisääntynyt, mutta hitaammin kuin järjestelmälliseen hammashuoltoon oikeutettujen lasten ja nuorten määrä. Pääasiallinen syy tavoitteista jälkeenjääneisyyteen on ollut hammaslääkärien puute. Huolimatta siitä, että uusia virkoja on viime aikoina perustettu suhteellisen vähän, oli esim. 1. 10. 1977 terveyskeskusten hammaslääkärin viroista ilman hoitajaa 17 %.

beskattningen. Det finns inga detaljerade uppgifter tillgängliga om den privata tandläkarverksamheten i detta nu.

I den tidigare årsboken har framställts tandvårdsverksamheten vid skolorna ända till vårterminen 1970. I denna bok framställer man tabeller, som motsvarar den tidigare praktiken, från läsåret 1970/1971 (tabeller 2.1.21—22). För läsåret 1971/1972 framställs inga uppgifter, emedan folkhälsolagen trädde i kraft under detta läsår. Statistikuppgifterna om tandservice baserade sig före folkhälsolagens ikraftträdande på läsårsvisa berättelser av skoltandläkarna, och numera på hälsovårdscentralernas årsvisa verksamhetsberättelser.

I uppställningen har framställts till systematisk tandvård berättigade, granskade och dem som är i behov av vård 1973—75 samt för jämförelsens skull de motsvarande siffrorna under läsåret 1970/71. Av siffrorna framgår, att verksamhetens totalmängd har ökat, men långsammare än mängden för systematisk tandvård berättigade barn och ungdomar. Det huvudsakligaste skälet för målsättningarnas eftersläpning har varit bristen på tandläkare. Obeaktat det att nya tjänster på sistone grundats förhållandevis litet, var t.ex. 1. 10. 1977 17 % av hälsovårdscentralernas tandläkartjänster utan skötare.

Terveyskeskusten hammashuolto vuosina 1970—76 — Hälsovårdscentralernas tandvård åren 1970—76 — *Dental care in health centres in 1976—76*

	Hammashuoltoon oikeutettuja Berättigade till tandvård *Entitled to dental care*	Tarkastettuja Undersökta *Examined persons*		Tarkastetuista hoidon tarpeessa Av undersökta i behov av vård *Examined persons needing dental care*		Aikuispotilaat Vuxna patienter *Adult patients*
			%		%	
1970/71 [1]	524 600	497 600	94.9	426 800	85.8	..
1973	782 996	635 476	81.2	508 343	80.0	245 056
1974	1 057 199	696 201	65.9	515 350	74.0	233 700
1975 [2]	1 182 068	753 138	63.7	541 111	71.8	245 486
1976 [2]	1 244 452	796 717	64.0	543 582	68.2	245 000

[1] Lukuvuosi. — Läsår. — *School year.*
[2] Ilman Ahvenanmaata. — Exkl. Åland. — *Excl. Ahvenanmaa.*

Asetelmasta voidaan havaita, että hoidon tarpeessa olevien määrä tarkastetuista lapsista on jatkuvasti laskenut. Tämä ilahduttava kehitys johtuu sekä tehostetusta ehkäisy- ja valistustoiminnasta että järjestelmällisen hoidon laajentumisesta.

Hammashuollossa onkin korostettu terveyskasvatuksen ja ehkäisevän hoidon ensisijaista merkitystä. Valistustyössä on kiinnitetty huomiota ravintovalistukseen, erityisesti sokerin ja sokeria sisältävien tuotteiden päivittäisten käyttökertojen vähentämiseen, säännöllisen suun hygienian opettamiseen sekä hampaiston vastustuskyvyn lisäämiseen. Valistustoiminnan piiriin ovat kuuluneet odottavat vanhemmat, neuvolaikäiset lapset vanhempineen sekä koululaiset.

Hampaiden vastustuskyvyn lisäämisessä tärkeintä on fluorin saannin turvaaminen. Fluoria käytetään sekä sisällisesti että paikallisesti. Sisällisesti käytettävän fluorin osalta voidaan todeta, että kansanterveystyön valtakunnallisissa suunnitelmissa on vuodesta 1976 asti edellytetty, että kunnat turvaavat asukkailleen riittävän fluorin saannin. Maailman Terveysjärjestö ja useat terveysviranomaiset eri puolilla maailmaa ovat jo pitkään suositelleet fluorin laajamittaista käyttöä hammassairauksien ehkäisemiseksi. Fluorikysymys on kuitenkin ollut kiistan kohteena erityisesti joukkoviestimissä ja fluorin käyttö maassamme ei toistaiseksi ole edistynyt toivotulla tavalla.

Edistystä on kuitenkin koko ajan tapahtunut: Kuopion kaupungissa (70 000 asukasta) on vuodesta 1959 lähtien fluorattu vesijohtovettä, fluoritablettien myynti vuonna 1976 kattoi noin 70 000 lapsen ja nuoren fluorin tarpeen. Markkinoilla on myös fluorattua suolaa, jonka sisältämä fluorimäärä vuonna

Från uppställningen kan man konstatera, att antalet barn i behov av vård har kontinuerligt sjunkit. Denna glädjande utveckling beror både på den effektiverade preventiv- och upplysningsverksamheten och utvidgandet av den systematiska vården.

I tandvården har man ju betonat hälsofostrans och den preventiva vårdens primära betydelse. Vid upplysningsarbetet har man fäst uppmärksamhet vid näringsupplysning, speciellt vid minskande av mängden dagligt bruk av socker och sockerhaltiga produkter, lärande av den regelbundna orala hygienen samt ökande av tändernas motståndskraft. Inför kretsen av upplysningsverksamheten har hört blivande föräldrar, barn i barnrådgivningsåldern med sina föräldrar samt skolelever.

Vid ökandet av tändernas motståndskraft är fluortillgångens säkerställande viktigast. Fluor används både internt och lokalt. För den fluors vidkommande, som används internt, kan man konstatera, att vid riksplanerna för folkhälsoarbetet 1976 förutsatts, att kommunarna tillförsäkrar för sina invånare en tillräcklig tillgång till fluor. Världshälsoorganisationen och många hälsovårdsmyndigheter på många håll av världen har redan länge rekommenderat fluorens extensiva bruk för prevention av tandsjukdomarna. Fluorfrågan har dock varit ett tvistemål speciellt i massmedia, och användningen av fluor i vårt land har tills vidare inte utvecklats på det önskade sättet.

Framsteg har dock hela tiden skett: I Kuopio stad (70 000 invånare) har man sedan 1959 fluorat vattenledningsvattnet; försäljningen av fluortabletter täckte 1976 ca 70 000 barns och ungdomars fluorbehov. På marknaden finns också fluoriderat salt, vars fluormängd 1976 skulle ha varit tillräcklig för till-

1976 olisi ollut riittävä noin 70 000 asukkaan fluorin tarpeen tyydyttämiseen. Tämän lisäksi maassamme asuu n. 150 000 asukasta, jotka nauttivat luonnostaan riittävän fluoripitoista vettä. Näin ollen n. 360 000 ihmistä eli 7 % väestöstä on saanut veden tai ravinnon mukana riittävästi fluoria. Vuoden 1980 loppuun mennessä kuntien tulee turvata väestön fluorin saanti tehokkaimmalla ja taloudellisesti edullisimmalla tavalla lääkintöhallituksen antamien ohjeiden mukaan.

Lääkintöhallitus antoi jo vuonna 1961 suosituksen tehostaa hammasmädän vastustamistyötä valistustoiminnan ja ennaltaehkäisevän hoidon muodossa. Tällöin suositeltiin paikallisten fluorikäsittelyjen aloittamista koululaisille. Tästä alkaen kouluissa on toteutettu paikallisia fluorin käyttömuotoja, joista yleisin on joka toinen viikko toistuvat valvotut hampaiden fluoriliuoshuuhtelut. Tämän lisäksi riskiryhmiin kuuluvien lasten ja nuorten hampaita on käsitelty hammashoitoloissa fluoripenslauksilla. Tärkeä paikallinen fluorivaikutus koko väestön hampaistoille on saatu fluorihammastahnojen välityksellä. Fluoritahnojen käyttö on voimakkaasti kasvanut 1960-luvun alusta nykypäivään. Sisällisesti nautitun fluorin vaikutusta voidaan tehostaa paikallisilla käyttömuodoilla.

Ehkäisevän hammashoidon ja terveyskasvatuksen suorittaminen on enenevässä määrin siirretty hammashoitajien ja terveydenhoitajien toteutettavaksi, jolloin hammaslääkärit ovat voineet keskittyä kliiniseen hammashoitoon. Valistus- ja ehkäisytoiminnan tuloksena hoidon tarvetta on pystytty merkittävästi vähentämään ja näin lisäämään hampaiston terveyttä.

Terveyskeskusten laboratorio- ja röntgentutkimukset. Kansanterveyslain eräänä tavoitteena on sairaanhoidon eri toimintamuotojen järjestäminen tarvetta vastaavaksi. Kunnallisista yleissairaaloista annetun asetuksen muutoksella (958/73) on säädetty, että keskussairaalapiirin kuntainliittojen on ohjattava erityispalvelusten kehittämistä ja valvottava toiminnan laadullista tasoa.

Taulussa 2.1.30 on esitetty terveyskeskusten avo- ja sairaalahoidon laboratoriotutkimusten määrä lääneittäin 1 000 asukasta kohti 1973—75. Nämäkin lukusarjat osoittavat palvelusten eli tutkimusten määrän kasvaneen kaikissa lääneissä. Laboratoriopalveluja on 1975 suhteellisesti (1 000 asukasta kohti) eniten käytetty Lapin läänissä: 5 544 ja vähiten Kymen läänissä: 2 089.

Avosairaanhoidossa laboratoriotutkimusten määrä oli 1973 yht. 6 109 738, 1974 yht. 11 526 357 ja 1975 yht. 13 843 725. Lääkärikäyntiä (sairaanhoitokäyntiä) kohti oli laboratoriotutkimusten määrä 1973 koko maassa keskimäärin 1.3, 1974 1.9 ja 1975 jo 2.5. Vähiten näitä tutkimuksia oli 1975 Kymen läänissä: 1.6 ja eniten Lapin läänissä: 3.4.

Kovin pitkälle meneviä päätelmiä ei luvuista ole syytä tehdä, koska tutkimuksia ei ole tarkemmin luokiteltu, ja tutkimusten kokonaismäärä voi koostua hyvin erilaisista tutkimuksista. Yleistäen voidaan todeta tutkimusten määrän osoittavan kasvua ja olevan suurimman lääneissä, joissa yksityisiä palveluita on saatavissa vähiten.

Potilaille tehdyt röntgentutkimukset osoittavat periaatteessa terveyskeskusten toiminnan laadullista tasoa, sen muutoksia ja sen alueellisia eroja. Röntgentutkimustenkin kokonaismäärä koostuu erilaisista tutkimuksista, joten esitetyt luvut osoittavat vain likimääräisesti toiminnan laatutasoa.

Avosairaanhoidossa röntgentutkimusten määrä oli 1974 644 379, 1975 yht. 707 962 ja 1976 740 430.

Lääkärikäyntiä (sairaanhoitokäyntiä) kohti oli röntgentutkimusten määrä 1974 koko maassa keskimäärin 0.11 ja 1975 0.13. Kuten taulusta 2.1.31 voidaan todeta on tutkimusten

fredsställande av ca 70 000 invånares behov av fluor. Därtill bor i vårt land ca 150 000 invånare, som bestående dricker tillräckligt fluorhaltigt vatten. Sålunda ca 360 000 människor, dvs. 7 % av befolkningen, har erhållit tillräckligt med fluor i samband med vatten eller mat. Intill utgången av 1980 bör kommunerna trygga befolkningens fluorbehov på det effektivaste och ekonomiskt fördelaktigaste sätt enligt medicinalstyrelsens instruktioner.

Medicinalstyrelsen utfärdade redan 1961 en rekommendation att effektivera förebyggande arbetet mot tandkaries genom upplysningsverksamhet och förebyggande vård. Därvid rekommenderades begynnandet av lokala fluorbehandlingar hos skolelever. Därefter har man vid skolorna verkställt lokala användningsmetoder av fluor, av vilka den allmännaste är övervakade fluorlösningssköljningar, som repeteras varannan vecka. Därtill har man behandlat tänderna av barn och ungdomar, som hör till riskgrupper, med fluorpenslingar vid tandvårdsstationer. En viktig lokal fluorverkan på hela befolkningens tänder har man erhållit med fluortandcreme. Deras användning har kraftigt ökat fr.o.m. början av 1960-talet. Verkan av den intagna fluoren kan effektiveras med lokala användningsformer.

Förrättande av förebyggande tandvård och hälsofostran har i växande mån överförts till tandskötare och hälsovårdare, varvid tandläkarna kunnat koncentrera sig till klinisk tandvård. Som resultat av upplysnings- och den förebyggande verksamheten har man avsevärt kunnat minska vårdbehovet och sålunda öka tändernas hälsa.

Hälsovårdscentralernas laboratorie- och röntgenundersökningar. Ett mål av folkhälsolagen är organiseringen av sjukvårdens skilda verksamhetsformer så, att de motsvarar behovet. Man har stadgat med förordningens om kommunala allmänna sjukhus ändring (958/73), att kommunalförbunden för centralsjukhusdistrikten bör leda utvecklandet av specialtjänster och övervaka verksamhetens kvalitativa nivå.

I tabell 2.1.30 har framställts antalet laboratorieundersökningar i hälsovårdscentralernas öppna vård och sjukvård länsvis per 1 000 invånare 1973—75. Också dessa sifferserier visar, att antalet undersökningar har ökat i alla län. Förhållandevis mest har man använt laboratorietjänster år 1975 i Lapplands län (per 1 000 invånare): 5 544, och minst i Kymmene län: 2 089.

Antalet sammanlagda laboratorieundersökningar i öppenvården 1973 var 6 109 738, 1974 11 526 357 och 1975 13 843 725. Antalet laboratorieundersökningar per läkarbesök (sjukvårdsbesök) var 1973 i hela landet i medeltal 1.3, 1.9 1974 och 2.5 1975. Minst sådana undersökningar fanns år 1975 i Kymmene län: 1.6, och mest i Lapplands län: 3.4.

Mycket långt ledande slutsatser är det inte skäl att göra på basen av dessa tal, eftersom undersökningar inte närmare klassificerats och deras totalantal kan vara sammansatt av mycket olikartade undersökningar. Generaliserande kan man konstatera, att antalet undersökningar växer och att ökningen är störst i de län, i vilka privatservice är minst.

Patienternas röntgenundersökningar påvisar i princip hälsovårdscentralverksamhetens kvalitativa nivå, dess ändringar och regionala skillnader. Även antalet röntgenundersökningar är sammansatt av olika undersökningar, så att de framställda siffrorna visar endast approximativt verksamhetens kvalitetsnivå. Undersökningsantalet i öppenvården 1974 var 644 379 och 1975 707 962 samt 1976 740 430.

Antalet röntgenundersökningar per läkarbesök (sjukvårdsbesök) 1974 var i hela landet i medeltal 0.11 och 1975 0.13. Såsom kan konstateras av tabell 2.1.31, har antalet undersök-

määrä lisääntynyt koko maassa ja lähes kaikissa lääneissä. Terveyskeskusten ulkopuolella suoritettujen tutkimusten määrä on kasvanut hieman nopeammin, 1973 näitä oli 10.3 %, 1974 jo 13.4 %, mutta 1975 luku oli 13.1. Läänien väliset erot ovat lisäksi kasvaneet, kuten oheisesta asetelmasta käy selville.

ningar ökat i hela landet och i nästan alla län. Antalet undersökningar, som utförts utanför hälsovårdscentralerna, har ökat något snabbare 1973 var det 10.4 % och 1974 13.4 %, men talet 1975 var 13.1. Skillnaderna mellan länen har därtill ökat, såsom framgår av nedanstående uppställning.

Terveyskeskusten avo- ja sairaalahoidon potilaille terveyskeskusten ulkopuolella tehdyt röntgentutkimukset lääneittäin vuosina 1973—75 — Hälsovårdscentralpatienternas röntgenundersökningar både i sjukhus- och öppen vård utom hälsovårdscentralen länsvis åren 1973—75

Lääni Län	% 1973	1974	1975
Uudenmaan — Nylands	10.7	16.0	13.6
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	15.7	19.7	17.7
Ahvenanmaa — Åland	..	..	..
Hämeen — Tavastehus	18.5	20.5	15.0
Kymen — Kymmene	6.7	32.2	35.6
Mikkelin — S:t Michels	6.3	8.2	12.0
Kuopion — Kuopio	9.3	2.7	12.4
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	7.0	12.7	8.9
Vaasan — Vasa	5.2	15.1	10.9
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	9.7	2.4	1.3
Oulun — Uleåborgs	15.2	12.3	16.2
Lapin — Lapplands	1.9	1.5	1.6
Yhteensä — Summa	10.3	13.4	13.1

Terveyskeskukset eivät maan harvemmin asutuissa osissa voi turvautua muiden tuottamiin röntgenpalveluihin samassa määrin, kuin muualla maassa, ja terveyskeskusten palveluita onkin pyritty lisäämään ensisijassa siellä missä terveyskeskus on ainoa palvelusten tarjoaja.

Sairausvakuutuksen ja kansanterveystyön alueellisen painottumisen eroja — hoidon ja tutkimuksen eli laboratorio-, röntgen- ja fysiatrian palvelujen kannalta — osoitetaan seuraavassa.

Hälsovårdscentralerna i landets glesbygder kan inte i samma mån som annorstädes i landet stöda sig på röntgenservice, som produceras av andra, och man har strävat till att öka hälsovårdscentralernas tjänster primärt på orter, där hälsovårdscentralen är den enda erbjudaren av service.

I det följande uppvisas skillnader i sjukförsäkringens och folkhälsoarbetets regionala betoning — med tanke på vård och undersökning, dvs. laboratorie-, röntgen- och fysiatriska tjänster:

Sairausvakuutuksen maksamat korvaukset vakuutettua kohti terveyskeskuksissa ja muualla suoritetusta tutkimuksesta ja hoidosta vuonna 1975 — Sjukförsäkringens utbetalda ersättningar per försäkrad för utförda undersökningar och behandling i hälsovårdscentralerna och annorstädes år 1975

Vakuutusalue Försäkringskrets	Terveyskeskukset Hälsovårdscentraler mk	Muut Övriga mk	Yhteensä Summa mk
Etelä-Suomi — Södra Finland	2.5	18.9	21.4
Lounais-Suomi — Sydvästra Finland	2.8	14.8	17.6
Itä-Suomi — Östra Finland	4.2	10.8	15.0
Länsi-Suomi — Västra Finland	4.5	9.6	14.1
Pohjois-Suomi — Norra Finland	5.3	10.3	15.6
Koko maa — Hela landet	3.4	14.3	17.7

Muut kuin terveyskeskuksissa annetut hoito- ja tutkimuspalvelut tarkoittavat pääasiassa yksityisten tutkimuslaitosten palveluita. Asetelman luvut antavat viitteitä siitä, että sairausvakuutus ja kansanterveystyö ovat tältä osin täydentäneet toisiaan. Lääkäripalveluista voidaan esittää samanlaisia lukusarjoja.

Terveyskeskusten kuntoutuspalvelut. Lääkinnällinen kuntouttaminen, erityisesti siltä osin kun se voi tapahtua laitosten ulkopuolella avohoitoon liittyvänä, ei ole ollut maassamme niin tehokkaasti järjestettyä kuin olisi syytä odottaa. Tämän on tuonut esille mm. kuntoutuskomitea, joka 1966 jätti mietintönsä. Terveyskeskusten lääkinnälliset kuntoutuspalvelut pyrkivät ylläpitämään ja edistämään yksilön toiminta- ja työkykyä erityisesti sellaisin toimenpitein, jotka voidaan ulottaa mahdollisimman suureen osaan hoitoa tarvitsevaa väestöä. Terveyskeskusten kuntoutustoiminnassa pyritään yhteistoimintaan erikoislääkärijohtoisten sairaaloiden, mielenterveys- ja tuberkuloositoimistojen, työvoimaviranomaisten, kansaneläkelaitoksen ja sosiaaliviranomaisten kanssa. Taulussa 2.1.32 on esitetty lääneittäin kuntouttamistoiminnan määrä käyntikertoina.

Annan vård- och undersökningsservice än vid hälsovårdscentraler avser huvudsakligen tjänster meddelade av privata undersökningsinrättningar. Uppställningens siffror ger häntydning av att sjukförsäkringen och folkhälsoarbetet har kompletterat varandra för denna del. Beträffande läkartjänster kan man framställa likadana sifferserier.

Hälsovårdscentralernas rehabiliteringstjänster. Den medicinska rehabiliteringen speciellt till den delen den kan ske utanför anstalterna i samband med öppenvården har inte varit så effektivt organiserad i vårt land som det skulle vara skäl att vänta. Detta har framförts bl.a. av rehabiliteringskommittén, som inlämnade sitt utlåtande 1966. Hälsovårdscentralernas medicinska rehabiliteringstjänster strävar upprätthålla och främja individens verksamhets- och arbetsförmåga speciellt med sådana åtgärder, som kan utbredas till möjligast stor del av den befolkning, som är i behov av vård. Vid hälsovårdscentralernas rehabiliteringsverksamhet försöker man nå samarbete med specialläkarledda sjukhus, mentalvårds- och tuberkulosbyråer, arbetskraftsmyndigheter, folkpensionsanstalten och socialmyndigheterna. I tabell 2.1.32 har man länsvis framställt mängden rehabiliteringsverksamhet per besök.

Kasvua on todettavissa koko maassa, mutta alueelliset erot ovat edelleen selviä, vaikka näyttävätkin vähentyvän. Terveyskeskusten avohoidon potilaiden osuus oli 1973 noin 58 % kuntoutuskerroista, 1974 vastaava suhdeluku oli 71, ja 1975 se oli 75. Avohoidossa olleiden kuntoutuspotilaiden määrä oli 1973 noin 17 600, 1974 noin 26 700 ja 1975 noin 33 800. Avohoidon kuntoutuspotilasta kohti on kuntoutuskertoja ollut 1973—75 keskimäärin 12.

Terveyskeskusten sairaskuljetustoiminta. Sairaankuljetus ei aikaisemmin kuulunut kunnan lakisääteisiin tehtäviin, vaikkakin käytännössä lukuisat kunnat siitä huolehtivat. Kansanterveyslain perusteella terveyskeskuksen on joko itse tai sopimalla esim. sellaisen yksityisen liikennöitsijän kanssa, jolla on asianomainen lupa, huolehdittava tavanomaisten sairaankuljetuksen järjestämisestä vastuualueellaan hyväksytyn toimintasuunnitelman mukaisesti.

Man kan konstatera ökning i hela landet, men de regionala skillnaderna är fortfarande tydliga, ehuru de tycks minska. Andelen öppenvårdspatienter vid hälsovårdscentralerna var ca 58 % 1973 av rehabiliteringsbesöken, 1974 var det motsvarande proportionstalet 71 och 1975 75. Det ungefärliga antalet rehabiliteringspatienter i öppenvård var 1973 17 600, 1974 26 700 och 1975 33 800. Antalet öppenvårdens rehabiliteringsbesök per patient har under 1973—75 varit i medeltal 12.

Hälsovårdscentralernas sjuktransportverksamhet. Sjuktransporten tillhörde inte tidigare till kommunens lagstadgade uppgifter, fastän talrika kommuner drog försorg därav. På basen av folkhälsolagen bör hälsovårdscentralen antingen själv eller genom att träffa avtal med t.ex. sådan privat trafikant, som har vederbörligt tillstånd, sörja för organiseringen av den sedvanliga sjuktransporten på sitt ansvarsområde enligt den godkända verksamhetsplanen.

Terveyskeskusten sairaan- ja potilaankuljetusautot vuosina 1972—75 — Hälsovårdscentralernas sjuk- och patienttransportfordon åren 1972—75

Vuosi År	Sairaankuljetusautot Sjuktransportfordon			Potilaankuljetusautot Patienttransportfordon			Yhteensä Summa
	Terveyskeskukset Hälsovårdscentraler	Muut kunnalliset Övriga kommunala	Yksityiset Privata	Terveyskeskukset Hälsovårdscentraler	Muut kunnalliset Övriga kommunala	Yksityiset Privata	
1972	14	128	376	3	15	82	518
1973	18	116	370	—	7	34	545
1974	33	122	379	1	5	25	565
1975	46	122	398	1	11	21	599
1976*	55	114	361	6	13	21	570

Muut kunnalliset sairaan- ja potilaankuljetusautot ovat pääasiassa palolaitosten kalustoa. Terveyskeskusten omien ajoneuvojen osuus kuljetuksista (ajokilometreistä) oli 1973 noin 4 %, 1974 noin 7 % ja 1975 noin 8 %. Kaikkien autojen kuljetuskilometrien määrä oli yhteensä noin 16.2 milj. km 1974, eli keskimäärin n. 28 600 km ajoneuvoa kohti, 1975 vastaavat luvut olivat 14.8 milj. ja 24 700. Keskimääräinen kuljetuksen pituus oli esim. 1975 47 km. Pisin se oli Lapin läänissä (87 km) ja lyhyin Uudellamaalla (29 km).

Sairausvakuutus korvaa matkat ja sairaankuljetuksen silloin kun se ei tapahdu terveyskeskuksen toimintana.

Terveyskeskusten suorittamaa sairaan- ja potilaskuljetusta on tarkoitus asteettain kehittää. Vuosiksi 1978—82 hyväksytyssä suunnitelmassa on ajoneuvojen lisäys rajoitettu korkeintaan 50:ksi vuodessa. Toiminnasta on 1974 annettu lääkintöhallituksen yleiset ohjeet (Yleiskirje n:o 2624).

Työterveyshuolto. Työterveyshuolto on ollut eräs kansanterveystyön painopistealueista. Terveyskeskuksille on myönnetty 1974 30 uutta lääkärinvirkaa ja 1975 45 lääkärin ja n. 100 terveydenhoitajan virkaa, ensisijaisesti työterveyshuoltoon. Lääkintöhallitus on antanut 1972 ohjeet tämän toiminnan järjestämisestä ja 1974 ohjeet työhygienisistä tarkastuksista ja toimialoittaisesta priorisoinnista työterveyshuoltoa käynnistettäessä. Näiden ohjeiden mukaisia sopimuksia on terveyskeskusten ja työnantajien kesken tehty vuoden 1976 loppuun mennessä 1 663. Näillä sopimuksilla on saatu noin 180 000 työntekijää terveyskeskusten järjestämän työterveyshuollon piiriin.

Terveyskeskusten järjestämän työterveyshuollon palveluksista on koottu eräitä tietoja vuodesta 1975 alkaen. Vuonna 1975 lääkärit tekivät 25 909 ja terveydenhoitajat 46 897 terveystarkastusta.

Vuonna 1976 toimi terveyskeskusten työterveyshuollossa noin 170 lääkäriä, joista oli kokopäivätoimisia noin 70. Työterveydenhoitajia oli noin 220, joista oli kokopäivätoimisia noin 150.

Andra kommunala sjuk- och patienttransportfordon är huvudsakligen brandväsendets åkdon. Den ungefärliga andelen av hälsovårdscentralernas egna fordon av transporter (körkilometer) var 1973 4 %, 1974 7 % och 1975 8 %. Antalet transportkilometer av alla bilar var sammanlagt ca 16.2 milj. km 1974, dvs. i medeltal ungefär 28 600 km per fordon; 1975 var motsvarande siffror 14.8 milj. och 24 700. Längden av den genomsnittliga transporten var t.ex. 1975 47 km. Den längsta distansen fanns i Lapplands län (87 km) och den kortaste på Nyland (29 km).

Sjukförsäkringen ersätter resorna och sjuktransporten, då de inte sker som hälsovårdscentralverksamhet.

Avsikten är att gradvis utveckla sjuk- och patienttransport vid hälsovårdscentralerna. I riksplanen 1978—82 har ökningen av fordon begränsats högst till 50 per år. År 1974 har man utfärdat medicinalstyrelsens allmänna direktiv angående verksamheten (cirkulär Nr 2624).

Arbetshälsovården. Arbetshälsovården har varit ett av folkhälsoarbetets tyngdområden. År 1974 har åt hälsovårdscentralerna beviljats 30 nya läkartjänster och 1975 45 läkar- och ungefär 100 hälsovårdartjänster, primärt för arbetshälsovård. Medicinalstyrelsen har 1972 utfärdat instruktioner för organisering av denna verksamhet och 1974 instruktioner om arbetshygieniska inspektioner och prioriteringen per verksamhetsområde vid igångsättandet av arbetshälsovården. Intill utgången av 1976 har man träffat avtal mellan hälsovårdscentraler och arbetsgivare enligt dessa instruktioner, sammanlagt 1 663. Med dessa avtal har man fått ca 180 000 arbetare inom av hälsovårdscentralerna organiserade arbetshälsovård.

Vissa uppgifter om arbetshälsovårdsservice vid hälsovårdscentraler har man samlat sedan 1975. Detta år utförde läkarna 25 909 och hälsovårdarna 46 897 undersökningar.

Under 1976 verkade inom hälsovårdscentralernas arbetshälsovård ca 170 läkare, av vilka ungefär 70 var heltidsanställda. Antalet hälsovårdare var ca 220, och ungefär 150 av dem i heltidstjänst.

Työterveyshuollon tarvetta koskevaa peruskartoitustyötä suoritetaan parhaillaan terveyskeskuksissa lääkintöhallituksen antamien ohjeiden mukaan.

Suurin osa työterveyshuollosta tapahtuu vielä työnantajien omilla tai useampien työnantajien yhteisesti ylläpitämillä työterveysasemilla tai ne ostetaan yksityisistä lääkärikeskuksista. Vuodelta 1975 olevien tilastojen mukaan työterveyshuollon piiriin kuului kaikkiaan 950 860 työntekijää ja lisäksi 109 835 työntekijäin perheenjäsentä ja eläkkeellä olevaa työntekijää tms. Kansaneläkelaitos korvaa — sairausvakuutuslain nojalla — työnantajalle osan työterveyshuollon kustannuksista.

Seuraavassa asetelmassa esitetään eräitä Kansaneläkelaitoksen keräämiä tietoja työterveyshuollosta vuosina 1971—75.

Lukuihin sisältyy myös terveyskeskusten toiminta.

Grundläggande kartläggning inom arbetshälsovården utförs som bäst vid hälsovårdscentralerna enligt medicinalstyrelsens instruktioner.

Största delen av arbetshälsovård sker ännu på arbetshälsostationer, vilka upprätthålls av en eller flera arbetsgivare gemensamt, eller de inköps från privata läkarstationer.

Enligt statistiska uppgifter från 1975 hörde till arbetshälsovården sammanlagt 950 860 arbetare och därtill 109 835 familjemedlemmar och pensionerade arbetare osv. Folkpensionsanstalten ersätter på basen av sjukförsäkringslagen en del av arbetshälsovårdens kostnader åt arbetsgivaren.

I följande uppställning framställs vissa av folkpensionsanstalten samlade uppgifter om arbetshälsovård 1971—75.

Antalen inkluderar hälsovårdscentralerna.

Työterveyshuolto vuosina 1971—75 — Arbetshälsovård åren 1971—75 — *Health services for employees in 1971—75*

	1971	1972	1973	1974	1975
Työterveydenhuoltoon oikeutetut — Personer berättigade till arbetshälsovården — *Persons entitled to occupational health services*	759 603	845 224	876 781	965 781	1 060 695
Tutkimus- ja hoitotoimenpiteet — Undersöknings- och behandlingsåtgärder — *Examinations and treatment*					
Lääkäri — Läkare — *Physician*					
Sairauskäynnit vastaanotolla — Besök på läkarmottagning — *Visits to physician's office*	900 431	982 494	1 059 077	1 208 001	1 304 181
Terveystarkastukset — Hälsokontroller — *Health examinations*	141 560	194 351	238 729	252 285	279 728
Työterveyshoitaja — Arbetshälsovårdare — *Working-site nurse*					
Sairauskäynnit vastaanotolla — Besök på mottagning — *Visits to phycian's office*	1 233 732	1 410 306	1 436 475	1 424 443	1 574 255
Terveystarkastukset — Hälsokontroller — *Health examinations*	68 988	100 858	177 373	259 072	314 364
Muut käynnit — Övriga besök — *Other visits*	265 032	389 259	828 470	1 138 167	1 365 454
Työpaikkatarkastuskäynnit — Arbetsplatsinspektioner — *Working-site inspections*	16 798	21 176	23 036	23 171	25 645
Laboratoriotutkimukset — Laboratorieundersökningar — *Laboratory examinations*	1 035 474	1 385 673	1 693 059	2 269 146	2 618 341
Röntgentutkimukset — Röntgenundersökningar — *X-ray examinations*	229 124	260 789	294 312	312 271	330 312
Fysikaalinen hoito — Fysikalisk behandling — *Physical treatment*	130 022	148 442	225 507	265 386	323 597

Työterveyshuollossa toimi vuonna 1975 190 kokopäivätoimista ja 516 osapäivätoimista lääkäriä. Työterveyshoitajia oli työssä 922 ja sairaanhoitajia 225 ja lääkintävoimistelijoita 40. Muuta henkilöstöä oli 604. Edellä mainituissa luvuissa eivät ole mukana terveyskeskukset.

Terveyskeskusten vuodeosastot. Kansanterveyslain tullessa voimaan 1. 4. 1972 siirrettiin silloisista yleislääkärijohtoisista paikallissairaaloista suurin osa terveyskeskusten vuodeosastoiksi (eli sairaaloiksi) ja tätä siirtämistä on edelleen jatkettu. Vuonna 1973 alettiin muuttaa myös kunnalliskotien sairasosastoja terveyskeskuksien vuodeosastoiksi ja 1976 siirrettiin erikoislääkärijohtoisiakin paikallissairaaloita vuodeosastoiksi. Vuonna 1977 meneteltiin näin myös erään aluesairaalan suhteen.

Paikallissairaaloita oli vielä vuoden 1976 lopussa 19, joista vain viisi oli yleislääkärijohtoisia.

Tarkoituksena on ollut saada terveyskeskuksiin sairaansijoja pitkäaikaispotilaille, mutta myös akuuttitapausten hoitoon on varauduttu.

I arbetshälsovården fungerade 1975 190 heltidsanställda och 516 deltidsanställda läkare. Antalet arbetshälsovårdare var 922 och sjukskötare 225 samt medikalgymnaster 40. Antalet annan personal var 604. Hälsovårdscentralerna är inte med i ovannämnda siffror.

Hälsovårdscentralernas sjukplatser. Vid folkhälsolagens ikraftträdelse 1. 4. 1972 överfördes den största delen av då allmänläkarledda lokalsjukhus' sjukplatser till hälsovårdscentralerna och överföringen fortgår. År 1973 begynte man också föra över sjukplatser på kommunalhemmens sjukavdelningar till hälsovårdscentraler och 1976 överfördes även specialläkarledda lokalsjukhus sjukplatser dit. År 1977 förfor man på samma sätt även angående en kretssjukhus.

Antalet lokalsjukhus vid slutet av 1976 var 19, av vilka endast fem var specialläkarledda.

Avsikten var att få sjukplatser till hälsovårdscentralerna även för kroniker, men man har också reserverat sig för vården av akutfall.

Terveyskeskusten vuodeosastojen sairaansijat vuosina 1972—76 — Vårdplatser vid hälsovårdscentralernas bäddavdelningar åren 1972—76 — *Beds in health centres in 1972—76*

	1972	1973	1974	1975	1976
Rakennettu uusia — Nybyggda platser — *Construction of new beds*	76	126	35	187	308
Siirretty — Överflyttade från — *Transferred from:*					
kunnalliskotien sairasosastoilta — kommunalhemmens sjukvårdsavdelningar — *wards of home for the aged*	—	202	390	268	300
paikallissairaaloista — lokala sjukhus — *local hospitals*	4 619	722	77	76	2 891
Sairaansijoja 31. 12. — Vårdplatser den 31. 12. — *Beds at end of year*	4 695	5 745	6 247	6 778	10 277

Seuraavassa asetelmassa on eräitä lukusarjoja terveyskeskusten vuodeosastojen toiminnasta.

I följande uppställning finns några sifferserier över verksamheten angående hälsovårdscentralernas sjukplatser.

Terveyskeskusten vuodeosastojen toiminta vuosina 1972—76 — Verksamheten vid hälsovårdscentralernas bäddavdelningar åren 1972—76

Vuosi År	Sairaansijoja Vårdplatser	Otettuja potilaita Intagningar	Hoitopäiviä Vårddagar	Keskim. hoitoaika Medelvårdtid
1972	4 695	100 027	1 592 864	15.9
1973	5 745	113 931	1 868 820	16.4
1974	6 247	111 833	2 028 510	18.1
1975	6 778	110 138	2 220 028	20.2
1976	10 277	149 306	3 351 482	22.5

Kaikissa terveyskeskuksissa ei vielä 1976 lopussa ollut vuodeosastoa, ilman vuodeosastoa toimivia oli 65.

I alla hälsovårdscentraler fanns det inte ännu vid årsslutet 1976 sjukplatser. Utan dem fungerade ännu 65 hälsovårdscentraler.

Terveyskeskusten henkilöstö. Terveyskeskusten henkilöstön (virkojen) määrä on lähes kaksinkertaistunut vuodesta 1972 vuoteen 1975. Hoitohenkilöstön määrä on kasvanut 72 % ja muun henkilöstön määrä 154 % vuodesta 1972. Virkoihin sisältyvät tässä myös työsopimussuhteet. Vasta vuodesta 1975 lähtien on kerätty tietoja myös kaikista avoinna olevista viroista, joten vertailukelpoisuuden vuoksi seuraavassa asetelmassa esitetään vain virkojen ja työsopimussuhteiden määrä.

Hälsovårdscentralernas personal. Antalet hälsovårdscentralernas tjänster har nästan fördubblats från 1972 till 1975. Antalet vårdpersonal har ökat 72 % och annan personal 154 % från 1972. I tjänsterna ingår här också arbetsavtalstjänsterna. Först sedan 1975 har man samlat uppgifter också från alla vakanta tjänster, så att man för jämförelsens skull framställer i följande uppställning endast antalet tjänster och arbetsavtalsförhållanden.

Terveyskeskusten henkilöstön virat vuosina 31. 12. 1972—76 — Hälsovårdscentralernas tjänster den 31. 12. 1972—76 — *Posts of health centre personnel on 31. 12. 1972—76*

	1972	1973	1974	1975
Lääkärit — Läkare — *Physicians*	943	1 039	1 164	1 304
Hammaslääkärit — Tandläkare — *Dentists*	997	1 132	1 276	1 373
Sairaanhoitajat — Sjuksköterskor — *Nurses*	1 203	1 677	2 010	2 303
Terveydenhoitajat — Hälsovårdare — *PH nurses*	2 787	3 165	3 470	3 693
Laboratoriohoitajat — Laboratorieskötersk or — *Laboratory technicians*	236	346	429	482
Röntgenhoitajat — Röntgensköterskor — *Radiographers*	72	105	156	193
Lääkintävoimistelijat — Fysioterapeuter — *Physical therapists*	128	226	299	344
Apuhoitajat — Hjälpsköterskor — *Practical nurses*	991	1 391	1 685	1 983
Muu hoitohenkilöstö — Övrig vårdspersonal — *Other nursing personnel*	1 660	2 487	3 051	3 741
Yht. — Summa — *Total*	8 971	11 568	13 540	15 473
Muu henkilöstö — Övrig personal — *Other personnel*	2 473	5 126	5 083	6 275
Yhteensä — Summa — *Total*	11 444	16 696	18 623	21 748

Muuta henkilöstöä ovat mm. toimisto-, keittiö- ja pesulahenkilöstö.

Vuoden 1972 alusta lähtien on kerätty kuukausittain läänittäiset tiedot terveyskeskuslääkärien täytetyistä ja avoimista viroista. Terveyskeskushammaslääkärien kohdalta vastaavat tiedot on saatavissa vuoden 1973 alusta. Seuraavassa esitetään koko maan osalta näitä tietoja.

Terveyskeskuslääkärien virkojen lukumäärä on kasvanut 903:sta (1972) 1 348:aan (1976) (tilanne 1. joulukuuta). Avoinna näistä viroista on vuosittain ollut noin 160—220 ja näistä kokonaan hoitamatta noin 100. Vuodesta vuoteen tilanne on ollut heikoin Kuopion, Vaasan ja Kymen lääneissä.

Övrig personal består av bl.a. byrå-, köks- och tvättinrättningens personal.

Fr.o.m. början av 1972 har man månatligen samlat länsvisa uppgifter angående hälsovårdscentralläkarnas fyllda och vakanta tjänster. Om hälsovårdscentraltandläkarna fås motsvarande uppgifter fr.o.m. början av 1973. I det följande framställs dessa uppgifter angående hela landet.

Antalet hälsovårdscentralläkartjänster har ökat från 903 (1972) till 1 348 (1976) (situationen den 1 december). Av dessa tjänster har årligen varit vakanta ca 160—220, och 100 av dem helt utan tjänsteinnehavare. År för år har situationen varit den svagaste i Kuopio, Vasa och Kymmene län.

Terveyskeskuslääkärin virat ja niiden hoito 1. 12. 1972—77 — Hälsovårdscentralernas läkartjänster och skötseln av dessa 1. 12. 1972—77

	1972	1973	1974	1975	1976	1977 [1]
Virat — Tjänster	903	991	1 109	1 240	1 348	1 420
Niistä — Därav:						
Avoinna — Vakanta	216	166	186	180	165	175
% [2]	23.9	16.8	16.8	14.5	12.2	12.3
Niistä — Därav:						
Ilman hoitajaa — Utan tjänstförrättare	109	92	94	95	82	93
% [2]	12.1	9.3	8.5	7.7	6.1	6.5

[1]) 1. 10. 1977.
[2]) Virkojen määrästä. — Av antalet tjänster.

Asetelman luvuista nähdään, että täytettyjen virkojen määrä on vuosi vuodelta kasvanut, vaikka vajausprosentti ei olekaan viime vuosina paljon muuttunut.

Terveyskeskushammaslääkärien kohdalla tilanne on koko maata ajatellen ollut vaikeampi kuin lääkärien. Vuonna 1973, jolloin ensimmäiset tiedot hammaslääkärien avoimista viroista ovat käytettävissä, oli 1 139 terveyskeskushammaslääkärin virasta avoinna 205 ja näistä vailla hoitajaa 186 (tilanne 1. joulukuuta). Vastaavat luvut 1. 12. 1976: 1 391 virkaa, joista avoinna 304 ja näistä vailla hoitajaa 265. Vajausprosentti on pysynyt jatkuvasti verrattain korkeana, mutta samalla täytettyjen virkojen määrä on kuitenkin kasvanut.

Terveyskeskushammaslääkärien kohdalla on tilanne yleensä ollut heikoin Vaasan ja Pohjois-Karjalan lääneissä. Vaasan läänissä oli 1. 12. 1976 kaikkiaan 130:stä terveyskeskushammaslääkärin virasta ilman hoitajaa 59 virkaa. Uudellamaalla ja etenkin Helsingissä on tilanne taas ollut koko ajan hyvä. Helsingissä oli 1. 12. 1976 kaikkiaan 92:stä hammaslääkärin virasta vailla hoitajaa vain yksi.

Av uppställningens siffror ser man, att antalet fyllda tjänster har kontinuerligt ökat, ehuru underskottsprocenten inte ändrats mycket under de sista åren.

Beträffande hälsovårdscentraltandläkare har situationen med tanke på hela landet varit svårare än läkarnas. År 1973, då de första uppgifterna om vakanta tandläkartjänster finns till förfogande, var 205 av 1 139 hälsovårdscentraltandläkartjänster öppna, och 186 av dem utan tjänsteinnehavare (situationen den 1 december). Motsvarande siffror 1. 12. 1976: 1 391 tjänster, av vilka vakanta 304 och 265 av dem utan tjänsteinnehavare. Underskottsprocenten har kontinuerligt varit på förhållandevis hög nivå, men samtidigt har dock antalet fyllda tjänster ökat.

För hälsovårdscentraltandläkarnas vidkommande har situationen i allmänhet varit svagast i Vasa och Norra Karelens län. I Vasa län var 1. 12. 1976 sammanlagt 59 av 130 hälsovårdscentraltandläkartjänster vakanta. På Nyland och i synnerhet i Helsingfors har situationen hela tiden varit god. I Helsingfors fanns endast en vakant av sammanlagt 92 tandläkartjänster.

Terveyskeskushammaslääkärin virat ja niiden hoito 1. 12. 1973—77 — Hälsovårdscentralernas tandläkartjänster och skötseln av dessa 1. 12. 1973—77

	1973	1974	1975	1976	1977 [1]
Virat — Tjänster	1 139	1 265	1 355	1 391	1 405
Niistä — Därav:					
Avoinna — Vakanta	205	268	330	304	264
% [2]	18.0	21.2	24.4	21.9	18.8
Niistä — Därav:					
Ilman hoitajaa — Utan tjänstförrättare	186	243	303	265	239
% [2]	16.3	19.2	22.4	19.1	17.0

[1]) 1. 10. 1977.
[2]) Virkojen määrästä. — Av antalet tjänster.

Terveyskeskusten työvoimatilannetta seurataan nykyisin myös kaksi kertaa vuodessa (1. 3. ja 1. 10.) tapahtuvin vajauskyselyin. Kysely koskee paitsi lääkäreitä ja hammaslääkäreitä myös eräitä muita hoitohenkilöstön ryhmiä

Arbetskraftssituationen vid hälsovårdscentralerna följs numera också med underskottsförfrågningar två gånger (1.3. och 1.10.) om året. Förfrågan gäller förutom läkarna och tandläkarna också vissa andra hälsovårdspersonalgrupper.

2.1.1 Synnytykset ja syntyneet lapset v. 1971—73 — Förlossningar och barn åren 1971—73
Deliveries and births 1971—73

I. Synnytykset — Förlossningar — *Deliveries* (vrt. sivu 34 — jfr. sida 34 — *cp. page 34)*

Lääni *Province*	I—III Synnytysten lukumäärä Antal förlossningar *Number of deliveries*	I Synnytyslaitoksissa På förlossningsanstalter *In maternity hospitals*							II Kätilöiden muualla hoitamia synnytyksiä Utom anstalt, där barnmorska biträtt *Other deliveries attended by midwives*						III Kotona tai matkalla ilman koulutettua apua Hemma eller på resa, utan skolad hjälp *At home or on journey without trained help*	Län
		Synnytyksiä Förlossningar *Deliveries*	% synnytysten lukumäärästä I % av antal förlossningar *P. c. of the number of deliveries*	Keskenmenoja Missfall *Miscarriages*	Synnyttäjiä kuoli Barnafödderskor dog *Maternal deaths*	Niistä Därav *Of which* Kaksossynnytyksiä Tvillingsbörd *Twins*	Niistä Därav *Of which* Kolmossynnytyksiä Trillingsbörd *Triplets*	Synnytyksiä Förlossningar *Deliveries*	% synnytysten lukumäärästä I % av antal förlossningar *P. c. of the number of deliveries*	Keskenmenoja Missfall *Miscarriages*	Synnyttäjiä kuoli Barnafödderskor dog *Maternal deaths*	Niistä Därav *Of which* Kaksossynnytyksiä Tvillingsbörd *Twins*	Niistä Därav *Of which* Kolmossynnytyksiä Trillingsbörd *Triplets*		
1973															**1973**
Uudenmaan	13 498	13 495	100.0	..	1	148	1	1	0.0	—	—	—	—	2	Nylands
Turun-Porin	7 384	7 381	100.0	..	—	73	[1]) 2	3	0.0	2	—	—	—	—	Åbo-B:borgs
Ahvenanmaa	286	286	100.0	..	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	Åland
Hämeen	8 546	8 544	100.0	..	—	87	[2]) 3	—	—	—	—	—	—	2	Tavastehus
Kymen	3 709	3 705	99.9	..	—	43	—	—	—	—	—	—	—	4	Kymmene
Mikkelin	2 138	2 136	99.9	..	—	19	1	2	0.1	—	—	—	—	—	S:t Michels
Kuopion	2 928	2 916	99.6	..	—	34	—	8	0.3	—	—	—	—	4	Kuopio
Pohjois-Karjalan	1 887	1 881	99.7	..	—	22	—	3	0.2	—	—	—	—	3	Norra Karelens
Vaasan	5 555	5 548	99.9	..	1	53	—	3	0.1	—	—	—	—	4	Vasa
Keski-Suomen	2 811	2 808	99.9	..	1	48	1	—	—	—	—	—	—	3	M. Finlands
Oulun	5 477	5 469	99.9	..	8	71	[1]) 1	4	0.1	—	—	—	—	4	Uleåborgs
Lapin	2 465	2 461	99.8	..	—	27	—	2	0.1	—	—	—	—	2	Lapplands
Yhteensä — *Total*	**56 684**	**56 630**	**99.9**	..	**11**	**632**	**9**	**26**	**0.0**	**2**	—	—	—	**28**	**Summa**
1972															**1972**
Uudenmaan	14 115	14 112	100.0	..	—	158	[1]) 6	1	0.0	—	—	—	—	2	Nylands
Turun-Porin	8 014	8 008	99.9	..	—	92	—	2	0.0	—	—	—	—	4	Åbo-B:borgs
Ahvenanmaa	290	289	99.7	..	—	2	—	1	0.3	—	—	—	—	—	Åland
Hämeen	8 347	8 343	99.9	..	—	108	1	1	0.0	—	—	—	—	3	Tavastehus
Kymen	3 884	3 881	99.9	..	1	41	1	1	0.0	1	—	—	—	2	Kymmene
Mikkelin	2 259	2 253	99.7	..	—	31	—	4	0.2	—	—	—	—	2	S:t Michels
Kuopion	3 100	3 093	99.8	..	—	35	—	5	0.2	—	—	—	—	2	Kuopio
Pohjois-Karjalan	1 905	1 901	99.8	..	—	38	—	2	0.1	—	—	—	—	2	Norra Karelens
Vaasan	5 680	5 676	99.9	..	1	48	3	2	0.0	—	—	—	—	2	Vasa
Keski-Suomen	2 927	2 924	99.9	..	—	49	1	2	0.1	—	—	—	—	1	M. Finlands
Oulun	5 714	5 705	99.8	..	4	71	—	7	0.1	—	—	—	—	2	Uleåborgs
Lapin	2 635	2 634	100.0	..	1	35	—	—	—	—	—	—	—	1	Lapplands
Yhteensä — *Total*	**58 870**	**58 819**	**99.9**	..	**7**	**708**	**12**	**28**	**0.0**	**1**	—	—	—	**23**	**Summa**
1971															**1971**
Uudenmaan	14 141	14 137	99.9	..	1	139	1	—	—	—	—	—	—	4	Nylands
Turun-Porin	8 265	8 258	99.9	..	—	84	—	4	0.0	—	—	—	—	3	Åbo-B:borgs
Ahvenanmaa	296	296	100.0	..	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	Åland
Hämeen	8 390	8 382	99.9	..	1	105	1	3	0.0	—	—	—	—	5	Tavastehus
Kymen	4 166	4 160	99.9	..	—	49	[1]) 1	5	0.1	—	—	—	—	1	Kymmene
Mikkelin	2 474	2 462	99.5	..	—	24	—	8	0.3	—	—	—	—	4	S:t Michels
Kuopion	3 373	3 358	99.5	..	—	43	1	13	0.4	—	—	1	—	2	Kuopio
Pohjois-Karjalan	2 069	2 062	99.7	..	—	24	—	6	0.3	—	—	—	—	1	Norra Karelens
Vaasan	6 160	6 151	99.8	..	1	79	—	7	0.1	—	—	—	—	2	Vasa
Keski-Suomen	3 079	3 076	99.9	..	—	33	—	1	0.0	—	—	—	—	2	M. Finlands
Oulun	5 775	5 763	99.8	..	1	82	—	9	0.1	—	—	—	—	3	Uleåborgs
Lapin	2 645	2 642	99.9	..	—	42	1	2	0.1	—	—	—	—	1	Lapplands
Yhteensä — *Total*	**60 833**	**60 747**	**99.8**	..	**4**	**707**	**5**	**58**	**0.1**	—	—	**1**	—	**28**	**Summa**
1970	63 649	63 528	99.8	2 058	16	751	10	86	0.1	—	—	2	—	35	1970
1969	66 801	66 653	99.8	1 168	13	780	9	117	0.2	2	—	—	—	31	1969
1968	73 224	72 941	99.6	1 245	11	905	4	245	0.3	—	—	1	—	38	1968
1967	76 133	75 830	99.6	1 397	12	1 022	15	260	0.3	4	—	1	—	43	1967
1966	76 683	76 251	99.4	1 309	17	1 072	7	368	0.5	7	—	2	—	64	1966

[1]) Näistä yksi nelossynnytys. — Därav en fyrlingsbörd. — *Of which one quadruple delivery.*
[2]) Näistä kaksi viitossynnytystä. — Därav två femlingsbördar. — *Of which two quintuple deliveries.*

[1]) II. Syntyneet lapset — Födda barn — *Births* (vrt. sivu 34 — jfr. sida 34 — *cp. page 34)*

Lääni *Province*	I—II Syntyneiden lasten lukumäärä Antal födda barn *Number of births*	I Synnytyslaitoksissa På förlossningsanstalter *In maternity hospitals*						II Kätilöiden muualla hoitamia synnytyksiä Utom anstalt, där barnmorska biträtt *Other deliveries attended by midwives*						Keskosia [2]) Ofullgångna [2]) *Prematures* [2]) %	Län
		Elävänä syntyneitä Levande födda *Live births*			Kuolleena syntyneitä Dödfödda *Stillbirths*			Elävänä syntyneitä Levande födda *Live births*			Kuolleena syntyneitä Dödfödda *Stillbirths*				
		Yhteensä Summa *Total*	Siitä Därav *Of which* 1 251—2 500 g	Siitä Därav *Of which* 601—1 250 g	Yhteensä Summa *Total*	Siitä Därav *Of which* 1 251—2 500 g	Siitä Därav *Of which* 601—1 250 g	Yhteensä Summa *Total*	Siitä Därav *Of which* 1 251—2 500 g	Siitä Därav *Of which* 601—1 250 g	Yhteensä Summa *Total*	Siitä Därav *Of which* 1 251—2 500 g	Siitä Därav *Of which* 601—1 250 g		
1973															**1973**
Uudenmaan	13 646	13 550	574	51	95	26	36	1	—	—	—	—	—	4.6	Nylands
Turun-Porin	7 462	7 402	298	21	57	23	18	3	—	—	—	—	—	4.3	Åbo-B:borgs
Ahvenanmaa ...	293	291	9	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	3.1	Åland
Hämeen	8 641	8 583	339	[3]) 45	58	20	17	—	—	—	—	—	—	4.5	Tavastehus
Kymen	3 748	3 727	176	12	21	9	8	—	—	—	—	—	—	5.0	Kymmene
Mikkelin	2 159	2 141	87	3	16	4	5	2	—	—	—	—	—	4.2	S:t Michels
Kuopion	2 958	2 930	108	6	20	12	3	7	1	—	1	—	1	3.9	Kuopio
Pohjois-Karjalan	1 906	1 889	90	11	14	4	3	3	1	—	—	—	—	5.4	N. Karelens
Vaasan	5 604	5 565	170	13	36	14	9	3	—	—	—	—	—	3.3	Vasa
Keski-Suomen ..	2 858	2 836	133	11	22	11	4	—	—	—	—	—	—	5.1	M. Finlands
Oulun	5 547	5 515	254	10	28	9	7	4	—	1	—	—	—	4.8	Uleåborgs
Lapin	2 490	2 469	133	12	19	6	6	2	—	—	—	—	—	5.9	Lapplands
Yhteensä — *Total*	**57 312**	**56 898**	**2 371**	**195**	**388**	**140**	**116**	**25**	**2**	**1**	**1**	—	**1**	**4.5**	**Summa**
1972															**1972**
Uudenmaan	14 283	14 156	605	57	126	49	36	1	—	—	—	—	—	4.7	Nylands
Turun-Porin	8 101	8 034	331	26	65	32	11	2	—	—	—	—	—	4.4	Åbo-B:borgs
Ahvenanmaa ...	292	288	5	—	3	2	1	1	—	—	—	—	—	1.7	Åland
Hämeen	8 451	8 391	349	39	59	19	18	1	1	—	—	—	—	4.6	Tavastehus
Kymen	3 925	3 889	194	15	35	7	9	1	—	—	—	—	—	5.4	Kymmene
Mikkelin	2 288	2 262	79	9	22	8	6	4	1	—	—	—	—	3.9	S:t Michels
Kuopion	3 133	3 108	111	7	20	8	4	5	—	—	—	—	—	3.8	Kuopio
Pohjois-Karjalan	1 941	1 919	104	7	20	9	6	2	—	—	—	—	—	5.8	N. Karelens
Vaasan	5 732	5 691	199	15	39	12	13	2	2	—	—	—	—	3.8	Vasa
Keski-Suomen ..	2 977	2 951	145	15	24	6	9	2	—	—	—	—	—	5.4	M. Finlands
Oulun	5 783	5 715	239	23	61	29	18	7	1	—	—	—	—	4.6	Uleåborgs
Lapin	2 669	2 649	117	8	20	10	3	—	—	—	—	—	—	4.7	Lapplands
Yhteensä — *Total*	**59 575**	**59 053**	**2 478**	**221**	**494**	**191**	**134**	**28**	**5**	—	—	—	—	**4.6**	**Summa**
1971															**1971**
Uudenmaan	14 278	14 173	564	62	105	37	27	—	—	—	—	—	—	4.4	Nylands
Turun-Porin	8 346	8 267	294	32	75	19	30	4	—	—	—	—	—	3.9	Åbo-B:borgs
Ahvenanmaa ...	299	295	2	—	4	2	1	—	—	—	—	—	—	0.7	Åland
Hämeen	8 492	8 431	352	39	58	19	21	3	—	—	—	—	—	4.6	Tavastehus
Kymen	4 217	4 186	181	18	26	12	7	5	—	—	—	—	—	4.7	Kymmene
Mikkelin	2 494	2 457	89	9	29	13	10	8	1	—	—	—	—	4.0	S:t Michels
Kuopion	3 417	3 369	175	12	34	10	9	14	—	—	—	—	—	5.5	Kuopio
Pohjois-Karjalan	2 092	2 074	95	6	12	4	5	6	—	—	—	—	—	4.9	N. Karelens
Vaasan	6 237	6 171	224	29	59	25	14	7	—	—	—	—	—	4.1	Vasa
Keski-Suomen ..	3 110	3 071	134	14	38	18	11	1	—	—	—	—	—	4.8	M. Finlands
Oulun	5 854	5 793	244	16	52	20	10	9	—	—	—	—	—	4.5	Uleåborgs
Lapin	2 688	2 659	128	12	27	17	3	2	—	—	—	—	—	5.3	Lapplands
Yhteensä — *Total*	**61 524**	**60 946**	**2 482**	**249**	**519**	**196**	**148**	**59**	**1**	—	—	—	—	**4.5**	**Summa**
1970	64 387	63 749	2 640	290	550	210	162	88	12	1	—	—	—	4.6	1970
1969	67 568	66 821	2 781	255	630	249	157	115	10	—	2	1	1	4.6	1969
1968	74 098	73 132	3 156	258	722	286	192	239	11	1	5	2	2	4.7	1968
1967	77 143	76 087	3 254	296	795	316	187	255	21	2	6	3	1	4.7	1967
1966	77 708	76 534	3 202	271	803	316	213	358	17	2	13	4	7	4.5	1966

[1]) Tauluun sisältyvät laitoksissa tapahtuneet ja kätilöiden muualla hoitamat synnytykset. — Tabellen omfattar förlossningar på anstalter och utom anstalt, där barnmorska biträtt. — *The table includes deliveries in maternity hospitals and other deliveries attended by midwives.*

[2]) Elävänä syntyneet 601—2 500 g painaneet %:na elävänä syntyneistä. — Levande födda barn 601—2 500 g i % av levande födda. — *Live births of 601—2 500 g as percentage of live births.*

[3]) Näistä 3 alle 600 g. — Därav 3 under 600 g. — *Of which 3 under 600 g.*

2.1.2 Vuonna 1973 syntyneet, äitiysneuvoloiden kirjoissa olleet lapset
År 1973 födda barn, vilka varit inskrivna i rådgivningsbyråer för moderskap
Infants born in the year 1973, registered at maternity health centres

Yksittäisiä lapsia Enskilda barn *Single infants*	Kuolleena syntyneet Dödfödda *Stillbirths*							Elävänä syntyneet Levande födda *Live births*									
								Alle 7 vrk:n ikäisenä kuolleita Döda under 7 dygn *Deaths under 7 days*								8—14 vrk:n Döda under *Deaths 8—14*	
	600—1 250 g	1 251—2 000 g	2 001—2 500 g	Keskoset Ofullgångna *Prematures* ‰ [1]	Yli 2 500 g Över 2 500 g *Over 2 500 g*	Täysiaikaiset Fullgångna *Fully developed* ‰ [1]	Yhteensä Summa *Total*	600—1 250 g	1 251—2 000 g	2 001—2 500 g	Keskoset Ofullgångna *Prematures* ‰ [2]	Yli 2 500 g Över 2 500 g *Over 2 500 g*	Täysiaikaiset Fullgångna *Fully developed* ‰ [2]	Yhteensä Summa *Total*	Perinataalikuolleisuus [3] Perinataldödlighet [3] *Perinatal mortality* [3]	600—1 250 g	1 251—2 000 g
Uudenmaan	32	18	6	4.2	27	2.0	83	34	17	6	4.3	20	1.5	77	12.0	—	2
Turun-Porin	24	11	11	5.9	14	1.8	60	8	9	—	2.2	6	0.8	23	10.7	1	3
Ahvenanmaan	—	2	—	7.1	—	—	2	—	—	1	—	1	—	2	14.3	—	—
Hämeen	[5]) 14	9	5	3.6	19	2.5	47	[6]) 16	7	8	4.0	15	2.0	46	12.1	1	—
Kymen	9	5	3	4.5	4	1.1	21	9	7	3	5.1	11	3.0	30	13.7	—	—
Mikkelin	5	3	1	4.1	8	3.7	17	4	3	1	3.7	3	1.4	11	12.9	—	—
Kuopion	4	6	6	5.8	3	1.1	19	5	3	3	4.0	8	2.9	19	13.7	—	2
Pohjois-Karjalan	5	1	1	3.8	7	3.8	14	4	2	1	3.9	2	1.1	9	12.7	—	—
Vaasan	12	13	6	5.8	14	2.6	45	4	6	6	3.0	15	2.8	31	14.2	—	—
Keski-Suomen	4	6	6	5.9	6	2.2	22	8	1	3	4.4	5	1.8	17	14.4	—	—
Oulun	7	5	5	3.1	13	2.4	30	8	3	7	3.3	12	2.2	30	11.0	—	2
Lapin	4	8	—	4.8	8	3.2	20	6	7	4	6.9	1	0.4	18	15.4	—	—
Yhteensä — *Total*	**120**	**87**	**50**	**4.6**	**123**	**2.2**	**380**	**106**	**65**	**43**	**3.9**	**99**	**1.8**	**313**	**12.5**	**2**	**9**
1972	151	86	61	5.2	161	2.8	459	111	118	44	4.8	106	1.9	379	14.8	3	8
1971	149	128	41	5.3	172	2.9	490	118	112	58	4.8	126	2.1	414	15.1	5	11
Kaksosia ja kolmosia — *Twins and triplets*	14	10	3	20.6	2	1.5	29	34	24	4	48.3	1	0.8	63	79.4	—	2
Kaikki yhteensä — *Total*	**134**	**97**	**53**	**5.0**	**125**	**2.2**	**409**	**140**	**89**	**47**	**4.9**	**100**	**1.8**	**376**	**13.8**	**2**	**11**
• 1972	164	98	70	5.7	168	2.9	500	155	140	47	5.9	110	1.9	452	16.4	3	10
▪ 1971	170	136	49	5.8	180	2.9	535	165	139	60	6.0	130	2.1	494	16.8	5	15

Kaksos- ja kolmoslapsia Tvilling- och trillingbarn *Twins and triplets*	Kuolleena syntyneet Dödfödda *Stillbirths*							Elävänä syntyneet Levande födda *Live births*										
								Alle 7 vrk:n ikäisenä kuolleita Döda under 7 dygn *Deaths under 7 days*								8—14 vrk:n Döda under *Deaths 8—14*		
	600—1 250 g	1 251—2 000 g	2 001—2 500 g	Keskoset Ofullgångna *Prematures* ‰ [1]	Yli 2 500 g Över 2 500 g *Over 2 500 g*	Täysiaikaiset Fullgångna *Fully developed* ‰ [1]	Yhteensä Summa *Total*	600—1 250 g	1 251—2 000 g	2 001—2 500 g	Keskoset Ofullgångna *Prematures* ‰ [2]	Yli 2 500 g Över 2 500 g *Over 2 500 g*	Täysiaikaiset Fullgångna *Fully developed* ‰ [2]	Yhteensä Summa *Total*	Perinataalikuolleisuus [3] Perinataldödlighet [3] *Perinatal mortality* [3]	600—1 250 g	1 251—2 000 g	2 001—2 500 g
Uudenmaan	3	4	1	27.3	6	6.8	10	8	3	1	42.4	—	—	12	77.7	—	1	—
Turun-Porin	2	1	—	19.4	—	—	3	7	6	—	85.5	—	—	13	105.3	—	1	1
Ahvenanmaan	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	142.9	—	—	—
Hämeen	3	1	—	22.1	—	—	4	13	—	1	79.1	—	—	14	101.7	—	—	—
Kymen	—	2	—	23.3	—	—	2	1	2	—	35.7	—	—	3	59.5	—	—	—
Mikkelin	1	—	—	22.2	—	—	1	—	1	—	22.7	—	—	1	45.5	—	—	—
Kuopion	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	31.3	1	15.6	3	46.9	—	—	—
Pohjois-Karjalan	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	25.0	—	—	1	25.0	—	—	—
Vaasan	1	1	—	—	—	—	2	3	4	1	62.0	—	—	8	77.5	—	—	—
Keski-Suomen	1	1	—	—	—	—	2	—	3	1	42.1	—	—	4	63.2	—	—	—
Oulun	1	—	2	20.1	—	—	3	1	3	—	27.4	—	—	4	47.9	—	—	—
Lapin	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — *Total*	**14**	**10**	**3**	**20.6**	**2**	**1.5**	**29**	**34**	**24**	**4**	**48.3**	**1**	**0.8**	**63**	**71.7**	—	**2**	**1**
1972	13	12	9	23.8	7	4.9	41	44	22	3	49.7	4	2.9	73	82.2	—	2	1
1971	21	8	8	25.7	8	5.6	45	47	27	2	54.6	4	2.9	80	89.8	—	4	2

[1]) Syntyneiden luvusta (elävänä ja kuolleena syntyneet). — Av antal födda (levande födda och dödfödda). — *Of total births (live births and stillbirths).*
[2]) Elävänä syntyneistä. — Av levande födda. — *Of live births.*
[3]) Kuolleena syntyneet ja alle 7 vrk:n ikäisenä kuolleet 1 000 elävänä syntynyttä kohti. — Dödfödda och döda under 7 dygn per 1 000 levande
[4]) Yksittäisten. kaksos- ja kolmoslasten luvusta (elävänä ja kuolleena syntyneet) — Av antal enskilda, tvilling- och trillingbarn (levande födda
[5]) Näistä yksi alle 600 g. — Därav ett barn under 600 g. — *Of which one under 600 g.*
[6]) Näistä kaksi alle 600 g. — Därav två barn under 600 g. — *Of which two under 600 g.*
• D no — D nr 1097/91/78.
▪ D n:o — D nr 1098/91/78.

ikäisenä kuolleita 8—14 dygn *days old*			Elossa yli 14 vrk Vid liv över 14 dygn *Living over 14 days*							Syntyneiden luku Antal födda *Total births*						
2 001—2 500 g	Yli 2 500 g Över 2 500 g *Over 2 500 g*	Yhteensä Summa *Total*	600—1 250 g	1 251—2 000 g	2 001—2 500 g	Keskoset Ofullgångna *Prematures* ‰ [2]	Yli 2 500 g Över 2 500 g *Over 2 500 g*	Täysiaikaiset Fullgångna *Fully developed* ‰ [2]	Yhteensä Summa *Total*	Kaikkiaan Inalles *Total*	600—1 250 g	1 251—2 000 g	2 001—2 500 g	Keskoset Ofullgångna *Prematures* % [1]	Yli 2 500 g Över 2 500 g *Over 2 500 g*	
1	6	9	14	100	339	34.0	12 804	959.6	13 257	13 426	80	137	352	4.2	12 857	Nylands
—	1	5	11	67	218	38.0	7 456	958.4	7 752	7 840	44	90	229	4.6	7 477	Åbo-B:borgs
—	—	—	—	3	3	21.5	271	971.3	277	281	—	5	4	3.2	272	Ålands
—	—	1	5	54	191	32.5	7 384	961.3	7 634	7 728	36	70	204	4.0	7 418	Tavastehus
1	—	1	—	31	89	32.2	3 574	959.5	3 694	3 746	18	43	96	4.2	3 589	Kymmene
1	—	1	—	12	56	31.4	2 086	963.0	2 154	2 183	9	18	59	3.9	2 097	S:t Michels
—	—	2	1	26	63	32.4	2 663	960.0	2 753	2 793	10	37	72	4.3	2 674	Kuopio
—	—	—	—	16	49	36.0	1 736	959.1	1 801	1 824	9	19	51	4.3	1 745	Norra Karelens
—	1	1	3	39	104	27.3	5 167	966.7	5 313	5 390	19	58	116	3.6	5 197	Vasa
—	—	—	1	24	67	33.9	2 604	960.0	2 696	2 735	13	31	76	4.4	2 615	Mellersta Finlands
1	1	—	4	45	145	35.5	5 241	959.0	5 435	5 499	19	55	158	4.2	5 267	Uleåborgs
—	1	1	3	28	78	44.2	2 336	948.1	2 445	2 484	13	43	82	5.6	2 346	Lapplands
4	**10**	**25**	**42**	**445**	**1 402**	**33.8**	**53 322**	**960.0**	**55 211**	**55 929**	**270**	**606**	**1 499**	**4.2**	**53 554**	**Summa**
10	16	37	46	429	1 450	33.9	54 431	958.8	56 356	57 231	311	641	1 565	4.4	54 714	1972
6	10	32	50	425	1 482	32.8	57 244	959.7	59 201	60 137	322	676	1 587	4.3	57 552	1971
																Tvillingar och
1	—	3	13	179	321	399.5	705	549.1	1 218	1 313	61	215	329	46.1	708	trillingar
5	**10**	**28**	**55**	**624**	**1 723**	**42.0**	**54 027**	**950.7**	**56 429**	**57 242**	**331**	**821**	**1 828**	**5.2**	**54 262**	**Inalles**
11	17	41	81	602	1 804	42.8	55 179	948.8	57 666	58 659	403	850	1 932	5.4	55 474	1972
8	11	39	59	594	1 815	40.4	58 038	950.8	60 506	61 574	399	884	1 932	5.2	60 831	1971

ikäisenä kuolleita 8—14 dygn *days old*		Elossa yli 14 vrk Vid liv över 14 dygn *Living over 14 days*							Syntyneiden luku Antal födda *Total births*						Koko keskossyntyvyys Hela ofullgångenheten *Total prematurity*	Synnytykset Förlossningar *Deliveries*			
Yli 2 500 g Över 2 500 g *Over 2 500 g*	Yhteensä Summa *Total*	600—1 250 g	1 251—2 000 g	2 001—2 500 g	Keskoset Ofullgångna *Prematures* ‰ [2]	Yli 2 500 g Över 2 500 g *Over 2 500 g*	Täysiaikaiset Fullgångna *Fully developed* ‰ [2]	Yhteensä Summa *Total*	Kaikkiaan Inalles *Total*	600—1 250 g	1 251—2 000 g	2 001—2 500 g	Keskoset Ofullgångna *Prematures* % [1]	Yli 2 500 g Över 2 500 g *Over 2 500 g*	% [4]	Yksisikiöiset synnytykset Enskilda födder *Single births*	Kaksos- ja kolmossynnytykset Tvilling- och trillingsbörder *Twins and triplets births*	Yhteensä Summa *Total*	
—	1	2	43	72	413.4	153	540.6	270	293	13	51	74	47.1	155	5.2	13 426	146	13 572	Nylands
—	2	4	18	41	414.5	74	487.0	137	155	13	26	42	52.3	74	5.6	7 840	74	7 914	Åbo-B:borgs
—	—	—	—	—	—	14	1000.0	14	16	2	—	—	12.5	14	3.8	281	8	289	Ålands
—	—	4	23	42	390.0	94	531.1	163	181	20	24	43	48.1	94	5.1	7 728	85	7 813	Tavastehus
—	—	—	5	26	369.0	50	595.2	81	86	1	9	26	41.9	50	5.1	3 746	43	3 789	Kymmene
—	—	—	5	11	363.6	27	614.0	43	45	1	6	11	40.0	27	4.7	2 183	25	2 208	S:t Michels
—	—	1	11	13	391.0	36	562.5	61	64	2	12	13	42.2	37	5.2	2 793	22	2 815	Kuopio
—	—	—	13	12	625.0	14	350.0	39	40	—	14	12	65.0	14	5.6	1 824	20	1 844	Norra Karelens
—	—	1	11	23	271.3	86	666.7	121	131	5	16	24	34.4	86	4.1	5 390	66	5 456	Vasa
—	—	—	16	23	410.5	52	547.4	91	97	1	20	24	46.4	52	5.9	2 735	48	2 783	Mellersta Finlands
—	—	1	25	43	472.6	73	500.0	142	149	3	28	45	51.0	73	5.5	5 499	74	5 573	Uleåborgs
—	—	—	9	15	429.0	32	571.4	56	56	—	9	15	42.9	32	6.4	2 484	28	2 512	Lapplands
—	**3**	**13**	**179**	**321**	**399.5**	**705**	**549.1**	**1 218**	**1 313**	**61**	**215**	**329**	**46.1**	**708**	**5.2**	**55 929**	**639**	**56 568**	**Summa**
1	4	35	173	354	405.2	748	539.2	1 310	1 428	92	209	367	46.8	760	5.4	57 231	710	57 941	1972
1	7	9	169	333	367.1	794	570.4	1 305	1 437	77	208	345	43.8	807	5.3	60 137	717	60 854	1971

födda. — *Stillbirths and deaths under 7 days per 1 000 live births.*
och dödfödda). — *Of total number of single infants, twins and triplets (live births and stillbirths).*

2.1.2 Vuonna 1974 syntyneet, äitiysneuvoloiden kirjoissa olleet lapset
År 1974 födda barn, vilka varit inskrivna i rådgivningsbyråer för moderskap
Infants born in the year 1974, registered at maternity health centres

Yksittäisiä lapsia Enskilda barn *Single infants*	Kuolleena syntyneet Dödfödda *Stillbirths*							Eläväna syntyneet Levande födda *Live births*									
								Alle 7 vrk:n ikäisenä kuolleita Döda under 7 dygn *Deaths under 7 days*								8—14 vrk:n Döda under *Deaths 8—14*	
	600—1 250 g	1 251—2 000 g	2 001—2 500 g	Keskoset Ofullgångna *Prematures* ‰ [1]	Yli 2 500 g Över 2 500 g *Over 2 500 g*	Täysiaikaiset Fullgångna *Fully developed* ‰ [1]	Yhteensä Summa *Total*	600—1 250 g	1 251—2 000 g	2 001—2 500 g	Keskoset Ofullgångna *Prematures* ‰ [2]	Yli 2 500 g Över 2 500 g *Over 2 500 g*	Täysiaikaiset Fullgångna *Fully developed* ‰ [2]	Yhteensä Summa *Total*	Perinataali-kuolleisuus [3] Perinataldödlighet [3] *Perinatal mortality* [3]	600—1 250 g	1 251—2 000 g
Uudenmaan	40	24	13	5.1	27	1.8	104	29	21	10	4.0	35	2.3	95	13.2	—	1
Turun-Porin	13	12	7	3.7	25	2.9	57	14	15	8	4.3	12	1.4	49	12.2	—	1
Ahvenanmaan	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3.6	—	—	1	3.6	—	—
Hämeen	24	6	5	4.1	13	1.5	48	14	11	3	3.3	22	2.6	50	11.6	—	—
Kymen	14	8	6	6.8	9	2.2	37	8	9	4	5.2	8	2.0	29	16.2	1	—
Mikkelin	5	7	6	7.6	4	1.7	22	2	1	3	2.6	1	0.4	7	12.4	—	2
Kuopion	8	4	4	5.3	8	2.7	24	4	3	2	3.0	1	0.3	10	11.4	—	1
Pohjois-Karjalan	4	3	—	3.4	4	1.9	11	5	7	2	6.8	4	1.9	18	12.8	—	—
Vaasan	16	14	5	6.0	16	2.7	51	10	16	9	6.1	13	2.2	48	17.1	—	—
Keski-Suomen	9	3	5	5.5	12	3.9	29	5	5	1	3.6	5	1.6	16	14.8	1	—
Oulun	9	9	7	4.0	17	2.7	42	16	10	4	4.9	9	1.5	39	13.2	2	—
Lapin	5	4	7	6.2	4	1.6	20	3	4	1	3.1	6	2.3	14	13.3	—	1
Yhteensä — *Total*	**147**	**94**	**65**	**4.9**	**139**	**2.2**	**445**	**110**	**103**	**47**	**4.2**	**116**	**1.9**	**376**	**13.4**	**4**	**6**
1973	120	87	50	4.6	123	2.2	380	106	65	43	3.9	99	1.8	313	12.5	2	9
Kaksosia ja kolmosia — *Twins and triplets*	15	10	11	29.2	7	5.5	43	27	20	3	40.9	4	3.3	53	79.4	—	2
Kaikki yhteensä — *Total*	**162**	**104**	**76**	**5.4**	**146**	**2.3**	**488**	**137**	**123**	**50**	**5.0**	**120**	**1.9**	**429**	**14.7**	**4**	**8**
1973	134	97	53	5.0	125	2.2	409	140	89	47	4.9	100	1.8	376	13.8	2	11

Kaksos- ja kolmoslapsia Tvilling- och trillingbarn *Twins and triplets*	Kuolleena syntyneet Dödfödda *Stillbirths*							Eläväna syntyneet Levande födda *Live births*										
								Alle 7 vrk:n ikäisenä kuolleita Döda under 7 dygn *Deaths under 7 days*								8—14 vrk:n Döda under *Deaths 8—14*		
	600—1 250 g	1 251—2 000 g	2 001—2 500 g	Keskoset Ofullgångna *Prematures* ‰ [1]	Yli 2 500 g Över 2 500 g *Over 2 500 g*	Täysiaikaiset Fullgångna *Fully developed* ‰ [1]	Yhteensä Summa *Total*	600—1 250 g	1 251—2 000 g	2 001—2 500 g	Keskoset Ofullgångna *Prematures* ‰ [2]	Yli 2 500 g Över 2 500 g *Over 2 500 g*	Täysiaikaiset Fullgångna *Fully developed* ‰ [2]	Yhteensä Summa *Total*	Perinataali-kuolleisuus [3] Perinataldödlighet [3] *Perinatal mortality* [3]	600—1 250 g	1 251—2 000 g	2 001—2 500 g
Uudenmaan	1	4	2	22.8	1	3.3	8	8	3	1	40.1	2	6.7	14	73.5	—	—	—
Turun-Porin	3	3	1	37.4	1	5.3	8	1	2	—	16.8	—	—	3	61.5	—	1	1
Ahvenanmaan	2	—	—	1000.0	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1000.0	—	—	—
Hämeen	1	—	1	11.0	1	5.5	3	7	2	—	50.6	1	5.6	10	73.0	—	—	—
Kymen	—	1	2	37.5	—	—	3	6	3	1	129.9	—	—	10	129.9	—	—	—
Mikkelin	1	—	1	35.7	—	—	2	1	1	—	37.0	—	—	2	74.1	—	—	—
Kuopion	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	30.3	—	—	2	30.3	—	1	—
Pohjois-Karjalan	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	74.1	—	—	4	74.1	—	—	—
Vaasan	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	27.0	—	—	2	27.	—	—	—
Keski-Suomen	—	1	1	28.2	2	28.2	4	3	2	—	74.6	—	—	5	134.3	—	—	—
Oulun	7	1	2	73.5	2	14.7	12	—	—	—	—	—	—	—	96.8	—	—	—
Lapin	—	—	1	38.5	—	—	1	1	—	—	20.0	—	—	1	60.0	—	—	—
Yhteensä — *Total*	**15**	**10**	**11**	**29.2**	**7**	**5.5**	**43**	**27**	**20**	**3**	**40.9**	**3**	**3.3**	**53**	**79.4**	—	**2**	**1**
1973	14	10	3	20.6	2	1.5	29	34	24	4	48.3	1	0.8	63	71.7	—	2	1

[1]) Syntyneiden luvusta (eläväna ja kuolleena syntyneet). — Av antal födda (levande födda och dödfödda). — *Of total births (live births and stillbirths).*
[2]) Eläväna syntyneistä. — Av levande födda. — *Of live births.*
[3]) Kuolleena syntyneet ja alle 7 vrk:n ikäisenä kuolleet 1 000 eläväna syntynyttä kohti. — Dödfödda och döda under 7 dygn per 1 000 levande
[4]) Yksittäisten, kaksos- ja kolmoslasten luvusta (eläväna ja kuolleena syntyneet). — Av antal enskilda, tvilling- och trillingbarn (levande födda
[5]) Lisäksi yksi lapsi, jonka paino tuntematon. — Därtill ett barn, vars vikt är okänd. — *In addition an infant, whose weight is unknown.*

ikäisenä kuolleita 8—14 dygn *days old*			Elossa yli 14 vrk Vid liv över 14 dygn *Living over 14 days*							Syntyneiden luku Antal födda *Total births*						
2 001—2 500 g	Yli 2 500 g Över 2 500 g *Over 2 500 g*	Yhteensä Summa *Total*	600—1 250 g	1 251—2 000 g	2 001—2 500 g	Keskoset Ofullgångna *Prematures* ‰ [2]	Yli 2 500 g Över 2 500 g *Over 2 500 g*	Täysiaikaiset Fullgångna *Fully developed* ‰ [2]	Yhteensä Summa *Total*	Kaikkiaan Inalles *Total*	600—1 250 g	1 251—2 000 g	2 001—2 500 g	Keskoset Ofullgångna *Prematures* % [1]	Yli 2 500 g Över 2 500 g *Over 2 500 g*	
3	4	8	13	126	405	36.2	14 379	956.9	14 923	15 130	82	172	431	4.6	14 445	Nylands
1	1	3	10	74	186	31.1	8 357	962.9	8 627	8 736	37	102	202	3.9	8 395	Åbo-B:borgs
—	—	—	—	2	2	14.4	272	981.4	276	277	—	3	2	1.8	272	Ålands
—	3	3	12	77	178	31.7	8 095	962.0	8 362	8 463	50	94	186	3.9	8 133	Tavastehus
—	2	3	4	27	93	30.4	3 918	961.7	4 042	4 111	27	44	103	4.2	3 937	Kymmene
—	—	2	3	13	57	31.3	2 249	964.8	2 322	2 353	10	23	66	4.2	2 254	S:t Michels
—	—	1	3	20	59	27.5	2 891	968.3	2 973	3 008	15	28	65	3.6	2 900	Kuopio
1	1	2	6	16	50	35.0	1 968	955.3	2 040	2 071	15	26	53	4.5	1 977	Norra Karelens
—	2	2	3	25	120	25.6	5 586	965.8	5 734	5 835	29	55	134	3.7	5 617	Vasa
—	—	1	1	23	76	32.8	2 929	961.6	3 029	3 075	16	31	82	4.2	2 946	MellerstaFinlands
1	2	5	4	48	133	30.1	5 912	962.7	6 097	[5] 6 183	31	67	145	3.9	5 940	Uleåborgs
—	3	4	2	16	80	38.3	2 441	954.6	2 539	2 577	10	25	88	4.8	2 454	Lapplands
6	**18**	**34**	**61**	**467**	**1 439**	**32.0**	**58 997**	**961.3**	**60 964**	[5] **61 819**	**322**	**670**	**1 557**	**4.1**	**59 270**	**Summa**
4	10	25	42	445	1 402	33.8	53 322	960.0	55 211	55 929	270	606	1 499	4.2	53 554	1973
1	1	4	11	190	321	427.2	645	527.8	1 167	1 267	52	223	336	48.3	656	Tvillingar och trillingar
7	**19**	**38**	**72**	**657**	**1 760**	**39.8**	**59 642**	**952.8**	**62 131**	[5] **63 086**	**374**	**893**	**1 893**	**5.0**	**59 926**	**Inalles**
5	10	28	55	624	1 723	42.0	54 027	950.7	56 429	57 242	331	821	1 828	5.2	54 262	1973

ikäisenä kuolleita 8—14 dygn *days old*		Elossa yli 14 vrk Vid liv över 14 dygn *Living over 14 days*							Syntyneiden luku Antal födda *Total births*						Koko keskosyntyvyys Hela ofullgångenheten *Total prematurity*	Synnytykset Förlossningar *Deliveries*			
Yli 2 500 g Över 2 500 g *Over 2 500 g*	Yhteensä Summa *Total*	600—1 250 g	1 251—2 000 g	2 001—2 500 g	Keskoset Ofullgångna *Prematures* ‰ [2]	Yli 2 500 g Över 2 500 g *Over 2 500 g*	Täysiaikaiset Fullgångna *Fully developed* ‰ [2]	Yhteensä Summa *Total*	Kaikkiaan Inalles *Total*	600—1 250 g	1 251—2 000 g	2 001—2 500 g	Keskoset Ofullgångna *Prematures* % [1]	Yli 2 500 g Över 2 500 g *Over 2 500 g*	% [4]	Yksisikiöiset synnytykset Enskilda börder *Single births*	Kaksos- ja kolmossynnytykset Tvilling- och trillingsbörder *Twins and triplets births*	Yhteensä Summa *Total*	
—	—	2	44	92	461.5	147	491.6	285	307	11	51	95	55.1	150	5.5	15 298		15 298	Nylands
1	3	2	52	41	530.7	80	446.9	175	189	6	58	43	56.7	82	5.0	8 822		8 822	Åbo-B:borgs
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	100.0	—	2.5	278		278	Ålands
—	—	3	26	48	432.6	91	511.2	168	181	11	28	49	48.1	93	4.8	8 549		8 549	Tavastehus
—	—	—	12	26	493.5	29	376.6	67	80	6	16	29	63.8	29	5.4	4 151		4 151	Kymmene
—	—	—	6	7	240.7	39	772.2	52	56	2	7	8	30.4	39	4.8	2 406		2 406	S:t Michels
—	1	—	4	12	242.4	47	712.1	63	66	—	6	13	28.8	47	4.1	3 044		3 044	Kuopio
—	—	—	6	9	277.8	35	648.1	50	54	—	10	9	35.2	35	5.3	2 099		2 099	Norra Karelens
—	—	2	10	17	391.9	43	581.1	72	74	2	12	17	43.1	43	4.2	5 866		5 866	Vasa
—	—	—	17	13	447.8	32	477.6	62	71	3	20	14	52.1	34	5.3	3 120		3 120	MellerstaFinlands
—	—	1	10	37	387.1	76	558.8	124	136	7	12	39	42.6	78	4.8	6 253		6 253	Uleåborgs
—	—	1	3	19	460.0	26	520.0	49	51	2	3	20	50.0	26	5.7	2 601		2 601	Lapplands
1	**4**	**11**	**190**	**321**	**427.2**	**645**	**527.8**	**1 167**	**1 267**	**53**	**223**	**336**	**48.3**	**656**	**5.0**	**62 487**		**62 487**	**Summa**
—	3	13	179	321	399.5	705	549.1	1 218	1 313	61	215	329	46.1	708	5.2	55 929	639	56 568	1973

födda. — *Stillbirths and deaths under 7 days per 1 000 live births.*
och dödfödda). — *Of total number of single infants, twins and triplets (live births and stillbirths).*

2.1.3 Vuosina 1971—73 synnyttäneet äidit neuvolassa tai muualla tehtyjen tarkastusten määrän mukaan [1]
Åren 1971—73 förlösta mödrar enligt antal utförda undersökningar i rådgivningsbyrå eller annorstädes [1]
Mothers delivered in 1971—73 by number of examinations at maternity health centre or elsewhere [1]

Lääni *Province*	Tarkastusten määrä — Antal undersökningar — *Number of examinations*							Län
	—1	2	3	4	5	6—	Yhteensä Summa *Total*	
1973								**1973**
Uudenmaan	25	28	27	45	66	13 381	13 572	Nylands
Turun-Porin	21	36	33	64	80	7 680	7 914	Åbo-Björneborgs
Ahvenanmaa	1	—	1	1	3	283	289	Åland
Hämeen	21	22	41	45	50	7 634	7 813	Tavastehus
Kymen	12	10	11	24	19	3 713	3 789	Kymmene
Mikkelin	6	9	13	10	16	2 154	2 208	S:t Michels
Kuopion	6	11	5	13	16	2 764	2 815	Kuopio
Pohjois-Karjalan	5	5	5	8	21	1 800	1 844	Norra Karelens
Vaasan	15	39	45	47	52	5 258	5 456	Vasa
Keski-Suomen	8	29	26	20	31	2 669	2 783	Mellersta Finlands
Oulun	28	49	46	40	17	5 393	5 573	Uleåborgs
Lapin	11	8	10	9	24	2 450	2 512	Lapplands
Yhteensä — *Total*	**159**	**246**	**263**	**326**	**395**	**55 179**	**56 568**	**Summa**
1972								**1972**
Uudenmaan	29	38	53	52	71	13 020	13 263	Nylands
Turun-Porin	17	23	21	38	72	8 139	8 310	Åbo-Björneborgs
Ahvenanmaa	2	—	—	—	4	290	296	Åland
Hämeen	20	35	32	41	64	7 739	7 931	Tavastehus
Kymen	14	4	9	20	31	3 871	3 949	Kymmene
Mikkelin	12	15	13	16	38	2 253	2 347	S:t Michels
Kuopion	4	13	10	25	30	2 871	2 953	Kuopio
Pohjois-Karjalan	5	3	7	10	30	1 851	1 906	Norra Karelens
Vaasan	14	14	17	30	57	5 483	5 615	Vasa
Keski-Suomen	4	14	6	10	27	2 855	2 916	Mellersta Finlands
Oulun	10	17	14	26	39	5 695	5 801	Uleåborgs
Lapin	10	7	12	15	32	2 578	2 654	Lapplands
Yhteensä — *Total*	**141**	**183**	**194**	**283**	**495**	**56 688**	**57 941**	**Summa**
1971								**1971**
Uudenmaan	33	46	43	55	94	13 880	14 151	Nylands
Turun-Porin	23	25	25	70	83	8 247	8 473	Åbo-Björneborgs
Ahvenanmaa	—	—	1	2	8	295	306	Åland
Hämeen	21	43	44	65	65	7 877	8 115	Tavastehus
Kymen	8	12	16	22	49	4 167	4 274	Kymmene
Mikkelin	10	11	23	36	46	2 396	2 522	S:t Michels
Kuopion	12	14	17	26	52	3 070	3 191	Kuopio
Pohjois-Karjalan	9	17	15	23	44	1 988	2 096	Norra Karelens
Vaasan	15	16	18	41	92	5 845	6 027	Vasa
Keski-Suomen	8	7	8	25	32	2 949	3 029	Mellersta Finlands
Oulun	15	13	20	39	57	5 829	5 973	Uleåborgs
Lapin	8	22	15	27	35	2 590	2 697	Lapplands
Yhteensä — *Total*	**162**	**226**	**245**	**431**	**657**	**59 133**	**60 854**	**Summa**
%								%
1973	0.3	0.4	0.5	0.6	0.7	97.5	100.0	1973
1972	0.1	0.3	0.3	0.5	0.9	97.8	100.0	1972
1971	0.3	0.4	0.4	0.7	1.1	97.2	100.0	1971
1970	0.4	0.6	0.6	1.0	1.6	95.8	100.0	1970
1969	0.4	0.7	0.9	1.3	2.1	94.6	100.0	1969
1968	0.6	0.9	1.1	1.8	2.9	92.7	100.0	1968

[1]) Neuvoloiden kirjoissa olleet synnyttäjät. — Förlösta mödrar inskrivna i rådgivningsbyråerna. — *Mothers registered at maternity health centres.*

2.1.3 Vuosina 1974—75 synnyttäneet äidit neuvolassa tai muualla tehtyjen tarkastusten määrän mukaan [1])
Åren 1974—75 förlösta mödrar enligt antal utförda undersökningar i rådgivningsbyrå eller annorstädes [1])
Mothers delivered in 1974—75 by number of examinations at maternity health centre or elsewhere [1])

Lääni *Province*	Tarkastusten määrä — Antal undersökningar — *Number of examinations* 0	1—5	6—10	11—15	16—20	21—	Yhteensä Summa *Total*	Län
1975								**1975**
Uudenmaan	3	209	1 582	7 762	5 111	1 321	15 988	Nylands
Turun-Porin	1	242	459	4 202	3 166	1 210	9 280	Åbo-Björneborgs
Ahvenanmaa	—	10	60	181	28	8	287	Åland
Hämeen	3	136	1 227	4 140	2 489	609	8 604	Tavastehus
Kymen	2	123	509	2 004	1 351	305	4 294	Kymmene
Mikkelin	2	57	337	1 075	731	197	2 399	S:t Michels
Kuopion	4	78	480	1 426	976	390	3 354	Kuopio
Pohjois-Karjalan	1	127	453	1 238	352	58	2 229	Norra Karelens
Vaasan	1	138	1 592	3 271	981	180	6 163	Vasa
Keski-Suomen	2	44	313	1 419	1 184	335	3 297	Mellersta Finlands
Oulun	—	215	1 030	2 848	2 047	505	6 645	Uleåborgs
Lapin	2	52	486	1 384	656	252	2 832	Lapplands
Yhteensä — *Total*	**18**	**1 434**	**8 529**	**30 948**	**19 070**	**5 370**	**65 369**	**Summa**
1974								**1974**
Uudenmaan	9	327	1 432	10 127	2 707	696	15 298	Nylands
Turun-Porin	4	348	1 688	4 380	1 870	532	8 822	Åbo-Björneborgs
Ahvenanmaa	—	11	65	160	26	16	278	Åland
Hämeen	4	135	1 219	4 113	2 471	607	8 549	Tavastehus
Kymen	4	154	635	2 089	1 016	253	4 151	Kymmene
Mikkelin	4	57	392	920	757	276	2 406	S:t Michels
Kuopion	1	430	567	1 289	544	213	3 044	Kuopio
Pohjois-Karjalan	1	221	515	852	412	98	2 099	Norra Karelens
Vaasan	—	136	1 509	3 247	814	160	5 866	Vasa
Keski-Suomen	2	111	321	1 452	949	285	3 120	Mellersta Finlands
Oulun	6	71	705	4 105	1 126	240	6 253	Uleåborgs
Lapin	1	90	458	1 319	489	244	2 601	Lapplands
Yhteensä — *Total*	**36**	**2 091**	**9 506**	**34 053**	**13 181**	**3 620**	**62 487**	**Summa**
1973	33	1 356		55 179			56 568	1973
%								%
1975	0.0	2.2	13.1	47.3	29.2	8.2	100.0	1975
1974	0.1	3.3	15.5	54.2	21.1	5.8	100.0	1974
1973	0.1	2.4		97.5			100.0	1973

[1]) Neuvoloiden kirjoissa olleet synnyttäjät. — Förlösta mödrar inskrivna i rådgivningsbyråerna. — *Mothers registered at maternity health centres.*

2.1.4 Vuonna 1975 synnyttäneitten raskauden kehitysaste ensimmäisen neuvolassa tai muualla tehdyn tarkastuksen aikana [1])
Havandeskapets utvecklingsskede hos under år 1975 förlösta mödrar vid första undersökning i rådgivningsbyrå eller annorstädes [1])
Stage of pregnancy of mothers delivered in 1975 at the first examination at maternity health centre or elsewhere [1])

Lääni *Province*	Alle 3. kk Under 3 mån. *Under 3rd month*	3.—4. kk I 3—4 mån. *3rd—4th month*	5.—6. kk I 5—6 mån. *5th—6th month*	7.—8. kk I 7—8 mån. *7th—8th month*	9.—10. kk I 9—10 mån. *9th—10th month*	Synnytyksen jälkeen Efter förlossningen *After delivery*	Yhteensä Summa *Total* [2])	Län
1975								**1975**
Uudenmaan	4 163	10 886	711	137	46	42	15 988	Nylands
Turun-Porin	2 073	6 608	459	85	30	25	9 280	Åbo-B:borgs
Ahvenanmaa	56	211	18	1	—	1	287	Åland
Hämeen	2 270	5 801	384	83	38	24	8 604	Tavastehus
Kymen	1 070	2 925	197	61	21	19	4 294	Kymmene
Mikkelin	468	1 748	133	26	5	18	2 399	S:t Michels
Kuopion	807	2 278	192	39	15	19	3 351	Kuopio
Pohjois-Karjalan	603	1 426	141	33	11	15	2 229	Norra Karelens
Vaasan	1 058	4 612	357	92	29	14	6 163	Vasa
Keski-Suomen	803	2 276	169	30	10	8	3 297	MellerstaFinlands
Oulun	1 777	4 339	444	46	18	20	6 645	Uleåborgs
Lapin	574	1 966	234	32	11	12	2 832	Lapplands
Yhteensä — *Total*	**15 722**	**45 077**	**3 439**	**665**	**234**	**217**	**65 369**	**Summa**
%								%
1975	24.0	69.0	5.3	1.0	0.4	0.3	100.0	1975
1974	21.6	70.4	6.1	1.1	0.4	0.4	100.0	1974

[1]) Neuvoloiden kirjoissa olleet synnyttäjät. — Förlösta mödrar inskrivna i rådgivningsbyråerna. — *Mothers registered at maternity health centres.*
[2]) Ml. äidit, joiden raskauden kehitysaste on tuntematon. — Inkl. mödrar vars utvecklingsskede i graviditeten är okänd. — *Incl. mothers, whose stage of pregnancy is unknown.*

2.1.4 Vuosina 1972—74 synnyttäneitten raskauden kehitysaste ensimmäisen neuvolassa tai muualla tehdyn tarkastuksen aikana [1])
Havandeskapets utvecklingsskede hos under åren 1972—74 förlösta mödrar vid första undersökning i rådgivningsbyrå eller annorstädes [1])
Stage of pregnancy of mothers delivered in 1972—74 at the first exam. at maternity health centre or elsewhere [1])

Lääni *Province*	Alle 3. kk Under 3 mån. *Under 3rd month*	3.—4. kk I 3—4 mån. *3rd—4th month*	5.—6. kk I 5—6 mån. *5th—6th month*	7.—8. kk I 7—8 mån. *7th—8th month*	9.—10. kk I 9—10 mån. *9th—10th month*	Synnytyksen jälkeen Efter förlossningen *After delivery*	Yhteensä Summa *Total* [2])	Län
1974								**1974**
Uudenmaan	4 005	10 367	685	139	49	45	15 298	Nylands
Turun-Porin	2 111	6 051	524	76	28	29	8 822	Åbo-B:borgs
Ahvenanmaa ...	84	184	9	—	—	—	278	Åland
Hämeen	1 693	6 188	500	103	30	33	8 549	Tavastehus
Kymen	979	2 849	231	47	20	22	4 151	Kymmene
Mikkelin	578	1 551	222	31	11	12	2 406	S:t Michels
Kuopion	594	2 174	210	41	9	16	3 044	Kuopio
Pohjois-Karjalan	675	1 250	119	34	9	11	2 099	Norra Karelens
Vaasan	933	4 435	417	43	25	12	5 866	Vasa
Keski-Suomen ..	532	2 313	212	39	14	9	3 120	Mellersta Finlands
Oulun	915	4 752	463	73	23	22	6 253	Uleåborgs
Lapin	387	1 898	243	46	11	12	2 601	Lapplands
Yhteensä — *Total*	**13 486**	**44 012**	**3 835**	**672**	**229**	**223**	**62 487**	**Summa**
1973								**1973**
Uudenmaan	3 215	9 508	591	141	57	53	13 572	Nylands
Turun-Porin	1 778	5 523	439	126	45	3	7 914	Åbo-B:borgs
Ahvenanmaa ...	55	197	22	11	3	1	289	Åland
Hämeen	1 526	5 606	497	107	35	34	7 813	Tavastehus
Kymen	773	2 714	193	64	21	20	3 789	Kymmene
Mikkelin	476	1 493	185	26	11	17	2 208	S:t Michels
Kuopion	535	2 060	164	32	12	12	2 815	Kuopio
Pohjois-Karjalan	386	1 287	128	26	6	9	1 844	Norra Karelens
Vaasan	749	4 189	443	41	12	22	5 456	Vasa
Keski-Suomen ..	515	2 023	162	42	15	23	2 783	Mellersta Finlands
Oulun	833	4 166	464	64	20	22	5 573	Uleåborgs
Lapin	365	1 848	223	43	17	15	2 512	Lapplands
Yhteensä — *Total*	**11 206**	**40 614**	**3 511**	**723**	**254**	**231**	**56 568**	**Summa**
1972								**1972**
Uudenmaan	3 362	9 036	603	153	45	61	13 263	Nylands
Turun-Porin	1 728	5 918	496	94	28	46	8 310	Åbo-B:borgs
Ahvenanmaa ...	68	198	24	4	—	2	296	Åland
Hämeen	1 599	5 634	511	98	37	47	7 931	Tavastehus
Kymen	976	2 706	180	52	15	18	3 949	Kymmene
Mikkelin	417	1 708	158	37	10	17	2 347	S:t Michels
Kuopion	559	2 111	199	47	17	20	2 953	Kuopio
Pohjois-Karjalan	395	1 319	142	27	14	9	1 906	Norra Karelens
Vaasan	907	4 169	425	72	23	19	5 615	Vasa
Keski-Suomen ..	590	2 097	152	44	16	17	2 916	Mellersta Finlands
Oulun	884	4 296	496	76	21	27	5 801	Uleåborgs
Lapin	415	1 943	222	42	20	12	2 654	Lapplands
Yhteensä — *Total*	**11 900**	**41 135**	**3 608**	**746**	**246**	**295**	**57 941**	**Summa**
%								%
1974	21.6	70.4	6.1	1.1	0.4	0.4	100.0	1974
1973	19.8	71.8	6.2	1.3	0.5	0.4	100.0	1973
1972	20.5	71.0	6.2	1.3	0.4	0.5	100.0	1972
• 1971	20.4	70.9	6.2	1.4	0.5	0.6	100.0	1971
1970	20.2	70.7	6.3	1.5	0.7	0.6	100.0	1970
1969	19.7	71.7	5.7	1.7	0.6	0.6	100.0	1969

[1]) Neuvoloiden kirjoissa olleet synnyttäjät. — Förlösta mödrar inskrivna i rådgivningsbyråerna. — *Mothers registered at maternity health centres.*
[2]) Ml. äidit, jonka raskauden kehitysaste on tuntematon. — Inkl. mödrar, vars utvecklingsskede i graviditeten är okänd. — *Incl. mothers, whose stage of pregnancy is unknown.*
• D n:o — Dn 1099/91/78.

2.1.5 Äitiysneuvoloiden asiakkaat ja kätilöiden asiakkaat kotikäynneillä vuonna 1971
Klienter i rådgivningsbyråer för moderskap samt vid hembesök av barnmorskor år 1971
Clients at maternity health centres and on home visits of midwives in 1971

	Lääni — Län — *Province*												Koko maa Hela riket *Whole country*
	Uudenmaan Nylands	Turun-Porin Åbo-B:borgs	Ahvenanmaa Åland	Hämeen Tavastehus	Kymen Kymmene	Mikkelin S:t Michels	Kuopion Kuopio	Pohj.-Karjalan Norra Karelens	Vaasan Vasa	Keski-Suomen Mellersta Finlands	Oulun Uleåborgs	Lapin Lapplands	
1971													
Äitejä — Mödrar — *Mothers*													
1. Raskaana olevia — Havande — *Pregnant*													
Lääkärin vastaanotolla — På läkarmottagning — *On reception of physician*	34 880	18 221	831	17 370	7 506	5 007	4 705	3 917	11 871	5 401	15 890	6 010	131 609
Kätilön vastaanotolla — På barnmorskans mottagning — *On reception of midwife*	125 605	67 816	1 929	70 050	38 701	20 067	28 164	19 278	46 140	27 158	51 578	21 630	518 116
Yhteensä — Summa — *Total*	**160 485**	**86 037**	**2 760**	**87 420**	**46 207**	**25 074**	**32 869**	**23 195**	**58 011**	**32 559**	**67 468**	**27 640**	**649 725**
2. Lapsivuoteisia—Barnsängskvinnor — *Puerperant*													
Lääkärin vastaanotolla — På läkarmottagning — *On reception of physician*	12 223	7 564	181	7 396	3 647	2 135	3 069	2 228	5 874	2 843	5 919	2 665	55 744
Kätilön vastaanotolla — På barnmorskans mottagning — *On reception of midwife*	12 017	7 598	125	7 218	4 239	1 924	2 891	2 494	3 937	3 029	5 755	2 107	53 334
Yhteensä — Summa — *Total*	**24 240**	**15 162**	**306**	**14 614**	**7 886**	**4 059**	**5 960**	**4 722**	**9 811**	**5 872**	**11 674**	**4 772**	**109 078**
1—2 Yhteensä — Summa — *Total*	**184 725**	**101 199**	**3 066**	**102 034**	**54 093**	**29 133**	**38 829**	**27 917**	**67 822**	**38 431**	**79 142**	**32 412**	**758 803**
Muita asiakkaita kätilön vastaanotolla — Övriga klienter i rådgivningsbyråerna på barnmorskans mottagning — *Other clients of midwife at health centres*	**20 044**	**32 603**	**686**	**19 859**	**16 443**	**10 570**	**17 955**	**15 859**	**20 145**	**14 517**	**37 232**	**12 986**	**218 899**
Kätilön kotikäynneillä — Vid hembesök av barnmorska — *On home visits of midwife*													
Raskaana olevia — Havande — *Pregnant*	3 658	5 176	217	4 524	2 694	2 556	5 502	2 850	6 247	2 892	6 530	3 943	46 789
Lapsivuoteisia — Barnsängskvinnor — *Puerperant*	27 966	28 238	771	24 403	10 940	7 697	16 116	8 983	21 487	10 398	21 605	11 387	189 991
Muita asiakkaita—Övriga klienter — *Other clients*	34 274	42 589	1 904	32 766	18 617	14 153	23 024	13 451	31 845	14 775	35 690	15 782	278 870
Yhteensä — Summa — *Total*	**65 898**	**76 003**	**2 892**	**61 693**	**32 251**	**24 406**	**44 642**	**25 284**	**59 579**	**28 065**	**63 825**	**31 112**	**515 650**
1970													
Äitien neuvolakäyntejä — Besök av mödrar på rådgivningsbyråerna — *Visits of mothers to health centres*	**177 924**	**102 614**	**2 995**	**103 670**	**53 357**	**29 372**	**39 823**	**26 016**	**65 253**	**39 801**	**78 195**	**30 870**	**749 890**
Muita asiakkaita kätilön vastaanotolla — Övriga klienter i rådgivningsbyråerna på barnmorskans mottagning — *Other clients of midwife at health centres*	**22 429**	**20 011**	**969**	**16 952**	**9 630**	**7 189**	**11 016**	**7 415**	**11 133**	**7 680**	**25 325**	**7 802**	**147 551**
Kätilön kotikäynneillä — Vid hembesök av barnmorska — *On home visits of midwife*	**65 727**	**77 531**	**2 645**	**64 800**	**32 845**	**25 021**	**53 145**	**26 488**	**62 577**	**29 647**	**68 639**	**33 059**	**542 124**

2.1.5 Äitiysneuvoloiden asiakkaat ja kätilöiden asiakkaat kotikäynneillä vuonna 1972 [1])
Klienter i rådgivningsbyråer för moderskap samt vid hembesök av barnmorskor år 1972 [1])
Clients at maternity health centres and on home visits of midwives in 1972 [1])

	Lääni — Län — *Province*												Koko maa Hela riket *Whole country*
	Uudenmaan Nylands	Turun-Porin Åbo-B:borgs	Ahvenanmaa Åland	Hämeen Tavastehus	Kymen Kymmene	Mikkelin S:t Michels	Kuopion Kuopio	Pohj.-Karjalan Norra Karelens	Vaasan Vasa	Keski-Suomen Mellersta Finlands	Oulun Uleåborgs	Lapin Lapplands	
1972													
Äitejä — Mödrar — *Mothers*													
1. Raskaana olevia — Havande — *Pregnant*													
Lääkärin vastaanotolla — På läkarmottagning — *On reception of physician*	34 771	18 720	868	17 247	7 911	4 991	5 525	3 664	10 973	5 253	15 172	5 608	130 703
Kätilön vastaanotolla — På barnmorskans mottagning — *On reception of midwife*	126 563	67 794	1 989	69 411	37 025	20 606	27 739	19 722	44 575	26 281	50 488	23 743	515 936
Yhteensä — Summa — *Total*	**161 334**	**86 514**	**2 857**	**86 658**	**44 936**	**25 597**	**33 264**	**23 386**	**55 548**	**31 534**	**65 660**	**29 351**	**646 639**
2. Lapsivuoteisia—Barnsängskvinnor — *Puerperant*													
Lääkärin vastaanotolla — På läkarmottagning — *On reception of physician*	11 737	7 333	133	7 287	3 488	2 078	2 683	2 039	5 242	2 752	5 470	2 604	52 846
Kätilön vastaanotolla — På barnmorskans mottagning — *On reception of midwife*	14 064	8 062	118	7 555	4 327	2 091	2 702	2 733	4 167	2 870	5 530	2 195	56 414
Yhteensä — Summa — *Total*	**25 801**	**15 395**	**251**	**14 842**	**7 815**	**4 169**	**5 385**	**4 772**	**9 409**	**5 622**	**11 000**	**4 799**	**109 260**
1—2 Yhteensä — Summa — *Total*	**187 135**	**101 909**	**3 108**	**101 500**	**52 751**	**29 766**	**38 649**	**28 158**	**64 957**	**37 156**	**76 660**	**34 150**	**755 899**
Kätilön kotikäynneillä — Vid hembesök av barnmorska — *On home visits of midwife*													
Raskaana olevia — Havande — *Pregnant*	3 373	4 441	175	3 484	1 969	1 872	4 279	2 201	5 350	2 326	5 443	2 994	37 907
Lapsivuoteisia — Barnsängskvinnor — *Puerperant*	26 846	27 831	597	22 747	9 897	7 126	14 303	7 648	19 785	9 962	20 444	10 711	177 897
1—3 Yhteensä — Summa — *Total*	**30 219**	**32 272**	**772**	**26 231**	**11 866**	**8 998**	**18 582**	**9 849**	**25 135**	**12 288**	**25 887**	**13 705**	**215 804**
	217 354	**134 181**	**3 880**	**127 731**	**64 617**	**38 764**	**57 231**	**38 007**	**90 092**	**49 444**	**102 547**	**47 855**	**971 703**

[1]) Vain raskaana olleet ja lapsivuoteiset asiakkaat, 1. 4. 1972 kätilöiden tehtävät siirtyivät terveydenhoitajille. — Endast havande och barnsängskvinnor, från den 1. 4. 1972 övergick barnmorskornas uppgifter till hälsovårdarna. — *Only pregnant and puerperant women, on 1. 4. 1972 positions of midwives were changed to positions of PH nurses.*

2.1.5 Raskaana olevien ja lapsivuodeajan äitien terveystarkastukset terveyskeskuksissa ja terveydenhoitajien kotikäynneillä vuosina 1973—75
Hälsokontroller av havande mödrar och mödrar under barnsängstiden i hälsovårdscentralerna och vid hälsovårdarnas hembesök åren 1973—75
Health examinations of pregnant and puerperant mothers at health centres and on home visits of PH nurses in 1973—75

	Vuosi — År — *Year*	Lääni — Län — *Province*												Koko maa Hela riket *Whole country*
		Uudenmaan Nylands	Turun-Porin Åbo-B:borgs	Ahvenanmaa Åland	Hämeen Tavastehus	Kymen Kymmene	Mikkelin S:t Michels	Kuopion Kuopio	Pohj.-Karjalan Norra Karelens	Vaasan Vasa	Keski-Suomen Mellersta Finlands	Oulun Uleåborgs	Lapin Lapplands	
Lääkärin suorittamat — Utförda av läkaren — *By a physician*	1975	55 566	32 981	..	29 060	13 050	8 058	10 438	6 072	18 890	11 566	26 400	9 526	[2]) 221 607
	1974	52 438	27 806	923	27 617	11 475	9 138	9 876	5 208	17 817	10 156	23 250	7 582	203 286
	1973	42 394	23 239	947	24 195	9 756	5 925	8 697	3 625	13 695	7 289	20 264	7 526	167 552
Yhtä synnyttäjää kohti — Per barnaföderska — *Per a delivery* [1])	1975	3.5	3.6	..	3.4	3.0	3.4	3.1	2.7	3.1	3.5	4.0	3.4	3.4
	1974	3.4	3.2	3.3	3.2	2.8	3.7	3.2	2.5	3.0	3.3	3.7	2.9	3.2
	1973	3.1	2.9	3.3	3.1	2.6	2.7	3.1	2.0	2.5	2.6	3.6	3.0	3.0
Terveydenhoitajan suorittamat — Utförda av hälsovårdaren — *By a PH nurse:* Terv.keskuksessa — I hälsovårdscentral — *At health centre*	1975	173 443	95 956	..	91 734	49 027	29 879	37 996	23 490	57 009	36 499	68 753	33 556	[3]) 697 342
	1974	156 381	85 853	2 292	95 801	44 949	25 925	35 935	22 631	49 235	33 949	63 887	27 887	644 725
	1973	121 829	65 989	2 203	84 492	41 443	20 291	31 509	19 012	49 162	25 038	58 268	26 494	545 730
Yhtä synnyttäjää kohti — Per barnaföderska — *Per a delivery* [1])	1975	10.8	10.3	..	10.7	11.4	12.5	11.3	10.5	9.3	11.1	10.3	11.8	10.7
	1974	10.2	9.7	8.2	11.2	10.8	10.4	11.8	10.8	8.4	10.9	10.2	10.7	10.3
	1973	9.0	8.3	7.6	10.8	10.9	9.2	11.2	10.3	9.0	9.0	10.5	10.5	9.6
Kotikäynnillä — På hembesök — *On home visit*	1975	31 767	28 832	..	22 672	10 042	6 366	14 269	6 814	20 897	10 720	20 140	10 198	[4]) 182 717
	1974	30 632	26 210	789	26 652	9 054	7 311	13 868	6 850	20 558	10 758	20 136	9 783	181 812
	1973	25 061	23 847	861	25 494	9 657	7 178	13 354	6 988	19 535	8 927	22 403	11 227	174 532
Yhtä synnyttäjää kohti — Per barnaföderska — *Per a delivery* [1])	1975	2.0	3.1	..	2.6	2.3	2.7	4.3	3.1	3.4	3.3	3.0	3.6	2.8
	1974	2.0	3.0	2.8	3.1	2.2	2.9	4.6	3.3	3.5	3.4	3.2	3.8	2.9
	1973	1.8	3.0	3.0	3.3	2.5	3.3	4.7	3.8	3.6	3.2	4.0	4.5	3.1
Yhteensä — Summa — *Total*	1975	**260 776**	**157 769**	..	**143 466**	**72 119**	**44 303**	**62 703**	**36 376**	**96 796**	**58 785**	**115 293**	**53 280**	**1 101 666**
	1974	**239 451**	**139 869**	**4 004**	**150 070**	**65 478**	**42 374**	**59 679**	**34 689**	**87 610**	**54 863**	**107 273**	**45 252**	**1 030 612**
	1973	**189 284**	**113 075**	**4 011**	**134 181**	**60 856**	**33 394**	**53 560**	**29 625**	**82 392**	**41 254**	**100 935**	**45 247**	**887 814**
Yhtä synnyttäjää kohti — Per barnaföderska — *Per a delivery* [1])	1975	16.3	17.0	..	16.7	16.8	18.5	18.7	16.3	15.7	17.8	17.4	18.8	16.9
	1974	15.6	15.9	14.4	17.6	15.8	17.0	19.6	16.5	14.9	17.6	17.2	17.4	16.5
	1973	13.9	14.3	13.9	17.2	16.1	15.1	19.0	16.1	15.1	14.8	18.1	18.0	15.7
	1972	16.4	16.1	13.1	1.61	16.4	16.5	19.4	19.9	16.0	16.9	17.7	18.0	16.8
	1971	15.3	15.9	13.2	16.1	15.9	15.6	18.9	18.9	15.9	17.1	17.9	17.7	16.4

[1]) Äitiysneuvoloiden kirjoissa olleet synnyttäjät (ks. taulu 2.1.3). — Förlösta mödrar inskrivna i rådgivningsbyråer för mödravård (se tabell 2.1.3). — *Mothers registered at health centres and delivered during the year (see table 2.1.3).*
[2]) V. 1976 — År 1976 — *In 1976:* 222 169.
[3]) V. 1976 — År 1976 — *In 1976:* 669 931.
[4]) V. 1976 — År 1976 — *In 1976:* 164 134.

2.1.6 Äitiys- ja lastenhuoltotilastoa vuosina 1939—74
Mödra- och barnavårdsstatistik åren 1939—74
Maternal and child health statistics in 1939—74

Vuosi År *Year*	Imeväiskuolleisuus [1] Spädbarnsdödlighet [1] *Infant mortality* [1]	Neonataalikuolleisuus [2] Neonataldödlighet [2] *Neonatal mortality* [2]	Kuolleena syntyneisyys [3] Dödfödda [3] *Stillbirth ratio* [3]	Äitiyskuolleisuus [4] Moderskapsdödlighet [4] *Maternal mortality* [4]	Äitiysneuvoloiden luku Antal rådgivningsbyråer för mödrar *Number of maternity health centres*		Lastenneuvoloiden luku Antal rådgivningsbyråer för barnavård *Number of child health centres*		Äitiys- ja lastenneuvoloiden kirjoissa olleet Inskrivna i rådgivningsbyråer för mödra- och barnavård *On register at maternity and child health centres*	
					Pää- Huvud- *Main*	Sivu- Sido- *Sub-*	Pää- Huvud- *Main*	Sivu- Sido- *Sub-*	Äidit %:na kaikista synnyttäneistä Mödrar i % av alla föderskor *Mothers in percent of all mothers*	Vuotta nuoremmat lapset [5] %:na elävänä syntyneistä Barn under ett år [5] i % av levande födda *Children under 1 year* [5] *in percent of live births*
1939	69.7	27.4	22.0	4.02	16	124	..	..	11.0	..
1940	88.3	29.8	21.0	4.77	30	155	144	..	20.9	..
1945	63.2	25.3	21.5	4.02	360	278	367	473	86.4	34.6
1950	43.5	21.8	18.9	1.46	690	1 459	712	2 293	92.3	71.0
1955	29.7	18.6	18.2	1.05	844	2 148	784	3 079	95.2	88.7
1960	21.0	14.4	15.3	0.72	878	2 366	967	3 324	96.4	96.7
1961	20.8	15.3	14.4	0.55	879	2 341	966	3 346	96.7	91.8
1962	20.5	15.8	13.4	0.52	890	2 227	959	3 270	97.1	93.5
1963	18.2	13.7	12.6	0.50	903	2 150	961	3 096	97.0	92.6
1964	17.0	13.7	12.3	0.42	916	1 827	1 000	2 943	97.5	94.6
1965	17.6	13.6	12.5	0.26	916	1 581	989	2 790	98.5	94.3
1966	15.0	11.9	11.2	0.31	931	1 236	1 032	2 513	98.3	94.2
1967	14.8	11.8	10.7	0.21	932	972	1 043	2 135	98.2	93.8
1968	14.4	11.3	9.9	0.29	918	731	1 044	1 867	99.2	92.8
1969	14.3	11.1	9.3	0.15	911	565	1 068	1 521	98.9	94.2
1970	13.2	10.5	8.0	0.12	904	466	1 023	1 319	98.9	94.6
1971	12.7	10.0	7.7	0.08	922	406	1 026	1 065	99.9	95.8
1972	12.0	9.7	8.7	0.11	..	..	..	..	98.8	97.4
1973	10.6	8.5	7.4	0.11	..	..	..	..	99.8	97.1
1974	11.0	8.7	7.4	0.05	..	..	..	..	99.8	..

[1]) Vuotta nuorempana kuolleet 1 000 elävänä syntynyttä kohti. — Döda under 1 år per 1 000 levande födda. — *Deaths under 1 year of age per 1 000 live births.*

[2]) Alle 28 vrk:n ikäisinä kuolleet 1 000 elävänä syntynyttä kohti. — Döda under 28 dygn per 1 000 levande födda. — *Deaths under 28 days old per 1 000 live births.*

[3]) Kuolleena syntyneet 1 000 elävänä syntynyttä kohti. — Dödfödda per 1 000 levande födda. — *Stillbirths per 1 000 live births.*

[4]) Synnytykseen sekä raskauden, synnytyksen ja lapsivuodeajan lisätauteihin kuolleet 1 000 elävänä syntynyttä kohti. — Döda i förlossningar samt graviditets-, förlossnings- och barnsängstidens komplikationer per 1 000 levande födda.— *Deaths from deliveries and complications of pregnancy, childbirth and puerperium per 1 000 live births.*

[5]) Vuoden lopussa kirjoissa olleet. — Inskrivna i årets slut. — *Registered at end of year.*

2.1.7 Vuosina 1970—76 syntyneillä lapsilla todetut synnynnäiset epämuodostumat lääneittäin
Medfödda missbildningar hos barn födda åren 1970—76 länsvis
Congenital malformations in children born in 1970—76 by province

Lääni Län *Province*	1970		1971		1972		1973		1974		1975		1976*
		[1]) %		[1]) %		[1]) %		[1]) %		[1]) %		[1]) %	
Uudenmaan — Nylands	239	1.64	214	1.49	174	1.24	155	1.12	169	1.08	146	0.9	155
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	116	1.27	106	1.24	82	0.97	95	1.19	86	0.97	116	1.2	122
Ahvenanmaa — Åland	13	4.55	20	6.56	11	3.67	4	1.32	1	0.36	4	1.3	3
Hämeen — Tavastehus	113	1.29	101	1.23	105	1.30	131	1.67	134	1.58	149	1.7	168
Kymen — Kymmene	70	1.62	116	2.69	73	1.82	83	2.17	99	2.35	111	2.6	115
Mikkelin — S:t Michels	45	1.58	42	1.65	58	2.42	27	1.21	37	1.52	40	1.6	51
Kuopion — Kuopio	26	0.72	38	1.18	24	0.80	20	0.70	22	0.72	32	1.0	25
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	15	0.62	24	1.13	30	1.53	32	1.69	31	1.46	12	0.5	15
Vaasan — Vasa	68	1.08	55	0.90	54	0.95	64	1.16	75	1.26	92	1.5	97
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	56	1.69	32	1.05	34	1.16	27	0.96	29	0.93	25	0.8	54
Oulun — Uleåborgs	187	2.90	142	2.33	131	2.22	82	1.46	84	1.34	129	1.9	97
Lapin — Lapplands	32	1.04	39	1.42	26	0.94	21	0.82	39	1.48	24	0.8	48
Ulkomaat — Utlandet — *Abroad*	2	.	2	.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa — *Total*	**982**	**1.51**	**931**	**1.51**	**802**	**1.35**	**741**	**1.30**	**806**	**1.28**	**880**	**1.3**	**954**

[1]) Elävänä ja kuolleena syntyneistä. — Av levande och dödfödda. — *Of live and stillbirths.*

2.1.8 Vuosina 1963—68 syntyneillä lapsilla todetut synnynnäiset epämuodostumat
Medfödda missbildningar hos barn födda åren 1963—68
Congenital malformations in children born in 1963—68

N:o [1]) Nr [1]) *No.* [1])	Epämuodostuman laatu Missbildningens art *Kind of malformations*	1963	1964	1965	1966	1967	1968
750	Epäsikiö — Monstrum — *Monstrosity*	15	15	16	11	7	21
751	Selkäydinhalkio — Spina bifida — *Spina bifida*	47	38	31	25	32	30
752	Vesipää — Vattenhuvud — *Hydrocephalus*	23	15	17	25	23	19
753	Silmän epämuodostumat — Missbildningar av ögat — *Malformations of eye*	11	8	7	9	8	7
753	Korvan epämuodostumat — Missbildningar av örat — *Malformations of ear*	18	18	18	19	15	26
753	Muut hermoston ja aistinten epämuodostumat — Övriga missbildningar av nervsystemet och sinnesorganen — *Other malformations of nervous system and sense organs*	20	16	16	14	15	10
754	Verenkiertoelinten epämuodostumat — Cirkulationsorganens missbildningar — *Malformations of circulatory system*	73	55	50	59	43	33
755	Suulaki- ja huulihalkio — Kluven läpp, käke och gom — *Cleft palate and harelip*	117	107	120	106	116	104
756.0	Mahaportin ahtauma — Pylorusstenos — *Hypertrophic pyloric stenosis*	44	35	11	18	16	17
756.1	Peräaukon umpeuma — Anusatresi — *Imperforata anus*	13	13	19	11	11	8
756.2	Muut ruoansulatuselinten epämuodostumat — Övriga missbildningar av matsmältningsorganen — *Other malformations of digestive organs*	43	47	32	29	19	20
757	Suku- ja virtsaelinten epämuodostumat — Urogenitalorganens missbildningar — *Malformations of genitourinary system*	58	37	52	46	38	38
746	Lattajalka — Plattfot — *Flat foot*	27	25	14	22	13	7
747	Vaivaisenluu ja haraisovarvas — Hallux valgus och varus *Hallux valgus and varus*	—	1	1	—	1	—
748	Kampurajalka — Klumpfot — *Clubfoot*	126	130	112	111	66	54
758.0	Lonkan virheasento — Coxaluxation — *Dislocation of hip*	223	259	288	293	284	255
758.1-6	Muut luiden ja nivelten epämuodostumat — Övriga missbildningar av skelett och leder — *Other malformations of bone and joint*	119	99	62	90	97	81
759	Muut epämuodostumat — Övriga missbildningar — *Other malformations*	70	55	49	59	67	46
	Yhteensä — Summa — *Total*	**1 047**	**973**	**915**	**947**	**871**	**776**

[1]) Numerointi v. 1957 käyttöön otetun kansainvälisen yksityiskohtaisen tautinimistön mukaan. — Numreringen enligt den internationella detaljerade nomenklaturen för sjukdomar, som infördes år 1957. — *Coding according to the International Detailed List of Diseases taken into use in 1957.*

2.1.9 Vuosina 1970—76 syntyneillä lapsilla todetut synnynnäiset epämuodostumat syntymäkuukauden mukaan
Medfödda missbildningar hos barn födda åren 1970—76 enligt födelsemånad
Congenital malformations in children born in 1970—76 by month of birth

Kuukausi Månad *Month*	1970	[1]) %	1971	[1]) %	1972	[1]) %	1973	[1]) %	1974	[1]) %	1975	[1]) %	1976*
Tammikuu — Januari — *January*	77	1.50	74	1.51	67	1.42	55	1.20	75	1.48	70	1.4	76
Helmikuu — Februari — *February*	81	1.61	71	1.51	82	1.76	67	1.53	56	1.16	76	1.7	76
Maaliskuu — Mars — *March*	96	1.53	83	1.43	90	1.59	81	1.55	70	1.22	81	1.4	83
Huhtikuu — April — *April*	91	1.49	88	1.57	72	1.29	55	1.12	71	1.31	77	1.5	91
Toukokuu — Maj — *May*	94	1.58	79	1.42	76	1.36	50	0.98	61	1.09	80	1.3	78
Kesäkuu — Juni — *June*	81	1.44	75	1.43	59	1.14	72	1.50	71	1.35	68	1.1	82
Heinäkuu — Juli — *July*	83	1.55	80	1.52	50	1.01	52	1.06	73	1.35	71	1.2	73
Elokuu — Augusti — *August*	75	1.40	79	1.56	69	1.49	45	0.94	81	1.54	62	1.1	83
Syyskuu — September — *September*	79	1.50	76	1.51	57	1.22	65	1.36	57	1.09	80	1.5	89
Lokakuu — Oktober — *October*	81	1.62	82	1.65	59	1.26	65	1.37	72	1.38	76	1.3	77
Marraskuu — November — *November*	69	1.44	77	1.62	62	1.39	62	1.40	61	1.25	81	1.6	68
Joulukuu — December — *December*	75	1.47	67	1.44	59	1.28	72	1.57	58	1.15	58	1.0	74
Yhteensä — Summa — *Total*	**982**	**1.51**	**931**	**1.51**	**802**	**1.35**	**741**	**1.30**	**806**	**1.28**	**880**	**1.3**	**954**

[1]) Elävänä ja kuolleena syntyneistä. — Av levande och dödfödda. — *Of live and stillbirths.*

2.1.10 Vuosina 1971—76 syntyneillä lapsilla todetut synnynnäiset epämuodostumat
Medfödda missbildningar hos barn födda åren 1971—76
Congenital malformations in children born in 1971—76

N:o [1] Nr [1] *No.* [1]	Epämuodostuman laatu Missbildningens art *Kind of malformations*	1971	1972	1973	1974	1975	1976*
740.99	Aivottomuus — Anencefali — *Anencephalus*	15	6	10	11	18	22
741.00-99	Selkäydinhalkio — Spina bifida — *Spina bifida*	17	21	10	16	14	9
742.00-99	Vesipää — Hydrocefali — *Hydrocephalus*	20	14	13	5	18	14
743.00-99	Muut hermoston epämuodostumat — Andra missbildningarna i nervsystemet — *Other congenital anomalies of nervous system*	11	18	10	18	14	11
744.00-99	Silmän epämuodostumat — Ögonmissbildningar — *Congenital anomalies of eye*	5	4	3	6	6	5
745.00-99	Korvan, kasvojen ja kaulan epämuodostumat — Missbildningar av öra, ansikte och hals — *Congenital anomalies of ear, face and neck*	31	22	17	31	35	42
746.09-99	Sydämen epämuodostumat — Hjärtfel — *Congenital anomalies of heart*	45	30	40	24	38	44
747.09-99	Muut verenkiertoelinten epämuodostumat — Andra missbildningar i cirkulationsorganen — *Other congenital anomalies of circulatory system*	27	22	7	11	10	12
748.00-99	Hengityselinten epämuodostumat — Missbildningar i andningsorganen — *Congenital anomalies of respirat. system*	7	6	4	4	5	7
749.00-29	Huulihalkio, suulakihalkio — Kluven läpp, käke och gom — *Cleft palate and cleft lip*	93	78	79	97	104	97
750.10	Mahaportin ahtauma — Pylorusstenos — *Pyloric stenos*	11	5	5	7	7	2
750.00-99	Muut ruoansulatuskanavan ylempien osien epämuodostumat — Andra missbildningar i matsmältningskanalens övre del — *Other congenital anomalies of upper alimentary tract*	11	8	11	11	3	14
751.00-99	Muut ruoansulatuselinten epämuodostumat — Andra missbildningar i matsmältningsorganen — *Other congenital anomalies of digestive system*	34	32	19	17	20	31
752.00-99	Sukuelinten epämuodostumat — Missbildningar i genitalorganen — *Congenital anomalies of genital organs*	73	49	36	39	47	39
753.00-99	Virtsaelinten epämuodostumat — Missbildningar i urinorganen — *Congenital anomalies of urinary system*	20	11	10	12	8	15
754.00-09	Kampurajalka — Klumpfot — *Clubfoot*	55	52	58	52	57	59
755.60-61	Lonkkaluksaatio — Coxaluxation — *Congenital dislocation of hip*	282	278	222	249	249	326
755.00-99	Muut raajojen epämuodostumat — Andra missbildningar av extremiteterna — *Other congenital anomalies of limbs*	108	79	90	93	98	97
756.00-99	Muut luuston ja lihaksiston epämuodostumat — Andra missbildningar i skelett och muskulatur — *Other congenital anomalies of musculoskeletal system*	15	12	14	18	23	13
757.00-99	Ihon, hiusten ja kynsien epämuodostumat — Missbildningar av hud, hår och naglar — *Congenital anomalies of skin, hair and nails*	1	3	2	4	10	7
758.00-99	Muut ja tarkemmin määrittelemättömät epämuodostumat — Andra och ospecificerade missbildningar — *Other and unspecified congenital anomalies*	4	12	9	10	3	5
759.30	Mongolismi — Mongolismus — *Down's disease*	21	19	33	27	38	40
759.40-48	Muut autosomalisten kromosomien aiheuttamat epämuodostumat — Andra missbildningar orsakade av autosomala kromosomer — *Other syndromes due to autosomal abnormality*	2	—	—	1	5	3
759.50-59	Muut sukukromosomien aiheuttamat epämuodostumat — Andra missbildningar orsakade av könkromosomer — *Other syndromes due to sex chromosome abnormality*	—	6	—	1	1	—
759.00-99	Muut useiden elinten samanaikaiset epämuodostumat — Andra missbildningar i flera organsystem — *Congenital syndromes affecting multiple systems*	23	15	39	42	49	40
	Yhteensä — Summa — *Total*	**931**	**802**	**741**	**806**	**880**	**954**

[1]) Numerointi v. 1969 käyttöön otetun tautiluokituksen mukaan. — Numreringen enligt klassifikationen av sjukdomar, som infördes år 1969. — *Coding according to ICD, taken into use in 1969.*

2.1.11 Lastenneuvoloiden vastaanotot vuonna 1971
Mottagningar i rådgivningsbyråer för barnavård år 1971
Receptions at child health centres in 1971

Lääni Län *Province*	Terveystaloja Hälsogårdar *Health houses*	Lastenneuvoloita Rådgivningsbyråer för barnavård *Child health centres* Pääneuvoloita Huvudbyråer *Main centres*	Sivuneuvoloita Sidobyråer *Sub-centres*	Lääkärin vastaanottoja Läkarens mottagningar *Receptions of physician* Pääneuvoloissa I huvudbyråer *At main centres* Luku Antal *Number*	Kävijöitä keskim. vast.ottoa kohti Besök i medeltal per mottagning *Average attendance per reception*	Sivuneuvoloissa I sidobyråer *At sub-centres* Luku Antal *Number*	Kävijöitä keskim. vast.ottoa kohti Besök i medeltal per mottagning *Average attendance per reception*	Yhteensä Summa *Total*	Terveyssisaren vastaanottoja Hälsosysterns mottagningar *Receptions of PH nurse* Pääneuvoloissa I huvudbyråer *At main centres* Luku Antal *Number*	Kävijöitä keskim. vast.ottoa kohti Besök i medeltal per mottagning *Average attendance per reception*	Sivuneuvoloissa I sidobyråer *At sub-centres* Luku Antal *Number*	Kävijöitä keskim. vast.ottoa kohti Besök i medeltal per mottagning *Average attendance per reception*	Yhteensä Summa *Total*
1971													
Uudenmaan — Nylands ...	66	120	93	5 918	14.1	757	8.3	6 675	[1]) 13 107	[1]) 7.3	[1]) 2 395	[1]) 5.8	[1]) 15 502
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	103	166	55	4 594	12.0	342	17.6	4 936	13 523	6.0	906	5.4	14 429
Ahvenanmaa — Åland	4	15	5	205	12.3	16	11.8	221	902	4.1	124	3.0	1 026
Hämeen — Tavastehus	87	147	59	3 895	13.8	253	21.9	4 148	18 852	5.5	1 044	8.2	19 896
Kymen — Kymmene	49	78	51	1 615	15.5	125	14.0	1 740	7 542	7.1	823	4.6	8 365
Mikkelin — S:t Michels	32	46	74	976	14.7	91	17.9	1 067	4 441	8.5	594	4.5	5 035
Kuopion — Kuopio	40	51	52	1 050	15.5	60	17.2	1 110	5 267	8.4	496	5.5	5 763
P. Karjalan — N. Karelens	45	54	60	848	16.1	111	12.8	959	4 922	8.6	676	7.2	5 598
Vaasan — Vasa	76	130	132	2 612	12.4	424	13.0	3 036	9 864	6.1	1 997	6.4	11 861
K. Suomen — M. Finlands	32	57	48	1 112	14.6	183	10.0	1 295	5 378	7.0	576	4.5	5 954
Oulun — Uleåborgs	51	96	241	2 513	15.3	304	14.4	2 817	11 249	5.7	1 636	6.1	12 885
Lapin — Lapplands	42	66	195	916	16.6	119	15.7	1 035	6 332	6.8	1 353	6.0	7 685
Yhteensä — Summa — *Total*	**627**	**1 026**	**1 065**	**26 254**	**14.0**	**2 785**	**13.4**	**29 039**	**101 379**	**6.6**	**12 620**	**6.0**	**113 999**
1970	631	1 023	1 319	25 472	14.5	2 850	14.1	28 322	99 887	6.4	13 222	5.6	113 109
1969	640	1 068	1 521	25 004	14.6	2 975	14.2	27 979	93 839	6.3	13 466	5.5	107 305
1968	658	1 044	1 867	22 899	15.0	3 233	14.2	26 132	[1]) 90 198	[1]) 6.3	[1]) 14 813	[1]) 5.2	[1]) 105 011
1967	660	1 043	2 135	22 895	15.0	3 930	12.2	26 825	[1]) 86 811	[1]) 6.3	[1]) 18 361	[1]) 4.5	[1]) 105 172
1966	656	1 032	2 513	22 019	14.7	4 366	12.1	26 385	[1]) 85 950	[1]) 5.8	[1]) 17 887	[1]) 5.1	[1]) 103 837
1965	633	989	2 790	20 935	14.5	4 846	11.8	25 781	[1]) 82 991	[1]) 5.8	[1]) 19 268	[1]) 4.8	[1]) 102 259
1964	663	1 000	2 943	20 385	14.6	5 034	11.3	25 419	88 419	6.3	19 836	5.2	108 255

[1]) Ilman Helsinkiä, jossa vastaanotot tapahtuvat sopimuksen mukaan. — Utom Helsingfors, där mottagningarna sker enligt avtal. — *Without Helsinki, where receptions take place by agreement.*

2.1.12 Lastenneuvoloiden kirjoihin vuoden kuluessa otetut ja vuoden lopussa kirjoissa olleet lapset vuonna 1971—73
I rådgivningsbyråer för barnavård under året och i slutet av året inskrivna barn åren 1971—73
Children registered at child health centres during the year and children on register at the end of the years 1971—73

Lääni *Province*	Kirjoihin otettu vuoden kuluessa Inskrivna under året *Registered during the year* — Ikä — Ålder — *Age*: Alle 1 kk Under 1 mån. *Under 1 month* — Yhteensä Summa *Total*	%:na elävänä syntyneistä I % av de levande födda *Per 100 live births*	1—12 kk 1—12 mån. *1—12 months*	Alle 1 vuosi Under 1 år *Under 1 year* — Yhteensä Summa *Total*	%:na elävänä syntyneistä I % av de levande födda *Per 100 live births*	1—6 vuotta 1—6 år *1—6 years*	Yhteensä Summa *Total*	Kirjoissa vuoden lopussa Inskrivna i slutet av året *On register at the end of the year* — Ikä — Ålder — *Age*: Alle 1 vuosi Under 1 år *Under 1 year*	1—6 vuotta 1—6 år *1—6 years*	Yhteensä Summa *Total*	Län
1973											**1973**
Uudenmaan	12 934	94.9	516	13 450	98.7	174	13 624	13 178	91 026	104 204	Nylands
Turun-Porin	7 174	90.8	189	7 363	93.2	44	7 407	7 487	54 279	61 766	Åbo-Björneborgs
Ahvenanmaa	283	94.6	14	297	99.3	4	301	287	2 020	2 307	Åland
Hämeen	7 273	93.2	329	7 602	97.4	54	7 656	7 409	53 570	60 979	Tavastehus
Kymen	3 492	90.2	137	3 629	95.6	44	3 673	3 648	27 463	31 111	Kymmene
Mikkelin	2 043	93.4	106	2 149	97.2	8	2 157	2 146	16 528	18 674	S:t Michels
Kuopion	2 425	85.6	282	2 707	95.5	9	2 716	2 754	20 906	23 660	Kuopio
Pohjois-Karjalan .	1 629	86.5	157	1 786	94.8	2	1 788	1 850	14 049	15 899	Norra Karelens
Vaasan	5 005	91.2	271	5 276	96.1	163	5 439	5 325	37 578	42 903	Vasa
Keski-Suomen ...	2 507	90.2	186	2 693	96.9	17	2 710	2 693	19 508	22 201	Mellersta Finlands
Oulun	4 781	87.1	531	5 312	95.0	34	5 346	5 391	37 166	42 557	Uleåborgs
Lapin	2 223	87.3	220	2 443	96.5	56	2 499	2 459	18 030	20 489	Lapplands
Yhteensä — *Total*	**51 769**	**91.2**	**2 938**	**54 707**	**96.4**	**609**	**55 316**	**54 627**	**392 123**	**446 750**	**Summa**
1972											**1972**
Uudenmaan	13 142	94.6	..	..	..	..	..	13 461	91 966	105 427	Nylands
Turun-Porin	7 905	95.2	..	..	..	..	..	8 199	57 346	65 545	Åbo-Björneborgs
Ahvenanmaa	279	94.3	..	..	..	..	..	295	1 909	2 204	Åland
Hämeen	7 438	93.0	..	..	..	..	..	7 799	55 142	62 941	Tavastehus
Kymen	3 739	94.3	..	..	..	..	..	3 873	28 707	32 580	Kymmene
Mikkelin	2 174	91.4	..	..	..	..	..	2 272	17 506	19 778	S:t Michels
Kuopion	2 784	93.7	..	..	..	..	..	2 932	22 383	25 315	Kuopio
Pohjois-Karjalan .	1 601	82.6	..	..	..	..	..	1 822	14 805	16 627	Norra Karelens
Vaasan	5 225	92.5	..	..	..	..	..	5 359	38 633	43 992	Vasa
Keski-Suomen ...	2 534	87.1	..	..	..	..	..	2 730	20 563	23 293	Mellersta Finlands
Oulun	5 526	94.9	..	..	..	..	..	5 526	39 388	44 914	Uleåborgs
Lapin	2 350	86.1	..	..	..	..	..	2 577	19 102	21 679	Lapplands
Yhteensä — *Total*	**54 697**	**92.9**	..	..	..	..	..	**56 845**	**407 450**	**464 295**	**Summa**
1971											**1971**
Uudenmaan	13 489	94.9	559	14 048	98.8	138	14 186	13 331	92 922	106 253	Nylands
Turun-Porin	8 108	95.9	213	8 321	98.4	43	8 364	8 303	58 711	67 014	Åbo-B:borgs
Ahvenanmaa	291	96.4	11	302	100.0	1	303	299	1 922	2 221	Åland
Hämeen	7 572	92.7	342	7 914	96.9	56	7 970	7 900	57 099	64 999	Tavastehus
Kymen	4 027	93.8	140	4 167	97.1	23	4 190	4 167	29 939	34 106	Kymmene
Mikkelin	2 277	90.4	190	2 467	97.9	8	2 475	2 362	18 776	21 138	S:t Michels
Kuopion	2 958	92.5	209	3 167	99.0	7	3 174	3 135	23 019	26 154	Kuopio
Pohjois-Karjalan .	1 855	88.2	217	2 072	98.6	—	2 072	1 937	16 030	17 967	Norra Karelens
Vaasan	5 639	93.3	305	5 944	98.3	85	6 029	5 873	39 832	45 705	Vasa
Keski-Suomen	2 508	83.4	384	2 892	96.1	17	2 909	2 847	21 299	24 146	Mellersta Finlands
Oulun	5 412	89.5	399	5 811	96.1	38	5 849	5 775	41 152	46 927	Uleåborgs
Lapin	2 269	83.6	382	2 651	97.7	45	2 696	2 595	20 517	23 112	Lapplands
Yhteensä — *Total*	**56 405**	**92.4**	**3 351**	**59 756**	**97.9**	**461**	**60 217**	**58 524**	**421 218**	**479 742**	**Summa**
1970	58 763	91.0	3 649	62 412	96.7	339	62 751	61 072	433 355	494 427	1970
1969	61 722	91.5	3 825	65 547	97.2	306	65 853	63 569	449 685	513 254	1969
1968	66 370	90.1	5 484	71 854	97.6	382	72 236	69 731	457 674	527 405	1968
1967	69 205	89.5	5 009	74 214	96.0	401	74 615	72 514	461 207	533 721	1967

2.1.13 Lääkärien asiakkaat lastenneuvolavastaanotoilla ja koulutarkastuksissa ja terveyssisarten asiakkaat lastenneuvola- ja muilla vastaanotoilla, koulutarkastuksissa ja kotikäynneillä vuonna 1971
Läkarnas klienter på mottagning i rådgivningsbyrå för barnavård och vid skolundersökningar samt hälsosystrarnas klienter på rådgivningsbyrå- och andra mottagningar, vid skolundersökningar och hembesök år 1971
Clients of physicians at child health centres and on school examinations and clients of PH nurses at child health centres or elsewhere, on school examinations and on home visits in 1971

	Lääni — Län — *Province*												
	Uudenmaan Nylands	Turun-Porin Åbo-B:borgs	Ahvenanmaa Åland	Hämeen Tavastehus	Kymen Kymmene	Mikkelin S:t Michels	Kuopion Kuopio	Pohj.-Karjalan Norra Karelens	Vaasan Vasa	Keski-Suomen Mellersta Finlands	Oulun Uleåborgs	Lapin Lapplands	Yhteensä Summa *Total*
1971													
Alle 1 v — Under 1 år — *Under 1 year*													
Vastaanotolla — På mottagning — *On reception:*													
Lääkärin — Hos läkare — *Of physician*	33 274	20 428	703	19 896	9 070	4 961	5 768	4 204	11 477	5 647	12 173	4 970	132 571
Terveyssisaren — Hos hälsosyster — *Of PH nurse*	111 393	51 901	1 726	59 651	30 500	15 720	18 806	14 441	22 302	19 270	31 637	15 128	392 475
Terv.sisaren kotikäynnillä — Vid hembesök av hälsosyst. — *On home visit of PH nurse*	14 558	26 643	783	20 895	10 357	9 006	12 438	8 919	22 715	7 423	22 124	10 767	166 628
Yhteensä — Summa — *Total*	**159 225**	**98 972**	**3 212**	**100 442**	**49 927**	**29 687**	**37 012**	**27 564**	**56 494**	**32 340**	**65 934**	**30 865**	**691 674**
1—6 v — år — *years*													
Vastaanotolla — På mottagning *On reception:*													
Lääkärin — Hos läkare — *Of physician*	63 331	40 156	1 914	38 556	17 278	10 623	11 013	10 069	25 799	12 255	29 729	10 854	271 577
Terveyssisaren — Hos hälsosyster — *Of PH nurse*	123 049	58 927	1 346	59 432	35 403	19 933	23 147	24 022	43 938	24 571	44 296	23 158	481 222
Terv.sisaren kotikäynnillä — Vid hembesök av hälsosyst. — *On home visit of PH nurse*	24 286	34 565	964	25 995	12 173	12 713	15 685	10 480	27 686	8 326	29 581	16 657	219 111
Yhteensä — Summa — *Total*	**210 666**	**133 648**	**4 224**	**123 983**	**64 854**	**43 269**	**49 845**	**44 571**	**97 423**	**45 152**	**103 606**	**50 669**	**971 910**
7—14 v — år — *years*													
Vastaanotolla ja koulutarkastuksessa — På mottagning och vid skolundersökning — *On reception and school examination:*													
Lääkärin — Hos läkare — *Of physician*	61 274	22 538	924	33 151	13 628	8 804	11 632	9 163	18 457	10 191	21 316	12 672	223 750
Terveyssisaren — Av hälsosyster — *Of PH nurse*	301 078	243 915	8 634	275 922	117 031	75 243	100 347	86 693	153 905	86 294	180 397	135 215	1 764 674
Terv.sisaren kotikäynnillä — Vid hembesök av hälsosyst. — *On home visit of PH nurse*	7 138	15 787	602	11 635	6 471	6 264	7 542	5 911	13 171	3 692	13 471	7 845	99 529
Yhteensä — Summa — *Total*	**369 490**	**282 240**	**10 160**	**320 708**	**137 130**	**90 311**	**119 521**	**101 767**	**185 533**	**100 177**	**215 184**	**155 732**	**2 087 953**
15 v ja yli — 15 år och över — *15 years and over*													
Vastaanotolla ja koulutarkastuksessa — På mottagning och vid skolundersökning — *On reception and school examination:*													
Lääkärin — Av läkare — *Of physician*	3 144	4 739	218	5 617	1 748	1 229	1 434	1 821	2 556	1 914	4 816	3 107	32 343
Terveyssisaren — Av hälsosyster — *Of PH nurse*	139 721	152 618	4 292	139 634	82 876	43 544	55 066	49 307	135 894	48 348	131 495	52 509	1 035 304
Terv.sisaren kotikäynnillä — Vid hembesök av hälsosyst. — *On home visit of PH nurse*	179 199	111 894	8 509	96 658	43 715	33 334	40 709	21 154	116 748	22 618	75 165	33 047	782 750
Yhteensä — Summa — *Total*	**322 064**	**269 251**	**13 019**	**241 909**	**128 339**	**78 107**	**97 209**	**72 282**	**255 198**	**72 880**	**211 476**	**88 663**	**1 850 397**
Kaikkiaan — Inalles — *Total*													
Vastaanotolla ja koulutarkastuksessa — På mottagning och vid skolundersökning — *On reception and school examination:*													
Lääkärin — Av läkare — *Of physician*	161 023	87 861	3 759	97 220	41 724	25 617	29 847	25 257	58 289	30 007	68 034	31 603	660 241
Terveyssisaren — Av hälsosyster — *Of PH nurse*	675 241	507 361	15 998	534 639	265 810	154 440	197 366	174 463	356 039	178 483	387 825	226 010	3 673 675
Terv.sisaren kotikäynnillä — Vid hembesök av hälsosyst. — *On home visit of PH nurse*	225 181	188 889	10 858	155 183	72 716	61 317	76 374	46 464	180 320	42 059	140 341	68 316	1 268 018
Yhteensä — Summa — *Total*	**1 061 445**	**784 111**	**30 615**	**787 042**	**380 250**	**241 374**	**303 587**	**246 184**	**594 648**	**250 549**	**596 200**	**325 929**	**5 601 934**

2.1.14 Alle 7-vuotiaiden terveystarkastukset terveyskeskuksissa ja terveydenhoitajien kotikäynneillä vuosina 1973—75
Hälsokontroller av barn under 7 år i hälsovårdscentralerna och vid hälsovårdarnas hembesök åren 1973—75
Health examinations of children aged under 7 years at health centres and on home visits of PH nurses in 1973—75

	Vuosi — År — *Year*	Lääni — Län — *Province*												Yhteensä Summa *Total*
		Uudenmaan Nylands	Turun-Porin Åbo-B:borgs	Ahvenanmaa Åland	Hämeen Tavastehus	Kymen Kymmene	Mikkelin S:t Michels	Kuopion Kuopio	Pohj.-Karjalan Norra Karelens	Vaasan Vasa	Keski-Suomen Mellersta Finlands	Oulun Uleåborgs	Lapin Lapplands	
Lääkärin suorittamat — Utförda av läkaren — *By a physician*														
Alle 1-vuotiaat — Under 1 år — *Under 1 year*	1975	35 190	21 036	..	19 971	9 256	4 724	6 573	4 341	11 156	6 445	12 128	5 337	[2]) 136 217
	1974	31 430	20 839	554	19 786	8 064	4 205	5 505	2 902	10 325	6 028	10 921	4 164	124 723
	1973	27 622	16 006	982	17 586	7 533	4 169	5 041	2 252	8 736	4 783	11 123	4 430	110 263
1—6-vuotiaat — 1—6 år — *1—6 year*	1975	65 641	42 766	..	43 176	20 270	10 357	12 965	8 424	24 167	12 804	25 901	10 435	[3]) 276 906
	1974	60 606	37 277	633	40 625	18 308	9 073	11 728	5 783	24 631	12 939	24 810	8 897	255 310
	1973	54 494	35 812	1 737	39 199	16 582	10 113	11 336	6 140	22 626	10 946	25 895	10 773	245 653
Yhteensä — Summa — *Total*	1975	**100 831**	**63 862**	..	**63 147**	**29 526**	**15 081**	**19 538**	**12 765**	**38 029**	**19 249**	**35 323**	**15 772**	**413 123**
	1974	**92 036**	**58 116**	**1 187**	**60 411**	**26 372**	**13 278**	**17 233**	**8 685**	**34 956**	**18 967**	**35 731**	**13 061**	**380 033**
	1973	**82 116**	**51 818**	**2 719**	**56 785**	**24 115**	**14 282**	**16 377**	**8 392**	**31 362**	**15 729**	**37 018**	**15 203**	**355 916**
Yhtä lasta kohti — Per barn — *Per a child* [1])	1975	1.0	1.0	..	1.1	1.0	0.9	0.9	0.9	0.9	1.1	0.9	0.8	0.9
	1974	0.9	0.9	0.5	1.0	0.9	0.8	0.8	0.6	0.8	0.9	0.9	0.7	0.9
	1973	0.8	0.8	1.2	0.9	0.8	0.8	0.7	0.5	0.7	0.7	0.9	0.8	0.8
Terveydenhoitajan suorittamat — Utförda av hälsovårdaren — *By a PH nurse*														
1. Terveyskeskuksessa I hälsovårdscentral *At health centre:*														
Alle 1-vuotiaat — Under 1 år — *Under 1 year*	1975	142 050	65 446	..	70 160	34 658	16 972	22 389	14 927	38 836	20 763	41 751	19 648	487 600
	1974	118 187	55 556	1 776	63 000	30 663	16 955	19 790	15 227	36 976	20 392	38 372	16 343	433 237
	1973	96 623	43 213	2 961	57 698	29 231	14 403	17 796	11 886	31 055	16 601	31 874	15 152	368 493
1—6-vuotiaat — 1—6 år — *1—6 year*	1975	136 953	61 245	..	76 816	37 578	21 870	29 059	17 120	44 319	22 860	43 944	26 835	518 599
	1974	140 139	51 873	949	63 210	31 725	20 369	24 332	20 059	44 727	25 074	47 505	29 163	499 125
	1973	106 583	54 766	2 030	67 909	34 316	18 373	23 101	19 506	40 577	21 838	40 972	23 660	453 631
2. Kotikäynnillä — På hembesök — *On home visit*														
Alle 1-vuotiaat — Under 1 år — *Under 1 year*	1975	37 677	34 711	..	28 417	11 060	8 241	17 373	6 444	27 310	12 173	26 545	12 185	222 136
	1974	32 331	31 586	874	27 340	11 102	9 479	17 229	8 438	26 226	11 304	26 886	11 845	214 640
	1973	31 762	25 650	867	30 530	12 844	8 687	16 798	7 723	25 324	11 669	27 112	14 268	213 234
1—6-vuotiaat — 1—6 år — *1—6 year*	1975	4 253	7 806	..	5 215	2 159	2 698	4 413	2 400	6 280	2 188	8 499	4 476	50 387
	1974	4 673	13 216	391	7 506	2 603	3 879	5 219	2 836	8 521	3 330	11 100	6 329	69 603
	1973	7 092	17 448	922	13 084	4 578	4 848	6 822	4 482	11 209	3 504	15 011	8 901	98 301
Yhteensä — Summa — *Total*	1975	**320 933**	**169 208**	..	**180 608**	**85 405**	**49 781**	**73 234**	**40 891**	**116 745**	**57 984**	**120 739**	**63 144**	[4]) **1 278 722**
	1974	**295 330**	**152 231**	**3 990**	**161 056**	**76 093**	**50 682**	**66 570**	**46 560**	**116 450**	**60 100**	**123 863**	**63 680**	**1 216 605**
	1973	**242 060**	**141 077**	**6 780**	**169 221**	**81 369**	**46 311**	**64 517**	**43 597**	**108 165**	**53 612**	**114 969**	**61 981**	**1 133 659**
Yhtä lasta kohti — Per barn — *Per a child* [1]) ...	1975	3.2	2.7	..	3.0	2.9	2.9	3.3	2.8	2.9	3.2	2.9	3.4	2.9
	1974	2.9	2.5	1.8	2.7	2.5	2.9	3.0	3.1	2.8	2.8	3.0	3.3	2.8
	1973	2.4	2.2	3.1	2.8	2.6	2.5	2.8	2.8	2.5	2.4	2.7	3.1	2.5
Kaikkiaan — Inalles — *Grand total*	1975	**421 764**	**233 070**	..	**243 755**	**114 981**	**64 862**	**92 772**	**53 656**	**152 068**	**77 233**	**158 768**	**78 916**	**1 691 845**
	1974	**387 366**	**210 347**	**5 177**	**221 467**	**102 465**	**63 960**	**83 803**	**55 245**	**151 406**	**79 067**	**159 594**	**76 741**	**1 596 638**
	1973	**324 176**	**192 895**	**9 499**	**226 006**	**105 484**	**60 593**	**80 894**	**51 989**	**139 527**	**69 341**	**151 987**	**77 184**	**1 489 575**
Yhtä lasta kohti — Per barn — *Per a child* [1])	1975	4.2	3.8	..	4.1	3.9	3.8	4.2	3.7	3.8	4.2	3.9	4.2	3.9
	1974	3.8	3.4	2.4	3.7	3.4	3.6	3.7	3.7	3.7	3.7	3.8	4.0	3.7
	1973	3.1	3.0	4.3	3.7	3.4	3.3	3.5	3.4	3.3	3.1	3.6	3.8	3.3

[1]) 0—6-vuotias maassa asuva väestö 31. 12. — I landet bosatt befolkning 0—6-åringar 31. 12. — *Resident pop. aged 0—6 years, at 31. 12.*
[2]) V. 1976 — År 1976 — *In 1976:* 141 325.
[3]) V. 1976 — År 1976 — *In 1976:* 257 994.
[4]) V. 1976 — År 1976 — *In 1976:* 1 262 840.

2.1.15 Vuotta nuorempana kuolleet tuhatta elävänä syntynyttä kohti vuosina 1891—1974
Döda under 1 år per 1 000 levande födda åren 1891—1974
Deaths under 1 year per 1 000 live births in 1891—1874

	1891—1900	1901—1910	1911—1920	1921—1930	1931—1940	1941—1950	1951—1960	1961—1965	1966—1970	1972	1973	1974
	Vuosikeskiarvot — I medeltal per år — *Annual means*											
Imeväiskuolleisuus [1]) — Spädbarnsdödlighet [1]) — *Infant mortality* [1])	141.8	123.8	111.9	91.8	72.0	56.0	28.6	18.8	14.4	12.0	10.6	11.0
Ensiviikon kuolleisuus [2]) — Första veckans dödlighet [2]) — *First week mortality* [2])	22.7	19.5	19.3	20.6	19.2	16.0	14.5	12.9	10.0	8.3	7.4	7.3
Neonataalikuolleisuus [3]) — Neonatal dödlighet [3]) — *Neonatal mortality* [3])	44.9	38.3	37.2	35.6	29.6	24.4	17.6	14.4	11.4	9.7	8.5	8.7
Ensiviikon jälkeinen kuolleisuus [4]) — Dödlighet efter första veckan [4]) — *Mortality after first week* [4])	119.1	104.3	92.6	71.2	52.8	40.0	14.1	5.8	4.4	3.7	3.2	3.7

[1]) 0 { Vrk Dygn—11 *Days* } { Kk Mån. *Months*
[2]) 0 { Vrk Dygn— 6 *Days* } { Vrk Dygn *Days*
[3]) 0 { Vrk Dygn—27 *Days* } { Vrk Dygn *Days*
[4]) 7 { Vrk Dygn—11 *Days* } { Kk Mån. *Months*

2.1.15b Äitiysneuvoloiden kirjoissa olleet 600—1 250 g painaneet lapset elinajan mukaan 1963—75
Levande födda barn 600—1 250 g registrerade i rådgivningsbyråer enligt livslängd 1963—75
At maternal health centres registerad live born infants weighing 600—1 250 g by life time 1963—75

	1963	1965	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Kuollut 0—7 vrk:n iässä — Döda i åldern 0—7 dygn — *Deaths at age of 0—7 days* (% — *p.c.*)	84.9	83.2	66.4	72.1	64.9	71.1	64.3	64.2
Kuollut 8—14 vrk:n iässä — Döda i åldern 8—14 dygn — *Deaths at age of 8—14 days* (% — *p.c.*)	2.4	1.0	4.0	2.1	1.3	1.0	1.9	2.6
Elossa yli 14 vrk. — Vid liv över 14 dygn — *Living over 14 days* (% — *p.c.*)	12.7	15.8	29.6	25.8	33.8	27.9	33.8	33.2
Yhteensä — Summa — *Total*	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Elävänä syntyneet — Levande födda — *Live births* (600—1 250 g)	245	298	274	229	239	197	213	225

2.1.16 Imeväiskuolleisuus lääneittäin ja kuukausittain vuosina 1955—74
Spädbarnsdödlighet enligt län och månad åren 1955—74
Infant mortality by province and month in 1955—74

Vuosi / År / Year	Lääni — Län — Province															
	Uudenmaan Nylands		Turun-Porin Åbo-Björneborgs		Ahvenanmaa Åland		Hämeen Tavastehus		Kymen Kymmene		Mikkelin S:t Michels		Pohjois-Karjalan Norra-Karelens		Kuopion Kuopio	
	Yhteensä Summa *Total*	Maalaisk. Landskomm. *Rural comm.*	Yhteensä Summa *Total*	Maalaisk. Landskomm. *Rural comm.*	Yhteensä Summa *Total*	Maalaisk. Landskomm. *Rural comm.*	Yhteensä Summa *Total*	Maalaisk. Landskomm. *Rural comm.*	Yhteensä Summa *Total*	Maalaisk. Landskomm. *Rural comm.*	Yhteensä Summa *Total*	Maalaisk. Landskomm. *Rural comm.*	Yhteensä Summa *Total*	Maalaisk. Landskomm. *Rural comm.*	Yhteensä Summa *Total*	Maalaisk. Landskomm. *Rural comm.*
1974	10.1	11.9	10.1	9.0	3.5	—	12.1	16.4	12.9	7.8	10.8	7.2	15.6	13.2	10.2	13.1
1973	10.4	10.8	11.0	12.5	3.3	—	10.5	10.5	11.1	7.7	8.1	8.9	5.8	7.5	12.0	14.1
1972	10.8	9.4	12.6	13.5	3.4	7.6	12.2	12.7	11.3	8.0	13.9	12.5	11.4	14.0	11.8	14.7
1971	12.2	11.0	12.5	12.2	16.6	7.2	12.4	12.9	10.5	10.5	13.5	17.2	8.1	8.5	12.8	14.4
1970	13.8	14.3	13.9	14.5	14.1	23.3	12.6	13.5	15.5	13.2	13.5	12.5	10.5	12.3	13.0	7.7
1969	14.7	16.6	15.4	14.2	6.7	—	14.2	15.8	13.5	13.9	15.4	14.8	12.8	12.3	14.0	13.7
1968	14.4	9.2	14.9	12.7	12.7	13.8	13.1	13.3	12.5	11.9	12.7	11.0	15.6	15.3	14.4	15.0
1967	14.7	13.1	14.2	12.5	3.0	6.8	16.4	18.9	12.5	16.3	17.1	20.0	14.2	14.6	14.9	16.3
1966	13.5	15.4	14.3	12.7	18.5	24.0	13.7	13.1	15.3	16.3	12.7	10.1	21.3	19.8	14.9	15.5
1965	17.0	14.2	17.5	19.2	8.3	6.0	14.9	14.9	14.5	15.3	18.8	20.4	21.3	23.8	22.6	21.6
1964	15.3	14.4	15.5	14.0	12.7	6.1	16.9	16.5	16.3	15.8	17.1	19.6	18.5	20.0	17.8	16.7
1963	19.8	19.5	17.6	15.3	13.7	13.0	16.4	17.5	12.8	12.5	17.0	17.1	18.3	18.8	16.5	14.4
1962	19.6	15.9	21.4	21.4	20.2	29.2	20.3	23.7	18.4	14.2	16.9	18.2	27.3	30.4	19.3	19.2
1961	19.7	19.1	19.2	18.4	6.3	—	20.8	18.9	15.7	15.3	20.9	24.2	25.6	28.1	24.3	24.5
1960	15.6	14.7	18.2	20.2	21.3	26.1	19.6	17.8	18.0	18.3	18.8	17.8	26.1	24.9	26.8	29.0
1959	20.8	21.7	23.0	23.2	22.6	29.2	23.5	25.5	16.8	16.3	26.0	25.9	.	.	27.8	28.5
1958	22.2	25.5	19.6	19.9	21.2	18.2	23.1	22.1	17.9	16.8	20.9	22.5	.	.	33.1	33.2
1957	18.8	16.3	22.3	22.8	21.4	16.4	27.0	24.3	21.1	21.0	32.1	33.1	.	.	32.0	33.9
1956	17.5	16.0	23.2	23.5	15.2	19.0	26.5	25.7	21.8	21.9	30.4	32.6	.	.	30.5	31.3
1955	20.3	21.4	27.3	28.4	42.9	37.3	27.9	27.7	27.4	27.4	29.3	30.8	.	.	32.0	34.9

2.1.17 Lasten tapaturmaiset kuolemat niiden syyn mukaan vuonna 1971—72
Barns död genom olyckor enligt skadans orsak år 1971—72
Accidental deaths of children by external cause of injury in 1971—72

N:o [1]) / Nr [1]) / *No* [1])	Vamman syy / Skadans orsak / *External cause of injury*	Yhteensä Summa *Total*		Suurkaupungit [2]) Storstäder [2]) *Big towns* [2])						Muut kaupungit ja kauppalat Övriga städer och köpingar *Other urban communes*						Maalaiskunnat Landskommuner *Rural communes*					
				Ikä — Ålder — *Age*																	
				0		1—4		5—14		0		1—4		5—14		0		1—4		5—14	
		1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972
	1971—72																				
810—823	Moottoriajoneuvotapaturmat — Motorfordonsolyckor — *Motor vehicle accidents*	153	158	—	1	3	4	9	21	—	2	12	10	42	34	—	1	20	21	67	64
800—807 825—845	Muut liikennetapaturmat — Andra olycksfall i trafik — *Other transport accidents*	17	21	—	—	—	1	2	1	—	—	—	1	4	7	—	1	2	—	9	10
859—877	Myrkytystapaturmat — Förgiftningsolycksfall — *Accidental poisoning by solid and liquid substances*	4	3	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	2	—	—	—	—	1	1
880—887	Putoamis- ja kaatumistapaturmat — Olycksfall förorsakade vid fall — *Accidental falls*	8	5	—	—	—	—	1	1	2	—	—	2	1	2	1	—	2	—	1	—
890—899	Avotulen aiheuttamat tapaturmat — Olyckor orsakade av öppen eld — *Accidents caused by fires and flames*	12	5	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	2	1	—	—	2	3	4	1
910	Hukkumistapaturmat — Drunknningsolyckor — *Accidental drowning and submersion*	54	63	—	—	1	5	5	4	—	—	3	9	10	17	—	1	14	11	21	16

[1]) Numerointi v. 1969 käyttöön otetun tautiluokituksen mukaan (E-sarja). — Numreringen enligt klassifikationen av sjukdomar, som infördes år 1969 (E-
[2]) Helsinki, Turku ja Tampere. — Helsingfors, Åbo och Tammerfors. — *Helsinki, Turku and Tampere.*

Keski-Suomen Mellersta Finlands		Vaasan Vasa		Oulun Uleåborgs		Lapin Lapplands		Koko maa Hela riket *Whole country*		Kuukausi Månad *Month*													Avioton syntyneet Födda utom äktenskap *Illegitimate*
Yhteensä Summa *Total*	Maalaisk. Landskomm. *Rural comm.*	Yhteensä Summa *Total*	Maalaisk. Landskomm. *Rural comm.*	Yhteensä Summa *Total*	Maalaisk. Landskomm. *Rural comm.*	Yhteensä Summa *Total*	Maalaisk. Landskomm. *Rural comm.*	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar *Urban communes*	Maalaiskunnat Landskommuner *Rural communes*	Tammikuu — Januari *January*	Helmikuu — Februari *February*	Maaliskuu — Mars *March*	Huhtikuu — April *April*	Toukokuu — Maj *May*	Kesäkuu — Juni *June*	Heinäkuu — Juli *July*	Elokuu — Augusti *August*	Syyskuu — September *September*	Lokakuu — Oktober *October*	Marraskuu — November *November*	Joulukuu — December *December*	Yhteensä Summa *Total*	
11.1	12.4	12.7	13.7	9.8	10.3	10.3	10.5	10.7	11.6	11.6	12.0	9.7	7.8	8.1	12.4	9.6	14.4	8.7	10.6	15.3	13.6	11.0	15.4
11.9	14.1	10.6	13.2	10.8	11.2	13.7	12.8	10.2	11.4	15.1	13.4	10.4	9.2	10.5	14.1	9.2	8.0	8.2	9.2	10.3	11.0	10.6	18.9
11.0	11.7	14.0	12.9	12.0	13.1	13.6	14.0	11.7	12.5	13.3	11.5	8.4	11.2	13.4	13.0	11.4	15.9	13.6	13.1	11.1	8.8	12.0	23.4
13.6	10.5	14.1	15.5	13.2	13.6	16.9	16.8	12.4	13.0	13.8	11.6	11.6	12.6	12.5	11.5	13.4	12.2	13.0	14.8	9.5	15.8	12.7	21.7
12.4	13.5	12.3	12.7	12.3	12.9	14.1	12.0	13.2	13.0	20.0	13.2	11.5	14.3	13.9	12.9	11.5	9.6	9.9	14.1	14.5	13.8	13.2	22.7
16.1	18.9	12.9	11.8	12.4	12.8	15.8	18.2	14.0	14.5	13.8	15.9	11.9	15.1	14.2	16.7	13.8	16.8	10.2	14.1	16.8	12.4	14.3	25.3
10.6	12.3	13.5	13.3	17.2	19.3	20.0	21.9	14.7	14.2	16.1	15.0	12.8	13.7	14.9	12.3	14.3	14.8	17.2	15.4	14.6	12.5	14.4	27.3
16.5	17.0	13.0	13.0	13.8	15.1	19.3	21.5	14.1	15.6	18.6	14.7	12.4	13.9	15.2	16.2	13.9	13.1	15.1	14.3	14.3	16.4	14.8	32.8
14.6	16.0	15.6	13.6	15.9	17.3	19.1	22.0	14.3	15.7	15.9	13.3	14.1	12.6	15.9	13.9	17.1	14.6	14.6	15.7	14.0	18.3	15.0	26.4
18.9	19.9	13.8	14.4	20.3	21.3	21.6	22.3	16.6	18.5	19.6	18.5	15.2	15.9	15.7	20.3	17.3	17.3	14.2	19.8	18.9	19.5	17.6	37.4
17.8	17.7	15.7	17.8	21.4	22.5	19.3	19.4	16.3	17.7	19.7	19.6	16.5	15.8	15.3	20.4	17.9	15.7	12.4	15.4	18.5	17.5	17.0	37.3
18.7	18.6	17.8	18.2	18.3	18.7	26.4	26.3	18.5	18.0	21.4	19.7	16.6	17.3	16.4	20.1	18.0	18.2	15.5	17.4	17.4	20.8	18.2	44.4
24.4	24.2	19.1	20.1	20.0	20.9	22.3	21.2	20.1	20.8	21.6	21.9	18.9	23.5	20.8	17.3	20.9	16.6	17.2	23.5	19.8	24.9	20.5	42.7
18.5	17.1	20.7	20.6	23.3	24.1	24.3	22.3	20.5	21.0	21.7	21.2	20.2	22.0	20.4	20.8	21.9	21.6	15.7	19.9	19.7	24.6	20.8	39.4
23.1	23.7	21.3	21.7	26.4	26.4	27.7	26.0	19.4	22.0	28.9	23.8	20.1	20.7	24.1	18.6	17.0	19.4	18.3	21.9	20.1	20.2	21.0	45.8
.	.	23.4	23.1	25.5	27.9	26.3	26.2	21.5	24.8	27.1	24.5	25.6	21.4	24.1	19.6	21.2	21.6	20.1	23.0	27.3	28.4	23.6	38.2
.	.	25.2	25.7	27.5	28.7	31.5	34.1	22.0	26.0	30.4	28.3	23.8	26.5	24.0	23.8	22.1	22.8	22.1	20.6	28.8	21.3	24.5	43.2
.	.	26.9	28.7	39.5	42.1	41.1	44.6	23.8	30.2	28.6	29.1	25.9	27.1	27.0	24.7	29.9	23.2	22.5	26.4	34.5	36.6	27.9	48.8
.	.	25.4	25.7	30.8	30.9	31.8	32.9	23.2	27.0	35.6	31.8	24.3	27.2	24.0	24.6	20.8	20.2	24.7	25.7	22.9	26.9	25.7	50.6
.	.	28.1	27.9	40.4	39.8	42.3	44.9	25.6	31.7	31.2	32.6	32.3	30.0	33.0	29.9	25.4	24.9	25.5	27.2	29.9	34.5	29.7	56.4

2.1.17 Jatk. — Forts. — *Cont.*

N:o [1]) Nr [1]) *No* [1])	Vamman syy Skadans orsak *External cause of injury*	Yhteensä Summa *Total*		Suurkaupungit [2]) Storstäder [2]) *Big towns* [2])						Muut kaupungit ja kauppalat Övriga städer och köpingar *Other urban communes*						Maalaiskunnat Landskommuner *Rural communes*					
				Ikä — Ålder — *Age*																	
				0		1—4		5—14		0		1—4		5—14		0		1—4		5—14	
		1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972
922	Ampuma-aseen luodin aiheuttamat tapaturmat — Olyckor genom skott från skjutvapen — *Accidents caused by firearm missiles*	—	4	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
916—921 923—928 —949	Pääasiassa työmaatapaturmat — Olycksfall huvudsakligen av typen industriolycksfall — *Accidents mainly of industrial type*	6	7	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	3	1	—	2	2	2	—	1
	Muut tapaturmat — Andra olycks-händelser — *Other accidents*	34	36	3	8	2	1	2	—	6	5	1	3	2	2	8	10	7	1	3	6
	Kaikkiaan — Inalles — *Total*	267	302	3	9	6	11	20	29	11	7	19	25	65	66	8	15	49	38	106	102
	Tytöt — Flickor — *Girls*	95	101	—	5	—	3	5	11	3	1	10	5	19	16	2	10	23	14	33	36
	Pojat — Gossar — *Boys*	192	201	3	4	6	8	15	18	8	6	9	20	46	50	6	5	26	24	73	66
	Väestö iän mukaan — Befolkningen enligt ålder — *Population by age* (0—14)																				
	Tyttöjä — Flickor — *Girls* ... 1971	537 057		5 421		22 890		52 991		11 652		48 193		127 418		12 675		59 606		196 211	
	1972	526 995		4 988		20 840		53 438		12 140		52 501		139 301		11 171		52 277		180 339	
	Poikia — Gossar — *Boys* 1971	558 952		5 537		23 808		55 038		11 866		50 316		132 433		13 323		62 425		204 206	
	1972	548 783		5 431		21 695		55 201		12 825		54 517		145 191		11 801		54 677		187 445	

serien). — *Coding according to ICD, taken into use in 1969 (E numbers).*

2.1.18 Kouluterveydenhuolto vuosina 1973—75
Skolhälsovården åren 1973—75
School health care in 1973—75

	Vuosi — År — *Year*	Lääni — Län — *Province*					
		Uudenmaan Nylands	Turun-Porin Åbo-B:borgs	Ahvenanmaa Åland	Hämeen Tavastehus	Kymen Kymmene	Mikkelin S:t Michels
Luokkakohtaisissa määräaikaistarkastuksissa lääkärin tutkimat oppilaat — *Pupils examined by a physician in periodic health examinations*	1975	61 309	38 590	..	37 756	21 500	12 593
	1974	49 011	38 379	879	38 192	20 780	13 465
Terveiksi todetut — *Healthy*	1975	40 487	26 827	..	22 629	14 640	9 069
	1974	29 220	24 020	516	23 446	12 966	8 382
%:na tutkituista — *In p.c. of pupils*	1975	66.0	69.5	..	59.9	68.1	72.0
	1974	59.6	62.6	58.7	61.4	62.4	62.2
Seulontatutkimuksen perusteella tai muusta syystä lääkärin tarkastamat oppilaat — *Pupils examined by a physician because of screening or other medical cause*	1975	65 910	15 631	..	27 799	9 914	8 268
	1974	53 093	11 214	553	29 755	6 775	7 204
Yhteensä — *Total*	1975	127 219	54 221	..	65 555	31 414	20 861
	1974	102 104	49 593	1 432	67 947	27 555	20 669
	1973	112 239	48 875	450	59 665	25 666	15 263
Erikoislääkärin tutkimat oppilaat — *Pupils examined by a specialized physician*	1975	4 543	8 143	..	7 101	1 905	1 576
	1974	12 076	8 036	..	5 237	2 928	1 978
	1973	7 406	2 733	154	4 945	1 619	1 828
Oppilaiden käynnit terveydenhoitajan luona — *Visits of pupils to PH nurse*	1975	460 464	198 295	..	248 813	68 311	61 972
	1974	416 494	132 890	4 954	224 743	63 813	48 149
	1973	356 389	131 308	2 605	215 579	71 237	48 532
Määräaikaistarkastuksissa terveydenhoitajan tutkimat oppilaat — *Pupils examined by a PH nurse in periodic health examinations*	1975	178 712	108 643	..	167 666	51 048	34 780
	1974	154 973	115 153	3 179	182 424	48 788	34 085
Seulontatutkimukset — *Screenings*	1975	345 601	291 651	..	287 178	182 206	115 578
	1974	358 860	295 760	3 132	291 457	181 037	123 365
	1973	214 052	180 732	4 884	176 886	131 486	48 496
Seulontatutkimuksissa ja muissa tarkastuksissa ensi kertaa todetut eräät häiriöt ja erikoislääkärin tutkimat tapaukset — *New health disturbances found in screenings and in other examinations and cases examined by a specialized physician:*							
Näkövika — *Defective vision*	1974	4 218	2 930	196	3 287	2 012	1 514
Erikoislääkärin tarkastamat — *Pupils exam. by a specialized physician*	1974	3 347	2 569	133	2 734	1 611	1 262
Kuulovika — *Defective hearing*	1974	990	859	174	906	348	368
Erikoislääkärin tutkimat — *Pupils examined by a specialized physician*	1974	628	584	89	651	174	166
Mielenterveydenhäiriö — *Mental disorder*	1974	1 701	559	24	1 027	353	266
Erikoislääkärin tutkimat — *Pupils examined by a specialized physician*	1974	301	76	14	121	31	68
Psykologin tarkastamat — *Examined by a psychologist*	1974	713	255	17	450	212	198
Puhe- ja äänihäiriö — Speech and voice disorder	1974	1 909	525	32	1 314	522	231
Luku- ja kirjoitushäiriö — *Reading and writing disorder*	1974	1 244	498	83	422	441	242
Tuki- ja liikuntaelinten viat ja sairaudet — *Orthopedic defects*	1974	4 544	2 574	125	2 795	1 442	1 434
Matala hemoglobiini — *Low hemoglobin*	1974	3 618	2 636	206	2 141	1 801	1 211
Lihavuus — *Obesity*	1974	1 365	812	40	1 119	508	368
Gynekologinen häiriö — *Gynecological disorder*	1974	601	398	18	444	227	173
Kansa-, perus- ja oppikoulujen oppilaat, syyslukukausi — *Pupils in primary, comprehensive and secondary schools, autumn term*	1975	167 917	107 427	3 148	104 416	56 236	36 546
	1974	166 776	108 246	3 042	105 482	56 805	36 938
	1973	164 744	107 360	3 009	105 620	57 360	37 743

[1]) V. 1976 — År 1976 — *In 1976:* 279 360.
[2]) V. 1976 — År 1976 — *In 1976:* 192 424.
[3]) V. 1976 — År 1976 — *In 1976:* 201 604.

Kuopion Kuopio	Pohj.-Karjalan Norra Karelens	Vaasan Vasa	Keski-Suomen Mellersta Finlands	Oulun Uleåborgs	Lapin Lapplands	Yhteensä Summa Total	
							Av läkare undersökta elever klassvis vid regelbundna kontroller
15 026	12 548	25 482	14 497	28 339	15 207	[1]) 282 847	
17 526	12 368	20 859	16 199	31 041	14 184	272 883	
10 724	7 741	19 315	9 781	19 698	11 038	[2]) 191 949	Friska
12 682	7 994	14 389	9 711	20 022	10 456	173 804	
71.4	61.7	75.8	67.5	69.5	72.6	67.9	I % av de kontrollerade
72.4	64.6	69.0	59.9	64.5	73.7	63.7	
							Av läkare kontrollerade på basen av sållningsundersök eller annan orsak
8 263	5 523	7 549	9 346	12 702	5 920	[3]) 176 825	
6 350	4 377	7 340	9 376	11 943	3 966	151 946	
23 289	18 071	33 031	23 843	41 041	21 127	459 672	Summa
23 876	16 745	28 199	25 575	42 984	18 150	424 829	
21 312	11 331	23 152	20 777	34 843	17 178	390 751	
1 336	2 906	5 715	332	7 183	4 751	45 491	Av specialistläkare undersökta elever
2 965	2 995	3 749	1 156	4 374	4 259	49 753	
2 158	2 236	3 687	915	4 629	6 607	38 917	
61 087	50 000	72 015	85 231	129 691	55 555	1 491 434	Elevernas besök hos hälsovårdaren
68 235	39 209	66 515	89 180	120 105	56 328	1 330 615	
58 675	34 591	70 052	48 995	125 324	50 182	1 213 469	
							Av hälsovårdare undersökta elever vid regelbundna kontroller
53 208	30 420	59 698	39 379	83 746	39 010	846 310	
61 124	30 876	58 000	36 565	90 445	41 725	857 337	
132 402	129 111	195 038	125 218	206 120	147 573	2 157 676	Sållningsundersökningar
148 809	133 576	190 632	147 491	276 131	153 513	2 303 763	
98 748	82 127	119 899	88 794	224 489	94 703	1 465 296	
							För första gången konstaterade hälsostörningar vid sållningsundersökningar och övriga kontroller och specialistläkarens undersökta fall
2 042	1 273	2 995	1 105	3 469	2 093	27 134	Synfel
1 623	1 169	2 146	810	2 478	1 715	21 597	Undersökta av specialistläkare
383	262	549	281	424	691	6 235	Hörselfel
214	165	350	110	214	570	3 915	Undersökta av specialistläkare
266	225	268	206	649	183	5 727	Psykiska störningar
65	64	40	20	112	64	976	Undersökta av specialistläkare
127	159	130	76	292	117	2 746	Undersökta av psykolog
475	145	313	628	564	360	7 018	Tal- och röstrubbningar
287	164	572	557	541	386	5 437	Läs- och skrivrubbningar
874	1 454	1 176	1 342	1 981	787	20 528	Fel och sjukdomar i skelett och rörelseorgan
2 474	1 343	1 908	1 018	2 721	2 224	23 301	Lågt hemoglobin
529	288	644	463	975	406	7 517	Fetma
301	126	556	218	496	315	3 873	Gynekologiska störningar
							Eleverna i folk- och grundskolorna och läroverken, höst termin
45 615	32 340	72 383	42 810	80 395	41 915	791 148	
46 482	33 183	72 583	43 419	81 729	43 247	797 932	
46 967	33 259	72 367	43 024	82 812	44 180	798 445	

2.1.19 Rokottamattomat kansa- ja peruskoulun I-luokan oppilaat syyslukukauden alussa 1974
De ovassinerade I-klassister i folk- och grundskola i början av höstterminen 1974
Unvaccinated firstgraders of primary schools at beginning of autumn term 1974

Rokottamattomat I-luokkalaiset Ovaccinerade I-klassister *Unvaccinated firstgraders*	Lääni — Län — *Province* Uudenmaan Nylands	Turun-Porin Åbo-B:borgs	Ahvenanmaa Åland	Hämeen Tavastehus	Kymen Kymmene	Mikkelin S:t Michels	Kuopion Kuopio	Pohjois-Karjalan Norra Karelens	Vaasan Vasa	Keski-Suomen Mellersta Finlands	Oulun Uleåborgs	Lapin Lapplands	Yhteensä Summa *Total*	Rokottamattomat[1] Ovaccinerade[1] *Unvaccinated*[1] %	Rokotetut[1] Vaccinerade[1] *Vaccinated*[1] %
Syyslukukausi 1974 — Höstterminen 1974 — *Autumn term 1974*															
Rokottamatta seuraavia tauteja vastaan — Ovaccinerade mot — *Unvaccinated against:*															
Hinkuyskä — Kikhosta — *Pertussis*	276	552	2	104	57	93	85	82	169	56	142	149	1 767	2.4	97.6
Isorokko — Smittkoppor — *Variola*	4 454	4 939	49	4 308	872	616	927	573	2 351	917	871	588	21 465	28.9	71.1
Jäykkäkouristus — Stelkramp — *Tetanus*	276	552	2	104	57	93	85	82	169	56	142	149	1 767	2.4	97.6
Kurkkumätä — Difteri — *Diphtheria*	276	552	2	104	57	93	85	82	169	56	142	149	1 767	2.4	97.6
Lapsihalvaus — Barnförlamning — *Polio*	414	770	1	160	69	271	95	115	185	108	122	237	2 547	3.4	96.6
Tuberkuloosi— Tuberkulos — *Tuberculosis*	91	251	—	19	13	6	2	12	5	11	15	7	432	0.6	99.4

[1]) Prosentteina I-luokkalaisista (74 257). — I procent av I-klassister (74 257). — *As percentage of firstgraders (74 257).*

2.1.20 Kouluterveydenhuollon pitkäaikaissairaat oppilaat vuonna 1975
Långvarigt sjuka elever i skolhälsovården år 1975
Chronically ill üüüils in school health care in 1975

Lääni Län *Province*	Liikuntavamma Rörelselyte *Defect in musculo-skeletal system*	Aivovaurio Hjärnskada *Brain injury*	Astma Astma *Asthma*	Sokeritauti Sockersjuka *Diabetes*	Sydänvika Hjärtfel *Heart defect*	Reuma Reuma *Rheumatism*	Munuaisvika Njurskada *Kidney defect*	Yhteensä Summa *Total*	1 000 oppilasta kohti Per 1 000 elever *Per 1 000 pupils*	Muu sairaus tai vamma Övriga sjukdomar och skador *Other diseases and defects*	Yhteensä Summa *Total*
Uudenmaan — Nylands ...	242	298	978	462	272	129	282	2 663	15.8	654	3 317
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	224	328	760	386	330	74	213	2 315	21.5	1 565	3 880
Ahvenanmaa — Åland	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Hämeen — Tavastehus	265	243	595	360	242	86	170	1 961	18.8	1 948	3 909
Kymen — Kymmene	112	126	284	204	123	44	84	977	17.4	428	1 405
Mikkelin — S:t Michels	88	50	137	122	64	55	56	572	15.7	644	1 216
Kuopion — Kuopio	55	98	173	135	113	35	44	653	14.3	610	1 263
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	49	81	154	146	90	23	61	604	18.7	256	860
Vaasan — Vasa	153	168	391	236	155	46	102	1 251	17.3	571	1 822
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	65	104	295	140	63	28	55	750	17.5	578	1 328
Oulun — Uleåborgs	169	117	468	213	127	50	135	1 279	15.9	1 329	2 608
Lapin — Lapplands	60	92	267	115	97	51	65	747	17.8	242	989
Yhteensä — Summa — *Total*	**1 482**	**1 705**	**4 502**	**2 519**	**1 676**	**621**	**1 267**	[1]) **13 772**	**17.5**	**8 825**	[2]) **22 597**
1974	1 381	1 507	3 280	2 360	1 559	549	949	11 585	14.6	8 133	19 718

[1]) V. 1976 — År 1976 — *In 1976:* 13 875.
[2]) V. 1976 — År 1976 — *In 1976:* 23 037.

2.1.22 Kouluhammaslääkärien toiminta läänittäin lukuvuonna 1970/71 [1])
Skoltandläkarverksamhet länsvis under läsåret 1970/71 [1])
School dental services by province in the school year 1970/71 [1])

Lääni Län *Province*	Kunnat, joissa on ollut kouluhammaslääkäritoimintaa Kommuner med skoltandläkarverksamhet *Communes with school dental services*		Kouluhammaslääkärit Skoltandläkare *School dentists*	Oppilaat lukuvuonna 1970/71 Elever under läsåret 1970/71 *Pupils in the school year 1970/71*	Tarkastettuja Undersökta *Examined pupils*		Tarkastetuista hoidon tarpeessa Av undersökta i behov av vård *Of examined, treatment needed*	Hoidettu valmiiksi Slutbehandlade *Complete treatment*	100 valm.hoid. lasta kohti Per 100 slutbehandlade barn *Per 100 pupils treated compl.*				Tarkastettuja kouluhammaslääk. kohti Undersökta per skoltandläkare *Examined pupils per school dentist*	Valm.hoid. kouluhammaslääk. kohti Slutbehandlade per skoltandläkare *Completely treated pupils per school dentist*
	Luku Antal *Number*	%			Luku Antal *Number*	%	%		Hampaan täyttämisiä Tandfyllningar *Filling of teeth*	Juuriholtoja Rotbehandlingar *Root treatment*	Maitohampaan poistoja Temporära tänders extraheringar *Deciduous teeth extracted*	Pysyvän hampaan poistoja Permanenta tänders extraheringar *Permanent teeth extracted*		
1970/71	**Lukuvuosi — Läsår** — *School year*													
Uudenmaan — Nylands ...	43	100.0	180	82 324	81 344	98.0	86.0	62 537	304	14	50	4	452	347
Turun-Porin — Åbo-B:borgs	105	100.0	213	70 384	[3]) 70 541	100.0	89.2	58 882	325	13	56	6	341	280
Ahvenanmaa — Åland	16	100.0	4	2 703	2 361	87.3	78.1	1 873	..	..	..	..	..	..
Hämeen — Tavastehus	55	98.2	177	63 420	[3]) 63 445	100.0	83.9	51 087	328	17	61	7	373	289
Kymen — Kymmene	32	97.0	61	35 812	35 730	99.8	85.9	27 491	256	10	56	5	586	451
Mikkelin — S:t Michels ...	29	96.7	57	25 772	25 278	98.0	85.3	20 203	350	15	74	12	466	354
Kuopion — Kuopio	25	100.0	47	34 585	30 458	88.1	85.8	24 479	316	14	57	16	652	521
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	21	100.0	38	27 427	25 602	88.3	93.4	20 995	327	19	73	17	730	553
Vaasan — Vasa	69	93.2	117	51 338	46 038	89.7	91.3	37 645	349	16	72	15	393	322
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	31	100.0	52	31 030	28 513	91.9	90.0	23 873	338	16	81	11	504	391
Oulun — Uleåborgs	53	94.6	95	64 812	56 745	87.6	90.0	42 543	363	16	80	20	597	448
Lapin —Lapplands	25	100.0	52	34 951	31 543	90.2	86.6	24 970	344	10	75	14	607	480
Yhteensä — Summa — *Total*	**504**	**97.9**	**1 100**	**524 558**	**497 598**	**94.9**	**85.7**	**396 578**	**327**	**14**	**64**	**10**	**461**	**360**
1969/1970	505	96.9	1 104	517 976	491 544	94.9	88.1	386 771	327	15	66	14	452	350
1968/1969	507	97.3	1 078	526 218	474 940	90.3	87.3	373 195	325	14	67	15	441	346
1967/1968	525	97.9	1 035	[4]) 535 150	496 812	[4]) 92.8	82.9	352 077	341	16	74	18	480	340
1966/1967	524	97.6	1 000	[4]) 548 302	482 285	[4]) 88.0	84.2	345 632	330	17	80	20	482	346
1965/1966	528	96.9	959	[4]) 564 842	479 367	[4]) 84.9	84.1	342 582	325	17	81	21	498	356
1964/1965	510	93.4	944	[4]) 583 282	467 339	[4]) 80.1	83.5	320 226	320	18	84	22	493	339
1963/1964	500	91.4	917	[4]) 598 307	435 389	[4]) 72.8	79,6	285 842	316	19	82	23	475	312
	Syyslukukausi 1970— Höstterminen 1970 — *Autumn term 1970*													
Uudenmaan — Nylands ...	40	93.0	169	82 324	45 675	55.5	77.0	29 764	265	12	50	3	270	176
Turun-Porin — Åbo-B:borgs	103	98.1	206	70 384	39 824	56.6	81.7	26 694	311	15	61	5	194	130
Ahvenanmaa — Åland [2]) ..	..	..	..	2 703	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Hämeen — Tavastehus	55	96.5	168	63 420	40 892	64.5	77.6	23 658	309	16	62	6	243	141
Kymen — Kymmene	30	90.9	60	35 812	19 145	53.5	78.1	13 310	238	9	60	5	319	222
Mikkelin — S:t Michels ...	29	96.7	57	25 772	14 643	56.8	77.5	9 707	330	15	86	12	257	170
Kuopion — Kuopio	26	96.3	47	34 585	17 555	50.8	79.6	12 561	288	13	61	14	374	267
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	19	90.5	35	27 427	13 487	49.2	90.4	9 013	324	20	87	17	385	258
Vaasan — Vasa	65	87.3	110	51 338	24 099	46.9	85.2	17 347	330	14	83	15	219	158
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	30	97.0	60	31 030	16 577	53.4	86.4	11 416	332	15	86	11	276	190
Oulun — Uleåborgs	52	92.9	94	64 812	27 885	43.0	88.6	19 796	338	16	91	37	297	211
Lapin — Lapplands	24	96.0	50	34 951	16 260	46.5	82.5	11 836	289	8	88	12	325	237
Yhteensä — Summa — *Total*	**473**	**91.3**	**1 056**	**524 558**	**276 042**	**52.6**	**81.4**	**185 102**	**302**	**13**	**70**	**8**	**261**	**195**
	Kevätlukukausi 1971 — Vårterminen 1971 — *Spring term 1971*													
Uudenmaan — Nylands ...	42	97.7	179	82 324	35 669	43.3	97.4	32 773	340	15	50	5	199	183
Turun-Porin — Åbo-B:borgs	99	94.3	197	70 384	30 717	43.6	91.0	32 188	337	12	51	7	161	163
Ahvenanmaa — Åland [2]) ..	16	100.0	4	2 703	2 361	87.3	78.1	1 873	..	..	..	..	..	..
Hämeen — Tavastehus	53	94.6	176	63 420	22 553	35.6	87.6	27 429	344	17	61	8	143	156
Kymen — Kymmene	32	97.0	61	35 812	16 585	46.3	94.9	14 181	273	10	51	6	272	232
Mikkelin — S:t Michels	28	93.3	53	25 772	10 635	41.3	87.6	10 496	369	15	62	13	225	198
Kuopion — Kuopio	24	96.0	41	34 585	12 903	37.3	80.0	11 918	344	16	53	22	319	291
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	21	100.0	38	27 427	12 115	44.2	92.0	11 982	330	18	62	19	375	315
Vaasan — Vasa	64	86.5	112	51 338	21 939	42.7	90.5	20 298	366	17	62	18	196	181
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	31	100.0	59	31 030	11 936	38.5	91.2	12 457	344	16	76	15	240	211
Oulun — Uleåborgs	51	91.1	93	64 812	28 860	44.5	91.3	22 747	385	15	71	28	310	245
Lapin — Lapplands	24	96.0	43	34 951	15 283	43.7	91.0	13 134	393	11	64	20	355	305
Yhteensä — Summa — *Total*	**485**	**93.6**	**1 052**	**524 558**	**221 556**	**42.2**	**91.1**	**209 603**	**344**	**15**	**59**	**12**	**210**	**201**

[1]) Kouluhammaslääkäritoimintaa ei ole lukuvuoden aikana ollut 11 kunnassa. — I 11 kommuner har ingen skoltandläkarverksamhet förekommit under läsåret. — *No school dental services in 11 communes during school year.*

[2]) Kevätlukukauden kohdalle on merkitty koko vuoden 1971 tiedot. — I vårterminens kolumn är antecknade uppgifterna för år 1971. — *On spring term are entered data for the whole year 1971.*

[3]) Tarkastettujen määrä ilmeisen virheellinen. — Antal undersökta uppenbarligen felaktiga. — *Number of examined pupils obviously erraneous.*

[4]) Korjattu luku. — Korrigerat tal. — *Corrected number.*

2.1.23 Hoitotoimenpiteet hammashuollossa 1 000:tta huoltoon oikeutettua kohti lääneittäin vuonna 1975
Vårdåtgärder i tandvården per 1 000 vårdberättigade länsvis år 1975
Measures in dental care per 1 000 persons entitled to dental care by province in 1975

Toimenpide Åtgärd *Measure*	Uudenmaan Nylands	Turun-Porin Åbo-B:borgs	Ahvenanmaa Åland	Hämeen Tavastehus
Potilaskäynnit joilla annettu valistusta — Upplysning per besöksgång — *Dental education visits*	354.0	853.9	..	1 473.3
Fluoripenslaus — Fluorpensling — *Fluor pensling*	139.7	457.7	..	192.4
Täyte — Fyllning — *Filling*	1 339.3	1 541.6	..	1 543.0
Maitohampaan amputaatio — Amputation (mjölktand) — *Amputation (deciduous tooth)*	20.1	31.3	..	29.9
Pysyvän hampaan amputaatio — Amputation (permanent tand) — *Amputation (permanent tooth)*	5.2	6.9	..	9.8
Ekstirpaatiojuurenhoito — Ekstirpationrotbehandling — *Extirpation root treatment*	5.5	4.1	..	7.9
Märkivän hampaan juurenhoito — Rotbehandling av gangerös tand — *Root treatment of gangrenous tooth*	4.8	5.4	..	5.9
Potilaskäynnit joilla annettu puudutus — Bedörning per besöksgång — *Local aneesthesia*	182.1	210.8	..	265.6
Märkäpesäkkeen tai märkivän hampaan avaus tms. — Öppnande av abscess l. gangrenös tand osv. — *Opening of abscess or gangrenous tooth*	40.0	32.6	..	51.9
Maitohampaan poisto — Utdragning av mjölktand — *Extraction of deciduous tooth*	159.4	201.9	..	203.0
Pysyvän hampaan poisto — Utdragning av permanent tand — *Extraction of permanent tooth*	16.1	17.3	..	21.2
Puhkeamattoman hampaan leikkauksellinen poisto — Operativ extraktion av retinerad tand — *Operative extraction of unerupted tooth*	1.3	0.2	..	0.2
Huulijänteen leikkaus tai hampaan paljastaminen — Fremulumoperation el. deliberation av tand — *Frenulectomy or deliberatio dentis*	1.9	0.4	..	1.5
Juurenpään leikkaus — Rotspetsresektion — *Root resection*	0.2	0.1	..	0.3
Ikenien hoito ja hammaskiven poisto — Tandköttsbehandling och avlägsnande av tandsten — *Treatment of gums and removal of dental calculus*	21.7	22.2	..	31.1
Röntgenkuva — Röntgenbild — *X-ray films taken*	97.0	94.0	..	97.7
Ortopantomogrammi — Ortopantomogram — *Orthopantomogram*	3.8	3.8	..	5.3
Osaproteesi — Delprotes — *Partial prothesis*	0.1	0.1	..	0.1
Kokoproteesi — Helprotes — *Complete prothesis*	—	0.0	..	0.0
Kruunut ja sillat — Kronor och bryggor — *Crowns and bridges*	0.9	0.4	..	0.7
Pinnoite — Plastbehandling av tandytor — *Plastic treatment of tooth surfaces*	50.2	8.6	..	7.6
Muut toimenpiteet — Övriga åtgärder — *Other measures*	46.5	375.1	..	42.7
Hammashuoltoon oikeutettuja — Berättigade till tandvård — *Entitled to dental care* [1])	257 566	166 564	5 418	159 224

[1]) 0—16-vuotiaat kunnittaisen väestöennusteen mukaan (Tilastotiedotus VÄ 1975: 12). — 0-16-åringar enligt befolkningsprognos kommunvis

Kymen Kymmene	Mikkelin S:t Michels	Kuopion Kuopio	Pohj.-Karjalan Norra Karelens	Vaasan Vasa	Keski-Suomen Mellersta Finlands	Oulun Uleåborgs	Lapin Lapplands	Yhteensä Summa *Total*	Toimenpiteet yht. Åtgärderna totalt *Total of measures*
1 031.9	389.1	828.5	633.4	570.4	929.0	586.4	783.1	757.5	893 135
198.4	123.0	171.5	267.1	230.4	200.1	201.1	286.0	226.9	267 517
1 142.4	1 282.4	1 373.6	1 269.6	1 042.8	1 616.6	1 161.4	1 564.2	1 358.1	1 601 285
12.3	14.6	19.5	13.5	11.0	25.9	16.0	13.1	20.6	24 311
7.3	11.8	7.6	8.1	9.5	7.2	7.2	7.9	7.6	8 964
5.1	6.2	6.0	8.8	7.6	6.3	7.8	7.3	6.3	7 470
4.1	7.2	6.4	7.6	6.3	6.7	7.7	7.2	5.9	7 015
202.3	308.3	270.2	315.0	255.2	275.3	343.9	422.1	254.3	299 775
30.1	28.4	32.8	27.0	18.7	46.5	40.3	25.0	36.1	42 527
184.1	199.9	193.4	210.8	188.1	217.6	216.0	243.6	194.3	229 057
18.8	30.8	32.3	47.3	32.2	26.6	46.1	33.5	25.8	30 431
0.1	—	0.2	0.3	0.1	0.5	0.3	0.2	0.4	521
0.4	0.1	0.4	0.7	0.2	0.6	0.5	1.0	0.9	1 076
0.1	0.1	0.2	0.3	0.2	0.5	0.7	0.4	0.3	310
9.8	8.2	16.8	17.2	13.1	24.7	15.7	22.7	20.0	23 528
77.8	43.7	78.6	51.9	57.4	148.2	61.9	57.5	83.7	98 661
4.6	0.0	0.6	0.9	1.6	5.1	1.8	0.7	3.1	3 666
0.1	0.2	0.2	0.8	0.2	0.2	0.4	0.3	0.2	232
0.0	0.1	0.1	0.2	0.3	0.1	0.2	0.1	0.1	81
0.2	0.2	0.5	0.8	0.5	0.3	0.2	0.5	0.5	641
12.0	24.7	8.4	8.1	3.4	8.3	24.8	8.8	19.6	23 111
120.2	54.8	49.8	90.1	61.0	152.5	49.1	115.4	110.5	130 233
83 943	52 603	65 368	45 684	110 403	61 786	117 680	58 214	1 184 453	

(Statistisk rapport VÅ 1975: 12). — *Pop. aged 0—16-y. (according to population projection).*

2.1.24 Hammashuolto vuosina 1973—76
Tandvården åren 1973—76
Dental care in 1973—76

	Vuosi — År — *Year*	Lääni — Län — *Province*												
		Uudenmaan Nylands	Turun-Porin Åbo-B:borgs	Ahvenanmaa Åland	Hämeen Tavastehus	Kymen Kymmene	Mikkelin S:t Michels	Kuopion Kuopio	Pohj.-Karjalan Norra Karelens	Vaasan Vasa	Keski-Suomen Mellersta Finlands	Oulun Uleåborgs	Lapin Lapplands	Yhteensä Summa *Total*
0—4, 6—15-vuotias väestö 31. 12. — Befolkning i åldern 0—4, 6—15 år den 31. 12. — *Pop. aged 0—4, 6—15 y. at 31. 12.*	1974	228 004	147 496	4 753	141 218	74 923	47 520	58 620	41 356	98 724	55 366	106 246	52 973	1 057 199
0—2, 6—13-vuotias väestö, 31. 12. — Befolkning i åldern 0—2, 6—13 år den 31. 12. — *Pop. aged 0—2, 6—13 y. at 31. 12*	1973	167 912	108 455	3 527	104 188	55 901	35 449	43 933	30 808	73 285	40 600	78 891	40 047	782 996
Järjestelmällisen hoidon piiriin kuuluvat tarkastetut lapset—Undersökta barn, som hör till den systematiska tandvården — *Examined children, entitled to systematic dental care*	1976	188 140	123 618	..	117 041	53 042	34 478	45 174	28 346	54 788	48 047	62 132	41 911	796 717
	1975	180 390	113 806	..	110 645	53 973	29 381	40 624	27 697	51 708	45 935	59 159	39 820	753 138
	1974	161 484	107 247	3 049	96 605	47 476	31 420	38 768	27 864	48 977	39 382	56 332	37 597	696 201
	1973	142 258	89 070	1 445	95 648	43 288	26 217	34 392	26 446	47 620	38 493	56 809	33 790	635 476
%:na kaikista 0—4, 6—15 (v. 1974) ja 0—2, 6—13 (v. 1973)-vuotiaista — I % av alla i åldern 0—4, 6—15 (år 1974) och 0—2, 6—13 (år 1973) — *In p.c. of all aged 0—4, 6—15 y. (1974) and 0—2, 6—13 y. (1973)*	[2])1976	68.4	70.2	..	70.0	60.0	64.6	63.7	59.0	46.5	74.8	49.8	67.2	64.0
	[1])1975	70.8	68.3	..	69.5	64.3	55.6	62.1	60.6	46.8	74.3	50.3	68.4	63.7
	1974	70.8	72.7	64.0	68.4	63.4	66.1	66.1	67.5	49.6	71.2	53.0	71.0	65.9
	1973	84.7	82.1	41.0	91.8	77.4	74.0	78.3	85.9	65.0	94.8	72.0	84.4	81.2
Tarkastetuista hoidon tarpeessa — Undersökta i behov av behandling — *Examined children needing dental care*	1976	119 499	83 851	..	80 985	34 706	24 080	32 794	19 400	41 458	33 392	43 277	30 140	543 582
	1975	118 047	83 443	..	79 361	36 752	22 326	30 290	21 045	40 940	34 044	44 154	30 709	541 111
	1974	101 570	81 639	2 590	73 306	31 755	25 452	30 437	22 230	39 232	31 199	45 066	30 874	515 350
	1973	104 412	76 367	1 250	76 251	32 162	22 555	27 593	22 753	39 424	31 041	47 919	26 616	508 343
%:na tarkastetuista — I % av de undersökta — *In p.c. of examined children* ..	1975	65.4	73.3	..	71.7	68.1	76.0	74.6	76.0	79.2	74.1	74.6	77.1	71.8
	1974	62.9	76.1	84.9	75.9	66.9	81.0	78.5	79.8	80.1	79.2	80.0	82.1	74.0
	1973	73.4	85.7	86.5	79.9	74.3	86.0	80.2	86.0	82.8	80.6	84.4	78.8	80.0
Hoidettu valmiiksi — Behandlingen avslutad — *Complete treatment*	1975	104 030	77 784	..	71 005	34 293	19 625	25 982	18 494	36 689	29 307	39 427	27 598	484 234
	1974	92 584	74 865	2 410	62 384	28 409	21 253	26 491	19 061	33 415	26 739	38 854	27 202	453 667
	1973	91 133	68 444	1 008	65 661	30 434	19 636	24 118	19 292	33 963	26 889	39 880	23 675	444 133
%:na hoidon tarpeessa olleista — I % av de behandlade, som behövt vård — *In p.c. of examined children needing dental care*	1975	88.1	93.2	..	89.5	93.3	87.9	85.8	87.9	89.6	86.1	89.3	89.9	89.5
	1974	91.2	92.0	93.1	85.1	89.5	83.5	87.0	85.7	85.2	85.6	86.2	88.1	88.0
	1973	87.3	89.6	80.6	86.1	94.6	87.1	87.4	84.8	86.1	86.6	83.2	89.0	87.4
Hoidetut aikuispotilaat (17 v. ja yli) — Behandlade vuxenpatienter (17 år och över) — *Adult patients (17 y. and over)*	1975	14 184	38 128	..	28 386	20 449	16 442	14 204	17 754	28 774	20 118	33 218	13 829	245 486
	1974	9 063	38 549	1 316	24 792	22 956	15 213	14 448	17 337	33 972	14 900	28 737	12 417	233 700
	1973	12 326	39 070	473	29 795	23 316	17 265	13 871	17 450	40 597	15 100	27 693	9 000	245 056

[1]) 0—16-vuotiaista. — Av 0—16-åringar. — *Of pop. aged 0—16 y.*
[2]) 0—17-vuotiaista. — Av 0—17-åringar. — *Of pop. aged 0—17 y.*

2.1.25 Työikäisten ja vanhusten terveystarkastukset terveyskeskuksissa ja kotikäynneillä vuosina 1973—76
Hälsokontroller av personer i arbetsåldern och åldringar i hälsovårdscentralena och på hembesök åren 1973—76
Health examinations of people in working age and in old age at health centres and on home visits in 1973—76

	Vuosi — År — *Year*	Lääni — Län — *Province*												Yhteensä Summa *Total*
		Uudenmaan Nylands	Turun-Porin Åbo-B:borgs	Ahvenanmaa Åland	Hämeen Tavastehus	Kymen Kymmene	Mikkelin S:t Michels	Kuopion Kuopio	Pohj.-Karjalan Norra Karelens	Vaasan Vasa	Keski-Suomen Mellersta Finlands	Oulun Uleåborgs	Lapin Lapplands	
Lääkärin tarkastukset — Läkarens undersökningar — *By a physician:*														
Työikäiset (15—64 v.)—Personer i arbetsåldern (15—64 år) — *People in working age (15—64 y.)*	1976	12 231	18 859	..	24 352	12 331	11 636	5 957	8 720	12 567	8 697	23 337	11 751	150 438
	1975	15 746	18 931	..	10 382	10 130	7 587	5 795	7 111	7 338	7 248	11 010	10 048	111 326
	1974	22 943	14 733	..	12 505	8 809	4 902	5 905	5 217	3 525	5 153	7 699	8 623	100 014
	1973	16 357	13 162	..	10 437	10 400	5 797	3 421	4 609	10 122	4 642	9 534	5 897	94 378
1 000:tta kohti — Per 1 000 — *Per 1 000* [1])	1975*	21.0	40.5	..	23.2	43.3	54.1	34.5	37.7	26.4	44.6	41.3	76.9	35.2
	1974	30.8	31.6	..	28.1	37.8	34.9	35.3	43.8	12.7	31.7	28.9	66.4	31.7
	1973	22.2	28.5	..	23.4	44.6	41.2	20.5	38.7	36.3	29.2	36.3	45.7	30.1
Vanhukset (65 v. ja yli) — Åldringar (65 år o. över)— *Old people (65 y. and more)*	1975	837	573	..	390	247	270	124	351	445	659	529	511	[2]) 4 936
	1974	965	470	..	503	298	131	192	38	303	741	157	212	4 010
	1973	1 178	902	..	381	257	214	121	133	4 467	542	172	175	8 542
1 000:tta kohti — Per 1 000 — *Per 1 000* [1])	1975*	7.5	6.7	..	5.3	6.2	10.7	4.7	18.6	9.3	25.9	15.8	34.0	9.8
	1974	8.9	5.7	..	6.9	7.6	5.3	7.3	2.0	6.5	30.2	4.9	14.5	8.2
	1973	11.3	11.3	..	5.4	6.8	8.8	4.7	7.5	99.3	23.8	5.5	12.4	18.4
Yhteensä — Summa — *Total*	1975	16 583	19 504	..	10 772	10 377	7 857	5 919	7 462	7 783	7 907	11 539	10 559	116 262
	1974	23 908	15 203	..	13 008	9 107	5 033	6 097	5 255	3 828	5 894	7 856	8 835	104 025
	1973	17 535	14 064	..	10 818	10 657	6 011	3 542	4 742	14 589	5 184	9 706	6 072	102 920
1 000:tta kohti — Per 1 000 *Per 1 000* [1])	1975*	19.3	37.3	..	20.6	37.8	47.5	30.4	54.2	23.9	42.0	38.5	72.5	31.7
	1974	28.0	27.8	..	25.1	33.5	30.5	31.5	38.3	11.8	31.5	26.4	61.2	28.6
	1973	20.9	25.0	..	21.0	39.9	36.4	18.4	34.7	45.0	28.5	33.0	42.4	21.8
Terveydenhoitajan tarkastukset — Hälsovårdarens undersökningar — *By a PH nurse:*														
Työikäiset (15—64 v.)—Personer i arbetsåldern (15—64 år) — *People in working age (15—64 y.)*	1975	38 017	84 668	..	78 394	36 178	35 062	35 143	46 109	106 058	33 894	88 196	57 645	[3]) 639 364
	1974	45 654	77 277	..	82 734	47 151	41 957	40 696	50 968	110 906	39 581	99 759	63 544	700 227
	1973	44 876	54 863	..	68 509	45 950	54 256	43 711	29 436	95 618	35 164	103 555	70 585	646 523
1 000:tta kohti — Per 1 000 *Per 1 000* [1])	1975*	50.7	180.9	..	175.4	154.5	249.9	209.5	388.1	381.2	208.4	331.2	441.4	202.2
	1974	61.3	165.9	..	185.7	202.3	334.6	243.1	427.9	398.1	243.9	375.5	489.7	222.1
	1973	61.0	118.6	..	153.9	197.2	385.1	261.7	247.3	342.8	221.1	394.1	547.3	206.4
Vanhukset (65 v. ja yli) — Åldringar (65 år o. över)— *Old people (65 y. and more)*	1975	9 532	19 651	..	30 500	10 646	10 012	10 249	10 513	23 491	9 497	25 232	13 845	[4]) 173 168
	1974	14 898	25 428	..	31 698	16 260	12 999	12 754	11 648	24 624	11 892	25 668	15 707	203 576
	1973	12 099	16 978	..	18 298	11 746	20 165	13 581	11 403	26 258	14 747	28 274	16 410	189 959
1 000:tta kohti — Per 1 000 *Per 1 000* [1])	1975*	85.3	231.4	..	410.7	265.9	397.1	384.4	557.1	488.5	372.6	755.2	920.4	343.8
	1974	137.8	308.9	..	440.3	416.2	525.4	485.6	637.1	528.6	484.9	795.9	107.2	416.5
	1973	116.3	213.2	..	261.6	311.3	832.7	532.9	645.1	583.8	647.2	909.7	116.3	402.8
Yhteensä — Summa — *Total*	1975	47 549	104 319	..	108 894	46 824	45 074	45 392	56 622	129 549	43 391	113 428	71 490	812 532
	1974	60 552	102 705	..	114 432	63 411	54 956	53 450	62 616	135 530	51 473	125 427	79 251	903 803
	1973	56 975	71 841	..	86 807	57 696	74 421	57 292	40 839	121 876	49 911	131 829	86 995	836 482
1 000:tta kohti — Per 1 000 — *Per 1 000* [1])	1975*	55.2	188.7	..	208.9	170.8	272.3	233.5	411.3	397.0	230.7	378.5	490.8	221.6
	1974	70.9	187.5	..	221.1	232.9	332.6	275.9	455.8	416.8	275.5	421.0	548.8	248.2
	1973	67.9	127.8	..	168.5	213.1	450.8	297.6	298.7	376.3	274.5	448.7	608.1	232.1
Kaikki tarkastukset — Alla undersökningar — *All examinations*	1976	62 688	127 569	..	135 820	70 768	62 504	48 016	55 498	129 711	58 385	129 561	76 558	957 078
	1975	64 132	123 823	..	119 666	57 201	52 931	51 311	64 084	137 332	51 298	124 967	82 049	928 794
	1974	84 460	117 908	..	127 440	72 518	59 989	59 547	67 871	139 358	57 367	133 283	88 086	1 007 827
	1973	74 510	85 905	..	97 625	68 353	80 432	60 834	45 581	136 465	55 095	141 535	93 067	939 402
1 000:tta kohti — Per 1 000 — *Per 1 000* [1])	1975*	74.5	224.0	..	229.6	208.6	319.8	264.0	465.5	420.9	272.7	417.0	563.3	253.3
	1974	99.0	215.2	..	246.2	266.4	363.1	307.4	494.1	428.5	307.1	447.4	609.9	276.8
	1973	88.8	152.9	..	189.6	246.8	487.2	316.0	333.5	421.4	303.0	481.7	650.6	260.7

[1]) Maassa 31. 12. asuvan väestön vastaavat ikäluokat. — Motsvarande åldersklasser av den i riket den 31. 12. bosatta befolkningen. — *Corresponding age-classes of resident population on 31. 12.*
[2]) V. 1976 — år 1976 — *in 1976:* 8 316.
[3]) V. 1976 — år 1976 — *in 1976:* 625 794.
[4]) V. 1976 — år 1976 — *in 1976:* 172 530.

2.1.26 Käynnit lääkärin vastaanotolla terveyskeskuksissa ja lääkärien kotikäynnit vuosina 1973—76 [1])
Besök på läkarmottagning i hälsovårdscentralerna och läkarnas hembesök åren 1973—76 [1])
Physician contacts at health centres and on home visits in 1973—76 [1])

	Lääni — Län — *Province*												
	Uudenmaan Nylands	Turun-Porin Åbo-B:borgs	Ahvenanmaa Åland	Hämeen Tavastehus	Kymen Kymmene	Mikkelin S:t Michels	Kuopion Kuopio	Pohj.-Karjalan Norra Karelens	Vaasan Vasa	Keski-Suomen Mellersta Finlands	Oulun Uleåborgs	Lapin Lapplands	Yhteensä Summa *Total*
Käynnit lääkärin vastaanotolla ja lääkärin kotikäynnit[2]) — Besök hos läkare och läkarens hembesök[2]) — *Visits to physician and home visits of physician [2])*													
1976	1 241 648	909 289	20 773	894 297	474 992	303 976	379 159	317 609	521 286	374 848	574 272	304 345	6 316 494
1975	1 186 014	847 515	22 093	782 569	454 959	284 887	372 710	305 393	483 384	356 807	541 321	269 975	5 934 627
1974	1 152 591	819 097	20 122	735 725	447 722	289 920	347 038	297 286	454 352	354 768	510 157	270 064	5 698 842
1973	1 031 553	719 511	12 450	660 053	393 541	255 902	308 027	246 004	412 251	307 473	446 944	254 251	5 047 960
Yhtä asukasta kohti [3]) — Per en invånare [3]) —*Per one inhabitant[3]*													
1975	1.1	1.2	1.0	1.2	1.3	1.3	1.5	1.7	1.1	1.5	1.3	1.5	1.2
1974	1.1	1.2	0.9	1.2	1.3	1.4	1.4	1.7	1.1	1.5	1.3	1.4	1.2
1973	1.0	1.1	0.6	1.0	1.1	1.2	1.2	1.4	1.0	1.3	1.1	1.3	1.1
Niistä — Därav — *Of which* Sairaanhoitokäynnit — Sjukvårdsbesök— *Medical care visits*													
1976	1 197 062	865 520	17 985	846 517	450 095	287 875	360 599	300 626	488 412	355 503	543 792	283 595	5 997 581
1975	1 142 419	803 701	18 297	733 859	429 802	268 956	355 044	289 808	455 126	338 510	510 242	277 016	5 622 780
1974	1 109 674	778 314	16 798	690 965	423 533	274 045	333 138	281 395	428 599	337 738	481 221	252 236	5 407 656
1973	995 889	685 350	11 051	633 587	376 184	242 338	295 977	233 291	391 248	295 556	424 860	241 099	4 826 430
%:na kaikista käynneistä — I % av alla besök — *In per cent of all visits*													
1975	96.3	94.8	82.8	93.8	94.5	94.4	95.3	94.9	94.2	94.9	94.3	93.3	94.7
1974	96.3	95.0	83.5	93.9	94.6	94.5	96.0	94.7	94.3	95.2	94.3	93.4	94.9
1973	96.5	95.3	88.8	96.0	95.6	94.7	96.1	94.8	94.9	96.1	95.1	94.8	95.6
Lääkärin kotikäynnit — Läkarens hembesök — *Home visits of physician*													
1975	20 343	2 312	116	1 723	322	290	156	96	1 744	239	941	54	[4]) 28 336
1974	29 631	3 147	247	2 228	483	496	334	234	2 269	377	680	71	40 197
1973	41 785	4 974	171	3 324	793	1 163	394	394	1 921	406	660	94	56 079

[1]) Kansaneläkelaitoksen tilaston mukaan (lomake SV 147). — Enligt Folkpensionsanstaltens statistik (blankett SF 147). — *Based on statistics of the Social Insurance Institution.*
[2]) Sairaanhoitokäynnit ja muut käynnit — Sjukvårdsbesök och övriga besök. — *Medical care visits and other visits.*
[3]) Keskiväkiluku, maassa asuva väestö. — Medelfolkmängd, i riket bosatt befolkning. — *Mean population, resident.*
[4]) V. 1976 — år 1976 — *in 1976:* 23 060.

2.1.27 Käynnit lääkärin vastaanotolla terveyskeskuksissa ja terveyskeskuslääkärin kotikäynnit ja käynnit yksityislääkärin luona ja yksityislääkärin kotikäynnit keskiväkiluvun yhtä henkeä kohti lääneittäin vuosina 1973—76
Besök på läkarmottagning i hälsovårdscentralerna samt läkarnas hembesök och besök hos privatläkare samt privatläkarnas hembesök per person av medelfolkmängen länsvis åren 1973—76
Contacts with health centre physicians and with private physicians per person of mean pop. by province in 1973—76

Lääni Län *Province*	Terveyskeskuslääkäri Hälsovårdscentralläkare *Health centre physician*				Yksityislääkäri [1]) Privatläkare [1]) *Private physician* [1])			
	1973	1974	1975	1976*	1973	1974	1975	1976*
Uudenmaan — Nylands	1.0	1.1	1.1	1.1	1.1	1.2	1.2	1.1
Turun-Porin — Åbo-B:borgs	1.0	1.2	1.2	1.3	0.8	0.8	0.8	0.8
Ahvenanmaa — Åland	0.6	0.9	1.0	0.9	0.8	0.5	0.5	0.4
Hämeen — Tavastehus	1.0	1.2	1.2	1.4	0.8	0.8	0.8	0.8
Kymen — Kymmene	1.1	1.3	1.3	1.4	0.7	0.7	0.7	0.7
Mikkelin — S:t Michels	1.2	1.4	1.3	1.4	0.5	0.5	0.5	0.5
Kuopion — Kuopio	1.2	1.4	1.5	1.5	0.5	0.6	0.6	0.6
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	1.4	1.7	1.7	1.8	0.3	0.2	0.3	0.3
Vaasan — Vasa	1.0	1.1	1.1	1.2	0.4	0.4	0.4	0.4
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	1.3	1.5	1.5	1.6	0.5	0.5	0.5	0.5
Oulun — Uleåborgs	1.1	1.3	1.3	1.4	0.5	0.5	0.5	0.5
Lapin — Lapplands	1.3	1.4	1.5	1.6	0.3	0.3	0.3	0.3
Yhteensä — Summa — *Total*	**1.1**	**1.2**	**1.2**	**1.3**	**0.7**	**0.7**	**0.7**	**0.7**
Käyntien kokonaismäärä (1 000 kpl) — Besök totalt (1 000 st) — *Total of visits (in 1 000)*	5 048.0	5 698.8	5 934.6	6 316.5	3 345.7	3 479.0	3 389.9	3 281.5

[1]) Sairausvakuutuksen korvaamat. — Ersatta av sjukförsäkringen. — *Compensated by sickness insurance.*

2.1.28 Terveyskeskusten lääkärien vastaanotto- ja päivystystunnit 1 000:tta keskiväkiluvun henkeä kohti lääneittäin vuosina 1973—75
Hälsovårdscentralernas läkarmottagning och dejourering i timmar per 1 000 personer av medelfolkmängden länsvis åren 1973—75
Consultation and dejouring hours of health centre physicians per 1 000 mean population by provinces in 1973—75

Lääni Län *Province*	Säännöllinen vastaanottoaika Regelbunden mottagningstid (timmar) *Regular consultation hours*			Päivystysaika (tunteja) Dejoureringstid (timmar) *Dejouring hours*			Siitä — Därav — *Of which:* Terveyskeskuspäivystys (tunteja) Dejourering vid hälsovårdscentralen (timmar) *Dejouring hours at health centres*		
	1973	1974	1975	1973	1974	1975	1973	1974	1975
Uudenmaan — Nylands	244.7	272.0	275.0	170.8	143.0	144.5	58.8	74.8	73.7
Turun-Porin — Åbo-B:borgs	317.1	342.9	375.3	441.8	370.9	329.0	61.7	135.6	139.0
Ahvenanmaa — Åland	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Hämeen — Tavastehus	253.9	299.7	363.3	295.2	229.3	237.8	51.6	77.9	68.5
Kymen — Kymmene	235.3	309.0	347.1	315.9	280.3	283.7	88.4	101.6	174.7
Mikkelin — S:t Michels	326.7	429.3	405.2	464.5	337.0	299.9	49.6	107.6	79.9
Kuopion — Kuopio	279.9	366.2	399.3	324.0	349.1	313.3	58.8	108.2	117.5
Pohjois-Karjalan—Norra Karelens	485.4	476.8	560.7	465.1	459.9	439.2	176.1	205.5	219.5
Vaasan — Vasa	277.6	366.4	358.7	393.4	357.0	392.0	125.5	127.2	141.9
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	344.8	415.9	403.7	343.1	303.1	294.3	4.0	33.5	49.6
Oulun — Uleåborgs	330.4	370.2	430.3	498.0	475.2	452.1	111.2	75.2	137.2
Lapin — Lapplands	402.5	415.5	554.7	528.3	576.6	559.5	84.0	119.0	119.0
Yhteensä — Summa — *Total*	**294.3**	**338.6**	[1]) **368.4**	**343.6**	**305.4**	**296.2**	**73.4**	**99.0**	**110.5**

[1]) V. 1976 — år 1976 — *in 1976:* 445.5.

2.1.29 Sairaanhoitokäynnit terveydenhoitajan, sairaanhoitajan tai apuhoitajan luona terveyskeskuksissa ja terveyskeskusten kotisairaanhoito vuosina 1973—75
Sjukvårdsbesök hos hälsovårdaren, sjuksköterskan eller hjälpsköterskan i hälsovårdscentralerna och hälsovårdscentralernas hemsjukvård åren 1973—75
Medical care visits to nurses, PH nurses and practical nurses at health centres and domiciliary care of health centres in 1973—75

1973—75	Vuosi — År — *Year*	Lääni — Län — *Province*												Yhteensä Summa *Total*
		Uudenmaan Nylands	Turun-Porin Åbo-B:borgs	Ahvenanmaa Åland	Hämeen Tavastehus	Kymen Kymmene	Mikkelin S:t Michels	Kuopion Kuopio	Pohj.-Karjalan Norra Karelens	Vaasan Vasa	Keski-Suomen Mellersta Finlands	Oulun Uleåborgs	Lapin Lapplands	
Sairaanhoitokäynnit terv.-keskuksissa — Sjukvårdsbesök på hälsovårdscentral — *Medical care visits to health centre*	1975	431 638	378 555	..	336 232	217 283	105 445	139 577	76 756	216 706	184 883	215 198	109 039	[3]) 2 411 310
	1974	243 741	279 810	..	261 417	180 566	99 894	122 264	76 533	178 638	137 304	209 809	83 476	1 873 452
	1973	171 916	171 129	..	156 948	127 317	39 813	108 704	64 769	116 273	96 375	185 540	51 859	1 290 643
1 000:tta kohti — Per 1 000 — *Per 1 000* [1])	1975*	396.5	541.9	..	509.3	628.0	501.6	557.6	436.0	513.0	766.6	536.7	558.7	514.2
	1974	227.1	404.5	..	399.1	521.9	470.8	486.5	430.3	422.3	570.1	523.4	425.4	401.3
	1973	162.7	249.4	..	240.1	367.9	186.1	431.1	361.4	274.9	406.8	463.6	263.6	277.9
Kotisairaanhoito — Hemsjukvård — *Domiciliary care:* [2])														
Hoidetut potilaat—Vårdade patienter—*Patients treated*	1975	24 624	44 159	..	39 934	23 005	13 150	15 488	10 694	47 079	4 940	48 340	18 217	[4]) 289 630
	1974	27 283	81 617	..	47 191	30 685	16 683	16 397	16 415	61 834	15 670	62 977	15 868	392 620
	1973	28 015	86 903	..	59 473	28 406	13 790	15 882	18 421	62 121	15 557	56 290	17 270	402 128
1 000:tta kohti — Per 1 000 — *Per 1 000* [1])	1975*	22.7	63.5	..	60.6	66.5	62.4	61.7	60.3	111.2	20.5	119.8	93.0	61.8
	1974	25.4	118.0	..	72.0	88.7	78.6	65.2	92.3	146.2	65.1	157.1	80.9	84.1
	1973	26.5	126.6	..	91.0	82.1	64.5	63.0	102.8	146.9	65.7	140.6	87.8	86.6
Hoitokäynnit — Vårdbesök — *Home visits*	1975	323 596	179 518	..	177 594	102 552	47 545	73 069	48 648	136 092	60 913	116 414	47 838	[5]) 1 319 779
	1974	283 321	124 419	..	155 289	101 149	45 082	50 927	34 315	116 658	40 375	99 484	37 484	1 088 504
	1973	275 138	110 627	..	132 437	74 351	35 653	40 826	36 548	97 288	40 523	91 195	31 299	965 885
1 000:tta kohti — Per 1 000 — *Per 1 000* [1])	1975*	297.2	257.0	..	269.0	296.4	226.2	291.9	276.4	322.2	252.6	290.3	245.1	281.4
	1974	263.9	179.9	..	287.1	292.4	212.5	202.6	192.9	275.8	167.6	248.2	191.0	233.2
	1973	260.6	161.2	..	208.4	214.9	166.7	161.9	203.9	230.0	171.1	227.8	159.1	208.0
Käynnit potilasta kohti — Besök per patient—*Visits per a patient*	1975	13.4	4.1	..	4.4	4.5	3.6	4.7	4.5	2.9	12.3	2.4	2.6	4.6
	1974	10.4	1.5	..	3.3	3.3	2.7	3.1	2.1	1.9	2.6	1.6	2.4	2.8
	1973	9.8	1.3	..	2.2	2.6	2.6	2.6	2.0	1.6	2.6	1.6	1.8	2.4

[1]) Keskiväkiluku. — Medelfolkmängd. — *Mean population.*
[2]) Pois lukien lääkärin kotikäynnit. — Exkl. läkarens hembesök. — *Excl. home visits of physician.*
[3]) V. 1976 — år 1976 — *in 1976:* 2 396 190.
[4]) V. 1976 — år 1976 — *in 1976:* 194 019.
[5]) V. 1976 — år 1976 — *in 1976:* 1 224 032.

2.1.30 Terveyskeskusten avo- ja sairaalahoidon potilaille tehdyt laboratoriotutkimukset lääneittäin vuosina 1973—75
Hälsovårdscentralpatienternas laboratorieundersökningar både i sjukhus- och öppen vård länsvis åren 1973—75
Laboratory examinations of ambulatory care and hospital care patients of health centres by province in 1973—75

Lääni Län *Province*	1973		1974		1975	
	Lukumäärä Antal *Number*	1 000 asukasta kohti [1]) Per 1 000 personer [1]) *Per 1 000 persons* [1])	Lukumäärä Antal *Number*	1 000 asukasta kohti [1]) Per 1 000 personer [1]) *Per 1 000 persons* [1])	Lukumäärä Antal *Number*	1 000 asukasta kohti [1])* Per 1 000 personer [1])* *Per 1 000 persons* [1])*
Uudenmaan — Nylands	1 661 861	1 573.2	2 239 709	2 086.4	3 285 126	3 023.4
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	929 549	1 354.5	1 522 223	2 200.5	1 820 176	2 616.2
Ahvenanmaa — Åland	..	..	..	..	..	..
Hämeen — Tavastehus	779 522	1 192.7	1 337 579	2 042.0	1 690 121	2 566.6
Kymen — Kymmene	457 476	1 322.1	535 993	1 549.2	722 698	2 089.1
Mikkelin — S:t Michels	438 440	2 049.5	533 570	2 514.5	651 452	3 089.9
Kuopion — Kuopio	515 427	2 044.2	734 459	2 922.4	967 920	3 856.6
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	557 523	3 110.5	603 082	3 390.7	838 656	4 731.9
Vaasan — Vasa	902 284	2 133.2	1 194 048	2 822.6	1 351 676	3 193.4
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	781 653	3 299.3	1 118 618	4 644.8	1 318 486	5 471.2
Oulun — Uleåborgs	1 199 764	2 997.6	1 356 936	3 385.1	1 580 361	3 917.9
Lapin — Lapplands	764 239	3 884.0	867 140	4 419.1	1 085 752	5 544.4
Yhteensä — Summa — *Total*	**8 987 738**	**1 935.2**	**12 043 357**	**2 579.7**	[2])**15 312 424**	**3 265.5**
Niistä tehtiin — Av dessa utfördes — *Of which were performed:*						
Terveyskeskuksessa — I hälsovårdscentralen — *At health centre*	8 241 700	1 774.5	10 863 605	2 327.0	13 662 008	2 913.6
Kunnallisessa laboratoriossa — I det kommunala laboratoriet — *At other communal laboratory*	206 125	44.4	422 339	90.5	665 080	141.8
Valtion laboratoriossa — I statslaboratoriet — *At state laboratory*	539 913	116.3	757 423	162.2	985 336	210.1

[1]) Keskiväkiluku. — Medelfolkmängd. — *Mean population.*
[2]) V. 1976 — år 1976 — *in 1976:* 17 117 455.

2.1.31 Terveyskeskusten avo- ja sairaalahoidon potilaille tehdyt röntgentutkimukset lääneittäin vuosina 1973—75
Hälsovårdscentralpatienternas röntgenundersökningar både i sjukhus- och öppen vård länsvis åren 1973—75
X-ray examination of ambulatory care and hospital care patients of health centres by province in 1973—75

Lääni Län *Province*	1973		1974		1975	
	Lukumäärä Antal *Number*	1 000 asukasta kohti [1]) Per 1 000 personer [1]) *Per 1 000 persons* [1])	Lukumäärä Antal *Number*	1 000 asukasta kohti [1]) Per 1 000 personer [1]) *Per 1 000 persons* [1])	Lukumäärä Antal *Number*	1 000 asukasta kohti [1])* Per 1 000 personer [1])* *Per 1 000 persons* [1])*
Uudenmaan — Nylands	122 168	115.6	150 167	139.9	156 935	144.1
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	48 306	70.4	71 899	103.9	94 594	135.4
Ahvenanmaa — Åland	..	..	..	..	..	..
Hämeen — Tavastehus	51 791	79.2	69 582	106.2	59 171	89.6
Kymen — Kymmene	28 494	82.3	42 014	121.4	42 122	121.7
Mikkelin — S:t Michels	30 423	142.2	30 059	141.7	27 261	129.7
Kuopion — Kuopio	50 309	199.5	57 431	228.5	69 706	278.5
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	28 350	158.2	36 820	207.0	42 444	241.1
Vaasan — Vasa	63 862	151.0	72 342	171.0	80 366	190.3
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	55 731	235.3	58 438	242.6	58 089	240.9
Oulun — Uleåborgs	92 173	230.3	96 643	241.1	98 504	245.7
Lapin — Lapplands	48 587	246.9	61 058	311.2	65 134	333.7
Yhteensä — Summa — *Total*	**620 194**	**133.5**	**746 453**	**159.9**	[2])**794 326**	**169.4**
Niistä tehtiin — Av dessa utfördes — *Of which were performed:*						
Terveyskeskuksessa — I hälsovårdscentralen — *At health centre*	555 893	119.7	646 668	138.5	690 151	147.2
Muualla — På annat ställe — *Elsewhere*	64 301	13.8	99 785	21.4	104 175	22.2

[1]) Keskiväkiluku. — Medelfolkmängd. — *Mean population.*
[2]) V. 1976 — år 1976 — *in 1976:* 873 213.

2.1.32 Terveyskeskusten avo- ja sairaalahoidon potilaiden kuntoutuskerrat lääneittäin vuosina 1973—75
Patienternas rehabiliteringsgånger i hälsovårdscentralernas sjukhus- och öppna vård länsvis åren 1973—75
Rehabilitation visits of ambulatory care and hospital care patients of health centres by province in 1973—75

Lääni Län *Province*	1973		1974		1975	
	Lukumäärä Antal *Number*	1 000 asukasta kohti [1]) Per 1 000 personer [1]) *Per 1 000 persons* [1])	Lukumäärä Antal *Number*	1 000 asukasta kohti [1]) Per 1 000 personer [1]) *Per 1 000 persons* [1])	Lukumäärä Antal *Number*	1 000 asukasta kohti [1])* Per 1 000 personer [1])* *Per 1 000 persons* [1])*
Uudenmaan — Nylands	70 345	66.6	87 788	81.8	81 002	74.5
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	29 870	43.5	42 612	61.6	66 353	95.4
Ahvenanmaa — Åland	..	..	..	..	..	..
Hämeen — Tavastehus	25 859	39.6	35 997	55.0	41 458	63.0
Kymen — Kymmene	17 846	51.6	28 820	83.3	31 218	90.2
Mikkelin — S:t Michels	16 655	77.9	19 372	91.3	19 615	93.0
Kuopion — Kuopio	34 044	135.0	40 411	160.8	63 429	252.7
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	12 962	72.3	32 801	184.4	50 057	282.4
Vaasan — Vasa	49 396	116.8	42 189	99.7	53 188	125.7
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	47 041	198.6	62 852	261.0	66 752	277.0
Oulun — Uleåborgs	36 088	90.2	39 868	99.5	40 525	100.5
Lapin — Lapplands	31 696	161.1	35 738	182.1	36 921	188.5
Yhteensä — Summa — *Total*	**371 805**	**79.7**	**468 460**	**99.9**	[2]) **550 518**	**116.8**

[1]) Keskiväkiluku. — Medelfolkmängd. — *Mean population.*
[2]) V. 1976 — år 1976 — *in 1976:* 902 201.

2.2 Elinympäristöön kohdistuva kansanterveystyö

Elinympäristöön kohdistuvan kansanterveystyön eli ympäristöterveydenhuollon tarkoituksena on ympäristöön — mukaanluettuna elintarvikkeet — kohdistuvin toimenpitein kansalaisten terveydentilan parantaminen, terveyteen haitallisesti vaikuttavien ympäristötekijäin poistaminen ja niiden syntymisen estäminen. Se on ihmisen terveyden kannalta välttämätöntä ympäristön kemiallisen, fysikaalisen ja mikrobiologisen tilan tarkkailua. Se edellyttää elinympäristöön kohdistuvien korjaavien toimenpiteiden lisäksi vaikuttamista mm. elinympäristön suunnitteluun. Yksilön terveyteen vaikuttava sosiaalinen ja psyykkinen ympäristö ei kuulu tämän toiminnan piiriin.

Elinympäristöön kohdistuva kansanterveystyö nykyisessä muodossaan perustuu 1967 voimaan tulleeseen terveydenhoitolakiin (469/65) ja -asetukseen (55/67). Sen mukaan lääkintöhallitus on terveydenhoitotyön johtava viranomainen. Lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosasto johtaa, ohjaa ja valvoo toimialaansa kuuluvaa terveydenhoitoa alueellaan. Varsinaisesta toteuttamisesta huolehtivat kunnat. Kussakin kunnassa oli oltava terveydenhoitolautakunta, jonka tehtävänä oli huolehtia yleisestä terveydenhoidosta sekä järjestää sairaanhoito ja lääkinnällinen kuntouttamistyö, mikäli näitä tehtäviä ei ollut annettu muun lautakunnan tehtäväksi.

Kuntatasolla tapahtui organisaation muutos kansanterveyslain (66/72) voimaan tultua 1. 4. 1972 siten, että kunnallisen terveydenhoitolautakunnan tilalle tuli kunnan tai kuntainliiton terveyslautakunta, jonka tehtäviksi laki määrää kansanterveystyön suunnittelun, toimenpanon ja valvonnan sekä lisäksi niistä tehtävistä huolehtimisen, jotka on muissa laeissa säädetty terveyslautakunnan tehtäväksi (6 §). Terveyslautakunta jakaantuu yleiseen osastoon, joka huolehtii terveyskeskusten puitteissa yksilöön kohdistuvasta kansanterveystyöstä, ja valvontaosastoon, joka huolehtii perinteisestä elinympäristöön kohdistuvasta kansanterveystyöstä. Tähän toimintaan kuuluu mm. ympäristöhygienian valvonta, elintarvikkeiden terveydellinen valvonta sekä myrkkyjen valvonta. Valvontaosaston alaisena toimii vähintään yksi terveystarkastaja, jolla on oikeus suorittaa tarkastuksia kaikkialla, missä terveydellista haittaa saattaa esiintyä, lisäksi he antavat alaansa kuuluvaa neuvontaa. Valvontaosastojen tehtäviin kuuluu myös työsuojeluvalvonta ja eläinlääkintähuolto.

Tilastoaineisto. Terveyslautakunnat toimittavat lääkintöhallitukselle vuosittain kertomuksen valvontaosaston toiminnasta. Terveyslautakuntien valvontaosastojen toimintakertomuksiin kerätään tietoja elinympäristöön kohdistuvan kansanterveystyön kustannuksista, henkilöstöstä, käytettävissä olevista tiloista ja välineistä, tarkastustoiminnasta ja terveyslautakuntien valvontaosastojen käsittelemistä asioista. Lisäksi kerätään tietoja ympäristö- ja elintarvikehygieenisestä laboratoriotoiminnasta. Lääninhallitukset, jotka myös saavat kyseisen toimintakertomuksen, lähettävät lääkintöhallitukselle laatimansa yhteenvedot alueensa kuntien tai kuntainliittojen valvontaosastojen toiminnasta. Näiden perusteella lääkintöhallituksessa laaditaan vuosittain koko maata käsittävä elinympäristöön kohdistuvan kansanterveystyön toimintakertomus "Elinympäristöön kohdistuva kansanterveystyö" (moniste).

Tietojen keruujärjestelmää on pyritty kehittämään niin, että se vastaa lääkintöhallituksessa kehitetyn elinympäristöön kohdistuvan kansanterveystyön suunnittelu- ja laskentamallin (PROTEKTOR-malli) tietotarpeita.

2.2. Det på livsmiljön riktade folkhälsoarbetet

Avsikten med på livsmiljön riktade folkhälsoarbetet, dvs. omgivningshygienen, är att genom åtgärder, vilka riktas på omgivningen, livsmedlen medberäknade, avlägsna omgivningsfaktorer, vilka verkar menligt på hälsa, samt förebyggande av deras uppkomst. Arbetet är med tanke på hälsan nödvändig observering av omgivningens kemiska, fysikaliska och mikrobiologiska tillstånd. Det förutsätter bl.a. inverkan på omgivningens planering utöver de åtgärder, vilkas avsikt är att förbättra livsmiljön. Den sociala och psykiska omgivning, som inverkar på individens hälsa, hör inte inom kretsen av denna verksamhet.

Folkhälsoarbetet, som är inriktat på livsmiljön, grundar sig i sin nuvarande form på hälsovårdslagen (469/65), som trädde i kraft 1967, samt -förordningen (55/67). Enligt lagen är medicinalstyrelsen hälsovårdsarbetets ledande myndighet. Länsstyrelsens social- och hälsovårdsavdelning leder, ledsagar och övervakar på sitt område den hälsovård, som hör till dess verksamhetsområde. För det egentliga verkställandet sörjer kommunerna. I varje kommun skulle det finnas en hälsovårdsnämnd, vars uppdrag var att sörja för den allmänna hälsovården samt organisera sjukvården och den medicinska rehabiliteringen, såvida dessa uppdrag inte givits till annan nämnds uppgift.

På den kommunala nivån skedde organisationsförändringen fr.o.m. folkhälsolagens (66/72) ikraftträdande 1. 4. 1972 så, att i stället för den gamla kommunala hälsovårdsnämnden kom kommunens eller kommunalförbundets nya hälsovårdsnämnd, till vilkens uppgifter lagen förordnar planeringen, verkställandet och övervakningen av folkhälsolagen och därtill handtagandet av de tjänster, vilka i andra lagar stadgats till hälsovårdslagens uppgifter (6 §). Hälsovårdsnämnden delar sig i allmän avdelning, som inom ramen av hälsovårdscentralen sörjer för det folkhälsoarbete, som är riktat mot individen, och övervakningsavdelningen, som sörjer för det traditionella folkhälsoarbetet, som är riktat på livsmiljön. Till denna verksamhet hör bl.a. övervakningen av omgivningshygienen, den hygieniska övervakningen av livsmedel samt gifter. Underlydande övervakningsavdelningen fungerar minst en hälsovårdsinspektör, som har rätt att inspektera överallt, där hälsorisk kan framkomma; därtill ger de råd på sitt område. Till övervakningsavdelningarnas uppgifter hör också övervakningen av arbetshälsovården samt veterinärunderhållet.

Det statistiska materialet. Hälsovårdsnämnderna vidarebefordrar till medicinalstyrelsen årligen en berättelse om övervakningsavdelningens verksamhet. I dessa verksamhetsberättelser samlas uppgifter om kostnader förorsakade av det på livsmiljön riktade folkhälsoarbetet, personalen, de förfogade utrymmen och redskap, övervakningsverksamheten och de ärenden hälsovårdsnämndernas övervakningsavdelningar behandlat. Därtill samlas uppgifter om omgivnings- och livsmedelshygienisk laboratorieverksamhet. Länsstyrelserna, som också erhåller denna verksamhetsberättelse, översänder till medicinalstyrelsen sammandragen över verksamheten av övervakningsavdelningar, som underlyder kommunernas eller kommunalförbundens hälsovårdsnämnder. På basen av dem utarbetar man i medicinalstyrelsen årligen verksamhetsberättelsen kallad "Det på livsmiljön riktade folkhälsoarbetet" (duplikat).

Uppgifternas samlingsmetod har strävats att utveckla så, att den skulle motsvara informationsbehoven av den planerings- och kalkyleringsmodell (PROTEKTOR-modellen), som utvecklats vid medicinalstyrelsen för det på livsmiljön riktade folkhälsoarbetet.

Terveyslautakuntien valvontaosastojen alainen henkilöstö. Valvontaosastojen alaisena työskentelee sekä kokopäivätoimista että osa-aikaista henkilöstöä. Vuoden 1976 lopussa oli kunnallisten eläinlääkäreiden virkoja 352, joista täytetty 323, työsuojelutarkastajien virkoja 225, joista täytetty 205.

Personal underordnad hälsovårdsnämndernas övervakningsavdelningar. Underlydande övervakningsavdelningarna arbetar både hel- och halvtidsanställd personal. Vid slutet av 1976 fanns 352 kommunala veterinärtjänster, av vilka fyllda 323, arbetarskyddsinspektörstjänster 225, av vilka 205 fyllda. Vid kommunala laboratorier fanns 432 heltidsanställda och 45 deltidsanställda personer. Antalet annan personal var: heltidsanställda 111 och deltidsanställda 30.

Valvontaosaston alainen henkilöstö (ilman eläinlääkäreitä) vuosina 1975—76 — Personal (exkl. veterinärer) underornad övervakningsavdelningen åren 1975—76

	Kokopäivätoimiset Heltidsanställda		Osapäivätoimet Deltidsanställda		Yht. Summa	
	1975	1976	1975	1976	1975	1976
Terveystarkastajat — Hälsoinspektörer	494	503	34	33	528	536
Laboratoriohenkilöstö — Laboratoriepersonal	417	432	40	45	457	477
Muu henkilöstö — Övrig personal	66	111	25	30	91	141
Yht. — Summa	977	1 046	99	108	1 076	1 154

Henkilöstöstä muodostavat suurimman ryhmän terveystarkastajat, kuten oheisesta asetelmasta näkyy. Terveystarkastajien viroista, joita oli 31. 12. 1975 yht. 567, oli täyttämättä 39.

Seuraavassa asetelmassa esitetään terveystarkastajien määrä 1972—76. Asetelmaa laadittaessa on osa-aikatoiminen samoin kuin yhdistetyn viran haltija (henkilö, jolla on kaksi virkaa) laskettu puoleksi kokopäivätoimesta.

1972	372
1973	420
1974	468
1975	511
1976	520

Vuonna 1976 terveystarkastajia oli 100 000 asukasta kohti laskien maamme lääneissä 10—15 paitsi Uudenmaan läänissä, missä luku oli 7. Paitsi kunnan tai kuntainliiton asukasluku vaikuttaa mm. alueen pinta-ala ja elinkeinorakenne terveystarkastajien työmäärään.

Vuosien 1972—76 aikana on osa-aikatoimisia virkoja pyritty muuttamaan kokopäivätoimisiksi. Pelkästään terveystarkastajien peruskurssin suorittaneiden osuus on laskenut, mutta terveystarkastajatutkinnon suorittaneiden osuus on edelleen n. 70 %. Vuodesta 1973 on Mikkelin teknillisestä koulusta valmistunut terveysteknikoita, joilla on tekninen ja terveydenhoidollinen koulutus. Vuonna 1976 terveystarkastajista kuusi oli korkeakoulututkinnon suorittanutta.

Den största gruppen inom personalen bildas av hälsovårdsinspektörerna, av vilka heltidsanställda 1976 503 och deltidsanställda 33.

I följande uppställning framställs antalet hälsovårdsinspektörer 1972—76. Vid utarbetandet av uppställningen har en deltidsanställd tjänsteinnehavare i kombinerad tjänst (en person med två tjänster) intagits som hälften av heltidsanställd.

1972	372
1973	460
1974	468
1975	511
1976	520

År 1976 fanns i alla länen 10—15 hälsovårdsinspektörer per 100 000 invånare, förutom i Nylands län, där siffran var 7. Förutom invånarantalet i kommunen eller kommunalförbundet verkar bl.a. områdets areal och näringsstruktur på hälsovårdsinspektörernas arbetsmängd.

Under 1972—76 har man strävat till att ändra deltidstjänster till heltidstjänster. Antalet personer med endast hälsovårdsinspektörens grundkurs har sjunkit, men andelen av dem som avlagt hälsovårdsinspektörsexamen är fortfarande ca 70 %. Sedan 1973 har från S:t Michels tekniska skola utdimitterats hälsovårdstekniker med teknisk och hälsovårdsutbildning. År 1976 hade sex av hälsovårdsinspektörerna avlagt högskoleexamen.

Elinympäristön laatu ja valvonta

Terveyslautakuntien valvontaosastot valvovat ja tarkastavat elinympäristöä, suorittavat laboratoriotutkimuksia ja ympäristömittauksia. Mikäli tarkastuksissa havaitaan puutteita tai epäkohtia on terveystarkastajilla oikeus antaa kirjallisia huomautuksia. Vakavammissa tapauksissa terveyslautakunta voi antaa määräyksen ja ohjeet terveydellisen haitan tai epäkohdan poistamiseksi. Terveydenhoitolain (83 §) mukaan terveyslautakunnalla on oikeus ryhtyä pakkokeinoihin, mikäli sen antamia määräyksiä ei ole noudatettu. Yleensä tämä ei ole tarpeellista, sillä epäkohdat korjataan useimmiten jo terveystarkastajien huomautusten perusteella.

Varsinainen tarkastustoiminta jakaantuu asuin-, työ ja kokoontumishuoneistojen valvontaan, elintarvikevalvontaan ja ympäristöhygieniseen valvontaan. Pääpaino on ollut elintarvikkeiden terveydellisessä valvonnassa, kuten seuraavasta asetelmasta ilmenee. Lukuihin eivät sisälly työsuojelutarkastukset.

Kvaliteten och övervakningen av livsmiljön

Nämndernas övervakningsavdelningar övervakar och inspekterar livsmiljön, gör laboratorieundersökningar och omgivningsmätningar. Märker man brister eller olägenheter vid inspektionerna, har hälsovårdsinspektörerna rätt att ge skriftliga anmärkningar. I allvarligare fall kan hälsovårdsnämnden utfärda bestämmelser och anvisningar för avlägsnande av hälsorisk eller olägenhet. Enligt hälsovårdslagen (83 §) har hälsovårdsnämnden rätt att vidtaga tvångsåtgärder, ifall man inte efterföljt dess bestämmelser. I allmänhet är detta inte behövligt, ty olägenheterna avlägsnas oftast redan på basen av hälsovårdsinspektörernas anmärkningar.

Den egentliga inspektionsverksamheten fördelar sig i övervakningen av bostads-, arbets- och samlingslokaler, livsmedelsinspektionen och den miljöhygieniska övervakningen. Huvudvikten har varit på livsmedlens hygieniska övervakning, såsom framgår av följande uppställning. Siffrorna omfattar inte arbetarskyddsinspektioner.

Valvontaosastojen tekemät tarkastukset vuosina 1973—76 — Övervakningsavdelningarnas inspektioner under åren 1973—76

	1973	1974	1975	1976
Elintarvikevalvonta — Övervakning av livsmedel	228 885	240 858	255 282	259 731
Ympäristöhygienian valvonta — Övervakning av miljöhygien	184 762	221 138	221 925	194 105
Asuin-, työ ja kokoontumishuoneistojen valvonta — Övervakning av bostadslägenheter, arbets- och samlingslokaler	45 430	46 233	47 117	49 016
Yhteensä — Summa	459 077	508 229	524 324	502 852

Asuin-, työ- ja kokoontumishuoneet. Terveydenhoitolain mu kaan rakennus, jossa sijaitsee asuin-, työ- tai kokoontumishuoneistoja, on pidettävä sellaisessa kunnossa, ettei huoneistossa oleskeleville aiheudu terveydellistä haittaa. Asuinhuoneessa ei saa asua niin suurta henkilömäärää, eikä työhuoneeseen saa sijoittaa työntekijöitä niin paljon, että siitä voisi aiheutua terveydellistä haittaa. Eräiden työ- ja kokoontumishuoneistojen osalta vaaditaan ennen käyttöönottoa terveyslautakunnan hyväksyminen. Terveydenhoitolain mukaan voidaan asuinhuoneistojen tarkastuksia suorittaa väestökeskuksissa yleisölle ilmoitetun suunnitelman mukaisesti. Väestökeskusten ulkopuolella tarkastukset rajoittuvat pääosin valitusten perusteella tapahtuviksi. Terveysviranomaisten suorittamissa tarkastuksissa asuin-, työ- ja kokoontumishuoneistojen puutteet ovat pääosin olleet rakenteellisia: kylmyys, kosteus ja vetoisuus. Vuonna 1970 asui Tilastokeskuksen keräämien tietojen mukaan 10 % väestöstä ahtaasti ts. enemmän kuin 2 henkilö huonetta kohti (mukaan lukien keittiö).

Elintarvikevalvonta. Elintarvikkeiden terveydellinen valvonta perustuu terveydenhoitolain 46—51 §, elintarvikelakiin ja eräisiin erityislakeihin. Valvonta käsittää elintarvikkeiden valmistuksen, varastoinnin ja kaupan valvonnan, elintarvikehuoneistojen (esim. tuotantolaitoksen, myymälän, ravintolan) valvonnan sekä myytäväksi tarkoitettujen elintarvikkeiden käsittelyyn osallistuvien henkilöiden valvonnan. Tällä valvonnalla pyritään ehkäisemään mm. elintarvikkeiden välityksellä tarttuvien tautien leviäminen. Valvonnasta huolimatta vuosina 1971—1976 on elintarvikkeiden välityksellä puhjennut epidemioita (ks. luku 3. Tarttuvat taudit). Myymälöissä on todettu epäkohtia, jotka johtuvat osittain toiminnallisista heikkouksista, osittain rakenteellisista tai muutoin pysyvämmistä puutteista. Elintarvikkeiden käsittelyssä ja varastoinnissa ei aina huomioida terveydellisiä näkökohtia, esim. kylmätilat voivat olla riittämättömiä, ja muita tuotteita on sijoitettu elintarvikkeiden läheisyyteen siten, että ne voivat vaikuttaa haitallisesti elintarvikkeisiin. Elintarvikkeiden osalta terveysviranomaisten huomautukset ovat yleensä kohdistuneet pilaantuviin ja helposti pilaantuviin elintarvikkeisiin.. Elintarvikkeiden mikrobiologinen laatu ei aina ole ollut moitteeton, sen sijaan vieraiden aineiden määrät, kuten raskasmetalli- ja torjunta-ainemäärät suomalaisissa tuotteissa eivät ole ylittäneet ohjearvoja. Ulkolaiset tuotteet, joissa ohjearvojen ylityksiä on esiintynyt, on pyritty poistamaan markkinoilta.

Elintarvikehuoneistoissa suoritettujen tarkastusten kokonaismäärä on 1972—76 jatkuvasti kasvanut, mutta toisaalta myös tarkastuskohteiden määrä on lisääntynyt.

Bostads-, arbets- och samlingslokaler. Enligt hälsovårdslagen skall en byggnad, där det finns arbets-, bostads- eller samlingslokaler, "underhållas och skötas på sådant sätt, att dem, som uppehålla sig där, icke åsamkas sanitär olägenhet. I boningsrum må icke ett så stort antal personer tillåtas bosätta sig, icke heller må i arbetsrum placeras så många arbetstagare, att därav kan uppkomma sanitär olägenhet." För vissa arbets- och samlingslokalers vidkommande fordras hälsovårdsnämndens godkännande, innan de tagas i bruk. Enligt hälsovårdslagen "må i befolkningscentrum låta verkställa bostadsinspektion i enlighet med allmänheten delgiven plan". Inspektionerna utanför befolkningscentra begränsar sig huvudsakligen på sådana, som utförs på basen av klagomål. Vid de inspektioner hälsovårdsmyndigheterna gjort har bostads-, arbets- och samlingslokalernas bristfälligheter huvudsakligen varit strukturella: kyla, fukt och dragighet. Under 1970 bodde enligt Statistikcentralens uppgifter 10 % av befolkningen trångt, dvs. mera än två personer per rum (köket medberäknat).

Livsmedelsövervakning. Den sanitära inspektionen av livsmedel baserar sig på 46—51 §§ hälsovårdslagen, på livsmedelslagen och vissa speciallagar. Övervakningen omfattar tillverkningen av livsmedel, inspektionen av lagring och saluföring, livsmedelslokaler (t.ex. produktionsanläggning, butik, restaurang) samt övervakningen av personer, som deltager i hanteringen av livsmedel, som är avsedda att bli salufördа. Med denna övervakning strävar man förebygga t.ex. spridningen av sjukdomar, vilka breder sig genom livsmedlen. Obeaktat övervakningen har det brutit ut epidemier 1971—76 genom förmedling av livsmedel (se Kapitel 3. Smittsamma sjukdomar). I butiker har man konstaterat olägenheter, vilka delvis beror på funktionella svagheter, delvis strukturella eller annars mera bestående brister. Man tar inte alltid i beaktande sanitära synpunkter vid livsmedelshanteringen och -lagringen, t.ex. de kalla utrymmena kan vara otillräckliga och andra produkter har placerats i närheten av livsmedel så, att de kan verka menligt på livsmedlen. För livsmedel har hälsovårdsmyndigheternas anmärkningar i allmänhet riktat sig på fördärvliga och lätt fördärvliga livsmedel. Livsmedlens biologiska kvalitet har inte alltid varit tadellös. I stället har mängden främmande ämnen, såsom tungmetall- och bekämpningsmedelsrester i finska produkter, inte överstigit riktvärdena. Utländska produkter, hos vilka överskridning skett, har man strävat till att avlägsna från marknaden.

Totalantalet inspektioner i livsmedelslokaler har kontinuerligt ökat 1972—76, men å andra sidan har också antalet inspektionsställen vuxit.

Elintarvikehuoneistojen valvonta vuosina 1972—76 — Övervakning av livsmedellokaler åren 1972—76

	Tarkastuskohteita Inspektionsobjekt	Niistä tarkastettuja Därav inspekterade	%	Tarkastuksia Inspektioner	Tarkastuksia tarkastettua kohdetta kohti Inspektioner per inspekterade objekt
1972	34 016	32 172	95	221 942	6.9
1973	35 283	32 097	91	228 829	7.1
1974	38 157	33 513	88	244 858	7.3
1975	38 718	34 219	88	255 282	7.5
1976	38 908	33 884	87	259 731	7.7

Tarkastuskohteista on tuotantolaitosten, varastojen, myyntipaikkojen ja tarjoilupaikkojen tarkastusprosentti ollut vuosien 1973—76 aikana 93—99, sen sijaan kuljetusajoneuvojen tarkastusprosentti on ollut vain 45—63.

Elintarvikehuoneistossa suoritettujen tarkastusten määrä tarkastettua kohdetta kohti vaihteli siten, että elintarviketuotantolaitoksissa tarkastettua kohdetta kohi tarkastuksia oli eniten: 12,9, elintarvikekuljetusajoneuvojen kohdalla niitä oli vähiten: 1,9.

Av inspektioner har inspektionsprocenten av produktionsanläggningar, lager, försäljningsställen och utskänkningsställen under 1973—76 varit 93—99; i stället har inspektionsprocenten av transportfordon varit endast 45—63.

Antalet inspektioner vid livsmedelslokaler per inspektion varierar så, att per inspektion vid livsmedelsproduktionsanläggningar var antalet inspektioner 1976 12.9, medan motsvarande siffra för livsmedelstransportfordon var 1.9.

Ympäristöhygieeninen valvonta

Veden terveydellinen laatu. Terveydenhoitolain (469/65) velvoittamana lääkintöhallitus julkaisi 3. 3. 1971 talousveden terveydellisiä laatuvaatimuksia käsittelevän yleiskirjeen n:o 1501. Siinä määritellään talousveden mikrobiologiset, fysikaaliset ja kemialliset laatuvaatimukset, annetaan enimmäispitoisuudet myrkyllisille, suuressa määrin esiintyessään terveydellistä haittaa aiheuttaville sekä nautittavuuteen vaikuttaville aineille ja tekijöille.

Veden terveydellisten laatuvaatimusten täyttämiseksi on erityisesti otettava huomioon raakaveden laatu, puhdistustekniikka ja veden valmistuksessa käytettävien kemikaalien puhtaus. Suomessa sekä pohja- että pintavesille on ominaista kivennäissuolojen (esim. fluoridien ym. hivenaineiden) niukkuus. Pohjavesissä varsin yleinen virhe on liian korkea rautapitoisuus sekä pehmeydestä ja happamuudesta johtuvat putkistoja syövyttävät ominaisuudet, joiden seurauksena vesijohtoveden metallipitoisuudet lisääntyvät.

Vuoden 1975 lopussa oli vesilaitoksiin liitetyissä kiinteistöissä 3.2 milj. asukasta eli 67 % väestöstä. Näiden vesilaitosten veden mikrobiologinen laatu on hyvä. Myös yksityisten kaivojen veden laatu on parantumassa tehostuneen valvonnan seurauksena.

Jätehuolto ja viemäröinti. Jätteiden määrät ovat elintason kohoamisen seurauksena lisääntyneet. Helpottaakseen valvontaosastojen toimintaa antoi lääkintöhallitus 9. 2. 1973 jätehuoltoa koskevat ohjeet ja suositukset (yleiskirje n:o 1547). Siinä annetaan ohjeita jätteiden keräilyä, kuljetusta ja käsittelyä varten. Näitä ohjeita ei kuitenkaan ole aina noudatettu, vaan on esiintynyt runsaastikin aihetta huomautuksiin. Kaatopaikkojen hoidossa varsinkin ongelmajätteet aiheuttavat vaikeusia. Kaatopaikkoja oli 1976 yhteensä 1 671, joista tarkastettiin samana vuonna 1 630 eli 98 %.

Ilman terveydellinen laadunvalvonta. Ilman terveydellistä valvontaa koskeva yleiskirje n:o 1550 annettiin 22. 2. 1973, ja se sisältää ilman epäpuhtauksia koskevat suositusluonteiset enimmäisohjearvot. Nämä arviot perustuvat suomalaisiin ja ulkomaisiin tutkimuksiin sekä Maailman Terveysjärjestön (WHO) antamiin suosituksiin.

Eräät kunnat ovat suorittaneet erillisselvityksiä ilman laadusta ja joissakin suuremmissa kunnissa on suoritettu jatkuvia valvontamittauksia. Teollisuuslaitokset ovat suorittaneet ns. velvoitetarkkailumittauksia.

Ilmantutkimuksissa suuntaus on ollut kertaluonteisista jatkuviin, joista pääosa on tehty Uudenmaan läänissä. Mikkelin ja Kuopion läänien alueilla ei mittauksia ole tehty lainkaan. Jatkuvia mittauksia tehtiin 1974 vain 1 721, mutta 1975 jo 43 968. Ilman pilaantuminen on Suomessa paikallista, ja tutkimuset on tehty yleensä siellä missä ongelma on suurin.

Den miljöhygieniska övervakningen

Vattnets hygieniska kvalitet. Förpliktad av hälsovårdslagen utfärdade medicinalstyrelsen 3. 3. 1971 cirkulär Nr 1501 om hygieniska kvalitetsfordringar på hushållsvatten. I cirkuläret definieras hushållsvattnets mikrobiologiska, fysikaliska och kemiska kvalitetsfordringar, ges maximihalterna för giftiga ämnen och faktorer, vilka förorsakar hälsorisker, då de förekommer i stora mängder.

För fyllande av vattnets hygieniska kvalitetsfordringar bör man i synnerhet beakta råvattnets kvalitet, reningstekniken och renheten av de kemikalier, vilka används vid vattenberedningen. I Finland är de knappt tillmätta mineralsalterna (t.ex. fluorider o.a. mineralämnen) karakteristiska för både botten- och ytvattnen. Hos bottenvattnen är ett ganska allmänt fel deras för höga järnhalt samt beroende på mjukheten och surheten rörledningar korroderande egenskaper, till följd av vilka vattenledningsvattnets metallhalter ökar.

Vid slutet av 1975 fanns i fastigheter, som anslutits till vattenverken, 3.2 milj. invånare, dvs. 67 % av befolkningen. Den mikrobiologiska kvaliteten av vatten vid dessa vattenverk är god. Också privatbrunnarnas vattenkvalitet håller på att bli bättre som följd av effektiverad övervakning.

Avfallsservice och avloppsnätet. Avfallsmängderna har ökat till följd av livsnivåns höjning. För att lätta övervakningsavdelningarnas verksamhet utfärdade medicinalstyrelsen 9. 2. 1973 föreskrifter och rekommendationer rörande renhållning (cirkulär Nr 1547). Däri avges instruktioner för avfallssamling, transport och hantering. Dessa instruktioner har emellertid inte alltid efterföljts, utan det har framkommit t.o.m. mycket anledning till anmärkningar. I synnerhet problemavfall förorsakar svårigheter vid skötseln av avstjälpningsplatser. År 1976 fanns sammanlagt 1 671 avstjälpningsplatser, av vilka samma år inspekterades 1 630, dvs. 98 %.

Luftens hygieniska kvalitetskontroll. Cirkulär Nr 1550 om sanitära rekommendationer angående luftens föroreningar utfärdades 22. 2. 1973 och det omfattar maximiriktvärden över luftens föroreningar, som är till sitt karaktär rekommendationer. Dessa uppskattningar baserar sig på finska och utländska undersökningar och Världshälsoorganisationens (WHO) rekommendationer.

Några kommuner har utfört tilläggsutredningar om luftens kvalitet och i vissa större kommuner har man gjort kontinuerliga övervakningsmätningar. Industrianläggningarna har utfört s.k. förpliktelseobserveringsmätningar.

Vid luftundersökningar har riktningen gått från engångsundersökningar till kontinuerliga, av vilka den största delen utförts i Nylands län. På S:t Michels och Kymmene läns områden har man inte alls gjort mätningar. Kontinuerliga mätningars antal 1974 var endast 1 721, men 1975 redan 43 968. Luftens förorening i Finland är lokal, och undersökningarna har i allmänhet gjorts där problemet är störst.

Meluntorjunta. Aiheuttamatta suoranaisia sairauden oireita saattaa heikkokin melu vaikuttaa häiritsevästi ihmisen toimintoihin. Lääkintöhallitus antoi 22. 2. 1973 yleiskirjeessä n:o 1551 melua koskevat terveydelliset suositukset. Yleiskirjeessä annetaan tavoitteelliset melutasosuositukset sekä sisällä että ulkona suoritettaville mittauksille. Terveyslautakunnan tehtävänä on valvoa, että meluhaittojen torjuntaan kiinnitetään kunnan alueella riittävästi huomiota. Tämä tapahtuu siten, että lautakunta mm. kaavoitusta koskevissa lausunnoissaan tarkastelee kaavaa myös meluhaittojen ehkäisemisen kannalta. Myös asuntojen suunnittelussa on otettava meluhaittojen ehkäiseminen huomioon. Terveyslautakuntien valvontaosastot ovat suorittaneet melumittauksia yleensä suuremmissa kunnissa.

Uimarannat, uimalat ja leirintäalueet. Lääkintöhallitus antoi 28. 2. 1973 yleisiä uimaloita koskevat terveydelliset ohjeet ja suositukset yleiskirjeessä n:o 1554. Seuraavana vuonna (19. 6. 1974) julkaistiin yleisten uimarantojen veden laatua koskevat terveydelliset ohjeet ja suositukset yleiskirjeessä n:o 1578.

Niissä olevat ohjeet ja suositukset uimarantojen ja uimaloiden veden tarkkailutiheydestä, bakteerimääristä, lämpötiloista ym. koskevat ainoastaan yleisiä uimarantoja ja uimaloita. Yleiseksi uimalaksi katsotaan myös yksityisen omistama uimahalli tai -allas, joka on yleisessä käytössä, kuten esim. hotellien yms. uima-altaat. Joitakin alueellisia poikkeuksia lukuunottamatta uimavesien hygieenistä tilaa voidaan pitää tyydyttävänä.

Lääkintöhallitus on antanut 9. 2. 1973 terveydenhoitolain nojalla leirintäalueiden hygieenisiä järjestelyjä koskevat ohjeet ja suositukset yleiskirjeessä n:o 1546. Yleiskirjeen jälkeen säädetty ulkoilulaki (606/73) määrittelee leirintäalueiden luokitusperusteet ja lupamenettelyn. Leirintäalueen käyttöönottotarkastuksen suorittaa ulkoilulain 24 §:n mukaan asianomainen kunnallinen viranomainen tai sisäasiainministeriön määräämä muu viranomainen. Koska terveysviranomaisten tehtäviin kuuluu valvoa jatkuvasti leirintäalueita ovat terveysviranomaiset jo nyt toimineet käytännössä myös käyttöönottotarkastusten suorittajina.

Myrkkyjen valvonta. Myrkkyjen ja niitä sisältävien valmisteiden valvonta tapahtuu ensisijaisesti myrkkylain (309/69) säännösten nojalla ja siitä on vastannut sosiaali- ja terveysministeriö. Myös terveydenhoitolain perusteella terveyslautakunta suorittaa myrkkyjen valvontaa. Sen tehtävänä on valvoa, että kunnan alueella valmistettu tai siellä myyty myrkkyä sisältävä tuote on asianmukaisesti merkitty lain edellyttämillä varoitusmerkinnöillä. Myrkkyjen käsittelyä valvottaessa terveyslautakunnan on ensisijaisesti kiinnitettävä huomiota ympäristölle aiheutuvien terveydellisten haittojen ehkäisyyn.

Helsingissä toimii koko maata palveleva Myrkytyskeskus, joka konsultoi terveydenhuoltohenkilöstöä ja myös yleisöä varsinaisten myrkkyjen, lääkkeiden tms. aineiden aiheuttamissa myrkytystapauksissa.

Laboratoriotoiminta. Elinympäristöön kohdistuvan kansanterveystyön tärkeänä osana ovat valvontaosastojen alaiset laboratoriot, joissa huolehditaan mm. lakisääteisistä tutkimuksista, kuten talousvesi- ja maidontarkastusnäytteistä sekä muista elintarvikevalvonnaan ja elinympäristöön kohdistuvaan terveydenhoitoon liittyvistä näytteistä.

Vuoden 1976 lopulla oli 63 kunnallista laboratoriota. Ne palvelevat kuntien tarpeita yleisesti, mutta eri lakien perusteella niille on myönnetty erityispätevyys seuraavasti:

Bullerbekämpning. Utan att förorsaka direkta sjukdomssymptom kan även ett ringa buller verka störande på mänskans funktioner. Medicinalstyrelsen utfärdade i cirkulär Nr 1551 22. 2. 1973 sanitära rekommendationer om buller. I cirkuläret bestäms målsättningsartade bullernivårekommendationer för mätningar, som utförs både inne och ute. Hälsovårdsnämndens uppgift är att övervaka, att man på kommunens område fäster tillräckligt uppmärksamhet vid bullerriskernas bekämpande. Detta sker så, att nämnden bl.a. i sina utlåtanden om planläggning granskar planen också med tanke på förebyggande av bullerrisker. Även då man planerar bostäder bör man beakta bullerriskernas bekämpande. I allmänhet har hälsovårdsnämndernas övervakningsavdelningar utfört bullermätningar i större kommuner.

Badstränder, allmänna siminrättningar och campingområden. Medicinalstyrelsen utfärdade 28. 2. 1973 sanitära instruktioner och rekommendationer om allmänna simstränder i cirkulär Nr 1554. Följande år (19. 6. 1974) utfärdades sanitära instruktioner och rekommendationer om vattenkvaliteten vid allmänna siminrättningar i cirkulär Nr 1578.

Cirkulärens instruktioner och rekommendationer om inspektionsfrekvensen av badstränder och simvattnen, bakteriemängder, temperaturer osv. gäller enbart allmänna badstränder och siminrättningar. Som allmän siminrättning anses också av privatperson ägd simhall eller -bassäng, som är i allmän användning, såsom t.ex. hotellens o.a. simbassänger. Obeaktat vissa regionala avvikelser kan simvattnens hygieniska tillstånd anses vara tillfredsställande.

Medicinalstyrelsen har 9. 2. 1973 med stöd av hälsovårdslagen utfärdat instruktioner och rekommendationer för hygienisk organisation av campingplatser i cirkulär Nr 1546. Lagen om friluftsliv (606/73), som stadgats efter cirkuläret, definierar campingområdens klassificeringsgrunder och tillståndsförfarande. Enligt 24 § lagen om friluftsliv utförs inspektionen för ibruktagande av ett campingområde av vederbörande kommunal myndighet eller annan myndighet, som förordnats av ministeriet för inrikesärenden. Eftersom hälsovårdsmyndigheternas uppdrag förutsätter den kontinuerliga övervakningen av campingområden, har hälsovårdsmyndigheterna redan nu i praktiken utfört ibruktagningsinspektionen.

Övervakning av gifter. Övervakningen av gifter och preparat som innehåller dem sker i första hand enligt lagens om gifter (309/69) stadgar, och för den har social- och hälsovårdsministeriet varit ansvarigt. Även på basen av hälsovårdslagen utför hälsovårdsnämnden övervakning av gifter. Dess uppgift är att ha tillsyn över att en produkt, som beretts eller som säljs på kommunens område och som innehåller gift har sakenligt betecknats med varningsanteckningar, som förutsätts av lagen. Vid uppsikten av gifthantering bör hälsovårdsnämnden primärt fästa uppmärksamhet vid förebyggande av hälsorisker för omgivningen.

I Helsingfors verkar Giftinformationscentralen, som betjänar hela landet och konsulterar hälsovårdspersonal samt även allmänhet vid förgiftningsfall förorsakade av verkliga gifter, mediciner eller andra ämnen.

Laboratorieverksamheten. En viktig del i det på livsmiljön riktade folkhälsoarbetet är övervakningsavdelningarna underlydande laboratorier, där man bl.a. sörjer för lagstadgade undersökningar, såsom hushållsvatten- och mjölkinspektionsprov samt andra prov i samband med hälsovården, som hänför sig till livsmedelsövervakningen och livsmiljön.

Vid slutet av 1976 fanns 63 kommunala laboratorier. De betjänar kommunernas behov i allmänhet, men på grundval av skilda lagar har man beviljat dem speciell kompetens enligt följande:

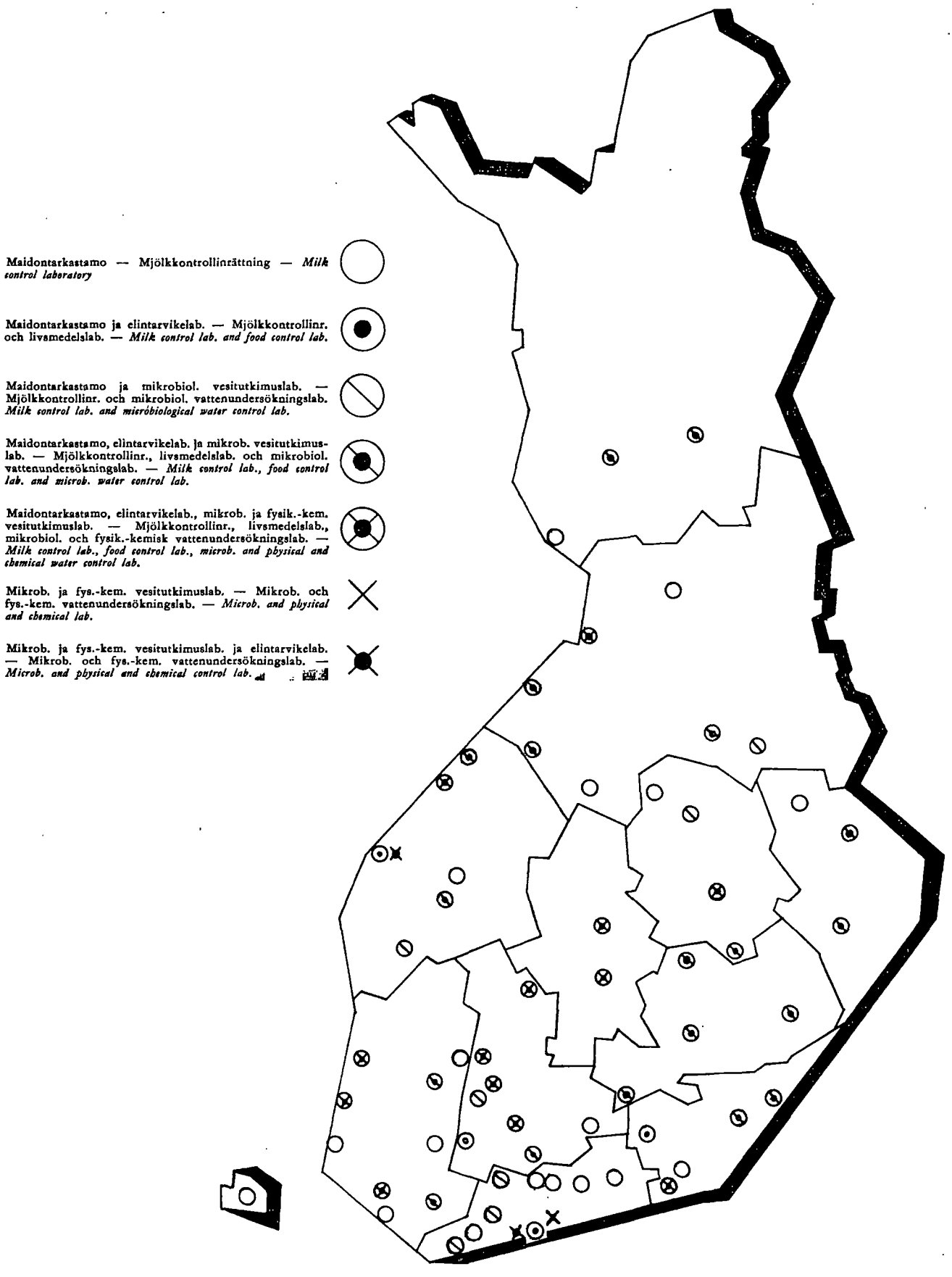

Kuvio 2.1.5 Kunnalliset laboratoriot lääneittäin 31. 12. 1976.
Fig. 2.1.5 Kommunala laboratorier länsvis den 31. 12. 1976.
Fig. 2.1.5 Communal control laboratories at 31 Dec. 1976.

— 61 laboratoriota toimii maidontarkastuslain mukaisena maidontarkastamona
— 37 laboratoriota on terveydenhoitolain mukaisia vesitutkimuslaboratorioita, joilla on mikrobiologiset oikeudet, lisäksi näistä 16:lla on fysikaalis-kemialliset oikeudet
— 38 laboratoriota toimii elintarvikeasetuksen mukaisena virallisena kunnallisena elintarviketutkimuslaitoksena

— 61 laboratorier fungerar mjölkinspektionsställe enligt mjölkinspektionslagen
— 37 laboratorier är vattenundersökningslaboratorier enligt hälsovårdslagen med mikrobiologiska rättigheter; därtill har 16 av dem fysikalisk-kemiska rättigheter
— 38 laboratorier fungerar som offentlig kommunal livsmedelsundersökningsanstalt enligt livsmedelsförordningen.

Kunnalliset laboratoriot erikoisaloittain ja lääneittäin 31. 12. 1976 — Kommunala laboratorier enligt specialområde och län den 31. 12. 1976

Lääni Län	Yht. Summa	Niistä — Därav: Maidontarkastamo Mjölkkontrollinrättning	Elintarvikelab. Livsmedelslab.	Vesitutkimuslaboratoriot Vatteundersökningslab. Mikrobiol.	Fys.-kem. + mikrobiol.
Uudenmaan — Nylands	11	10	2	2	1
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	8	8	5	2	2
Ahvenanmaa — Ålands	1	1	—	—	—
Hämeen — Tavastehus	9	9	7	2	5
Kymen — Kymmene ..	5	5	4	1	3
Mikkelin — S:t Michels	4	4	4	3	—
Kuopion — Kuopio ..	4	4	2	2	1
P.-Karjalan — N. Karelens	3	3	2	2	—
Vaasan — Vasa	7	6	4	2	2
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	2	2	2	—	1
Oulun — Uleåborgs ..	6	6	4	3	1
Lapin — Lapplands ...	3	3	2	2	—
Yhteensä — Summa	63	61	38	21	16
1975	62	60	40	21	17
1974	62	57	36	22	13

Suurin osa laboratorioista sijaitsee maan etelä- ja lounaisosissa, mikä aiheuttaa sen, että kuljetusmatkat muualta maasta saattavat muodostua pitkiksi. Varsinkin mikrobiologiset näytteet voivat muuttua pitkän kuljetusmatkan aikana siten, etteivät ne kuvasta enää riittävästi näytteenottohetken tilannetta.

Paitsi terveyslautakuntien valvontaosastojen toimittamia näytteitä kunnallisissa laboratorioissa tutkitaan myös muiden tutkimuksia tarvitsevien näytteitä, kuten kunnan asukkaiden pyytämiä tutkimuksia, laitosten teettämiä laaduntarkkailututkimuksia jne.

Vuosina 1975—76 kunnallisissa laboratorioissa tutkittujen näytteiden määrät olivat seuraavat:

Den största delen av laboratorierna befinner sig i landets södra och sydvästra delar, vilket förorsakar, att försändningsdistanser från andra orter av landet kan bli långa. I synnerhet de mikrobiologiska proven kan ändras under en lång transport så, att de inte mera tillräckligt återspeglar provtagningsmomentets situation.

Förutom de prov som hälsovårdsnämndernas övervakningsavdelningar vidarebefordrar, undersöks i de kommunala laboratorierna också prov av andra, som behöver dem, såsom undersökningar anhållna av kommunens invånare, kvalitetskontrolltester av anstalter osv.

Antalen prov, som undersökts 1975 vid de kommunala laboratorierna, var som följer:

Kunnallisissa laboratorioissa tutkitut näytteet vuosina 1975—76 — Undersökta prov i de kommunala laboratorierna åren 1975—76

	Yhteensä Summa		Niistä — Därav: Vaatimukset täyttämättömiä Underkända	
	1975	1976	1975	1976
Maidontarkastuslain mukaiset näytteet — Prov enligt mjölkbesiktningslagen	838 731	932 641	112 999	103 485
Lihantarkastuslain mukaiset näytteet — Prov enligt köttbesiktningslagen	12 914	19 979	2 714	2 559
Muut elintarvikenäytteet — Övriga livsmedelsprov	39 944	50 745	6 982	8 186
Vesinäytteet — Vattenprov	57 839	66 228	7 295	8 727
Yht. — Summa	949 428	1 069 593	129 990	122 877

Nautittavaksi tai muuten käytettäväksi kelpaamattomia (vaatimukset täyttämättömiä) oli 1976 näytteistä keskimäärin 12 %.

Vaikka näytteistä määrällisesti suurin osa on maidontarkastukseen liittyviä (1976 noin 90 %), laboratorioiden kokonaistyömäärästä merkittävämpi osa kohdistuu muiden elintarvikkeiden ja talousveden valvontaan liittyviin tutkimuksiin. Tämä johtuu siitä, että rutiiniluontoiset tutkimukset, kuten maitonäytteet, voidaan osittain automatisoida, sen sijaan terveydellisten selvitysten vaatimat tutkimukset täytyy suunnitella ja suorittaa yksilöllisemmin.

Oätbara eller annars för bruk odugliga prov (vilka inte fyller fordringarna) var 1976 i medeltal 12 § av proven.

Ehuru den största delen av mängden prov hänför sig till mjölkinspektionen (1976 ca 90 %), riktar sig en märkbarare del av laboratoriernas totala arbetsbörda på undersökningar, som hänför sig till andra livsmedlens och hushållsvattnens övervakning. Detta beror på, att rutinartade undersökningar, såsom mjölkprov, kan delvis automatiseras; i stället bör man utföra mera individuellt de undersökningar, vilka krävs av sanitära utredningar.

Valvontaosastot lähettävät näytteitä tutkittavaksi myös muihin kuin kunnallisiin laboratorioihin kuten Kansanterveyslaboratorioon, Valtion eläinlääketieteelliseen laitokseen, Valtion teknilliseen tutkimuskeskukseen ja yksityisiin laboratorioihin. Valvontaosastojen tutkituttamien näytteiden määrä oli 1975 yhteensä 927 073, joista vaatimukset täyttämättömiä 132 073 eli 14 %. Vuoden 1976 vastaavat luvut olivat 919 219, 108 185 ja 12.

2.3 Opiskelijoiden terveyden- ja sairaanhoito

Yliopistoissa, korkeakouluissa ja muissa vastaavissa oppilaitoksissa opiskelevien terveydenhuoltoa varten on kehitetty järjestelmä, mitä pitää yllä Ylioppilaiden Terveydenhoitosäätiö. Toiminnan keskuksina ovat terveydenhoitoasemat, joiden tärkeimmät palvelumuodot ovat: sairasvastaanotot, erikoislääkärien ambulatorinen tutkimus ja hoito, sairaanhoitajien kotikäynnit, mielenterveyden neuvontapalvelu ja psykoterapia, RP-kuvaukset, hammashoito, rokotukset ja terveystarkastukset. Lisäksi säätiö harjoittaa runsasta valistus- ja tiedoitustyötä ja tekee opiskelijain terveydenhuoltoon ja sosiaalisiin kysymyksiin kohdistuvaa suunnittelu- ja tutkimustyötä.

Terveydenhoitosäätiön toimintapiiriin kuuluivat lukuvuonna 1975/76 kaikkien 19 yliopistojen ja korkeakoulujen oppilaskuntien jäsenten lisäksi 17 korkeamman oppilaitoksen täysipäiväisesti opiskelevat opiskelijat. Lukuvuonna 1975/76 oli näissä yliopistoissa, korkeakouluissa ja vastaavissa oppilaitoksissa 72 102 opiskelijaa.

Terveydenhoitosäätiöllä oli lukuvuonna 1975/76 terveydenhoitoasema Helsingissä, Turussa, Tampereella, Jyväskylässä, Oulussa, Otaniemessä, (Espoossa), Vaasassa, Joensuussa, Lappeenrannassa, Kuopiossa, Savonlinnassa, Hämeenlinnassa, Raumalla, Kajaanissa ja Rovaniemellä. Eräät asemat toimivat myös kesäisin. Asemien toiminnasta muodostavat keskeisen työmuodon päivittäiset sairasvastaanotot. Useimmiten vastaanotoista huolehtivat sisätautien erikoislääkärit. Vuosittain käy lähes puolet (44 %) opiskelijoista ainakin kerran aseman vastaanotolla. Lukuvuonna 1975/76 kävi yleis- ja erikoislääkäreiden vastaanotoilla 31 973 potilasta, hoitokäyntien määrä oli 79 634. Lisäksi psykiatrien ja psykologien vastaanotoilla kävi 1 460 potilasta, ja hoitokäyntien määrä oli 16 038. Asemien kapasiteetti on ollut lukuvuonna 1975/76 riittämätön nimenomaan silmälääkärin ja myös gynekologipalvelujen kohdalla. Vuonna 1969 aloitettiin mielenterveyspalvelujen alalla uusi toimintamuoto, preventiivinen neuvontapalvelu, jota varten asemille hankittiin psykologi ja eräille asemille myös sosiaalityöntekijä. Neuvonta on opiskelijoille ilmaista, ja sitä käytetään niin runsaasti, että eräillä paikkakunnilla ei voi heti päästä vastaanotolle.

Hammashoidossa käy potilaita jonkin verran vähemmän kuin sairasvastaanotoilla, esim. lukuvuonna 1975/76 noin 38 % kaikista opiskelijoista kävi ainakin kerran hammashoitoa saamassa. Hammashoitoa saaneiden potilaiden määrä mainittuna aikana oli 27 637 ja hoitokäyntejä oli 109 202.

Terveydenhoitosäätiön menoista katettiin lukuvuonna 1975/76 kaikkiaan 44 % opiskelijain suorittamilla maksuilla: lakisääteisellä terveydenhoitomaksulla (25 mk lukukaudelta), jonka jokainen opiskelija joutui maksamaan ja potilaiden itsensä suorittamilla hoitomaksuilla (poliklinikkalääkärin maksu 3 mk ja erikoislääkärin 4 mk käyntikerralta, hammashoitomaksu 25 mk käyntikerralta). Sairausvakuutus korvasi 44 % ja raha-automaattiyhdistyksen varoista myönnetty apu 10 % ja sekalaiset tuotot 2 % menoista.

Övervakningsavdelningarna översänder prov för undersökning också till andra än kommunala laboratorier, såsom folkhälsolaboratoriet, statens veterinärvetenskapliga institution, statens tekniska forskningscentral och privata laboratorier. Antalet prov, som övervakningsavdelningarna lät utföra, var 1975 sammanlagt 927 073, varav sådana, vilka inte uppfyllde fordringarna, 132 073, dvs. 14 %. År 1976 var motsvarande siffror 919 219, 108 185 och 12.

2.3. Studerandenas hälso- och sjukvård

För hälsovården av studerande vid universiteten, högskolorna och övriga motsvarande läroanstalter har utvecklats ett system, som upprätthålles av Studenternas Hälsovårdsstiftelse. Centrum för verksamheten bildas av hälsovårdsstationerna, vilkas viktigaste verksamhetsformer är: mottagningar för sjuka, specialisternas ambulatoriska undersökning och vård, hembesök av läkare och sjuksköterskor, mentalhygienisk rådgivning, psykoterapi, tandvård, vaccineringar och hälsoundersökningar. Därutöver idkar stiftelsen en riklig informations- och upplysningsverksamhet och utför ett planerings- och forskningsarbete, inriktat på studerandes hälsovård och sociala frågor.

Till hälsovårdsstiftelsens verksamhetskrets hörde läsåret 1975/76 förutom medlemmarna i alla universitets och högskolors elevkårer även de 17 högsta läroinstitutens heldagsstuderande studerande. Under läsåret 1975/76 fanns i dessa universitet, högskolor och motsvarande 72 102 studerande.

Hälsovårdsstiftelsen hade under läsåret 1975/76 en hälsovårdsstation i Helsingfors, Åbo, Tammerfors, Jyväskylä, Uleåborg, Otnäs (Esbo), Vasa, Joensuu och Villmanstrand, Kuopio, Nyslott, Tavastehus, Raumo, Kajana och Rovaniemi. Några stationer fungerade även under sommartid. Den centrala arbetsformen i stationernas verksamhet bildas av de dagliga patientmottagningarna. Årligen besöker nästan hälften (44 %) av studerande åtminstone en gång stationens mottagning. Under läsåret 1975/76 besöktes allmän- och specialläkarnas mottagningar av 31 973 patienter; antalet vårdbesök var 79 634. Därtill besöktes psykiater- och psykologmottagningar av 1 460 patienter, och antalet vårdbesök var 16 038. Stationernas kapacitet har under läsåret 1975/76 varit otillräcklig i synnerhet för ögonläkar- och också gynekologtjänsternas vidkommande. År 1969 påbörjades inom mentalvårdstjänsterna en ny verksamhetsform, preventiv rådgivningsservice, varför man skaffade till stationerna en psykolog och till vissa också en socialarbetare. R.dgivningen är avgiftsfri för studerande och den används så rikligt, att man inte genast kan komma in för mottagning på vissa orter.

Tandvården besöks av patienterna någorlunda mindre än sjukmottagningarna, t.ex. under läsåret 1975/76 ca 38 % av alla studerande besökte åtminstone en gång tandvården. Antalet patienter, vilka fick tandvård, var under denna tid 27 637 och antalet vårdbesök 109 202.

Av hälsovårdsstiftelsens utgifter täcktes 1975/76 inalles 44 % med studerandens betalningar: medelst den lagstadgade hälsovårdsavgiften (25 mk per termin), som varje studerande själv måste betala, och medelst patienternas vårdavgifter (polikliniklläkarnas avgift 3 mk och specialistläkarens 4 mk per besök, tandvårdavgiften 25 mk per besök). Sjukförsäkringen ersatte 44 % och penningautomatföreningens hjälp 10 % samt diverse inkomster 2 % av utgifterna.

Kansanterveyslaki ei voimaan astuessaan tuonut mitään muutosta Terveydenhoitosäätiön toimintaan. Lain 15 §:n mukaan kunta voi tehdä lääkintöhallituksen suostumuksella yliopistojen, korkeakoulujen ja muiden vastaavien oppilaitosten kanssa sopimuksen terveydenhuollosta kunnan terveyskeskuksen toimesta. Sopimus ei kuitenkaan saa tarjota opiskelijoille parempaa terveydenhuoltoa kuin muille kuntalaisille.

När folkhälsolagen trädde i kraft, förorsakade den ingen ändring i Hälsovårdsstiftelsens verksamhet. Enligt lagens 15 § kan kommun med medicinalstyrelsens begivande ingå en överenskommelse med universiteten, högskolorna och andra motsvarande läroanstalter om hälsovården i kommunens hälsovårdscentral. Överenskommelsen får emellertid inte erbjuda studeranden en bättre hälsovård än vad kommunens övriga invånare erhåller.

2.3 Yliopistoissa, korkeakouluissa ja eräissä muissa vastaavissa oppilaitoksissa opiskelleiden sairaanhoito vuosina 1969—1976/77 [1])
Sjukvården av studerande i universiteten, högskolorna och övriga motsvarande läroverk åren 1969—1976/77 [1])
Medical care of students of universities and certain other higher professional schools in 1969—1976/77 [1])

	1969/70	1972/73	1973/74	1974/75	1975/76	1976/77
Opiskelijoita — Studerande — *Students*						
Kevätlukukausi — Vårtermin — *Spring term*	55 459	60 558	63 536	68 415	72 102	73 949
Syyslukukausi — Höst termin — *Autumn term*	55 365					
Potilaita terveydenhoitoasemien vastaanotoilla — Patienter på hälsovårdsstationernas mottagning — *Patients at health centres*	24 551	29 445	30 728	31 989	31 973	33 186
Käyntejä terveydenhoitoasemien vastaanotoilla — Besök på hälsovårdsstationernas mottagning — *Visits to health centres*	56 684	68 545	73 329	74 863	79 634	79 920
Lääkärin kotikäyntejä — Läkarens hembesök — *Home visits of physician*	1 417	68	—	—	—	—
Terveyssisaren kotikäyntejä — Hälsosysterns hembesök — *Home visits of PH nurse*	220	87	102	..	..	..
Sairastuvassa hoidettuja potilaita — I sjukstuga vårdade patienter — *Patients at nursing home*	294	.	.	.	.	.
Sairastuvan potilaiden hoitopäiviä — Sjukstugepatienternas vårddagar — *Patient days at nursing home*	2 015	.	.	.	.	.
Hammashoitoa saaneita potilaita — Tandvårdpatienter — *Dental care patients*	21 303	25 958	21 895	24 090	27 627	27 831
Käyntejä hammashoidossa — Besök för tandvård — *Dental care visits*	91 378	99 147	99 515	105 302	109 202	110 714

[1]) Tiedot tarkoittavat Ylioppilaiden Terveydenhoitosäätiön sairaanhoitotoimintaa. — Uppgifterna avser Studenternas Hälsovårdsstiftelses sjukvårdsverksamhet. — *Data refer to medical care by Finnish Student Health Service.*

Lähde — Källa — *Source:* Ylioppilaiden Terveydenhoitosäätiön toimintakertomus. — Studenternas Hälsovårdsstiftelsens årsberättelse. — *Report of the Finnish Student Service.*

2.4 Kansanterveyslaboratorio

Kansanterveyslaboratorio on lääkintöhallituksen alainen tutkimus- ja asiantuntijalaitos, joka palvelee kansanterveystyötä ja sairaalalaitosta. Kansanterveyslaboratorio muodostuu keskuslaboratoriosta ja aluelaboratorioista. Kansanterveyslaboratoriota johtaa ja valvoo sosiaali- ja terveysministeriön asettama johtokunta.

Asetus (139/70) määrittelee kansanterveyslaboratorion tehtävät seuraavasti:

(1 §) Lääkintöhallituksen alaisen kansanterveyslaboratorion tehtävänä on kansanterveyden edistämiseksi avohuoltoa, sairaanhoitoa ja väestön muuta terveydenhuoltoa varten

1) ylläpitää ja kehittää maan tarpeita varten tartuntatautien ennalta ehkäisyn, taudin määrittelyn ja hoidon edellyttämää laboratoriopalvelua;

2) suorittaa terveyden- ja sairaanhoitoviranomaisten sekä oikeus-, poliisi- ja syyttäjäviranomaisten pyynnöstä lääketieteen alaan kuuluvia mikrobiologisia, immunobiologisia ja kemiallisia tutkimuksia, mikäli niistä ei ole toisin säädetty tai niitä ei ole uskottu muulle viranomaiselle, sekä antaa tutkimuksiin liittyviä lausuntoja;

3) suorittaa laboratorioiden ja sairaaloiden sekä yksityisten lääkäreiden pyynnöstä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja tutkimuksia;

4) lääkintöhallituksen hyväksymän ohjelman mukaan valmistaa seerumeja, rokotteita sekä kansanterveyslaboratorion alaan kuuluvia tutkimus- ja elatusaineita, suorittaa plasmafraktiointia sekä huolehtia rokotuksessa käytettävien rokotteiden ja seerumien hankinnasta ja jakelusta sekä laadun tarkkailusta, mikäli lääkintöhallitus ei viimeksi mainitusta toisin määrää;

5) suorittaa kansanterveyslaboratorion toimialaan kuuluvaa tutkimustyötä;

6) antaa neuvoja ja ohjeita terveydenhoitoviranomaisille alaansa kuuluvissa asioissa; sekä

7) suorittaa muut tehtävät, mitkä sille on erikseen annettu tai mitkä lääkintöhallitus sen toimialaan soveltuvina sen tehtäväksi määrää.

(4 §) Aluelaboratorion tehtävänä on suorittaa toimialueellaan kansanterveyslaboratoriolle 1 §:n 1, 2, 3, 5 ja 6 kohdassa määrätyt tehtävät ottaen erityisesti huomioon mikrobiologian alaan kuuluvat tutkimukset, sekä muut sen suoritettavaksi erikseen määrätyt tai määrättävät sen toimialaan soveltuvat tehtävät.

Keskuslaboratoriossa on seuraavat erikoislaboratoriot: bakteriologinen, biokemiallinen, immunobiologinen, virologinen ja tuotantolaboratorio sekä 1976 perustettu kansantautiepidemiologinen tutkimusyksikkö. Nämä jakautuvat tehtävien laadun mukaan vielä osastoihin.

Muita kansanterveyslaboratorion toimintaa koskevia määräyksiä on mm. rokotuslaissa (361 51) ja -asetuksessa (697/51) sekä terveydenhoitolaissa (469/65) ja -asetuksessa (55/67) ja sukupuolitautilaissa (52/52) ja -asetuksessa (96/52).

Elintarvikeasetuksen (408/52) mukaan elintarvikkeiden terveydellistä valvontaa johtaa lääkintöhallitus toimialallaan, ja sen alainen kansanterveyslaboratorio on valtioneuvoston päätöksellä (347/59, 351/71) määrätty yhdeksi kolmesta johta-

2.4. Folkhälsolaboratoriet

Folkhälsolaboratoriet är medicinalstyrelsen underlydande undersöknings- och expertanstalt, som betjänar folkhälsoarbetet och sjukhusväsendet. Folkhälsolaboratoriet bildas av centrallaboratoriet och regionallaboratorier. Folkhälsolaboratoriet leds och övervakas av en av social- och hälsovårdsministeriet tillsatt styrelse.

Förordningen (139/70) definierar folkhälsolaboratoriets uppgift såsom följer:

(1 §) Folkhälsolaboratoriet, som är underställt medicinalstyrelsen, har till uppgift att till främjande av folkhälsan betjäna den öppna vården, sjukvården och befolkningens övriga hälsovård genom

1) att för landets behov upprätthålla och utveckla laboratorietjänst, som förutsättes av förebyggande av epidemiska sjukdomar samt av sjukdomens diagnostisering och skötsel;

2) att på begäran av hälso- och sjukvårdsmyndigheter samt domstols-, polis- och åklagarmyndigheter utföra till det medicinska området hörande mikrobiologiska, immunobiologiska och kemiska undersökningar, såframt icke om dem annat stadgats eller deras utförande ombetrotts annan myndighet, samt att avgiva utlåtanden i samband med undersökningarna;

3) att på begäran av laboratorier och sjukhus samt privata läkare utföra i punkterna 1 och 2 nämnda undersökningar;

4) att enligt program, godkänt av medicinalstyrelsen, framställa serum, vaccin och till folkhälsolaboratoriets område hörande undersöknings- och närmedel, utföra plasmafraktionering samt ombesörja anskaffning, distribution och kvalitetskontroll av vaccin och serum för vaccinering, såframt icke medicinalstyrelsen i fråga om kvalitetskontroll annorlunda förordnar;

5) att utföra till folkhälsolaboratoriets verksamhetsfält hörande forskningsarbete;

6) att giva hälsovårdsmyndigheterna råd och anvisningar i ärenden som hör till folkhälsolaboratoriets verksamhetsfält; samt

7) att sköta de övriga uppgifter som särskilt ombetrotts laboratoriet eller som medicinalstyrelsen ålagt laboratoriet såsom lämpande för dess verksamhetsfält.

(4 §) Regionalt laboratorium har till uppgift att inom sitt verksamhetsområde för folkhälsolaboratoriet utföra i 1 § 1, 2, 3, 5 och 6 punkterna bestämda uppgifter, med beaktande särskilt av undersökningar som hör till mikrobiologins område, samt övriga för dess verksamhetsfält lämpade uppgifter, som särskilt ålagts eller kommer att åläggas laboratoriet.

Vid centrallaboratoriet finns följande speciallaboratorier: det bakteriologiska, biokemiska, immunobiologiska, virologiska och produktionslaboratoriet samt 1976 grundad folksjukdomsepidemiologisk forskningsenhet. Dessa fördelar sig ännu på basen av sina uppdrag i avdelningar.

Andra bestämmelser om folkhälsolaboratoriet finns bl.a. i lagen om vaccinationer (361/51) och förordningen (697/51) samt i hälsovårdslagen (469/65) och förordningen (55/67) samt i lagen om veneriska sjukdomar (52/52) och förordningen (96/52).

Enligt livsmedelsförordningen (408/52) ledes livsmedlens sanitära övervakning av medicinalstyrelsen på dess område, och den underlydande folkhälsolaboratoriet har med statsrådets beslut (347/59, 351/71) förordnats till en av de tre

vasta elintarviketutkimuslaboratoriosta. Myrkkylain (309/69) ja asetuksen (612/69) mukaan lääkintöhallituksen tulee ratkaista toimittamansa tutkimuksen perusteella, onko epäselvissä tapauksissa jokin aine myrkkky vai ei.

Laboratoriotutkimukset. Taulussa 2.4 esitetään keskus- ja aluelaboratorioiden tekemät tutkimukset 1972—76. Tutkimusten määrä on jatkuvasti kasvanut. Suurimpia asiakkaita ovat sairaalat ja terveyskeskukset. Valtaosa sukupuolitautilain ja terveydenhoitolain edellyttämistä tutkimuksista on tehty kansanterveyslaboratorion keskuslaboratoriossa ja aluelaboratorioissa. Valtakunnallisten suunnitelmien mukaan keskussairaaloiden tulisi kehittää laboratoriotoimintoja siten, että saavutetaan keskussairaalakohtainen omavaraisuus, jolloin kansanterveyslaboratorioissa vapautusi tutkimuskapasiteettia asiantuntijatehtäviin. Nämä suunnitelmat eivät ole vielä toteutuneet.

Asiantuntijatehtävät. Bakteriologinen laboratorio toimii edelleen WHO:n kansallisena salmonellakeskuksena ja virologinen laboratorio WHO:n kansallisena influenssakeskuksena. Enterovirusosasto tekee WHO:n johtamaa poliotutukimusta. Biokemiallinen laboratorio osallistuu kansainväliseen laaduntarkkailuohjelmaan.

Tuberkuloosityön laboratoriotutkimuksista on valtaosa keskitetty kansanterveyslaboratorioon, mikä helpottaa lääkintöhallituksen suorittamaa tuberkuloosin levinneisyyden seurantaa.

Kansanterveyslaboratorion edustajia on asiantuntijoina useissa kansainvälisissä ja pohjoismaisissa työryhmissä, joissa valmistellaan erilaisia laboratorioalan laadunvalvontaa sekä menetelmien ja standardien yhtenäistämistä koskevia suosituksia.

Tieteellinen tutkimus. Kansanterveyslaboratorioissa tehdään tieteellistä tutkimustyötä, joka liittyy kansanterveyden kannalta tärkeiden sairauksien estämiseen ja parantamiseen. Vuosina 1972—1976 ilmestyi laitokselta yhteensä 290 julkaisua, joista suurin osa oli perustutkimuksia ja asiantuntija-artikkeleita.

Ajankohtaisena tutkimuksena on laitoksessa jatkunut usean vuoden ajan 1973 alkaneen A-ryhmän meningokokin aiheuttaman epidemian tutkimukset ja 1974 ja 1975 suoritettujen rokotusten seuranta. Näiden laajojen rokotusohjelmien suunnitteluun, toteutukseen ja seurantaan laitos on osallistunut yhteistyössä lääkintöhallituksen, Helsingin yliopiston laitosten ja puolustusvoimien kanssa. Rokotteiden kehittämiseen liittyen bakteriologinen laboratorio tekee perustutkimusta, joka koskee bakteerien ulkokalvon rakenteita.

Tuotantolaboratorio on tutkinut hinkuyskärokotteiden tehoa ja parantanut valmistusmenetelmiä. Virologinen laboratorio on tutkinut väestön polio- ja influenssaimmuniteettia, osallistunut tutkimuksiin, jotka koskevat virusten osuutta varusmiesten keuhkokuumeessa ja tutkimuksiin, jotka koskevat interferonin käyttöä lääkkeenä eräissä virustaudeissa ja kasvaimissa.

Immunobiologinen laboratorio on tutkinut reumatautien immunologiaa sekä osallistunut reumatautien epidemiologiseen seurantaohjelmaan.

Biokemiallinen laboratorio on tutkinut sidekudoksen biokemiaa.

Laitoksessa on otettu käyttöön ja edelleen kehitetty menetelmää, jolla voidaan osoittaa ympäristössä esiintyvien kemiallisten yhdisteiden mahdollinen vaikutus perintöainekseen. Tutkimus on tähän saakka kohdistunut tupakansavun yhdisteiden ja eräiden muoviteollisuuden valmisteiden ja niiden metaboliatuotteiden mutageenisuuden selvittämiseen.

ledande livsmedelsundersökningslaboratorierna. Med stöd av lagen om gifter (309/69) och förordningen om gifter (612/69) bör medicinalstyrelsen på basen av utförd undersökning avgöra, huruvida något ämne vid osäkra fall är ett gift eller inte.

Laboratorieundersökningar. I tabell 2.4. framställs de av central- och regionala laboratorier gjorda undersökningar 1972—76. Undersökningarnas antal har kontinuerligt ökat. De största klienterna är sjukhusen och hälsovårdscentralerna. Huvuddelen av de av lagen om veneriska sjukdomar och hälsovårdslagen förutsedda undersökningarna har utförts vid folkhälsolaboratoriets centrallaboratorium och de regionala laboratorierna. Enligt riksplanerna borde centralsjukhusen utveckla laboratoriefunktioner så, att man vinner centralsjukhusvis självförsörjning, varvid undersökningskapacitet skulle frigöras för expertuppdrag vid folkhälsolaboratoriet. Dessa planer har inte ännu förverkligats.

Expertuppdrag. Det bakteriologiska laboratoriet fungerar fortfarande som Världshälsoorganisationens salmonellacentrum och det virologiska laboratoriet som Världshälsoorganisationens influenssacentrum. Enterovirusavdelningen utför av WHO ledd polioundersökning. Det biokemiska laboratoriet deltar i det internationella kvalitetskontrollprogrammet.

Huvuddelen av tuberkulosarbetets laboratorieundersökningar har koncentrerats till folkhälsolaboratoriet, vilket lättar av medicinalstyrelsen utförd uppföljning av tuberkulosfrekvensen.

Folkhälsolaboratoriets representanter finns som sakkunniga i många internationella och nordiska arbetsgrupper, i vilka förbereds olikartade rekommendationer angående laboratoriebranschens kvalitetskontroll samt metodernas och standardernas förenhetligande.

Vetenskaplig forskning. Vid folkhälsolaboratoriet utför man vetenskapligt forskningsarbete, som anknyter sig till förebyggande och botande av för folkhälsan viktiga sjukdomar. Under 1972—76 utkom från institutionen sammanlagt 290 publikationer, av vilka den största delen var grundforskningar och sakkunnigartiklar.

Som aktuell forskning har vid institutionen fortgått sedan flera år undersökningarna av den epidemi, som 1973 påbörjade förorsakad av A-gruppens meningococcus, och uppföljningen av 1974 och 1975 utförda vaccineringar. Institutionen har deltagit i dessa vidsträckta vaccineringsprograms planering, verkställande och uppföljning i samarbete med medicinalstyrelsen, Helsingfors universitets institutioner och försvarsmakten. I anknytning till vaccinutvecklingen utför bakteriologiska laboratoriet grundforskning, som gäller strukturen av bakteriernas yttre membran.

Produktionslaboratoriet har undersökt kikhostavaccinens effekt och förbättrat produktionsmetoder. Virologiska laboratoriet har forskat befolkningens polio- och influensaimmunitet, deltagit i undersökningar om andelen av virus i beväringarnas lunginflammation och interferons användning som läkemedel i vissa virussjukdomar och tumörer.

Immunobiologiska laboratoriet har undersökt reumasjukdomarnas immunologi samt deltagit i reumasjukdomarnas epidemiologiska uppföljningsprogram.

Biokemiska laboratoriet har undersökt bindvävets biokemi.

Vid institutionen har man tagit i bruk och vidareutvecklat en metod, med vilken man kan uppvisa den eventuella inverkan på arvsmassa av kemiska kombinationer, som förekommer i omgivningen. Forskningen har hittills riktat sig på utredning av tobaksrökets föreningar och vissa plastindustrifabrikats och deras metaboliprodukters mutagenitet.

2.4 Kansanterveyslaboratorion keskuslaboratorion ja aluelaboratorioiden tutkimukset vuosina 1972—1976
Folkhälsolaboratoriets centrallaboratoriums och de regionala laboratoriernas undersökningar åren 1972—1976
Laboratory examinations in public health laboratories in 1972—76

	Vuosi — År — *Year*						
	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978
Keskuslaboratorio — Centrallaboratoriet — *Central Public Health Laboratory*							
1. Bakteriologiset — Bakteriologiska — *Bacteriological*	231 202	261 468	269 004	312 120	315 379		
2. Serologiset — Serologiska — *Serological*	271 980	282 818	280 486	291 844	279 199		
3. Virologiset — Virologiska — *Virological*	41 728	43 513	47 036	34 215	42 919		
4. Biokemialliset — Biokemiska — *Biochemical*	170 259	263 799	306 182	338 298	320 345		
Turun aluelaboratorio							
1. Bakteriologiset — Bakteriologiska — *Bacteriological*	52 529	56 040	67 494	93 816	97 631		
2. Serologiset — Serologiska — *Serological*	77 321	79 064	88 838	88 525	85 228		
3. Virologiset — Virologiska — *Virological*	—	—	—	—	—		
4. Biokemialliset — Biokemiska — *Biochemical*	659	759	1 010	1 241	3 029		
Lappeenrannan aluelaboratorio							
1. Bakteriologiset — Bakteriologiska — *Bacteriological*	76 091	78 272	72 529	74 910	83 356		
2. Serologiset — Serologiska — *Serological*	2 218	2 057	2 142	3 566	3 792		
3. Virologiset — Virologiska — *Virological*	—	—	—	—	—		
4. Biokemialliset — Biokemiska — *Biochemical*	—	—	—	—	—		
Kuopion aluelaboratorio							
1. Bakteriologiset — Bakteriologiska — *Bacteriological*	69 434	78 243	77 626	98 654	107 351		
2. Serologiset — Serologiska — *Serological*	30 195	24 343	24 535	24 936	21 046		
3. Virologiset — Virologiska — *Virological*	—	—	—	—	—		
4. Biokemialliset — Biokemiska — *Biochemical*	1 020	2 086	3 291	3 985	1 559		
Seinäjoen aluelaboratorio							
1. Bakteriologiset — Bakteriologiska — *Bacteriological*	36 918	40 386	43 453	46 697	47 275		
2. Serologiset — Serologiska — *Serological*	9 836	9 626	9 011	9 296	8 601		
3. Virologiset — Virologiska — *Virological*	—	—	—	—	—		
4. Biokemialliset — Biokemiska — *Biochemical*	—	—	—	—	—		
Oulun aluelaboratorio							
1. Bakteriologiset — Bakteriologiska — *Bacteriological*	148 065	150 463	108 104	99 926	97 771		
2. Serologiset — Serologiska — *Serological*	41 870	50 740	53 375	51 984	49 733		
3. Virologiset — Virologiska — *Virological*	—	—	—	—	—		
4. Biokemialliset — Biokemiska — *Biochemical*	—	—	—	—	—		
Jyväskylän aluelaboratorio							
1. Bakteriologiset — Bakteriologiska — *Bacteriological*	28 912	35 838	43 087	49 633	62 004		
2. Serologiset — Serologiska — *Serological*	18 573	21 831	23 987	24 289	25 891		
3. Virologiset — Virologiska — *Virological*	—	—	—	—	—		
4. Biokemialliset — Biokemiska — *Biochemical*	—	—	—	—	—		
Rovaniemen aluelaboratorio							
1. Bakteriologiset — Bakteriologiska — *Bacteriological*	17 432	23 779	31 518	36 805	35 723		
2. Serologiset — Serologiska — *Serological*	14 642	15 360	15 414	15 493	15 164		
3. Virologiset — Virologiska — *Virological*	—	—	—	—	—		
4. Biokemialliset — Biokemiska — *Biochemical*	—	—	—	—	—		

2.5 Säteilyturvallisuus

Säteilysuojauslain (174/57) 2 §:ssä tarkoitetun turvallisuusluvan radioaktiivisten aineiden hallussapitoon ja käyttöön sekä säteilyä aiheuttavien koneiden ja laitteiden käyttöön myöntää lääkinnällisen toiminnan osalta kirjallisen hakemuksen perusteella lääkintöhallitus. Muilta osin luvan myönsi aikaisemmin kauppa- ja teollisuusministeriö, 1. 3. 1975 lähtien sosiaali- ja terveysministeriön alainen säteilyturvallisuuslaitos. Myös säteilyä aiheuttavien laitteiden ja laitosten oleellisiin muutoksiin tarvitaan lupa. Ennen turvallisuusluvan myöntämistä lääkintöhallitus pyytää lausunnon säteilyturvallisuuslaitokselta. Lääkintöhallituksessa turvallisuuslupia on myönnetty 1971—76 seuraavasti:

1971	202 kpl
1972	217 „
1973	223 „
1974	246 „
1975	273 „
1976	171 „

Säteilyturvallisuuslaitos. Laitos oli maaliskuuhun 1975 asti lääkintöhallituksen alainen säteilyfysiikan laitos, joka oli säteilysuojauslain tarkoittama tutkimuslaitos. Säteilyturvallisuuslaitoksen toimiala on määritelty säteilyturvallisuuslaitoksesta annetussa laissa (536/74) ja sille kuuluvien säteilyä synnyttävien laitteiden ja aineiden turvallisuusvalvonnan perusteet on säädetty säteilysuojalaissa (174/57) ja säteilysuojausasetuksessa (328/57).

Lainsäädännössä määrätyt tehtävät voidaan tiivistää neljään tehtäväryhmään:

— Säteilyvalvonta. (Selvittää väestön eri lähteistä saaman terveydelle vahingollisen säteilyrasituksen suuruutta, arvioida sen terveydellisiä vaikutuksia sekä edistää, koordinoida ja omalta osaltaan suorittaa säteilyvaaran toteamista valtakunnan alueella.)

— Suojelu. (Edistää kaikkea säteilyrasitusta ehkäisevää ja pienentävää ja säteilyn vahingollisilta vaikutuksilta suojaavaa toimintaa, kehittää säteilysuojausmenetelmiä ja reaktoriturvallisuutta sekä arvosteluperusteita suojelumenetelmien tarkoituksenmukaisuuden arvioimiseksi.)

— Käytönvalvonta. (Kehittää omalta osaltaan säteily- ja reaktoriturvallisuutta koskevaa säännöstöä ja valvoa niiden noudattamista.)

— Tutkimustyö. (Suorittaa edellä mainittuja tehtäviä edistävää tutkimustyötä.)

2.5. Strålsäkerhet

Det säkerhetstillstånd, som avses i 2 § lagen om strålningsskydd (174/57) för innehav och användning av radioaktiva ämnen samt användning av maskiner och anläggningar, som alstrar strålning, beviljas av medicinalstyrelsen på skriftlig ansökan beträffande medicinsk verksamhet. I övriga fall beviljades tillståndet tidigare av handels- och industriministeriet, fr.o.m. 1. 3. 1975 av strålsäkerhetsinstitutet, som underlyder social- och hälsovårdsministeriet. Man behöver också tillstånd för väsentliga ändringar av maskiner och anläggningar, som alstrar strålning. Före beviljande av säkerhetstillståndet ber medicinalstyrelsen om utlåtande från strålsäkerhetsinstitutet. Vid medicinalstyrelsen har man beviljat säkerhetstillstånd 1971—76 enligt följande:

1971	202 st
1972	217 „
1973	223 „
1974	246 „
1975	273 „
1976	171 „

Strålsäkerhetsinstitutet. Institutet var intill mars 1975 medicinalstyrelsen underställd strålningsfysisk anstalt, som var i lagen om strålningsskydd avsedd forskningsanstalt. Strålsäkerhetsinstitutets verksamhetsområde har definierats i lagen om strålsäkerhetsinstitutet (536/74) och grunderna till detsamma underlydande säkerhetsuppsikt av strålning alstrande anläggningar och ämnen har föreskrivits i lagen om strålningsskydd (174/57) och förordningen om strålningsskydd (328/57).

De i lagstiftningen förordnade uppgifterna kan sammandras till fyra uppgiftsgrupper:

— Strålningsövervakning. (Att utreda storleken av den strålningspåfrestning, som befolkningen får ur olika källor och som är farlig för hälsa, uppskatta dess verkningar beträffande hälsa och befrämja, koordinera och för sin egen del uträtta konstatering av strålningsfara på rikets område.)

— Skyddande. (Att befrämja all verksamhet, som har som mål förebyggande av all strålningspåfrestning och skyddande av strålningens menliga verkningar, utveckla strålningsskyddsmetoder och reaktorsäkerhet samt värderingsgrunder för evalvering av skyddsmetodernas ändamålsenlighet.)

— Övervakning av användningen. (Att för egen del utveckla stadganden rörande strålnings- och reaktorsäkerhet och övervaka efterföljandet av dem.)

— Forskningsarbete. (Att utföra forskningsarbete för befrämjande av ovan nämnda uppgifter.)

2.6. Yksityiset sairaanhoito- ja tutkimuslaitokset ja yksityislääkäritoiminta

Ilman sairaansijoja toimivan yksityisen sairaanhoito- ja tutkimuslaitoksen sai (laki yksityisistä sairaanhoito- ja tutkimuslaitoksista 426/64) perustaa lääkintöhallituksen luvalla Lain muutoksella (753/76) luvan antajaksi tuli 1977 lääninhallitus. Lupa laitoksen perustamiseen voidaan myöntää, milloin laitos on väestön terveydenhuollon kannalta tarpeellinen.

2.6. Privata sjukvårds- och undersökningsanstalter och privatläkarverksamhet

Privata sjukvårds- och undersökningsanstalter, som fungerar utan sjukplatser, fick enligt lagen (lagen om privata sjukvårds- och undersökningsanstalter 426/64) grundas på medicinalstyrelsens tillstånd. Genom lagändring (753/76) har behörigheten övergott till länsstyrelsen. Tillståndet för anstaltens grundande kan beviljas, då anstalten är nödvändig för befolkningens hälsovård.

Laitoksella oli oltava lääkintöhallituksen hyväksymä johtaja ja sen sairaanhoito- ja tutkimustoiminnan tuli tapahtua lääkintöhallituksen hyväksymän vastaavan lääkärin johdon ja valvonnan alaisena. Vuoden 1977 alusta alkaen johtajan ja vastaavan lääkärin on hyväksynyt lääninhallitus.

Laitoksia valvoo lääkintöhallitus, jolle laki antaa mahdollisuuden mm. määrätä laitos korvauksetta tutkimaan tarkkailunäytteita tai lähettämään näytteitä tutkittavaksi lääkintöhallituksen määräämään muuhun laitokseen.

Lakia sovellettiin vuoteen 1972 asti myös sellaisiin kunnallisiin tutkimus- ja hoitolaitoksiin, jotka eivät olleet missään muussa laissa tarkoitettuja sairaanhoitolaitoksia. Kansanterveyslain voimaanpanosta annetun lain (67/72) nojalla kunnalliset laitokset siirrettiin vuonna 1972 terveyskeskusten yhteyteen.

Laitoksen toiminta voi käsittää seuraavien tehtävien suorittamisen:

1) fysikaaliset, kemialliset, fysiologiset, serologiset, mikrobiologiset, histologiset, sytologiset tai niitä vastaavat laboratoriotutkimukset;

2) sydänkäyrä-, aivokäyrä tai niitä vastaavat tutkimukset sähkölääkintäkoneilla;

3) röntgentutkimukset tai sädehoidon;

4) tutkimukset tai hoidon radioaktiivisilla isotoopeilla;

5) fysikaalisen hoidon;

6) sairaanhoitajan lääkärin määräyksestä antaman hoidon; taikka

7) muut terveydentilan tai sairauden toteamiseksi taikka hoidon määrittelemiseksi tarpeelliset tutkimukset.

Seuraavassa asetelmassa esitetään laitosten lukumäärät ja yleisimmät toiminta-alat 1969—76. Huomattakoon, että laitoksella voi olla useitakin toiminta-aloja.

Anstalten måste ha av medicinalstyrelsen godkänd direktör och dess sjukvårds- och undersökningsverksamhet bör ske under ledning och övervakning av en ansvarig läkare, som medicinalstyrelsen godkänt. Fr.o.m. 1977 godkänns direktören och den ansvariga läkaren av länsstyrelsen.

Anstalterna övervakas av medicinalstyrelsen, som lagen ger en möjlighet att bl.a. förordna anstalten utan ersättning undersöka kontrollprov eller skicka prov för undersökning till annan av medicinalstyrelsen bestämd inrättning.

Lagen tillämpades till 1972 även på sådana kommunala undersöknings- och vårdanstalter, vilka inte avsågs i någon annan lag. Med stöd av lagen angående införande av folkhälsolagen (67/72) överfördes de kommunala anstalterna år 1972 till hälsovårdscentralerna.

Anstaltens verksamhet kan omfatta utförandet av följande uppgifter:

1) fysikaliska, kemiska, fysiologiska, serologiska, mikrobiologiska, histologiska eller cytologiska eller motsvarande laboratorieundersökningar;

2) undersökningar av hjärtstötskurvor eller hjärnelektricitetskurvor eller ock undersökningar, som motsvara dessa, med tillhjälp av elektrisk medicinsk behandlingsapparatur;

3) röntgenundersökningar eller strålbehandling;

4) undersökningar eller behandling med radioaktiva isotoper;

5) fysikalisk behandling;

6) vård av sjuksköterska enligt läkarordination; eller

7) andra undersökningar, som erfordras för konstaterande av hälsotillstånd eller sjukdom eller ock för fastställande av behandling.

I följande uppställning framställs antal anstalter och de allmännaste verksamhetsområdena 1969—76. Man bör observera, att anstalten kan ha flera verksamhetsområden.

Ilman sairaansijoja toimivat tutkimus- ja hoitolaitokset vuosina 1969—76 — Utan vårdplatser verksamma sjukvårds- och undersökningsanstalter åren 1969—76

	Laitosten määrä Anstalter	Toiminta-alat — Verksamhetsgrenar Kliininen laboratorio Kliniskt laboratorium	Fysikaalinen hoito Fysikalisk vård	Sairaanhoitotoiminta Sjukvårdsverksamhet	Röntgentutkimus Röntgenundersökning
1976 *	638	197	281	139	68
1975 *	591	189	264	126	67
1974	551	184	287	113	75
1973	539	226	317	114	69
1972	499	221	295	134	68
1971	498	223	279	130	78
1970	437	214	244	154	77
1969	400	201	213	164	70

Laitosten määrä -sarakkeen luvut ovat hieman liian suuria, sillä niihin sisältyy laitoksia, jotka ovat lopettaneet toimintansa mutta jotka eivät ole lähettäneet lopettamisilmoitusta. Virhe lienee sitä suurempi mitä tuoreemmista luvuista on kysymys.

Toiminta-aloja koskevat lukusarjat vuosilta 1974—76 on saatu toimintakertomuksista ja koska kaikista laitoksista ei ole saatu kertomusta luvut ovat jonkin verran todellisia pienemmät.

Laitosten perustamislupia myönnetään vuosittain useita kymmeniä, esim. 1974 yht. 44, 1975 yht. 47 ja 1976 yht. 55, laitoksia lopetettiin vastaavina vuosina 29, 7 ja 8.

Siffrorna i kolumnen antalet anstalter är något för stora, eftersom de inkluderar anstalter, vilkas verksamhet upphört, men vilka inte insänt en anmälan om upphörande. Felet torde vara dess större, ju färskare siffror det gäller.

Sifferraderna, som berör verksamhetsområden för åren 1974—76, har erhållits genom verksamhetsberättelserna och emedan alla inrättningar inte sänt sin berättelse, är talen i någon mån mindre än i verkligheten.

Flera tiotals tillstånd för grundande av anstalter beviljas årligen, t.ex. 1974 sammanlagt 44, 1975 sammanlagt 47 och 1976 sammanlagt 55; under respektive år var antalet upphörda anstalter 29, 7 och 8.

Laitokset ovat velvollisia lähettämään vuosittain toimintakertomuksen, joista saatuihin tietoihin perustuvat tämän julkaisun tutkimus- ja hoitolaitoksia koskevat taulut 2.6.1—2.6.5. Lisäksi on käytetty lähteenä lääkintöhallituksen näitä laitoksia koskevaa kortistoa.

Vuodesta 1974 lähtien tutkimus- ja hoitolaitosten toimintakertomuksessa on kysytty myös potilaskäyntejä lääkärin ja muun hoitohenkilöstön luona, mutta tältä osin toimintakertomukset ovat niin vajavaisesti täytettyjä, että tietoja ei ole syytä käyttää. Näin jää epäselväksi, mikä on näiden laitosten osuus kaikista yksityislääkärikäynneistä, joista on tietoja taulussa 2.6.6.

Lääkintöhallitukselle saapuneiden toimintakertomusten mukaan röntgentutkimusten määrä on vuoden 1974 jälkeen jonkin verran laskenut.

1976 *	577 246
1975 *	561 651
1974	598 698
1973	585 490
1972	532 881
1971	442 060
1970	279 388

Vuosina 1974—75 terveyskeskusten avohoidon röntgentutkimusten määrä on toisaalta hieman noussut: 644 000 (1974) ja 708 000 (1975).

Laitosten toimintakertomuksessa on yksityiskohtaisia tietoja laboratoriotutkimuksista, mutta oheiseen asetelmaan on kerätty vain koko maan summat vuosilta 1970—76. Luvuissa eivät ole mukana patologiset tutkimukset (irtosolu- ja kudosnäytetutkimukset jne.), joista kerättiin ensimmäisen kerran tietoja vuodelta 1974, tällöin niitä oli 915 003, 1975 luku oli 527 171 ja 1976 enää 493 672.

1976 *	5 108 282
1975 *	5 445 336
1974	7 713 704
1973	9 722 569
1972	9 799 178
1971	8 469 098
1970	6 674 725

Vuosien 1974—76 luvut ovat selvästi vuoden 1973 lukua pienemmät, samaan aikaan terveyskeskusten avohoidon laboratoriotutkimukset ovat lisääntyneet erittäin tuntuvasti: 1973 niitä oli 6.1 milj., 1974 11.5 milj. ja 1975 13.8 milj.

Oheiseen asetelmaan on kerätty tietoja laitosten henkilöstöstä, luvuissa on mukana kokopäivä- ja osapäivätoiminen henkilöstö mutta ei neuvotteleva (joissa on kyse lääkäreistä ja muusta akateemisesta henkilöstöstä).

Anstalterna är förpliktade att årligen insända en verksamhetsberättelse, på vilkas uppgifter denna publikations tabeller (2.6.1—2.6.5) över undersöknings- och vårdanstalter baserar sig. Därtill har man som källa använt medicinalstyrelsens kartotek över dessa anstalter.

Fr.o.m. 1974 har man i undersöknings- och vårdanstalternas verksamhetsberättelse även förfrågat patientbesöken hos läkare och annan vårdpersonal, men för den delen är verksamhetsberättelserna så bristfälligt ifyllda, att det inte är skäl att använda uppgifterna. Sålunda blir det oklart, vad som är dessa anstaltersnas andel av alla privatläkarbesök, varom det finns uppgifter i tabell 2.6.6.

Enligt de till medicinalstyrelsen anlända verksamhetsberättelserna har antalet röntgenundersökningar efter 1974 något sjunkit.

1976 *	577 246
1975 *	561 651
1974	598 698
1973	585 490
1972	532 881
1971	442 060
1970	279 388

Å andra sidan har antalet röntgenundersökningar av hälsovårdscentralernas öppenvård något stigit: 644 000 (1974) och 708 000 (1975).

I anstalternas verksamhetsberättelse finns detaljerade uppgifter om laboratorieundersökningar, men i nedanstående uppställning har man endast samlat hela landets summor för 1970—76. I siffrorna finns inte med patologiska undersökningar (cytologiska och vävnadsprovundersökningar osv.), av vilka för första gången insamlades uppgifter för 1974; därvid var deras antal 915 003, 1975 var siffran 527 171 och 1976 endast 493 672.

1976 *	5 108 282
1975 *	5 445 336
1974	7 713 704
1973	9 722 569
1972	9 799 178
1971	8 469 098
1970	6 674 725

Talen 1974—76 är tydligt mindre än 1973; samtidigt har antalet laboratorieundersökningar av hälsovårdscentralernas öppenvård ökat särdeles kännbart: antalet 1973 var 6.1 milj., 1974 11.5 milj. och 1975 13.8 milj.

I följande uppställning har man samlat uppgifter om anstalternas personal. Med i talen finns heltids- och deltidspersonalen, men inte den konsulterande personalen (där det gäller läkare och annan akademisk personal).

Tutkimus- ja hoitolaitosten henkilöstö v. 1974—76 — Sjukvårds- och undersökningsanstalternas personal åren 1974—76

	1974	1975	1976
Lääkärit — Läkare	659	910	1 025
Muut akateemiset — Övriga akademiska	110	134	125
Sairaanhoitajat, laboratorio- ja röntgenhoitajat ja lääkintävoimistelijat — Sjuksköterskor, laboratorie- och röntgensköterskor och fysioterapeuter	1 785	1 703	1 973
Muut — Övriga	1 769	2 016	1 503
Y:ht. — S:ma	4 323	4 763	4 626

Lisäksi oli neuvottelevia lääkäreitä 1975: 186 ja 1976: 211. Muun akateemisen henkilöstön vastaavat luvut olivat 105 ja 90.

Sairausvakuutus korvaa yksityisissä sairaanhoito- ja tutkimuslaitoksissa lääkärin määräyksestä tehdyn tutkimuksen tai annetun hoidon tietyin rajoituksin. Korvausten laskemiseksi tutki-

Därtill finns konsulterande läkare 1975 186 och 1976 211. Motsvarande siffror för annan akademisk personal var 105 och 90.

Sjukförsäkringen ersätter undersökning eller vård, förordnad av läkare, på privata sjukvårds- och undersökningsanstalter med vissa begränsningar. För beräknande av ersättningen har

mukset ja hoito on taksoitettu niiden laadun, vaatiman työn ja aiheuttamien kustannusten mukaan. Korvauksena maksetaan 75 % tutkimuksen tai hoidon hinnasta siltä osin kuin se ylittää 6 markkaa. Jos hinta ylittää vahvistetun taksan, korvaus suoritetaan vain taksan mukaisesta määrästä.

Vuonna 1964 käyttöön otetut taksat olivat voimassa lähes sellaisinaan aina vuoteen 1973. Vuonna 1973 laboratoriotutkimusten taksat nousivat keskim. 20 %, vuonna 1974 keskim. 12 % ja vuonna 1976 33 %. Röntgentutkimusten taksat nousivat vastaavina ajankohtina keskimäärin 20 %, 30 % ja 32 %.

Läkärinpalkkioista, jotka tulivat sairausvakuutuksen piiriin vuoden 1967 alusta, korvataan 60 % taksan mukaisesta palkkiosta. Ensimmäisen kerran palkkiotaksaa nostettiin vuonna 1973, keskim. 15 % ja seuraavan kerran vuonna 1976: 45 %.

Yksityislääkärikäyntien määrästä on saatavana vuosittaisia tietoja vasta muutamalta vuodelta, vuodesta 1973 alkaen. Yksityislääkärikäynteihin sisältyvät vain ne, joista henkilö on hakenut ja saanut sairausvakuutuskorvausta. Kaikista yksityislääkärikäynneistä ei korvausta makseta (esim. terveystarkastus todistuksen saamiseksi), näiden käyntien määrästä ei ole tarkkoja tietoja. Käyntiluvuista ovat poissa myös työterveyshuollon lääkärikäynnit, sairausvakuutuksen korvaamatkin.

Käynnit yksityislääkärin vastaanotolla olivat 1973—76:

1976	3 281 500
1975	3 389 900
1974	3 479 000
1973	3 345 700

Vuoden 1977 alkupuolen tiedot osoittavat, että käyntien määrä laskee edelleen.

undersökningarna och vården taxerats enligt deras kvalitet, det erforderliga arbetet och de förorsakade kostnaderna. Som ersättning betalas 75 % av priset på undersökning eller vård för den del den överstiger sex mark. Om priset överstiger den fastställda taxan, betalas ersättning endast för den i taxan intagna summan.

De under 1964 i användning tagna taxorna gällde nästan sådana ända till 1973. Under 1973 steg laboratorieundersökningstaxorna i medeltal 20 %, 1974 i medeltal 12 % och 1976 33 %. Röntgenundersökningstaxorna steg under samma perioder i medeltal 20 %, 30 % och 32 %.

Av det taxenliga arvodet ersätts 60 % rörande läkararvoden, som kom inom ramen av sjukförsäkringen fr.o.m. början av 1967. Första gången höjdes arvodestaxan 1973 i medeltal 15 % och följande gång 1976 45 %.

Angående antalet privatläkarbesök finns årliga uppgifter först för några år fr.o.m. 1973. I privatläkarbesöken ingår endast de, för vilka personen har ansökt och erhållit sjukförsäkringsersättning. Man betalar inte ersättning för alla privatläkarbesök (t.ex. hälsoundersökning för erhållande av intyg); det finns inga noggranna uppgifter om antalet sådana besök. Från besökssiffrorna är också borta arbetshälsovårdens läkarbesök, även de som sjukförsäkringen ersätter.

Antalet privatläkarbesök var 1973—76 följande:

1976	3 281 500
1975	3 389 900
1974	3 479 000
1973	3 345 700

Uppgifterna för början av året 1977 påvisar, att antalet besök sjunker fortfarande.

2.6.1 Ilman sairaansijoja toimivat tutkimus- ja hoitolaitokset yritysmuodon, keskussairaalapiirin ja sairaanhoitoalueen mukaan 31. 12. 1971—72
Utan vårdplatser verksamma sjukvårds- och undersökningsanstalter enligt företagsform, centralsjukhusdistrikt och sjuvårdsområde den 31. 12. 1971—72
Medical care and examination establishments (without beds) by type of organization, central hospital district and hospital region on 31. 12. 1971—72

Sairaanhoitoalue ja keskussairaalapiiri Sjukvårdsområde och centralsjukhusdistrikt *Hospital region and central hospital district*	Osakeyhtiö Aktiebolag *Company*		Avoin tai kommanditti-yhtiö Öppen eller kommanditbolag *Partnership or commandite company*		Yksityinen henkilö Enskild person *Private person* — Lääkäri Läkare *Physician*		Yksityinen henkilö Enskild person *Private person* — Muu terveydenhuoltohenkilöstö Annan hälsovårdspersonal *Other health personnel*		Säätiö tai yhdistys Stiftelse eller förening *Foundation or association*		Työnantaja [1]) Arbetsgivare [1]) *Employer*[1])		Kunta tai kuntayhtymä Kommun eller kommunsammanslutning *Commune or federation of communes*		Muu Annan *Other*		Yhteensä Summa *Total*	
	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972
1971—72																		
Pohjois-Suomen sairaanhoitoalue — Norra Finlands sjukvårdsområde - *Hospital region of Northern Finland*																		
Lapin — Lapplands	—	—	3	3	—	—	3	4	1	1	—	—	1	—	—	—	8	8
Kemin — Kemi	—	—	3	5	—	—	1	1	1	1	1	1	2	—	—	—	8	8
Oulun yliopistollinen — Uleåborgs universitets	3	3	5	5	—	—	4	4	6	6	1	1	4	—	—	—	23	19
Kainuun — Kainuu	—	—	3	4	—	—	1	1	—	—	1	1	3	—	—	—	8	6
Yhteensä — Summa — *Total*	**3**	**3**	**14**	**17**	—	—	**9**	**10**	**8**	**8**	**3**	**3**	**10**	—	—	—	**47**	**41**
Länsi-Suomen sairaanhoitoalue — Västra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Western Finland*																		
Keski-Pohjanmaan — Mellersta Österbottens	—	—	6	6	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	7	8
Vaasan — Vasa	—	—	6	7	—	—	5	5	2	2	—	—	—	—	—	—	13	14
Seinäjoen — Seinäjoki	1	1	4	4	—	—	3	4	2	2	—	—	—	—	—	—	10	11
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	5	5	2	2	—	—	4	7	4	4	—	—	4	—	—	—	19	18
Yhteensä — Summa — *Total*	**6**	**6**	**18**	**19**	—	—	**13**	**18**	**8**	**8**	—	—	**4**	—	—	—	**49**	**51**
Itä-Suomen sairaanhoitoalue — Östra Finlands sjukvårdsområde - *Hospital region of Eastern Finland*																		
Kuopion — Kuopio	3	4	5	6	—	—	5	6	6	7	1	1	4	—	—	—	24	24
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	1	1	2	2	—	—	3	3	5	6	—	—	—	—	—	—	11	12
Savonlinnan — Nyslotts	1	1	—	—	1	1	—	1	2	2	—	—	—	—	—	—	4	5
Mikkelin — S:t Michels	1	1	2	2	—	—	3	4	1	1	—	—	—	—	—	—	7	8
Etelä-Saimaan — Södra-Saimens	2	2	3	4	—	—	4	4	3	3	2	2	6	—	—	—	20	15
Yhteensä — Summa — *Total*	**8**	**9**	**12**	**14**	**1**	**1**	**15**	**18**	**17**	**19**	**3**	**3**	**10**	—	—	—	**66**	**64**
Lounais-Suomen sairaanhoitoalue — Sydvästra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of South-Western Finland*																		
Tampereen — Tammerfors	5	5	15	20	1	1	11	11	8	8	3	3	3	—	—	—	46	48
Satakunnan — Satakunta	2	3	5	6	—	—	6	7	6	6	1	1	1	—	—	—	21	23
Turun yliopistollinen — Åbo universitets	6	7	11	13	1	1	13	14	9	9	—	—	2	—	1	2	43	46
Ahvenanmaan — Ålands	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Yhteensä — Summa — *Total*	**13**	**15**	**31**	**39**	**2**	**2**	**30**	**32**	**23**	**23**	**4**	**4**	**6**	—	**1**	**2**	**110**	**117**
Etelä-Suomen sairaanhoitoalue — Södra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Southern Finland*																		
Lahden — Lahtis	3	3	4	4	—	—	3	3	2	3	—	1	1	—	—	—	13	14
Hämeenlinnan — Tavastehus	1	1	4	5	—	1	9	9	3	3	—	—	1	—	—	—	18	19
Kotkan — Kotka	6	6	9	9	1	1	9	9	5	5	4	4	1	—	—	—	35	34
Helsingin yliopistollinen — Helsingfors universitets	37	39	34	34	3	3	48	51	15	21	7	8	13	—	3	3	160	159
Yhteensä — Summa — *Total*	**47**	**49**	**51**	**52**	**4**	**5**	**69**	**72**	**25**	**32**	**11**	**13**	**16**	—	**3**	**3**	**226**	**226**
Koko maa — Hela riket — *Whole country*	**77**	**83**	**126**	**141**	**7**	**8**	**136**	**150**	**81**	**90**	**21**	**23**	**46**	—	**4**	**5**	**498**	**499**

[1]) Liikeyritysten työntekijöille tarkoitettuja poliklinikkoja. — Polikliniker avsedda för affärsföretagens arbetare. — *Policlinics ment for employees of private enterprices.*

2.6.1 Ilman sairaansijoja toimivat tutkimus- ja hoitolaitokset yritysmuodon, keskussairaalapiirin ja sairaanhoitoalueen mukaan 31. 12. 1973
Utan vårdplatser verksamma sjukvårds- och undersökningsanstalter enligt företagsform, centralsjukhusdistrikt och sjukvårdsområde den 31. 12. 1973
Medical care and examination establishments (without beds) by type of organization, central hospital district and hospital region on 31. 12. 1973

Sairaanhoitoalue ja keskussairaalapiiri Sjukvårdsområde och centralsjukhusdistrikt *Hospital region and central hospital district*	Osakeyhtiö Aktiebolag *Company*	Avoin tai kommanditiittyhtiö Öppen eller kommanditbolag *Partnership or commandite company*	Yksityinen henkilö Enskild person *Private person*		Säätiö tai yhdistys Stiftelse eller förening *Foundation or association*	Työnantaja [1]) Arbetsgivare [1]) *Employer*[1])	Kunta tai kuntayhtymä Kommun eller kommunsammanslutning *Commune or federation of communes*	Muu Annan *Other*	Yhteensä Summa *Total*
			Lääkäri Läkare *Physician*	Muu terveydenhuoltohenkilöstö Annan hälsovårdspersonal *Other health personnel*					
1973									
Pohjois-Suomen sairaanhoitoalue — Norra Finlands sjukvårdsområde - *Hospital region of Northern Finland*									
Lapin — Lapplands	—	4	—	4	2	—	—	—	10
Kemin — Kemi	—	5	—	1	1	1	—	—	8
Oulun yliopistollinen — Uleåborgs universitets	5	6	—	7	5	1	—	—	24
Kainuun — Kainuu	—	4	—	1	—	1	—	—	6
Yhteensä — Summa — *Total*	**5**	**19**	—	**13**	**8**	**3**	—	—	**48**
Länsi-Suomen sairaanhoitoalue — Västra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Western Finland*									
Keski-Pohjanmaan — Mellersta Österbottens	—	6	—	2	—	—	—	—	8
Vaasan — Vasa	—	7	—	5	2	—	—	—	14
Seinäjoen — Seinäjoki	1	4	—	5	2	—	—	—	12
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	5	2	—	9	4	—	—	—	20
Yhteensä — Summa — *Total*	**6**	**19**	—	**21**	**8**	—	—	—	**54**
Itä-Suomen sairaanhoitoalue — Östra Finlands sjukvårdsområde— *Hospital region of Eastern Finland*									
Kuopion — Kuopio	6	7	—	6	7	1	—	—	27
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	1	3	—	1	8	—	—	—	13
Savonlinnan — Nyslotts	1	—	1	1	2	—	—	—	5
Mikkelin — S:t Michels	1	2	—	3	2	2	—	—	10
Etelä-Saimaan — Södra-Saimens	2	4	—	3	1	2	—	—	12
Yhteensä — Summa — *Total*	**11**	**16**	**1**	**14**	**20**	**5**	—	—	**67**
Lounais-Suomen sairaanhoitoalue— Sydvästra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of South-Western Finland*									
Tampereen — Tammerfors	5	21	1	12	8	4	—	—	51
Satakunnan — Satakunta	5	6	—	6	6	1	—	—	24
Turun yliopistollinen — Åbo universitets	7	15	2	15	10	—	—	2	51
Ahvenanmaan — Ålands									
Yhteensä — Summa — *Total*	**17**	**42**	**3**	**33**	**24**	**5**	—	**2**	**126**
Etelä-Suomen sairaanhoitoalue — Södra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Southern Finland*									
Lahden — Lahtis	3	5	—	5	3	1	—	—	17
Hämeenlinna — Tavastehus	1	5	1	9	3	—	—	—	19
Kotkan — Kotka	6	9	1	9	6	4	—	—	35
Helsingin yliopistollinen — Helsingfors universitets	38	40	4	50	31	8	—	2	173
Yhteensä — Summa — *Total*	**48**	**59**	**6**	**73**	**43**	**13**	—	**2**	**244**
Koko maa — Hela riket — *Whole country*	**87**	**155**	**10**	**154**	**103**	**26**	—	**4**	[2])**539**

[1]) Liikeyritysten työntekijöille tarkoitettuja poliklinikkoja. — Poliikliniker avsedda för affärsföretagens arbetare. — *Policlinics ment for employees of private enterprises.*
[2]) Vuoden 1974 vastaava kokonaismäärä oli 551 ja v:n 1975 591. — År 1974 var motsvarande totalsumma 551 och år 1975 591. — *Corresponding total for 1974 was 551 and for 1975 591.*

2.6.2 Ilman sairaansijoja toimivien tutkimus- ja hoitolaitosten toiminta-alat keskussairaalapiireittäin sairaanhoitoalueen mukaan 31. 12. 1971—72 [1])
Utan vårdplatser verksamma sjukvårds- och undersökningsanstalternas verksamhetsgrenar centralsjukhusdistriksvis enligt sjukvårdsområde den 31. 12. 1971—72 [1])
Fields of action of medical care and examination establishments (without beds) by central hospital district and hospital region on 31. 12. 1971—72 [1])

Sairaanhoitoalue ja keskussairaalapiiri Sjukvårdsområde och centralsjukhusdistrikt *Hospital region and central hospital district*	Kliininen laboratorio Kliniskt laboratorium *Clinical laboratory*		Röntgentutkimus Röntgenundersökning *X-ray examinations*		Röntgenhoito Röntgenvård X-ray treatment		Fysikaalinen hoito Fysikalisk vård *Physical therapy*		Operatiivinen toiminta Operativa funktioner *Operative function*		Sairaanhoitotoiminta Sjukvårdsverksamhet *Medical care*		Muu Annan *Other*	
	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972
1971—72														
Pohjois-Suomen sairaanhoitoalue — Norra Finlands sjukvårdsområde - *Hospital region of Northern Finland*														
Lapin — Lapplands	5	4	1	1	—	—	6	6	—	—	2	1	1	1
Kemin — Kemi	4	4	—	1	—	—	4	5	—	—	—	—	—	—
Oulun yliopistollinen — Uleåborgs universitets	13	13	4	1	—	—	11	11	1	1	4	5	3	4
Kainuun — Kainuu	6	4	3	2	—	—	2	3	—	—	—	1	—	—
Yhteensä — Summa — *Total*	**28**	**25**	**8**	**5**	—	—	**23**	**25**	**1**	**1**	**6**	**7**	**4**	**5**
Länsi-Suomen sairaanhoitoalue — Västra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Western Finland*														
Keski-Pohjanmaan — Mellersta Österbottens	4	4	1	1	—	—	5	5	—	—	2	2	1	—
Vaasan — Vasa	5	5	1	1	—	—	6	8	—	—	4	4	3	2
Seinäjoen — Seinäjoki	3	3	1	1	—	—	9	10	—	—	2	2	—	5
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	7	6	3	1	—	—	14	12	2	1	7	6	7	5
Yhteensä — Summa — *Total*	**19**	**18**	**6**	**4**	—	—	**34**	**35**	**2**	**1**	**15**	**14**	**11**	**12**
Itä-Suomen sairaanhoitoalue — Östra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Eastern Finland*														
Kuopion — Kuopio	10	13	5	2	—	—	11	10	3	1	9	7	5	8
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	4	4	1	1	—	—	7	8	1	1	2	3	3	3
Savonlinnan — Nyslotts	1	1	1	1	—	—	2	3	—	—	3	1	—	—
Mikkelin — S:t Michels	3	3	1	1	—	—	4	5	—	—	3	2	1	—
Etelä-Saimaan — Södra-Saimens	12	6	5	2	—	—	12	9	1	1	8	12	5	4
Yhteensä — Summa — *Total*	**30**	**27**	**13**	**7**	—	—	**36**	**35**	**5**	**3**	**25**	**25**	**14**	**15**
Lounais-Suomen sairaanhoitoalue — Sydvästra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of South-Western Finland*														
Tampereen — Tammerfors	19	21	5	5	1	1	24	25	2	2	7	11	7	12
Satakunnan — Satakunta	11	9	2	2	—	—	13	15	1	2	6	8	5	1
Turun yliopistollinen — Åbo universitets	16	23	6	8	—	—	29	29	5	7	10	12	10	14
Ahvenanmaan — Ålands	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Yhteensä — Summa — *Total*	**46**	**53**	**13**	**15**	**1**	**1**	**66**	**69**	**8**	**11**	**23**	**31**	**22**	**27**
Etelä-Suomen sairaanhoitoalue — Södra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Southern Finland*														
Lahden — Lahtis	5	5	—	1	—	1	8	8	—	2	2	4	3	3
Hämeenlinnan — Tavastehus	7	8	1	1	—	—	10	11	—	—	6	5	3	4
Kotkan — Kotka	15	15	6	6	—	1	18	18	3	5	7	10	9	8
Helsingin yliopistollinen — Helsingfors universitets	73	70	31	29	—	—	84	94	10	15	46	38	36	44
Yhteensä — Summa — *Total*	**100**	**98**	**38**	**37**	—	**2**	**120**	**131**	**13**	**22**	**61**	**57**	**51**	**59**
Koko maa — Hela riket — *Whole country*	**223**	**221**	**78**	**68**	**1**	**3**	**279**	**295**	**29**	**38**	**130**	**134**	**102**	**118**

[1]) Yhdellä laitoksella voi olla useita toiminta-aloja. — En anstalt kan ha flere verksamhetsgrenar. — *An establishment may have several fields of action.*

2.6.2 Ilman sairaansijoja toimivien tutkimus- ja hoitolaitosten toiminta-alat keskussairaalapiireittäin sairaanhoitoalueen mukaan 31. 12. 1973
Utan vårdplatser verksamma sjukvårds- och undersökningsanstalternas verksamhetsgrenar centralsjukhusdistriktsvis enligt sjukvårdsområde den 31. 12. 1973
Fields of action of medical care and examination establishments (without beds) by central hospital district and hospital region on 31. 12. 1973

Sairaanhoitoalue ja keskussairaalapiiri Sjukvårdsområde och centralsjukhusdistrikt *Hospital region and central hospital district*	Kliininen laboratorio Kliniskt laboratorium *Clinical laboratory*	Röntgentutkimus Röntgenundersökning *X-ray examinations*	Röntgenhoito Röntgenvård *X-ray treatment*	Fysikaalinen hoito Fysikalisk vård *Physical therapy*	Operatiivinen toiminta Operativa funktioner *Operative function*	Sairaanhoitotoiminta Sjukvårdsverksamhet *Medical care*	Muu Annan *Other*
1973							
Pohjois-Suomen sairaanhoitoalue — Norra Finlands sjukvårdsområde— *Hospital region of Northern Finland*							
Lapin — Lapplands	4	1	—	8	—	2	3
Kemin — Kemi	4	1	—	6	—	—	1
Oulun yliopistollinen — Uleåborgs universitets	12	1	—	16	1	4	4
Kainuun — Kainuu	3	1	—	3	—	1	—
Yhteensä — Summa — *Total*	**23**	**4**	—	**33**	**1**	**7**	**8**
Länsi-Suomen sairaanhoitoalue — Västra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Western Finland*							
Keski-Pohjanmaan — Mellersta Österbottens	4	1	—	3	—	2	—
Vaasan — Vasa	6	1	—	7	—	3	2
Seinäjoen — Seinäjoki	3	1	—	11	—	1	3
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	7	1	—	14	—	3	8
Yhteensä — Summa — *Total*	**20**	**4**	—	**35**	—	**9**	**13**
Itä-Suomen sairaanhoitoalue — Östra Finlands sjukvårdsområde— *Hospital region of Eastern Finland*							
Kuopion — Kuopio	14	2	—	14	2	5	10
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	4	1	—	8	1	3	2
Savonlinnan — Nyslotts	1	1	—	3	—	1	—
Mikkelin — S:t Michels	4	1	—	5	—	4	4
Etelä-Saimaan — Södra-Saimens	7	2	—	8	2	6	4
Yhteensä — Summa — *Total*	**30**	**7**	—	**38**	**5**	**19**	**20**
Lounais-Suomen sairaanhoitoalue— Sydvästra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of South-Western Finland*							
Tampereen — Tammerfors	22	5	1	29	1	8	8
Satakunnan — Satakunta	12	3	—	15	1	7	5
Turun yliopistollinen — Åbo universitets	22	9	—	32	6	12	11
Ahvenanmaan — Ålands	..	..	..	..	..	..	..
Yhteensä — Summa — *Total*	**56**	**17**	**1**	**76**	**8**	**27**	**24**
Etelä-Suomen sairaanhoitoalue — Södra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Southern Finland*							
Lahden — Lahtis	7	1	1	9	1	3	3
Hämeenlinnan — Tavastehus	9	1	—	10	—	4	5
Kotkan — Kotka	15	6	1	18	3	7	9
Helsingin yliopistollinen — Helsingfors universitets	66	29	—	98	16	38	47
Yhteensä — Summa — *Total*	**97**	**37**	**2**	**135**	**20**	**52**	**64**
Koko maa — Hela riket — *Whole country*	**226**	**69**	**3**	**317**	**34**	**114**	**129**

2.6.3 Ilman sairaansijoja toimivissa tutkimus- ja hoitolaitoksissa tehdyt laboratoriotutkimukset keskussairaalapiireittäin sairaanhoitoalueen mukaan vuonna 1973
Utförda laboratorieundersökningar i de utan vårdplatser verksamma sjukvårds- och undersökningsanstalterna centralsjukhusdistriktsvis enligt sjukvårdsområde år 1973
Laboratory examinations performed in medical care and examination establishments (without beds) in 1973

Sairaanhoitoalue ja keskussairaalapiiri Sjukvårdsområde och centralsjukhusdistrikt *Hospital region and central hospital district*	Hematologiset ja hyytymismekanismin tutk. Hematologiska och koagulations undersökn. *Hematological and coagulation exam.*	Kliinis-kemialliset tutk. Klinisk-kemiska undersökn. *Chemical exam.*	Kliinis-fysiologiset tutk. Klinisk-fysiologiska undersökn. *Physiological exam.*	Hormonimääritykset Hormonbestämningar *Estimations of hormone level*	Elektroforeettiset ja kromatografiset tutk. Elektroforetiska och kromatografiska unders. *Electroforetic and chromatographic exam.*	Rasitus- ja toimintakokeet Belastnings- och funktionsprov *Tolerance and function tests*	Bakteriologiset tutk. Bakteriologiska undersökn. *Bacteriological exam.*	Serologiset tutk. Serologiska undersökn. *Serological exam.*	Muut tutk. Övriga undersökn. *Other exam.*	Yhteensä Summa *Total*
1973										
Pohjois-Suomen sairaanhoitoalue — Norra Finlands sjukvårdsområde - *Hospital region of Northern Finland*										
Lapin — Lapplands	20 749	29 505	1 797	104	—	—	6 122	766	7 866	66 909
Kemin — Kemi	23 745	19 467	2 656	—	—	125	8 984	137	6 276	61 390
Oulun yliopistollinen — Uleåborgs universitets	91 636	117 304	7 331	18 136	5 785	3 269	58 894	32 361	20 573	355 289
Kainuun — Kainuu	27 657	26 914	2 384	—	—	5	9 453	1 532	9 987	77 932
Yhteensä — Summa — *Total*	**163 787**	**193 190**	**14 168**	**18 240**	**5 785**	**3 399**	**83 453**	**34 796**	**44 702**	**561 520**
Länsi-Suomen sainraanhoitoalue — Västra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Western Finland*										
Keski-Pohjanmaan — Mellersta Österbottens	37 470	39 839	1 758	1 919	5 185	73	20 042	2 180	15 749	124 215
Vaasan — Vasa	51 654	58 186	2 873	332	—	610	17 574	1 792	11 233	144 254
Seinäjoen — Seinäjoki	42 786	36 142	2 388	8	—	486	7 506	542	8 178	98 036
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	50 333	101 914	741	10 752	—	1 527	38 829	338	22 192	226 626
Yhteensä — Summa — *Total*	**182 243**	**236 081**	**7 760**	**13 011**	**5 185**	**2 696**	**83 951**	**4 852**	**57 352**	**593 131**
Itä-Suomen sairaanhoitoalue — Östra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Eastern Finland*										
Kuopion — Kuopio	89 436	95 825	36 291	—	—	688	27 939	3 562	37 202	290 943
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	30 961	78 792	5 216	226	—	200	20 859	—	19 518	155 772
Savonlinnan — Nyslotts	21 556	36 556	7 223	—	—	167	7 809	1 366	5 951	80 628
Mikkelin — S:t Michels	74 793	103 768	5 275	—	—	258	59 673	4 729	37 467	285 963
Etelä-Saimaan — Södra-Saimens	37 940	31 496	6 690	100	—	1 347	11 670	1 373	5 634	96 250
Yhteensä — Summa — *Total*	**254 686**	**346 437**	**60 695**	**326**	—	**2 660**	**127 950**	**11 030**	**105 772**	**909 556**
Lounais-Suomen sairaanhoitoalue — Sydvästra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of South-Western Finland*										
Tampereen — Tammerfors	262 159	426 709	25 223	40 031	81	649	130 127	12 494	135 280	1 032 753
Satakunnan — Satakunta	130 495	173 716	13 436	20	—	2 020	68 696	6 122	47 048	441 553
Turun yliopistollinen — Åbo universitets	193 615	274 250	36 718	11 454	136	869	152 839	23 597	85 579	779 057
Ahvenanmaan — Ålands	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Yhteensä — Summa — *Total*	**586 269**	**874 675**	**75 377**	**51 505**	**217**	**3 538**	**351 662**	**42 213**	**267 907**	**2 253 363**
Etelä-Suomen sairaanhoitoalue — Södra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Southern Finland*										
Lahden — Lahtis	87 972	123 530	3 995	2 945	2	94	47 001	6 676	44 720	316 935
Hämeenlinnan — Tavastehus	71 995	87 804	3 540	—	—	108	28 725	3 019	22 806	217 997
Kotkan — Kotka	136 185	140 847	11 643	122	—	1 470	39 767	5 670	34 947	370 651
Helsingin yliopistollinen — Helsingfors universitets	708 799	1 051 037	90 369	99 491	13 126	15 360	528 187	1 649 405	343 642	4 499 416
Yhteensä — Summa — *Total*	**1 004 951**	**1 403 218**	**109 547**	**102 558**	**13 128**	**17 032**	**6 43 680**	**1 664 770**	**446 115**	**5 404 999**
Koko maa — Hela riket — *Whole country*	**2 191 936**	**3 053 601**	**267 547**	**185 640**	**24 315**	**29 325**	**1 290 696**	**1 757 661**	**921 848**	[1]**9 722 569**
1972	2 075 965	3 308 510	187 187	177 453	14 155	33 700	1 232 093	1 737 993	1 032 122	9 799 178
1971	2 028 428	2 965 455	131 404	93 223	23 547	45 034	984 163	1 512 733	685 111	8 469 098

[1]) Vuoden 1974 vastaava kokonaismäärä oli 7 713 704. — År 1974 var motsvarande totalsumma 7 713 704. — *Corresponding total for 1974 was 7 713 704*

2.6.4 Ilman sairaansijoja toimivissa tutkimus- ja hoitolaitoksissa tehdyt röntgentutkimukset keskussairaalapiireittäin sairaanhoitoalueen mukaan vuonna 1973
Utförda röntgenundersökningar i de utan vårdplatser verksamma undersöknings- och vårdanstalterna centralsjukhusdistriktsvis enligt sjukvårdsområde år 1973
X-ray examinations performed in medical care and examination establishments (without beds) in 1973

Sairaanhoitoalue ja keskussairaalapiiri Sjukvårdsområde och centralsjukhusdistrikt *Hospital region and central hospital district*	Tutkimuksen kohde — Undersökningens objekt — *Object of examination*								
	Luusto Skelettet *Bones*	Hengitys-elimet Andnings-organen *Respiratory system*	Ruoan-sulatus-kanava Mats-mältnings-kanalen *Digestive system*	Virtsa- ja sukuelimet Urin- och köns-organen *Genito-urinary system*	Veri-suonet Blod-kärlen *Circulatory system*	Hermosto Nerv-systemet *Nervous system*	Muu Annan *Other*	Tunte-maton Okänd *Unknown*	Yhteensä Summa *Total*
1973									
Pohjois-Suomen sairaanhoitoalue — Norra Finlands sjukvårdsområde - *Hospital region of Northern Finland*									
Lapin — Lapplands	4 886	3 327	2 264	5	—	—	—	—	10 482
Kemin — Kemi	5 313	1 656	2 375	167	14	—	—	—	9 525
Oulun yliopistollinen — Uleåborgs universitets	11 791	11 816	4 348	409	—	—	539	—	28 903
Kainuun — Kainuu	6 781	1 827	1 700	—	—	—	—	—	10 308
Yhteensä — Summa — *Total*	**28 771**	**18 626**	**10 687**	**581**	**14**	—	**539**	—	**59 218**
Länsi-Suomen sairaanhoitoalue — Västra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Western Finland*									
Keski-Pohjanmaan — Mellersta Österbottens	3 610	1 968	2 487	218	—	—	—	—	8 283
Vaasan — Vasa	6 007	2 248	2 240	193	—	—	—	—	10 688
Seinäjoen — Seinäjoki	6 584	2 180	2 239	119	—	—	—	—	11 122
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	15 100	4 171	4 413	348	—	—	—	—	24 032
Yhteensä — Summa — *Total*	**31 301**	**10 567**	**11 379**	**878**	—	—	—	—	**54 125**
Itä-Suomen sairaanhoitoalue — Östra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Eastern Finland*									
Kuopion — Kuopio	14 063	8 281	5 369	157	5	—	—	—	27 875
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	7 216	2 632	2 964	202	—	—	—	—	13 014
Savonlinnan — Nyslotts	848	363	525	19	—	—	—	—	1 755
Mikkelin — S:t Michels	5 210	3 546	2 416	178	—	—	—	—	11 350
Etelä-Saimaan — Södra-Saimens	6 616	3 000	1 418	151	—	—	—	—	11 185
Yhteensä — Summa — *Total*	**33 953**	**17 822**	**12 692**	**707**	**5**	—	—	—	**65 179**
Lounais-Suomen sairaanhoitoalue — Sydvästra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of South-Western Finland*									
Tampereen — Tammerfors	46 557	14 999	15 880	1 285	23	—	7	—	78 751
Satakunnan — Satakunta	26 807	9 954	5 754	502	3	—	9	—	43 029
Turun yliopistollinen — Åbo universitets	23 702	12 782	8 268	1 077	—	1	27	—	45 857
Ahvenanmaan — Ålands	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Yhteensä — Summa — *Total*	**97 066**	**37 735**	**29 902**	**2 864**	**26**	**1**	**43**	—	**167 637**
Etelä-Suomen sairaanhoitoalue — Södra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Southern Finland*									
Lahden — Lahtis	10 528	3 847	2 417	223	—	—	7	—	17 022
Hämeenlinnan — Tavastehus	4 407	1 141	1 544	71	—	—	—	—	7 163
Kotkan — Kotka	15 610	7 299	3 483	534	—	—	—	—	26 926
Helsingin yliopistollinen — Helsingfors universitets	94 601	62 036	24 382	5 220	70	—	1 661	250	188 220
Yhteensä — Summa — *Total*	**125 146**	**74 323**	**31 826**	**6 048**	**70**	—	**1 668**	**250**	**239 331**
Koko maa — Hela riket — *Whole country*	**316 237**	**159 073**	**96 486**	**11 078**	**115**	**1**	**2 250**	**250**	**[1] 585 490**
1972	265 637	159 070	91 567	14 778	98	3	897	831	532 881
1971	208 281	122 002	84 647	13 914	199	39	6 257	6 721	442 060

[1]) Vuoden 1974 vastaava kokonaismäärä oli 598 698. — År 1974 var motsvarande totalsumma 598 698. — *Corresponding total for 1974 was 598 698.*

2.6.5 Ilman sairaansijoja toimivien tutkimus- ja hoitolaitosten henkilöstö lääneittäin 31. 12. 1974
Personalen i sjukvårds- och undersökningsanstalter utan vårdplatser länsvis den 31. 12. 1974
Personnel of medical care and examination establishments (without beds) by province on 31. 12. 1974

	Lääni — Län — *Province*												Koko maa Hela riket *Whole country*
	Uudenmaan Nylands	Turun-Porin Åbo-B:borgs	Ahvenanmaa Åland	Hämeen Tavastehus	Kymen Kymmene	Mikkelin S:t Michels	Kuopion Kuopio	Pohj.-Karjalan Norra Karelens	Vaasan Vasa	Keski-Suomen Mellersta Finlands	Oulun Uleåborgs	Lapin Lapplands	
Lääkäri — Läkare — *Physician*													
Kokopäivätyö — Heltidsanställda — *Whole-time work*	92	35	..	5	7	1	—	1	1	7	3	1	153
Osapäivätyö — Deltidsanställda — *Part-time work*	211	85	..	45	15	9	12	15	23	17	67	7	506
Neuvotteleva — Konsulterande — *Consulting*	86	37	..	29	16	8	12	4	9	5	12	2	220
Muu akat. tutkinto — Annan akademisk examin — *Other academic degree*													
Kokopäivätyö — Heltidsanställda — *Whole-time work*	35	27	..	3	2	—	—	—	—	2	2	—	71
Osapäivätyö — Deltidsanställda — *Part-time work*	17	7	..	5	—	2	—	—	1	—	7	—	39
Neuvotteleva — Konsulterande — *Consulting*	26	11	..	15	5	3	2	2	6	3	11	3	87
Sairaanhoitaja — Sjuksköterska — *Nurse*													
Kokopäivätyö — Heltidsanställda — *Whole-time work*	229	92	..	51	27	10	8	7	17	18	23	9	491
Osapäivätyö — Deltidsanställda — *Part-time work*	65	14	..	13	12	6	5	—	11	5	4	3	138
Röntgenhoitaja — Röntgensköterska — *X-ray nurse*													
Kokopäivätyö — Heltidsanställda — *Part-time work*	41	19	..	14	8	2	4	1	4	2	4	1	100
Osapäivätyö — Deltidsanställda — *Part-time work*	14	2	..	3	—	—	—	—	1	—	1	—	21
Laboratoriohoitaja — Laboratorieskötare — *Laboratory technician*													
Kokopäivätyö — Heltidsanställda — *Whole-time work*	222	76	..	57	27	13	13	5	17	8	17	4	459
Osapäivätyö — Deltidsanställda — *Part-time work*	30	7	..	4	—	—	—	—	3	—	1	—	45
Lääkintävoimistelija — Fysioterapeut — *Physiotherapist*													
Kokopäivätyö — Heltidsanställda — *Whole-time work*	109	51	..	74	37	9	8	24	13	18	25	8	376
Osapäivätyö — Deltidsanställda — *Part-time work*	85	22	..	11	12	3	5	—	10	1	1	5	155
Muu henkilöstö — Övrig personal — *Other personnel*													
Kokopäivätyö — Heltidsanställda — *Whole-time work*	594	259	..	178	59	29	40	36	59	40	99	16	1 409
Osapäivätyö — Deltidsanställda — *Part-time work*	173	43	..	43	21	9	23	3	16	8	13	8	360
Yhteensä — Summa — *Total:*													
Kokopäivätyö — Heltidsanställda — *Whole-time work*	**1 322**	**559**	..	**382**	**167**	**64**	**73**	**74**	**111**	**95**	**173**	**39**	**3 059**
Osapäivätyö — Deltidsanställda — *Part-time work*	**595**	**180**	..	**124**	**60**	**29**	**45**	**18**	**65**	**31**	**94**	**23**	**1 264**
Neuvotteleva — Konsulterande — *Consulting*	**112**	**48**	..	**44**	**21**	**11**	**14**	**6**	**15**	**8**	**23**	**5**	**307**

2.6.6 Käynnit yksityislääkärien luona tai yksityislääkärien kotikäynnit keskussairaalapiireittäin vuosina 1973—76
Besök hos privatläkare eller privatläkares hembesök centralsjukhusdistriktsvis år 1973—76
Visits to private physicians or home visits of private physicians by central hospital districts in 1973—76

Sairaanhoitoalue ja keskussairaalapiiri Sjukvårdsområde och centralsjukhusdistrikt *Hospital region and central hospital district*	Lääkärikäynnit Besök *Visits*						
	1973		1974		1975—76		
	1 000 kpl st *pieces*	Keskiväkiluvun 1 000:tta kohti Per 1 000 av medelfolkmängden *Per 1 000 mean population*	1 000 kpl st *pieces*	Keskiväkiluvun 1 000:tta kohti Per 1 000 av medelfolkmängden *Per 1 000 mean population*	1 000 kpl st *pieces*		Keskiväkiluvun 1 000:tta kohti Per 1 000 av medelfolkmängden *Per 1 000 mean population* *
					1975	1976*	1975
Pohjois-Suomen sairaanhoitoalue — Norra Finlands sjukvårdsområde — *Hospitalregion of Northern Finland*							
Lapin — Lapplands	29.1	253.9	33.7	298.2	36.4	35.0	322.0
Kemin — Kemi	25.7	312.9	29.1	354.9	28.9	28.1	348.9
Oulun yliopistollinen — Uleåborgs universitets	146.2	576.7	150.0	588.2	145.0	133.4	563.9
Kainuun — Kainuu	36.3	368.6	34.0	343.4	31.6	29.6	322.6
Yhteensä — Summa — *Total*	**237.3**	**432.4**	**246.8**	**449.5**	**241.9**	**226.1**	**439.0**
Länsi-Suomen sairaanhoitoalue — Västra Finlandsjukvårdsområde — *Hospital region of Western Finland*							
Keski-Pohjanmaan — Mellersta Österbottens	43.3	382.7	44.3	385.2	44.8	37.2	394.5
Vaasan — Vasa	84.0	494.3	87.0	511.8	83.1	77.0	483.1
Seinäjoen — Seinäjoki	62.4	331.7	68.6	372.8	69.9	66.3	376.4
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	112.1	465.1	113.6	471.4	115.1	109.3	477.5
Yhteensä — Summa — *Total*	**301.8**	**423.7**	**313.5**	**441.5**	**312.9**	**289.8**	**439.3**
Itä-Suomen sairaanhoitoalue — Östra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Eastern Finland*							
Kuopion — Kuopio	132.1	523.9	150.2	598.4	148.7	152.9	592.7
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	48.0	263.1	45.0	251.4	49.8	46.9	275.8
Savonlinnan — Nuslotts	27.7	359.7	24.9	332.0	26.6	23.2	355.5
Mikkelin — S:t Michels	57.7	511.2	54.5	495.5	49.2	46.0	440.5
Etelä-Saimaan — Södra Saimens	75.9	566.4	77.5	578.4	76.4	70.1	567.3
Yhteensä — Summa — *Total*	**341.4**	**450.1**	**352.1**	**470.1**	**350.7**	**339.1**	**466.1**
Lounais-Suomen sairaanhoitoalue — Sydvästra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of South-Western Finland*							
Tampereen — Tammerfors	315.8	786.2	310.1	773.3	288.4	275.1	710.7
Satakunnan — Satakunta	192.8	806.2	193.0	794.2	185.3	184.9	762.9
Turun yliopistollinen — Åbo universitets	330.6	799.1	355.3	854.1	358.0	359.7	855.3
Ahvenanmaan — Ålands	16.4	758.5	11.5	522.7	11.0	9.7	495.2
Yhteensä — Summa — *Total*	**855.6**	**795.0**	**869.9**	**804.0**	**842.7**	**829.4**	**772.9**
Etelä-Suomen sairaanhoitoalue — Södra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Southern Finland*							
Lahden — Lahtis	147.7	768.5	154.1	790.3	151.0	149.6	771.3
Hämeenlinna — Tavastehus	111.6	785.2	111.2	766.9	98.4	93.2	681.6
Kotkan — Kotka	155.8	795.6	146.6	755.7	146.6	148.9	748.8
Helsingin yliopistollinen — Helsingfors universitets	1 194.5	1 148.3	1 284.7	1 202.9	1 245.1	1 205.4	1 164.6
Yhteensä — Summa — *Total*	**1 609.6**	**1 024.9**	**1 696.6**	**1 059.1**	**1 641.1**	**1 597.1**	**1 022.5**
Kaikkiaan — Inalles — *Total*	**3 345.7**	**717.0**	**3 479.0**	**741.5**	**3 389.9**	**3 281.5**	**719.5**

3. TARTUNTATAUDIT JA NIIDEN EHKÄISEMINEN

Tartuntatautien ehkäisemiseksi on annettu määräyksiä terveydenhoitolaissa, rokotuslaissa, tuberkuloosilaissa, sukupuolitautilaissa sekä näiden lakien nojalla säädetyissä asetuksissa. Lääkintöhallitus on lisäksi antanut määräyksiä ja ohjeita tartuntatautien ilmoittamisesta ja rokotusten suorittamisesta ja ilmoittamisesta. Maailman terveysjärjestön jäsenmaana Suomi on sitoutunut noudattamaan kansainvälistä terveydenhoitosäännöstöä, jossa annetaan määräyksiä ja ohjeita kulkutauteja koskevista tiedotuksista ja tiedonannoista sekä karanteenin alaisista taudeista.

Lainsäädännön piiriin siis kuuluu lukuisia toimintoja, joilla välillisesti tai välittömästi on merkitystä valvottaessa elinympäristöä terveydelliseltä kannalta.

Tartuntataudit jaetaan terveydenhuoltolaissa (469/65) erittäin vaarallisiin, yleisvaarallisiin ja valvottaviin sekä muihin tartuntatauteihin. Jako on aiheellinen siitä syystä, että ne toimenpiteet, jotka ovat tarpeen erilaisten tartuntatautien leviämisen ehkäisemiseksi, poikkeavat toisistaan.

Erittäin vaarallisia tartuntatauteja ovat rutto (Pestis), kolera (Cholera asiatica), isorokko (Variola), pilkkukuume (Febris exanthematica), toisintokuume (Febris recurrens) ja keltakuume (Febris flava).

Erittäin vaarallisia tartuntatauteja ei maassamme nykyisin ole. Ruttoa on viimeksi todettu v. 1710, koleraa v. 1915 ja isorokkoa v. 1937. Pilkkukuumetta todettiin viimeksi toisen maailmansodan aikana. Toisintokuumetta ja keltakuumetta ei ole todettu useaan vuosikymmeneen.

Yleisvaarallisia tartuntatauteja ovat lavantauti (Typhus abdominalis), pikkulavantauti (Febris paratyphoidea A et B), hiirilavantauti (Salmonellosis typhi murium), punataudit (Dysenteria bacillaris et amoebica), kurkkumätä (Diphteria), lapsihalvaus (Poliomyelitis), tarttuva aivokalvontulehdus (Meningitis epidemica meningococcica), tarttuvat aivokuumeet (Encephalitis acuta infectiosa), trakooma (Trachoma), leptospiroosi (Leptospirosis), malariat (Malaria) sekä ihmisissä todettu pernarutto (Anthrax), raivotauti (Rabies), papukaijakuume (Psittacosis), räkätauti (Malleus) ja jänisrutto (Tularaemia).

Yleisvaarallisista tartuntataudeista ei viimeaikoina ole enää tavattu trakoomaa (viimeksi 1957) eikä raivotautia (viimeksi 1935) ja kurkkumätä (viimeksi 1965) ja polio (viimeksi 1961) on hävitetty tehokkaalla rokotustoiminnalla. Ihmisissä todettua räkätautia ei ole ilmoitettu vuosikymmeniin, ei liion leptospiroosia. Viimeinen pernarutto on vuodelta 1966. Muita yleisvaarallisia tartuntatauteja vielä todetaan, malariatapaukset tosin ovat ulkomailta saatuja.

Valvottavia tartuntatauteja ovat tulirokko (Scarlatina), tarttuva keltatauti (Hepatitis infectiosa), risatulehdus (Tonsillitis

3. SMITTSAMMA SJUKDOMAR OCH DERAS FÖREBYGGANDE

För förebyggande av smittsamma sjukdomar har man stadgar i hälsovårdslagen, lagen om vaccination, tuberkuloslagen, lagen om könssjukdomar samt i de på basen av dessa lagar stadgade förordningarna. Medicinalstyrelsen har därtill utfärdat bestämmelser och instruktioner om anmälning av smittsamma sjukdomar och utförande och meddelande av vaccinationer. Som Världshälsoorganisationens medlemsland har Finland förbundit sig att efterfölja den internationella hälsovårdsstadgan, i vilken man avger bestämmelser och direktiv angående information och rapporter om smittsamma sjukdomar samt sjukdomar underlydande karantän.

Inom lagstiftningen hör således mångahanda verksamheter, vilka antingen medelbart eller omedelbart har betydelse då man övervakar omgivningen från hälsosynpunkt.

I hälsovårdslagen (469/65) delar man de smittsamma sjukdomarna i synnerligen farliga, allmänfarliga, kontrollkrävande och andra smittsamma sjukdomar. Indelningen är motiverad för den skull, att de åtgärder, vilka är nödiga för förebyggande av olika smittsamma sjukdomars spridning, avviker från varandra.

Synnerligen farliga smittsamma sjukdomar är pest (Pestis), kolera (Cholera asiatica), smittkoppor (Variola), fläcktyfus (Febris exanthematica), återfallsfeber (Febris recurrens) och gula febern (Febris flava).

Synnerligen farliga smittsamma sjukdomar finns inte mera i vårt land. Pest har senast konstaterats 1710, kolera 1915 och smittkoppor 1937. Tyfus har sist verifierats under andra världskriget. Återfallsfeber och gulsot har inte konstaterats under flera årtionden.

Allmänfarliga smittsamma sjukdomar är tyfus (Typhus abdominalis), paratyfus (Febris paratyphoidea A et B), musparatyfus (Salmonellosis typhi murium), rödsot (Dysenteria bacillaris et amoebica), difteri (Diptheria), barnförlamning (Poliomyelitis), smittsam hjärnhinneinflammation (Meningitis epidemica meningococcica), smittsam hjärnfeber (Encephalitis acuta infectiosa), trakom (Trachoma), leptospiros (Leptospirosis), malaria (Malaria), samt hos människor konstaterad mjältbrand (Anthrax), vattuskräck (Rabies), papegojsjuka (Psittacosis), rots (Malleus) och tularemi (Tularaemia).

Av de allmänfarliga smittsamma sjukdomarna — av inhemskt ursprung — har man på sistone inte mera påträffat trakom (sist 1957) eller rabies (sist 1935) och difteri (sist 1965), samt polio (sist 1961) har utplånats med effektiv vaccineringsverksamhet. Rots hos människor har inte anmälts under årtionden, inte heller leptospiros. Det sista mjältbrandsfallet är från 1966. Andra allmänfarliga smittsamma sjukdomar konstateras dock ä,nnu, men malariafallen härstammar från utlandet.

Kontrollkrävande smittsamma sjukdomar är scharlakansfeber (Scarlatina), smittsam gulsot (Hepatities infectiosa), ton-

acuta) lisätauteineen ja muut salmonellatartunnat (Salmonellosis aliae) kuin lavantauti, pikkulavantauti ja hiirilavantauti.

Valvottavista tartuntataudeisa voidaan sanoa, että ns. muita salmonellatauteja (salmonelloses aliae) tuodaan maahamme runsaasti turistiripuleina.

Jokainen todettu tai epäilty erittäin vaarallisen ja yleisvaarallisen taudin tapaus on ilmoitettava terveyslautakunnalle. Lääkintöhallitukselle on tällaisista tautitapauksista lähetettävä erillinen ilmoitus ja lisäksi annettava erittäin vaarallisista tartuntatautitapauksista tieto puhelimitse. Ilmoitusvelvollisuus terveyslautakunnalle ja erillisen ilmoituksen lähettäminen lääkintöhallitukselle koskee kaikkia salmonellatauteja, vaikka osa niistä kuuluukin valvottavien tautien ryhmään. Tämä tehostettu valvonta johtuu siitä, että salmonellabakteerit saattavat levitä nopeasti elintarvikkeiden välityksellä ja aiheuttaa laajoja epidemioita.

Tartuntatautien hoito. Tartuntatautien edellyttämää sairaalahoitoa annettiin aikaisemmin yleensä erillisissä tartuntatautisairaaloissa. Nykyisin terveydenhoitolaki (36 §) määrää, että kunnalla on oltava asukaslukuun suhteutettu määrä sairaansijoja, joissa voidaan hoitaa tarvittaessa tartuntatautipotilaita. Nämä sairaansijat on lääninhallituksen (aikaisemmin lääkintöhallituksen) hyväksyttävä. Tämän lisäksi kunnalla tulee olla lääninhallituksen hyväksymä suunnitelma tilapäisten hoitopaikkojen järjestämisestä (37 §). Erittäin vaaralliseen tartuntatautiin sairastunutta henkilöä on hoidettava sitä varten eristettävällä, hyväksytyllä hoitopaikalla, yleisvaaralliseen tartuntatautiin sairastunutta tartuntatautisten hoitopaikalla.

Terveydenhoitolaki sisältää myös säännökset yksityisen, kunnan ja valtion maksuvelvollisuuksista tartuntatautitapauksissa. Erittäin vaarallisen tartuntataudin osalta vastaa kustannuksista valtio ja yleisvaarallisten ja valvottavien tartuntatautien osalta se kunta, jossa potilaalla on laillinen kotipaikka, mikäli potilas hoidetaan eristettynä joukkotartunnan vaaran takia. Jos potilas, joka on sairastunut yleisvaaralliseen tai valvottavaan tartuntatautiin haluaa saada hoidon muualla kuin terveyslautakunnan järjestämällä hoitopaikalla, hän joutuu vastaamaan itse hoitokustannuksista.

Tartunnan leviämisen ehkäisemiseksi on usein tarpeellista, että henkilö määrätään olemaan poissa työstään tai eristettynä vaikkei hän ole tautiin sairastunut tai on siitä jo toipunut. Kun tämä merkitsee asianomaisille yleensä taloudellista menetystä, on mainitun määräyksen saanut henkilö oikeutettu saamaan kohtuullisen korvauksen poissaolosta aiheutuneesta vahingosta.

Ennen terveydenhoitolain uuden 43 §:n voimaan tuloa maksettiin kohtuullinen korvaus sen kunnan varoista, jossa asianomaisella henkilölä oli laillinen kotipaikkaoikeus. Terveydenhoitolain muutetun 43 §:n (voimaan 1. 3. 1975) mukaan henkilö on oikeutettu saamaan päivärahaa siten kuin sairausvakuutuslaissa on säädetty. Tämän lisäksi hän voi saada erityisestä syystä korvausta valtion varoista.

Terveydenhoitolain mukaan on jokaiselta elintarviketyöläiseltä, jolla työpaikassaan on mahdollisuus levittää tarttuvia tauteja, vaadittava työhön tullessaan voimassa oleva lääkärintodistus. Todistuksesta on käytävä ilmi, ettei henkilö sairasta *tuberkuloosia eikä sukupuolitautia eikä levitä ripulitaudin eikä* märkäisen ihotaudin aiheuttajia. Tällä määräyksellä on suuri merkitys elintarvikkeiden välityksellä leviävän joukkotartunnan ehkäisyssä.

Tilanteen niin vaatiessa henkilö voidaan velvoittaa uusintatutkimuksiin.

sillit (Tonsillitis acuta) med komplikationer och andra Salmonellasmittor (Salmonelloses aliae) än tyfus och musparatyfus.

Av kontrollkrävande smittsamma sjukdomar kan man säga, att s.k. andra salmonellosasjukdomar (salmonelloses aliae) bringas rikligt till vårt land från utlandet.

Varje diagnosticerat eller misstänkt fall av synnerligen farlig och allmänfarlig sjukdom bör anmälas till hälsovårdsnämnden. Till medicinalstyrelsen bör sändas en skild anmälan beträffande sådana sjukdomsfall och ytterligare bör fallen av synnerligen farliga sjukdomar meddelas per telefon. Anmälningsplikten till hälsovårdsnämnden och plikten av skild anmälan till medicinalstyrelsen gäller alla salmonellasjukdomar, ehuru en del av dem hör till kontrollkrävande sjukdomars grupp. Denna effektiverade övervakning beror på att salmonellabakterierna kan snabbt sprida sig via livsmedlen och vålla vidsträckta epidemier.

Vården av smittsamma sjukdomar. Sjukhusvård, som förutsätts av smittsamma sjukdomar, meddelades tidigare i allmänhet på skilda epidemisjukhus. Numera stadgar hälsovårdslagen (36 §), att kommun skall ha ett i proportion till invånarmängden proportionellt antal sjukplatser, på vilka patienter med smittsam sjukdom kan vårdas. Dessa sjukplatser bör länsstyrelsen (tidigare medicinalstyrelsen) godkänna. Därtill skall kommun ha en av länsstyrelsen godkänd plan för organisering av tillfälliga vårdplatser (37 §). En person, som insjuknat i synnerligen farlig smittsam sjukdom, bör vårdas på fördenskull isolerad godkänd vårdplats, en med allmänfarlig sjukdom på en vårdplats för smittsamma sjukdomar.

Hälsovårdslagen innefattar också stadgar om privatpersons, kommuns och statens betalningsskyldigheter vid smittsamma sjukdomsfall. För en synnerligen farlig smittsam sjukdom ansvarar staten för kostnaderna och för de allmänfarliga och kontrollkrävande sjukdomarna den kommun, där patienten har sin lagenliga hemort, ifall patient vårdas isolerad för fara för massmitta.

Vill patient, som insjuknat i en allmänfarlig eller kontrollkrävande smittsam sjukdom, få vård på annan än av hälsovårdsnämnden anordnad vårdplats, bör han själv stå för vårdkostnaderna.

För förhindrande av smittans spridning är det ofta nödvändigt, att en person som smittats får order att vara borta från arbetet, ehuru han ej själv insjuknat eller har redan repat sig. Emedan detta i allmänhet betyder ekonomiska förluster för vederbörande, är person, som fått nämnda order, berättigad att erhålla en skälig ersättning för den förlust bortavaron vållat.

Förrän den nya 43 § av hälsovårdslagen trädde i kraft, betalades ersättningen ur den kommuns medel, där vederbörande hade laglig hemortsrätt. Enligt den ändrade 43 § i hälsovårdslagen (som trädde i kraft 1. 3. 1975) är person berättigad att erhålla dagspenning såsom man stadgat i sjukförsäkringslagen. Därtill kan han erhålla av särskilt skäl ersättning från statsmedel.

Enligt lagen bör av varje livsmedelsarbetare, som på sin arbetsplats har möjlighet att sprida smittsamma sjukdomar, krävas vid anställandet i kraft varande läkarintyg. Av intyget bör framgå, att personen inte är insjuknad i tuberkulos eller könssjukdom och inte heller sprider förorsakare av diarré eller varig hudsjukdom. Denna föreskrift har en stor betydelse vid förebyggandet av massmitta genom livsmedel.

Ifall situationen kräver kan personen förpliktas till nya undersökningar.

Tartuntatautitilanne 1971—76

Terveydenhoitolain 30 §:n mukaan erittäin vaarallisista tai yleisvaarallisista tartuntataudeista on ilmoitettava terveydenhoitoviranomaisille. Valvottavien ja muiden tartuntatautien esiintymisestä on kerätty tilastoja lääkintöhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Lääkintöhallituksen tilastot perustuvat kahteen lomakkeeseen: Epid. 1 A ja Epid. 1 B. Edellinen lomake sisältää mm. potilaan nimen ja eräitä muita tietoja, jälkimmäinen lomake on viikottainen yhteenvetolomake, ilman potilaan nimeä tms. tietoja.

Ei ole tietoa kuinka suuri osa tartuntatautitapauksia ilmoitetaan ja ovatko diagnoosit aina oikeita, mutta niissä tapauksissa, joissa diagnoosi perustuu laboratoriotutkimuksiin, kuten esim. salmonellooseissa, tilastot ovat melko luotettavia.

Muiden tautien kohdalla numerosarjat ovat vain suuntaa-antavia.

Tärkeimpiä maassamme esiintyneitä tartuntatauteja käsitellään seuraavassa kutakin erikseen.

Situationen rörande smittsamma sjukdomar 1971—76

Enligt 30 § hälsovårdslagen bör man meddela till hälsovårdsmyndigheterna om synnerligen farliga eller allmänfarliga smittsamma sjukdomar. Man har samlat uppgifter om kontrollkrävande och andra smittsamma sjukdomars förekomst enligt medicinalstyrelsens direktiv.

Medicinalstyrelsens statistiska uppgifter baserar sig på två blanketter, Epid 1 A och Epid 1 B. Den förstnämnda innefattar bl.a. patientens namn och vissa andra uppgifter, den andra blanketten är en veckovis sammandragsblankett utan patientens namn osv. uppgifter.

Det finns ingen information om, hur stor del av smittsamma sjukdomar anmäls och huruvida diagnoserna är riktiga, men i de fall där diagnosen baserar sig på laboratorieundersökningar, såsom t.ex. vid salmonelloser, är de statistiska uppgifterna tämligen pålitliga. Beträffande andra sjukdomar är sifferserierna endast orienterande.

De viktigaste smittsamma sjukdomar, vilka funnits i vårt land, behandlas skilt för sig i det följande.

Erittäin vaaralliset tartuntataudit

Erittäin vaarallisia tartuntatauteja ei Suomessa ole esiintynyt viime vuosikymmeninä. Matkailun lisääntyessä on mahdollista, että turistit tuovat esim. koleran. Silloin on kysymys yksittäisistä tapauksista, epidemioita ei ole odotettavissa. Kuitenkin Suomessa on varauduttu näiden tautien toteamiseen ja hoitoon.

Synnerligen farliga smittsamma sjukdomar

Synnerligen farliga smittsamma sjukdomar har inte förekommit i Finland under de sista årtiondena. Då turismen ökar är det möjligt, att turisterna bär med sig t.ex. kolera. Då det gäller enstaka fall, behöver man inte vänta på en epidemi. Dock har man i Finland berett sig för dessa sjukdomars konstatering och vård.

Yleisvaaralliset ja valvottavat tartuntataudit

Lavantauti (Salmonella typhi-infekto)

Kuusivuotiskautena 1971—76 todettiin Suomessa 34 uutta lavantautitapausta. Näistä 16 tapauksessa tartunta oli ulkomaista alkuperää (Hollanti, Espanja 5 tapausta, Chile, Intia, Länsi-Saksa, Hongkong 5 tapausta, Egypti, Aasia). Kotimaassa saadusta 18:sta tartunnasta 6 tapausta liittyi aikaisemmin tunnettuihin tartunta-alueisiin: 1971 todettiin 4 tapausta erään mielisairaalan potilaissa, jotka olivat mahdollisesti saaneet tartunnan samassa sairaalassa hoidetuista kroonisesti lavantautibakteeria erittävistä hoidokeista, 1971 ja 1973 todettiin kumpanakin 1 tapaus Joensuun endeemiseltä alueelta.

V. 1976 levisi infektio eräässä laboratoriossa ulkomailla sairastuneen henkilön näytteestä yhteensä 4 henkilöön. V. 1976 todettiin sappileikkauksen yhteydessä lavantautibakteerin erittäjäksi henkilö, joka 10 v. aikaisemmin oli ollut keittäjänä vanhainkodissa, missä oli silloin puhjennut 14 tapausta käsittänyt epidemia. Keittäjän osuutta epidemiaan ei aikanaan huomattu, koska hän oli tutkimusten aikana lomalla. Hän lienee itse sairastunut 1955 Ylivieskan epidemian yhteydessä.

Pikkulavantauti (Salmonella paratyphi B -infektio)

Pikkulavantautia todettiin 1971—76 Suomessa noin kymmenen kertaa enemmän kuin lavantautia. Yli 90 %:ssa tapauksista ei voitu osoittaa ulkomaista tartunnanlähdettä. Ulkomaisten tartuntojen harvalukuisuus sopii hyvin yhteen sen seikan kanssa että pikkulavantauti on tiettävästi lavantautia harvinaisempi sairaus suomalaisten suosimissa turistimaissa.

Allmänfarliga och kontrollkrävande smittsamma sjukdomar

Tyfus (Salmonella typhi-infektion)

Under sexårsperioden 1971—76 konstaterades i Finland 34 nya tyfusfall. Av dem var 16 fall av utländskt ursprung (Holland, Spanien 5 fall, Chile, Indien, Väst-Tyskland, Hongkong 5 fall, Egypten, Asien). Sex fall av de inhemska 18 smittfall hade anknytning med tidigare kända smittande områden: 1971 diagnosticerades fyra fall hos patienter på ett sinnessjukhus, som eventuellt erhållit smittan från interner, som vårdades på samma sjukhus och som kroniskt avsöndrade tyfusbakterier; 1971 och 1973 verifierades 1 fall vartdera året från Joensuu endemiska område.

År 1976 spriddes infektionen vid ett laboratorium till fyra personer från proven av en person, som smittats i utlandet. Samma år diagnosticerades i samband med galloperation till tyfusbakteriespridare en person, som tio år tidigare varit kokerska i ett ålderdomshem, där då hade utbrutit en epidemi med 14 fall. Kokerskans andel i epidemin kunde då inte verifieras, emedan hon under undersökningstiden var på semester. Hon torde själv ha insjuknat 1955 i samband med Ylivieska-epidemin.

Paratyfus (Salmonella paratyphi B-infektion)

Under 1971—76 diagnosticerades paratyfus i Finland ungefär tiofaldigt mera än tyfus. I över 90 % av fallen kunde man inte påvisa en utländsk smittkälla. Det ringa antalet utländska smittor passar väl ihop med den omständigheten, att paratyfus är veterligen en sällsyntare sjukdom än tyfus i de av finnarna gynnade turistländerna.

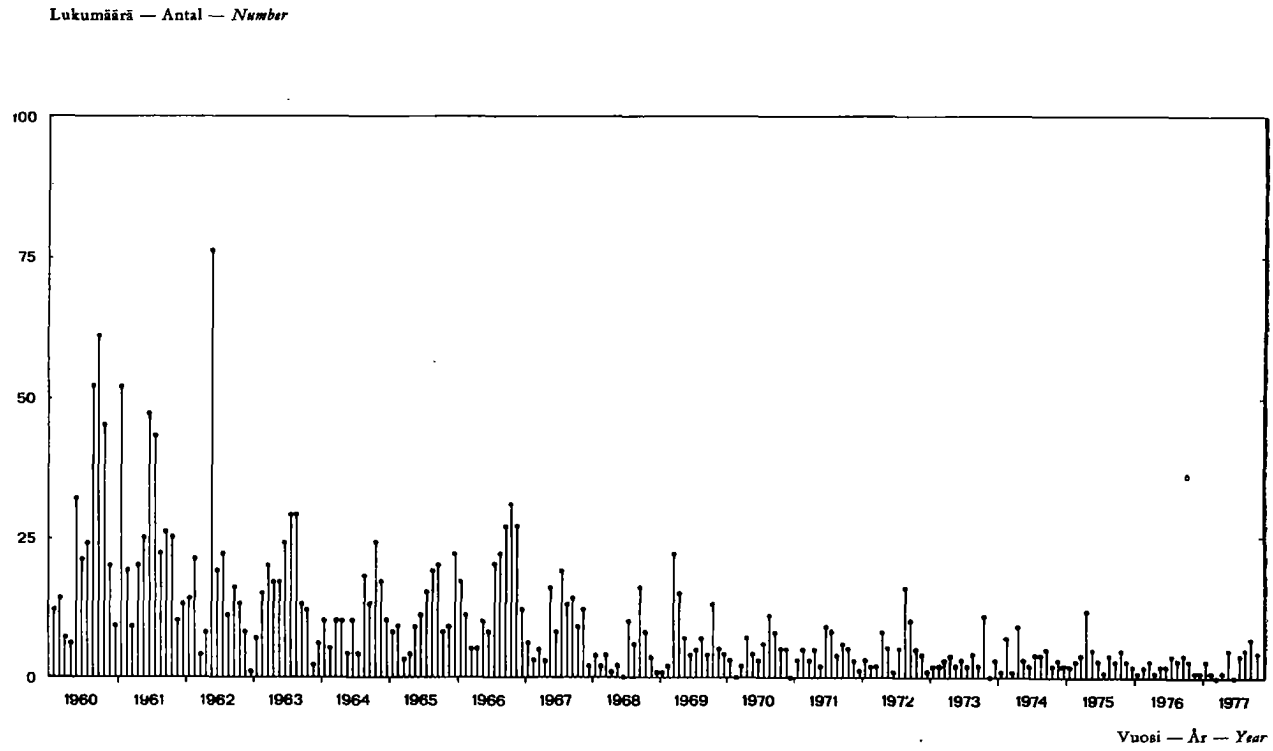

Kuvio 3.1 Pikkulavantautitapaukset kuukausittain vuosina 1960—77
Fig. 3.1 Månatliga fall av paratyfus åren 1960—77
Fig. 3.1 Cases of paratyphoid fever in 1960—77

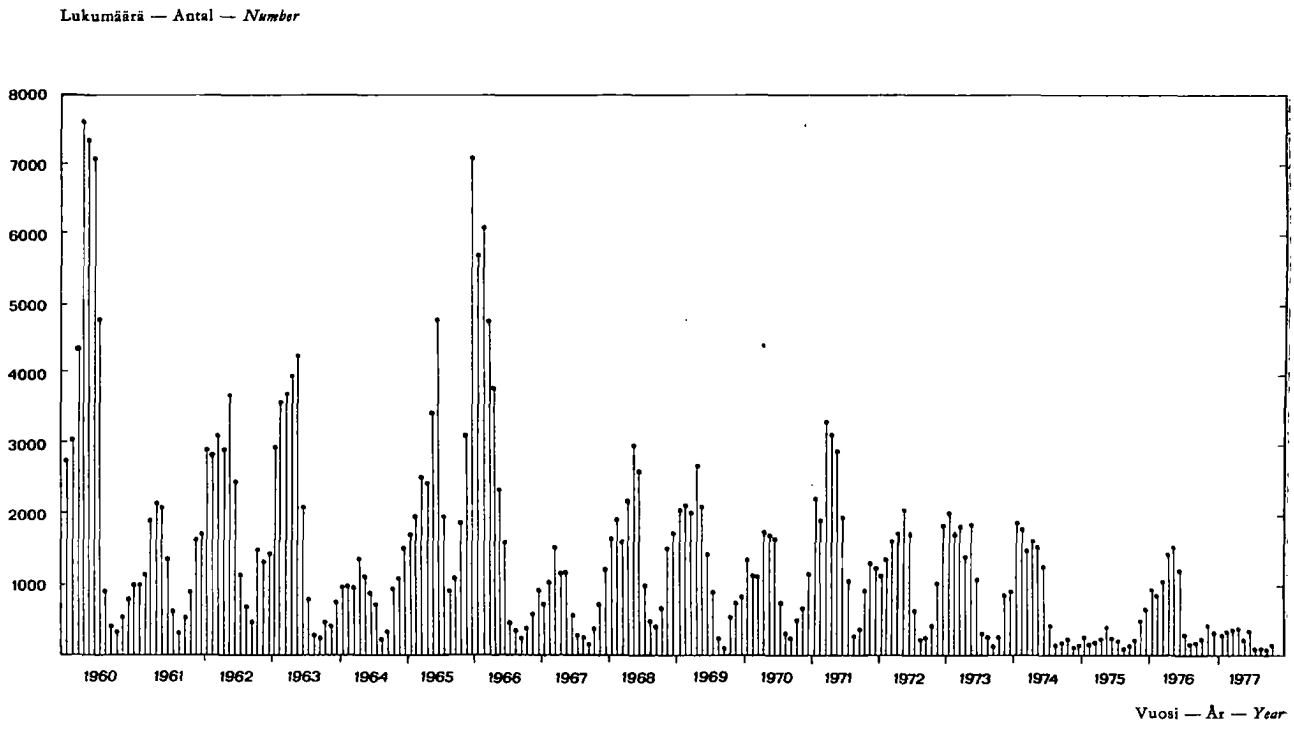

Kuvio 3.2 Tuhkarokkotapaukset kuukausittain vuosina 1960—77
Fig. 3.2 Månatliga fall av mässling åren 1960—77
Fig. 3.2 Cases of measles by month in 1960—77

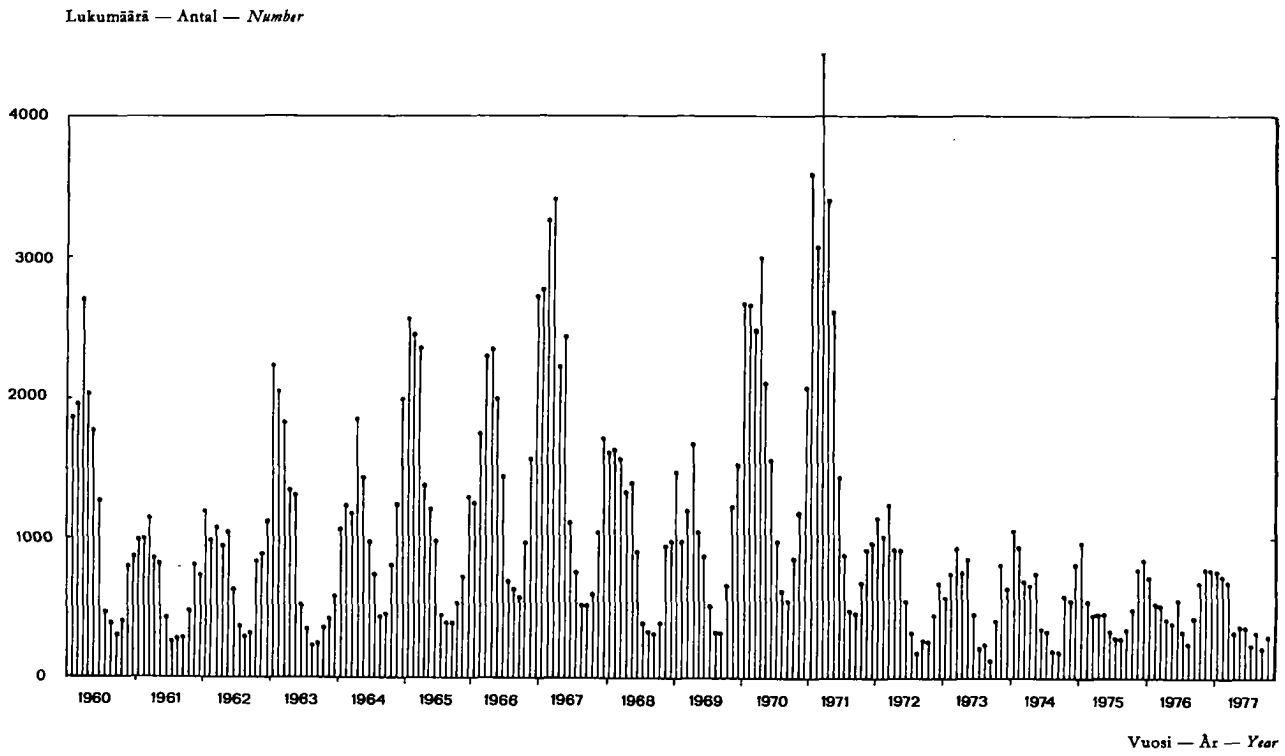

Kuvio 3.3 Vihurirokkotapaukset kuukausittain vuosina 1960—77
Fig. 3.3 Månatliga fall av röda hund åren 1960—77
Fig. 3.3 Cases of rubella by month in 1960—77

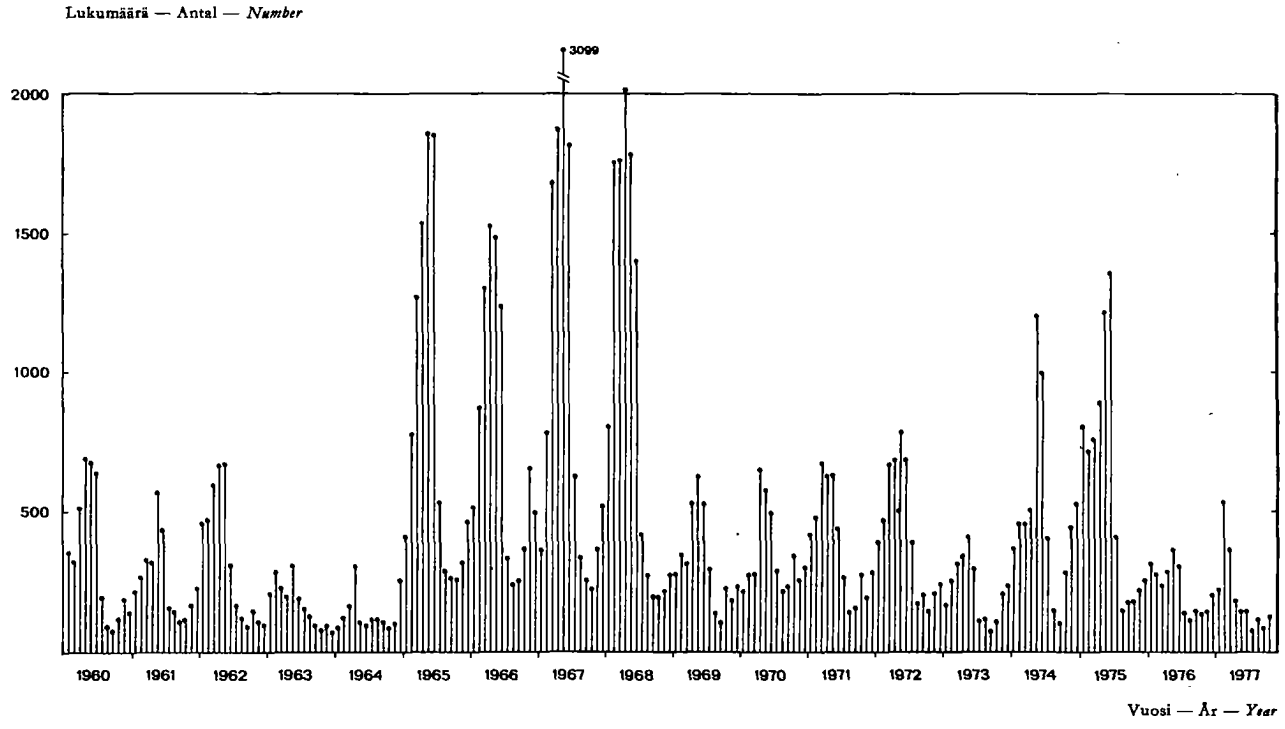

Kuvio 3.4 Sikotautitapaukset kuukausittain vuosina 1960—77
Fig. 3.4 Månatliga fall av påssjuka åren 1960—77
Fig. 3.4 Cases of mumps by month in 1960—77

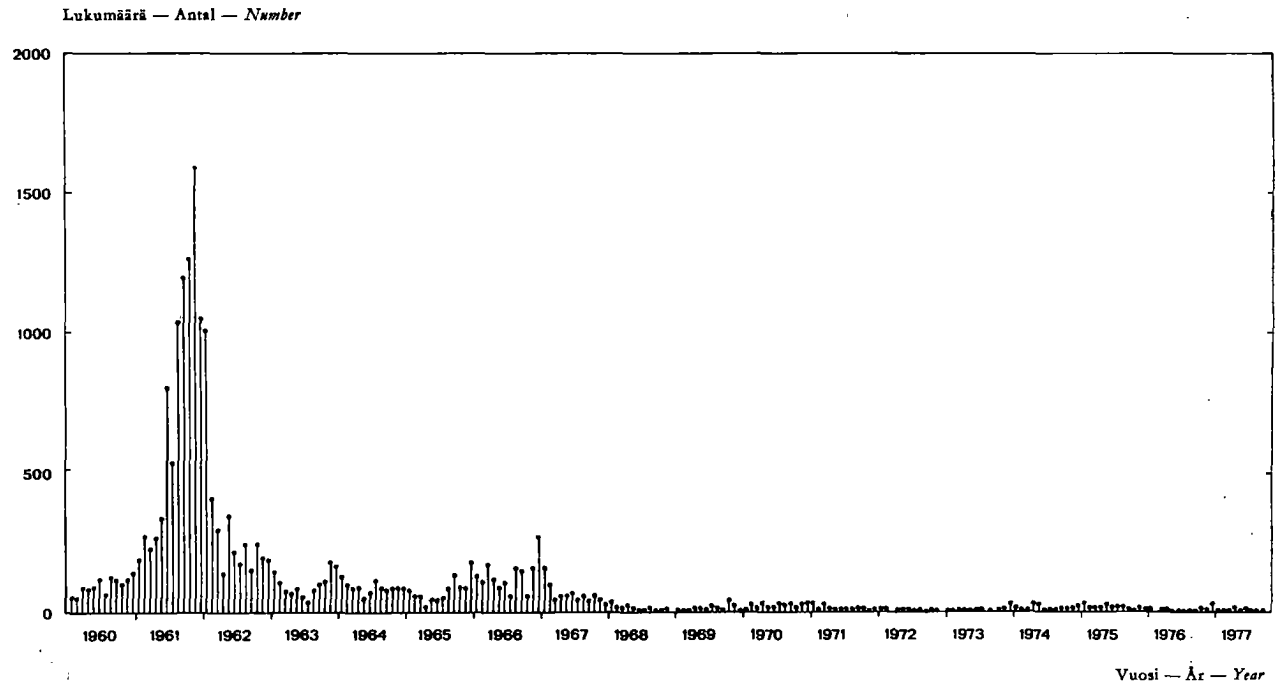

Kuvio 3.5 Hinkuyskätapaukset kuukausittain vuosina 1960—77
Fig. 3.5 Månatliga fall av kikhosta åren 1960—77
Fig. 3.5 Cases of whooping cough by month in 1960—77

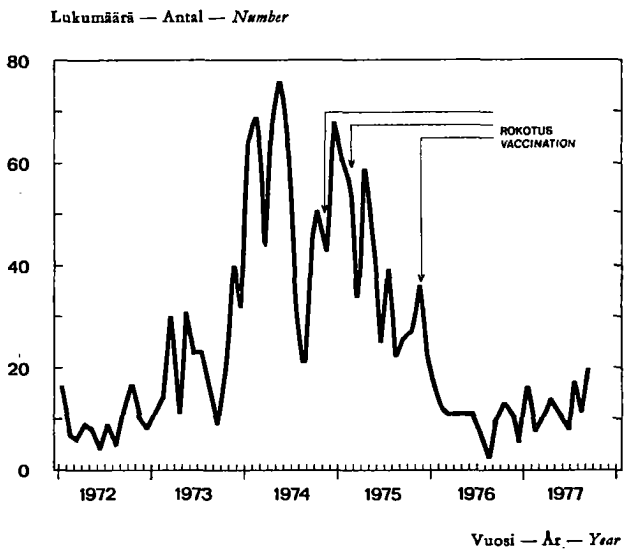

Kuvio 3.6 Meningokokkien aiheuttamat aivokalvontulehdustapaukset kuukausittain vuosina 1972—77
Fig. 3.6 Månatliga fall av meningokockinfektion åren 1972—77
Fig. 3.6 Cases of meningococcal meningitis by month in 1972—77

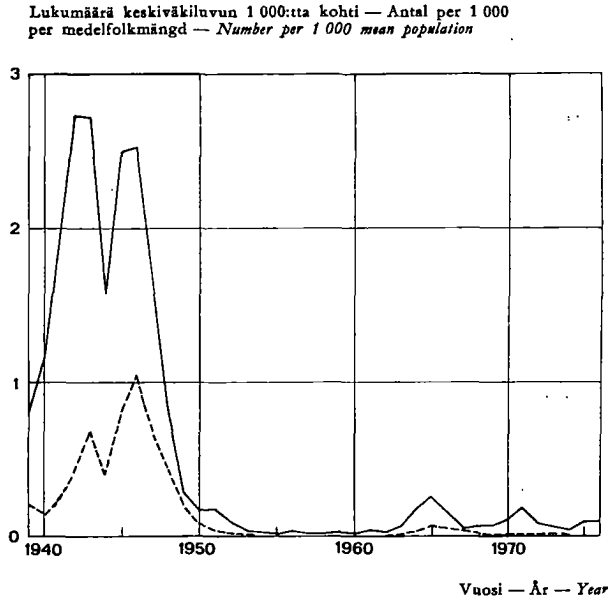

Kuvio 3.7 Varhaissyfilistapaukset suurimmissa kaupungeissa ja muualla Suomessa vuosina 1939—76
Fig. 3.7 Fall av tidig syfilis i de största städerna och annorstädes i Finland åren 1939—76
Fig. 3.7 Cases of early syphilis in the biggest towns and elsewhere in Finland in 1939—76

——— Helsinki, Turku ja Tampere — Helsingfors, Åbo och Tammerfors — *Helsinki, Turku and Tampere*
— — — Muu Suomi — Övriga Finland — *The other Finland*

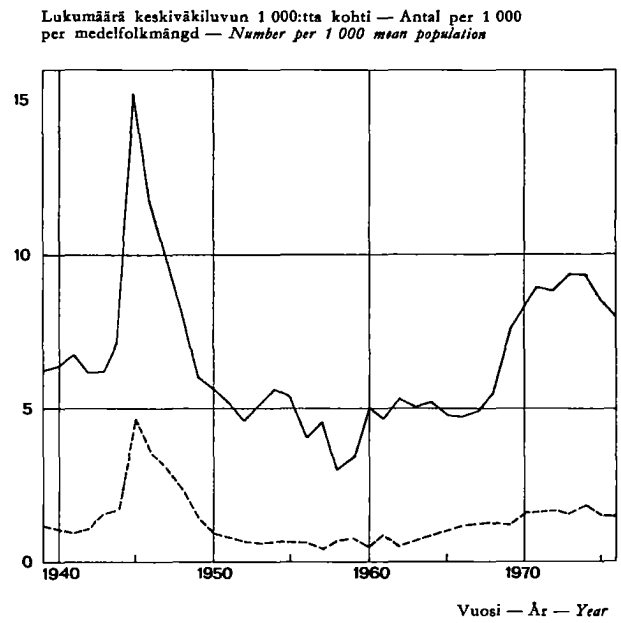

Kuvio 3.8 Äkillisen gonorrean tapaukset suurimmissa kaupungeissa ja muualla Suomessa vuosina 1939—76
Fig. 3.8 Fall av akut gonorré i de största städerna och annorstädes i Finland åren 1939—76
Fig. 3.8 Cases of acute gonorrhoea in the biggest towns and elsewhere in Finland in 1939—76

——— Helsinki, Turku ja Tampere — Helsingfors, Åbo och Tammerfors — *Helsinki, Turku and Tampere*
— — — Muu Suomi — Övriga Finland — *The other Finland*

Vain kerran voitiin 1971—76 todeta tartunnan levinneen perheinfektiota laajemmalle, nimittäin 1975, jolloin tauti Kangasniemellä aiheutti 11 tapauksen sairaalaepidemian. Taudin esiintyminen yksittäistapauksina ja pieninä perhe-epidemioina johtunee ainakin osaksi siitä, että lähes kaiken myyntimaidon pastöroinnilla ja tölkeissä myynnillä on voitu tehokkaasti estää pikkulavantaudin leviäminen maidon välityksellä.

Tapausten määrän hyvin hidas väheneminen ja yksittäistapauksien hajonta monille paikkakunnille kautta Suomen viittaa siihen, että maassamme edelleen on runsaasti pikkulavantautibakteeria erittäviä henkilöitä. Suurin osa heistä lienee sairastanut pikkulavantaudin 1940- ja 1950-luvun suurten epidemioiden aikana. Tämä infektioreservuaari poistunee vähitellen bakteerin erittäjien kuollessa, jolloin tautitapauksien määrässäkin voidaan odottaa laskua.

Salmonella-gastroenteriitit

Hiirilavantauti (Salmonella typhimurium -infektio)

Hiirilavantauti on 1970-luvulla kuten 1960-luvullakin ollut yleisin salmonelloosi Suomessa. Lukuun ottamatta Kanarian saarilla 1976 tapahtunutta suomalaisturistien joukkosairastumista (694 tautitapausta) ovat kaikki yli 20 tapauksen epidemiat Suomessa 1970-luvulla olleet kotimaista alkuperää. Tapausten lukumäärä on vaihdellut parista kymmenestä kahteen sataan, ja silloin kun infektiolähde on kyetty osoittamaan (4 epidemiassa 12:sta), on epidemian syynä ollut saastunut maito tai kerma, siis nautakarjasta saatava tuote. Myös monissa pienissä perhe-epidemioissa on tartunta saatu infektoituneista lehmistä tai vasikoista.

Yli 90 % Suomessa nautakarjassa todetuista salmonelloositapauksista on Salmonella typhimuriumin aiheuttamia. Useimmat niistä ovat samaa epideemistä faagityyppiä kuin yleisin Suomessa ihmisistä eristetty Salmonella typhimurium-tyyppi. Koska kroonisesti hiirilavantautibakteeria erittävät ihmiset ovat Suomessa harvinaisia (alle 1 % sairastuneista jää kantajiksi), on taudin yleisyyteen ihmisissä syynä todennäköisesti infektion laaja levinneisyys nautakarjassa. Muissa kotieläimissä tätä Salmonella-lajia on todettu vain satunnaisesti.

Endast en gång under 1971—76 kunde man konstatera, att smittan hade spritt sig vidsträcktare än inom en familj, nämligen 1975, då sjukdomen vållade 11 falls sjukdomsepidemi på Kangasniemi. Sjukdomens förekomst som enstaka fall och små familjeepidemier torde åtminstone delvis bero på, att man kunnat effektivt hindra spridningen av paratyfus med pastörisering av nästan all saluförd mjölk och genom saluföring i burkar.

Den mycket sakta minskningen av antalet fall och spridningen av de enstaka fallen på många orter över Finland tyder att det i vårt land fortfarande finns personer, som avsöndrar paratyfusbakterier. Största delen av dem torde ha varit insjuknad i paratyfus under de stora epidemierna på 1940- och 1950-talet. Detta infektionsreservoir torde avlägsnas småningom då bakteriespridarna dör, varvid man kan vänta en minskning i antalen sjukdomsfall.

Salmonella-gastroenteriter

Mustyfus (Salmonella typhimurium-infektion)

Mustyfus har på 1970-talet liksom på 1960-talet varit den allmännaste salmonellosen i landet. Förutom de finska turisternas massinsjuknande på Kanarieöarna 1976 (694 fall) har alla epidemier över 20 fall i Finland på 1970-talet varit av inhemskt ursprung. Antalet fall har varierat från ett tjogtal till tvåhundra, och då man kunnat uppvisa smittkällan (i fyra epidemier av tolv), har orsaken till epidemin varit förorenad mjölk eller grädde, dvs. en nötboskapsprodukt. Även i många små familjeepidemier har infektionen kommit från infekterade kor eller kalvar.

Över 90 % av salmonellosisfallen, som konstaterats i boskapen, är förorsakade av Salmonella typhimurium. De flesta är av samma epidemisk fagityp som den allmännaste från människor islorade Salmonella typhimurium. Eftersom människor, som kroniskt avsöndrar mustyfusbakterier, är sällsynta i Finland (under 1 % av de insjuknade blir smittobärare), är orsaken till sjukdomens allmänhet hos människor antagligen infektionens vidsträckta spridning i nötboskap. Hos andra husdjur har denna Salmonellatyp verifierats endast tillfälligt.

Salmonellosis infantis

V. 1971 levisi Suomessa Salmonella infantis-infektio siipikarjakasvattamoihin saastuneen rehun välityksellä. Pahimmillaan todettiin infektoituneita kanoja 30 broiler-kasvattamossa samanaikaisesti. Kun saastuneita broilereita joutui myyntiin, alkoi ihmisissä ilmetä entistä runsaammin tätä Suomessa aiemmin harvinaista Salmonella-infektiota. Tapauksia on ihmisissä ollut 1971—76 vuosittain 100—500, kun tautia sitä ennen todettiin yleensä alle 30 tapausta vuodessa. Kerran on infektio (1972) päässyt saastuneen munamassan välityksellä leimahtamaan n. 100 tapauksen paikalliseksi epidemiaksi. Ainakin kahdessa tapauksessa on Salmonella infantis-infektio ollut myötävaikuttava kuolinsyy ihmisellä.

V. 1971—76 on yli 90 % siipikarjasta eristetyistä Salmonella-kannoista ollut Salmonella infantista. Muista kotieläimistä on Salmonella infantista eristetty vain muutaman kerran.

Muut salmonelloosit

Edellä mainittujen lisäksi on Suomessa 1970-luvulla eristetty ihmisistä vuosittain useita kymmeniä eri Salmonella-lajeja. Lajivalikoima on jatkuvasti monipuolistunut: 1971 42 lajia, 1972 46 lajia, 1973 51 lajia, 1974 63 lajia, 1975 72 lajia, 1976 66 lajia). Useimmat lajit ovat aiheuttaneet vain muutamia tautitapauksia, ja harvinaisten lajien kohdalla on infektio yli 50 %:ssa tapauksista voitu todeta ulkomailla saaduksi. Kliinisesti tauti on useimmiten ollut lievä, hiirilavantautia muistuttava.

Salmonelloosien epidemiologisia erityispiirteitä Suomessa

Oheisessa luettelossa on esitetty suurimmat paikalliset salmonellaepidemiat Suomessa 1971—76. Kaksi seitsemästä epidemiasta aiheutui siitä, että pastöroimattomaan maitoon oli päässyt salmonella. Peräseinäjoen epidemiassa johtui maidon saastuminen meijerin pastörointilaitteiston tilapäisestä häiriöstä, Korpilahden epidemian lähteenä oli suoraan maatilalta kesäsiirtolaan myyty maito. Vaikka Suomessa valtaosa maidosta pastöroidaan, jää todennäköisesti kuitenkin suuriakin myyntieriä ajoittain pastöroimatta. Tällaiset maitoerät ovat tärkeimpiä isojen salmonelloosiepidemioiden lähteitä.

Salmonellosis infantis

Under 1971 spred en Salmonella infantis-infektion till fjäderfäanstalter medelst förorenat foder. Som värst konstaterades infekterade höns i trettio broilerhönserier samtidigt. Då förorenade broiler salufördes, förekom hos människor mera än tidigare denna i Finland sällsynta Salmonella-infektion. Antalet fall hos människor har under 1971—76 varit årligen 100—500, när man i allmänhet tidigare konstaterade under 30 fall per år. En gång har infektionen (1972) kunnat "explodera" medelst äggmassa i ca 100 fall till lokal epidemi. Åtminstone i två fall har Salmonella infantis-infektionen varit en medverkande dödsorsak hos människan.

Under 1971—76 har över 90 % av de Salmonella-stammar, som isolerats av fjäderfä, varit Salmonella infantis. Av andra husdjur har denna bakterie isolerats endast några få gånger.

Andra salmonelloser

Utöver ovannämnda har man i Finland på 1970-talet isolerat från människor årligen flera tiotals olikartade salmonellor. Sortimentet har blivit mångsidigare: 1971 42, 1972 46, 1973 51, 1974 63, 1975 72 och 1976 66 arter. De flesta arterna har förorsakat blott några sjukdomsfall, och beträffande sällsynta arter har infektionen i över 50 % av fallen kunnat konstateras såsom härstammande från utlandet. Kliniskt har sjukdomen oftast varit lindrig, påminnande om mustyfus.

Salmonellosernas epidemiologiska karakteristika i Finland

I nedanstående förteckning har framställts de största lokala salmonellaepidemierna i Finland 1971—76. Två av sju epidemier var förorsakade av att salmonella hade kommit in i opastöriserad mjölk. I Peräseinäjoki-epidemin berodde mjölkens förorenande av att mejeriets pastöreringsapparatur var tillfälligt störd, Korpilahti-epidemins källa var direkt från gods till sommarkoloni försåld mjölk. Fastän man pastöriserar huvuddelen av mjölken, blir dock sannolikt också stora försäljningspartier tidvis opastöriserade. Sådana mjölkpartier är de viktigaste källorna till stora salmonellaepidemier.

Suurimmat paikalliset salmonellaepidemiat Suomessa v. 1971—76 — De största lokala salmonellaepidemierna i Finland åren 1971—76.

Paikkakunta Ort		Bakteeri Bakterie	Tapauksia Fall	Tartunnan lähde Smittokälla
1971	Peräseinäjoki	S. typhimurium	109	Pastöroimaton kuorittu maito — Opastörerad skummad mjölk
1972	Rauma — Raumo	S. typhimurium	100	Leipomotuotteissa käytetty kerma — Grädden i bageriprodukter
1972	Turku — Åbo	S. infantis	85	Leipomotuotteissa käytetty munamassa — Äggmassan i bageriprodukter
1972	Helsinki — Helsingfors	S. enteritidis	300	Suurkeittiön työpaikoille jakelema ruoka (jauheliha?) — Utdelad föda från storköken till arbetsplatserna (malet kött?)
1972	Helsinki — Helsingfors	S. braenderup	76 (vastasyntynyttä nyfödda) 66 (aikuista fullvuxna)	Synnytyslaitoksessa vauvoille syötetty ruoka — Matad spädbarnsföda på förlossningsanstalterna
1974	Korpilahti	S. typhimurium	56	Kesäsiirtolassa käytetty pastöroimaton maito — Opastörerad mjölk använd på sommarkolonierna
1976	Las Palmas + koko Suomi — hela Finland	S. typhimurium	694	Lentokoneessa tarjottu majoneesisalaatti — Majonässallad bjuden på flygplanen

V. 1972 oli Suomessa kolme epidemiaa, joiden voi katsoa aiheutuneen häiriöistä teollisessa mittakaavassa tuotetun ruoan valmistuksessa. Korkean elintason maissa ovat tällaiset epidemiat maito- ja vesiepidemioita yleisempiä, ja niiden tehokas torjunta lisää suuresti tuotteiden valmistuskustannuksia. Suomessa niitä on toistaiseksi ollut harvoin, mikä johtuu osaksi hyvästä hygieniasta ja osaksi siitä, että Suomessa pilaantuvien elintarvikkeiden massatuotanto on vielä melko nuorta.

Lisääntyvän matkailun vaikutus Suomen salmonelloositilanteeseen on 1970-luvulla ollut ilmeinen. V. 1971 ilmoitti 11 % potilaista olleensa taudin tartunta-aikana ulkomailla tai saaneensa tartunnan ulkomailla sairastuneen välityksellä, 1975 oli heidän osuutensa 24 %. V. 1976 kohosi ulkomaisten tartuntojen osuus 58 %:iin, tosin suureksi osaksi Kanarian saarilta peräisin olevan hiirilavantautitartunnan takia. Kyseinen epidemia, joka suomalaisten lisäksi levisi n. 1 000 ruotsalaiseen ja länsisaksalaiseen turistiin, sai alkunsa lentomatkan aikana tarjoillusta saastuneesta majoneesista. Epidemia oli laajin tähän asti kuvattu kansainväliseen lentomatkailuun liittyvä salmonellan aiheuttama joukkosairastuminen.

Toinen etelänmatkailuun liittyvä epidemia, jolla oli vaikeita jälkiseurauksia, oli Suomessa 1972. Tällöin eräs Välimeren maissa lomaillut sairaalatyöntekijä tartutti Salmonella braenderup-infektion 76 vastasyntyneeseen lapseen ja nämä edelleen 66 aikuiseen. Epidemia ei aiheuttanut kuolemantapauksia, mutta bakteerien erityksen jatkuminen 50 %:lla lapsista yli 8 kk:n ajan vaikeutti suuresti näiden lasten hoitoa ja vanhempien työssäkäyntiä.

Vastaavanlaisia sairaalainfektioita on viime vuosina kuvattu useissa maissa, mm. Ranskassa ja Jugoslaviassa. On ilmeistä, että niiden estäminen vaatii suurta valppautta sairaalahenkilökunnan salmonelloosi-infektioista vastaavilta henkilöiltä. Epidemioiden estämiseksi on korostettava hyvää elintarvikehygieniaa sairaaloissa ja sitä, että oikein ajoitetuilla ulostetutkimuksilla ja henkilökunnan valistuksella estetään salmonelloja erittävien henkilöiden työskentely potilaille vaarallisissa tehtävissä.

Monissa maissa aiheuttaa salmonellojen resistenttiys antibiooteille vaikeuksia potilaiden hoidossa silloin, kun antibiootit komplikaatioiden ym. takia ovat hoidossa tarpeen. Suomessa ovat kotimaista alkuperää olevat Salmonella-kannat olleet tähän asti lähes poikkeuksetta herkkiä kaikille salmonelloosin hoidossa kyseeseen tuleville antibiooteille. Tämä edullinen tilanne johtunee ainakin osaksi maamme syrjäisestä asemasta ja järkiperäisestä antibioottilääkkeiden käytöstä.

Under 1972 fanns i Finland tre epidemier, vilka man kan anse ha förorsakats av störningar i industriell födoämnestillverkning. I länder av hög levnadsnivå är sådana epidemier vanligare än mjölk- och vattenepidemier, och deras effektiva förebyggande ökar mycket produkternas tillverkningskostnader. I Finland har sådana tills vidare funnits sällan, vilket beror delvis på den goda hygienen, delvis på, att här är massproduktionen av lätt fördärvliga livsmedel ännu ganska ung.

Den ökande turismens verkan på Finlands salmonellosissituation har under 1970-talet varit uppenbar. Under 1971 meddelade 11 % av patienterna, att de varit i utlandet under smittotiden eller att de erhållit smittan medelst en person som insjuknat i utlandet; 1975 var deras andel 24 %. Under 1976 höjde sig andelen av utländska smittor till 58 %, väl till största delen för den från Kanarieöarna härstammade mustyfusepidemins skull. Sagda epidemi, som utöver finnarna spred sig till ca 1 000 svenska och västtyska turister, började från förorenad majonnäs, som bjöds under flygresa. Epidemin var den vidsträcktaste av alla massinsjuknanden, som hittills skildrats i samband med internationella flygresor och som förorsakats av salmonella.

En annan epidemi i anknytning till resorna söderut med svåra efterverkningar var 1972. Därvid smittade en arbetare på sjukhus, som turistat ett av medelhavsländerna, Salmonella braenderupinfektion i 76 nyfödda och dessa vidare i 66 fullvuxna. Epidemin förorsakade inga dödsfall, men fortsättningen av bakterieavsöndring hos 50 % av barnen i över åtta månaders tid försvårade mycket vården av dem och föräldrarnas arbete.

Motsvarande sjukhusinfektioner har under de sista åren skildrats i många länder, bl.a. i Frankrike och Jugoslavien. Det är uppenbart, att deras förebyggande kräver stor påpasslighet av de personer, som är ansvariga för sjukhuspersonalens salmonellosisinfektioner. För förebyggande av epidemier bör man betona både en god livsmedelshygien på sjukhusen och att man med rätt tidsbestämda faecesundersökningar och personalens upplysning förhindrar salmonellor avsöndrande personers arbete i för patienterna farliga uppdrag.

I många länder vållar salmonellornas resistens mot antibiotika svårigheter i vården av patienter, då antibiotika är nödiga i vården för komplikationers o.d. skull. I Finland har de Salmonella-bestånd, vilka är av inhemskt ursprung, varit hittills nästan utan undantag känsliga för alla de antibiotika, vilka kommer i fråga vid vården av salmonellosis. Denna fördelaktiga situation torde åtminstone delvis bero på vårt lands avlägsna lokalisering och en förståndig användning av antibiotika.

Punataudit (Shigella-infektiot)

Shigella-infektiot, etenkin Shigella sonnein aiheuttamat, ovat erittäin tavallisia monissa korkean hygienian maissa, kuten esimerkiksi Brittien saarilla. Näin ollen on yllättävää, että Suomessa on 1971—76 tavattu vuosittain yleensä alle 50 shigelloositapausta. Näistäkin on ulkomailla saatuja tartuntoja ollut 50—90 %. Nykytilanteessa onkin syytä pitää jokaista uutta shigelloositapausta ulkomailta saatuna, ellei perusteellinen epidemiologinen tutkimus osoita päinvastaista.

V. 1971 oli Suomessa kaksi Shigella sonnein aiheuttamaa epidemiaa, molemmat tälle taudille tyypillisiä laitosepidemioita. Edellisessä sairastui eräässä lastentarhassa 71 lasta ja 5 hoitajaa sekä myöhemmin 46 perheenjäsentä. Jälkimmäisessä sairastui eräässä vajaamielislaitoksessa 14 hoidokkia ja 1 hoitaja. On mahdollista, että näistä epidemioista on jäänyt Helsingin seudulle oireettomia kantajia, joista saattaisivat olla peräisin

Rödsot (Shigella-infektioner)

Shigella-infektioner, i synnerhet förorsakade av Shigella sonnei, är synnerligen vanliga i många länder av hög hygien, såsom t.ex. på de Brittiska öarna. Sålunda är det överraskande, att man i Finland under 1971—76 årligen påträffat i allmänhet under 50 shigellosisfall. Också av dem har 50—90 % varit smittor från utlandet. I nuvarande situation är det skäl att anse varje shigellosisfall såsom härstammande från utlandet, ifall grundlig epidemiologisk undersökning inte påvisat annat.

Under 1971 fanns i Finland två epidemier, förorsakade av Shigella sonnei, båda typiskt till denna sjukdom anstaltsepidemier. I den första insjuknade i en barnträdgård 71 barn och 5 skötare samt senare 46 familjemedlemmar. I den senare insjuknade i en institution för psykiskt efterblivna 14 vårdtagare och 1 skötare. Det är möjligt, att det från dessa epidemier kvarblivit på Helsingforsnejdens symptomlösa bärare, av

muutamat Sh. sonnei-infektiot samalla alueella seuraavina vuosina.

V. 1975 oli Rovaniemellä 9 tapausta käsittänyt Shigella flexneriepidemia vajaamielislaitoksessa. Sen alkuperä jäi epäselväksi.

Polio

Polio on saatu täydellisesti häviämään maastamme jatkuvilla rokotuksilla, poliovirusta sattaa kuitenkin esiintyä maassamme. Kansanterveyslaboratorion virologian laboratorio suoritti WHO:n johdolla 1972—74 poliovirusten etsinnän:

1. polion kaltaista tautia sairastavista potilaista (yli 400 näytettä)
2. 1—4 -vuotiaista terveistä lapsista viikoittain eri puolilla maata otetuista näytteistä (4 878)
3. Rajasaaren puhdistamon jätevesinäytteistä (138)

Tutkimuksen mukaan näytti siltä, ettei maassamme esiinny poliovirusta. Matkailun lisääntyessä on kuitenkin vaara, että niitä tuodaan ulkomailta. Siksi Kansanterveyslaboratoriossa noin viiden vuoden väliajoin on määritelty polioimmuniteetti väestössä. V. 1972—73 mitattiin polion vasta-aineet 1 500 henkilöstä, pääasiallisesti alle 20-vuotiaista. Tulos oli tyydyttävä, tosin mitattavia poliotyyppi 3:n vasta-aineita puuttui melkoisesti alle 5-vuotiailta.

Tarttuva aivokalvontulehdus

Tammikuussa 1973 Helsingistä alkoi meningokokkiepidemia, joka levisi parissa viikossa Keravan seudulle ja muutamassa kuukaudessa koko maahan. Epidemia saavutti huippunsa 1974. Taudin aiheuttaja oli sulfaresistenssi A-ryhmän meningokokki, sama bakteeri joka oli aiheuttanut epidemioita Moskovan alueella, Romaniassa, Kreikassa, Brasiliassa ja Keski-Afrikassa. Ei ole tietoa, mistä epidemia Suomeen tuli.

Maamme epidemian aiheuttanut A-meningokokki näyttää olleen poikkeuksellisen virulentti, sillä normaaliväestössä tämän bakteerin nielukantajia oli pahimpaankin aikaan ainoastaan 1—2 %. Ainoan merkittävän poikkeuksen tekivät niiden joukko-osastojen alokkaat, joissa tautia oli esiintynyt. Epidemian aiheuttanut meningokokki kasvoi kuukausi palvelukseen astumisen jälkeen joka viidennen alokkaan nielusta otetussa näytteessä.

Kaikkiaan epidemia aiheutti n. 1 300 henkilön sairastumisen. Useimmiten oli kyseessä alle 5-vuotias lapsi, mutta mikään ikäluokka ei ollut täysin suojassa. Runsaasti sairastumisia ilmeni mm. rappioalkoholistien keskuudessa. Kuolevuus saatiin pysytetyksi kansainvälisesti katsottuna erittäin alhaisena, n. 5 %:ssa. Epidemiaan menehtyi 60—70 sairastunutta. Meningokokkiepidemian aikana suoritettiin laaja rokotuskampanja.

Sikotauti

Sikotautitapausten määrä vaihtelee voimakkaasti kuukausittain. Yleensä on sikotautitapauksia eniten talvella ja vähiten syksyllä. Puolustusvoimissa annettavien rokotusten vaikutus ei näy näissä tilastoissa, joissa sairastuneet ovat yleensä kouluikäisiä.

Vihurirokko

Vihurirokko on sikotaudin tapaan talven ja kevättalven tauti. Sitä on tilastoitu 1971—76 vuosittain muutamia tuhansia tapauksia. Suomessa aloitettiin rokotukset vihurirokkoa vastaan keväällä 1975.

vilka somliga Sh. sonnei-infektioner på samma område under de följande åren härstammat.

Under 1975 fanns på Rovaniemi en Shigella flexneri epidemi i en institution för pyskiskt efterblivna. Dess ursprung blev oklart.

Polio

Polio har man kunnat få försvinna fullständigt från vårt land med kontinuerliga vaccineringar; dock kan poliovirus förekomma här. Virologiska laboratoriet vid folkhälsolaboratoriet utförde under WHOs ledning 1972—74 en sökning av poliovirus:

1. från patienter insjuknade i polioartad sjukdom (över 400 prov)
2. veckovis från 1—4-åriga friska barn på olika områden i landet tagna prov (4 878)
3. från avfallsvattenproven på Rajasaari reningsverk (138).

Enligt undersökningen verkade det som om det inte skulle förekomma något poliovirus i vårt land. Vid den ökande turismen existerar dock den faran, att de bärs från utlandet. Därför har man vid Folkhälsolaboratoriet definierat med ca fem års mellanrum polioimmuniteten hos befolkningen. Under 1972—73 mättes polioantigener hos 1 500 personer, huvudsakligen av under 20-åringar. Resultatet var tillfredsställande, dock de mätta antigenerna till poliotyp 3 fattades i riklig mån hos under femåringar.

Smittande meningitis

I januari 1973 begynte i Helsingfors en meningococcusepidemi, som spred sig i ett par veckor till Kervonejden och inom några månader över hela landet. Epidemins topp nåddes 1974. Sjukdomsförorsakaren var sulfaresistent A-gruppens meningoccous, samma bakterie, som vållat epidemier på Moskva-området, i Romania, Grekland, Brasilien och Mellan-Afrika. Man vet inte, varifrån epidemin kom till Finland.

Den A-meningococcus, som vållade epidemin i vårt land, syns ha varit avvikande virulent, emedan hos normalbefolkningen sådana personer, vilka bar denna bakterie i sitt svalg, var t.o.m. under den värsta tiden endast 1—2 %. Den enda märkbara avvikelsen utgjordes av rekryterna hos de truppförband, i vilka sjukdomen förekommit. Den meningococcus, som förorsakat epidemin, växte en månad efter inryckningen i det prov, som togs från var femte rekryts svalg.

Allt som allt förorsakade epidemin insjuknandet av ca 1 300 personer. Oftast gällde det ett under femårigt barn, men ingen åldersklass var helt skyddad. Rikligt insjuknanden framkom bl.a. bland förfallna alkoholister. Dödligheten kunde man hålla på internationellt sett ganska låg nivå, ca 5 %. I epidemin dog 60—70 av de insjuknade. Under meningococcusepidemin utfördes en vidsträckt vaccineringskampanj.

Påssjuka

Antalet påssjukfall varierar kraftigt månatligen. I allmänhet finns de flesta fallen om vintern och de minsta om hösten. Verkan av försvarsmaktens vaccineringar syns inte i dessa uppgifter, vilkas insjuknade är mest barn i skolåldern.

Röda hund

Såsom påssjuka är röda hund en vinter- och vårvintersjukdom. Under 1971—76 har några tusen fall anmälts. I Finland begyntes vaccineringarna mot röda hund på våren 1975.

Tuhkarokko

Tuhkarokkoa on tilastoitu 1971—76 vuosittain muutamista tuhansista tapauksista aina 20 000 tapaukseen (1971). Tautia esiintyy runsaammin 3—5 vuoden välein. Rokotukset tuhkarokkoa vastaan aloitettiin keväällä 1975.

Hinkuyskä

V. 1952 aloitettiin Suomessa rokotus hinkuyskää vastaan. Vuoden 1969 jälkeen ei ole rekisteröity yhtään hinkuyskän aiheuttamaa kuolemantapausta.

Viime vuosina on esiintynyt sairaustapauksia lisääntyneessä määrin, mikä on antanut aihetta lisätutkimuksiin.

Helsingin seudulla todettiin hinkuyskäepidemia heinäkuun 1973 ja maaliskuun 1975 välisenä aikana. Tällöin sairaaloissa (HYKS, Aurora) hoidettiin 60 lasta. Yli puolet potilaista oli alle 6 kuukauden ikäistä (35 tapausta). Esikouluikäisiä (yli 5 v.) lapsia oli 9, joista 6:lla oli täydellinen rokotus. Alle puolen vuoden ikäisistä potilaista vain yksi oli täysin rokotettu, puolelta (18 lasta) rokotus puuttui kokonaan, näistä 11 oli alle 3 kk:n ikäisiä. 1—5 -vuotiaiden joukossa 6 potilasta 10:stä oli täysin rokotettuja, joten rokotus ei ollut antanut suojaa.

Komplikatioita esiintyi eniten alle vuoden ikäisillä: 23:lla 41:stä oli röntgenologisesti diagnostisoitu pneumonia, kahdella apneakohtauksia, joissa ei kuitenkaan jouduttu turvautumaan hengityskoneeseen.

Lokakuussa 1976 Töysässä todettiin 9 koululaisessa ja yndessä leikki-ikäisesä hinkuyskä. Tämän johdosta tutkittiin kyseisen peruskoulun oppilaat. Tutkituista 99 oppilaasta 26:lla oli ilmeisesti ollut hinkuyskä. Marraskuussa toimeenpantiin Töysässä ja naapurikunnissa, Alavudella, Kuortaneella ja Ähtärissä tehosterokotuskampanja. Siinä rokotettiin alle 6-vuotiaat, joilla edellisestä rokotuksesta oli kulunut vähintään kaksi vuotta. Marraskuun alussa epidemia oli levinnyt Alavudelle, jossa suoritettiin tehosterokotukset. Kuun lopulla epidemia oli laantumassa.

Influenssa

Epidemioiden ajoitus perustuu Kansanterveyslaboratorion suorittamiin viruseristyksiin ja vasta-aineiden määrityksiin. Potilasnäytteitä on tutkittu koko maan alueelta.

Influenssaan sairastuvuus (infektiofrekvenssi) on arvioitu seuraavasti: Kansanterveyslaboratorion keskuslaboratorioon on vuosittain toimitettu useita verinäytteitä raskaana olevista, terveistä naisista raskauden eri vaiheissa. Henkilöistä on saman periaatteen mukaan vuosittain poimittu otos. Otokseen kuuluneista henkilöistä on määritetty infl. vasta-aineet ennen ja jälkeen influenssaepidemian. Henkilöt joilla on todettu vasta-aineiden diagnostinen nousu, nousu on katsottu sairastuneiksi, vaikka kliinisestä taudista ei ollutkaan tietoa. Infektiofrekvenssi on sairastuneiksi katsottujen osuus prosentteina tutkituista henkilöistä. Ei ole tietoa siitä, kuinka hyvin tutkitun aineiston sairastuvuus edustaa koko väestön influenssaan sairastuvuutta.

Huhti—toukokuussa 1971 todettiin Suomessa influenssa B:n aiheuttama epidemia; virus muistutti antigeenisesti edeltäjiään (B/Victoria/70). Kesä—heinäkuussa todettiin itä-Suomen varuskunnissa poikkeukselliseen ajankohtaan influenssa A:n aiheuttamia pieniä paikallisepidemioita.

Varsinainen influenssa A-epidemia puhkesi marraskuussa, infektiofrekvenssi oli 27 %. Epidemian aiheutti virus, joka muistutti antigeenisesti alkuperäistä H3N2-alatyypin kantamuotoa, hongkongilaisvirusta.

Mässling

Mässling har anmälts 1971—76 från några tusen fall till 20 000 (1971). Sjukdomen förekommer rikligare med 3—5 års mellanrum. Vaccineringarna mot mässling begyntes på våren 1975.

Kikhosta

År 1952 begyntes vaccinering mot kikhosta i Finland. Efter 1969 har inte ett enda dödsfall i kikhosta registrerats.

Under de sista åren har sjukdomsfall förekommit i ökad mån, vilket har gett anledning till tilläggsundersökningar.

På Helsingforsnejden konstaterades en kikhostaepidemi mellan tiden juli 1973 mars 1975. Därvid vårdades på sjukhusen (HUCS, Aurora) 60 barn. Över hälften av patienter var under sex månader (35 fall). Antalet barn i förskolåldern (över 5 år) var 9, av vilka sex hade fullständig vaccinering. Av de patienter, som var under ett halvt år, endast ett var fullständigt vaccinerat, av hälften (18) fattades vaccineringen helt, av dem 11 var under 3 månader. Bland 1—5-åringar var 6 patienter av 10 fullt vaccinerade, så att vaccineringen inte hade skyddat.

Komplikationer förekom mest hos barn under ett år. Av 41 hade 23 röntgenologiskt verifierad pneumoni, två hade apneafall, i vilka man dock inte behövde anlita andningsmaskin.

I oktober 1976 konstaterades i Töysä hos 9 skolbarn och ett barn i lekåldern kikhosta. Därför undersöktes sagda grundskolans elever. Av de undersökta 99 hade 26 uppenbarligen haft kikhosta. I november verkställdes i Töysä och grannkommunerna Alavo, Kuortane och Esse en boostervaccineringskampanj. I den vaccinerades alla under sexåringar, hos vilka minst två år hade förlupit sedan den föregående vaccineringen. I början av november hade epidemin spritt sig till Alavo, där man utförde boostervaccineringarna. Vid månadsslutet hade epidemin nästan slutat.

Influensa

Epidemiernas tidsbestämning baserar sig på virusisoleringar och antikroppsbestämningar av Folkhälsolaboratoriet. Prov från patienterna har undersökts på hela landets område.

Morbiditeten i influensa (infektionsfrekvens) har uppskattats som följer: årligen har man vidarebefordrat till Folkhälsolaboratoriets centrallaboratorium ett antal blodprov tagna av havande friska kvinnor vid havandeskapets olika skeden. Enligt samma princip har man årligen tagit ett sampel av personer. Från personer tillhörande sampelgruppen har man definierat influensaantikropparna före och efter influensaepidemin. Personerna, hos vilka man konstaterat antikropparnas diagnostiska höjning, har ansetts vara insjuknade, ehuru det inte var vetskap om en klinisk sjukdom. Infektionsfrekvensen är procenttalet av de personer vilka ansetts vara sjuka. Det finns ingen uppgift om hur väl materialets morbiditet representerar influensamorbiditeten hos hela befolkningen.

I april—maj 1971 konstaterades i Finland en epidemi, som var förorsakad av influensa B; virus påminde antigeniskt sin företrädare (B/Victoria/70). I juni—juli konstaterades i de östfinska garnisonerna under en ovanlig tidpunkt små lokala epidemier, som förorsakats av influensa A.

Den egentliga influensa A epidemin bröt ut i november, infektionsfrekvensen var 27 %. Epidemin förorsakades av ett virus, som antigeniskt påminde om stamformen av den ursprungliga H3N2-undertypen, hongkongvirus.

Influenssa A-epidemia laantui 1972 tammikuussa. Uutta influenssa A-epidemiaa ennakoivat yksittäislöydökset tehtiin saman vuoden joulukuun lopussa.

Vuodenvaihteessa alkanut epidemia saavutti 1973 huippunsa tammikuussa ja laantui maaliskuussa. Infektiofrekvenssiksi todettiin 20 %. Epidemian aiheuttanut virus poikkesi antigeenisesti edeltäjästään muistuttaen A/England/42/72-varianttia.

Tammikuun alussa 1974 alkoi influenssa B-epidemia ja saman kuun lopussa influenssa A-epidemia. Epidemiat kestivät poikkeuksellisen pitkään. Influenssa B-epidemia laantui huhtikuussa ja A-epidemia vasta toukokuun lopussa. Kummankin epidemian yhteydessä infektiofrekvenssi oli n. 20 %. Influenssa B-epidemian aiheuttanut virus oli kahden aiemmin tunnetun variantin (B-Victoria/70 ja B/Hong Kong/5/72) välimuoto. Influenssa A-epidemian aiheuttanut virus edusti aikanaan voimakkaimmin erilaistunutta radiaatiohaaraa poiketen mm. Euroopan yleisimmästä antigeenivariantista A/Port Chalmers/73.

Uusi influenssa A-epidemia alkoi 1974 joulukuun lopussa.

Vuoden vaihteessa alkanut influenssa A-epidemia jatkui 1975 maaliskuun puoliväliin. Infektiofrekvenssi oli 17 %. Variantti poikkesi vain lievästi Euroopan yleisimmästä epideemisestä viruksesta A/Port Chalmers/73.

Joulukuun puolivälissä alkoi uusi influenssa A-epidemia, joka jatkui vuoden 1976 puolelle. Epidemian aiheutti edeltäjistään jyrkästi poikkeava antigeenivariantti A/Victoria/3/75. Suomalaiset eristykset olivat samalla viruksen ensimmäisiä eristyksiä Euroopassa.

Victoria-epidemia laantui 1976 maaliskuussa, infektiofrekvenssi oli 15 %.

Trooppiset sairaudet

Vilkastuneen matkustamisen seurauksena alkoi 1960-luvulla esiintyä subtrooppisista ja trooppisista maista palaavissa henkilöissä trooppisten maiden sairauksia. Kehitysmaista saapuu lisäksi maahamme yhä enemmän opiskelijoita, ja näillä saattaa olla jokin piilevä sairaus, joka puhkeaa Suomessa ja tarvitsee hoitoa.

Marraskuussa 1970 avattiin Helsingissä Auroran sairaalaan trooppisten tautien poliklinikka, jossa toimii näihin sairauksiin erikoistunut lääkäri. Poliklinikan varsinainen toiminta alkoi vuoden 1971 alussa. Sen välttämättömänä osana toimii parasitologinen laboratorio. Koska poliklinikka palvelee koko maata, mm. puhelinkonsultaatioiden määrä on ollut suuri.

Esim. 1971—74 poliklinikalle teki käyntejä yht. 3 291 potilasta. Turistien osuus oli vähäinen, ja useimmat potilaat olivat lähetystyöntekijöitä, YK:n tehtävissä ja maamme ulkomaanedustustoissa työskennelleitä. Oleskeluseutuna oli 50 %:lla potilaista ollut Afrikka ja 25 %:lla Aasia.

Potilasmateriaalista voi erottaa kolme ryhmää. Suurimman ryhmän muodostavat oireettomat henkilöt, jotka ovat työskennelleet trooppisilla alueilla, ja palattuaan ovat käyneet rutiinitarkastuksessa. Näissä henkilöissä saattaa olla Salmonellan ja Shigellan kantajia ja giardiaasi- ja amebiaasi-tapauksia.

Influensa-A-epidemin stannade i januari 1972. Enstaka fynd, som varslade om en ny influensa-A-epidemi, gjordes vid slutet av december samma år.

Epidemin, som började vid årsskiftet, nådde toppen i januari 1973 och stannade i mars. Infektionsfrekvensen konstaterades vara 20 %. Virus, som förorsakade epidemin, avvek antigeniskt från sin företrädare och påminde om A/England/42/72-variant.

I början av januari 1974 begynte en influensa-B-epidemi och vid samma månads slut en influensa-A-epidemi. Epidemierna varade exceptionellt länge. Influensa-B-epidemin stannade i april och A-epidemin först vid slutet av maj. I samband med båda epidemier var infektionsfrekvensen c. 20 %. Det virus, som förorsakade B-epidemin, var en mellantyp av två tidigare kända varianter (B/Victoria/70 och B/Hong Kong/5/72). A-epidemivirus representerade på sin tid den mest olikartade radiationsgrenen och avvek bl.a. från Europas allmännaste antigenvariant A/Port Chalmers/73.

En ny influensa-A-epidemi påbörjade vid slutet av december 1974.

Den influensa-A-epidemi, som påbörjat vid årsskiftet, fortgick till mitten av mars 1975. Infektionsfrekvensen var 17 %. Varianten avvek endast litet från Europas allmännaste epidemiska virus A/Port Chalmers/73.

I mitten av december startade en ny influensa-A-epidemi, som fortgick till 1976. Epidemin vållades av en antigenvariant A/Victoria/3/75, som avvek abrupt från sina företrädare. De finska isoleringarna var samtidigt de första isoleringarna av detta virus i Europa.

Victoria-epidemin stannade i mars 1976. Infektionsfrekvensen var 15 %.

Tropiska sjukdomar

Som en följd av den ökande turismen påträffade man på 1960-talet hos personer återvändande från subtropiska eller tropiska länder tropiska länders sjukdomar. Från utvecklingsländerna anländer därtill till vårt land allt flera studerande och de kan ha någon latent sjukdom, som utbryter i Finland och behöver vård.

I november 1970 öppnades i Helsingfors vid Aurora sjukhus en poliklinik för tropiska sjukdomar, där en i dessa sjukdomar specialiserad läkare arbetar. Poliklinikens egentliga verksamhet påbörjade vid början av 1971. Som dess nödvändiga del fungerar ett parasitologiskt laboratorium. Eftersom polikliniken betjänar hela landet, har t.ex. antalet telefonkonsultationer varit stort.

T.ex. under tiden 1971—74 besöktes polikliniken av sammanlagt 3 291 patienter. Turisternas andel var liten och de flesta patienterna var missionärer och personer, som arbetat i Förenta Nationernas uppdrag eller vårt lands utländska representationer. Som vistelseort hade 50 % av patienterna Asien och 25 % Afrika.

I patientmaterialet kan tre grupper särskiljas. Den största gruppen bildas av symptomfria personer, som har arbetat på tropiska regioner och efter återkomsten besökt en rutinundersökning. Hos dem kan finnas bärare av Salmonella och Shigella samt giardiasis- och amebiasisfall.

Trooppisten tautien poliklinikan käyntimäärät ja parasitologisen laboratorion tutkimat näytteet v. 1971—76 — Besöken på tropikmedicinska polikliniken och undersökta prov på parasitologiska laboratoriet åren 1971—76.

	1971	1972	1973	1974	1975	1976
Varsinaisia poliklinikkakäyntejä — Egentliga poliklinikbesök	821	1 470	1 485	1 751	1 765	1 985
Sairaalapotilaiden käynnit — Sjukhuspatienternas besök	62	137	75	177	154	205
Tutkitut näytteet — Undersökta prov	2 040	3 097	3 893	5 329	5 317	6 408

Toisen suuren ryhmän muodostavat potilaat, joiden oireina ovat vatsavaivat ja/tai ripuli. Salmonellatapauksia on löytynyt vuosittain useita, samoin shigellaa. Ylivoimaisesti tavallisin suolistoparasiitti on ollut giardia. Giardiaasi-potilaista vain osa on tullut tropiikista, enemmistö tiettävästi on saanut tartunnan itä-Euroopan maista. Amebiaasitapauksista valtaosa on ollut oireettomia kystankantajia. Oireellisia tapauksia on hoidettu 1971—1976 yht. 22 potilasta. Vuoden 1976 huomattavaan nousuun ankylostomiaasi- ja strongyloidiaasitapauksissa vaikutti namibialaisen pakolaisryhmän saapuminen maahamme.

Kolmannen ryhmän muodostavat potilaat, joiden oireena on kuume. Malariaa on esiintynyt joka vuosi poliklinikan toiminta-aikana, 1976 kuitenkin selvästi eniten. Aurorassa hoidettujen potilaiden lisäksi 1971—76 diagnosoitiin myös muualta Suomesta lähetetyistä näytteistä malariaa. Tapausten lisääntymiseen 1976 vaikutti suomalaisten YK-sotilaiden paluu endeemiselta malaria-alueelta Lähi-Idästä.

Den andra stora gruppen bildas av patienter, hos vilka symptom har varit magbesvär och/eller diarré. Flera salmonellafall har årligen funnits, liksom shigella. Den överlägset vanligaste tarmparasiten har varit giardia. Endast en del av giardiasispatienterna har kommit från tropiken, majoriteten har veterligen fått smittan från de östeuropeiska länderna. Största delen av amebiasisfallen har varit symptomlösa cystabärare. Symptomatiska fall har under 1971—76 vårdats sammanlagt 22. Sin verkan på årets 1976 ansenliga höjning av ancylostomiasis- och strongyloidiasisfallen hade ankomsten av en flyktingsgrupp från Namibien till vårt land.

Den tredje gruppen bildas av patienter med feber. Malaria har årligen förekommit under poliklinikens hela verksamhetstid, under 1976 dock tydligt mest. Utöver de i Aurora vårdade patienterna diagnosticerades 1971—76 därtill malaria även från prov, som sänts annorstädes i Finland. Till ökningen 1976 verkade ankomsten av de finska FN-soldaterna från det endemiska malariaområdet i Mellanöstern.

Trooppisten tautien poliklinikalla hoidettuja malariatapauksia v. 1971—76 — Antalet malariafall vårdade på tropikmedicinska kliniken åren 1971—76.

	1971	1972	1973	1974	1975	1976
Plasmodium vivax	2	2	2	—	1	12
„ falciparum	2	1	2	8	2	1
„ ovale	1	—	—	1	—	3
„ malariae	—	—	—	—	—	1
Yht. — Summa	5	3	4	9	3	17

Aivan uutena tautina Suomessa ja koko Skandinaviassa on Aurorassa löydetty 1972 ja sen jälkeen Q-kuumetapauksia, yhteensä toistaiseksi 9. Potilaat olivat saaneet tartunnan Kanarian saarten (4 tapausta), Välimeren seudun (2) tai Lähi-Idän matkoilla (3). Taudintapaukset ilmenivät pneumoniana ja/tai hepatiittina.

Som en alldeles ny sjukdom i Finland och hela Skandinavien har i Aurora 1972 och därefter påträffats Q-feberfall, sammanlagt tills vidare 9. Patienterna hade fått smittan på resor till Kanarieöarna (4), Medelhavsnejderna (2) eller Mellanöstern (3). Sjukdomsfallen framkom som pneumoni och/eller hepatitis.

Eräät todetut suolistoparasiitit v. 1971—76 — Vissa tarmparasiter åren 1971—76

	1971—1974	1975	1976
Giardiasis	574	97	100
Amoebiasis	78	22	15
Isosporiasis	1	2	—
Anchylostomiasis	37	6	27
Ascariasis	16	21	31
Filariasis	8	1	—
Hymenolepiasis	2	5	4
Schistosomiasis			
— mansoni	12	—	4
— haematobium	1	—	1
Strongyloidiasis	6	—	17
Taeniasis (saginata)	2	5	4
Trichuriasis	75	41	49

Rokotukset. Nykyinen rokotuslaki tuli voimaan 1. 1. 1952. Ellei valtioneuvosto nimenomaan toisin määrää on rokotus lain mukaan väestölle vapaaehtoista muutamia vähäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta. Poikkeukset koskevat eräitä ammatteja ja ammattiopintoja, jotka edellyttävät isorokko- ja/tai tuberkuloosirokotusta. Lasten rokotukset kuuluvat osana tavanomaiseen neuvola- ja kouluterveydenhuoltotyöhön. Rokotuksia suoritetaan myös yleisissä rokotustilaisuuksissa, joita terveyslautakuntien on järjestettävä alueillaan.

Puolustusvoimissa, rajavartiolaitoksessa ja vankeinhoitohallinnon alaisissa laitoksissa rokotusten järjestelystä huolehtii kyseisen hallintohaaran tai laitoksen ylilääkäri tai vastaava ylin lääkintäviranomainen.

Varusmiespalvelustaan suorittavien rokotukset valtioneuvosto on vuosittain määrännyt pakollisiksi puolustusvoimain ylilääkärin esityksestä.

Vaccineringar. Den nuvarande lagen om vaccineringar kom i kraft 1. 1. 1952. Om statsrådet inte uttryckligen annat bestämmer, är vaccineringen enligt lagen frivillig åt befolkningen förutom några få avvikelser. Avvikelserna gäller vissa yrken och yrkesstudier, vilka förutsätter smittkopps- och/eller tuberkulosvaccinering. Vaccineringarna av barn hör som en del till det sedvanliga rådgivnings- och skolhälsovårdsarbetet. Vaccineringar utförs även i allmänna vaccineringstillfällen, vilka hälsovårdsnämnderna bör anordna på sina områden.

I anstalter tillhörande försvarsmakterna, gränsbevakningen och fångvårdsstyrelsen handhar anordnandet av vaccineringar sagda förvaltningsgrens eller anstalts överläkare eller ansvariga högsta medicinalmyndigheten.

Beväringarnas vaccineringar har statsrådet årligen förordnat obligatoriska på föredragning av försvarsmaktens överläkare.

Suomen rokotusohjelma 1977 — Finlands vaccinationsprogram 1977

Rokotus — Vaccination	Antoikä — Vaccinationsålder	Antopaikka — Vaccinationsplats	Huomautukset — Anmärkningar
Calmette BCG	0—1 kk. — mån.	Synnytyssairala — Förlossningsanstalt	Perusrokotus — Grundvaccination
PDT I	n. 3 kk. — mån.	Terveyskeskus — Hälsovårdscentral	”
PDT II	n. 4 kk. — mån.	”	”
PDT III + Polio I	n. 5 kk. — mån.	”	”
Polio II	n. 6 kk. — mån.	”	”
Tuhkarokko — Mässling	12—16 kk. — mån.	”	”
Isorokko — Smittkoppor	16—20 kk. — mån.	”	”
PDT IV + polio III	20—24 kk. — mån.	”	”
Polio IV	6— 7 v. — år	Terveyskeskus/koulu — Hälsovårdscentral/skola	Tehoste — Effektiveringsdos
Polio V + Tetanus V	11—13 v. — år	Koulu — Skola	
BCG-uusinta — revaccination	”	”	”
Vihurirokko — Röda hund	13 v. — år	Koulu, vain tytöt — Skola, endast flickor	—
Polio VI	16—18 v. — år	Koulu — Skola	—
Isorokko — Smittkoppor	20—24 v. — år	Puolustusvoimat — Försvarsväsende	—
Polio VII	20—24 v. — år	”	Tehoste — Effektiveringsdos
Tetanus VI	”	”	”
Sikotauti — Påssjuka I	”	”	Palvelun alussa — Vid beväringstidens början
Sikotauti — Påssjuka II	”	”	1 kk kuluttua — Efter en månad
Meningitis	”	”	

P = Hinkuyskä — Kikhosta
D = Kurkkumätä — Difteri
T = Jäykkäkuoristus — Stelkramp

Rokottajina toimivat lääkärit. Sairaanhoitajat ja terveydenhoitajat voivat toimia kunnallisina rokottajina lääninlääkärin (vuodesta 1977 lähtien terveyslautakunnan) antamalla luvalla. Yksityistä rokotustoimintaa saa maassa harjoittaa vain laillistettu lääkäri.

Som vaccinerare fungerar läkarna. Sjukskötarna och hälsovårdarna kan verka som kommunala vaccinerare med länsläkarens (fr.o.m. 1977 hälsovårdsnämndens) tillstånd. Privat vaccineringsverksamhet i landet får idkas endast av legitimerad läkare.

Rokotusohjelmat

Alle kouluikäisten perusrokotukset

Ensimmäisinä elinviikkoina lapsi rokotetaan BCG- eli calmette-rokotteella tuberkuloosia vastaan. Rokotuksilla pikkulasten tuberkuloosi on saatu häviämään lähes kokonaan.

Rokotukset kurkkumätää, hinkuyskää ja jäykkäkouristusta vastaan suositetaan aloitettavaksi 3 kk:n iässä. Perusrokotuksena pidettiin aiemin kolmea rokotusta n. kuukauden välein. Nykyinen perusrokotus edellyttää vielä rokotuksen n. kahden vuoden iässä. (Ks. Rokotusohjelma 1977).

Poliota vastaan rokotus aloitetaan n. 5 kk:n iässä ja niitä jatketaan rokotusohjelman mukaan. Perusrokotukseen katsotaan sisältyvän kolme ensimmäistä rokotusta.

Vuoden 1975 huhtikuussa aloitettiin tuhkarokkorokotukset. Tuhkarokko sinänsä ei ole meidän oloissamme vaarallinen tauti, mutta se saattaa aiheuttaa jälkitauteja. Tuhkarokkorokotus annetaan vuoden vanhalle lapselle, mutta myös vanhempia lapsia on rokotettu. Noin puolet rokotetuista lapsista saa lieviä tuhkarokon kaltaisia oireita. Tämä kuuluu rokotuksen kuvaan. Jälkitauteja ja vaarallisia sivuvaikutuksia ei rokotuksen jälkeen ole ilmennyt.

Suomessa rokotettiin 1975 yht. 77 277 ja 1976 yht. 71 458 lasta tuhkarokkoa vastaan.

Vaccinationsprogram

Grundvaccineringar av barn under skolåldern

Under de första levnadsveckorna vaccineras barnet med BCG-, dvs. calmette-vaccin mot tuberkulos. Genom vaccineringar har man lyckats få tuberkulosen att försvinna nästan helt.

Vaccineringar mot difteri, kikhosta och stelkramp rekommenderas påbörja i tre månaders ålder. Som grundvaccinering ansågs tidigare tre vaccineringar med ungefär en månads mellanrum. Den nuvarande grundvaccineringen förutsätter ännu en vaccinering i ungefär två års ålder. (Se Vaccinationsprogram 1977).

Vaccineringen mot polio påbörjas i ca 5 månaders ålder och de fortsätts enligt vaccinationsprogrammet. Grundvaccineringen anses omfatta de tre första vaccineringarna.

I april 1975 påbörjades mässlingsvaccineringarna. Mässlingen i och för sig är inte en farlig sjukdom i våra förhållanden, men den förorsaka följdsjukdomar. Mässlingsvaccineringen ges åt barn i ett års ålder, men också äldre barn har vaccinerats. Ungefär hälften av de vaccinerade barnen erhåller lindriga mässlingsartade symptom. Detta hör till vaccineringens bild. Sviter och farliga sidoeffekter har inte förekommit efter vaccinering.

I Finland vaccinerades 1975 sammanlagt 77 277 och i 1976 sammanlagt 71 458 barn.

Koululaisten rokotukset

Lapsille annetaan 6—7 vuoden iässä tehosteena poliorokotus. Polio- ja jäykkäkouristusrokotus uusitaan vielä 11—13 vuoden iässä. BCG-rokotus annetaan tänä ajankohtana tuberkuliinikielteisille koululaisille.

Samaan aikaan (1975) tuhkarokkorokotusten kanssa aloitettiin vihurirokkorokotukset. Vihurirokko on lievä tauti, jota ei yleensä tarvitsisi rokotuksella estää. Mutta jos odottava äiti sairastaa sen raskauden ensimmäisen kolmanneksen aikana, voi seurauksena olla lapsella kuulo-, näkö-, tai muita kehitysvaurioita. Tauti saattaa olla niin lievä, ettei äiti itsekään tiedä sitä sairastaneensa, mutta silti tuleva lapsi voi vaurioitua.

Noin 10—15 %:lla nuoria naisia ei ole immuunisuojaa vihurirokkoa vastaan. Suomessa on syntynyt vihurirokon vaurioittamia lapsia vuosittain arviolta 50.

Jotta vältettäisiin raskaana olevien naisten rokottaminen, rokotuskohteiksi valittiin 13-vuotiaat tytöt ja vastasynnyttäneet äidit. Rokotuksia aloitettaessa myös 14-vuotiaat tytöt saivat sen. Lisäksi on rokotettu ns. riskiryhmiä, esim. lastensairaaloiden nuorempaa naispuolista, lasten kanssa tekemisiin joutuvaa henkilökuntaa. Tällöin edellytetään vähintään kahden kuukauden raskauden ehkäisysuojaa ennen rokotusta ja sen jälkeen.

Vihurirokkorokotuksen sai 1975 yht. 73 898 ja 1976 yht. 58 378 henkilöä.

Kuulovamma on yleisin vihurirokosta johtuva yksittäinen vaurio, tavoitteeseen pääsyä seurataankin tarkkailemalla näiden kuulovammojen esiintymistä. Lääkintöhallituksen aloitteesta on vihurirokon osuutta kuulovammojen syntymisessä seurattu jo 10 vuoden ajan, ja tutkimuksia jatketaan nyt rokotteen tehon toteamiseksi.

Aikuisten rokotukset

Vihurirokkorokotukset annetaan synnytäneille äideille synnytyssairaaloissa. Poliorokotus tulisi uusia viiden vuoden välein ja jäykkäkouristusrokotus kymmenen vuoden välein. Tällöin rokotukset suojaavat näitä tauteja vastaan myös ulkomaanmatkoilla. Näistä rokotuksista huolehtivat terveyskeskukset.

Rokotettujen määrät 1971—74 esitetään tauluissa 3.5 ja 3.6. Vastaavat koko maan luvut 1975—76 käyvät ilmi seuraavasta asetelmasta.

Skolbarnens vaccineringar

Åt barnen ges i åldern 6—7 år som booster en poliovaccinering. Polio- och stelkrampsvaccineringen förnyas ännu i åldern 11—13 år. BCG-vaccineringen ges under denna tidpunkt åt tuberkulinnegativa skolbarn.

Samtidigt med mässlingsvaccineringar (1975) påbörjades vaccineringarna mot rubeola. Rubeola är en lindrig sjukdom, som i allmänhet inte skulle behöva förebyggas genom vaccinering. Men om en havande moder insjuknar i den under havandeskapets första tredjedel, kan följden vara hörsel-, syn- eller andra utvecklingsstörningar. Sjukdomen kan vara så lindrig, att modern själv vet inte om att ha varit insjuknad i den, men det oaktat kan det blivande barnet bli skadat.

Ca 10—15 % av unga kvinnor har inte immunitet mot rubeola. Årligen har i Finland fötts ungefär 50 av rubeola skadade barn.

För att undvika vaccineringen av havande kvinnor, valdes för vaccinering 13-åriga flickor och nyss förlösta mödrar. Vid påbörjandet av vaccineringarna även flickor i åldern 14 år erhöll den. Därtill har s.k. riskgrupper vaccinerats, t.ex. yngre kvinnlig personal, som har att göra med barn. Därvid förutsätts minst två månaders effektiva förebyggande av havandeskap före vaccineringen och efter den.

Rubeola-vaccineringen gavs 1975 åt 73 898 och 1976 åt 58 378 personer.

Hörselskada är den allmännaste enstaka, av rubeola förorsakade skada. Målsättningens resultat efterföljs genom att observera förekomsten av dessa hörselskador. På medicinalstyrelsens initiativ har man efterföljt rubeolas andel av förekomsten av hörselskador redan över tio års tid, och undersökningarna fortgår nu för konstaterande av vaccinets effekt.

Vaccineringar av fullvuxna

Rubeola-vaccineringar utförs vid förlossningsanstalterna åt förlösta mödrar. Poliovaccineringen borde förnyas med fem, stelkrampsvaccineringen med tio års mellanrum. Därvid skyddar vaccineringarna mot dessa sjukdomar även under utlandsresa. Hälsovårdscentralerna omhändertar dessa vaccineringar.

Antalen vaccinerade 1971—74 framställs i tabeller 3.5 och 3.6. Motsvarande siffror för hela landet 1976—76 framgår av följande uppställning.

Rokotukset v. 1975—76 — Vaccineringar åren 1975—76 —*Vaccinations in 1975—76.*

	1975	1976
Hinkuyskä — Kikhosta — *Pertussis*	67 522	74 864
Isorokko — Smittkoppor — *Variola*	82 145	73 298
Jäykkäkouristus — Stelkramp — *Tetanus*	131 112	145 068
Kurkkumätä — Difteri — *Diphtheria*	78 186	83 784
Lapsihalvaus — Barnförlamning — *Polio*	95 213	109 872
Salmonellat — Salmonella — *Salmonellosis*	4 464	5 650
Tuberkuloosi — Tuberkulos — *Tuberculosis*	37 309	99 139
Vihurirokko — Röda hund — *Rubeola*	73 898	58 378
Tuhkarokko — Mässling — *Morbilli*	77 277	71 458

Tiedot pohjautuvat lääninlääkäreiltä saatuihin yhteenvetoihin, jotka on laadittu terveyslautakunnilta saapuneiden ilmoituslomakkeiden perusteella. Tietoihin eivät sisälly puolustusvoimien, rajavartiolaitoksen eikä vankeinhoitolaitoksen rokotukset.

Eräänä äitiys- ja lastenneuvolatoiminnan tuloksellisuuden osoittajana on pidettävä rokotustoimintaa ja sen avulla saavutettuja tuloksia tarttuvien tautien ehkäisyssä. Seuraavassa asetelmassa on esitetty koululääkärien kouluun saapuville 6—7

Uppgifterna baserar sig på sammandrag, som erhållits från länsläkarna och som utarbetats på grundval av från hälsovårdsnämnderna anlända anmälningsblanketter. Uppgifterna omfattar inte försvarsmaktens, gränsbevakningsväsendets och fångvårdsväsendets vaccineringar.

Som en indikator av mödra- och barnarådgivningsverksamhetens effektivitet bör anses vaccineringsverksamheten och med den nådda resultat vid förebyggandet av smittsamma sjukdomar. I följande uppställning har framställts resultaten

Rokottamattomat peruskoulun I-luokan oppilaat %:na kaikista I-luokan oppilaista lukuvuosina 1960/61—1969/70 ja syyslukukaudella 1974 ja 1975. — Ovaccinerade I-klassister vid inträdet i grundskolan i procent av alla I-klassister läsåren 1960/61—1969/70 och höstterminen 1974 och 1975 — *Unvaccinated first graders on admission to primary school as percentage of all first-graders in school years 1960/61—1969/70 and in autumn term 1974 ja 1975.*

	Lukuvuosi — Läsåret — *School year*				
	1960/61	1965/66	1969/70	1974	1975
Puuttuva rokotus — Vaccinering fattas — *Missing vaccinations:*					
Hinkuyskä — Kikhosta — *Pertussis*	24.9	5.3	1.9	2.4	2.0
Isorokko — Smittkoppor — *Variola*	32.9	19.3	19.5	28.9	33.4
Jäykkäkouristus — Stelkramp — *Tetanus*	17.5	5.3	1.9	2.4	2.0
Kurkkumätä — Difteri — *Diphteria*	25.0	5.3	1.9	2.4	2.0
Lapsihalvaus — Barnförlamning — *Polio*	14.3	5.2	1.9	3.4	2.4
Tuberkuloosi — Tuberkulos — *Tuberculosis*	6.9	0.5	0.3	0.6	0.6

vuoden ikäisille lapsille 1960—75 suorittamien, rokotusta koskevien tarkistusten tulokset. Näiden avulla on pääteltävissä miten rokotukset ovat peittäneet kohteena olleen väestön. Asetelmaan on koottu tietoja rokottamatta jääneistä.

Tilanne on verrattain hyvä muiden paitsi isorokon kohdalla.

rörande kontroll av vaccineringar, som skolläkarna utfört 1960—75 hos barn i åldern 6—7 år, som börjar sin skolgång. Med deras hjälp kan man sluta sig till hur vaccineringarna täckt målbefolkningen. I uppställningen har man samlat uppgifter om dem som inte vaccinerats.

Situationen är ganska god förutom rörande smittkoppor.

Rokotuskampanja

Kertomuskaudella toimeenpantiin rokotuskampanja aivokalvontulehdusta vastaan. Kampanja aloitettiin helmikuussa 1974 suojaamalla 5 000 alokasta A-ryhmän rokotteella (MenA). Vielä samana vuonna rokotettiin lisäksi 11 000 muuta alokasta ja siitä lähtien sisäänastumiserät kokonaisuudessaan.

Koska kuitenkin meningokokkitaudin tärkein riskiryhmä ovat alle 6-vuotiaat lapset, keskityttiin pian lähinnä heidän suojaamiseensa. Toimintaa vaikeutti aluksi se, ettei rokotetta ollut vielä saatavana. Siksi marraskuussa 1974 toteutetussa projektissa ("Main Project") oli rajoituttava 50 000:n Uudenmaan, Lapin ja Oulun läänin 3 kk täyttäneen alle 6-vuotiaan lapsen rokottamiseen; sairastuvuus kun oli ollut korkeimmillaan juuri näissä lääneissä.

Seuraava kohdealue oli Kymen lääni, jossa helmikuussa 1975 rokotettiin 20 000 alle kouluikäistä lasta ("Kymi Project"). Saman vuoden syksyllä toteutettiin suurisuuntainen kampanja: rokotettiin koko maan 2,5 kk täyttäneet alle 19-vuotiaat lapset ja nuoret ("Mass Project"). Vuoden 1976 päättyessä lähes 1.5 miljoonaa suomalaista oli saanut rokotuksen A-meningokokkitautia vastaan.

Arvioitaessa rokotusten osuutta maan sairastuvuuslukuihin on muistettava, että epidemia olisi vähitellen laantunut itsestäänkin. Tapahtumien kulkua voitiin kuitenkin nopeuttaa, ja — ennen kaikkea — vaaralle alttein väestönosa saatiin suojatuksi hyvin. Rokotusten edut sekä sairastuvuuden vähentäjänä että epidemian lyhentäjänä voidaan osoittaa monin epidemiologisin menetelmin.

A-meningokokkiepidemia päättyi 1976 — Puolustusvoimissa jo 1974 — ja sairastuvuusluvut ovat laskeneet epidemiaa edeltävälle tasolle. Tilanteen normalisoitumista kuvaavat myös B- ja C-meningokokkitautien suhteellisen osuuden lisääntyminen. On tietenkin olemassa mahdollisuus, että A-epidemian sammuminen olisi valmistanut jalansijaa esim. B-epidemialle, mutta siihen viittaavaa ei ole havaittu.

Vaccineringskampanj

Under berättelseperioden 1971—76 verkställdes en vaccineringskampanj emot meningitis. Kampanjen påbörjades i februari 1974 genom att skydda 5 000 rekryter med A-gruppens vaccin (MenA). Ännu under samma år vaccinerades därtill 11 000 andra rekryter och efter det de inkallade i sin helhet.

Emedan meningococcussjukdomens viktigaste riskgrupp är barnen under sex år, samlade man sig snart närmast för deras skyddande. Verksamheten försvårades av, att vaccin fanns inte tillgängligt. Därför var man tvungen att begränsa sig i det i november 1974 verkställda projektet ("Main Project") till vaccineringen av 50 000 tre månader fyllda, men under 6-åriga barn i Nylands, Lapplands och Uleåborgs län; morbiditeten hade ju varit högst just i dessa län.

Följande mål var Kymmene län, där i februari 1975 vaccinerades 20 000 barn under skolåldern ("Kymi Project"). På hösten samma år verkställdes en stort upplagd kampanj: alla landets 2.5 månader fyllda, under 19-åriga barn och unga ("Mass Project"). Vid slutet av 1976 hade nästan 1.5 milj. finnar erhållit vaccinering mot A-meningococcussjukdom.

Vid uppskattandet av vaccineringarnas andel i hela landets morbiditetssiffror bör man komma ihåg, att epidemin skulle småningom ha stannat av sig själv. Händelseförloppet kunde dock göras snabbare, och — framför allt — den riskfylldaste delen av befolkningen kunde skyddas väl. Vaccineringarnas fördelar såsom morbiditetets minskare som epidemins förkortare kan påvisas med många epidemiologiska metoder.

A-meningococcuspidemin avslutade 1976 — hos försvarsmakten redan 1974 — och morbiditetssiffrorna har sjunkit på samma nivå som före epidemin. Situationens normalisering återspeglas även av ökningen av B- och C-meningococcussjukdomarnas proportionella andel. Det finns naturligtvis en möjlighet, att slocknandet av A-epidemin skulle ha förberett fotfäste t.ex. för en B-epidemi, men någonting som skulle tyda sådant har man inte observerat.

Sukupuolitaudit. Sukupuolitautilaki, joka on annettu vuonna 1952, velvoittaa tarttuvassa vaiheessa olevaa sukupuolitautia sairastavan tai siitä epäillyn alistumaan tutkimukseen ja hoitoon. Lain mukaan on jokaiseen kuntaan nimitettävä sukupuo-

Könssjukdomar. Lagen om könssjukdomar, som givits år 1952, ålägger den som lider eller misstänkes lida av könssjukdom i smittsamt skede att underkasta sig undersökning och vård. Enligt lagen bör i varje kommun utnämnas en tjänste-

litautien virkalääkäri. Virkalääkärinä toimi aikaisemmin kunnallislääkäri: kaupungin-, kauppalan- tai kunnanlääkäri, 1. 4. 1972 lähtien terveyskeskuslääkäri.

Muutamat kaupungit ovat perustaneet erityisen sukupuolitautien poliklinikan, jonka johtava lääkäri on samalla sukupuolitautien virkalääkäri. Potilas voi saada tarvitsemansa hoidon myös sairaalassa, eräissä tapauksissa potilas voidaan jopa määrätä sairaalahoitoon.

Sukupuolitautia sairastavalle tai siitä epäillylle on edellä mainittu tutkimus ja hoito ilmaista, kustannuksista vastaa lähinnä valtio. Yksityislääkärin antama hoito on luonnollisesti maksullista. Sairausvakuutus ei korvaa sukupuolitaudin hoitoa.

Hoidon aloittavan lääkärin, sukupuolitautien virkalääkärin tai muun lääkärin, velvollisuuksiin kuuluu tehdä jokaisesta taudintapauksesta tilastoja varten nimetön ilmoitus lääninlääkärille, joka lähettää ilmoituksen edelleen lääkintöhallitukselle. Jos lääkäri ei saa tartunnanlähdettä tutkittavaksi tai hoitoon, velvoittaa laki ilmoittamaan tämän nimen tai tuntomerkit virkalääkärille, joka viranomaisena ryhtyy asiaa selvittämään. Monet potilaat ovat haluttomia tällaiseen yleisen edun kannalta välttämättömään yhteistyöhön tai tilapäissuhteista johtuen eivät tunne tartunnan lähdettä. Valitettavasti tämä sukupuolitautien vastustamistyön tärkein tehtävä usein epäonnistuu.

Tässä julkaisussa esitetty numeromateriaali perustuu lääkärien lähettämiin ilmoituksiin. Ilmoituksissa on tietoja mm. potilaan sukupuolesta, iästä, aviosäädystä, tartunta-ajasta jne. Kaikista tautitapauksista tuskin tehdään ilmoitusta, joten sukupuolitautitilastoihin on syytä suhtautua varauksin. Puutteistaan huolimatta tilastot antavat tietoa tilanteen muutoksista.

Tavallisin sukupuolitauti maassamme on gonorrea. Kuten taulusta 3.8 nähdään oli tapausten määrä 1933—76 matalimmillaan 1958, ja määrä on sen jälkeen lähes jatkuvasti lisääntynyt. Näyttää kuitenkin siltä, että kasvu on pysähtynyt (väkilukuun nähden) samalle tasolle, joka todettiin ennen sotia 1930-luvulla. On tosin huomattava, että tällöin gonorrea oli oleellisesti vaikeammin hoidettava sairaus, joka usein aiheutti vakavia lisäsairauksia. Myös taudin muuttuminen krooniseksi oli suhteellisen tavallista.

Muuta gonorreaa kuin äkillistä gonorreaa esiintyi 1970-luvun alussa 20—35 tapausta vuosittain, esim. 1970 yhteensä 29, mutta 1976 määrä oli jo 120. Gonorreabasillit ovat hitaasti kehittyneet entistä enemmän penisilliinia kestäviksi, resistentimmiksi, mutta yleensä silti voidaan käyttää penisilliinia taudn hoitamiseksi. Käytettävissä on lisäksi runsaasti muita hemoterapeuttisia lääkkeitä, joita voidaan käyttää silloin kuin penisilliini ei tehoa.

Varhaissyfilis, mikä on seuraavaksi yleisin sukupuolitauti maassamme, oli maastamme lähes hävinnyt 1950-luvun lopulla. Sen jälkeen tauti lisääntyi, mutta 1967—76 tapausten määrä on pysytellyt n. 100 tapauksen tasolla vuosittain. On syytä olettaa, että tapaukset tulevat tilastoihin suhteellisen täydellisesti mm. johtuen taudin vaatimasta pitemmästä hoidosta. Äitiysneuvoloissa, joissa kaikista äideistä suoritetaan seerumtutkimus syfiliksen osoittamiseksi, tapausten määrä on oleellisesti pienentynyt. Synnynnäistä syfilistä ei viimeksi kuluneena kymmenvuotiskautena ole todettu ainoatakaan tapausta. Syfilis on lähes poikkeuksetta hoidettavissa penisilliinin avulla.

Toistaiseksi ei tilastoissamme ole selvää osoitusta muiden sukupuolitautien merkittävästä leviämisestä.

läkare för könssjukdomar. Som tjänsteläkare fungerade tidigare den kommunala läkaren: stads-, köpings- eller kommunalläkaren, fr.o.m. den 1. 4. 1972 hälsovårdscentralläkaren. Några städer har grundat en speciell poliklinik för könssjukdomar, och dess ledande läkare är samtidigt tjänsteläkare för könssjukdomarna. Patienten kan få den erforderliga vården även på sjukhus, i vissa fall kan patienten åläggas sjukhusvård.

För den som lider eller misstänkes lida av könssjukdom är ovan nämnda undersökning och vård avgiftsfri, närmast ansvarar staten för kostnaderna. En privat läkares vård är naturligtvis avgiftsbelagd. Sjukförsäkringen ersätter inte vården av könssjukdomar.

Den läkare, som begynner vården, tjänsteläkaren för könssjukdomar eller annan läkare, är förpliktad att göra en anonym rapport för varje sjukdomsfall till länsläkaren, som översänder anmälningen till medicinalstyrelsen. Om läkaren inte får smittokällan till undersökning eller behandling, förpliktar lagen, att han anmäler dennes namn eller signalement till tjänsteläkaren, som i egenskap av myndighet tar itu med att reda ut ärendet. Många patienter är ovilliga till detta i det allmännas intresse nödvändiga samarbete eller också känner de inte smittokällan beroende på ett tillfälligt förhållande. Tyvärr misslyckas ofta denna viktigaste uppgift i arbetet för bekämpandet av könssjukdomar.

Siffermaterialet i denna publikation baserar sig på rapporter, vilka erhållits av läkarna. I rapporterna finns uppgifter bl.a. om patientens kön, ålder, civilstånd, tid för smitta osv. Alla sjukdomsfall blir knappast rapporterade, så att det är skäl att taga de statistiska uppgifterna beträffande könssjukdomar med förbehåll. Obeaktat sina bristfälligheter ger de statistiska uppgifterna information över situationens ändringar.

Den vanligaste könssjukdomen i vårt land är gonorré. Såsom framgår ur tabell 3.8 var antalet fall under åren 1933—76 lägst 1958 och har därefter nästan fortgående ökat. Det syns dock som om ökningen hade stannat (i proportion till befolkningen) ungefär på samma nivå som konstaterades före krigen på 1930-talet. Man bör emellertid beakta, att gonorré var då en väsentligt mycket mera svårbehandlad sjukdom, som ofta förorsakade allvarliga tilläggssjukdomar. Det var också förhållandevis vanligt att sjukdomen blev kronisk.

Av annan än akut gonorré förekom 20—35 fall vid början av 1970-talet årligen, t.ex. 1970 sammanlagt 29, men antalet år 1976 var redan 128. Gonorrébacillerna har sakta utvecklat sig så att de tål allt mer penicillin, de blir resistenta, men det obeaktat kan man använda penicillin i behandlingen. Rikligt andra kemoterapeutiska läkemedel står dessutom till förfogande och de kan användas då penicillin inte har effekt.

Tidig syfilis, den därnäst allmännaste könssjukdomen, hade nästan försvunnit vid slutet av 1950-talet. Därefter började sjukdomen öka, men antalet fall har under åren 1967—76 hållit sig på nivån 100 fall årligen. Det är skäl att antaga, att fallen blir medtagna i statistiken förhållandevis fullkomligt beroende bl.a. av sjukdomens långvarigare behandling. Antalet fall vid mödrarådgivningsbyråer, där serumundersökning utförs av alla mödrar för påvisande av syfilis, har väsentligt minskat. Man har inte konstaterat ett enda fall av medfödd syfilis under de senaste tio åren. Syfilis kan nästan utan undantag skötas med penicillin.

Tills vidare finns i vår statistik inget klart bevis på ansenligare spridning av andra könssjukdomar.

Maamme sukupuolitautitilannetta on erityisesti gonorrean osalta pidettävä edelleen vakavana, mutta on selviä merkkejä siitä, että tilanne on yleensä hallinnassa ja kehityksen voidaan olettaa kulkevan parempaan suuntaan. Tähän vaikuttaa myös se, että että nopean teollistumisen ja kaupungistumisen aika maassamme on osittain jo sivuutettu.

Landets könssjukdomssituation bör speciellt med tanke på gonorré hållas fortfarande allvarlig, men det finns tydliga tecken på, att situationen i allmänhet kan behärskas, och man kan antaga att utvecklingen går i bättre riktning. Därtill inverkar också, att tiden av snabb industrialisering och urbanisering har delvis redan passerats.

3.1 Lavantaudin (001), pikkulavantaudin (002), muun salmonellainfektion (003), punataudin (004, 006), tarttuvan keltataudin (070) ja lapsihalvauksen (041) ilmoitetut tapaukset ja näihin tauteihin kuolleet vuosina 1938—77 [1])
De rapporterade fallen av tyfus (001), paratyfus (002), andra salmonellainfektioner (003), dysenteri (004, 006), smittsam gulsot (070) och polio (041) och döda i dessa sjukdomar åren 1938—77 [1])
Cases of typhoid fever (001), paratyphoid fever (002), other salmonella infectious (003), dysentery (004, 006), infectious hepatitis (070) and poliomyelitis (041) and deaths from these diseases in 1938—77 [1])

Vuosi År *Year*	Febris typhoidea (001)		Febris paratyphoidea (002)		Salmonellosis alia (003)	Dysenteria (004, 006)		Hepatitis infectiosa (070)		Poliomyelitis cum paralysi (041)	
	Tapauksia Fall *Cases*	Kuolleita Döda *Deaths*	Tapauksia Fall *Cases*	Kuolleita Döda *Deaths*	Tapauksia Fall *Cases*	Tapauksia Fall *Cases*	Kuolleita Döda *Deaths*	Tapauksia Fall *Cases*	Kuolleita Döda *Deaths*	Tapauksia Fall *Cases*	Kuolleita Döda *Deaths*
1977	3	..	33	..	1 880	90	..	89	..	[2]) —	..
1976	7	..	27	..	2 160	79	..	79	..	[2]) —	..
1975	3	..	47	..	1 584	43	..	131	..	[2]) —	—
1974	3	—	43	—	1 260	9	—	107	3	[2]) —	—
1973	12	—	38	—	1 473	6	—	114	3	[2]) —	—
1972	—	—	62	—	2 168	11	—	236	2	[2]) —	—
1971	9	2	54	—	1 599	156	—	317	8	—	—
1970	8	—	54	—	2 403	1	—	439	2	—	—
1969	14	—	89	—	1 409	2	—	300	—	—	—
1968	7	—	57	—	737	2	—	247	5	—	—
1967	17	—	110	—	1 295	15	—	347	5	—	—
1966	33	—	193	—	1 497	1	—	363	2	—	—
1965	25	—	136	2	687	8	—	576	6	—	—
1964	28	—	135	1	1 190	46	—	710	2	4	1
1963	42	1	191	—	472	2	—	1 208	7	2	—
1962	82	1	213	7	1 339	3	—	1 298	2	2	—
1961	62	1	310	13	419	42	1	1 508	13	28	—
1960	31	1	303	9	464	141	—	1 774	6	273	16
1959	37	3	811	12	261	157	—	2 197	14	302	17
1958	94	4	717	11	186	7	1	3 346	15	79	16
1957	80	2	625	12	104	5	2	6 096	20	81	8
1956	71	6	1 049	9	..	31	2	7 212	18	623	37
1955	114	1	1 277	10	..	47	—	6 893	30	370	29
1954	123	5	1 471	16	..	25	7	6 564	13	790	30
1953	90	8	649	12	..	17	4	3 938	20	316	23
1952	59	8	557	11	..	21	2	3 638	32	82	19
1951	129	6	935	3	..	31	1	2 952	20	150	22
1950	138	15	1 017	14	..	17	2	4 079	15	322	36
1949	262	24	1 807	49	..	38	5	8 285	19	241	40
1948	313	30	1 958	42	..	66	5	16 152	32	98	24
1947	813	94	2 957	68	..	102	10	9 815	19	228	40
1946	609	88	3 970	111	..	207	22	9 764	16	248	41
1945	783	85	8 537	185	..	476	38	9 997	37	794	118
1944	560	97	3 795	103	..	645	76	6 934	46	382	82
1943	369	54	1 424	46	..	97	13	8 956	26	210	47
1942	1 021	218	1 143	90	..	116	18	..	34	41	27
1941	666	133	1 566	79	..	22	3	..	14	81	43
1940	380	30	1 948	45	..	137	3	..	13	572	142
1939	146	34	902	10	..	6	1	..	15	85	33
1938	255	55	444	12	..	29	3	..	5	619	82

[1]) Numerointi v. 1969 käyttöön otetun tautiluokituksen mukaan. — Numreringen enligt klassifikationen av sjukdomar, som infördes år 1969. — *Coding according to ICD, taken into use in 1969.*
[2]) Sisältää n:ot 041—044. — Innehåller numren 041—044. — *Contains numbers 041—044.*

3.2 Kurkkumädän (032), hinkuyskän (033), tulirokon (034.1), tuhkarokon (055) ja tarttuvan aivokalvontulehduksen (036.0) ilmoitetut tapaukset ja näihin tauteihin kuolleet sekä sikotaudin (072) tapaukset vuosina 1938—77 [1]
De rapporterade fallen av difteri (032), kikhosta (033), scharlakansfeber (034.1), mässling (055) och smittsam hjärnhinneinflammation (036.0) och döda i dessa sjukdomar samt fallen av påssjuka (072) åren 1938—77 [1]
Cases of diphteria (032), whooping cough (033), scarlet fever (034.1), measles (055) and meningococcal meningitis (036.0), deaths from these diseases and cases of mumps (072) in 1938—77 [1]

Vuosi År *Year*	Diphtheria (032)		Pertussis (033)		Scarlatina (034.1)		Morbilli (055)		Meningitis meningococcica (036)		Parotitis (072)
	Tapauksia Fall *Cases*	Kuolleita Döda *Deaths*	Tapauksia Fall *Cases*	Kuolleita Döda *Deaths*	Tapauksia Fall *Cases*	Kuolleita Döda *Deaths* [3]	Tapauksia Fall *Cases*	Kuolleita Döda *Deaths*	Tapauksia Fall *Cases*	Kuolleita Döda *Deaths*	Tapauksia Fall *Cases*
1977	—	..	99	..	[3] 4 682	..	2 837	..	147	..	5 076
1976	—	..	105	..	[3] 4 363	..	8 706	..	120	..	8 790
1975	—	..	188	..	[3] 4 823	..	3 384	..	456	..	8 949
1974	—	—	158	—	[3] 6 228	—	11 353	4	646	44	7 162
1973	—	—	72	—	[3] 6 255	—	13 034	—	255	21	6 729
1972	—	—	40	—	[3] 6 263	1	14 159	2	111	5	7 895
1971	—	—	130	—	5 071	2	20 406	5	105	8	22 980
1970	—	—	261	—	3 992	—	12 518	3	[2] 136	10	20 794
1969	—	—	146	1	3 810	1	15 980	3	[2] 142	23	11 780
1968	—	—	137	2	2 875	—	18 729	1	[2] 187	29	11 881
1967	—	—	736	—	2 820	1	9 206	4	[2] 196	19	20 325
1966	—	—	1 550	—	2 808	—	27 298	3	[2] 157	14	18 233
1965	1	—	890	2	2 379	4	33 026	5	[2] 137	11	14 734
1964	—	—	1 019	—	3 142	2	10 934	—	[2] 58	6	13 543
1963	—	—	1 178	—	1 898	4	23 421	3	[2] 87	5	11 405
1962	—	—	3 598	1	2 173	1	24 391	9	[2] 92	7	9 729
1961	2	—	8 764	11	2 400	4	15 511	3	[2] 111	6	7 990
1960	2	—	1 135	3	5 809	7	38 181	14	[2] 106	7	14 656
1959	4	—	1 220	2	7 365	13	14 924	12	[2] 108	4	15 543
1958	4	—	6 638	9	5 088	20	20 235	6	54	11	16 930
1957	7	—	22 610	38	5 473	9	43 335	28	56	15	12 021
1956	29	3	3 430	8	10 452	20	23 094	28	88	11	17 384
1955	64	1	3 534	5	9 205	13	20 040	17	85	10	10 614
1954	136	4	6 821	24	13 347	14	37 066	23	30	10	13 782
1953	284	6	31 956	65	10 880	16	17 147	15	28	6	18 904
1952	365	11	18 969	28	15 296	23	30 996	22	77	20	11 129
1951	628	15	11 701	43	22 341	25	30 069	23	89	35	3 325
1950	858	36	18 402	105	15 908	14	21 078	27	88	29	5 558
1949	1 292	49	34 855	248	4 043	26	11 204	10	105	48	5 493
1948	2 805	97	16 988	114	3 632	28	8 572	35	116	75	4 860
1947	6 513	298	18 968	175	2 555	50	47 788	104	161	107	9 988
1946	11 678	513	9 772	100	2 381	60	4 222	7	161	86	10 607
1945	17 899	1 015	26 097	465	4 135	131	1 757	12	253	156	5 235
1944	16 020	1 149	21 072	317	7 883	272	26 248	115	228	138	4 349
1943	14 513	811	6 383	113	7 928	206	31 682	51	231	99	3 093
1942	3 058	303	2 148	103	5 299	181	354	6	100	97	..
1941	1 932	218	18 088	411	3 355	133	1 215	10	59	87	..
1940	3 246	433	7 067	453	7 392	250	3 744	152	98	113	..
1939	2 797	251	4 715	249	6 440	242	55 059	412	85	86	..
1938	2 936	247	10 357	375	8 409	254	7 189	14	76	75	..

[1]) Numerointi v. 1969 käyttöön otetun tautiluokituksen mukaan. — Numreringen enligt klassifikationen av sjukdomar, som infördes år 1969. — *Coding according to ICD, taken into use in 1969.*
[2]) Lukuun sisältyy myös n:o 320 (muu kuin tarttuva aivokalvontulehdus). — Inkl. nr 320 (annan än smittsam meningit). — *Incl. no 320 (other than infective meningitis).*
[3]) Lukuun sisältyy myös n:o 034.0 (streptokokin aiheuttama kitarisatulehdus). — Inkl. nr 034.0 (streptokocktonsillit). — *Incl. no 034.0 (streptococcal sore throat).*

3.3 Vuosina 1932—77 ilmoitetut gonorrea-, varhaissyfilis- ja synnynnäiset syfilistapaukset ja näihin kuolleet sekä ulcus molle- ja lymphogranuloma inguinale-tapaukset
De under åren 1932—77 rapporterade fallen samt döda i gonorré, tidig syfilis, medfödd syfilis och de rapporterade fallen av ulcus mollé och lymphogranuloma inguinale
Cases of and deaths from some venereal diseases in 1932—77

Vuosi År *Year*	Ilmoitettuja gonorreatapauksia [1] Rapporterade gonorréfall [1] *Reported cases of gonorrhoea* [1]	Ilmoitettuja gonorreatapauksia ‰:na keskiväkiluvusta Rapporterade gonorréfall per 1 000 av medelfolkmängden *Reported cases of gonorrhoea per 1 000 mean population*	Ilmoitettuja gonorreatapauksia miehillä ‰:na miesten keskiväkiluvusta Rapporterade gonorréfall per 1 000 av den manliga medelfolkmängden *Reported male cases of gonorrhoea per 1 000 male mean population*	Ilmoitettuja gonorreatapauksia naisilla ‰:na naisten keskiväkiluvusta Rapporterade gonorréfall per 1 000 av den kvinnliga medelfolkmängden *Reported female cases of gonorrhoea per 1 000 female mean population*	Ilmoitettuja varhaissyfilistapauksia Rapporterade tidig-syfilisfall *Reported cases of early syphilis*	Ilmoitettuja varhaissyfilistapauksia ‰:na keskiväkiluvusta Rapporterade tidig-syfilisfall per 1 000 invånare av medelfolkmängden *Reported cases of early syphilis per 1 000 mean population*	Synnynnäinen syfilis. Alle 1 v:n iässä kuolleet ‰:na elävänä syntyneistä Medfödd syfilis. Döda under 1 år per 1 000 levande födda *Congenital syphilis. Deaths under 1 year per 1 000 live births*	Synnynnäinen syfilis. Ilmoitettuja tapauksia 0—4 v:n ikäisillä Medfödd syfilis. Rapporterade fall hos barn 0—4 år *Reported cases of congenital syphilis 0—4 years old children*	Positiivisesti reagoivia seeruminäytteitä neuvololissa tutkituissa äideissä (%) Positivt reagerande serumprov av i rådgivningsbyråer för moderskap undersökta mödrar (%) *Positives at maternity health centres as percentage of examined sera*	Äitiyseuvololissa todettu hoitamattomia syfilistapauksia Obehandlade syfilisfall konstaterade i rådgivningsbyråer för moderskap *Untreated cases of syphilis detected at maternity health centres*	Syfiliseen kuolleita, miehet Döda i syfilis, män *Deaths from syphilis, males*	Syfiliseen kuolleita, naiset Döda i syfilis, kvinnor *Deaths from syphilis, females*	Ilmoitettuja ulcus molle-tapauksia Rapporterade fall av ulcus molle *Reported cases of ulcus molle*	Ilmoitettuja lymphogranuloma inguinale-tapauksia Rapporterade fall av lymphogranuloma inguinale *Reported cases of lymphogranuloma venereum*
1977*	12 136	2.56	3.14	2.02	173	0.04	..	—	..	..	..	..	12	7
1976*	13 262	2.76	3.54	2.12	122	0.03	..	—	..	..	..	..	24	2
1975	13 878	2.94	3.71	2.23	122	0.03	—	—	..	6	..	..	24	1
1974	14 841	3.17	4.03	2.36	88	0.02	—	—	..	11	11	7	2	1
1973	13 975	3.00	3.76	2.28	117	0.03	—	—	..	5	12	8	3	—
1972	13 850	3.00	3.87	2.18	149	0.03	—	—	..	7	9	9	1	3
1971	13 698	2.97	3.80	2.19	140	0.03	—	—	0.03	8	18	9	—	3
1970	12 325	2.68	3.57	1.85	87	0.02	—	—	..	15	22	19	—	2
1969	11 137	2.42	3.38	1.52	85	0.02	—	—	..	30	17	14	—	2
1968	9 652	2.09	3.00	1.23	108	0.02	—	—	0.19	30	29	13	3	1
1967	8 881	1.93	2.80	1.12	131	0.03	—	—	0.15	20	21	20	—	—
1966	7 987	1.74	2.59	0.95	346	0.07	—	2	0.18	25	31	24	2	2
1965	7 648	1.68	2.46	0.94	407	0.09	0.01	1	0.21	32	45	24	3	1
1964	7 306	1.61	2.40	0.87	262	0.06	0.01	—	0.17	21	59	34	3	1
1963	6 428	1.42	2.17	0.72	86	0.02	—	—	0.26	31	48	29	9	1
1962	5 702	1.27	1.95	0.64	26	0.01	—	—	0.18	25	50	41	—	4
1961	6 560	1.47	2.28	0.73	33	0.01	—	—	0.22	19	67	34	1	2
1960	5 402	1.23	1.95	0.57	20	0.00	—	—	0.25	27	58	37	—	—
1959	5 150	1.18	1.88	0.52	17	0.00	—	—	0.24	28	85	42	2	—
1958	4 474	1.02	1.67	0.42	29	0.01	—	—	0.23	36	104	68	2	—
1957	4 616	1.06	1.75	0.43	21	0.01	—	—	0.31	31	100	55	3	—
1956	4 728	1.10	1.77	0.49	31	0.01	0.01	—	0.40	53	86	41	1	—
1955	5 568	1.31	2.06	0.62	30	0.01	—	2	0.31	63	66	40	3	1
1954	6 044	1.44	2.31	0.65	57	0.01	0.01	8	0.34	75	81	41	8	—
1953	5 187	1.25	2.02	0.57	68	0.02	0.04	19	0.56	111	73	41	3	—
1952	5 022	1.25	1.75	0.57	139	0.03	0.04	19	0.65	146	97	45	4	1
1951	5 806	1.45	2.10	0.70	242	0.06	0.02	24	0.86	218	96	54	9	1
1950	6 629	1.60	2.60	0.80	391	0.09	0.08	42	0.96	267	129	49	3	—
1949	8 498	2.04	2.90	1.14	805	0.20	0.18	53	0.98	182	135	67	9	2
1948	12 461	3.00	4.41	1.70	1 849	0.45	0.19	78	0.95	177	158	76	9	2
1947	15 519	3.80	5.57	2.16	3 164	0.77	0.26	59	0.86	109	144	63	19	2
1946	18 665	4.94	6.83	2.59	4 769	1.19	0.36	66	..	..	162	87	32	2
1945	23 566	5.93	9.09	2.99	3 869	0.97	0.29	49	..	..	167	69	65	2
1944	14 209	3.80	5.28	1.98	2 998	0.76	0.50	82	..	..	152	81	26	4
1943	14 920	3.80	5.61	2.10	5 236	1.33	0.53	80	..	..	149	101	62	5
1942	10 223	2.62	4.12	1.20	3 270	0.84	0.48	..	..	..	221	86	110	9
1941	8 234	2.11	3.39	0.90	2 086	0.53	0.27	..	..	..	226	93	156	13
1940	8 004	2.06	3.41	0.75	1 233	0.32	0.21	..	..	..	177	79	135	12
1939	7 548	1.94	3.19	0.74	1 142	0.29	0.21	..	..	..	196	78	292	23
1938	8 805	2.28	3.62	0.98	1 307	0.34	0.22	..	..	..	215	99	375	43
1937	10 548	2.76	..	..	1 426	0.37	0.29	..	..	..	160	86	572	194
1936	10 166	2.67	..	..	1 422	0.37	0.31	..	..	..	200	110	463	142
1935	10 398	2.75	..	..	1 775	0.47	..	..	..	..	..	..	528	144
1934	11 677	3.11	..	..	2 141	0.57	..	..	..	..	..	..	622	108
1933	10 993	2.95	..	..	2 251	0.60	..	..	..	..	..	..	810	83

[1]) Vuosien 1955—77 lukuun sisältyy vain gonorrhoea acuta (098.0). — Antalen för åren 1955—77 inkluderar enbart gonorrhoea acuta (098.0). — *Numbers for 1955—77 include only gonorrhoea acuta (098.0).*

3.4 Tartunta- ja eräiden muiden tautien tapaukset lääneittäin vuosina 1972—75
Fall av smittsamma och vissa andra sjukdomar länsvis åren 1972—75
Cases of infections and certain other diseases by province in 1972—75

N:o [1] Nr [1] No [1]	Tauti Sjukdom Disease	Lääni — Län — Province															
		Uudenmaan Nylands	Siitä — Därav Of which Helsinki — Helsingfors	Turun-Porin Åbo-Björneborgs	Siitä — Därav Of which Turku — Åbo	Ahvenanmaa Åland	Hämeen Tavastehus	Siitä — Därav Of which Tampere—Tammerfors	Kymen Kymmene	Mikkelin S:t Michels	Kuopion Kuopio	Pohjois-Karjalan Norra Karelens	Vaasan Vasa	Keski-Suomen Mellersta Finlands	Oulun Uleåborgs	Lapin Lapplands	Koko maa Hela riket Whole country
001	Lavantauti — Tyfus — *Febris typhoidea*																
	1975	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	3
	1974	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3
	1973	5	3	2	1	—	1	1	—	—	—	1	2	—	1	—	12
	1972	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
002	Pikkulavantauti — Paratyfus — *Febris paratyphoidea*																
	1975	4	2	8	2	—	1	—	2	17	2	6	1	5	—	1	47
	1974	9	5	8	1	—	14	2	1	7	1	—	1	—	2	—	43
	1973	14	6	2	1	—	7	2	5	2	1	1	—	2	1	3	38
	1972	11	7	7	2	—	9	—	4	6	4	2	2	4	10	3	62
003.00, 003.90	Hiirilavantauti — Mustyfus — *Typhi murium*																
	1975	273	131	100	57	5	112	19	53	34	17	15	74	19	119	65	886
	1974	197	134	55	13	—	77	20	33	14	22	4	145	41	144	8	740
	1973	130	64	66	6	—	131	9	122	18	46	7	141	33	113	15	822
	1972	209	140	165	16	18	87	9	54	19	41	5	130	47	237	30	1 042
003.0 -003.9	Muu salmonellainfektio — Annan salmonellainfektion — *Salmonellosis alia*																
	1975	260	159	100	32	2	96	29	57	15	33	7	25	35	52	16	698
	1974	265	161	42	17	—	96	49	31	5	8	8	9	18	26	12	520
	1973	332	223	37	10	2	158	46	31	8	8	17	11	17	27	3	651
	1972	574	390	305	194	3	102	37	62	24	9	5	12	15	10	5	1 126
004, 006	Punatauti — Rödsot — *Dysenteria*																
	1975	25	18	1	1	—	2	2	1	2	—	1	2	—	—	9	43
	1974	4	4	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	2	—	—	9
	1973	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	6
	1972	8	2	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	11
032	Kurkkumätä — Difteri — *Diphtheria*																
	1975	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1974	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1973	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1972	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
033	Hinkuyskä — Kikhosta — *Pertussis*																
	1975	59	17	34	10	—	37	19	28	3	—	—	17	1	8	1	188
	1974	32	15	11	4	3	24	14	50	4	—	7	12	3	12	—	158
	1973	9	3	34	26	—	13	6	8	—	—	4	2	—	1	1	72
	1972	6	3	26	7	—	6	—	—	—	—	—	—	—	1	1	40
034	Streptokokkikitarisatulehdus ja tulirokko — Streptokocktonsillit och scharlakansfeber — *Toncillitis streptococcica et scarlatina*																
	1975	1 858	924	699	303	20	520	243	89	189	14	157	433	214	197	433	4 823
	1974	2 343	1 127	845	383	37	878	303	332	381	82	69	210	112	385	554	6 228
	1973	1 984	1 298	961	303	63	1 271	543	395	474	162	102	396	183	192	72	6 255
	1972	1 906	1 091	930	205	40	962	515	324	740	224	150	668	102	154	63	6 263

[1]) Numerointi v. 1969 käyttöön otetun tautiluokituksen mukaan. — Numeringen enligt klassifikationen av sjukdomar, som infördes år 1969. — *Coding according to ICD, taken into use in 1969.*

3.4 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1972—75

N:o [1] Nr [1] *No* [1]	Tauti Sjukdom *Disease*	Uudenmaan Nylands	Siitä — Därav *Of which* Helsinki — Helsingfors	Turun-Porin Åbo-Björneborgs	Siitä — Därav *Of which* Turku — Åbo	Ahvenanmaa Åland	Hämeen Tavastehus	Siitä — Därav *Of which* Tampere—Tammerfors	Kymen Kymmene	Mikkelin S:t Michels	Kuopion Kuopio	Pohjois-Karjalan Norra Karelens	Vaasan Vasa	Keski-Suomen Mellersta Finlands	Oulun Uleåborgs	Lapin Lapplands	Koko maa Hela riket *Whole country*
		Lääni — Län — *Province*															
036, 320	Tarttuva tai muu märkäinen aivokalvontulehdus — Smittsam eller annan varig hjärnhinneinflammation — *Meningitis meningococcica s. purulenta*																
	1975	113	61	65	24	3	69	12	51	19	48	18	21	36	67	39	549
	1974	212	123	75	38	5	57	18	59	34	42	35	13	18	69	49	668
	1973	111	89	20	9	2	32	3	19	13	18	8	3	4	20	5	255
	1972	9	4	10	9	2	3	1	4	5	29	8	1	—	37	3	111
021	Jänisrutto — Tularemi — *Tularaemia*																
	1975	—	—	—	—	—	—	—	—	1	26	—	—	3	14	20	64
	1974	1	—	1	—	3	—	—	—	1	36	—	—	—	18	50	110
	1973	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1972	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
022	Pernarutto — Mjältbrand — *Anthrax*																
	1975	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1974	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1973	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1972	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
041—044	Lapsihalvaus — Barnförlamning — *Poliomyelitis*																
	1975	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1974	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1973	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1972	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
045, 046	Aseptinen aivokalvontuledus — Aseptisk hjärnhinneinflammation — *Meningitis aseptica*																
	1975	48	20	95	74	1	171	151	10	14	1	28	26	13	20	11	438
	1974	52	32	105	84	12	96	64	14	8	5	37	15	2	14	2	362
	1973	60	31	171	113	4	75	30	26	36	12	34	30	8	25	7	488
	1972	16	1	87	59	8	96	43	8	15	5	16	19	3	35	12	320
065	Virus-aivotulehdus — Virusencefalit — *Encephalitis virosa*																
	1975	8	1	21	14	1	18	17	2	14	—	3	4	5	4	2	82
	1974	11	6	41	34	—	33	22	2	4	1	1	—	1	2	1	97
	1973	8	5	32	18	—	16	5	3	7	3	5	5	1	18	8	106
	1972	8	6	36	23	1	25	13	5	2	1	3	—	1	4	14	100
055	Tuhkarokko — Mässling — *Morbilli*																
	1975	656	134	604	341	8	286	59	459	98	45	42	646	221	180	139	3 384
	1974	2 823	960	1 927	123	59	2 757	735	834	750	271	118	833	309	308	364	11 353
	1973	1 481	451	3 041	1 007	260	1 245	373	2 998	651	417	688	738	553	706	256	13 034
	1972	2 599	681	3 542	1 146	62	2 726	432	1 124	858	308	331	851	992	530	236	14 159

3.4 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1972—75

N:o [1] Nr [1] *No* [1]	Tauti Sjukdom *Disease*	Lääni — Län — *Province*															
		Uudenmaan Nylands	Siitä — Därav *Of which* Helsinki — Helsingfors	Turun-Porin Åbo-Björneborgs	Siitä — Därav *Of which* Turku — Åbo	Ahvenanmaa Åland	Hämeen Tavastehus	Siitä — Därav *Of which* Tampere—Tammerfors	Kymen Kymmene	Mikkelin S:t Michels	Kuopion Kuopio	Pohjois-Karjalan Norra Karelens	Vaasan Vasa	Keski-Suomen Mellersta Finlands	Oulun Uleåborgs	Lapin Lapplands	Koko maa Hela riket *Whole country*
056	Vihurirokko — Röda hund — *Rubeola*																
	1975	2 376	769	1 295	380	6	1 258	368	710	316	37	173	264	200	192	298	7 125
	1974	1 027	424	1 197	334	17	833	298	1 285	353	106	417	441	117	132	81	6 006
	1973	510	212	498	59	5	339	97	425	107	141	75	130	140	224	35	2 629
	1972	983	293	1 423	103	87	677	219	384	165	132	165	396	165	315	150	5 042
052	Vesirokko — Vattenkoppor — *Varicellae*																
	1975	1 223	472	1 421	432	14	796	354	799	371	173	300	593	178	200	136	6 204
	1974	1 543	447	1 754	735	10	943	312	1 552	399	67	241	506	173	244	99	7 531
	1973	1 636	488	2 765	821	146	1 386	497	1 319	627	231	379	520	336	360	123	9 828
	1972	1 194	294	2 096	490	36	1 103	186	1 024	357	197	219	328	265	326	107	7 252
072	Sikotauti — Påssjuka — *Parotitis epidemica*																
	1975	1 915	700	1 455	552	35	1 089	317	1 449	552	120	672	459	439	497	267	8 949
	1974	1 631	585	1 353	475	58	1 059	198	1 328	324	194	625	204	122	177	87	7 162
	1973	1 144	381	1 176	234	68	1 624	547	568	358	103	99	482	189	747	171	6 729
	1972	1 376	374	2 552	407	11	1 265	253	594	319	139	181	773	204	286	195	7 895
070	Tarttuva keltatauti — Smittsam gulsot — *Hepatitis infectiosa*																
	1975	27	20	31	13	1	5	3	7	41	1	2	11	—	4	1	131
	1974	28	11	26	13	1	18	6	10	4	4	9	5	1	—	1	107
	1973	33	18	31	21	—	11	4	3	2	2	3	4	13	10	2	114
	1972	89	33	59	46	—	19	2	20	5	—	8	19	8	6	3	236
084	Malaria — Malaria — *Malaria*																
	1975	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3
	1974	9	8	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	12
	1973	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
	1972	3	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
123.4	Lapamato — Bandmask — *Diphyllobothriasis*																
	1975	67	35	75	10	2	25	1	136	732	153	609	15	19	298	166	2 297
	1974	104	36	156	32	—	37	3	171	430	156	740	28	58	250	227	2 357
	1973	158	32	272	3	1	68	3	468	523	226	912	63	150	502	443	3 786
	1972	144	52	303	3	—	161	1	558	713	453	1 135	91	303	705	741	5 307
463	Äkillinen kitarisatulehdus — Akut tonsillit — *Tonsillitis acuta*																
	1975	35 309	16 409	14 718	2 380	666	15 592	4 818	14 417	6 954	1 652	4 770	5 656	5 771	8 544	5 995	120 044
	1974	31 442	16 232	17 586	3 015	832	20 858	4 683	16 813	5 788	2 488	2 946	5 164	7 823	8 323	4 310	124 373
	1973	31 710	14 850	21 598	4 090	918	21 069	4 146	17 101	6 338	2 855	2 400	6 017	8 898	9 234	4 216	132 354
	1972	34 024	13 652	21 989	4 790	876	21 229	4 594	17 036	7 006	4 165	4 078	7 929	9 834	10 213	4 961	143 340
465	Äkillinen hengitystietulehdus — Akut infektion i övre luftvägarna — *Infectio acuta nasopharungeotrachealis*																
	1975	83 911	41 243	40 122	8 629	877	46 256	14 738	33 563	12 690	5 338	11 120	10 823	15 471	16 180	11 230	287 581
	1974	86 784	49 004	54 130	12 653	1 398	60 095	14 450	40 242	16 751	8 013	7 584	12 733	22 008	17 140	10 594	337 472
	1973	77 654	43 395	48 520	11 493	1 084	53 870	11 047	34 781	14 712	8 053	5 040	13 826	17 187	18 544	9 947	303 218
	1972	79 049	39 365	50 179	10 676	1 040	52 661	10 880	29 871	13 243	7 946	6 326	15 431	16 799	17 994	9 156	299 695
470—474	Influenssa — Influensa — *Influenza*																
	1975	8 072	3 709	5 779	361	178	5 497	1 175	2 186	1 542	108	1 077	1 833	1 366	2 345	1 891	31 874
	1974	7 134	3 578	3 436	472	276	5 434	754	3 320	1 777	213	909	1 531	1 283	1 047	783	27 143
	1973	9 297	4 119	4 178	392	71	6 651	1 588	4 804	1 931	1 086	826	2 138	2 121	2 540	780	36 423
	1972	2 815	759	2 918	476	64	4 939	1 017	1 677	1 092	718	670	1 524	1 014	1 692	1 154	20 277

1972—75

N:o [1] Nr [1] *No* [1]	Tauti Sjukdom *Disease*	Lääni — Län — *Province*															Koko maa Hela riket *Whole country*
		Uudenmaan Nylands	Siitä — Därav *Of which* Helsinki — Helsingfors	Turun-Porin Åbo-Björneborgs	Siitä — Därav *Of which* Turku — Åbo	Ahvenanmaa Åland	Hämeen Tavastehus	Siitä — Därav *Of which* Tampere—Tammerfors	Kymen Kymmene	Mikkelin S:t Michels	Kuopion Kuopio	Pohjois-Karjalan Norra Karelens	Vaasan Vasa	Keski-Suomen Mellersta Finlands	Oulun Uleåborgs	Lapin Lapplands	
480—486	Keuhkokuume — Lunginflammation — *Pneumonia*																
	1975	1 633	462	1 923	570	138	1 358	512	560	530	70	380	647	366	742	307	8 654
	1974	1 788	638	2 433	675	278	1 834	774	782	491	306	398	774	516	726	311	10 637
	1973	2 024	685	2 566	536	127	1 839	412	1 297	684	585	460	764	771	1 081	593	12 791
	1972	2 862	880	2 918	639	147	2 676	644	1 623	1 076	1 027	740	1 199	1 145	1 534	709	17 656
008, 009	Äkillinen maha- ja suolitulehdus — Akut mago. tarminflammation — *Gastroenteritis et diarrhoea*																
	1975	12 206	5 850	6 186	2 138	133	7 268	2 859	5 091	1 345	769	1 875	1 213	1 972	1 388	1 458	40 904
	1974	8 925	4 433	4 997	1 701	202	7 628	2 797	3 676	1 048	709	878	751	1 870	945	837	32 466
	1963	6 200	2 992	4 216	1 759	167	7 508	2 407	2 905	931	546	688	1 029	1 442	796	101	26 529
	1972	6 128	3 065	3 417	899	103	6 795	1 638	2 802	1 126	784	1 012	1 343	1 098	968	281	25 857
005	Äkillinen ruokamyrkytys — Akut födoämnesförgiftning — *Intoxicatio alimentaria bacillaris acuta*																
	1975	77	22	24	17	1	1	1	7	2	4	5	1	4	2	1	129
	1974	42	11	69	32	—	76	1	13	4	—	1	11	16	10	—	242
	1973	64	2	40	2	—	21	—	8	5	2	—	1	2	1	—	144
	1972	8	6	5	4	—	27	—	8	3	1	—	2	10	—	2	66

[1]) Numerointi v. 1969 käyttöön otetun tautiluokituksen mukaan. — Numreringen enligt klassifikationen av sjukdomar, som infördes år 1969. — *Coding according to ICD, taken into use in 1969.*

3.5 Tartunta- ja eräiden muiden tautien tapaukset kuukausittain vuosina 1972—76
Fall av smittsamma och vissa andra sjukdomar månadsvis åren 1972—76
Cases of infectious and certain other diseases by month in 1972—76

Vuosi ja kuukausi *Year and month*	[1]) Tauti — Sjukdom — *Disease*													
	001	002	003.00, 003.90	003.0—003.9	004, 006	021	022	032	033	034	036, 320	040—044	045, 046	052
1976														
Yhteensä — *Total*	**7**	**27**	**1 366**	**794**	**79**	**3**	—	—	**105**	**4 363**	**251**	—	**275**	**6 506**
1977														
I	—	2	47	35	3	—	—	—	32	602	66	—	44	975
II	—	3	15	32	1	—	—	—	14	411	61	—	31	527
III	—	4	41	37	—	—	—	—	15	353	39	—	21	437
IV	—	12	26	32	—	—	—	—	27	447	75	—	25	443
V	1	5	118	53	1	—	—	—	17	449	45	—	56	445
VI	1	3	115	83	1	1	—	—	17	259	36	—	52	333
VII	—	1	121	80	4	1	—	—	18	279	42	—	33	297
VIII	1	4	131	103	7	18	—	—	8	340	30	—	32	271
IX	—	3	78	110	9	30	—	—	2	380	37	—	39	344
X	—	5	116	62	3	9	—	—	17	425	38	—	32	492
XI	—	3	58	34	4	4	—	—	11	440	48	—	29	796
XII	—	2	20	37	10	1	—	—	10	438	32	—	44	844
Yhteensä — *Total*	**3**	**47**	**886**	**698**	**43**	**64**	—	—	**188**	**4 823**	**549**	—	**438**	**6 204**
1974														
I	—	1	5	26	—	—	—	—	14	757	64	—	60	1 331
II	—	7	20	64	1	—	—	—	2	643	69	—	37	986
III	—	1	7	63	1	—	—	—	8	515	44	—	23	709
IV	—	9	22	49	—	—	—	—	31	480	66	—	21	587
V	—	3	35	29	—	—	—	—	28	663	76	—	41	627
VI	—	2	112	32	—	3	—	—	3	405	64	—	14	479
VII	—	4	122	53	—	1	—	—	7	357	36	—	35	381
VIII	—	4	194	54	—	7	—	—	6	230	20	—	5	202
IX	—	5	100	62	1	29	—	—	12	385	45	—	25	257
X	2	2	60	36	—	30	—	—	12	552	56	—	28	582
XI	1	3	40	29	4	40	—	—	14	655	50	—	25	648
XII	—	2	23	23	2	—	—	—	21	586	78	—	48	742
Yhteensä — *Total*	**3**	**43**	**740**	**520**	**9**	**110**	—	—	**158**	**6 228**	**668**	—	**362**	**7 531**
1973														
I	—	2	21	65	—	—	—	—	1	651	11	—	6	1 147
II	—	2	20	38	—	—	—	—	1	618	14	—	19	971
III	—	3	28	94	1	—	—	—	6	594	30	—	28	987
IV	—	4	72	62	1	—	—	—	2	617	11	—	21	878
V	—	2	61	26	—	—	—	—	2	663	31	—	38	979
VI	2	3	113	44	—	—	—	—	—	346	23	—	74	564
VII	1	2	104	45	—	—	—	—	8	203	23	—	82	336
VIII	—	4	151	86	—	—	—	—	6	262	16	—	70	400
IX	—	2	164	72	—	—	—	—	2	314	9	—	40	348
X	3	11	40	51	—	—	—	—	3	539	18	—	39	761
XI	1	—	35	50	3	—	—	—	11	842	37	—	34	1 269
XII	5	3	13	18	1	—	—	—	30	606	32	—	37	1 188
Yhteensä — *Total*	**12**	**38**	**822**	**651**	**6**	—	—	—	**72**	**6 255**	**255**	—	**488**	**9 828**
1972														
I	—	3	18	21	6	—	—	—	7	418	16	—	23	943
II	—	2	20	18	—	—	—	—	6	472	7	—	21	784
III	—	2	20	41	2	—	—	—	—	538	6	—	29	875
IV	—	8	28	83	—	—	—	—	4	561	9	—	29	705
V	—	5	37	60	—	—	—	—	4	515	8	—	25	638
VI	—	1	64	111	—	—	—	—	6	391	4	—	26	499
VII	—	5	148	165	—	—	—	—	1	263	9	—	23	338
VIII	—	16	307	109	—	—	—	—	4	240	5	—	35	191
IX	—	10	160	73	—	—	—	—	1	539	12	—	38	301
X	—	5	97	53	2	—	—	—	5	574	17	—	29	377
XI	—	4	103	225	1	—	—	—	2	821	10	—	29	638
XII	—	1	40	167	—	—	—	—	—	931	8	—	13	963
Yhteensä — *Total*	—	**62**	**1 042**	**1 126**	**11**	—	—	—	**40**	**6 263**	**111**	—	**320**	**7 252**

[1]) Numerointi v. 1969 käyttöön otetun tautiluokituksen mukaan. — Numreringen enligt klassifikationen av sjukdomar, som infördes år 1969. —

055	056	065	070	072	084	123.4	463	465	470—474	480—486	008, 009	År o. månad
8 706	**2 672**	**56**	**79**	**8 790**	**22**	**1 873**	**112 328**	**307 497**	**30 897**	**8 712**	**46 479**	**Summa**
												1975
273	805	4	9	1 151	—	193	11 445	44 385	9 183	1 525	3 961	I
160	718	7	6	769	—	162	7 760	32 525	12 156	1 200	2 612	II
192	756	2	5	703	—	139	7 483	21 052	2 085	588	2 656	III
244	897	5	41	1 089	—	572	9 595	23 044	1 316	752	3 155	IV
402	1 212	17	9	1 326	—	153	10 583	25 491	897	751	3 787	V
256	1 356	6	11	614	—	135	7 462	15 686	447	502	2 809	VI
209	409	14	5	502	1	124	9 092	12 515	472	436	3 917	VII
103	145	3	8	282	1	112	9 868	11 960	386	361	4 436	VIII
143	176	6	10	295	1	166	11 736	22 482	930	487	3 592	IX
228	180	10	9	440	—	201	12 731	24 807	1 148	601	3 123	X
502	220	3	11	663	—	169	10 500	23 896	1 145	658	3 116	XI
672	254	5	7	1 115	—	171	11 789	29 738	1 709	793	3 740	XII
3 384	**7 125**	**82**	**131**	**8 949**	**3**	**2 297**	**120 044**	**287 581**	**31 874**	**8 654**	**40 904**	**Summa**
												1974
1 926	370	12	18	1 060	1	250	12 392	41 190	2 808	1 437	3 569	I
1 880	457	7	8	918	4	219	10 565	41 909	8 917	1 227	2 915	II
1 509	458	8	8	695	2	223	8 844	32 324	7 877	982	2 397	III
1 681	606	9	16	674	2	262	9 175	29 883	4 378	1 131	2 272	IV
1 566	1 202	12	10	759	—	190	10 890	30 410	2 330	962	2 851	V
1 304	999	7	1	362	—	137	8 337	17 503	833	641	2 016	VI
484	403	7	7	326	—	176	9 268	15 031	—	469	2 463	VII
186	150	3	8	198	1	150	9 820	18 810	—	539	2 115	VIII
217	104	7	7	197	1	153	10 598	22 066	—	576	2 220	IX
249	285	7	10	597	—	248	14 026	32 922	—	890	3 076	X
168	442	12	7	575	—	191	10 654	28 559	—	907	3 210	XI
183	530	6	7	801	1	158	9 804	26 865	—	876	3 362	XII
11 353	**6 006**	**97**	**107**	**7 162**	**12**	**2 357**	**124 373**	**337 472**	**27 143**	**10 637**	**32 466**	**Summa**
												1973
2 029	167	5	7	591	—	379	10 619	33 022	8 186	1 640	1 501	I
1 757	256	7	4	742	—	392	9 351	32 603	21 082	1 878	1 662	II
1 890	318	2	13	915	1	385	11 463	31 053	5 698	1 385	2 412	III
1 417	341	10	6	745	—	308	9 738	23 750	1 457	1 057	2 322	IV
1 892	410	13	12	842	—	364	11 992	27 268	—	1 084	2 704	V
1 137	289	8	12	450	—	252	8 933	16 250	—	788	2 282	VI
360	110	9	21	202	1	153	8 033	8 373	—	473	2 220	VII
271	117	17	7	233	—	282	13 106	15 147	—	683	2 753	VIII
152	72	8	7	117	—	283	10 709	22 469	—	718	1 631	IX
321	108	4	8	400	—	314	12 970	26 764	—	879	2 157	X
854	206	17	12	805	—	426	14 778	33 602	—	1 157	2 686	XI
954	235	6	5	627	1	248	11 162	32 917	—	1 099	2 199	XII
13 034	**2 629**	**106**	**114**	**6 729**	**3**	**3 786**	**132 354**	**303 218**	**36 423**	**12 791**	**26 529**	**Summa**
												1972
1 172	392	7	31	1 127	1	554	12 587	33 296	17 501	3 351	1 850	I
1 306	468	8	18	1 005	—	502	11 490	26 901	2 776	1 529	2 403	II
1 634	669	6	20	1 247	—	657	12 533	27 560	—	1 672	2 885	III
1 724	683	11	19	908	—	446	11 074	22 657	—	1 179	2 468	IV
2 050	783	17	22	905	—	401	10 667	22 785	—	1 102	1 987	V
1 749	685	4	19	567	2	471	9 563	17 003	—	970	1 829	VI
682	390	9	17	308	—	293	10 200	12 566	—	822	2 280	VII
207	173	13	19	174	—	361	11 979	15 598	—	887	2 484	VIII
256	203	7	22	265	—	470	13 532	27 916	—	1 279	2 179	IX
437	146	6	9	262	—	383	11 579	24 038	—	1 250	1 449	X
1 018	208	4	11	446	1	359	13 217	31 459	—	1 645	1 921	XI
1 924	242	8	29	681	—	410	14 919	37 916	—	1 970	2 122	XII
14 159	**5 042**	**100**	**236**	**7 895**	**4**	**5 307**	**143 340**	**299 695**	**20 277**	**17 656**	**25 857**	**Summa**

Ciodng according to ICD, taken into use in 1969.

3.6 Rokotukset lääneittäin vuosina 1971—74
Vaccineringar länsvis åren 1971—74
Vaccinations by province in 1971—74

Tauti Sjukdom *Disease*	Lääni — Län — *Province*															
	Uudenmaan Nylands	Siitä — Därav *Of which* Helsinki Helsingfors	Turun-Porin Åbo-B:borgs	Siitä — Därav *Of which* Turku — Åbo	Ahvenanmaa Åland	Hämeen Tavastehus	Siitä — Därav *Of which* Tampere Tammerfors	Kymen Kymmene	Mikkelin S:t Michels	Kuopion Kuopio	Pohj.-Karjalan Norra Karelens	Vaasan Vasa	Keski-Suomen Mellersta Finlands	Oulun Uleåborgs	Lapin Lapplands	Yhteensä Summa *Total*
Hinkuyskä — Kikhosta — *Pertussis*																
1974	14 071	5 563	8 387	2 400	503	8 769	2 416	4 366	2 531	3 139	2 227	5 715	2 997	5 819	3 405	61 929
1973	17 152	8 322	7 723	2 162	732	7 639	1 731	4 124	2 508	2 960	1 828	5 464	2 685	5 881	3 315	62 011
1972	14 457	6 151	8 359	2 176	672	8 457	2 105	4 508	2 727	3 191	1 988	5 555	2 765	6 540	3 672	62 891
1971	13 938	6 314	9 029	2 167	363	8 418	1 969	4 920	2 754	3 421	2 124	6 654	3 110	7 098	3 963	66 065
Isorokko — Smittkoppor — *Variola*																
1974	28 599	21 106	8 589	5 154	431	8 463	2 961	4 114	2 816	4 979	2 337	3 487	3 725	8 488	4 234	80 262
1973	34 258	27 368	8 794	5 356	511	8 396	2 761	4 030	2 931	6 365	2 640	5 518	4 620	8 031	5 147	91 241
1972	41 746	31 299	13 621	7 208	556	12 672	5 125	5 419	3 390	6 615	3 080	9 521	6 043	9 024	5 714	117 401
1971	34 197	26 636	10 993	5 545	403	10 712	3 425	5 391	3 397	5 458	3 069	10 290	4 468	9 152	5 754	103 284
Jäykkäkouristus — Stelkramp — *Tetanus*																
1974	23 441	10 654	15 789	4 493	930	13 705	3 133	8 344	4 975	6 047	3 154	11 616	5 203	11 047	11 354	115 605
1973	26 568	13 667	14 618	4 165	1 147	12 932	2 868	8 099	4 446	6 946	2 706	11 208	4 824	13 221	11 375	118 090
1972	24 562	11 990	13 763	3 943	1 136	13 005	3 031	9 116	4 060	7 096	2 636	10 875	4 236	12 322	12 643	115 450
1971	22 211	11 825	14 714	3 817	931	14 162	2 980	9 924	3 913	8 124	2 653	12 472	4 332	14 046	11 517	118 999
Kurkkumätä — Difteri — *Diphtheria*																
1974	15 352	6 191	9 698	2 820	637	9 580	2 612	4 807	2 881	3 675	2 411	7 170	3 131	6 905	6 369	72 616
1973	18 552	9 095	8 807	2 067	900	8 339	1 925	4 801	2 925	3 589	1 966	6 748	3 039	7 072	6 823	73 561
1972	15 822	7 021	9 347	2 496	936	9 209	2 376	5 183	3 112	3 590	2 174	6 801	3 019	8 008	7 213	74 414
1971	15 212	7 096	10 131	2 494	857	9 251	2 285	5 389	3 015	3 876	2 310	8 344	3 475	8 850	7 334	78 044
Lapsihalvaus — Barnförlamning — *Polio*																
1974	17 121	6 173	10 674	3 150	1 072	11 130	2 542	5 306	4 246	4 609	4 940	9 466	3 757	10 207	11 158	93 686
1973	22 791	9 422	11 116	3 846	996	11 626	2 725	5 242	4 198	4 206	2 556	10 459	3 834	11 345	11 026	99 395
1972	22 186	8 332	10 060	2 436	1 064	11 328	2 515	6 443	6 388	4 720	2 454	10 497	3 867	11 525	13 474	104 006
1971	17 927	8 599	10 673	2 451	753	12 443	2 622	5 698	3 633	4 442	2 499	13 099	3 763	13 129	14 678	102 737
Salmonellat — Salmonella — *Salmonellosis*																
1974	1 774	1 273	342	181	9	433	120	302	37	76	87	43	—	138	47	3 288
1973	1 977	1 052	416	245	15	314	191	99	76	104	102	26	101	95	43	3 368
1972	1 730	1 423	405	302	13	335	97	87	18	210	96	58	211	86	31	3 280
1971	1 894	1 389	600	357	3	547	324	79	54	744	108	85	294	70	49	4 527
Tuberkuloosi — Tuberkulos — *Tuberculosis*																
1974	17 461	13 491	9 139	5 770	375	9 351	4 290	3 580	2 630	4 511	1 900	5 069	3 876	6 576	2 661	67 129
1973	14 623	10 207	7 494	3 604	327	10 130	3 738	3 923	2 311	4 511	1 859	5 664	3 418	5 973	2 652	62 885
1972	14 730	10 623	6 769	2 993	333	8 824	3 697	3 967	2 632	4 410	1 864	5 655	3 461	5 296	2 809	60 750
1971	13 952	10 580	8 155	4 148	323	7 496	2 728	4 620	2 733	4 524	1 879	6 501	3 363	6 344	2 983	62 873
Muut — Övriga — *Other*																
1974	61 768	31 158	1 425	666	5	1 513	653	693	559	637	20	414	539	24 223	12 257	104 053
1973	9 561	9 561	1 955	663	141	2 083	494	1 043	641	1 292	1 219	808	1 378	2 620	2 222	24 963
1972	5 727	5 226	854	325	42	655	178	430	413	476	393	342	464	418	523	10 737
1971	6 864	6 145	3 292	1 517	82	2 006	793	1 563	1 019	1 757	779	1 992	2 728	2 836	3 225	28 143
Yhteensä — Summa - *Total*																
1974	179 587	96 609	64 043	24 634	3 962	62 944	18 727	31 512	20 675	27 673	17 076	42 980	23 139	73 406	51 485	598 482
1973	145 482	88 694	60 923	22 108	4 769	61 459	16 433	31 361	20 036	29 973	14 876	45 895	23 899	54 238	42 603	535 514
1972	140 960	82 065	63 178	21 879	4 752	64 485	19 124	35 153	22 740	30 308	14 685	49 304	24 066	53 219	46 079	548 929
1971	126 195	78 584	67 587	22 496	3 988	65 035	17 126	37 584	20 518	32 346	15 421	59 437	25 533	61 525	49 503	564 672
Keskiväkiluku[1]) — Medelfolkmängd [1]) — *Mean population* [1])																
1974	1 073 477	506 658	691 765	162 461	22 005	655 021	165 476	345 981	212 194	251 318	177 864	423 038	240 834	400 850	196 227	4 690 574
1973	1 056 386	510 614	686 246	160 916	21 621	653 599	164 292	346 027	213 926	252 136	179 241	422 973	236 912	400 246	196 768	4 666 081
1972	1 036 045	512 995	682 118	156 945	21 123	645 768	162 682	345 703	216 174	253 398	181 340	422 439	237 541	400 822	197 186	4 639 657
1971	1 015 363	512 259	677 228	153 966	20 769	639 070	157 191	344 667	218 313	254 835	183 904	421 740	237 920	401 027	197 288	4 612 124

[1] Maassa asuva väestö. — I riket bosatt befolkning. — *Resident population.*

3.7 Rokotukset rokotettujen iän mukaan vuosina 1971—74
Vaccineringar enligt de vaccinerades ålder åren 1971—74
Vaccinations by age of vaccinated persons in 1971—74

Tauti Sjukdom *Disease*	Ikä — Ålder — *Age* 0—30 vrk 0—30 dygn *0—30 days*	1—11 kk 1—11 mån. *1—11 months*	1 v — 1 år — *1 year —*	2 v — 2 år — *2 years —*	3 v — 3 år — *3 years —*	4 v — 4 år — *4 years —*	5 v — 5 år — *5 years —*	6 v — 6 år — *6 years —*	7—9 v 7—9 år *7—9 years*	10—14 v 10—14 år *10—14 years*	15 v — 15 år — *15 years —*	Yhteensä Summa *Total*
Hinkuyskä — Kikhosta — *Pertussis*												
1974	367	57 234	1 685	1 349	564	247	122	124	138	19	80	61 929
1973	298	56 390	1 946	1 489	685	421	201	312	252	10	7	62 011
1972	173	56 292	2 073	1 543	757	630	318	587	248	124	146	62 891
1971	55	58 216	2 547	1 926	989	661	399	453	488	218	113	66 065
Isorokko — Smittkoppor — *Variola*												
1974	2	1 063	8 992	4 546	2 287	1 363	951	1 163	5 601	13 143	41 151	80 262
1973	4	1 284	11 270	5 384	2 780	1 705	1 364	1 607	6 358	12 479	47 006	91 241
1972	5	1 932	16 771	8 221	4 647	3 220	2 204	2 854	9 448	17 115	50 984	117 401
1971	1	2 305	17 017	9 207	4 754	3 002	2 110	2 900	9 499	17 184	35 305	103 284
Jäykkäkouristus — Stelkramp — *Tetanus*												
1974	367	57 399	1 806	1 834	1 346	1 054	778	2 924	3 767	7 211	37 119	115 605
1973	307	56 915	2 129	1 815	1 427	1 280	878	3 117	5 116	7 790	37 316	118 090
1972	172	56 310	2 163	1 823	1 449	1 431	926	3 081	5 422	8 621	34 052	115 450
1971	57	58 149	2 794	2 373	1 704	1 506	1 178	3 530	5 187	8 461	34 060	118 999
Kurkkumätä — Difteri — *Diphtheria*												
1974	390	57 387	1 796	1 784	1 362	1 021	722	2 751	2 831	413	2 159	72 616
1973	298	56 586	2 055	1 775	1 395	1 247	801	2 969	3 915	411	2 109	73 561
1972	171	56 412	2 151	1 823	1 440	1 368	882	3 138	4 142	724	2 163	74 414
1971	56	58 323	2 653	2 276	1 675	1 463	1 114	3 369	4 229	830	2 056	78 044
Lapsihalvaus — Barnförlamning — *Polio*												
1974	229	48 159	7 870	2 071	770	730	889	3 474	4 538	9 591	15 365	93 686
1973	137	48 079	8 467	2 443	1 005	1 111	1 055	3 459	5 544	11 620	16 475	99 395
1972	74	47 814	8 824	2 459	1 178	1 217	1 228	3 509	6 260	12 137	19 306	104 006
1971	55	47 387	9 263	2 610	1 396	1 347	1 364	3 467	6 600	11 928	17 320	102 737
Salmonellat — Salmonella — *Salmonellosis*												
1974	4	17	2	2	11	8	21	14	25	77	3 107	3 288
1973	—	35	5	14	16	14	17	18	46	54	3 149	3 368
1972	2	153	19	9	10	35	12	38	35	44	2 923	3 280
1971	—	170	38	10	11	12	13	14	70	120	4 069	4 527
Tuberkuloosi—Tuberkulos—*Tuberculosis*												
1974	54 109	3 099	65	40	49	83	86	236	2 044	3 711	3 607	67 129
1973	50 496	3 632	72	47	51	102	95	239	2 369	2 990	2 792	62 885
1972	49 042	3 239	87	58	51	98	130	250	2 594	3 222	1 979	60 750
1971	50 224	3 438	66	51	88	147	178	261	2 948	3 358	2 114	62 873
Muut—Övriga—*Other*												
1974	107	11 303	14 235	15 546	15 784	15 656	14 319	115	185	297	16 500	104 053
1973	43	14	24	47	87	80	77	83	242	460	23 806	24 963
1972	68	33	50	66	64	59	49	54	184	287	9 823	10 737
1971	—	63	72	82	118	87	100	93	316	429	26 783	28 143
Yhteensä — Summa — *Total*												
1974	55 575	235 578	36 451	27 172	22 173	20 162	17 888	10 801	19 132	34 462	119 088	598 482
1973	51 583	222 935	25 968	13 014	7 446	5 960	4 488	11 804	23 842	35 814	132 660	535 514
1972	49 707	222 185	32 138	16 002	9 596	8 058	5 749	13 511	28 333	42 274	121 376	548 929
1971	50 448	228 051	34 450	18 535	10 735	8 225	6 456	14 087	29 337	42 528	121 820	564 672
Keskiväkiluku [1]) — Medelfolkmängd [1]) *Mean population* [1])												
1974	59 481		57 458	59 744	61 554	63 494	67 427	71 564	222 846	387 370	3 639 636	4 690 574
1973	57 334		59 580	61 300	63 245	67 222	71 368	73 202	226 047	387 716	3 599 067	4 666 081
1972	59 415		60 964	62 908	66 928	71 072	72 934	73 621	229 043	389 008	3 553 764	4 639 657
1971	60 728		62 582	66 674	70 869	72 725	73 458	74 884	230 929	394 431	3 504 844	4 612 124

[1]) Maassa asuva väestö. — I riket bosatt befolkning. — *Resident population.*
[2]) Alle 1 v. — Under 1 år. — *Under 1 year.*

N.B. Yhdistelmärokotukset on jaettu yhdistelmän osiin, joten esim. yksi kurkkumätä-hinkuyskärokotus merkitsee yhtä kurkkumätärokotusta ja yhtä hinkuyskärokotusta. — Kombinationsvaccineringarna är delade i komponenter av kombinationen, t.ex. en difteri-kikhostavaccinering motsvarar en difterivaccinering och en kikhostavaccinering. — *Combined vaccinations are divided into component parts, therefore e.g. one combined diphtheria-pertussis vaccination means one diphteria vaccination and one pertussis vaccination.*

3.8 Eräiden sukupuolitautien uudet tapaukset potilaan läin sekä toteamispaikan ja -ajan mukaan vuosina 1971—72
Nya fall av några veneriska sjukdomar enligt patientens ålder samt tid och ort, där sjukdomen konstaterats, åren 1971—72
New cases of some venereal diseases by age of patient and place and time of diagnosis in 1971—72

1971—72	Varhaissyfilis Tidig syfilis *Early syphilis* (091)				Synnynnäinen syfilis [1]) Medfödd syfilis [1]) *Congenital syphilis* [1]) (090)		Oireeton syfilis Latent syfilis *Latent syphilis* (092, 096)				Gonorrhoea acuta (098.0)				1971—72
	Miehiä Män *Males*		Naisia Kvinnor *Females*				Miehiä Män *Males*		Naisia Kvinnor *Females*		Miehiä Män *Males*	Naisia Kvinnor *Females*	Miehiä Män *Males*	Naisia Kvinnor *Females*	
Ikä — *Age*	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1971	1972	1972	**Ålder**
0— 4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0— 4
5— 9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5— 9
10—14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	40	5	9	10—14
15—19	6	1	3	2	—	—	—	—	2	—	980	1 389	940	1 205	15—19
20—24	38	31	11	23	—	—	7	2	6	8	3 363	2 173	3 479	2 053	20—24
25—29	30	29	6	9	—	—	11	7	8	2	2 275	849	2 308	1 024	25—29
30—49	32	30	9	17	—	—	8	12	5	6	1 685	689	1 802	838	30—49
50—	4	5	1	2	—	—	7	3	9	4	160	85	96	81	50—
Tuntematon — *Unknown*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	5	5	Okänd
Yht. — *Total*	**110**	**96**	**30**	**53**	—	—	**33**	**24**	**30**	**20**	**8 468**	**5 230**	**8 635**	**5 215**	**S:ma**
Lääni — *Province*															**Län**
Uudenmaan	72	48	14	19	—	—	29	13	17	13	3 198	2 381	3 247	2 293	Nylands
Turun-Porin	19	29	7	19	—	—	2	2	1	2	946	493	839	378	Åbo-B:borgs
Ahvenanmaa	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	67	28	42	6	Åland
Hämeen	4	4	—	3	—	—	—	4	3	3	1 509	942	1 646	1 217	Tavastehus
Kymen	12	2	7	2	—	—	—	1	1	1	533	321	488	272	Kymmene
Mikkelin	—	1	1	1	—	—	—	—	2	1	205	117	233	81	S:t Michels
Kuopion	—	1	1	2	—	—	1	—	3	—	400	188	407	167	Kuopio
Pohjois-Karjalan	—	3	—	4	—	—	1	1	—	—	193	99	234	126	Norra Karelens
Vaasan	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	241	96	226	76	Vasa
Keski-Suomen	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	428	215	368	175	M. Finlands
Oulun	2	3	—	—	—	—	—	—	3	—	369	197	519	248	Uleåborgs
Lapin	—	2	—	2	—	—	—	1	—	—	379	153	386	176	Lapplands
Yht. — *Total*	**110**	**96**	**30**	**53**	—	—	**33**	**24**	**30**	**20**	**8 468**	**5 230**	**8 635**	**5 215**	**S:ma**
Helsinki	69	48	14	19	—	—	29	13	17	13	2 906	2 271	2 946	2 173	Helsingfors
Tampere	2	1	—	—	—	—	—	2	2	1	662	542	823	724	Tammerfors
Turku	17	15	4	9	—	—	1	1	1	2	532	376	453	246	Åbo
Kuukausi—*Month*															**Månad**
Tammikuu	7	8	2	6	—	—	3	1	—	3	617	382	632	392	Januari
Helmikuu	5	9	1	1	—	—	3	4	3	1	554	423	572	418	Februari
Maaliskuu	8	17	4	7	—	—	5	1	6	1	717	442	780	497	Mars
Huhtikuu	14	6	6	4	—	—	2	1	3	1	554	364	611	376	April
Toukokuu	6	3	3	2	—	—	3	4	—	—	641	396	593	381	Maj
Kesäkuu	1	5	—	5	—	—	—	—	1	4	706	451	611	346	Juni
Heinäkuu	2	3	—	4	—	—	4	2	4	1	840	478	874	443	Juli
Elokuu	15	10	2	3	—	—	3	7	3	1	1 050	549	953	540	Augusti
Syyskuu	17	10	4	5	—	—	3	—	3	4	745	487	790	465	September
Lokakuu	9	7	4	8	—	—	—	2	1	2	768	452	857	551	Oktober
Marraskuu	18	7	1	6	—	—	5	—	1	—	640	381	708	427	November
Joulukuu	8	11	3	2	—	—	2	2	5	2	636	425	654	379	December
Tuntematon — *Unknown*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Okänd
Yht. — *Total*	**110**	**96**	**30**	**53**	—	—	**33**	**24**	**30**	**20**	**8 468**	**5 230**	**8 635**	**5 215**	**S:ma**

[1]) Ikä alle 5 v. — Ålder under 5 år. — *Age under 5 years.*

3.8 Eräiden sukupuolitautien uudet tapaukset potilaan iän sekä toteamispaikan ja -ajan mukaan vuosina 1973—74
Nya fall av några veneriska sjukdomar enligt patientens ålder samt tid och ort, där sjukdomen konstaterats, åren 1973—74
New cases of some venereal diseases by age of patient and place and time of diagnosis in 1973—1974

1973—74	Varhaissyfilis Tidig syfilis *Early syphilis* (091)				Synnynnäinen syfilis [1]) Medfödd syfilis [1]) *Congenital syphilis* [1]) (090)		Oireeton syfilis Latent syfilis *Latent syphilis* (092, 096)				Gonorrhoea acuta (098.0)				1973—74
	Miehiä Män *Males*		Naisia Kvinnor *Females*				Miehiä Män *Males*		Naisia Kvinnor *Females*		Miehiä Män *Males*	Naisia Kvinnor *Females*	Miehiä Män *Males*	Naisia Kvinnor *Females*	
Ikä — *Age*	1973	1974	1973	1974	1973	1974	1973	1974	1973	1974	1973	1973	1974	1974	**Ålder**
0— 4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	5	0— 4
5— 9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	5— 9
10—14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—	28	10—14
15—19	4	2	3	2	—	—	—	2	—	—	833	1 383	867	1 222	15—19
20—24	18	11	12	10	—	—	1	9	3	2	3 213	2 015	3 213	2 021	20—24
25—29	22	18	5	5	—	—	1	10	2	6	2 429	1 043	2 839	1 239	25—29
30—49	31	29	15	8	—	—	8	14	3	4	1 860	917	2 051	1 089	30—49
50—	5	1	2	2	—	—	3	10	6	3	132	71	125	95	50—
Tuntematon — *Unknown*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	5	36	11	Okänd
Yht. — *Total*	**80**	**61**	**37**	**27**	—	—	**13**	**45**	**14**	**16**	**8 491**	**5 484**	**9 131**	**5 710**	**S:ma**
Lääni — *Province*															**Län**
Uudenmaan	44	38	18	8	—	—	8	28	9	9	3 555	2 677	3 369	2 388	Nylands
Turun-Porin	14	4	7	6	—	—	—	5	—	1	769	383	813	522	Åbo-B:borgs
Ahvenanmaa	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	37	4	54	24	Åland
Hämeen	8	5	8	5	—	—	2	6	2	2	1 493	1 010	1 855	1 216	Tavastehus
Kymen	8	4	1	5	—	—	2	2	2	2	401	256	503	334	Kymmene
Mikkelin	1	2	1	1	—	—	—	2	—	1	281	135	223	122	S:t Michels
Kuopion	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	304	138	363	163	Kuopio
Pohjois-Karjalan	—	3	—	1	—	—	1	—	—	—	187	132	188	131	Norra Karelens.
Vaasan	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	272	106	331	109	Vasa
Keski-Suomen	—	3	—	1	—	—	—	—	—	1	382	189	454	200	M. Finlands
Oulun	2	2	1	—	—	—	—	1	1	—	476	283	516	321	Uleåborgs
Lapin	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	334	171	462	180	Lapplands
Yht. — *Total*	**80**	**61**	**37**	**27**	—	—	**13**	**45**	**14**	**16**	**8 491**	**5 484**	**9 131**	**5 710**	**S:ma**
Helsinki	38	36	17	8	—	—	5	28	9	9	3 242	2 532	3 022	2 222	Helsingfors
Tampere	5	4	5	3	—	—	1	4	1	2	755	657	981	788	Tammerfors.
Turku	5	3	4	3	—	—	—	—	—	—	407	236	434	351	Åbo
Kuukausi—*Month*															**Månad**
Tammikuu	7	5	3	3	—	—	2	4	2	2	594	394	695	452	Januari
Helmikuu	6	7	2	5	—	—	2	7	—	3	582	367	759	484	Februari
Maaliskuu	8	3	1	4	—	—	1	6	2	1	690	440	555	382	Mars
Huhtikuu	10	8	4	2	—	—	1	6	2	1	632	393	640	401	April
Toukokuu	11	9	4	4	—	—	2	3	2	2	749	467	762	494	Maj
Kesäkuu	4	4	—	1	—	—	—	5	—	—	734	473	721	397	Juni
Heinäkuu	2	4	—	1	—	—	—	1	—	2	724	443	1 038	570	Juli
Elokuu	9	4	2	2	—	—	3	4	2	—	1 151	682	934	576	Augusti
Syyskuu	—	5	—	2	—	—	—	2	—	1	709	459	771	460	September
Lokakuu	9	3	7	—	—	—	—	2	2	2	764	536	898	623	Oktober
Marraskuu	8	5	6	—	—	—	1	1	2	1	642	487	550	389	November
Joulukuu	6	4	8	3	—	—	1	4	—	1	520	343	808	482	December
Tuntematon — *Unknown*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Okänd
Yht. — *Total*	**80**	**61**	**37**	**27**	—	—	**13**	**45**	**14**	**16**	**8 491**	**5 484**	**9 131**	**5 710**	**S:ma**

[1]) Ikä alle 5 v. — Ålder under 5 år. — *Age under 5 years.*

4. KANSANTAUDIT:

Tuberkuloosi, syöpä, sydän- ja verisuonitaudit, reuma ja tapaturmat

Käsitettä kansantauti voidaan käyttää mistä tahansa taudista tai sairaudesta, jolla katsotaan olevan huomattava merkitys arvosteltaessa väestön terveydentilaa. Totunnaisesti sitä on käytetty esimerkiksi tuberkuloosista ja reumasta, mutta kansantaudeiksi voidaan täysin oikeutetusti katsoa myös syöpäsairaudet, sydän- ja verisuonisairaudet, tapaturmat, eräät hengityselinten sairaudet jne.

Osa mainittuja kansantauteja vastustavasta toiminnasta tapahtuu yhteiskunnan toimesta, yleisiin terveydenhuoltopalveluihimme sisältyen, mutta mainittujen kansantautien tuhojen pienentämisessä on vapaaehtoisten kansalaisjärjestöjen osuus merkittävä. Aikaisemmin ei järjestöjä pidetty siinä määrin 'yleisinä,' että niiden toiminnan kohteena olevia tautiryhmiä olisi ollut syytä käsitellä erikseen tässä virallisen tilaston julkaisussa. Kansantautien vastustamistyössä ei tämänlaatuista näkökohtaa voi kuitenkaan pitää ratkaisevana, koska toiminta tapahtuu lääkintöhallituksen valvonnan alaisena, ja huomattava osa työn kustannuksista peitetään julkisista tai niitä vastaavista varoista. On myös ilmeistä, että edellytyksenä menestykselliselle toiminnalle on yleisen terveydenhuollon ja vapaaehtoisten kansalaisjärjestöjen yhteistyö ja tarkoituksenmukainen työnjako. Eräänä perusedellytyksenä on pidettävä myös sitä, että maan kansantautitilanteesta voidaan muodostaa kokonaiskuva. On lisäksi syytä varautua siihen, että tulevaisuudessa liitetään eräät työmuodot läheisemmin muihin yhteiskunnan järjestämiin terveydenhuoltopalveluihin.

Kansantauteja ei tässä yhteydessä voida suinkaan käsitellä tyhjentävästi. Se että on rajoituttu vain muutamiin, johtuu pääasiassa siitä, että sopivaa numeroaineistoa ei ole ollut käytettävissä. Pyrkimyksenä on enenevässä määrin kiinnittää huomiota muihinkin kansantaudeiksi katsottaviin ongelmiin. Eräät numero- ja muut tiedot on saatu erikoisjärjestöiltä, eikä lääkintöhallituksella ole ollut mahdollisuuksia eikä syytäkään niiden täydelliseen tarkistamiseen.

4.1 Tuberkuloosi

Kehityksen suunta. Perinteellisesti on maamme tärkeimpänä kansantautina pidetty tuberkuloosia, ja kieltämättä tämän sairauden aiheuttamat ihmishenkien menetykset ja muut vaikutukset ovat menneinä vuosikymmeninä — ja vuosisatoinakin — olleet sangen suuria. Vielä 1930-luvulla tuberkuloosiin kuolleiden, useinmiten nuorten ja keski-ikäisten, määrä oli noin 7500 henkeä vuodessa. Sairauden ennuste oli ennen nykyaikaisia hoitomenetelmiä erittäin huono. Tuberkuloositilanteessa on kuitenkin osoitettavissa hidasta parantumista jo 1800-luvun

4. FOLKSJUKDOMARNA:

Tuberkulos, cancer, hjärt- och blodcirkulationssjukdomar, reuma och olycksfall

Begreppet folksjukdom kan användas för vilken sjukdom som helst som kan anses ha avsevärd betydelse vid bedömandet av befolkningens hälsa i dess helhet. Rutinmässigt har det använts t.ex. för tuberkulos och reuma, men som folksjukdomar kan man helt med fog anse också cancersjukdomar, hjärt- och blodcirkulationssjukdomar, olycksfall, vissa andningsorgans sjukdomar osv.

En del av kampen mot folksjukdomarna sker på samhällets initiativ och inkluderas i våra allmänna hälsovårdstjänster, men i den verksamhet, som sker för minskandet av sagda folksjukdomars förödelse har de frivilliga organisationerna en central ställning. Tidigare ansåg man organisationerna inte i sådan mån 'allmänna' att de sjukdomsgrupper, som bildade grunden för deras verksamhet, skulle behandlas särskilt i denna den officiella statistikens publikation. I bekämpandet av folksjukdomarna kan sådant inte ändå anses vara avgörande, eftersom verksamheten sker under medicinalstyrelsens övervakning och en märkbar del av arbetskostnaderna täcks med offentliga eller motsvarande medel. Det är även uppenbart att en förutsättning för en framgångsrik verksamhet är samverkan och en ändamålsenlig arbetsfördelning mellan den allmänna hälsovården och de frivilliga medborgarorganisationerna. En grundförutsättning skall anses vara att man kan bilda en balanserad helhetsbild av landets folksjukdomssituation. Det är också skäl att bereda sig för att det kan vara ändamålsenligt i framtiden att anknyta närmare vissa arbtesformer med andra av samhället organiserade hälsovårdstjänster.

Folksjukdomar kan inte alls behandlas uttömmande i detta sammanhang. Att man har begränsat sig till endast några få beror huvudsakligen på att lämpligt siffermaterial inte har funnits tillbuds. Strävan är att i tilltagande mån fästa uppmärksamhet också vid andra folksjukdomar. Vissa siffer- o.a. uppgifter har erhållits från specialorganisationer och medicinalstyrelsen har inte haft möjligheter eller ens skäl att granska deras exakthet.

4.1. Tuberkulosen

Utvecklingens riktning. Traditionellt har man ansett att tuberkulosen är vårt lands viktigaste folksjukdom och onekligen har förluster av människoliv och andra verkningar som denna sjukdom under de gångna decennierna, t.o.m. under de sista århundraden haft, varit enorma. Ännu under 1930-talet har det årliga antalet döda i tuberkulos varit ca 7 500. Sjukdomens prognos var före moderna vårdmetoder särdeles dålig. Man kan emellertid påvisa långsam förbättring i tuberkulossituationen redan fr.o.m. slutet av 1800-talet. Orsaken är

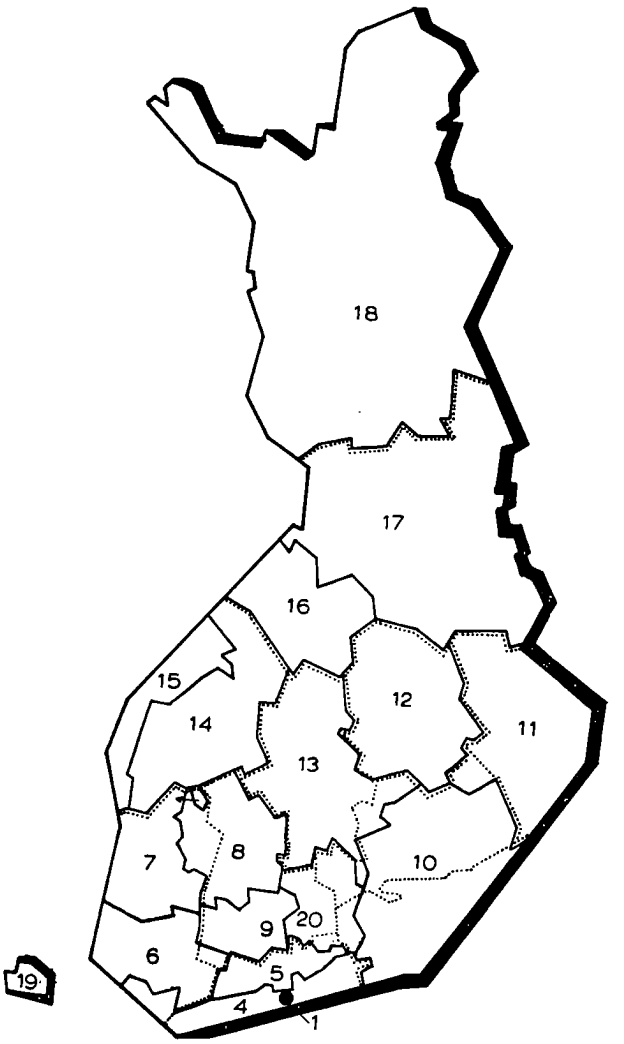

Kuvio 4.1.1 Tuberkuloosipiirit vuoden 1976 lopussa
Fig. 4.1.1 Tuberkulosdistrikten i slutet av år 1976
Fig. 4.1.1 Tuberculosis districts at the end of the year 1976

..... Lääni — Län — *Province*
——— Tuberkuloosipiiri — Tuberkulosdistrikt — *Tuberculosis district*

Piiri — Distrikt — *District*

1 Helsingin kaupungin — Helsingfors stads
4 Raseborgs — Raseporin
5 Uudenmaan — Nylands
6 Varsinais-Suomen — Egentliga Finlands
7 Satakunnan — Satakunta
8 Keski-Hämeen — Mellersta Tavastlands
9 Kanta-Hämeen — Centraltavastlands
10 Kymen-Mikkelin — Kymmene-S:t Michels
11 Pohjois-Karjalan — Norra Karelens
12 Pohjois-Savon — Norra Savolax
13 Keski-Suomen — Mellersta Finlands
14 Härmän — Härmä
15 Vasa — Vaasan
16 Keski-Pohjanmaan — Mellersta Österbottens
17 Pohjois-Pohjanmaan — Norra Österbottens
18 Lapin — Lapplands
19 Ålands — Ahvenanmaan
20 Lahden — Lahtis

(Piirit 2 ja 3 lakkautettu 31. 12. 1964. — Distrikten 2 och 3 har upphört den 31. 12. 1964. — *Districts no. 2 and 3 ceased on 31. 12. 1964.)*

loppupuolelta lähtien. Sen syynä on ilmeisesti sosiaalisten olojen kehittyminen, väljempi asuminen ja valistustyön aikaansaama varovaisuus (esimerkiksi sairaiden eristäminen). Mainitut seikat ovat jossain määrin voineet vaikuttaa saadun tartunnan puhkeamiseen varsinaiseksi tuberkuloosiksi, mutta pääasiassa niillä on ollut vaikutusta itse tartunnan vaaraan. Yhä useampi henkilö on selvinnyt yhä pitemmän ajan elämästään saamatta tartuntaa.

Täysin luotettavia tutkimuksia siitä, mikä on tartunnan vaara Suomessa tällä hetkellä, ei ole käytettävissä. Maassamme toteutettu laajamittainen BCG-rokotus, joka toisaalta merkittävässä määrin (ilmeisesti n. 70—80 prosenttisesti) rajoittaa mahdollisuuksia saada varsinainen tuberkuloositartunta, estää toisaalta tuberkuloosia osoittavien ihokokeiden käyttämisen. Vuosina 1945—49 suoritettujen joukkotutkimusten yhteydessä suoritettujen ihokokeiden perusteella voidaan arvioida tartunnan vaaran olleen Suomessa n. 1.5 % vuodessa. eli samaa suuruusluokkaa kuin Itävallassa ja Tsekkoslovakiassa, joissa samanaikaisesti suoritettiin vastaavaa toimintaa. Maailman Terveysjärjestön (WHO) asiantuntijat ovat arvioineet, että ns. kehittyneissä maissa tuberkuloositartunnan vaara on viime vuosikymmeninä vähentynyt keskimäärin 10 % vuosittain. Kaikki käytettävissä olevat tilastot viittaavat siihen, että Suomessa kehitys on ollut tässä suhtessa vähintään keskitasoa vastaavaa. Näillä perusteilla voidaan arvioida tartunnan

uppenbarligen utvecklandet av de sociala förhållandena, rymligare bosättning och varsamheten som upplysningsarbetet åstadkommit (t.ex. isolering av de sjuka) och andra motsvarande omständigheter. Allt flera personer har klarat allt större del av sin livstid utan att få smitta. Till utbrytningen av den egentliga sjukdomen medverkar endast mycket svåra sociala förhållanden.

Helt pålitliga undersökningar om vad som är smittofaran i Finland för tillfälle, står inte till buds. Den omfattande BCG-vaccinering, som verkställts i vårt land och som å ena sidan begränsar möjligheter att få egentlig tuberkulossmitta, hindrar å andra sidan användandet av hudtester. På basen av de tester, som utförts 1945—49 i sammanhang med massundersökningar, kan man uppskatta att smittofaran har varit i Finland ca 1.5 %, dvs. av samma storlek som i Österrike och Tjeckoslovakien, där samtidigt uträttades likartad verksamhet. Världshälsoorganisationens (WHO) sakkunniga har uppskattat, att tuberkulossmittofaran i de s.k. utvecklade länderna har under de sista årtionden minskat i medeltal med 10 procent årligen. All tillbudsstående statistik häntyder att utvecklingen i Finland är i detta sammanhang minst på mellannivå. På dessa grunder kan man uppskatta att smittorisken år 1977 är 1 : 1 000 invånare. Beräknar man att minskningen är endast 5 %/år, dvs. hälften av de utvecklade ländernas medelutveck-

vaaran 1977 olevan suuruusluokkaa: 1 tartunnan saanut 1 000 asukasta kohden. Jos vähentymisen arvioidaan olevan vain 5 % vuodessa eli puolet ns. kehittyneiden maiden keskimääräisestä vähentymisestä olisi tartunnan vaara n. 3 henkeä 1 000 asukasta kohden. Molemmat arviot johtavat erittäin alhaisiin suhdelukuihin ja merkitsevät sitä että — mikäli edullinen kehitys jatkuu — vain muutama prosentti väestöstä saa elinikäisen tartunnan, ja näistäkin vain pieni osa sairastuu. Tulevaisuuden kannalta tarkastellen tuberkuloosin hävittäminen maastamme kansantautina tuntuu täysin mahdolliselta.

BCG-rokotten valmistuksessa tapahtuneen häiriön vuoksi 1975 oli pakko jättää 1. 3.—31. 8. välisenä aikana syntyneet lapset rokottamatta vastasyntyneinä. Rokotus suoritettiin myöhemmin, mutta sitä ennen suoritettiin tuberkuloositartuntaa osoitavat ihokokeet. Näistä lapsista lääkintöhallitus on terveyskeskusten välityksellä kerännyt erityisellä ilmoituslomakkeella aineiston, jonka perusteella voidaan suorittaa laskelmia tuberkuloositartunnan vaarasta. Tarkoituksellisesti järjestettynä tällaista kokeilua ei voida pitää eettisesti hyväksyttävänä.

Menneet vuosikymmenet näkyvät selvinä tuberkuloositilastoissamme. Vuosittain todetuista uusista tautiin sairastuneista vain harvat ovat saaneet tartunnan viime aikoina. Yleensä on kyseessä jo kauan sitten saadun tartunnan aiheuttama sairastuminen. Vanhimmat ikäluokkamme ovat lähes sataprosenttisesti saaneet tartunnan jo ennen 20. ikävuottaan. Tällä hetkellä ei ole mitään käytäntöön sovellettavaa menetelmää, jolla voitaisiin estää se, että huomattava osa näihin ikäluokkiin kuuluvista todetaan vuosittain tuberkuloosia sairastaviksi. Tuhannesta yli 40-vuotiaasta miehestä todetaan tuberkuloosiin sairastuneiksi vuosittain n. 2,5, naisten vastaava luku on pienempi kuin yksi. Ei ole odotettavissa, että nämä luvut merkitsevästi pienenisivät lähiaikoina, ja valitettavasti on aihetta varautua siihen, että tuberkuloosiin sairastuneiden lukumäärät pysyvät suhteellisen korkeina kunnes nämä ikäluokat ovat poistuneet keskuudestamme.

ling, skulle den årliga smittorisken vara ca 3 : 1 000 invånare. Båda värderingarna leder till särdeles låga proportionstal och betyder att endast några procent av befolkningen får smitta under livstiden och att blott en liten del av dem insjuknar. Med tanke på framtiden verkar utrotningen av tuberkulos som folksjukdom i vårt land vara fullt möjlig.

Eftersom det blev ett avbräck i BCG-vaccinets tillverkning, var man tvungen att lämna under tiden 1. 3.—31. 8. 1975 födda barn utan vaccinering som nyfödda. Vaccineringen uträttades senare, men därförinnan utfördes hundtesterna som påvisar tuberkulossmitta. Medicinalstyrelsen har genom hälsovårdscentralernas förmedling samt med en speciell anmälningsblankett samlat ett material, på vilkets grundval man kan göra kalkyleringar om smittorisken. Organiseringen av ett sådant experiment med avsikt kan inte anses vara etiskt acceptabel.

De gångna årtiondena syns tydliga i vår tuberkulosstatistik. Endast få av årligen konstaterade nya fall har fått smittan på sistone. I allmänhet gäller det ett insjuknande, som har vållats av en länge sedan erhållen smitta. Våra äldsta åldersklasser har nästan hundraprocentigt fått smittan redan före sitt 20 år. För närvarande finns det ingen metod, som kunde tillämpas i praktiken och med vilken man kunde förhindra, att en märkbar del av personer i dessa åldersklasser årligen konstateras vara insjuknade i tuberkulos. Av tusen män över 40 år konstateras årligen ca 2.5 ha insjuknat i tuberkulos; kvinnornas motsvarande siffra är mindre än en. Man kan inte vänta, att dessa siffror skulle märkbart sjunka inom närmaste tid, och det är beklagligtvis skäl att förbereda sig för att antalet insjuknade i tuberkulos vidblir förhållandevis höga, tills dessa åldersklasser har avlägsnat sig.

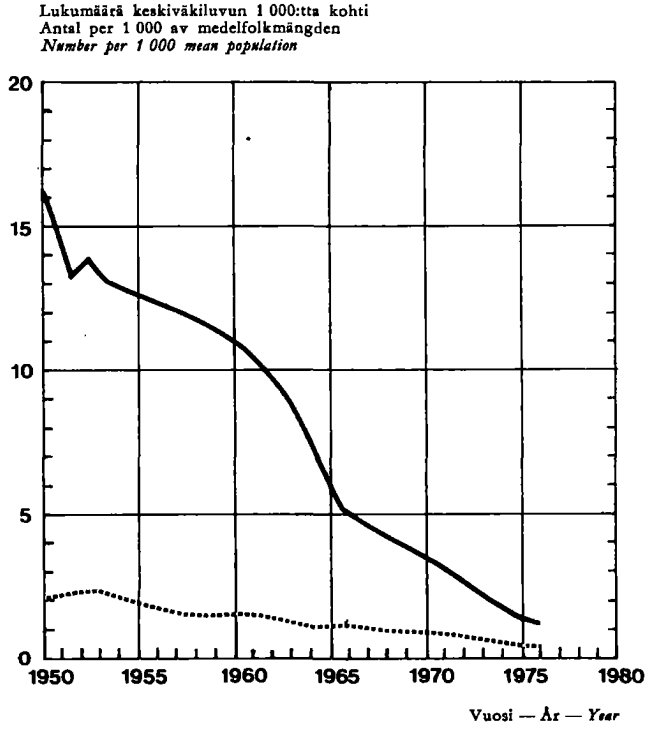

Kuvio 4.1.2 Uudet ja rekisterissä olevat hengityselinten tuberkuloositapaukset vuosina 1950—76

Fig. 4.1.2 Nya och registrerade fall av tuberkulos i respirationsorganen åren 1950—76

Fig. 4.1.2 New and registered cases of tuberculosis of respiratory system in 1950—76

——— Rekisteröityjä tapauksia — Registrerade fall — *Registered cases*
— — — Uusia tapauksia — Nya fall — *New cases*

(Tapausten rekisteröintiohjeet muuttuivat 1. 1. 1965 — Registreringsinstruktionerna för sjukdomsfallen förändrades den 1. 1. 1965 — *Directions for registration of cases were changed on 1. 1. 1065.)*

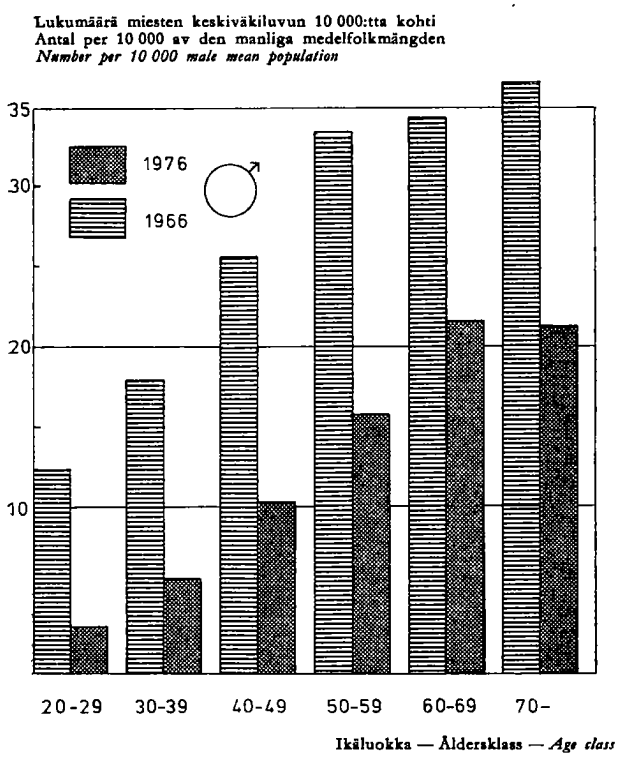

Kuvio 4.1.3 Uudet keuhkotuberkuloositapaukset iän mukana miehillä vuonna 1966 ja 1976

Fig. 4.1.3 Nya lungtuberkulosfall hos män enligt ålder år 1966 och 1976

Fig. 4.1.3 New cases of pulmonary tuberculosis by age among males in 1966 and 1976

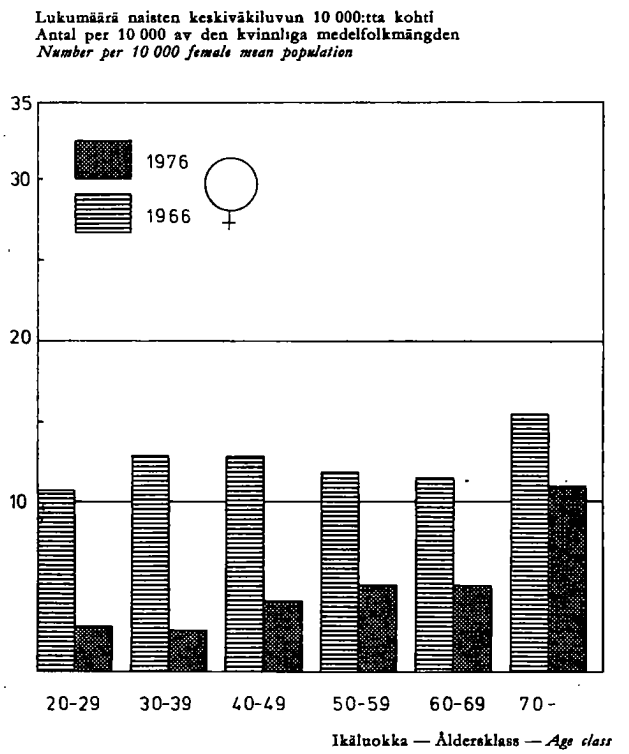

Kuvio 4.1.4 Uudet keuhkotuberkuloositapaukset iän mukaan naisilla vuonna 1966 ja 1976

Fig. 4.1.4 Nya lungtuberkulosfall hos kvinnor enligt ålder år 1966 och 1976

Fig. 4.1.4 New cases of pulmonary tuberculosis by age among females in 1966 and 1976

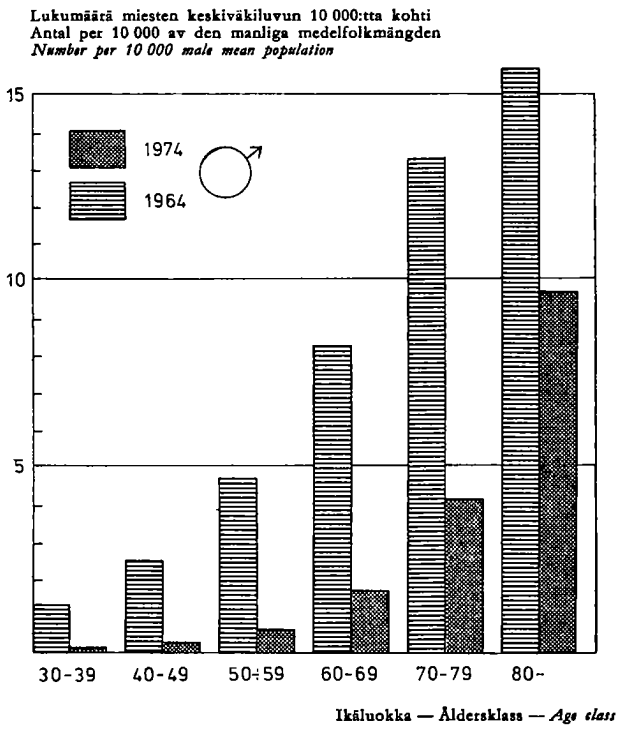

Kuvio 4.1.5 Hengityselinten tuberkuloosiin kuolleet miehet iän mukaan vuonna 1964 ja 1974

Fig. 4.1.5 Döda män i respirationsorganens tuberkulos enligt ålder år 1964 och 1974

Fig. 4.1.5 Deaths from tuberculosis of respiratory system by age among males in 1964 and 1974

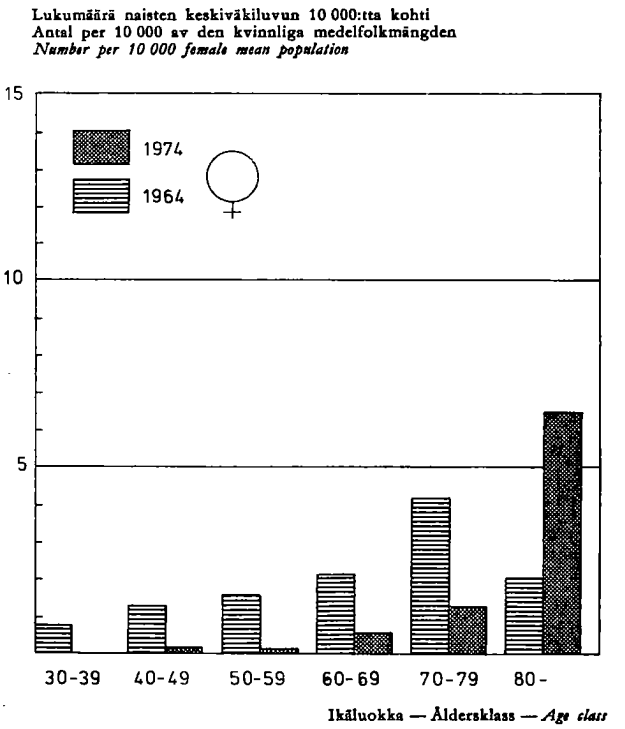

Kuvio 4.1.6 Hengityselinten tuberkuloosiin kuolleet naiset iän mukaan vuonna 1964 ja 1974

Fig. 4.1.6 Döda kvinnor i respirationsorganens tuberkulos enligt ålder år 1964 och 1974

Fig. 4.1.6 Deaths from tuberculosis of respiratory system by age among females in 1964 and 1974

Tuberkuloosin vastustamistyön organisointi. Tuberkuloosin vastustamistyö on vuodesta 1948 alkaen tapahtunut erityisen lain puitteissa, jonka pääperiaatteena on, että toiminnasta ovat vastuussa kunnat. Nykyinen laki on annettu vuonna 1960. Aiheutuneista keskusparantolakustannuksista kunnat saavat valtionapua perustamiskustannuksiin 2/3 ja käyttökustannuksiin kunnan kantokyvystä riippuen 39—70 prosenttia. Kuntien on velvollisuutensa toteuttamiseksi yleensä muodostettava kuntainliittoja, tuberkuloosipiirejä, joita 1. 1. 1976 lukien on 18. Piirijako on esitetty kuviossa 4.1.

Piireillä on keskusparantola — joka useassa piirissä on liitetty keskussairaalaan — ja yksi tai useampia tuberkuloositoimistoja. Piirien toimintaa johtaa kunkin piirin johtava lääkäri, joka samalla on keskusparantolan ylilääkäri. Keskusparantoloiden ohella toimii muita tuberkuloosilaitoksia: Helsingissä Hangonkadun hoitokoti ja Turussa Kaskelan hoitokoti, joissa hoidetaan tavallista parantolatoimintaa vapaammalla tavalla sellaisia tuberkuloosipotilaita, joiden jälkihoito sosiaalisista tai muista syistä on vaarassa epäonnistua. Niiden perustamiskustannusten valtionapu on 25 prosenttia, mutta käyttökustannusten valtionapu on prosenttisesti sama kuin keskusparantoloilla.

Vaikka tuberkuloosipiiri ja keskussairaalapiiri palvelevat suuressa määrin samaa väestöä, on enenevässä määrin todettu, että läheisempi yhteistyö, jopa piirien yhdistäminen, olisi edullista kaikille osapuolille. Vuonna 1968 yhdistyivät Tampereen keskusairaalapiiri ja Keski-Hämeen (nykyinen Tampereen) tuberkuloosipiiri, 1970 Vaasan keskussairaalapiiri ja Vaasan tuberkuloosipiiri, 1972 Keski-Suomen keskussairaalapiiri ja Keski-Suomen tuberkuloosipiiri, Kuopion yliopistollinen keskussairaalapiiri ja Pohjois-Savon tuberkuloosipiiri sekä Satakunnan keskussairaalapiiri ja Satakunnan tuberkuloosipiiri, 1973 Hämeenlinnan keskussairaalapiiri ja Kanta-Hämeen tuberkuloosipiiri, 1974 Pohjois-Karjalan keskussairaalapiiri ja Pohjois-Karjalan tuberkuloosipiiri. Lisäksi 1976 perustettiin Lahden tuberkuloosipiiri, mikä on alueeltaan sama kuin Lahden keskussairaalapiiri. Yhdistymisestä huolimatta piirien toiminta ei ole periaatteessa muuttunut.

Tuberkuloosiparantolassa on tarkoitus suorittaa taudin toteamiseksi vaadittavat erikoistutkimukset ja vaativampi hoito, varsinkin taudin alkuvaiheessa. Tuberkuloositoimisto vastaa erikoislääkärijohtoista poliklinikkaa, johon ei kuitenkaan aina vaadita lääkärin suositusta. Se huolehtii tapausten etsimisestä, alustavista tutkimuksista ja valvoo avohoitoa. Kunnalliset terveydenhoitoviranomaiset suorittavat, toimiston ohjeiden mukaisesti, ympäristön suojaamiseksi tarpeelliset toimenpiteet, etsivät tartunnanlähteitä ja tartunnansaaneita, suorittavat rokotukset ja osallistuvat avohoidon toteuttamiseen.

Maassamme ei ole olemassa varsinaista muodollisesti vahvistettua ohjelmaa, jonka toteuttamiseen määrätietoisesti pyrittäisiin. Yleistavoitteeseen tähtäävät osaohjelmat voidaan rajata esimerkiksi seuraavalla tavalla:

— Ehkäisy: Vastasyntyneet ja kouluikäiset suojataan BCG-rokotuksen avulla

— Taudintapausten esiin saaminen: RP-joukkotutkimuksilla, kaikkien sairaalassa hoidettavien rtg-kuvauksilla, täysin maksuttomalla ja riittävän korkeatasoisilla polikliinisillä tutkimuspalveluilla (tuberkuloositoimisto) ja vastaavilla järjestelyillä pyritään löytämään taudintapaukset mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

— Hoito: Taudintapaukset hoidetaan korvauksetta tehokkaimmilla tunnetuilla lääkkeillä sairaalassa tai kotona.

Organiseringen av förebyggande av tuberkulos. Bekämpandet av tuberkulos har fr.o.m. 1948 skett inom ramen av en speciell lag, vars huvudprincip är, att kommunerna ansvarar för verksamheten. Den nugällande lagen har utfärdats år 1960. Kommunerna erhåller statsandel 2/3 för grundläggningskostnader och 39—70 % för driftskostnader beroende på kommunens bärkraft. För verkställande av sitt ansvar bör kommunerna i allmänhet bilda kommunalförbund, tuberkulosdistrikt, vars antal 1. 1. 1976 var 18. Distriktsindelningen har framställts i figur 4.1.1.

Distrikten äger ett centralsanatorium och en eller flera tuberkulosbyråer. Distriktens verksamhet ledes av varje distrikts ledande läkare, som samtidigt är centralsanatoriets överläkare. Vid sidan av centralsanatorierna fungerar andra tuberkulosinrättningar: i Helsingfors Hangögatans vårdhem och i Åbo Kaskela vårdhem, i vilka man sköter på ett friare sätt än inom sanatorieverksamheten sådana tuberkulospatienter, vars eftervård av sociala eller andra skäl riskeras att misslyckas. Statsbidrag för deras grundläggningskostnader är 25 %, men driftskostnadernas statsbidrag är procentuellt densamma som till centralsanatorierna.

Ehuru tuberkulosdistriktet och centralsjukhusdistriktet betjänar i stor mån samma befolkning, har man i allt större omfattning konstaterat, att ett närmare samarbete, t.o.m. distriktens sammanslående vore förmånligt för alla parter. Under 1968 förenades Tammerfors centralsjukhusdistrikt och Mellersta Tavastlands (nuvarande Tammerfors) tuberkulosdistrikt, 1970 Vasa centralsjukhus- och tuberkulosdistrikt, 1972 Mellersta Finlands bägge distrikt, Kuopio universitetscentralsjukhusdistrikt och Norra Savolax' tuberkulosdistrikt samt Satakunta centralsjukhus- och tuberkulosdistrikt, 1973 Tavastehus centralsjukhusdistrikt och Centraltavastlands tuberkulosdistrikt, 1974 Norra Karelens centralsjukhus- och tuberkulosdistrikt. Därtill grundades 1976 Lahtis tuberkulosdistrikt med samma område som Lahtis centralsjukhusdistrikt. Oaktat fusionen har distriktens verksamhet i princip inte ändrats.

Avsikten är att vid centralsanatorierna utföra de speciella undersökningar och den mera fordrande vård, i synnerhet i sjukdomens begynnelseskede, vilka är av behov. Tuberkulosbyrån motsvarar en specielläkarledd poliklinik, dit man inte alltid fordrar läkarrekommendation. Den sörjer för sållning av fallen, de förberedande undersökningarna och övervakar öppenvården. Kommunalmyndigheter utför enligt byråns direktiv de för skyddande av omgivningen nödiga åtgärderna, letar efter smittokällor och de smittade, uträttar vaccineringarna och deltar i verkställandet av öppenvården.

I vårt land finns det inget formellt fastställt program, vars verkställande målmedmedvetet skulle strävas till. Delprogram med sikte på allmänt mål kan begränsas t.ex. på följande sätt:

— Förebyggande: Barnen och de fullvuxna skyddas medelst BCG-vaccinering.

— Finnande av sjukdomsfall: Genom skärmbildsmassundersökningar, röntgenfotografering av alla på sjukhus vårdade, medelst fullt kostnadsfria och tillräckligt högtstående polikliniska undersökningstjänster (tuberkulosbyråerna) och motsvarande anordningar strävas till att finna sjukdomsfallen i möjligast tidigt skede.

— Vård: Sjukdomsfallen sköts med de mest effektiva kända mediciner kostnadsfritt på sjukhus eller hemma.

— Valistustoiminta: Valistustyössä käytetään sekä joukkotiedotusmenetelmiä (radio, televisio, lehdistö) että integroidaan toiminta muuhun terveydenhuoltotyöhön, esim. äitiys- ja lastenneuvoloissa. Erityisesti pyritään saattamaan henkilöt, jotka ovat todenneet itsessään tuberkuloosiin viittaavia oireita, tutkimukseen ja tarvittaessa hoitoon.

— Sairausvakuutuksen avulla pyritään korvaamaan potilaalle aiheutuvat ansionmenetykset.

Näihin pääohjelmiin liittyy tällä hetkellä osittain ajankohtaisuutensa menettäneitä työmuotoja kuten tuberkuloosipotilaitten kuntouttamistoiminta, vastasyntyneiden lasten eristäminen tuberkuloottisista vanhemmista ja tuberkuloottisten asuntolatoiminta. Niitä toteutetaan edelleenkin, tosin pienessä mittakaavassa.

Tuberkuloosin pitkäaikaisuus, taudinkuvan vaihtelu ym. asettavat poikkeuksellisen suuria vaatimuksia tilastoille ja niissä käytettäville määritelmille. Koska rekisterin määritelmät suuresti vaikuttavat tilastonumeroiden keskinäisiin suhteisiin, on paikallaan, että ne tässä yhteydessä esitetään:

Rekisteröidyt tuberkuloositapaukset (R):

— Rekisteröidyt uudet aktiivia hengityselinten tuberkuloosia sairastavat. Lyhennys RA. Potilas kuuluu tähän ryhmään vähintään 2 ja enintään 3 vuotta .Bakteriologisin ja kliinisin perustein se voidaan jakaa alaryhmiin seuraavasti:

RA 1. Bakteriologisesti tai kudosopillisesti varmistettu keuhkotuberkuloosi

RA 2. Kliinisesti, mutta ei bakteriologisesti tai kudosopillisesti varmistettu keuhkotuberkuloosi

RA 3. Muu hengityselinten tuberkuloosi (paitsi tuberkuloottinen pleuriitti).

RA 4. Tuberkuloottinen pleuriitti.

— Krooniset keuhkojen tuberkuloositapaukset. Lyhennys RB. Siihen luetaan kaikki tapaukset, jotka erittävät basilleja ja sen vuoksi tarvitsevat hoitoa vielä senkin jälkeen, kun on kulunut 3 vuotta hoidon alkamisesta.

— Muiden elinten tuberkuloositapaukset. Lyhennys RC. Siihen kuuluu alaryhminä aivokalvon (RC 1), luiden ja nivelten (RC 2), imurauhasten (RC 3, lukuun ottamatta hengityselinten imurauhasia), virtsa- ja sukuelinten (RC 4) tuberkuloosi.

Edellä mainitut R-kirjaimella alkavat ryhmät muodostavat tuberkuloosilain edellyttämän tuberkuloositapausten luettelon.

Lisäksi on käytännön toimintaa varten muodostettu tarkkailuryhmä (lyhennys OBS) ja jälkivalvontaryhmä (lyhennys F-U). Jälkivalvontaryhmässä voidaan parantunutta potilasta jatkuvasti seurata lääkärin tarpeelliseksi katsoma aika, mutta hän ei tällöin ole "rekisterissä". Tarkkailuryhmä jaetaan viiteen alaryhmään, joista neljä rajataan todettujen oireiden perusteella ja viides sisältää ns. kontaktitapaukset eli oireettomat tartunnan saaneet.

Siirrot ryhmästä toiseen tapahtuvat ainoastaan kalenterivuoden vaihtuessa, joten vuoden vaihteessa saadaan suhteellisen luotettava kuva tapausten laadusta ja määrästä.

Oheisessa yhdistelmässä on kuolleisuuslukujen lisäksi esitetty absoluuttisina lukuina vuosittain todettujen hengityselinten (RA) ja muiden elinten (RC) tuberkuloositapausten määrä ja tuberkuloosirekisterin potilaat. Lyhennys RB merkitsee kroonista keuhkotuberkuloosia.

— Upplysningsverksamhet: I upplysningsarbetet används både masskommunikationsmedel (radio, television, tidningspress) och integreras verksamheten med annat hälsovårdsarbete, t.ex. på mödra- och barnrådgivningsbyråerna. Speciellt strävas till att få undersökta och vårdade de personer, vilka konstaterat i sig själva symptom som häntyder tuberkulos.

— Med sjukförsäkringens bistånd strävar man till att ersätta patienten förluster av förtjänstmöjligheterna.

Till dessa huvudprogram hänför sig för tillfället arbetsformer, som delvist mist sin aktualitet, såsom rehabiliteringsverksamheten av tuberkulospatienterna, isoleringen av tuberkulotiska personers nyfödda barn, tuberkulospatienternas internatverksamhet. De verkställs fortgående, ehuru i liten mån.

Tuberkulosens långvarighet, sjukdomsbildens variationer mm. ställer utomordentligt stora fordringar på statistiska uppgifter och de definitioner, som man använder i dem. Eftersom registrets definitioner högeligen verkar på statistiska siffrors inbördes relationer, är på sin plats att de framställs i detta sammanhang:

Registrerade tuberkulosfall (R):

— Registrerade nya aktiva fall av tuberkulos i respirationsorganen. Förkortning RA. Patienten tillhör denna grupp minst 2 och högst 3 år. På bakteriologiska och kliniska grunder kan den indelas i undergrupper såsom följer:

RA 1. Bakteriologiskt eller histologiskt bekräftad lungtuberkulos.

RA 2. Kliniskt, men ej bakteriologiskt eller histologiskt bekräftad lungtuberkulos.

RA 3. Övriga fall av tuberkulos i respirationsorganen (förutom tuberkulös pleurit).

RA 4. Tuberkulös pleuritis.

— Kroniska fall av tuberkulos i lungorna. Förkortning RB. I den inberäknas alla sådana fall, vilka avsöndrar baciller och därför behöver vård även efter det att 3 år förflutit från början av vården.

— Fall av tuberkulos i övriga organ. Förkortning RC. Till den hör som undergrupp tuberkulos i hjärnhinnan (RC 1), ben och leder (RC 2), lymfkörtlar (RC 3, undantag respirationsorganens lymfkörtlar), urin- och könsorganen (RC 4).

De ovannämnda grupperna, vilka börjar med bokstaven R, bildar den förteckning över tuberkulosfall, som förutsättes i tuberkuloslagen.

Ytterligare har för den praktiska verksamheten bildats en observationsgrupp (förkortning OBS) och en övervakningsgrupp (förkortning F-U). I övervakningsgruppen kan en återställd patient följas under en av läkaren som erforderlig ansedd tid, men patienten befinner sig därvid inte i "registret". Observationsgruppen indelas i fem undergrupper, av vilka fyra begränsas enligt diagnosticerade symptom och den femte omfattar s.k. kontaktfall, dvs. patienter med symptomlös smitta.

Överflyttningen från en grupp till annan sker alltid vid slutet av kalenderåret, och sålunda erhålles vid årsskiftet en förhållandevis tillförlitlig bild över fallens art och antal.

I uppställningen finns förutom dödlighetssiffror som absoluta nummer antalet årligen konstaterade tuberkulosfall av respirationsorganen (RA) och andra organen (RC) och patienter i tuberkulosregistret. RB betyder kronisk lungtuberkulos.

Vuosi År	Uudet tapaukset Nya fall		Rekisterissä 31. 12. I registret 31. 12		Tuberkuloosiin kuolleet Döda i tuberkulos
	RA	RC	RA & RB	RC	
1961	6 772	1 410	46 248	4 226	1 026
1962	6 706	1 741	43 550	5 027	879
1963	6 292	1 891	39 872	5 789	721
1964	5 536	1 546	32 310	5 348	675
1965	5 591	1 467	20 316	3 942	646
1966	5 413	1 435	18 940	3 949	523
1967	4 920	1 187	17 974	3 676	482
1968	4 653	1 121	16 099	3 354	451
1969	4 382	1 115	14 352	3 058	380
1970	4 026	1 059	13 055	3 010	383
1971	3 598	958	11 440	2 869	377
1972	3 418	940	9 902	2 571	295
1973	3 108	721	8 813	2 230	281
1974	2 858	723	7 625	1 971	275
1975	2 713	784	6 752	1 790	286*
1976	2 450	644	5 771	1 600	..
1977*	2 271	752	4 920	1 504	..

Tilastollisten aikasarjojen luotettavuus riippuu ratkaisevasti diagnostisten määrittelyjen pysymisestä muuttumattomina. Pitempien aikasarjojen vertailussa tätä vaatimusta ei voida toteuttaa. Diagnoosimenetelmien kehittyessä paljastuu entistä lievempiä taudintapauksia. Lisäksi on joukkotutkimus ulotettu järjestelmällisesti vanhimpiinkin ikäluokkiin, joista pääosa tapauksista löytyy. Tautisuuden ja kuolleisuuden kehitys näkyy havainnollisesti oheisista kuvioista 4.1.3, 4.1.4, 4.1.6 ja 4.1.7.

Paitsi kuolleisuudessa ja sairastavuudessa näkyy tilanteen edullinen kehitys myös parantoloiden käytössä. Taudintapausten lieventymisestä ja varsinkin hoitomenetelmien tehostumisesta johtuen on voitu oleellisesti lyhentää hoitoaikoja. Vuonna 1967 hoitokäynnin keskimääräinen pituus (keskiarvo) hengityselintentuberkuloosissa oli 131.7 päivää, 1970 enää 89.3 päivää ja 1975 vain 39.0 päivää. Huomattavan suuri osa potilaista saa hoidon kokonaisuudessaan avohoitona. Iäkkäiden potilaiden osuus on suuri, ja ikäluokittain tarkasteltuna kuolleisuuden, sairastavuuden ja parantolankäytön antama kuva tilanteesta on samansuuntainen.

Pålitligheten av statistiska tidsserier beror i avgörande mån på att de diagnostiska definitionerna förblir oförändrade. Vid jämförelsen av längre tidsserier kan man inte verkställa denna fordring. Vid utvecklingen av diagnostisering blottas allt lindrigare tuberkulosfall. Dessutom har massundersökningen systematiskt utsträckts till de äldre åldersklasser, där de flesta fallen finns. Utvecklingen av morbiditet och mortalitet syns åskådligt i figurer 4.1.3, 4.1.4, 4.1.6. och 4.1.7.

Förutom i mortalitet och morbiditet syns situationens fördelaktiga utveckling också i användningen av sanatorierna. Beroende på fallens lindrighet och speciellt behandlingsmetodernas effektivitet har man kunnat väsentligen förkorta vårdtider. År 1967 var behandlingsbesöktes medellängd (medeltal) i andningsorganens tuberkulos 131.7 dagar, 1970 89.3 dagar och 1975 endast 39.0 dagar. En märkbart stor del av patienterna erhåller vården i sin helhet som öppenvård. De åldriga patienternas andel är stor och då man granskar åldersklassvis, är den bild som mortalitet, morbiditet och användning av sanatorium ger av situationen parallell.

Tuberkuloosilaitoksissa hoidettujen tuberkuloosipotilaiden hoitoajan prosenttinen jakautuma v. 1961—75 — Den prosentuella fördelningen av tuberkulospatienternas vårdtid i tuberkulosinrättningarna åren 1961—75 — *Distribution of length of stay of tuberculotic patients as per cent, 1961—75*

Hoitoaika, päiviä Vårdtid, dagar *Length of stay, days*	1961	1971	1973	1975
— 30	7.8	46.7	58.3	65.5
31— 60	7.3	14.5	14.7	15.9
61— 90	11.1	12.8	10.8	8.4
91—120	10.7	9.2	6.3	4.2
121—150	10.7	5.8	3.7	2.5
151—180	11.7	3.4	2.2	1.0
181—365	30.7	6.4	3.2	2.0
Yli vuoden — Över år — *Over year*	10.0	1.2	0.8	0.5
Yht. — Summa — *Total*	100.0	100.0	100.0	100.0
Potilaiden määrä — Antal patienter — *No. of patients*	8 865	9 824	9 433	8 324

Muiden tuberkuloosimuotojen määrä on vähentynyt viimeksi kuluneen 10-vuotiskauden aikana suhteellisesti yhtä paljon kuin hengityselinten tuberkuloosi. Vuonna 1976 todettujen uusien taudin tapausten määrä oli molempien osalta vain n. 45 % vuoden 1966 vastaavasta luvusta.

Jo 1700-luvulla, jolta ajalta ensimmäiset tuberkuloositilastot maastamme ovat käytettävissä, todettiin taudin olevan yleisemmän maan länsiosissa. Maan eri osien välillä on edelleenkin eroja sekä kuolleisuudessa että sairastuvuudessa.

Lasten tuberkuloottisia aivokalvontulehdusta on viimeksi kuluneen kymmenvuotiskauden aikana todettu vain yksi tapaus. Tässä suhteessa näyttää tilanne valoisalta johtuipa se sitten BCG-rokotusten antamasta suojasta tai tartunnanvaaran vähäisyydestä.

Antalet andra tuberkulosformer har minskat under det sista decenniet lika mycket i proportion som andningsorganens tuberkulos. Antalet nya sjukdomsfall, som konstaterades under 1976, var för båda endast ca 45 % av motsvarande siffra 1966.

Redan under 1700-talet, från vilken tid de första statistiska uppgifterna om tuberkulos från vårt land står till förfogande, konstaterade man att sjukdomen var allmännare i landets västra delar. Det finns fortfarande skillnader både i mortalitet och morbiditet mellan landets skilda delar.

Barnens tuberkulotiska meningitis har man under sista decenniet träfft bara ett enda fall. I detta förhållande syns situationen vara ljus, berodde det på det skydd BCG-vaccineringen gav eller på den ringa smittorisken.

Aikaisemmin muodosti krooninen keuhkotuberkuloosi erittäin vaikealta näyttävän ongelman. Sen ratkaisemiseksi suositeltiin jopa erityisiä pakollista hoitoa antavia laitoksia, mihin kroonisesti sairaat eristettäisiin. Käyttämällä kaikkia nykyisten tuberkuloosilääkkeiden suomia mahdollisuuksia on vanhoista kroonikoista valtaosa saatu parantumaan. Uuden kroonikon ilmaantuminen on nykyisin poikkeuksellista, kuten oheisesta asetelmasta käy selville. Tämän vaikean ongelman ratkaisemista on pidettävä erittäin arvokkaana saavutuksena, joka toisaalta merkitsee huomattavaa säästöä satojen hoitopaikkojen vapauduttua muuhun käyttöön, mutta ennen kaikkea oleellisesti pienentää tuberkuloositartunnan mahdollisuutta.

Tidigare bildade kronisk lungtuberkulos ett problem, som verkade vara synnerligen svårt och för vilkets avgörande rekommenderades t.o.m. speciella inrättningar med tvångsmässig vård, i vilka de kroniskt sjuka skulle isoleras. Huvudsakligen genom att använda alla de möjligheter som de nuvarande tuberkulosläkemedlen bjuder har största delen av gamla kroniker kunnat botas och uppkomsten av en ny kroniker är numera ett undantagsfall. Detta svåra problems lösning bör man anse vara synnerligen värdefull, eftersom den på ena sidan betyder märkbar besparning när hundratals sjukplatser frigörs för annan användning, men framför allt förminskar det väsentligt möjligheten av tuberkulossmitta.

Vuosi År	Uusia kroonikkoja Nya kroniker	Kuolleita Döda	Parantuneita Botade	Rekisterissä 31. 12. I registret 31. 12. M	N-Kv	Yht.-S:ma
1965	..	..	..	1 215	290	1 505
1966	159	176	221	1 027	244	1 271
1967	108	152	182	833	205	1 038
1968	85	119	134	696	172	868
1969	70	73	131	596	137	733
1970	18	45	99	485	121	606
1971	26	29	157	354	85	439
1972	17	25	144	234	54	288
1973	12	23	116	134	27	161
1974	9	14	47	90	17	107
1975	2	6	34	56	11	67
1976	5	8	26	35	3	38
1977*	4	6	7	26	2	28

Bakteriologisesti tai kudosopillisesti varmistettuja oli keuhkotuberkuloositapauksista 1966 kaikkiaan 67.4 %, vastaava luku esim. 1970 oli 66.8 % ja 1976 suhdeluku oli vieläkin alhaisempi: 60.8 %. Kehityksellä näytää olevan selvä suunta, mutta toistaiseksi eivät löydetyt tapaukset näytä tässä suhteessa oleellisesti muuttuneen. Relapsiksi, uusiutuneeksi, katsotaan annettujen ohjeiden mukaan tautitapaus, mikä todetaan henkilössä, joka on jo aikaisemmin ollut tuberkuloosirekisterissä samassa elimessä olleen tuberkuloosin vuoksi, mutta joka on siitä poistettu taudin muuttuessa inaktiiviksi tai parannuttua. Vuonna 1967 oli tällaisia tapauksia 16.6 %, 1970 vastaavasti 15.9 % ja 1976 vain 13.1 %. Pääosa näistä on saanut hoitonsa ennen nykyisten hoitotapojen käyttöön tuloa.

RP-kuvaus, röntgenpienoiskuvaus, on tärkeimpiä keinoja taudintapausten löytämiseksi. Oheisesta yhdistelmästä saa käsityksen toiminnan laajuudesta ja tilanteen asteittaisesta parantumisesta, mikä kuvastuu löydösten vähentymisenä. Erityisen selvästi ovat vähentyneet tartunnanvaaralliset taudintapaukset, jollaisina voidaan pitää niitä, joiden tauti voidaan bateriologisesti tai kudosopillisesti varmistaa (RA 1).

Sammanlagt 67.4 % av lungtuberkulosfallen var bakteriologiskt eller histologiskt verifierade år 1966. Motsvarande siffra t.ex. 1970 var 66.8 %, och proportionstalet var ännu lägre 1976, 60.8 %. Utvecklingstrenden verkar ha klar riktning, men tills vidare syns de funna fallen inte ha väsentligen ändrats. Som relaps, återinträdande, anses enligt utfärdade direktiv ett fall, som konstateras hos en person, som redan tidigare införts i tuberkulosrgeistret på grundvalen av tuberkulos i samma organ, men som har utskrivits då sjukdomen blivit inaktiv eller botats. Under 1967 fanns sådana fall 16.6 %, 1970 resp. 15.9 % och 1976 endast 13.1 %. Huvuddelen av dem har vårdats före de nya behandlingsmetodernas ibruktagande.

RP-fotografering, skärmbildsfotografering är ett av de bästa medlen för sjukdomsfynd. Av nedanstående framställning får man en uppfattning om verksamhetens omfattning och situationens stegvisa förbättring, som återspeglas i minskning av fynd. Speciellt tydligt har de smittofarliga sjukdomsfallen minskat, vilka kan anses vara de patienter, vars sjukdom kan bekräftas bakteriologiskt eller histologiskt (RA 1).

Vuosi År	Pienoiskuvattuja Skärmbildsfotogr. av befolkn. ‰	Jälkitarkastetut Kontroll- undersökta	Löydetty uusia RA-tapauksia Upptäckta RA-fall	Niistä — Därav: Varmistettuja Verifierade	Otettu OBS-ryhmään Införda i OBS-gruppen
		1 000 kuvattua kohti — Per 1 000 fotogr.			
1966	276	12.6	1.23	0.41	0.75
1967	265	12.9	1.10	0.41	0.74
1968	283	12.1	1.08	0.43	0.51
1969	226	14.6	1.10	0.37	0.67
1970	263	10.7	0.86	0.32	0.50
1971	273	12.3	0.77	0.28	0.71
1972	260	11.6	0.73	0.31	0.41
1973	259	10.2	0.65	0.30	0.40
1974	262	10.9	0.64	0.29	0.49
1975	254	11.6	0.60	0.25	0.47
1976	244	8.8	0.62	0.31	0.39

Huomattavassa osassa maata on jo siirrytty tai ollaan siirtymässä kuvaamaan iän, aikaisemman löydöksen yms. perustein valittuja väestöryhmiä, jolloin pienemmällä kuvien määrällä voidaan saada esille valtaosa taudintapauksista. Pienois-

I en ansenlig del av landet har man redan börjat eller håller på att börja fotografera befolkningsgrupper, vilka valts på grundvalen av ålder, tidigare fynd osv., varvid man kan få fram huvuddelen av sjukdomsfall med en mindre mängd

kuvausta suoritetaan Suomessa useimpiin muihin maihin verrattuna, huomattavan suuressa määrin. Silti sen kustannusten on arvioitu olevan vain n. 2.7 % tuberkuloosista aiheutuvista välittömistä kustannuksista maassamme.

Tapauksista näyttää yhä suurempi osa tulevan esille yleissairaaloissa suoritetuissa tutkimuksissa kuten oheisesta hengityselinten tuberkuloosin löytymistä koskevasta asetelmasta voi päätellä.

bilder. Skärmbildsfotografering utförs i Finland i förhållande till de flesta andra länderna i en märkbart stor skala. Det oaktat har dess kostnader uppskattats vara blott ca 2.7 % av de omedelbara kostnader, som förorsakats av tuberkulos.

Allt större antal fall tycks komma fram i undersökningar, som utförs på lasarett, såsom det framgår i följande sammanställning.

Uudet hengityselinten tuberkuloositapaukset toteamiseen johtaneen tutkimuksen mukaan — Nya fall av tuberkulos i respirationsorganen enligt undersökning, som föranlett anteckning i tub. registret — *New cases of respiratory TB by methods of case finding*

	1966	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976
RP-joukkotutkimus — Massundersökning — *PR mass-surveys*	1 594	1 102	1 011	905	814	840	778	750
Yleissairaala — Lasarett — *General hospital*	1 103	1 070	958	1 010	1 027	944	923	878
Yksityislääkäri — Privat läkare — *Private physician*	582	385	399	304	259	208	211	179
Tub.toimisto — Tb.byrå — *TB-dispensary:*								
Potilaan oma aloite — Patientens initiativ — *Patient's initiative*	1 818	1 246	1 004	977	815	680	600	521
Kutsuttu tutkittavaksi — Kallad till undersökning — *Invited*	316	223	226	222	193	136	201	122
Yhteensä — Summa — *Total*	5 413	4 026	3 598	3 418	3 108	2 858	2 713	2 450

Tuberkuloositoimistoissa on työmäärä ajassa ja suoritteissa mitattuna pysynyt lähes ennallaan useita vuosia. Lääkäreitä oli vuoden 1970 päättyessä 61.5 (osa-aikatyössä olevat merkitty luvulla 0.5). Muuta henkilökuntaa oli tällöin 271, vastaanottoja yhteensä 565.5 tuntia ja erillisillä RP-vastaanotoilla lisäksi 192.5 tuntia viikossa. Vuonna 1976 oli lääkärien määrä täysin sama (61.5) muuta henkilökuntaa oli lähes yhtä paljon (267.5), vastaanottoja sen sijaan hieman enemmän (601 t viikossa) ja myös avoimet RP-vastaanotot olivat lisääntyneet (246 t viikossa). Tuberkuloositilanteen parantuessa on tulossa aika, jolloin toimistojen tarkoituksenmukaiseen käyttöön maan terveydenhuollon osana, on syytä kiinnittää erityistä huomiota. Toisaalta avohoidon tehokas järjestäminen on edellytyksenä kalliin ja nykyoloissa vain harvoin välttämättömän laitoshoidon supistamiselle. Kävijöiden määrä on tuberkuloositoimistoissa pysynyt suurin piirtein muuttumattomana kuten käy selville oheisesta asetelmasta:

Arbetsmängden på tuberkulosbyråerna har, mätt i tid och prestation, varit nästan oförändrad många år. Vid slutet av år 1970 fanns det 61.5 läkare (person i deltidsarbete har därvid antecknats med siffra 0.5). Antalet annan personal var 271, mottagningar sammanlagt 565.5 timmar och på separata skärmbildfotograferingsmottagningar därtill 192.5 timmar per vecka. Antalet läkare 1976 var densamma (61.5), antalet annan personal var nästan lika stort (267.5), mottagningar i stället litet mera (601 h/vecka) och också öppna RP-mottagningar hade ökat (246 h/vecka). Då tuberkulossituationen blir bättre, är en tidpunkt i antågande, då det är skäl att fästa speciell uppmärksamhet vid tuberkulosbyråernas ändamålsenliga användning i vårt lands hälsovård. Å andra sidan är det effektiva ordnandet av öppenvården en förutsättning för inskränkningen av den dyra och i nutida förhållanden endast sällan nödvändiga institutionsvården. Antalet besökare vid tuberkulosbyråerna har hållit sig oföränderlig i stora drag, som man kan se i följande framställning:

Eri kävijäryhmien käynnit tuberkuloositoimistojen vastaanotoilla — Olika besökargruppers besök på tuberkulosbyråernas mottagning — *Visits to tuberculosis dispensaries by visitor group*

	1966 (1 000)	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976
Tuberkuloosirekisteriin ja muihin luetteloihin kuuluvat — Införda i tuberkulosrekistret och i andra förteckningar — *Persons on tuberculosis register and persons on other lists*	88	89	96	92	83	75	72	64
Luetteloihin kuulumattomat — Oinförda i förteckningarna — *Persons not on lists*	210	194	199	201	192	198	219	202
Erityisellä RP-vastaanotolla käyneet — Besökare på särskild mottagning för skärmbildsfotografering — *Visitors on particular RP receptions*	158	182	205	256	259	259	262	245
Yhteensä — Summa — *Total*	456	465	500	549	534	532	553	511

Parantoloita oli Suomessa riittämättömästi vielä 1950-luvulla, mutta jo 1960-luvulla tilanne oli täysin muuttunut. Enenevä osa sairaansijoista on voitu siirtää muuhun käyttöön. Tuberkuloosilaitoksissa on vuosina 1950—77 ollut sairaansijoja seuraavasti:

1950	6 001
1955	6 375
1960	6 442
1965	5 530
1970	3 806
1971	3 727
1972	3 423
1973	3 228
1974	2 669
1975	2 573
1976	2 533
1977*	2 504

Antalet sanatorier i Finland var ännu på 1950-talet otillräckligt, men under 1960-talet har situationen förvandlats helt och hållet. En del av vårdplatserna har kunnat överföras till annan användning. Officiellt har det funnits vårdplatser för tuberkulosvården under åren 1950—77 såsom följer:

1950	6 001
1955	6 375
1960	6 442
1965	5 530
1970	3 806
1971	3 727
1972	3 423
1973	3 228
1974	2 669
1975	2 573
1976	2 533
1977 *	2 504

Lukuihin sisältyvät itsenäisten tuberkuloosilaitosten ja keskussairaaloihin liitettyjen keskusparantoloiden tuberkuloosi- ja keuhkosairauksien osastojen sairaansijat.

Tuberkuloosilaitosten toiminnasta on tietoja taulussa 4.1.13. Tarkemman kuvan laitosten hoitamista potilaista saa niistä tiedoista, jotka kerätään potilaskohtaisten poistoilmoitusten avulla lääkintöhallituksen ja tuberkuloosipiirien tarpeisiin. Tietojen käsittely tapahtuu atk:n avulla, ja eri parantoloiden toimintaa voidaan tarkastella hyvinkin yksityiskohtaisesti ja erilaisista näkökulmista. Oheisessa asetelmassa on esitetty 1971—75 poistuneiden potilaiden käyttämät hoitopäivät muutettuna sairaansijoiksi. Luvut siis ilmoittavat montako sairaansijaa on keskimäärin ollut potilasryhmien käytössä. Laskelmissa on kuormitusprosenttina käytetty lukua 100.

I siffrorna ingår självständiga tuberkulosanstalters sjukplatser och sjukplatserna vid avdelningarna för tuberkulos- och lungsjukdomar som hör till centralsjukhusen förenade centralsanatorier.

I tabell 4.1.13 ingår uppgifter över tuberkulosinrättningarnas verksamhet. En mera exakt bild av verksamheten får man från de uppgifter, vilka samlas genom utskrivningsrapporter för medicinalstyrelsens och tuberkulosdistriktens behov. Behandlingen av uppgifter sker genom användning av datamaskiner och de skilda sanatoriernas verksamhet kan granskas mycket detaljerat och ur olika synpunkter. I bifogad sammanställning har visats antalen utskrivna sanatoriepatienter under åren 1971—1975 förvandlade till vårdplatser. Talen utvisar således hur många vårdplatser i medeltal använts av patientgrupper. I kalkylerna har som belastningsprocent använts siffran 100.

Tuberkuloosilaitosten ja keskussairaaloiden tuberkuloosi- ja keuhkosairauksien osastojen sairaansijojen käyttö v. 1971—75 — Anlitandet av vårdplatser på tuberkulosinrättningar och centralsjukhusens avdelningar för tuberkulos- och lungsjukdomar åren 1971—75 — *Tuberculosis beds occupied by different patient groups. Figures are based on patient days, 1971—75 (occupancy rate: 100 per cent)*

	Miehet — Män — *Males*			Yhteensä — Summa — *Total*		
	1971	1973	1975	1971	1973	1975
Tub.osastoilla hoidettuja — Vårdade på tbc.avdelningar — *Patients of TB departments*						
Hengityselinten tub. — Tbc i resp. organen — *TB of resp. system*	1 131	785	517	1 598	1 093	704
Keuhkotuberkuloosi — Lungtuberkulos — *TB of lung*	(1 048)	(712)	(469)	(1 476)	(988)	(638)
Tub.keuhkopussintulehdus — Tub.lungsäcksinflammation — *Pleural TB*	(77)	(68)	(42)	(109)	(96)	(58)
Muu hengitysel.tub. — Annan tbc. i respirationsorganen — *Other TB of resp. system*	(6)	(5)	(6)	(13)	(9)	(8)
Muu tuberkuloosi — Annan tuberkulos — *Other forms of TB*	90	68	57	188	134	108
Tub.jälkitilat — Sena följder av tbc. — *Late effects of TB*	8	29	7	14	31	10
Tutkimuspotilaat — Undersökningspatienter — *Examination patients*	49	47	30	68	57	38
Muita keuhkosairauksia — Andra lungsjukdomar — *Other lung diseases*	129	118	87	178	156	118
Muita sairauksia — Andra sjukdomar — *Other diseases*	51	61	40	71	82	55
Muiden erikoisalojen osastoilla hoidettuja — Vårdade på övriga specialavdelningar — *Patients of other special departments*	626	787	605	1 016	1 331	1 098
Yhteensä — Summa — *Total*	2 084	1 895	1 343	3 133	2 884	2 131

Eri tavoin arvioiden on päädytty siihen, että 1980 tuberkuloosin hoitoon tarvittaisiin vain n. 500 sairaansijaa ja 1985 n. 300. Edellytyksenä on luonnollisesti potilaiden halukkuus yhteistyöhön ja tehokkaasti järjestetyt avohoidon palvelut.

Tuberkuloosin vastustamistyössä toimii valtakunnallisella tasolla erityisesti Suomen Tuberkuloosin Vastustamisyhdistys, joka tänä vuonna (1977) on toiminut 70 vuotta. Se suorittaa valistustyötä, lääkäreiden ja muun henkilökunnan jatkokoulutusta, tukee tutkimustyötä, julkaisee erityistä tuberkuloosiin (ja muihin keuhkosairauksiin) suuntautunutta tieteellistä lehteä ja yhteistyössä lääkintöhallituksen kanssa osallistuu tuberkuloositilastojen käsittelyyn. Tuberkuloosi- ja keuhkovammaisten liitto on potilasyhdistys, joka erityisesti on kiinnittänyt huomiota ammattikoulutuksen.

På olika värderingar har man kommit därhän, att man år 1980 skulle behöva för tuberkulosvården endast ca 500 och år 1985 ca 300 sjukplatser. Förutsättningen är naturligtvis patienternas samarbetsvilja och effektivt organiserade öppenvårdstjänster.

I det riksomfattande arbetet vid bekämpandet av tuberkulos fungerar speciellt Föreningen för tuberkulosens bekämpande i Finland, som i år (1977) har verkat 70 år. Den utför upplysningsarbete, fortsättningsutbildning av läkare och annan personal, stöder forskningsarbetet och publicerar en speciell tidskrift, som är orienterad på tuberkulos (och övriga lungsjukdomar) samt deltar i tuberkulosstatistikens behandling i samverkan med medicinalstyrelsen. Förbundet för tuberkulos- och lungsjuka är en patientförening, som fäst synnerligen uppmärksamhet vid yrkesutbildningen.

4.1.1 Tuberkuloosirekisteriin merkityt uudet tuberkuloositapaukset ja vuoden lopussa rekisterissä olleet tuberkuloosi-
Nya tuberkulosfall och patienter i tuberkulosregistret i slutet av året enligt tuberkulosdistrikt och -byrå åren
Registered new cases of tuberculosis and patients on tuberculosis register on 31. 12 by tuberculosis district and

Tuberkuloosipiirin n:o Tuberkulosdistriktnr. *Tuberculosis district no.*	Tuberkuloosipiiri ja -toimisto Tuberkulosdistrikt och -byrå *Tuberculosis district and dispensary*	Uudet tapaukset Nya fall *New cases*											
		Hengityselinten tuberkuloosi Tuberkulos i respirationsorganen *TB of respiratory system* (010—012.1, 012.3—012.9)						Muu tuberkuloosi Annan tuberkulos *Other forms of TB* (013—018)					
		1971		1975		1976		1971		1975		1976	
		M	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms
1	**Helsingin kaupungin piiri ja toimisto — Helsingfors stads distrikt och byrå**	**314**	**491**	**291**	**418**	**267**	**360**	**20**	**85**	**24**	**80**	**12**	**49**
4	**Raseborgs distrikt — Raaseporin piiri**												
	1 Byrå i Karis — Karjaan toimisto	18	25	4	12	14	21	4	9	1	5	—	2
	2 Byrå i Borgå — Porvoon toimisto	26	38	22	29	13	17	10	18	8	12	1	1
	3 Byrå i Åbo — Turun toimisto	12	17	3	5	5	11	1	1	—	7	—	3
	4 Byrå i Helsingfors — Helsingin toimisto	46	83	36	58	25	45	3	18	2	10	6	9
	Yhteensä — Summa — *Total*	**102**	**163**	**65**	**104**	**57**	**94**	**18**	**46**	**11**	**34**	**7**	**15**
5	**Uudenmaan piiri ja toimisto — Nylands distrikt och byrå**	**111**	**180**	**72**	**126**	**86**	**144**	**11**	**42**	**13**	**30**	**8**	**24**
6	**Varsinais-Suomen piiri — Egentliga Finlands distrikt**												
	1 Turun toimisto — Byrå i Åbo	127	206	116	193	123	181	30	67	14	45	6	33
	2 Salon toimisto — Byrå i Salo	30	52	23	44	20	32	7	16	4	13	4	12
	Yhteensä — Summa — *Total*	**157**	**258**	**139**	**237**	**143**	**213**	**37**	**83**	**18**	**58**	**10**	**45**
7	**Satakunnan piiri — Satakunta distrikt**												
	1 Porin toimisto	49	80	50	81	33	53	8	23	6	19	4	12
	2 Kankaanpään toimisto	19	30	25	35	20	23	2	10	6	12	1	7
	3 Rauman toimisto	24	44	20	33	21	35	5	15	—	12	1	4
	4 Vammalan toimisto	20	43	11	19	7	19	4	17	2	7	1	5
	Yhteensä — Summa — *Total*	**112**	**197**	**106**	**168**	**81**	**130**	**19**	**65**	**14**	**50**	**7**	**28**
8	**Tampereen piiri ja toimisto — Tammerfors distrikt och byrå**	**177**	**264**	**125**	**188**	**123**	**188**	**28**	**70**	**27**	**62**	**18**	**59**
9	**Kanta-Hämeen piiri — Centralta vastlands distrikt**												
	1 Hämeenlinnan toimisto	43	69	43	57	25	41	6	17	4	14	—	9
	2 Forssan toimisto	12	30	13	25	11	16	1	4	2	2	3	9
	3 Lahden toimisto	64	93	51	78	.	.	8	28	6	16	.	.
	4 Riihimäen toimisto	16	33	11	18	13	18	1	9	1	6	2	4
	Yhteensä — Summa — *Total*	**135**	**225**	**118**	**178**	**49**	**75**	**16**	**58**	**13**	**38**	**5**	**22**
10	**Kymen-Mikkelin piiri — Kymmene-S:t Michels distrikt**												
	1 Tiuruniemen toimisto	22	47	23	34	21	31	2	5	3	6	2	10
	2 Lappeenrannan toimisto	27	43	31	46	24	36	6	14	4	19	3	9
	3 Kotkan toimisto	48	61	30	44	37	49	9	16	5	7	2	8
	4 Kuusankosken toimisto	22	44	30	40	33	52	2	19	2	8	2	3
	5 Mikkelin toimisto	20	35	20	29	17	24	4	11	—	9	2	8
	6 Savonlinnan toimisto	17	31	33	50	12	16	—	3	2	6	4	10
	Yhteensä — Summa — *Total*	**156**	**261**	**167**	**243**	**144**	**208**	**23**	**68**	**16**	**55**	**15**	**48**
11	**Pohjois-Karjalan piiri — Norra Karelens distrikt**												
	1 Joensuun toimisto	66	95	50	82	35	52	13	29	8	25	12	27
	2 Nurmeksen toimisto	46	65	24	36	19	30	5	11	3	11	3	8
	Yhteensä — Summa — *Total*	**112**	**160**	**74**	**118**	**54**	**82**	**18**	**40**	**11**	**36**	**15**	**35**

piireittäin ja -toimistoittain vuosina 1971—76 [1])
1971—76 [1])
dispensary in 1971—76 [1])

1971—76

Yhteensä Summa *Total*			Rekisterissä 31. 12. I registret den 31. 12. *On register on 31. 12.* Hengityselinten tuberkuloosi Tuberkulos i respirationsorganen *TB of respiratory system* (010—012.1, 012.3—012.9)						Muu tuberkuloosi Annan tuberkulos *Other forms of TB* (013—018)						Yhteensä Summa *Total*		
1971	1975	1976	1971		1975		1976		1971		1975		1976		1971	1975	1976
Ms	Ms	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms	Ms	Ms	Ms
576	**498**	**409**	**919**	**1 366**	**577**	**871**	**468**	**669**	**69**	**287**	**52**	**222**	**46**	**208**	**1 653**	**1 093**	**877**
34	17	23	76	116	20	33	25	41	8	18	3	12	2	10	134	45	51
56	41	18	79	127	44	65	36	49	13	43	15	25	12	16	170	90	65
18	12	14	38	57	9	14	8	17	3	6	—	9	1	12	63	23	29
100	68	54	163	283	80	137	62	102	12	45	5	19	8	19	328	156	121
208	**138**	**109**	**356**	**583**	**153**	**249**	**131**	**209**	**36**	**112**	**23**	**65**	**23**	**57**	**695**	**314**	**266**
222	**156**	**168**	**290**	**440**	**198**	**338**	**200**	**335**	**37**	**99**	**33**	**83**	**23**	**68**	**539**	**421**	**403**
273	238	214	410	663	296	449	292	452	54	150	21	69	16	54	813	518	506
68	57	44	87	132	48	84	42	70	15	43	8	28	8	27	175	112	97
341	**295**	**258**	**497**	**795**	**344**	**533**	**334**	**522**	**69**	**193**	**29**	**97**	**24**	**81**	**988**	**630**	**603**
103	100	65	116	184	101	154	78	126	13	36	10	29	8	28	220	183	154
40	47	30	88	129	63	95	60	89	12	43	8	26	6	25	172	121	114
59	45	39	83	143	50	84	54	92	16	41	3	22	3	21	184	106	113
60	26	24	99	165	50	87	39	75	22	64	17	52	13	42	229	139	117
262	**218**	**158**	**386**	**621**	**264**	**420**	**231**	**382**	**63**	**184**	**38**	**129**	**30**	**116**	**805**	**549**	**498**
334	**250**	**247**	**530**	**825**	**426**	**628**	**347**	**514**	**73**	**206**	**67**	**163**	**55**	**148**	**1 031**	**791**	**662**
86	71	50	133	204	88	134	68	92	9	51	9	32	4	24	255	166	116
34	27	25	80	127	41	78	30	50	8	18	3	3	5	11	145	81	61
121	94	.	393	620	229	368	.	.	71	184	48	134	.	.	804	502	.
42	24	22	58	98	40	73	34	59	3	18	3	10	2	7	116	83	66
283	**216**	**97**	**664**	**1 049**	**398**	**653**	**132**	**201**	**91**	**271**	**63**	**179**	**11**	**42**	**1 320**	**832**	**243**
52	40	41	105	174	55	94	51	82	5	26	10	20	5	18	200	114	100
57	65	45	121	192	106	163	92	132	8	31	8	28	9	33	223	191	165
77	51	57	101	128	57	79	50	61	16	35	5	11	6	12	163	90	73
63	48	55	83	130	61	78	75	105	12	44	6	19	8	16	174	97	121
46	38	32	110	177	71	110	54	77	14	38	3	16	3	18	215	126	95
34	56	26	68	111	53	73	45	65	5	25	6	14	7	17	136	87	82
329	**298**	**256**	**588**	**912**	**403**	**597**	**367**	**522**	**60**	**199**	**38**	**108**	**38**	**114**	**1 111**	**705**	**636**
124	107	75	180	253	105	163	91	132	30	72	13	48	22	56	325	211	188
76	47	38	129	168	76	104	57	87	21	37	13	35	12	30	205	139	117
200	**154**	**117**	**309**	**421**	**181**	**267**	**148**	**219**	**51**	**109**	**26**	**83**	**34**	**86**	**530**	**350**	**305**

4.1.1 Jatk. — Forts. —*Cont.* 1971—76

Tuberkuloosipiirin n:o Tuberkulosdistriktnr. *Tuberculosis district no.*	Tuberkuloosipiiri ja -toimisto Tuberkulosdistrikt och -byrå *Tuberculosis district and dispensary*	Uudet tapaukset Nya fall *New cases*											
		Hengityselinten tuberkuloosi Tuberkulos i respirationsorganen *TB of respiratory system* (010—012.1, 012.3—012.9)						Muu tuberkuloosi Annan tuberkulos *Other forms of TB* (013—018)					
		1971		1975		1976		1971		1975		1976	
		M	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms
12	**Pohjois-Savon piiri — Norra Savolax distrikt**												
	1 Kuopion I toimisto	39	68	23	38	30	45	4	15	5	20	3	14
	2 Kuopion II toimisto	38	57	16	31	25	39	5	16	5	16	3	9
	3 Iisalmen toimisto	46	74	46	63	42	53	7	12	4	15	4	14
	4 Varkauden toimisto	14	25	9	12	4	6	2	3	1	2	1	4
	Yhteensä — Summa — *Total*	**137**	**224**	**94**	**144**	**101**	**143**	**18**	**46**	**15**	**53**	**11**	**41**
13	**Keski-Suomen piiri — Mellersta Finlands distrikt**												
	1 Jyväskylän toimisto	117	172	85	136	96	148	10	41	10	28	10	31
	2 Saarijärven toimisto	25	36	31	48	8	13	3	12	3	13	1	3
	Yhteensä — Summa — *Total*	**142**	**208**	**116**	**184**	**104**	**161**	**13**	**53**	**13**	**41**	**11**	**34**
14	**Härmän piiri — Härmä distrikt**												
	1 Seinäjoen toimisto	42	79	25	59	33	57	7	27	12	34	11	31
	2 Kauhajoen toimisto	40	60	38	62	23	41	4	8	7	16	5	21
	3 Lapuan toimisto	48	77	16	30	22	33	12	25	9	29	5	16
	4 Kokkolan toimisto	18	28	11	15	16	20	1	6	3	9	1	5
	Yhteensä — Summa — *Total*	**148**	**244**	**90**	**166**	**94**	**151**	**24**	**66**	**31**	**88**	**22**	**73**
15	**Vaasan piiri — Vasa distrikt**												
	1 Pietarsaaren toimisto — Byrå i Jakobstad	16	28	13	19	14	25	5	17	6	17	9	21
	2 Vaasan toimisto — Byrå i Vasa	32	54	21	37	26	42	5	17	4	16	6	13
	3 Kristiinankaup. toimisto — Byrå i Kristinestad	9	16	8	12	3	6	4	5	2	6	1	3
	Yhteensä — Summa — *Total*	**57**	**98**	**42**	**68**	**43**	**73**	**14**	**39**	**12**	**39**	**16**	**37**
16	**Keski-Pohjanmaan piiri — Mellersta Österbottens distrikt**	**80**	**131**	**49**	**69**	**40**	**73**	**15**	**52**	**11**	**34**	**6**	**24**
17	**Pohjois-Pohjanmaan piiri — Norra Österbottens distrikt**												
	1 Oulun toimisto	128	212	66	111	66	106	29	62	19	51	9	39
	2 Kajaanin toimisto	43	66	17	40	15	25	13	26	4	14	6	12
	Yhteensä — Summa — *Total*	**171**	**278**	**83**	**151**	**81**	**131**	**42**	**88**	**23**	**65**	**15**	**51**
18	**Lapin piiri — Lapplands distrikt**												
	1 Kemin toimisto	47	80	48	62	26	40	11	18	3	7	3	17
	2 Rovaniemen toimisto	57	93	46	59	54	80	8	23	3	7	4	18
	3 Kemijärven toimisto	20	26	16	26	13	25	1	9	2	4	1	3
	Yhteensä — Summa — *Total*	**124**	**199**	**110**	**147**	**93**	**145**	**20**	**50**	**8**	**18**	**8**	**38**
19	**Ålands distrikt och byrå — Ahvenanmaan piiri ja toimisto**	**7**	**17**	—	**4**	**6**	**10**	—	**8**	**2**	**3**	**1**	**3**
20	**Lahden piiri ja toimisto — Lahtis distrikt och byrå**	.	.	.	.	**44**	**69**	.	.	.	.	**4**	**18**
	Piirit yhteensä — Distriktens summa — *Total districts*	**2 242**	**3 598**	**1 741**	**2 713**	**1 610**	**2 450**	**336**	**958**	**262**	**784**	**191**	**644**

Yhteensä Summa *Total*			Rekisterissä 31. 12. I registret den 31. 12. *On register on 31. 12.* Hengityselinten tuberkuloosi Tuberkulos i respirationsorganen *TB of respiratory system* (010—012.1, 012.3—012.9)						Muu tuberkuloosi Annan tuberkulos *Other forms of TB* (013—018)						Yhteensä Summa *Total*		
1971	1975	1976	1971		1975		1976		1971		1975		1976		1971	1975	1976
Ms	Ms	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms	Ms	Ms	Ms
83	58	59	126	221	48	79	49	77	9	35	8	31	5	27	256	110	104
73	47	48	107	162	28	52	35	62	9	27	7	23	4	18	189	75	80
86	78	67	102	151	104	151	79	105	12	27	7	25	8	30	178	176	135
28	14	10	49	74	32	43	12	17	5	11	2	8	1	4	85	51	21
270	**197**	**184**	**384**	**608**	**212**	**325**	**175**	**261**	**35**	**100**	**24**	**87**	**18**	**79**	**708**	**412**	**340**
213	164	179	287	439	154	248	181	285	32	110	15	44	15	41	549	292	326
48	61	16	107	157	71	117	25	38	23	48	5	21	1	4	205	138	42
261	**225**	**195**	**394**	**596**	**225**	**365**	**206**	**323**	**55**	**158**	**20**	**65**	**16**	**45**	**754**	**430**	**368**
106	93	88	135	215	70	128	60	109	15	56	26	68	27	69	271	196	178
68	78	62	117	172	61	97	52	85	19	46	15	41	9	36	218	138	121
102	59	49	142	216	52	85	39	60	26	62	13	46	11	39	278	131	99
34	24	25	45	67	22	33	23	30	11	24	4	11	2	6	91	44	36
310	**254**	**224**	**439**	**670**	**205**	**343**	**174**	**284**	**71**	**188**	**58**	**166**	**49**	**150**	**858**	**509**	**434**
45	36	46	62	97	16	27	16	28	21	49	6	18	10	21	146	45	49
71	53	55	171	254	80	124	51	81	24	59	10	29	10	23	313	153	104
21	18	9	37	57	15	20	11	15	8	16	6	14	2	7	73	34	22
137	**107**	**110**	**270**	**408**	**111**	**171**	**78**	**124**	**53**	**124**	**22**	**61**	**22**	**51**	**532**	**232**	**175**
183	**103**	**97**	**277**	**413**	**157**	**242**	**151**	**223**	**47**	**138**	**29**	**81**	**24**	**82**	**551**	**323**	**305**
274	162	145	437	788	150	235	104	168	120	255	27	82	16	60	1 043	317	228
92	54	37	118	177	35	67	35	68	30	65	13	30	8	22	242	97	90
366	**216**	**182**	**605**	**965**	**185**	**302**	**139**	**236**	**150**	**320**	**40**	**112**	**24**	**82**	**1 285**	**414**	**318**
98	69	57	148	238	102	155	95	138	27	54	10	26	8	29	292	181	167
116	66	98	267	403	155	207	134	187	32	84	11	38	11	39	487	245	226
35	30	28	72	102	49	79	42	73	16	33	6	19	5	12	135	98	85
249	**165**	**183**	**487**	**743**	**306**	**441**	**271**	**398**	**75**	**171**	**27**	**83**	**24**	**80**	**914**	**524**	**478**
25	**7**	**13**	**15**	**25**	**3**	**7**	**6**	**13**	**1**	**10**	**2**	**6**	**2**	**5**	**35**	**13**	**18**
.	.	**87**	.	.	.	.	**215**	**336**	.	.	.	.	**32**	**106**	.	.	**442**
4 556	**3 497**	**3 094**	**7 410**	**11 440**	**4 348**	**6 752**	**3 773**	**5 771**	**1 036**	**2 869**	**591**	**1 790**	**495**	**1 600**	**14 309**	**8 542**	**7 371**

4.1.2 Tuberkuloosirekisterin merkityt hengityselinten tuberkuloosin (RA-ryhmän) uudet tapaukset sukupuolen ja Nya fall av respirationsorganens tuberkulos (RA-gruppen) införda i tuberkulosregistret enligt kön och upptäck- *Registered new cases of tuberculosis of respiratory system (RA group) by sex and way of finding in 1971—76*

Toteamistapa Upptäckningssätt *Way of finding*	Keuhkotuberkuloosi Lungtuberkulos *TB of lung* (010, 011) RA 1 + 2					
	1971		1972		1973	
	M	Ms	M	Ms	M	Ms
Tub.piirin tekemä pakollinen tutkimus — Obligatorisk undersökning utförd av tub.-distrikt — *Compulsory examination by TB district:*						
RP-joukkotutk. [3]) — Massundersökn. med skärmbild [3]) — *Mass RP exam.* [3])	637	982	573	874	508	792
Toimiston aloitteesta tehty tutkimus — På byråns initiativ utförd undersökning — *Examination made on initiative of TB dispensary*	91	154	80	145	66	106
Tartuntavaaraa koskeva tutkimus — Undersökning gällande smittofaran — *Examination concerning risk of infection:*						
Tub.lain 22 §:n mukainen — I enlighet med tub.lagens 22 § — *Under the 22 nd section of the Tuberculosis Act*	19	38	26	51	22	54
Muu työnantajan vaatima — Annan av arbetsgivare fordrad — *Other exam. demanded by employer*	16	24	16	21	11	22
Yhteensä — Summa — *Total*	**763**	**1 198**	**695**	**1 091**	**607**	**974**
Potilaan aloitteesta tehty vapaaehtoinen tutkimus — På patientens initiativ utförd frivillig undersökning — *Voluntary examination made on patient's initiative:*						
RP-joukkotutkimus — Massundersökning med skärmbild — *Mass RP examination*	105	147	55	80	62	83
Tub.toimistossa tehty tutkimus — På tuberkulosbyrån utförd undersökning — *Examination at TB dispensary*	763	766	482	789	420	667
Yleissairaalassa tehty tutkimus — På lasarett utförd undersökning — *Examination at general hospital*	476	799	537	820	537	876
Lääkärin, yksityisvastaanotolla tehty tutkimus — På läkarens privatmottagning utförd undersökning — *Examination on private reception of physician*	197	325	147	237	127	217
Yhteensä — Summa — *Total*	**1 241**	**2 037**	**1 221**	**1 926**	**1 146**	**1 843**
Kaikkiaan — Inalles — *Grand total*	**2 004**	**3 235**	**1 916**	**3 017**	**1 753**	**2 817**

	Muu hengityselinten tuberkuloosi Annan tuberkulos i respirationsorganen *Other TB of respiratory system* (012.0, 012.3—012.9) RA 3					
	1971		1972		1973	
	M	Ms	M	Ms	M	Ms
Tub.piirin tekemä pakollinen tutkimus — Obligatorisk undersökning utförd av tub.-distrikt — *Compulsory examination by TB district:*						
RP-joukkotutk. [3]) — Massundersökn. med skärmbild [3]) — *Mass RP exam.* [3])	3	7	2	5	—	4
Toimiston aloitteesta tehty tutkimus — På byråns initiativ utförd undersökning — *Examination made on initiative of TB dispensary*	1	1	1	1	4	6
Tartuntavaaraa koskeva tutkimus — Undersökning gällande smittofaran — *Examination concerning risk of infection:*						
Tub.lain 22 §:n mukainen — I enlighet med tub.lagens 22 § — *Under the 22nd section of the Tuberculosis Act*	—	1	—	—	1	1
Muu työnantajan vaatima — Annan av arbetsgivare fordrad — *Other exam. demanded by employer*	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa — *Total*	**4**	**9**	**3**	**6**	**5**	**11**
Potilaan aloitteesta tehty vapaaehtoinen tutkimus — På patientens initiativ utförd frivillig undersökning — *Voluntary examination made on patient's initiative:*						
RP-joukkotutkimus — Massundersökning med skärmbild — *Mass RP examination*	—	—	1	1	—	—
Tub.toimistossa tehty tutkimus — På tuberkulosbyrån utförd undersökning — *Examination at TB dispensary*	—	2	1	6	1	4
Yleissairaalassa tehty tutkimus — På lasarett utförd undersökning — *Examination at general hospital*	7	20	8	22	3	10
Lääkärin yksityisvastaanotolla tehty tutkimus — På läkarens privatmottagning utförd undersökning — *Examination on private reception of physician*	3	7	1	7	3	5
Yhteensä — Summa — *Total*	**10**	**29**	**11**	**36**	**7**	**19**
Kaikkiaan — Inalles — *Grand total*	**14**	**38**	**14**	**42**	**12**	**30**

[1]) Tuberkuloosilain 15 §:n mukainen tutkimus. — Undersökning i enlighet med tuberkuloslagens 15 §. — *Examination under the 15th section of*

toteamistavan mukaan vuosina 1971—76
ningssätt åren 1971—76

						Keuhkopussin tuberkuloosi Tuberkulos i lungsäcken *Pleural TB* (012.1) RA 4											
1974		1975		1976		1971		1972		1973		1974		1975		1976	
M	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms
513	819	518	754	484	727	19	22	22	26	14	18	15	19	17	21	15	19
87	117	65	105	47	63	4	5	1	1	—	—	1	1	3	6	—	—
17	44	29	65	13	23	1	1	1	3	1	2	1	1	—	—	—	3
12	21	14	23	14	32	2	2	—	—	2	2	1	1	—	1	—	—
629	**1 001**	**626**	**947**	**558**	**845**	**26**	**30**	**24**	**30**	**17**	**22**	**18**	**22**	**20**	**28**	**15**	**22**
49	77	32	54	57	73	1	2	1	1	3	3	—	2	2	2	1	1
340	537	298	486	273	406	54	87	67	100	47	58	38	58	38	55	34	40
509	799	509	801	451	732	99	139	129	168	90	141	83	131	77	109	90	126
100	169	107	176	91	134	43	67	37	60	26	37	22	36	22	33	31	41
998	**1 582**	**946**	**1 517**	**872**	**1 346**	**197**	**295**	**234**	**329**	**166**	**239**	**143**	**227**	**139**	**199**	**156**	**208**
1 627	**2 583**	**1 572**	**2 464**	**1 430**	**2 190**	**223**	**325**	**258**	**359**	**183**	**261**	**161**	**249**	**159**	**227**	**171**	**230**

						Yhteensä Summa *Total*											
1974		1975		1976		1971		1972		1973		1974		1975		1976	
M	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms	M	Ms
1	2	2	3	1	4	659	1 011	597	905	522	814	529	840	537	778	500	750
1	1	1	1	—	1	96	160	82	147	70	112	89	119	69	112	47	64
—	—	—	—	—	—	20	40	27	52	24	57	18	45	29	65	13	26
—	—	—	—	—	—	18	26	16	23	33	44	13	22	14	24	14	32
2	**3**	**3**	**4**	**1**	**5**	**794**	**1 237**	**722**	**1 127**	**629**	**1 007**	**649**	**1 026**	**649**	**979**	**574**	**872**
—	1	—	—	—	—	106	149	57	82	65	86	49	80	34	56	58	74
3	5	1	3	—	3	517	855	550	895	468	729	381	600	337	544	307	449
4	14	6	13	7	19	582	958	674	1 010	630	1 027	596	944	592	923	548	877
2	3	—	2	1	3	243	399	185	304	156	259	124	208	129	211	123	178
9	**23**	**7**	**18**	**8**	**25**	**1 448**	**2 361**	**1 466**	**2 291**	**1 319**	**2 101**	**1 150**	**1 832**	**1 092**	**1 734**	**1 036**	**1 578**
11	**26**	**10**	**22**	**9**	**30**	**2 241**	**3 598**	**2 188**	**3 418**	**1 948**	**3 108**	**1 799**	**2 858**	**1 741**	**2 713**	**1 610**	**2 450**

the Tuberculosis Act.

4.1.3 Tuberkuloosirekisteriin merkityt hengityselinten tuberkuloosin (RA-ryhmän) uudet tapaukset iän ja sukupuolen mukaan vuosina 1973—75
Nya fall av respirationsorganens tuberkulos (RA-gruppen) införda i tuberkulosregistret enligt ålder och kön åren 1973—75
Registered new cases of tuberculosis of respiratory system (RA group) by age and sex in 1973—75

Ikä Ålder *Age*	Keuhkotuberkuloosi Lungtuberkulos *TB of lung* (010, 011) RA 1			Keuhkotuberkuloosi Lungtuberkulos *TB of lung* (010, 011) RA 2			Keuhkopussin tuberkuloosi Tuberkulos i lungsäcken *Pleural TB* (012.1) RA 4			Muu hengityselinten tuberkuloosi Annan tuberkulos i respirationsorganen *Other TB of respiratory system* (012.0, 012.3—012.9) RA 3			Yhteensä Summa *Total*		
	M	N-K-*F*	Ms	M	N-K-*F*	Ms	M	N-K-*F*	Ms	M	N-K-*F*	Ms	M	N-K-*F*	Ms
1975															
0— 4	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	1	1	2
5— 9	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
10—14	—	3	3	1	1	2	3	—	3	—	—	—	4	4	8
15—19	11	11	22	10	11	21	5	3	8	1	—	1	27	25	52
20—24	44	34	78	22	29	51	8	4	12	1	1	2	75	68	143
25—29	51	33	84	27	38	65	7	6	13	2	1	3	87	78	165
30—34	47	31	78	27	35	62	11	4	15	2	—	2	87	70	157
35—39	70	31	101	23	17	40	11	4	15	1	—	1	105	52	157
40—44	88	27	115	43	20	63	16	6	22	1	2	3	148	55	203
45—49	124	35	159	69	32	101	20	8	28	1	2	3	214	77	291
50—54	122	38	160	64	34	98	13	11	24	—	2	2	199	85	284
55—59	88	34	122	38	31	69	21	5	26	1	2	3	148	72	220
60—64	120	45	165	65	30	95	12	6	18	—	2	2	197	83	280
65—69	101	47	148	51	28	79	10	2	12	—	—	—	162	77	239
70—74	82	53	135	41	29	70	10	1	11	—	—	—	133	83	216
75—79	53	47	100	36	18	54	7	4	11	—	—	—	96	69	165
80—84	21	29	50	11	10	21	3	3	6	—	—	—	35	42	77
85—	13	24	37	7	5	12	2	1	3	—	—	—	22	30	52
Yht. — S:ma — *Total*	**1 036**	**523**	**1 559**	**536**	**369**	**905**	**159**	**68**	**227**	**10**	**12**	**22**	**1 741**	**972**	**2 713**
1974															
0— 4	—	1	1	1	1	2	—	—	—	1	—	1	2	2	4
5— 9	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	1	2	1	2	3
10—14	—	2	2	5	4	9	—	2	2	2	1	3	7	9	16
15—19	22	30	52	12	20	32	9	4	13	—	—	—	43	54	97
20—24	45	37	82	31	31	62	8	15	23	—	1	1	84	84	168
25—29	57	41	98	36	33	69	8	3	11	1	3	4	102	80	182
30—34	59	35	94	24	29	53	6	3	9	—	1	1	89	68	157
35—39	72	34	106	31	41	72	16	1	17	—	—	—	119	76	195
40—44	106	30	136	42	37	79	19	6	25	—	2	2	167	75	242
45—49	142	32	174	67	53	120	20	13	33	3	—	3	232	98	330
50—54	109	40	149	66	20	86	14	8	22	1	3	4	190	71	261
55—59	95	44	139	53	23	76	16	6	22	2	1	3	166	74	240
60—64	108	49	157	58	29	87	15	7	22	—	1	1	181	86	267
65—69	88	40	128	66	27	93	12	9	21	—	1	1	166	77	243
70—74	63	46	109	53	23	76	6	9	15	—	—	—	122	78	200
75—79	44	45	89	23	20	43	4	1	5	—	—	—	71	66	137
80—84	21	23	44	8	10	18	4	1	5	—	—	—	33	34	67
85—	18	17	35	2	8	10	4	—	4	—	—	—	24	25	49
Yht. — S:ma — *Total*	**1 049**	**547**	**1 596**	**578**	**409**	**987**	**161**	**88**	**249**	**11**	**15**	**26**	**1 799**	**1 059**	**2 858**
1973															
0— 4	—	—	—	1	1	2	—	—	—	3	—	3	4	1	5
5— 9	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
10—14	—	5	5	1	4	5	1	1	2	—	—	—	2	10	12
15—19	23	28	51	16	23	39	8	7	15	1	—	1	48	58	106
20—24	57	41	98	30	23	53	22	8	30	1	2	3	110	74	184
25—29	50	43	93	37	49	86	9	5	14	—	2	2	96	99	195
30—34	40	30	70	26	32	58	11	5	16	—	2	2	77	69	146
35—39	78	33	111	36	39	75	12	8	20	—	2	2	126	82	208
40—44	89	50	139	51	38	89	19	6	25	2	3	5	161	97	258
45—49	141	62	203	65	42	107	19	8	27	—	1	1	225	113	338
50—54	130	51	181	67	40	107	24	9	33	—	2	2	221	102	323
55—59	103	39	142	70	27	97	16	4	20	1	4	5	190	74	264
60—64	148	52	200	74	42	116	16	3	19	2	—	2	240	97	337
65—69	126	38	164	66	25	91	13	6	19	1	—	1	206	69	275
70—74	72	57	129	39	19	58	7	1	8	—	—	—	118	77	195
75—79	39	40	79	26	15	41	4	2	6	—	—	—	69	57	126
80—84	27	33	60	8	14	22	1	2	3	1	—	1	37	42	86
85—	12	22	34	5	6	11	1	3	4	—	—	—	18	31	49
Yht. — S:ma — *Total*	**1 135**	**625**	**1 760**	**618**	**439**	**1 057**	**183**	**78**	**261**	**12**	**18**	**30**	**1 948**	**1 160**	**3 108**
•1972	1 271	651	1 922	645	450	1 095	258	101	359	14	28	42	2 188	1 230	3 418
•1971	1 338	800	2 138	664	432	1 096	224	101	325	15	23	38	2 241	1 356	3 597

• Dn:o — Dnr 1103/91/78.

4.1.4 Tuberkuloosirekisteriin merkityt muun kuin hengityselinten tuberkuloosin (RC-ryhmän) uudet tapaukset iän ja sukupuolen mukaan vuosina 1973—75
Nya fall av annan tuberkulos än respirationsorganens (RC-gruppen) införda i tuberkulosregistret enligt ålder och kön åren 1973—74
Registered new cases of tuberculosis other than in respiratory system (RC group) by age and sex in 1973—75

Ikä Ålder *Age*	Aivokalvon tuberkuloosi Tuberkulos i hjärnhinnan *TB of meninges* (013) RC I			Luu- ja nivel-tuberkuloosi Tuberkulos i ben och leder *TB of bones and joints* (015) RC II			Imusolmuke-tuberkuloosi Tuberkulos i lymfatiska systemet *TB of lymphatic system* (017.1) RC III			Virtsa- ja sukuelinten tuberkuloosi Tuberkulos i urogenitalorganen *TB of genito-urinary system* (016) RC IV			Muu tuberkuloosi Annan tuberkulos *Other forms of TB* (014, 017.0, 017.2—018) RC V			Yhteensä Summa *Total*		
	M	N-K *F*	Ms	M	N-K *F*	Ms	M	N-K *F*	Ms	M	N-K *F*	Ms	M	N-K *F*	Ms	M	N-K *F*	Ms
1975																		
0— 4	—	—	—	8	9	17	—	—	—	1	—	1	2	1	3	11	10	21
5— 9	—	—	—	1	—	1	1	1	2	—	—	—	1	—	1	3	1	4
10—14	—	—	—	1	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	1	2
15—19	—	—	—	—	—	—	4	2	6	—	—	—	2	1	3	6	3	9
20—24	—	—	—	1	—	1	5	3	8	—	1	1	—	—	—	6	4	10
25—29	—	—	—	2	—	2	3	4	7	1	6	7	1	3	4	7	13	20
30—34	—	—	—	—	1	1	18	18	36	4	1	5	2	2	4	24	22	46
35—39	—	—	—	—	3	3	10	16	26	4	4	8	1	3	4	15	26	41
40—44	—	1	1	5	2	7	12	26	38	8	3	11	3	3	6	28	35	63
45—49	1	1	2	3	3	6	13	27	40	12	8	20	5	7	12	34	46	80
50—54	—	—	—	5	7	12	9	24	33	14	11	25	6	15	21	34	57	91
55—59	—	—	—	3	2	5	6	40	46	6	3	9	3	10	13	18	55	73
60—64	—	2	2	4	8	12	11	40	51	3	4	7	2	13	15	20	67	87
65—69	1	—	1	3	4	7	11	37	48	6	3	9	1	12	13	22	56	78
70—74	—	—	—	1	4	5	11	39	50	1	3	4	2	7	9	15	53	68
75—79	—	1	1	1	1	2	5	29	34	2	1	3	2	3	5	10	35	45
80—84	—	—	—	2	1	3	3	16	19	1	3	4	1	6	7	7	26	33
85—	—	—	—	—	1	1	1	9	10	—	1	1	—	1	1	1	12	13
Yht. — S:ma — *Total*	**2**	**5**	**7**	**40**	**46**	**86**	**123**	**332**	**455**	**63**	**52**	**115**	**34**	**87**	**121**	**262**	**522**	**784**
1974																		
0— 4	—	—	—	4	5	9	2	—	2	—	—	—	—	—	—	6	5	11
5— 9	—	—	—	—	—	—	3	—	3	—	—	—	—	1	1	3	1	4
10—14	—	—	—	2	—	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	2	1	3
15—19	—	—	—	2	—	2	2	—	2	1	—	1	1	4	5	6	4	10
20—24	—	—	—	1	1	2	9	7	16	2	1	3	3	1	4	15	10	25
25—29	—	—	—	1	1	2	6	10	16	5	1	6	—	4	4	12	16	28
30—34	1	—	1	—	—	—	10	12	22	1	8	9	6	4	10	18	24	42
35—39	—	—	—	—	1	1	9	20	29	7	10	17	1	7	8	17	38	55
40—44	—	—	—	1	4	5	9	22	31	4	6	10	3	7	10	17	39	56
45—49	2	—	2	3	2	5	14	26	40	9	10	19	2	8	10	30	46	76
50—54	—	1	1	5	6	11	8	27	35	9	8	17	8	6	14	30	48	78
55—59	—	—	—	6	3	9	3	26	29	3	6	9	2	11	13	14	46	60
60—64	—	—	—	6	1	7	9	30	39	4	5	9	5	12	17	24	48	72
65—69	—	—	—	6	3	9	7	38	45	6	5	11	5	13	18	24	59	83
70—74	—	—	—	2	8	10	5	33	38	3	4	7	2	11	13	12	56	68
75—79	—	—	—	—	7	7	3	16	19	—	1	1	—	4	4	3	28	31
80—84	—	—	—	—	—	—	5	3	8	1	—	1	—	—	—	6	3	9
85—	—	—	—	1	1	2	—	7	7	—	2	2	—	1	1	1	11	12
Yht. — S:ma — *Total*	**3**	**1**	**4**	**40**	**43**	**83**	**104**	**278**	**382**	**55**	**67**	**122**	**38**	**94**	**132**	**240**	**483**	**723**
1973																		
0— 4	—	—	—	9	3	11	2	3	5	—	—	—	1	—	1	12	6	18
5— 9	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	1	1	1	2
10—14	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1
15—19	—	—	—	—	1	1	—	3	3	—	—	—	1	2	3	1	6	7
20—24	—	—	—	—	—	—	1	2	3	1	4	5	4	1	5	6	7	13
25—29	—	—	—	1	1	2	9	13	22	1	1	2	4	10	14	15	25	40
30—34	—	—	—	1	—	1	11	19	30	5	5	10	4	9	13	21	33	54
35—39	—	—	—	6	1	7	14	16	30	7	5	12	4	6	10	31	28	59
40—44	—	—	—	—	2	2	6	23	29	9	8	17	8	7	15	23	40	63
45—49	—	—	—	4	1	5	10	16	26	16	14	30	5	6	11	35	37	72
50—54	—	—	—	8	2	10	12	27	39	6	6	12	4	10	14	30	45	75
55—59	—	—	—	4	3	7	8	22	30	7	5	12	2	9	11	21	39	60
60—64	—	—	—	4	3	7	6	35	31	4	6	10	5	7	12	19	51	70
65—69	—	—	—	3	6	9	4	26	30	3	4	7	3	11	14	13	47	60
70—74	—	—	—	3	4	7	4	22	26	4	5	9	3	6	9	14	37	51
75—79	—	—	—	1	4	5	6	22	28	—	1	1	1	4	5	8	31	39
80—84	—	—	—	—	2	2	3	15	18	—	1	1	2	6	8	5	24	29
85—	—	—	—	—	—	—	3	3	6	—	—	—	1	1	2	4	4	8
Yht. — S:ma — *Total*	—	—	—	**44**	**33**	**77**	**100**	**268**	**368**	**63**	**65**	**128**	**53**	**95**	**148**	**260**	**461**	**721**
•1972	4	2	6	48	42	90	141	408	549	72	77	149	44	102	146	309	631	940
•1971	2	2	4	59	34	93	168	360	528	70	97	167	37	129	166	336	622	958

• Dn:o — Cnr 1104/91/78.

4.1.5 Tuberkuloositoimistoissa tehdyt tutkimukset ja toimenpiteet vuosina 1971—76
I tuberkulosbyråerna utförda undersökningar och åtgärder åren 1971—76
Examinations and measures at TB dispensaries in 1971—76

Tutkimus tai toimenpide Undersökning eller åtgärd *Examination or measure*	Määrä Antal *Number*					
	1971	1972	1973	1974	1975	1976
PR-kuvia — Skärmbilder — *RP films*	442 560	461 244	479 763	491 747	505 836	458 815
Tavallisia röntgenkuvia — Vanliga röntgenbilder — *Ordinary x-ray films*	51 978	59 300	50 785	47 458	48 476	57 077
Kerroskuvauksia — Tomogram — *Tomographies*	4 795	5 730	3 827	3 417	3 177	2 849
Veritutkimuksia — Blodundersökningar — *Hematological examinations*	127 191	130 170	124 531	113 224	109 382	97 423
Spirometrioita — Spirometries — *Spirometries*	3 578	3 331	3 364	2 831	2 781	3 169
Tuberkuliinikokeita — Tuberkulin prlv — *Tuberculin tests*	11 297	11 203	10 737	9 785	19 989	13 253
Tuberkuloosirokotuksia — Tuberkulosvaccineringar — *TB vaccinations*	339	414	490	345	271	513

4.1.6 Tuberkuloositoimistojen aloitteesta tehdyt tb.-bakteriologiset tutkimukset laboratorion mukaan vuosina 1971—74
På tuberkulosbyråernas initiativ utförda tbc-bakteriologiska undersökningar enligt laboratorium åren 1971—74
TB bacteriological examinations made on initiative of tuberculosis dispensaries by laboratory in 1971—74

Laboratorio Laboratorium *Laboratory*	Mikroskooppiset Mikroskopiska *Microscopic*	Viljelyt Odlingar *Cultures*	Resistenssi Resistens *Resistance*	Eläinkokeet Djurförsök *Animal tests*	Tyypin määritykset Typbestämningar *Determinations of type*	Yhteensä Summa *Total*
Toimiston laboratorio — Byråns laboratorium — *Laboratory of dispensary*						
1974	11 680	4 945	22	—	—	16 647
1973	11 953	5 063	21	—	—	17 037
1972	18 440	7 471	6	—	1	25 918
1971	22 194	8 179	37	—	—	30 410
Keskusparantolan laboratorio — Centralsanatoriets laboratorium — *Laboratory of central sanatoria*						
1974	49	9 197	56	—	—	9 302
1973	82	12 212	47	—	2	12 343
1972	322	14 480	50	—	—	14 852
1971	6 313	15 164	110	—	1	21 588
Valtion laboratorio — Statens laboratorium — *State laboratory*						
1974	2 823	33 291	729	5	59	36 907
1973	2 352	28 683	678	20	48	31 781
1972	2 202	32 405	1 546	14	34	36 201
1971	3 941	33 835	1 007	18	25	38 826
Muu — Annan — *Other*						
1974	353	452	—	—	—	805
1973	2 055	3 729	54	2	10	5 850
1972	489	2 259	71	1	6	2 826
1971	118	102	—	—	—	220
Yhteensä — Summa — *Total*						
1974	**14 905**	**47 885**	**807**	**5**	**59**	**63 661**
1973	**16 442**	**49 687**	**800**	**22**	**60**	**67 011**
1972	**21 453**	**56 615**	**1 673**	**15**	**41**	**79 797**
1971	**32 566**	**57 280**	**1 154**	**18**	**26**	**91 044**

4.1.7 Tuberkuloosirekisterin keuhkotuberkuloosikroonikot (RB-ryhmä) iän ja sukupuolen mukaan 31. 12. 1971—76
Lungtuberkuloskronikerna i tuberkulosregistret (RB-gruppen) enligt ålder och kön den 31. 12. 1971—76
Chronic lung tuberculosis patients (RB group) on tuberculosis register by age and sex on 31. 12. 1971—76

Ikä Ålder Age	M						Ms						Ikä Ålder Age	M						Ms					
	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1971	1972	1973	1974	1975	1976		1971	1972	1973	1974	1975	1976	1971	1972	1973	1974	1975	1976
—14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55—59	58	43	21	15	9	3	70	50	26	17	9	4
15—19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60—64	49	31	14	6	4	6	59	42	19	11	7	6
20—24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	65—69	42	22	12	7	4	3	53	28	13	8	5	3
25—29	1	1	1	1	1	—	4	3	3	1	1	—	70—74	23	20	16	13	6	5	30	26	19	13	6	5
30—34	4	2	3	2	—	—	7	3	3	3	1	—	75—79	9	9	3	2	3	1	13	11	5	2	3	1
35—39	14	5	4	3	3	2	20	7	5	3	3	2	80—84	4	4	2	2	1	—	5	6	2	2	1	—
40—44	45	25	13	7	4	2	52	32	16	11	5	3	85—	1	1	1	—	—	—	2	1	1	—	—	1
45—49	53	36	23	16	12	10	63	40	25	18	14	10	**Yht.-S:ma**												
50—54	51	35	21	16	9	3	61	39	24	18	12	3	*Total*	**354**	**234**	**134**	**90**	**56**	**35**	**439**	**288**	**161**	**107**	**67**	**38**

[1]) Varmistettu. — Verifierade. — *Verified.*
[2]) Varmistamaton. — Overifierade. — *Unverified.*

4.1.8 Pienoiskuvattujen määrä joukkotutkimuksissa vuosina 1945—76
Antal skärmbildsfotograferade vid massundersökningar åren 1945—76
Number of RP-examinees at mass examinations in 1945—76

Vuosi År *Year*	Pienoiskuvattuja Skärmbildsfotograferade *RP-examinees*	Keskiväkiluku [1]) Medelfolkmängden [1]) *Mean population* [1])	Kuvattuja 1 000 as. kohti Fotograferade per 1 000 inv. *Examinees per 1 000 pop.*	Vuosi År *Year*	Pienoiskuvattuja Skärmbildsfotograferade *RP-examinees*	Keskiväkiluku [1]) Medelfolkmängden [1]) *Mean population* [1])	Kuvattuja 1 000 as. kohti Fotograferade per 1 000 inv. *Examinees per 1 000 pop.*
1945	176 215	3 758 000	46.9	1961	1 126 791	4 461 000	252.6
1946	194 529	3 806 000	51.1	1962	1 163 437	4 491 400	259.0
1947	128 939	3 859 200	33.4	1963	1 176 813	4 523 300	260.0
1948	129 428	3 911 600	33.1	1964	1 187 924	4 548 500	261.2
1949	161 671	3 962 900	40.8	1965	1 244 248	4 563 700	272.6
1950	143 324	4 008 900	35.8	1966	1 264 899	4 580 900	276.1
1951	537 086	4 047 300	132.7	1967	1 219 932	4 605 700	264.9
1952	869 308	4 090 500	212.5	1968	1 311 148	4 626 500	283.4
1953	906 218	4 139 400	218.9	1969	1 045 428	4 623 800	226.1
1954	874 675	4 186 900	208.9	1970	1 212 634	4 612 300	263.3
1955	896 181	4 234 900	211.6	1971	1 257 396	4 612 100	272.6
1956	885 628	4 281 700	206.8	1972	1 204 137	4 639 700	259.5
1957	867 529	4 324 000	200.6	1973	1 208 462	4 666 100	259.0
1958	961 163	4 359 800	220.5	1974	1 226 470	4 690 600	261.5
1959	983 009	4 394 700	223.7	1975	1 196 811	4 711 400	254.0
1960	996 611	4 429 600	225.0	1976*	1 153 312	4 725 700	244.0

[1]) Maassa asuva väestö. — I riket bosatt befolkning. — *Resident population.*

4.1.9 Tuberkuloosipiirien suorittamat joukkotutkimukset vuosina 1971—75 [1])
Massaundersökningar med skärmbild utförda av tuberkulosdistrikten åren 1971—75 [1])
Mass RP examinations by tuberculosis district 1971—75 [1])

Tub.piirin n:o Tub.distrikt nr. *TB district no.*	Tuberkuloosipiiri Tuberkulosdistrikt *Tuberculosis district*	Pienoiskuvattuja Skärmbildsfotograferade *RP examinees*	Jälkitarkastettuja Kontrollundersökta *Control examinees*	Löydetyt tapaukset Upptäckta fall *Findings* Keuhkotub.[1]) Lungtbc[1]) *TB of lung* [1]) (010, 011)	Keuhkotub.[2]) Lungtbc[2]) *TB of lung* [2]) (010, 011)	Keuhkopussin tub. Tbc i lungsäcken *Pleural TB* (012.1)	Muu hengityselinten tub. Annan tbc i resp. organen *Other TB of resp. system* (012.0, 012.3—012.9)	Toistaiseksi OBS-ryhmässä Tillsvidare i OBS-gruppen *Provisionally in OBS group*
	1975							
1	Helsingin kaupungin — Helsingfors stads	98 746	1 230	72	36	—	—	89
4	Raseborgs — Raaseporin	72 892	616	16	18	1	—	45
5	Uudenmaan — Nylands	67 956	553	7	10	—	—	13
6	Varsinais-Suomen — Egentliga Finlands	94 727	832	46	18	6	1	44
7	Satakunnan — Satakunta	87 020	1 021	29	21	1	—	45
8	Tampereen — Tammerfors	40 751	424	12	11	1	—	67
9	Kanta-Hämeen — Centraltavastlands	71 594	712	21	12	2	—	39
10	Kymen-Mikkelin — Kymmene-S:t Michels	111 650	1 985	46	17	—	—	23
11	Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	61 670	649	16	20	3	1	23
12	Pohjois-Savon — Norra Savolax	84 353	940	15	22	2	—	22
13	Keski-Suomen — Mellersta Finlands	98 422	1 088	38	39	—	—	42
14	Härmän — Härmä	78 983	1 107	18	28	5	—	22
15	Vasa — Vaasan	62 214	1 173	8	6	1	—	5
16	Keski-Pohjanmaan — Mellersta Österbottens	38 918	484	6	13	1	1	15
17	Pohjois-Pohjanmaan — Norra Österbottens	65 311	492	15	17	—	—	26
18	Lapin — Lapplands	59 190	611	29	16	—	—	40
19	Ålands — Ahvenanmaan	2 414	5	—	—	—	—	—
	Yhteensä — Summa — *Total*	**1 196 811**	**13 922**	**394**	**304**	**23**	**3**	**560**
	1974							
1	Helsingin kaupungin — Helsingfors stads	104 779	1 256	57	30	2	—	54
4	Raseborgs — Raaseporin	72 498	689	15	24	1	—	44
5	Uudenmaan — Nylands	41 048	327	11	5	—	—	15
6	Varsinais-Suomen — Egentliga Finlands	89 206	620	47	13	2	—	60
7	Satakunnan — Satakunta	95 696	496	14	11	—	—	12
8	Tampereen — Tammerfors	72 947	596	21	19	—	—	91
9	Kanta-Hämeen — Centraltavastlands	94 524	1 439	30	43	2	—	87
10	Kymen-Mikkelin — Kymmene-S:t Michels	122 828	1 367	43	28	—	—	20
11	Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	71 639	739	21	23	1	—	38
12	Pohjois-Savon — Norra Savolax	88 505	1 701	32	36	1	—	51
13	Keski-Suomen — Mellersta Finlands	92 294	1 197	32	40	1	—	47
14	Härmän — Härmä	75 103	635	23	26	1	—	26
15	Vasa — Vaasan	44 823	483	8	5	—	—	8
16	Keski-Pohjanmaan — Mellersta Österbottens	34 705	504	8	22	1	—	7
17	Pohjois-Pohjanmaan — Norra Österbottens	74 079	1 029	21	11	—	—	15
18	Lapin — Lapplands	47 417	292	29	21	1	1	21
19	Ålands — Ahvenanmaan	4 379	18	—	2	—	—	—
	Yhteensä — Summa — *Total*	**1 226 470**	**13 388**	**412**	**359**	**13**	**1**	**596**
	1973							
1	Helsingin kaupungin — Helsingfors stads	135 124	1 313	63	48	1	1	66
4	Raseborgs — Raaseporin	82 019	1 024	25	25	1	—	56
5	Uudenmaan — Nylands	36 771	231	7	11	—	—	32
6	Varsinais-Suomen — Egentliga Finlands	94 437	709	27	17	4	1	64
7	Satakunnan — Satakunta	70 589	542	23	18	1	—	4
8	Tampereen — Tammerfors	67 566	539	13	14	—	—	39
9	Kanta-Hämeen — Centraltavastlands	61 494	875	11	18	1	—	22
10	Kymen-Mikkelin — Kymmene-S:t Michels	100 844	946	39	12	—	—	11
11	Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	59 364	761	18	23	2	—	27
12	Pohjois-Savon — Norra Savolax	62 334	866	26	25	1	2	27
13	Keski-Suomen — Mellersta Finlands	94 338	1 054	33	27	2	—	58
14	Härmän — Härmä	84 883	609	45	30	1	—	15
15	Vasa — Vaasan	77 214	851	10	21	1	—	11
16	Keski-Pohjanmaan — Mellersta Österbottens	25 521	358	7	16	2	1	13
17	Pohjois-Pohjanmaan — Norra Österbottens	90 654	1 250	32	23	—	3	18
18	Lapin — Lapplands	61 691	406	17	31	1	—	22
19	Ålands — Ahvenanmaan	3 619	16	—	—	1	—	—
	Yhteensä — Summa — *Total*	**1 208 462**	**12 350**	**396**	**359**	**19**	**8**	**485**
	•1972	1 204 137	13 930	487	372	23	3	495
	•1971	1 257 396	15 463	581	358	25	6	896

[1]) Tuberkuloosilain 15 §:n mukaiset tutkimukset. — Undersökningar i enlighet med tuberkuloslagens 15 §. — *Examinations under the 15th section of the Tuberculosis Act.*
[2]) Varmistettu. — Verifierade. — *Verified.*
[3]) Varmistamaton. — Overifierade. — *Unverified.*
• Dn:o — Dnr 1105/91/78.

4.1.10 Tuberkuloosipiirien tuberkuloosihoidon sairaansijat ja sairaalasta poistettujen tuberkuloosipotilaiden hoitopäivät 1973
Tuberkulosdistriktens vårdplatser för tuberkulosvård och de från sjukhuset utskrivna tuberkulospatienternas vårddagar år 1973
Tuberculosis beds and patient days of tuberculosis patients discharged from hospitals by tuberculosis districts in 1973

Tub.piirin n:o Tub.distriktnr. *TB district no*	Tuberkuloosipiiri [1]) Tuberkulosdistrikt [1]) *Tuberculosis district* [1])	Sairaansijoja Vårdplatser *Beds*	Hoitopäiviä [2]) Vårddagar [2]) *Patient days* [2])
1	Helsingin kaupungin tub.piiri — Helsingfors stads tub.distrikt		
	Laakson sairaala (Helsinki) — Dals sjukhus (Helsingfors)	217	40 406
	Kiljavan sairaala (Nurmijärvi)	60	10 962
	Mjölbolsta sjukhus (Karis lk.) — Meltolan sairaala (Karjaan mlk.)	40	2 076
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	96	31 049
	Yhteensä — Summa — *Total*	**413**	**84 493**
4	Raseborgs tub.distrikt — Raaseporin tub.piiri		
	Mjölbolsta sjukhus (Karis lk.) — Meltolan sairaala (Karjaan mlk.)	211	16 273
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	250
	Yhteensä — Summa — *Total*	**211**	**16 523**
5	Uudenmaan tub.piiri — Nylands tub. distrikt		
	Kiljavan sairaala (Nurmijärvi)	90	20 797
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	879
	Yhteensä — Summa — *Total*	**90**	**21 676**
6	Varsinais-Suomen tub.piiri — Egentliga Finlands tub.distrikt		
	Paimion sairaala (Paimio)	107	24 232
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	16	3
	Yhteensä — Summa — *Total*	**123**	**24 235**
7	Satakunnan tub.piiri — Satakunta tub.distrikt		
	Satalinnan sairaala (Harjavalta)	275	22 297
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	884
	Yhteensä — Summa — *Total*	**275**	**23 181**
8	Tampereen tub.piiri — Tammerfors tub.distrikt		
	Tampereen keskussairaala	128	10 387
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	157
	Yhteensä — Summa — *Total*	**128**	**10 624**
9	Kanta-Hämeen tub.piiri — Centraltavastlands tub.distrikt		
	Hämeenlinnan keskussairaala	225	18 760
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	393
	Yhteensä — Summa — *Total*	**225**	**19 153**
10	Kymen-Mikkelin tub.piiri — Kymmene-S:t Michels tub.distrikt		
	Tiurun sairaala (Joutseno)	175	40 952
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	119
	Yhteensä — Summa — *Total*	**175**	**41 071**
11	Pohjois-Karjalan tub.piiri — Norra Karelens tub.distrikt		
	Pohjois-Karjalan keskussairaala (Joensuu)	102	21 417
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	53
	Yhteensä — Summa — *Total*	**102**	**21 470**
12	Pohjois-Savon tub.piiri — Norra Savolax tub.distrikt		
	Kuopion yliop. keskussairaala	201	31 570
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	82
	Yhteensä — Summa — *Total*	**201**	**31 652**
13	Keski-Suomen tub.piiri — Mellersta Finlands tub.distrikt		
	Keski-Suomen keskussairaala (Jyväskylä)	76	12 056
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	307
	Yhteensä — Summa — *Total*	**76**	**12 363**
14	Härmän tub.piiri — Härmä tub. distrikt		
	Härmän sairaala Alahärmä)	298	32 965
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	1 106
	Yhteensä — Summa — *Total*	**298**	**34 071**
15	Vasa tub.distrikt — Vaasan tub.piiri		
	Vasa centralsjukhus, Östanlid (Jakobstad — Pietarsaari)	80	7 921
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	3 514
	Yhteensä — Summa — *Total*	**80**	**11 435**
16	Keski-Pohjanmaan tub.piiri—Mellersta Österbottens tub.distrikt		
	Oulaskankaan sairaala (Oulainen)	39	16 201
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	598
	Yhteensä — Summa — *Total*	**39**	**16 799**
17	Pohjois-Pohjanmaan tub.piiri — Norra Österbottens tub.distrikt		
	Päivärinteen sairaala (Muhos)	122	30 447
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	857
	Yhteensä — Summa — *Total*	**122**	**31 304**

4.1.10 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1973

Tub.piirin n:o Tub.distriktnr. *TB district no*	Tuberkuloosipiiri [1]) Tuberkulosdistrikt [1]) *Tuberculosis district* [1])	Sairaansijoja Vårdplatser *Beds*	Hoitopäiviä [2]) Vårddagar [2]) *Patient days* [2])	Tub.piirin n:o Tub.distriktnr. *TB district no.*	Tuberkuloosipiiri [1]) Tuberkulosdistrikt [1]) *Tuberculosis district* [1])	Sairaansijoja Vårdplatser *Beds*	Hoitopäiviä [2]) Vårddagar [2]) *Patient days* [2])
18	Lapin tub.piiri — Lapplands tub. distrikt			19	Ålands tub. distrikt — Ahvenanmaan tub.piiri		
	Muurolan parantola (Rovaniemen mlk.)	280	36 542		Ålands centralsanatorium (Mariehamn — Maarianhamina)	25	1 203
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	44		**Yhteensä — Summa** — *Total*	25	1 203
	Yhteensä — Summa — *Total*	**280**	**36 586**		**(1—19) Yhteensä — Summa** — *Total*	**2 863**	**437 839**

[1]) Piirin keskusparantola on mainittu ensimmäisenä, sen jälkeen keskusparantolat, joissa piiri omistaa sairaansijoja. — Distriktets centralsanatorium har nämnts först, därefter de centralsanatorier, där distriktet äger vårdplatser. — *The central sanatorium of district is mentioned first, then the central sanatoria, where the district owns beds.*

[2]) Piirin potilaiden hoitopäivät. — Vårddagar för distriktets patienter. — *Patient days occupied by patients of district.*

[3]) Piirin potilaiden hoitopäivät muissa keskusparantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa. — Vårddagar för distriktets patienter i övriga centralsanatorier och sjukhusanstalter. — *Patient days in other central sanatoria and hospitals occupied by patients of district.*

4.1.10 Tuberkuloosipiirien tuberkuloosihoidon sairaansijat ja sairaalasta poistettujen tuberkuloosipotilaiden hoitopäivät 1974
Tuberkulosdistriktens vårdplatser för tuberkulosvård och de från sjukhuset utskrivna tuberkulospatienternas vårddagar år 1974
Tuberculosis beds and patient days of tuberculosis patients discharged from hospitals by tuberculosis districts in 1974

Tub.piirin n:o Tub.distriktnr. *TB district no*	Tuberkuloosipiiri [1]) Tuberkulosdistrikt [1]) *Tuberculosis district* [1])	Sairaansijoja Vårdplatser *Beds*	Hoitopäiviä [2]) Vårddagar [2]) *Patient days* [2])
1	Helsingin kaupungin tub.piiri — Helsingfors stads tub.distrikt		
	Laakson sairaala (Helsinki) — Dals sjukhus (Helsingfors)	217	39 441
	Kiljavan sairaala (Nurmijärvi)	60	8 599
	Mjölbolsta sjukhus (Karis lk.) — Meltolan sairaala (Karjaan mlk.)	40	3 062
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	96	31 766
	Yhteensä — Summa — *Total*	**413**	**84 760**
4	Raseborgs tub.distrikt — Raaseporin tub.piiri		
	Mjölbolsta sjukhus (Karis lk.) — Meltolan sairaala (Karjaan mlk.)	91	12 994
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	388
	Yhteensä — Summa — *Total*	**91**	**13 382**
5	Uudenmaan tub.piiri — Nylands tub. distrikt		
	Kiljavan sairaala (Nurmijärvi)	79	16 324
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	513
	Yhteensä — Summa — *Total*	**79**	**16 837**
6	Varsinais-Suomen tub.piiri — Egentliga Finlands tub.distrikt		
	Paimion sairaala (Paimio)	107	19 593
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	16	4 063
	Yhteensä — Summa — *Total*	**123**	**23 656**
7	Satakunnan tub.piiri — Satakunta tub.distrikt		
	Satalinnan sairaala (Harjavalta)	88	20 251
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	838
	Yhteensä — Summa — *Total*	**88**	**21 089**
8	Tampereen tub.piiri — Tammerfors tub.distrikt		
	Tampereen keskussairaala	66	9 449
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	517
	Yhteensä — Summa — *Total*	**66**	**9 966**
9	Kanta-Hämeen tub.piiri — Centraltavastlands tub.distrikt		
	Hämeenlinnan keskussairaala	122	22 125
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	168
	Yhteensä — Summa — *Total*	**122**	**22 293**
10	Kymen-Mikkelin tub.piiri—Kymmene-S:t Michels tub.distrikt		
	Tiurun sairaala (Joutseno)	152	29 050
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	179
	Yhteensä — Summa — *Total*	**152**	**29 229**
11	Pohjois-Karjalan tub.piiri — Norra Karelens tub.distrikt		
	Pohjois-Karjalan keskussairaala (Joensuu)	58	14 290
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	—
	Yhteensä — Summa — *Total*	**58**	**14 290**
12	Pohjois-Savon tub.piiri — Norra Savolax tub.distrikt		
	Kuopion yliop. keskussairaala	99	17 729
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	10
	Yhteensä — Summa — *Total*	**99**	**17 739**
13	Keski-Suomen tub.piiri — Mellersta Finlands tub.distrikt		
	Keski-Suomen keskussairaala (Jyväskylä)	76	9 943
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	30
	Yhteensä — Summa — *Total*	**76**	**9 973**
14	Härmän tub.piiri — Härmä tub. distrikt		
	Härmän sairaala (Alahärmä)	116	29 621
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	750
	Yhteensä — Summa — *Total*	**116**	**30 371**
15	Vasa tub.distrikt — Vaasan tub.piiri		
	Vasa centralsjukhus, Östanlid (Jakobstad — Pietarsaari)	61	5 545
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	4 062
	Yhteensä — Summa — *Total*	**61**	**9 607**
16	Keski-Pohjanmaan tub.piiri — Mellersta Österbottens tub.distrikt		
	Oulaskankaan sairaala (Oulainen)	50	15 596
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	129
	Yhteensä — Summa — *Total*	50	15 725
17	Pohjois-Pohjanmaan tub.piiri — Norra Österbottens tub.distrikt		
	Päivärinteen sairaala (Muhos)	100	20 348
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	82
	Yhteensä — Summa — *Total*	**100**	**20 430**

4.1.10 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1974

Tub.piirin n:o Tub.distriktnr. *TB district no.*	Tuberkuloosipiiri [1]) Tuberkulosdistrikt [1]) *Tuberculosis district* [1])	Sairaansijoja Vårdplatser *Beds*	Hoitopäiviä [2]) Vårddagar [2]) *Patient days* [2])	Tub.piirin n:o Tub.distriktnr. *TB district no.*	Tuberkuloosipiiri [1]) Tuberkulosdistrikt [1]) *Tuberculosis district* [1])	Sairaansijoja Vårdplatser *Beds*	Hoitopäiviä [2]) Vårddagar [2]) *Patient days* [2])
18	Lapin tub.piiri — Lapplands tub. distrikt			19	Ålands tub.distrikt — Ahvenanmaan tub.piiri		
	Muurolan parantola (Rovaniemen mlk.)	130	24 458		Ålands centralsanatorium (Mariehamn — Maarianhamina)	25	279
	Muissa parantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa — I andra sanatorier och sjukhusanstalter [3])	—	6		**Yhteensä — Summa** — *Total*	**25**	**279**
	Yhteensä — Summa — *Total*	**130**	**24 464**		**(1—19) Yhteensä — Summa** — *Total*	**1 849**	**362 198**

[1]) Piirin keskusparantola on mainittu ensimmäisenä, sen jälkeen keskusparantolat, joissa piiri omistaa sairaansijoja. — Distriktets centralsanatorium har nämnts först, därefter de centralsanatorier, där distriktet äger vårdplatser. — *The central sanatorium of district is mentioned first, then the central sanatoria, where the district owns beds.*

[2]) Piirin potilaiden hoitopäivät. — Vårddagar för distriktets patienter. — *Patient days occupied by patients of district.*

[3]) Piirin potilaiden hoitopäivät muissa keskusparantoloissa ja sairaanhoitolaitoksissa. — Vårddagar för distriktets patienter i övriga centralsanatorier och sjukhusanstalter. — *Patient days in other central sanatoria and hospitals occupied by patients of district.*

4.1.12 Tuberkuloosipiirien keskusparantoloiden keskimääräiset käyttömenot vuosina 1959—75
De genomsnittliga driftskostnaderna för tuberkulosdistriktens centralsanatorier åren 1959—75
Average running costs of central sanatoria of tuberculosis in 1959—75

Vuosi / År / *Year*	Menot hoitopäivää kohti — Utgifter per vårddag — *Costs per patient day*												
	Hallinto / Förvaltning / *Administration*	Palkkaukset / Avlöningar / *Salaries and wages*	Sosiaaliturvamaksut / Socialskyddsavgifter / *Social security payments*	Ruokatalous / Kosthållet / *Food costs*	Tutkimus- ja hoitomenot / Undersöknings- och vårdutgifter / *Costs of examination and treatment*	Lämpö, valo ja vesi / Värme, lyse och vatten / *Heat, light and water*	Kunnossapito ja uusinta / Underhåll och nyanskaffning / *Maintenance and replacements*	Pesu ja siivous / Tvätt och städning / *Laundry and cleaning*	Sekalaiset menot / Diverse utgifter / *Miscellaneous*	Vuokrat / Hyror / *Rents*	Rahoitusmenot / Finansieringsutgifter / *Financing costs*	Muu toiminta / Övrig verksamhet / *Trading activity*	Yhteensä / Summa / *Total*
	mk												
1975	·	132.85		11.30	24.41	·	11.40	3.42	[1]) 15.41				181.47
1974	·	91.44		7.52	18.63	·	7.01	2.97	[1]) 11.74				139.31
1973	·	71.33		5.97	15.76	·	5.68	2.16	[1]) 8.78				109.68
1972	0.64	59.68		5.17	13.74	3.01	5.09	1.75	1.76	0.54	0.60		91.98
1971	0.56	50.85		4.63	11.23	2.88	4.40	1.37	1.35	0.54	0.80		78.61
1970	0.47	43.19		4.41	8.92	2.31	4.13	1.08	1.09	0.42	0.15		66.17
1969	0.38	36.59		4.13	8.57	2.04	3.22	0.90	0.95	0.31	0.18		57.27
1968	0.35	31.81		3.90	7.14	1.97	3.31	0.81	0.81	0.28	0.17		50.55
1967	0.30	25.44		3.63	5.95	1.62	3.36	0.63	1.34	0.17	0.24		42.67
1966	0.25	17.71	2.84	3.38	5.72	1.43	2.74	0.55	0.99	0.06	0.13	0.16	35.97
1965	0.23	15.99	2.44	3.31	5.62	1.42	2.23	0.51	1.18	0.02	1.16	0.32	33.43
1964	0.20	13.33	2.08	2.87	4.66	1.34	2.21	0.36	0.93	0.13	0.17	0.26	28.54
1963	0.16	10.23	1.45	2.58	3.73	1.24	2.06	0.29	1.04	0.11	0.22	0.20	23.31
1962	0.13	8.47	1.10	2.30	3.30	1.17	1.56	0.22	0.54	0.42	0.22	0.04	19.47
1961	0.10	7.44	0.88	2.18	2.67	1.01	1.28	0.20	0.62	0.38	0.24	0.04	17.04
1960	0.08	7.27	0.66	2.20	1.85	1.02	0.85	0.17	0.33	0.46	0.12	0.03	15.04
1959	0.10	6.29	0.67	2.12	1.70	1.07	0.96	0.12	0.33	0.28	0.13	0.02	13.79

[1]) Sisältää myös hallinnon, lämmön, valon ja veden. — Inkl. också förvaltning, värme, lyse och vatten. — *Incl. also administration, heat, light and water.*

Lähde — Källa — *Source:* Suomen sairaalatalous. — Sjukhusekonomin i Finland. — *The economy of hospitals in Finland.*

4.1.13 Tuberkuloosilaitokset ja keskussairaaloiden tuberkuloosi- ja keuhkosairauksien osastot v. 1975
Tuberkulosinrättningar och centralsjukhusens avdelningar för tuberkulos- och lungsjukdomar år 1975
Tuberculosis hospitals and departments for tuberculosis and lung diseases in central hospitals in 1975

Tub.piirin n:o Tub.distriktnr. *TB district no*	Laitos Inrättning *Institution*	Sairaansijoja 31. 12. Vårdplatser 31. 12. *Beds 31. 12.*	Otettuja potilaita Intagningar *Admissions*	Hoitopäiviä Vårddagar *Patient days*	Keskim. hoitoaika [1] Medelvårdtid [1] *Average stay* [1]	Kuormitus % Belastning % *Occupancy %*	Tub. hoidon ss. Platser för tub.vård *Beds for TB*	Poistetut potilaat Utskrivna patienter *Discharges* Lukumäärä Antal *Number*	Poistetut potilaat Utskrivna patienter *Discharges* Hoitopäiviä Vårddagar *Patient days*	Muun hoidon ss. Platser för annan vård *Beds for other dis.*	Poistetut potilaat Utskrivna patienter *Discharges* Lukumäärä Antal *Number*	Poistetut potilaat Utskrivna patienter *Discharges* Hoitopäiviä Vårddagar *Patient days*
	1975											
	1. Keskusparantolat — Centralsanatorier — *Central sanatoria*											
1	Laakson sairaala (Helsinki) — Dals sjukhus (Hels'ngfors)	217	687	48 114	69.3	60.7	200	403	31 262	17	296	20 888
4	Mjölbolsta sjukhus (Karis) — Meltolan sairaala (Karis)	251	4 832	73 458	15.2	80.2	131	1 218	12 393	120	3 655	55 538
5	Kiljavan sairaala (Nurmijärvi)	210	516	40 281	77.7	52.6	111	256	20 535	99	265	15 843
6	Paimion sairaala (Paimio)	232	3 151	59 288	18.9	70.0	113	458	16 007	119	2 726	39 376
7	Satalinnan sairaala (Harjavalta)	321	4 067	80 659	19.8	68.8	88	424	19 615	233	3 626	62 212
8	Tampereen keskussairaalan keuhkosairauksien yksikkö (Kangasala)	115	2 239	32 440	14.5	77.3	66	265	8 789	49	373	5 884
9	Hämeenlinnan keskussairaalan keuhkosairauksien osasto (Hämeenlinna)	225	2 375	52 128	22.0	63.5	122	335	14 998	103	2 037	37 144
10	Tiurun sairaala (Joutseno)	245	2 305	71 136	30.8	79.5	152	428	27 827	93	1 893	43 445
11	Pohjois-Karjalan keskussairaalan keuhkosairauksien osasto (Kontiolahti)	68	673	15 230	22.7	61.4	58	366	9 546	10	327	5 248
12	Kuopion yliopistollisen keskussairaalan keuhkosairauksien klinikka (Siilinjärvi)	201	3 399	40 862	12.0	55.7	99	901	17 370	102	2 498	28 786
13	Keski-Suomen keskussairaalan tuberkuloosi ja keuhkosairauksien osasto (Muurame)	117	3 091	34 647	11.2	70.3	76	774	9 459	41	2 322	28 190
14	Härmän sairaala (Alahärmä)	227	5 009	68 433	13.7	82.6	116	1 255	23 486	111	3 673	42 692
15	Vasa centralsjukhus' Östanlid sjukhus avd. för lungsjukdomar (Jakobstad) — Vaasan keskussairaalan, Östanlid sjukhus, keuhkosairauksien osasto (Pietarsaari)	80	822	19 231	23.3	65.9	61	212	6 186	19	1 015	27 965
16	Oulaskankaan sairaala (Oulainen)	172	5 180	59 006	11.4	94.0	50	143	12 411	122	182	5 331
17	Päivärinteen sairaala (Muhos)	256	2 232	64 044	28.7	68.5	100	315	16 800	156	1 986	44 320
18	Ounasrinteen sairaala (Rovaniemi)	120	634	35 430	54.8	67.8	114	321	23 172	6	335	11 492
19	Ålands centralsanatorium (Mariehamn)	45	304	10 530	35.0	64.1	25	9	681	20	161	3 179
	Yhteensä — Summa — *Total*	**3 102**	**41 516**	**804 917**	**19.4**	**70.2**	**1 682**	**8 083**	**270 537**	**1 420**	**27 376**	**477 533**
	2. Muut tub.laitokset — Övriga tub.-inrättningar — *Other institutions*											
1	Hangonkadun hoitokoti (Helsinki) — Hangögatans vårdhem (Helsingfors)	96	228	29 870	131.6	85.2	96	225	26 302	—	—	—
6	Kaskelan hoitokoti (Turku) — Kaskela vårdhem (Åbo)	16	19	5 315	287.3	91.0	16	18	3 636	—	—	—
	Yhteensä — Summa — *Total*	**112**	**247**	**35 185**	**143.3**	**86.1**	**112**	**243**	**29 938**	—	—	—
	Kaikki yhteensä — Totalsumma — *Total*	**3 214**	**41 763**	**840 102**	**20.1**	**70.7**	**1 794**	**8 326**	**300 475**	**1 420**	**27 376**	**477 533**
	1974	3 386	42 919	952 394	22.1	74.8	1 849	12 415	453 454	1 537	25 741	446 140
	[2] 1973	3 800	42 932	1 068 786	24.8	79.5	2 863	13 056	552 879	937	25 592	485 731
	[2] 1972	3 955	39 994	1 118 900	27.9	77.4	2 844	13 887	665 573	1 111	22 485	452 828
	[2] 1971	4 148	33 461	1 134 092	34.0	77.4	2 940	13 454	772 767	1 208	16 909	370 871

[1]) Vuoden hoitopäivät jaettuna otettujen ja poistettujen potilaiden keskiarvolla. — Årets vårddagar dividerade med medeltalet av de inskrivna och utskrivna patienterna — *Patient days of the year divided by the mean of number of admissions and number of discharges.*

[2]) Tuberkuloosihoidon sairaansijoihin sisältyvät jakamattomien keuhko- ja tuberkuloosiosastojen kaikki sairaansijat. — Alla vårdplatser på de odelade avdelningarna för lungsjukdomar och tuberkulos är antecknade i kolumnen platser för tuberkulosvård. — *All hospital beds in undivided lung- and tuberculosis departments are included in hospital beds of tuberculosis services.*

4.2 Kansantaudit — terveydenhuollon ongelma-alueet

Periaatteessa kansanterveystyön ja sairaalatoiminnan piiriin kuuluvat kaikki ns. kansantaudit ja terveydenhuollon ongelma-alueet. Eräitä tärkeimpiä on kuitenkin syytä käsitellä erillisinä mm. siitä syystä, että vapaaehtoisilla järjestöillä on merkittävä osuus toiminnassa.

Syöpä, eli pahanlaatuiset kasvaimet on ehkä merkittävin yleismaailmallinen terveysongelma, ja se kohdistuu erityisesti vanhempiin ikäluokkiin. Lasketaan että teollistuneissa maissa keskimäärin joka neljäs kansalainen sairastuu jossakin elämänsä vaiheessa syöpään, ja yleistä on, että syöpätaudit aiheuttavat n. 20 % kuolemantapauksista.

Syöpärekisterin tilastojen mukaan nykyisin maassamme tavataan vuosittain keskimäärin 11 000—13 000 uutta syöpätapausta. Suurempaan lukuun sisältyvät myös ne syöpämuodot, joilta puuttuu syövälle tyypillinen leviämistaipumus tai se on erittäin heikko (esim. ihon tyvisolusyöpä, karsinoma "in situ" kohdun kaulan limakalvoilla) ja joita ei ole huomioitu taulussa 4.2.1. Syöpään sairastuneiden määrä tällä vuosikymmenellä jatkuvasti lisääntyy huolimata siitä, että kokonaisväestö ei sanottavasti lisäänny 1970-luvun loppupuoliskolla. Lisääntyminen selittyy ikärakenteen muutoksesta, joka seurauksena uusien syöpätapauksien vuotuinen määrä on 1960-luvun alusta noussut nykyiselleen.

Suomessa on keuhkosyöpä miesten yleisin syöpäsairaus. Sitä tavataan vuosi vuodelta enemmän, ja tätä nykyä yli 30 % kaikista miesten syöpätaudeista on keuhkosyöpää. Ainakaan toistaiseksi ei ole käytettävissä yksikertaista ja luotettavaa keinoa keuhkosyövän varhaistoteamiseen. Koska hoitotulokset ovat useimmiten huonot silloin, kun keuhkosyöpä tavanmukaisin keinoin on todettavissa, kuoleisuus keuhkosyöpään on erittäin korkea niin, että se lähentelee 1 700 kuolemantapausta vuodessa. Käytettävissä olevan tietämyksen mukaan on odotettavissa, että keuhkosyöpä yleistyy erityisesti nuoremmissa ikäryhmissä.

Toiseksi yleisin miehillä tavattava syöpäsairaus on mahalaukun syöpä. Myös tämän syöpäsairauden ennuste on huono, mikä sekin johtuu vaikeudesta todeta sairaus varhaisvaiheessa. Toisaalta on huomattava, että sairastuneisuus mahalaukun syöpään on alenemassa Suomessa samoin kuin muissakin korkean elintason maissa. Sen sijaan paksusuolen-peräsuolen syöpätapausten määrä osoittaa nousua, mikä sekin on yleinen korkean elintason maissa todetu ilmiö.

Kolmanneksi yleisin miesten syöpäsairaus on eturauhasen syöpä, johon sairastuneiden määrä on Suomessakin nousemassa mm. väestömme vanhenemisen takia.

Suomessa oli pitkään naisilla yleisimmin tavattava syöpätauti mahalaukun syöpä. Viimeisten 10 vuoden aikana siihen sairastuneiden määrä on kuitenkin vähentynyt — samoin kuin miespuolisen väestön keskuudessa. Nykyisin on naisten yleisin syöpäsairaus rintarauhasen syöpä, johon sairastuvia todetaan vuosi vuodelta enemmän ja tällä hetkellä vuosittain yli 1 000.

Toiseksi yleisin syöpäsairaus on kohtusyöpä. Kohdun kaulaosan syöpään sairastuneiden määrä on vähenemässä, kun sen sijaan kohdun runko-osan syöpään sairastuneiden määrä osoittaa nousua. Mahalaukun syöpää on naisilla lähes yhtä paljon kuin kohtusyöpää, munasarjojen syöpää noin puolet mahalaukun syöpätapauksista, ja muut syöpämuodot ovat selvästi harvinaisempia.

Käytännöllisistä syistä johtuen ei uusista syöpätapauksista saada riittävän varmoja tietoja ennen kuin 2—3 vuotta kestänyt kontrolliaika on kulunut. Tällä kertaa ovat tuoreimmat

4.2. Folksjukdomarna — hälsovårdens problemområden

I princip hör alla s.k. folksjukdomarna och hälsovårdens problemområden inom ramen av folkhälsoarbetet och sjukhusverksamheten. Det är dock skäl att behandla vissa viktigare av dem särskilt bl.a. fördenskull att de frivilliga organisationerna har en betydande andel i verksamheten.

Cancer, dvs. maligna tumörer är kanske det viktigaste globala hälsoproblem som speciellt koncentrerar sig på den befolkning vars genomsnittliga ålder är hög. Det uppskattas att i de industrialiserade länderna genomsnittligt var fjärde medborgare insjuknar i cancer vid något skede av sitt liv, och det är allmänt att cancersjukdomarna förorsakar ca 20 % av dödsfallen.

Enligt uppgifterna i cancerregistret konstateras i vårt land årligen 11 000—13 000 nya cancerfall i medeltal. I den högre siffran ingår också de cancerreformer, av vilka fattas det för cancer typiska anlaget att sprida sig eller det är synnerligen svagt (t.ex. basalcellscarcinom, carcinom "in situ" på livmodershalsens slemhinnor) och vilka inte beaktats i tabellen 4.2.1. Antalet insjuknade i cancer kommer under detta årtionde fortfarande att öka oberoende av att totalbefolkningen inte nämnvärt ökar på senare hälften av 1970-talet. Ökningen förklaras av en förändring i åldersstruktur, till följd av vilken det årliga antalet nya cancerfall har stigit till det nuvarande fr.o.m. början av 1960-talet.

I Finland är lungcancer den vanligaste cancersjukdomen hos män. Den påträffas mera år för år, och för närvarande över 30 % av alla cancersjukdomar hos män är lungcancer. Då man åtminstone tillsvidare inte förfogar över ett enkelt och tillförlitligt medel för tidigt konstaterande av lungcancer och då behandlingsresultaten oftast är dåliga när lungcancer kan konstateras med sedvanliga medel, är dödligheten i lungcancer särskilt hög så att den är nästan 1 700 dödsfall årligen. Det är att vänta på basen av den tillbudsstående kunskapen att lungcancer blir allmännare särskilt bland yngre åldersgrupper än tidigare.

Den näst allmännaste cancersjukdomen hos män är cancer i magsäcken. Prognosen också för denna cancersjukdom är dålig vilket även beror på svårigheten att konstatera sjukdomen vid ett tidigt skede. Å andra sidan bör beaktas att morbiditeten i magsäckscanser minskar i Finland såsom i andra länder med hög levnadsstandard. I stället ökar antalet cancerfall i grovtarmen-ändtarmen, vilket också är en allmän företeelse i den höga levnadsnivåns länder.

Den tredje allmännaste cancersjukdomen hos män än prostatacancer. Antalet insjuknade i den ökar också i Finland bl.a. beroende på befolkningens föråldrande.

I Finland var magsäckscancer den allmännaste cancersjukdomen hos kvinnor. Under de sista tio åren har emellertid antalet insjuknade minskat liksom också bland den manliga befolkningen. Numera är den allmännaste cancersjukdomen hos kvinnor cancer i bröstkörtel; år för år konstateras flera insjuknade och för tillfället årligen över 1 000.

Den näst allmännaste cancersjukdomen är cancer i uterus. Antalet insjuknade i cancer i servix uteri minskar, men däremot antalet insjuknade i cancer i corpus uteri ökar. Magsäckscancer finns hos kvinnor nästan lika mycket som livmoderscancer, cancer i ovarium ca hälften av magsäckscancerfall och andra cancerformer är tydligt sällsyntare.

Beroende på praktiska orsaker får man inte tillräkligt säkra uppgifter om nya cancerfall innan kontrolltiden på 2—3 år har förflutit. De färskaste uppgifterna över de nya cancer-

tiedot uusista tapauksista vuosilta 1972—73, vuodesta 1973 esitetään tietoja vain tämän julkaisun tekstiosassa, ja vuoden 1972 tiedot ovat taulussa 4.2.1. Syöpään kuolleista esitetään tekstiosassa tiedot vuosilta 1973—74 ja taulussa 4.2.2 tiedot vuosilta 1971—72. Syövän eli pahanlaatuisten kasvainten lisäksi kuolee hyvänlaatuisiin ja tarkemmin määrittelemättömiin kasvaimiin vuosittain 100—200 henkeä.

Oheisessa asetelmassa esitetään uudet syöpätapaukset ja syöpään kuolleet vuosilta 1973—74 ja lisäksi 31. 12. 1970 elossa olleet syöpää sairastavat tai sairastaneet, joiden syöpä on todettu 1953—70. Asetelmasta näkyy, miten vallitseva osa keuhkosyövällä on miesten syöpätapauksista ja asetelmasta näkyy myös, että keuhkosyövän ennuste on huono. Naisten syöpätapauksista rintasyöpä on selvästi yleisin, mutta toisaalta sen ennuste on hyvä.

fallen är denna gång för åren 1972—73. För år 1973 har uppgifterna företetts endast i publikationens textdel och uppgifterna av år 1972 finns i tabell 4.2.1. Uppgifterna över de döda i cancer av åren 1973—74 förelägges i texten och i tabellen 4.2.2. av åren 1971—72. Därtill dör årligen 100—200 personer i benigna eller ospeciserade tumörer.

I den bifogande uppställningen företes de nya cancerfallen och de döda i cancer av åren 1973—74 samt antal cancerpatienter (eller patienter, som lidit av cancer) den 31. 12. 1970, vars cancer konstaterats under åren 1953—70. I uppställningen framgår vilken dominerande ställning lungcancern har av cancerfallen hos män och uppvisar även att lungcancerns prognos är dålig. Av cancerfallen hos kvinnor är bröstcancern klart den allmännaste , men å andra sidan är prognosen god.

Uudet syöpätapaukset v. 1973 ja syöpään kuolleet v. 1973—74 sekä 31. 12. 1970 elossa olleet syöpäpotilaat syövän sijainnin mukaan — Nya cancerfall och de döda i cancer år 1973—74 samt kvarlevande cancerpatienter den 31. 12.1970 enligt tumörens läge —
— New cases of cancer and deaths from cancer in 1973—74 and surviving cancer patients at 31. 12. 1970

	Uudet tapaukset Nya fall *New cases* 1973	Kuolleet Döda *Deaths* 1973	1974	Elossa [1]) Vid liv [1]) *Surviving* [1]) 31. 12. 1970
Miehet — Män — *Males*				
Henkitorvi, keuhko, keuhkoputki — Luftstrupe, lunga, bronk — *Trachea, lung, bronchus*	1 885	1 647	1 661	2 344
Mahalaukku — Magsäck — *Stomach*	743	682	614	1 340
Eturauhanen — Prostata — *Prostate*	652	335	335	1 654
Haima — Pankreas — *Pancreas*	230	248	222	98
Virtsarakko — Urinblåsa — *Bladder*	250	112	133	756
Peräsuoli — Ändtarm — *Rectum*	204	125	131	565
Valkoveritauti — Leukemi — *Leukemia*	168	149	169	221
Paksusuoli — Grovtarm — *Large intestine*	190	126	129	527
Kurkunpää — Larynx — *Larynx*	134	63	66	1 085
Lymfoomat — Lymfom — *Lymphomas*	181	137	145	530
Munuaiset — Njure — *Kidney*	163	103	126	363
Huuli — Läpp — *Lip*	130	6	10	1 670
Ruokatorvi — Matstrupe — *Esophagus*	100	99	87	111
Muut — Övriga — *Others*	1 018	647	742	4 101
Yht. — Summa — *Total*	6 048	4 497	4 570	15 365
Naiset — Kvinnor — *Females*				
Rintarauhanen — Bröstkörtel — *Breast*	1 301	503	566	6 802
Mahalaukku — Magsäck — *Stomach*	545	531	510	907
Kohdunkaula — Cervix uteri — *Cervix uteri*	259	108	112	3 438
Kohdunrunko — Corpus uteri — *Corpus uteri*	375	147	121	2 687
Munasarja — Ovarium — *Ovary*	343	235	213	1 536
Paksusuoli — Grovtarm — *Large intestine*	351	232	223	861
Peräsuoli — Ändtarm — *Rectum*	247	154	156	811
Haima — Pankreas — *Pancreas*	268	249	263	117
Henkitorvi, keuhko, keuhkoputki — Luftstrupe, lunga, bronk — *Trachea, lung, bronchus*	181	132	157	223
Valkoveritauti — Leukemi — *Leukemia*	159	134	152	182
Munuaiset — Njure — *Kidney*	134	90	97	388
Ruokatorvi — Matstrupe — *Esophagus*	101	112	92	165
Lymfoomat — Lymfom — *Lymphomas*	122	103	124	415
Muut — Övriga — *Others*	1 440	809	870	6 188
Yht. — Summa — *Total*	5 826	3 539	3 656	24 720

[1]) Vuosina 1953—70 todetut. — Under åren 1953—70 upptäckta. — *Cases found in 1953—70.*

Miesten keuhkosyöpäkuolleisuus on Suomessa korkein Pohjoismaista kuten seuraavat luvut vuodelta 1974 osoittavat: Suomi 73.2 (100 000 miestä kohti), Tanska 69.4, Ruotsi 40.0, Norja 29.2 ja Islanti 15.6. Nykyisen käsityksen mukaan keuhkosyövän syynä on pääasiassa savukkeiden polttaminen. Tupakoinnin vastustaminen on käynnistynyt Eduskunnan hyväksyttyä 1976 ns. tupakkalain, joka rajoittaa sen mainontaa ja tekee mahdolliseksi johdetun valistustyön.

Naisilla on 20—50 ikävuoden välillä syöpään sairastumisen vaara korkeampi kuin miehillä, lapsilla ja varsinkin vanhemmissa ikäluokissa ovat miesten suhdeluvut selvästi suurempia (ks. oheinen asetelma).

Av alla nordiska länder har Finland den högsta dödligheten i lungcancer för män, såsom följande uppgifter av år 1974 utvisar: Finland 73.2 (per 100 000 män), Danmark 69.4, Sverige 40.0, Norge 29.2 och Island 15.6. Enligt opinionen är skälet huvudsakligen tobaksrökning. Bekämpandet mot rökningen har påbörjat sedan Riksdagen 1976 godkänt den s.k. tobakslagen, som begränsar tobaksreklam och möjliggör ett dirigerat upplysningsarbete.

Hos kvinnor är risken att insjukna i cancer mellan 20—50 år högre än hos män; proportionstalen i yngre och äldre årsklasser är tydligt högre hos män (se uppställningen).

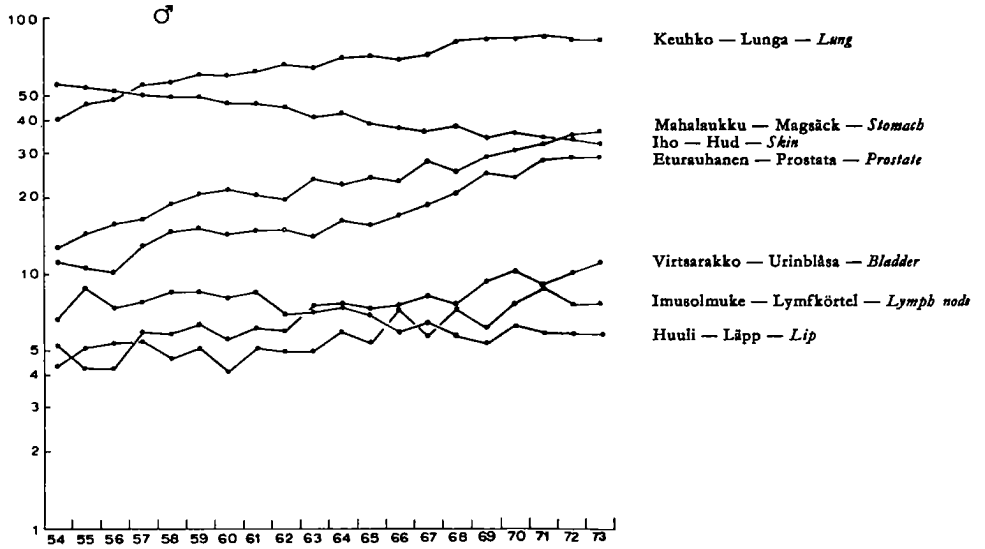

Kuvio 4.2.1 Eräiden syöpämuotojen uudet tapaukset miehillä 100 000 miestä kohti vuosina 1954—73
Fig. 4.2.1 Nya fall hos män i vissa cancerarter per 100 000 män åren 1954—73
Fig. 4.2.1 New cases of selected forms of cancer in males per 100 000 males in 1954—73

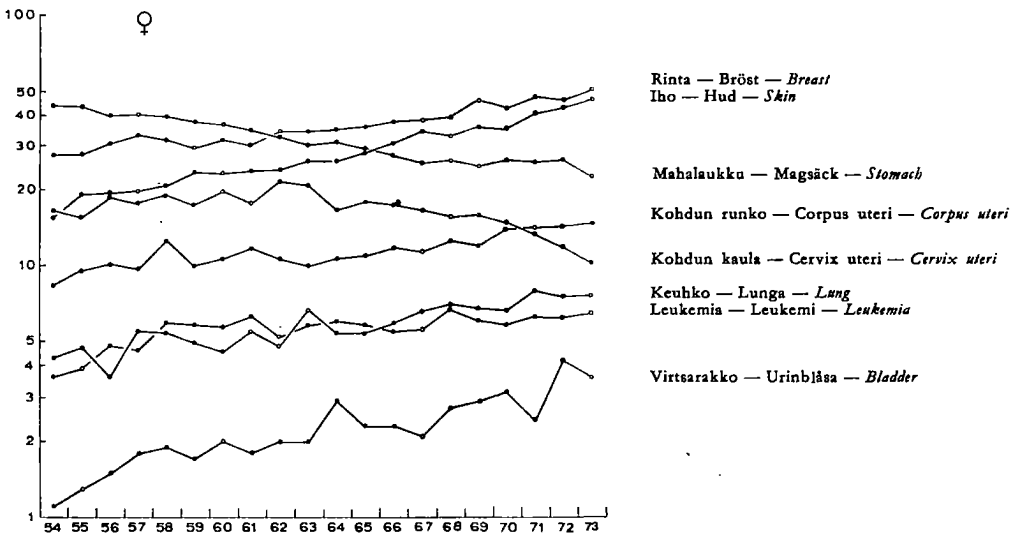

Kuvio 4.2.2 Eräiden syöpämuotojen uudet tapaukset naisilla 100 000 naista kohti vuosina 1954—73
Fig. 4.2. Nya fall hos kvinnor i vissa cancerarter per 100 000 kvinnor åren 1954—73
Fig. 4.2.2 New cases of selected forms of cancer in females per 100 000 females in 1954—73

Vuosittain (keskimäärin) todetut uudet syöpätapaukset miehillä ja naisilla v. 1966—70 — De årligen konstaterade nya cancerfallen (i medeltal) för män och kvinnor åren 1966—70 — *Yearly (average) numbers of new cases of cancer among males and females, 1966—70*

Ikä Ålder *Age*	Miehet Män *Males*	100 000:tta kohti Per 100 000 *Per 100 000*	Naiset Kvinnor *Females*	100 000:tta kohti Per 100 000 *Per 100 000*
0— 4	39	20.3	31	16.8
5— 9	22	10.7	17	9.0
10—14	22	10.0	16	8.0
15—19	31	13.4	26	11.5
20—24	39	17.9	41	19.6
25—29	37	22.7	46	29.0
30—34	56	37.6	79	55.7
35—39	91	61.9	150	103.3
40—44	156	108.8	248	164.7
45—49	246	202.4	391	271.0
50—54	425	384.0	461	338.7
55—59	763	667.3	579	409.5
60—64	1 020	1 084.8	684	548.4
65—69	991	1 469.2	709	714.8
70—74	820	1 949.0	686	960.6
75—79	542	2 297.4	559	1 247.1
80—84	269	2 470.9	369	1 566.9
85—	113	2 747.5	183	1 849.4
Yht. — S:ma — *Total*	5 682	254.9	5 275	169.7

Syöpään liittyvä tutkimus- ja valistustyö ja syövän varhaiseen toteamiseen tähtäävä toiminta on tapahtunut suuressa määrin syöpäjärjestöjen, Suomen Syöpäyhdistyksen ja Syöpäsäätiön, toimesta. Syöpäjärjestöt ovat myös perustaneet ja ylläpitäneet syöpäsairauksien hoitolaitoksia.

Edellä esitetyt tilastonumerot syövän esiintymisestä perustuvat lääkintöhallituksen Syöpärekisterin keräämiin tietoihin. Käytännössä rekisterin toiminnasta vastaa Suomen Syöpäyhdistys, joka on tarkoitukseen saanut raha-automaattivaroja. (n. 50—60 % rekisterin varsinaisista ylläpitokustannuksista). Varsinainen tutkimustoiminta rahoitetaan muilla varoilla. Suomen Syöpärekisteriä pidetään eräänä maailman parhaista. Toimintaa ohjaa toimikunta, jossa on edustettuna lääkintöhallitus, tilastokeskus, Suomen lääkäriliitto, ja Henkivakuutusyhtiöiden Yhdistys Syöpäsäätiön lisäksi.

Lääkärit, sairaanhoitolaitokset ja patologiset laboratoriot lähettävät syöpärekisterille ilmoituksen toteamistaan syöpätapauksista, vuodesta 1961 alkaen ilmoittaminen on ollut pakollista. Tilastokeskus lähettää rekisterille jäljennökset niistä kuolintodistuksista, joissa syöpä on mainittu. Lisäksi verrataan rekisteriä tilastokeskuksessa vuosittain laadittuun kuolleiden aakkoselliseen nimiluetteloon, jolloin saadaan selville syöpäpotilaiden koko kuolleisuus, kaikkien syöpäpotilaiden kuolemansyynähän ei ole syöpä. Vuosittain rekisteriin saapuu n. 60 000 erilaista ilmoitusta, koska jokaista tapausta seurataan hänen kuolemaansa saakka.

Vuonna 1976 on rekisterin yhteyteen perustettu lastenkasvain- ja luukasvain-rekisterit, joihin pyritään keräämään kliinisten tietojen lisäksi myös kudosnäyteet ja luukasvaimista myös röntgenkuvat.

Suomen Syöpäyhdistys ryhtyi 1962 järjestämään joukkotutkimuksia kohdun kaulaosan syövän esi- ja varhaisasteiden toteamiseksi. Alkuvuosien kokeiluluonteinen toiminta on siinä määrin laajentunut, että nyt toiminta kattaa koko maan. Tutkimuksiin kutsutaan kunakin vuonna 40, 45 ja 50 vuotta täyttävät naiset, usein myös nuorempiakin (useimmiten 35 vuotta täyttäviä). Tutkittavat valitaan väestörekisteristä tietokoneen avulla, joka myös huolehtii kutsukorttien lähettämisestä yms. Joukkotarkastuksissa on 1970-luvulla tutkittu keskimäärin 100 000 naista vuodessa, ja tällöin on löydetty pahanlaatuisia kasvaimia ja niiden esiasteita 0.1 %:lla tutkituista.

Tutkimukset ovat tarkastetuille maksuttomia, ja sen vuoksi osallistumisprosentti on yleensä ollut 75—80. Tutkimukset Syöpäyhdistys järjestää yhteistoiminnassa kuntien terveydenhoitoviranomaisten kanssa, ja kustannuksista ovat vastanneet asianomaiset kunnat.

Kohdun kaulaosan syövän varhaistoteamiseen pyrkivää joukkotutkimustoimintaa on harjoittanut myös Turunmaan sairaalan kuntainliitto, johon kuuluu 8 kuntaa. Esim. 1974 tarkastettiin näissä kunnissa yhteensä 266 naista.

Syöpäyhdistyksen Helsingin poliklinikalla on 1977 aloitettu maassamme ensimmäinen joukkotutkimus kohdun runko-osan syövän varhaistoteamiseksi. Tutkimus kohdistuu kaikkiin vuonna 1918 syntyneisiin helsinkiläisiin naisiin.

Vuonna 1967 perustettiin Syöpärekisterin osana toimiva Joukkotarkastusrekisteri. Sen tarkoituksena on avustaa joukkotarkastuksiin liittyvissä käytännön toimenpiteissä sekä selvittää joukkotarkastustoiminnan tarkoituksenmukaisuus seuraamalla kohdun kaulaosan syövän yleisyydessä tapahtuvia muutoksia ja joukkotarkastusten mahdollisia vaikutuksia kohdun kaulaosan syövän esiintymiseen. Viimeksi käytettäviksi saadut tiedot viittaavat siihen, että toiminnalla on ollut merkitystä.

Forsknings- och upplysningsarbetet i samband med cancer samt den verksamhet, som är inriktad på möjligast tidigt konstaterande av cancer, har till största delen ombesörjts av cancerorganisationerna, Finlands Cancerförening och Cancerstiftelsen. Cancerorganisationerna har även grundat och underhållit vårdinrättningar för vården av cancersjukdomar.

Ovan framställda statistiska uppgifter om cancerfrekvensen baserar sig på data, samlade av medicinalstyrelsens cancerregister. I praktiken ansvarar för registrets verksamhet Finlands Cancerförening, som för detta ändamål erhållit penningautomatmedel (ca 50—60 % av registrets egentliga underhållskostnader). Den egentliga forskningsverksamheten finansieras med andra medel. Finlands Cancerregister anses höra till en av de bästa i världen. Verksamheten ledes av en kommitté, i vilken finns representerade förutom Cancerstiftelsen medicinalstyrelsen, statistikcentralen, Finlands Läkarförbund och Föreningen för Livsförsäkringsbolagen.

Olika sjukvårdsinrättningar, patologiska laboratorier och läkare sänder till Cancerregistret anmälningar av konstaterade cancerfall, sedan år 1961 har anmälan varit obligatorisk. Statistikcentralen sänder till registret avskrifterna av de dödsattester, där cancer omnämnts. Därutöver jämföres registret med den alfabetiska namnförteckning, som årligen utarbetas vid Statistikcentralen, varvid cancerpatienternas totalmortalitet framkommer; alla cancerpatienters dödsorsak är ju inte cancer. Årligen anländer till registret ca 60 000 separata anmälningar, emedan varje sjukdomsfall efterföljes ända till döden.

År 1976 har i samband med registret grundats barntumör- och bentumörregister, till vilka man strävar till att samla utöver kliniska uppgifter även vävnadsprov och röntgenbilder av bentumörer.

Cancerföreningen i Finland började år 1962 organisera massundersökningar för konstaterande av livmoderhalskräftans för- och tidiga stadier. Begynnelseårens experimentartade verksamhet har utvidgat sig i sådan mån att dessa massundersökningar hade tagits i hälsovårdsprogrammet av alla kommuner. Till undersökningar inkallas årligen de kvinnor vilka fyller 40, 45 och 50 år, ofta även yngre (oftast fyllda 35 år gamla). De undersökta väljs ur befolkningsregistret med datamaskin, som även ombesörjer sändandet av inkallelsekorten. Vid massundersökningar undersöktes på 1970-talet årligen i medeltal 100 000 kvinnor och maligna tumörer och dessas förstadier hittades hos 0.1 % av de undersökta.

Undersökningarna är avgiftsfria för de undersökta, och därför har deltagningsprocenten i allmänhet varit 75—80. Cancerföreningen anordnar undersökningarna i samarbete med kommunernas hälsovårdsmyndigheter, och för kostnaderna har svarat vederbörliga kommuner.

Massundersökningsverksamhet för tidigt konstaterande av livmodershalscancer har idkat även kommunalförbundet för Åbolands sjukhus, till vilket hör åtta kommuner. T.ex. år 1974 undersöktes i dessa kommuner sammanlagt 266 kvinnor.

Vid Cancerföreningens Helsingfors poliklinik har man år 1977 påbörjat den första massundersökningen för konstaterande av cancer i corpus uteri. Undersökningen omfattar alla år 1918 i Helsingfors födda kvinnor.

År 1967 grundades Gruppundersökningsregistret, som verkar såsom en del av Cancerregistret. Dess uppgift är att bistå vid praktiska åtgärder i samband med gruppundersökningar och utreda gruppundersökningsverksamhetens ändamålsenlighet genom att följa med ändringar, vilka sker i samband med frekvensen av cancer i livmodershalsen, och den verkan gruppundersökningarna eventuellt har vid förekomsten av cancer i livmodershalsen. De senaste tillbudstående uppgifterna tyder

Ilmeisesti ainakin osittain tästä syystä on sairastuvuus kohdun kaulaosan syöpään viimeisten 10 vuoden aikana alentunut 50 % ja viimeiset tiedot osoittavat myös, että tämän syöpämuodon aiheuttamat kuolemantapaukset ovat vähentyneet 50 %.

Yleisenä tavoitteena on se, että syövän seulontatoiminta kokonaisuudessaan tieteellistä tutkimustoimintaa lukuunottamatta siirtyy kuntien tehtäväksi ja siitä suoritetaan tavanomaiset valtionavut.

Rintasyövän esi- ja varhaisasteiden löytämiseksi Kansaneläkelaitoksen autoklinikka pani Lapin läänissä 1969—73 toimeen naisten joukkotarkastuksia, jotka olivat luonteeltaan lähinnä kokeilutarkastuksia sopivan menetelmän löytämiseksi. Kaikkiaan tutkittiin noina vuosina 22 858 naista. Tutkimuksissa käytettiin röntgenkuvausta, termografiaa ja palpaatiota eli tunnustelua.

Lopullista yksimielisyyttä siitä, miten rintasyövän seulonta olisi järjestettävä ei ole vielä saavutettu, mutta asia on eri puolilla maailmaa tutkimuksen kohteena.

Syöpää voidaan tarkastella myös sairaalankäytön kannalta, yleissairaalathan lähettivät vuonna 1960 ja sittemmin vuodesta 1967 lähtien jatkuvasti, poistoilmoituksen jokaisesta sairaalasta poistetusta potilaasta. Oheisessa asetelmassa verrataan syöpäpotilaita koskevia sairaalankäyttöä kuvaavia lukuja syövän primaarisen sijainnin mukaan eriteltynä. Jotta saataisiin käsitys siitä mikä on syövän osuus kaikesta yleissairaalahoidosta, on asetelmaan otettu luvut, jotka osoittavat sairaaloiden kokonaiskäytön sekä käynteinä että potilaspäivinä. Viimeksi mainituista käytettiin syövän hoitoon 1960 n. 5.7 %, mutta 1970 suhdeluku oli lisääntynyt 8.2:ksi ja vuonna 1974 se oli 8.4. Vuonna 1960 syövän hoitoon käytettiin jatkuvasti 894 sairaansijaa, mutta 1970 jo 1 957 ja 1974 1 883. Laskelmissa on kuormitusprosenttina käytetty lukua 100.

på att verksamheten har haft betydelse. Uppenbarligen åtminstone delvis därför har morbiditeten i livmodershalscancer under det sista årtiondet sjunkit med 50 %, och de sista uppgifterna uppvisar att även dödsfallen förorsakade av denna cancerform har minskat 50 %.

Den allmänna målsättningen är att cancersållningsverksamheten i dess helhet, utom den vetenskapliga forskningen, överföres till kommunernas uppgift och för den utbetalas sedvanliga statsbidrag.

För hittande av bröstcancers för- och tidiga stadier verkställde Folkpensionsanstaltens bilklinik i Lapplands län 1969—73 massundersökningar av kvinnor, vilka till sin karaktär var närmast experimentundersökningar för finnande av en lämplig metod. Under åren 1969—73 undersöktes sammanlagt 22 858 kvinnor. Undersökningen utgjordes av röntgenbilder, termografi och palpation.

Slutlig enighet om anordnande av bröstcancersållningen har inte ännu uppnåtts, men ärendet undersökes på olika håll i världen.

Cancer kan betraktas även med tanke på anlitandet av sjukhus, lasaretten har ju år 1960 och sedermera fr.o.m. år 1967 kontinuerligt skickat en utskrivningsrapport för varje från sjukhuset utskriven patient. I följande uppställning jämförs siffror över cancerpatienternas anlitande av sjukhus specificerade enligt det primära läget. För att få en uppfattning om cancers andel i all sjukhusvård har i uppställningen tagits siffror, vilka utvisar sjukhusens totalanlitande, både som besök och patientdagar. Av de sistnämnda anlitades för vården av cancer år 1960 c. 5.7 %, men proportionstalet hade ökat år 1970 till 8.2 och år 1974 var talet 8.4. År 1960 användes för cancervården kontinuerligt 894 sjukplatser, men år 1970 redan 1 957 och år 1974 1 883. I beräkningarna har som belastningsprocent används siffran 100.

Yleissairaaloista vuosina 1960, 1970 ja 1974 poistetut syöpäpotilaat ja heidän hoitopäivänsä — Lasarettens utskrivna cancerpatienter och deras vårddagar åren 1960, 1970 och 1974 — ***Cancer patients discharged from general hospitals and their patient days in 1960, 1970 and 1974***

	Potilaat — Patienter — *Patients*			Potilaspäivät — Patientdagar *Patient days*		
	1960	1970	1974	1960	1970	1974
Henkitorvi, keuhko, keuhkoputki — Luftstrupe, lunga, bronk — *Trachea, lung, bronchus*	2 065	4 692	4 461	44 203	93 112	85 662
Rintarauhanen — Bröstkörtel — *Breast*	1 617	3 387	4 202	30 627	66 893	78 251
Mahalaukku — Magsäck — *Stomach*	2 327	3 318	3 236	44 093	70 309	71 988
Eturauhanen — Prostata — *Prostate*	535	1 355	1 910	13 236	26 280	37 149
Lymfoomat — Lymfom — *Lymphomas*	823	1 495	1 848	16 434	27 194	27 644
Kohdunrunko — Corpusuteri — *Corpus uteri*	2 391	1 414	1 697	35 940	24 328	23 702
Kohdunkaula — Livmodershals — *Cervix uteri*		1 975	1 444		30 242	20 545
Valkoveritauti — Leukemi — *Leukemia*	725	1 257	1 456	15 164	23 259	26 836
Peräsuoli — Ändtarm — *Rectum*	250	1 354	1 598	11 809	32 690	40 058
Paksusuoli — Grovtarm — *Large intestine*	534	1 065	1 308	12 278	23 122	28 887
Ruokatorvi — Matstrupe — *Esophagus*	512	843	745	9 595	23 144	15 262
Kurkunpää — Larynx — *Larynx*	448	866	708	8 259	14 216	11 768
Muu syöpä — Annan cancer — *Other cancer*	4 553	12 733	15 947	84 734	259 645	219 705
Yht. — Summa — *Total*	16 780	35 754	40 560	326 372	714 434	687 457
Koko aineisto — Hela materialet — *Total material*	472 466	701 143	727 317	5 755 078	8 729 539	8 195 357

Syöpäyhdistys on perustanut joukkotutkimuksissa otettujen solunäytteiden tutkimista varten solututkimuslaboratorioita, joita oli vuoden 1976 lopussa eri puolilla maata kaikkiaan 11 ja joissa 1976 tutkittiin 232 324 solunäytettä. Viiden laboratorion yhteydessä oli myös laboratorio jatkotutkimuksissa otet-

Cancerföreningen har grundat för undersökning av cellprov sytologiska laboratorier, vilkas antal vid slutet av 1976 i olika delar av landet var inalles 11 och i vilka 1976 undersöktes 232 324 cellprov. I samband med fem laboratorier fanns även ett laboratorium för undersökning av i massunder-

tujen kudosnäytteiden tutkimista varten, 1976 kudosnäytteitä tutkittiin 32 376. Kudostutkimuslaboratoriot palvelivat myös syöpäpoliklinikkoja, syöpäsairauksien varhaistoteamiseen keskittyneitä lääkäriasemia. Syöpäpoliklinikkoja oli maassa vuoden 1976 lopussa 9. ja niissä kävi mainittuna vuonna 69 095 potilasta. Poliklinikoista 8 oli Suomen Syöpäyhdistyksen ylläpitämiä ja yksi paikallisen syöpäyhdistyksen.

Syöpäsairauksien hoito tapahtuu enimmäkseen yleissairaaloissa, joissa oli sädehoidon sairaansijoja 31. 12. 1976 yht. 479.

Vuonna 1973 lääkintöhallitus asetti työryhmän laatimaan syöpätautien torjuntatyön yleissuunnitelmaa. Mietintö valmistui 1975 (Syöpätautien Torjuntatyön yleissuunnitelma. Lääkintöhallituksen työryhmän mietintö 1975. Moniste, 202 s. Jakaja Syöpäsäätiö). Syövän diagnostisointia ja erityisesti hoitoa varten suositellaan viiden keskuksen kehittämistä.

Reuma. Myös reuma, oireiltaan melko epäyhtenäinen joukko lihasten, nivelten, kalvojen ja jänteiden tauteja, on maassamme jokseenkin yleinen. Reuman esiintymisestä ei tosin ole saatavissa luotettavia tilastotietoja, kuten esimerkiksi tuberkuloosista ja syövästä, joita varten on luotu suhteellisen hyvin toimivat rekisteröintijärjestelmät. Mutta jos pyrkimyksenä on vain osoittaa, että reuma on todella kansantauti, riittää kun viitataan sairausvakuutustilastoon, lähinnä tilastoon kokonaan korvattavien lääkkeiden saajista. Sairausvakuutuslain mukaan eräissä vaikeissa ja pitkäaikaisissa sairauksissa tietyt lääkkeet ovat potilaalle ilmaisia, ja näihin sairauksiin kuuluvat reumataudeista nivelreuma ja selkärankareuma. Vuoden 1975 puolivälissä (30. 6.) oli tilastossa nivelreumaa sairastavia 40 815 ja selkärankareumaa sairastavia 2 691. Nivelreumaa on arvioitu olevan noin 3 %:lla väestöstä, jos lievätkin taudintapaukset otetaan huomioon (Veikko Laine: Nivelreuma, teoksessa Kuntouttaminen, Porvoo — Helsinki 1965).

Vaikka reuma onkin kansantauti, ei sitä varten ole erityislainsäädäntöä vaan hoito tapahtuu yleisten terveydenhuoltoa koskevien säädösten puitteissa. Reumasairaaloiden valtionavusta on tosin olemassa erityislaki: laki reumatautisten hoitolaitosten valtionavusta (687/51).

Reumasairauksien hoidon järjestämiseksi asetettiin vuonna 1972 työryhmä, joka jätti mietintönsä 1973.

Valtakunnallisessa suunnitelmassa sairaanhoitolaitosten toiminnan järjestämiseksi 1978—82 todetaan, että reumasairauksien hoito järjestetään sisätautien erikoisalan toimintona. Suunnitelman mukaan yliopistollisiin keskussairaaloihin ja Tampereen keskussairaalaan perustetaan tarpeelliset reumaerikoislääkärin virat. Reuman hoidosta vastaavan lääkärin tehtävä on huolehtia potilaan hoidon lisäksi reumapalveluiden alueellisesta ja yhtenäisestä kehittämisestä. Lisäksi suunnitelmassa sanotaan, että reumasairauksia potevien kirurgisen hoidon lisäämiseksi olisi tarpeellista, että erikoislääkärijohtoisissa sairaaloissa joku kirurgian osaston lääkäreistä perehtyy yksinkertaisempaan reumakirurgiaan.

Maassa on vain yksi erikoissairaala, Heinolassa sijaitseva Reumasäätiön sairaala. Tämä sairaala on tarkoitettu palvelemaan koko maata, ja sinne otetaan potilaiksi erikoishoitoa vaativat kuntouttamiskelpoiset reumasairaat. Sairaalan toiminnassa on Kansaneläkelaitoksella huomattava osuus, 317 sairaansijasta onkin sen omistuksessa 113. Lisäksi on kaksi reumasairaille tarkoitettua kuntoutuslaitosta: Reumaliiton kun-

sökning tagna vävnadsprov. År 1976 undersöktes 32 376 vävnadsprov. De histologiska laboratorierna betjänade också cancerpolikliniker, läkarstationer, vilka koncentrerat sig på tidigt konstaterande av cancersjukdomar. Vid slutet av 1976 fanns det nio cancerpolikliniker i landet och de besöktes samma år av 69 095 patienter. Åtta av poliklinikerna underhölls av Finlands Cancerförening och en av den lokala cancerföreningen.

Vården av cancersjukdomar sker mestadels på lasarett, i vilka det fanns sjukplatser för radiologi 31. 12. 1976 479.

År 1973 tillställde medicinalstyrelsen en arbetsgrupp för att avfatta en allmän plan för bekämpande av cancersjukdomar. Betänkandet blev färdigt år 1975 (Den allmänna planen för bekämpande av cancersjukdomar. Betänkandet av medicinalstyrelsens arbetsgrupp 1975. Duplicering. 202 sidor. Utdelare Cancerstiftelsen). För diagnosticering och speciellt behandling av cancer rekommenderas utvecklande av fem centra.

Reuma. Även reuma, i fråga om symptom en ganska heterogen grupp av sjukdomar i muskler, leder, hinnor och senor, är jämförelsevis allmän i vårt land. Beträffande frekvensen av reuma finns det dock inte tillförlitliga statistiska uppgifter att få i vårt land, i motsats t.ex. till tuberkulos och cancer, för vilka utarbetats förhållandevis väl funktionerande registreringssystem. Men ifall det strävas till att endast bevisa, att reuma verkligen är en folksjukdom, är det tillräckligt att hänvisa till sjukförsäkringsstatistiken, närmast statistiken över dem vilkas läkemedel ersättes helt. Enligt sjukförsäkringslagen är i bestämda svåra och långvariga sjukdomar vissa läkemedel kostnadsfria för patienten, och till dessa sjukdomar hör ledgångs- och ryggradsreuma.

Vid mitten av år 1975 (30.6) fanns i statistiken 40 815 insjuknade i ledgångsreuma och 2 691 insjuknade i ryggradsreuma. Det har uppskattats att c. 3 % av befolkningen har ledgångsreuma, om man tar i beaktande även lindrigare sjukdomsfall (Veikko Laine: Nivelreuma, i publikationen Kuntouttaminen, Porvoo—Helsinki 1965).

Ehuru reuma är en folksjukdom, finns det ingen speciallagstiftning för densamma, utan vården sker inom ramen för de allmänna bestämmelserna angående hälsovården. Visserligen finns det en speciallag om reumasjukhusens statsbidrag: lagen om statsunderstöd åt vårdanstalter för reumasjuka (687/51).

För ordnande av vården av reumasjukdomar har man 1972 tillsatt en arbetsgrupp. Dess betänkande har blivit färdigt 5. 3. 1973, och som bäst utarbetas dess verkställighetsprogram. I den riksomfattande planen för ordnande av folkhälsoarbetet 1978—82 konstaterar man, att vården av reumasjukdomar ordnas som funktion inom inremedicinsk vård. Enligt planen inrättas erforderliga specialtjänster inom reumatologi, vid universitetscentralsjukhusen och Tammerfors centralsjukhus. Det åligger för reumabehandlingen ansvarig läkare att förutom patientvården ombesörja av reumatikervårdens regionala koordinering och utvecklande. Därtill konstateras, att för att öka den kirurgiska vården av insjuknade i reumatiska sjukdomar vore det behövligt, att någon av läkarna på kirurgiska avdelningen vid specialläkarledda sjukhus skulle bli förtrogen med enklare reumakirurgi.

I landet finns endast ett stort specialsjukhus, Reumastiftelsens sjukhus i Heinola. Detta sjukhus är avsett för hela landet och där intages som patienter rehabiliteringsdugliga reumatiker, vilka fordrar specialvård. I sjukhusets verksamhet har Folkpensionsanstalten en anmärkningsvärd andel, 113 vårdplatser av 317 är i anstaltens ägo. Därtill finns det två rehabiliteringsinstitut för reumatiker: Reumaliiton kuntouttamislaitos (50

touttamislaitos (50 ss.) Kangasalla ja Keski-Suomen hoitokoti (26 ss.) Jyväskylässä.

Turun yliopistollisessa keskussairaalassa on vuoden 1966 loppupuolelta lähtien ollut erikoispoliklinikka sidekudostauteja sairastaville lapsille, joiden hoitomahdollisuudet ovat täten tuntuvasti lisääntyneet. Jyväskylässä toimii paikallisen reumayhdistyksen aloitteesta perustettu Reumatautien tutkimus- ja opetuskeskus.

Reumatautien avohoitoa varten on Reumaliitto, jonka muodostavat paikalliset reumayhdistykset, perustanut maahamme reumatoimistojen verkon. Reumatoimistoja oli vuonna 1976 toiminnassa 19. Toimistojen tarkoituksena on keskittyä varsinaisten reumatautien hoitoon, ja sen tähden ne yleensä vaativat ensi kertaa tutkittavilta potilailta lääkärin tai terveyssisaren lähetteen. Useimpien reumatoimistojen ylläpidosta vastasi kuntainliitto.

Valtakunnallisessa suunnitelmassa kansanterveystyön järjestämisestä 1978—1982 todetaan pyrittävän siihen, että reumatoimistojen palvelut turvataan kytkemällä ne hallinnollisesti terveyskeskuksiin. Näin onkin menetelty Hämeenlinnan reumatoimiston kohdalla, se liitettiin vuoden 1976 alussa Hämeenlinnan seudun terveyskeskukseen.

Vuonna 1976 kävi reumatoimistoissa 10 241 potilasta (1975 11 315), näistä oli uusia potilaita 3 004 (1975 3 421) ja käyntien kokonaismäärä oli 32 984 (1975 34 788). Keskimäärin oli vastaanotoilla 21.6 (1975 20.1) potilasta ja kukin potilas kävi vastaanotolla keskimäärin 3.2 (1975 3.0) kertaa. Reumatoimistoissa käyneillä potilailla todettiin yhteensä 12 605 (1975 13 139) sairautta, näistä oli nivelreumaa 7 492 (1975 7 209) ja selkärankareumaa 323 (1975 332). Vuonna 1975 olivat toiminnassa samat 18 reumatoimistoa kuin 1974, mutta 1976 alkoi lisäksi toimia uusi Raahen toimisto.

Vuonna 1975 aloitti toimintansa Reumaliiton hankkima, autoon sijoitettu reumaklinikka, jonka toiminta-alueena on Kainuun keskussairaalapiiri ja joka toiminnassaan on yhteistyössä Kainuun keskussairaalan kanssa. Liikkuvan reumaklinikan tarkoituksena on antaa palveluja harvaan asutuilla syrjäseuduilla, joilla on vaikea päästä terveyskeskukseen. Klinikka on varustettu fysiatrisen hoidon välinein, ja sen henkilöstöön kuuluu kaksi lääkintävoimistelijaa. Fysiatrisen hoidon ja toimintaterapian lisäksi klinikan ohjelmaan kuuluu neuvontatyö. Vuonna 1976 oli klinikan potilasmäärä 311 (1975 354), joista 255 (1975 282) sairasti nivelreumaa, loput muita reumatauteja.

Vuonna 1977 Tampereen yliopisto ja opetusministeriö tekivät päätöksen perustaa maamme ensimmäinen reumatologian oppituoli Tampereen yliopistoon vuoden 1978 alusta.

Tapaturmat. Yleisyytensäkin vuoksi voidaan tapaturmat hyvin rinnastaa kansantauteina pidettäviin sairauksiin. Erilaisista tapaturmista kuuluvat jatkuvan tilastoinnin piiriin tieliikennetapaturmat ja työtapaturmat, joista sen tähden on saatavilla melko runsaasti tietoa. Tosin nämä tilastot eivät sisällä aivan kaikkia tieliikenne- ja työtapaturmia. Kuolemansyytilasto on peittävyydeltään huomattavasti parempi, koska siitä ei systemaattisesti jää pois mitään tapaturmien ryhmää, mutta se antaa tietoa vain vaikeimmista tapauksista, jotka ovat johtaneet kuolemaan. Valtaosa tapaturmien uhreista jää eloon joko invalidina tai täysin parantuneena.

Tässä julkaisussa nojaudutaan Tilastokeskuksen, sosiaali- ja terveysministeriön tutkimusosaston ja työsuojeluhallituksen keräämiin tapaturmatilastoihin.

vårdplatser) i Kangasala och Keski-Suomen hoitokoti (26 vårdplatser) i Jyväskylä.

Från och med slutet av år 1966 har i Åbo universitetscentralsjukhus funnits en specialpoliklinik för barn vilka insjuknat i bindvävssjukdomar, vilkas vårdmöjligheter härigenom märkbart ökat. I Jyväskylä fungerar Reumasjukdomarnas forsknings- och undervisningscentral, som grundats på den lokala reumaföreningens initiativ.

För den öppna vården av reumasjukdomar har Reumaförbundet, som bildas av lokala reumaföreningar, i vårt land grundat ett nät av reumabyråer. Under året 1976 var antalet verksamma byråer 18. Avsikten med byråerna är att koncentrera sig på vården av de egentliga reumasjukdomarna och därför fordrar de i allmänhet av de patienter, vilka kommer till undersökning för första gången en remiss given av läkare eller hälsosyster. För underhållet av de flesta reumabyråerna ansvarade kommunalförbunden.

I den riksomfattande planen för ordnande av folkhälsoarbetet 1978—82 konstateras, att man strävar till att garantera reumabyråernas tjänster genom att förvaltningsmässigt sammanföra dem med hälsovårdscentralerna. Så har man förfarit för Tavastehus reumabyrås vidkommande; den fogades vid början av 1976 till Tavastehusnejdens hälsovårdscentral.

Reumabyråerna besöktes år 1976 av 10 241 patienter (1975 11 315), av dem var nya patienter 3 004 (1975 3 421), vilkas totalantal besök var 32 984 (1975 34 788). I medeltal fanns 21.6 patienter på mottagningar (1975 20.1) och varje patient besökte mottagning i medeltal 3.2 (1975 3.0) gånger. Hos de patienter, som besökte reumabyråer, konstaterades sammanlagt 12 605 (1975 13 139) sjukdomar, av vilka antalet ledgångsreumatism var 7 492 (1975 7 209) och antalet ryggradsreumatism 323 (1975 332). Under år 1975 var samma byråer verksamma som under år 1974, men år 1976 påbörjade Brahestads byrå sin verksamhet.

År 1975 påbörjade sin verksamhet en av Reumaförbundet anskaffad, i en bil placerad reumaklinik, vars verksamhetsområde är Kajanalands centralsjukhusdistrikt och vars verksamhet sker i samarbete med Kajanalands centralsjukhus. Den rörliga reumaklinikens avsikt är att meddela tjänster på glest befolkade, avsides belägna trakter, varifrån det är svårt att fara till hälsovårdscentral. Kliniken är försedd med materiel för fysiatrisk vård och till dess personal hör två medikalgymnaster. Förutom fysiatrisk vård och sysselsättningsterapi hör rådgivningsarbete till klinikens program. Antalet patienter år 1976 var 311 (1975 354), av vilka 255 (1975 282) var insjuknade i ledgångsreumatism, resten i andra reumasjukdomar.

År 1977 beslöt Tammerfors universitet och undervisningsministeriet från början av år 1978 grunda vårt lands första lärostol i reumatologi vid Tammerfors universitet.

Olycksfall. Redan på grund av sin höga frekvens kan olycksfallen väl jämställas med sådana sjukdomar, som anses vara folksjukdomar. Av olika olycksfall föres kontinuerlig statistik över vägtrafik- och arbetsolycksfall, av vilka därför kan erhållas ganska mycket uppgifter. Dock innehåller denna statistik ej alla vägtrafik- och arbetsolycksfall. Dödsorsaksstatistiken täcker märkbart bättre, emedan från den ingen grupp av olycksfall systematiskt bortlämnas, men den ger uppgifter endast beträffande de svåraste fallen med döden som följd. Huvuddelen av olycksfallsoffren blir vid liv antingen som invalider eller fullt återställda.

I denna publikation stöder man sig på Statistikcentralens, forskningsavdelningens vid social- och hälsovårdsministeriet samt arbetarskyddsstyrelsens olycksfallsstatistiker.

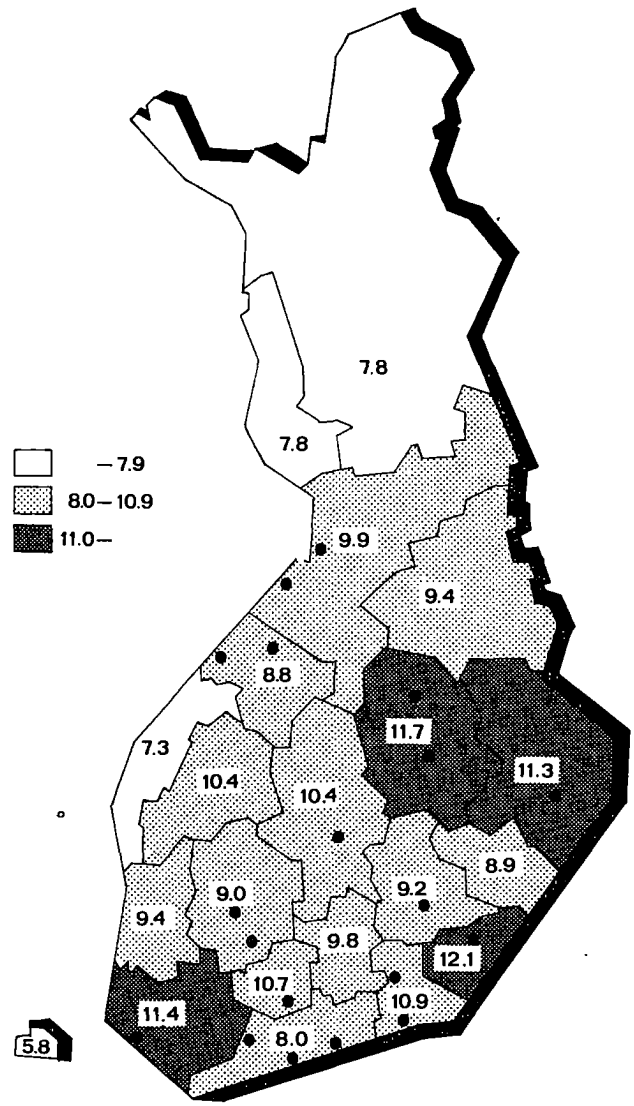

Kuvio 4.2.3 Reumatoimistojen sijainti ja nivelreumaa tai selkärankareumaa sairastavat kokonaan korvattavien lääkkeiden saajat 1 000 asukasta kohti keskussairaalapiireittäin vuonna 1976

Fig. 4.2.3 Reumadispensärernas läge och insjuknade i reumatoid artrit eller spondylartrit, vilkas mediciner ersättes helt, per 1 000 invånare centralsjukhusdistriktsvis år 1976

Fig. 4.2.3 Situation of rheumatism dispensaries and recipients of fully reimbursed medicines due to arthritis rheumatoides and spondylarthritis per 1 000 persons by central hospital district in 1976

● Toimisto — Byrå — *Dispensary*

Koska mainitut tilastot sisältyvät itsenäisinä niteinä (Tilastotiedotus LI: Tieliikennevahingot, SVT XXVI A: Työtapaturmat ja SVT VI B: Kuolemansyyt) Suomen Virallisen Tilaston tai Tilastokeskuksen julkaisusarjoihin, on tässä yhteydessä tyydytty esittämään niistä ainoastaan eräitä tärkeimpiä kohtia. Tapaturmista saadaan tietoja myös lääkintöhallituksen keräämistä sairaaloiden poistoilmoituksista, joissa on erityisesti otettu huomioon tapaturmat. Aineistoa on käytetty pääasiassa tutkimuksiin. Esim. Lääkintöhallituksen tutkimuksia-sarjassa ilmestyi vuonna 1972 tutkimus (Pär Slätis: Tapaturmapotilaiden sairaansijatarve, Helsinki 1972. 46 s.), jossa tarkastellaan tapaturmapotilaiden yleissairaalahoitoa Uudenmaan läänissä ja esitetään ennuste vuodelle 1980.

Julkisuudessa esiintyy myös muiden laatimia tilastoja, jotka jonkin verran poikkeavat edellä mainittujen laitosten valmistamista tilastoista.

Tässä julkaisussa on tieliikennevahingoista tietoja tauluissa 4.2.3—4.2.7 ja tapaturmaisista kuolemista taulussa 4.2.3. Työtapaturmista on tietoja vain tekstiosassa.

Tapaturmaisista kuolemista muodostivat 1974 suurimman ryhmän moottoriajoneuvotapaturmissa kuolleet: 846 mikä on tuntuvasti pienempi luku kuin 1973 jolloin se oli 1 112. Näi-

Emedan nämnda statistik ingår såsom självständiga band i publikationsserierna av Finlands Officiella Statistik (Statistiska uppgifter LI: Vägtrafikolycksfall. SVT XXVI A: Olycksfall i arbete och SVT VI B: Dödsorsaker), har i detta sammanhang framställts endast vissa viktigaste punkter av dem. Beträffande olyckor erhålls uppgifter även från de av medicinalstyrelsen samlade sjukhusen utskrivningsrapporter, i vilka olyckor speciellt iakttagits. Materialet har i huvudsak använts för forskningsändamål. T.ex. i serien Medicinalstyrelsens undersökningar utkom 1972 en studie (Pär Slätis: Olycksfallspatienternas vårdplatsbehov, Helsingfors 1972, 46 s.), i vilken granskas vården av olycksfallspatienter på allmänna sjukhus i Nylands län, och framställs en prognos för år 1980.

I offentligheten framkommer även statistiska uppgifter utarbetade av andra, vilka i någon mån avviker från nämnda anstalters statistik.

I denna publikation finns det uppgifter om vägtrafikolycksfall i tabeller 4.2.3—4.2.7 och av dödsfall genom olyckshändelser i tabell 4.2.3; istället finns det uppgifter om arbetsolycksfall endast i texten.

Den största gruppen av dödsfall genom olycka bildade 1974 döda i motorfordonsolycksfall: 846, vilket är kännbart lägre än 1973, då siffran var 1 112. Andelen av dessa döds-

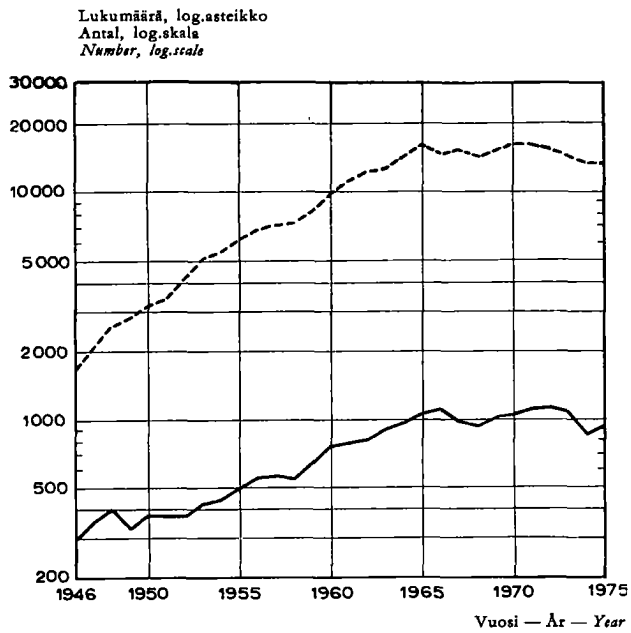

Kuvio 4.2.4 Tieliikenneonnettomuuksissa loukkaantuneet ja kuolleet vuosina 1946—75
Fig. 4.2.4 De skadade och döda i vägtrafikolyckor under åren 1946—75
Fig. 4.2.4 Injured and deaths from road traffi accidents in 1946—75

— — — Loukkaantuneet — Skadade — *Injured*
——— Kuolleet — Döda — *Deaths*

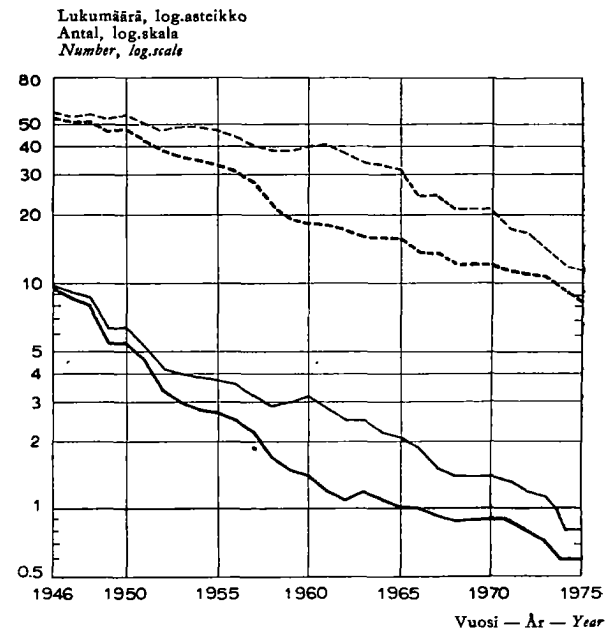

Kuvio 4.2.5 Tieliikenneonnettomuuksissa loukkaantuneet ja kuolleet 1 000 moottoriajoneuvoa ja 1 000 autoa kohti vuosina 1946—75
Fig. 4.2.5 De skadade och döda i vägtrfikolyckor per 1 000 motorfordon och per 1 000 bilar under åren 1946—75
Fig. 4.2.5 Injured and deaths from road traffic accidents per 1 000 motor vehicles and 1 000 cars in 1946—75

— — — Loukkaantuneet 1 000 autoa kohti — Skadade per 1 000 bilar — *Injured per 1 000 cars*
— — — Loukkaantuneet 1 000 moottoriajoneuvoa kohti — Skadade per 1 000 motorfordon — *Injured per 1 000 motor vehicles*
——— Kuolleet 1 000 autoa kohti — Döda per 1 000 bilar — *Deaths per 1 000 cars*
——— Kuolleet 1 000 moottoriajoneuvoa kohti — Döda per 1 000 motorfordon — *Deaths per 1 000 motor vehicles*

den kuolemien osuus kaikista tapaturmaisista kuolemista on vuosittain ollut 30—40 %. Toiseksi suurin ryhmä on putoamis- ja kaatumistapaturmat, 1974 kuolleiden määrä oli 539 ja 1973 vain 446. Vuodesta toiseen myös hukkumiskuolemien määrä on pysynyt korkeana, esim. 1974 hukkui 218 henkilöä.

Se kuva, minkä erilaiset tapaturmatilastot antavat, osoittaa että maassamme on tässä mielessä vielä paljon tehtävää.

Tapaturmien ehkäisemistyössä Tapaturmantorjunta ry:llä on ollut tärkeä osa. Sen työturvallisuusjaosto on huolehtinut työturvallisuustoiminnasta ja liikennejaosto (TALJA) liikenneturvallisuustyöstä. Vuoden 1972 alussa jaostot itsenäistyivät ja perustivat oman organisaationsa. Työtapaturmien ehkäisemisestä huolehtii nykyään Työsuojelu ry. ja liikennevalistustyöstä Liikenneturva ry.

Työturvallisuuden tehostamiseksi eräät työmarkkinajärjestöt tekivät 1969 sopimuksen yhteisen työturvallisuusorganisaation perustamisesta. Sopimuksen toteuttamiseksi osapuolet perustivat seuraavana vuonna Työturvallisuuskeskuksen.

Tieliikennevahingot. Tieliikennevahinkotilasto käsittää poliisin tietoon tulleet teillä, kaduilla ja muilla yleisillä paikoilla sattuneet liikennevahingot. Tapahtuma katsotaan tieliikennevahingoksi, jos vahinko johtaa kuolemaan, loukkaantumiseen tai omaisuusvahinkoihin, ja jos vahingossa on osallisena ainakin yksi liikkuva ajoneuvo ja vahinko sattuu yleisellä paikalla. Tieliikennevahingoksi ei siis katsota sellaisella alueella sattunutta vahinkoa, jolla liikkuminen on sallittu vain määrätyssä tarkoituksessa tai omistajan luvalla (esim. tehdas-, rautatie- tai satama-alue).

fall av alla olycksfallsdöden har årligen varit 30—40 %. Den näst största gruppen är olycksfallen genom fall och störtande, 1974 var antalet döda 539 och 1973 endast 446. År för år har även antalet dödsfall genom drunkning varit högt, t.ex. år 1974 drunknade 218 personer.

Den bild, som olika olycksfallsdata ger, visar att det i detta hänseende finns ännu mycket att göra i vårt land.

I förebyggandet av olycksfallen har Olycksfallsskyddet rf haft en central ställning. Dess arbetsskyddsutskott har handhaft arbetsskyddsverksamheten och trafikutskott (TALJA) trafiksäkerhetsarbetet. I början av 1972 blev utskotten självständiga och grundade en egen organisation. Nuförtiden handhar Arbetsskyddet rf förebyggandet av olycksfall och Trafikskyddet rf trafikupplysningsarbetet.

För effektivering av arbetsskyddet slöt några arbetsmarknadsorganisationerna år 1969 ett avtal om grundandet av en gemensam arbetsskyddsorganisation. För verkställande av avtalet grundade parterna följande år Arbetsskyddscentralen.

Vägtrafikolycksfallsstatistiken omfattar alla trafikskador på landsvägar, gator och andra allmänna platser, vilka kommit till polisens kännedom. Händelsen anses vara ett vägtrafikolycksfall, om den leder till döden, skador eller egendomsskador, och om i skadan deltar åtminstone ett rörligt fordon och skadan sker på allmänt ställe. Såsom vägtrafikolycksfall anses således ej en skada, som skett på ett sådant område, där man får röra sig enbart i bestämt syfte eller på ägarens tillstånd (t.ex. fabriks-, järnvägs- eller hamnområde).

Tieliikennevahinkotilaston laatii Tilastokeskus poliisilta saamiensa tieliikennevahinkoilmoitusten perusteella.

Liikenneministeriö asetti 1973 liikennetilastotoimikunnan, jonka tehtävänä oli selvittää mahdollisuudet valtionhallinnon ja vakuutuslaitosten piirissä laadittavien onnettomuustilastojen koordinointiin sekä tieliikenneonnettomuustilastojen koordinointiin muiden tieliikennettä koskevien tilastojen kanssa. Samalla toimikunnan tuli harkita, millä tavoin kunnallisten viranomaisten laatimat onnettomuustilastot voitaisiin kytkeä muihin tieliikenneonnettomuustilastoihin. Toimikunnan tuli kiinnittää huomiota myös vesi-, ilma- ja raideliikenteestä laadittavien onnettomuustilastojen koordinointiin. Toimikunnan mietintö valmistui 1975.

Suomen tieliikennevahinkotilastossa kuolleeksi luokitellaan henkilö, joka on kuollut tapaturman johdosta heti tai 30 vuorokauden kuluessa, jos kuolema sattuu myöhemmin tapaus luokitellaan loukkaantumiseksi. Kansainvälisissä vertailuissa on muistettava, että "kuollut" voidaan kuolinajaltaan määritellä monella muullakin tavoin. Esim. Ranskassa "kuolleeksi" katsotaan henkilö, joka on kuollut heti tai 6 vuorokauden kuluessa. Italiassa tämä aika on 7 vuorokautta ja USA:ssa yksi vuosi. Taulussa 4.2.7 esiintyvät maat noudattavat kaikki 30 vuorokauden aikarajaa.

Maassamme sattui 1975 yhteensä 27 608 tieliikenneonnettomuutta, joista 10 337 oli sellaisia, missä yksi tai useampi henkilö kuoli tai loukkaantui.

Kuten taulusta 4.2.6. voi todeta, kasvoi onnettomuuksien määrä vuoteen 1965 saakka, jolloin saavutettiin sarjan korkein luku 37 217. Sen jälkeen on määrä vähentynyt, ja 1975 tilastoitiin n. 10 400 onnettomuutta vähemmän kuin 10 vuotta aikaisemmin.

Työtapaturmat. Työtapaturmatilasto käsittää vakuuttamisvelvollisten työnantajien töissä (työpaikalla, työpaikkaan kuuluvalla alueella tai työasioissa työpaikan ulkopuolella) sattuneet ns. työpaikkatapaturmat ja matkatapaturmat eli tapaturmat, jotka ovat sattuneet matkalla asunnosta työhön tai työstä asuntoon. Tilastoon sisältyvät myös valtion töissä henkilöä kohdanneet tapaturmat ja matkatapaturmat. Tilaston ulkopuolelle jäävät yleensä itsenäisille yrittäjille sattuneet tapaturmat.

Tilaston on laatinut sosiaali- ja terveysministeriön sosiaalipoliittinen tutkimustoimisto vakuutuslaitoksilta ja valtion tapaturmavirastolta saamiensa ilmoitusten pohjalta. Tilaston laadinta siirtyi 1973 työsuojeluhallitukselle.

Työtapaturmatilastojen tuotannossa tapahtui 1970-luvulla katkos, minkä tähden vuosilta 1974—75 on työtapaturmista saatavana vain niissä kuolleiden määrät. Vuodesta 1976 alkaen työtapaturmatilastot saivat monelta osin uudistetun sisällön.

Seuraavassa asetelmassa esitetään eräitä tietoja työtapaturmista vuosilta 1971—76.

Statistikcentralen utarbetar vägtrafikolycksfallsstatistiken på basen av de trafikolycksfallsanmälningar, som den erhåller från polisen.

Trafikministeriet tillsatte 1973 en trafikstatistikkommitté, vars uppgift var att utreda koordinationen mellan olycksfallsstatistiken, som utarbetas inom statsförvaltningen och försäkringsanstalterna, och annat statistiskt material, som gäller vägtrafik. Samtidigt borde kommittén dryfta, på vilket sätt man kunde sammanföra de av kommunala myndigheter utarbetade statistiska uppgifterna över olycksfall till övrigt statistiskt material över vägolycksfallen. Kommittén skulle också fästa uppmärksamhet vid koordineringen av olycksfallsstatistik, som utarbetas beträffande vatten-, luft- och spårbunden trafik. Kommitténs betänkande blev färdigt 1975.

Såsom död klassificeras i den finska vägtrafikolycksfallsstatistiken en person, som dött för olycksfallets skull genast eller inom 30 dygn; om döden följer senare, klassificeras händelsen som skada. Vid internationella jämförelser bör man komma ihåg att en "död" kan beträffande tidpunkten för döden definieras på många andra sätt. T.ex. i Frankrike anses som "död" en person, som dött genast eller inom sex dygn. I Italien är denna tid sju dygn och i U.S.A. ett år. I tabell 4.2.7 uppräknade länder följer alla 30 dygns tidsgräns.

I vårt land skedde 1975 sammanlagt 27 608 vägtrafikolycksfall, av vilka 10 337 var sådana, i vilka en eller flera personer dog eller skadade.

Såsom man kan konstatera ur tabell 4.2.6., tilltog antalet olycksfall ända till 1965, varvid man uppnådde seriens högsta siffra 37 217. Därefter har antalet minskat, och under år 1974 statistikfördes ca 10 400 olyckor mindre än tio år tidigare.

Arbetsolycksfallsstatistiken omfattar alla olycksfall, vilka skett i försäkringspliktiga arbetsgivares arbeten (på arbetsplats, område tillhörigt arbetsplatsen eller i arbetsärenden utanför arbetsplatsen) och reseolycksfall eller olycksfall, vilka skett under resan från bostad till tjänst eller från tjänst till bostad. I statistiken ingår även olycksfall i statliga arbeten och reseolycksfall. Utanför statistiken är i allmänhet självständiga företagares olycksfall.

Statistiken har utarbetats av social- och hälsovårdsministeriets socialpolitiska forskningsavdelning på basen av de anmälningar, som den erhåller från försäkringsanstalter och statens olycksfallsverk. Statistikens utarbetande flyttades år 1973 till arbetarskyddsstyrelsen.

I produktionen av arbetsolycksfallsstatistik hände ett avbrott på 1970-talet, varför man erhåller beträffande arbetsolycksfall under 1974—75 endast antalet döda. Fr.o.m. 1976 förnyades arbetsolycksfallsstatistikerna till största delen.

I följande uppställning framställs några uppgifter över arbetsolycksfall 1971—76.

Työtapaturmat vuosina 1971—76 — Olycksfall i arbete åren 1971—76 — *Industrial accidents, 1971—76*

	Kaikki tapaukset Alla fall *All cases*					
	1971	1972	1973	1974	1975	1976
Työpaikkatapaturmat — Olycksfall på arbetsplatsen — *Accidents on work place*	196 531 [1])	194 760 [1])	213 161 [1])	..	..	125 409
Työpaikkatapaturmissa kuolleet — Döda i olycksfall på arbetsplatsen — *Deaths from accidents on work place*	167	151	166	146	138	173
Matkatapaturmat — Färdolyckfall — *Accidents on way to or from work place*	19 184	17 916	26 888	..	..	25 000
Työmatkatapaturmissa kuolleet — Döda i färdsolycksfall — *Deaths on way to or from work place*	101	99	121	74	81	71

[1]) Mukaan luettuna ns. pikkutapaukset. — Inkl. s.k. små fall. — *Incl. small cases.* (1971: 54 813, 1972: 51 601)

Työterveyslaitos, joka suorittaa monitahoista terveydenhuollon tutkimus-, opetus- ja palvelutyötä, harjoittaa myös työtapaturmien ja ammattitautien ehkäisytoimintaa. Vuosina 1973—75 perustettiin 6 aluetyöterveyslaitosta eri puolille Suomea: Ouluun, Tampereelle, Turkuun, Helsinkiin, Kuopioon ja Lappeenrantaan.

Työturvallisuuden kannalta tärkeätä lainsäädännöllistä uudistusta merkitsivät lait työsuojeluhallinnosta ja työsuojeluvalvonnasta, edellinen säädettiin 1972 ja jälkimmäinen 1973.

Työtapaturmatilastossa on ollut tietoja myös ammattitaudeista mutta Työterveyslaitoksella on erityinen ammattitautirekisteri, joka perustettiin 1964. Näiden kahden tietolähteen luvut poikkeavat jossain määrin toisistaan, kuten seuraavasta asetelmasta ilmenee.

Institutet för arbetshygien, som utför mångsidigt forsknings-, utbildnings- och servicearbete inom hälsovården, idkar också förebyggande verksamhet av arbetsolycksfall och yrkessjukdomar. Under åren 1973—75 grundades sex regionalinstitut för arbetshygien på olika delar av Finland: Uleåborg, Tammerfors, Åbo, Helsingfors, Kuopio och Villmanstrand.

En för arbetssäkerheten viktig lagreform betydde lagarna om arbetsskyddsförvaltning och tillsynen över arbetarskyddet; den förra stadgas 1972 och den senare 1973.

I statistiken om arbetsolycksfall har tidigare funnits också uppgifter om yrkessjukdomar, men Institutet för arbetshygien har ett speciellt yrkessjukdomsregister, som grundades 1964. siffrorna i dessa två källor avviker något, såsom framgår av nedanstående uppställning.

Uudet ammattitautitapaukset vuosina 1971—76 — Nya fall av yrkessjukdomar åren 1971—76 — *New cases of occupational diseases in 1971—76*

	1971	1972	1973	1974	1975	1976
Työtapaturmatilasto — Arbetsolycksfallstatistik — *Statistics on industrial accidents*	2 443	1 973	..	..	..	..
Ammattitautirekisteri — Yrkessjukdomsregister — *Occupational Disease Register* [1])	640	796	1 432	1 753	3 499	3 580

[1]) Ilman ammatti-ihotauteja. — Utan yrkeseksemen. — *Excl. occupational eczema.*

Sydän- ja verisuonisairaudet. Tässä julkaisussa ei ole aikaisemmin käsitelty sydän- ja verenkiertoelinten sairauksia. Jos tarkastelemme näitä tilastollisesti, on Suomi kansainvälisesti eräs heikoimmista maista. Tämä on eräs syy, minkä takia näiden sairauksien tutkimustyö on ollut meillä erityisen aktiivista. Sydän- ja verenkiertoelinten sairauksien tutkiminen on yksi Suomen Akatemian valitsemista painopistealueista.

Maassamme toimii useita tutkimusta palvelevia sydäntautirekistereitä. Tutkimus- ja kehitysprojekteista on huomattavaa kansainvälistäkin mielenkiintoa saavuttanut 1972 alkanut ja 1977 päättyväksi suunniteltu ns. Pohjois-Karjala projekti. Tavoitteena on koko läänin väestön terveyskäyttäytymistä ohjaamalla pyrkiä osoittamaan, että sydän- ja verisuonisairauksien ehkäiseminen on maassamme mahdollista. Tähän mennessä on käytettävissä vasta alustavia tuloksia, mutta ne viittaavat siihen, että toimenpiteet ovat olleet tuloksellisia. Projekti sai alkunsa läänin väestön aloitteesta ja sitä on rahoittanut Suomen Akatemia, lääkintöhallitus ja Sydäntautiliitto.

Tässä rajoitutaan esittelemään vain eräitä jatkuvista tilastoista saatavia tietoja. Lähteinä on käytettävissä kuolintodistuksiin perustuva kuolemansyytilasto, lääkintöhallituksen sairaalatilastot ja Kansaneläkelaitoksen sairaus- ja kansaneläkevakuutustilastot.

Hjärt- och andra cirkulationssjukdomar. I denna publikation har man tidigare inte behandlat hjärt- och cirkulationssjukdomar. Om vi granskar dem statistiskt, är Finland internationellt en av de svagaste länderna. Detta är en av de orsaker, varför forskningsarbetet av dessa sjukdomar hos oss har varit speciellt aktivt. Forskningen av hjärt- och cirkulationssjukdomar är en av Finlands Akademi valda tyngdpunktsområden.

I vårt land fungerar flera hjärtsjukdomsregistrar, vilka betjänar forskning. Ansenligt internationellt intresse har av forsknings- och utvecklingsprojekten erhållit 1972 startad och 1977 slutfört s.k. Norra Karelen-projekt. Målet är att genom att leda hela länsbefolkningens hälsobeteende sträva till att påvisa, att förebyggandet av hjärt- och cirkulationssjukdomar är möjligt i vårt land. Hittills finns först preliminära resultat till förfogande, men de tyder att åtgärderna har varit resultatrika. Projektet påbörjades på länsbefolkningens initiativ och det har finansierats av Finlands Akademi, medicinalstyrelsen och Hjärtsjukdomsförbundet.

Här begränsas att framställa endast vissa uppgifter från rutinstatistik. Som källa kan användas dödsorsaksstatistiken, som baserar sig på dödsattester, medicinalstyrelsens patientstatistik och Folkpensionsanstaltens sjukdoms- och folkförsäkringsstatistiker.

Kuolleet

Kuten seuraavasta asetelmasta käy ilmi on verenkiertoelinten sairauksiin kuolleiden määrä 1960-luvun puolivälistä lähtien pysytellyt vuosittain 23 000—24 000:ssa, mikä on ollut hieman yli puolet vuosittain kuolleiden määrästä.

Vuonna 1974 verenkiertoelinten sairauksiin kuoli 23 868 henkeä (12 335 miestä ja 11 533 naista), mikä on 53.4 % kaikista sinä vuonna kuolleista. Miehillä näitten sairauksien osuus oli 50.8 % kaikista kuolleista miehistä, ja naisilla vastaava luku oli 56.6 %. Kaikkiaan kuoli 1974 miehiä 24 295 ja naisia 20 381.

Verenkiertoelinten sairauksien suurin tautiryhmä oli 1974 verensalpaussydäntaudit, niihin kuoli 7 684 miestä ja 4 706 naista.

Döda

Såsom ur följande uppställning framgår, har antalet döda i cirkulationssjukdomar sedan mitten av 1960-talet hållit sig årligen på nivån 23 000—24 000, vilket har varit litet över hälften av de årligen döda.

År 1974 dog i curkulationssjukdomar 23 868 personer (12 335 män och 11 533 kvinnor), vilket är 53.4 % av alla under året döda. Hos män var andelen av dessa sjukdomar 50.8 % av alla döda män och hos kvinnor var respektive talet 56.6 %. Allt som allt dog 1974 24 295 män och 20 381 kvinnor.

Den största gruppen av cirkulationssjukdomarna 1974 var ischemiska hjärtsjukdomar, i dem dog 7 684 män och 4 706 kvinnor.

Verenkiertoelinten sairauksiin kuolleet ja niiden osuus kaikista kuolleista v. 1964—74 — Döda i cirkulationsorganens sjukdomar och deras andel av alla döda åren 1964—74 — *All deaths and deaths from diseases of circulatory system in 1964—74.*

	Kaikki kuolleet Alla döda *All deaths*	Niistä — Därav — *Of which:* Verenkiertoelinten sairaudet I cirkulationsorganens sjukdomar *Diseases of circulatory system*	*%-in p.c.*
1964	42 512	22 341	52.6
1965	44 473	23 348	52.5
1966	43 548	23 520	54.0
1967	43 790	23 533	53.7
1968	45 013	24 238	53.8
1969	45 966	24 561	53.4
1970	44 119	23 486	53.2
1971	45 876	24 305	53.0
1972	43 958	23 298	53.0
1973	43 410	23 197	53.4
1974	44 676	23 868	53.4

Asetelman lukuihin verenkiertoelinten sairauksiin kuolleista sisältyvät myös aivoverisuonten sairauksiin kuolleet.

Vuonna 1974 oli alle 50-vuotiaita näihin sairauksiin kuolleita 1 372, eli 22.3 % kaikista alle 50-vuotiaana kuolleista. Vanhemmissa ikäryhmissä verenkiertoelinten sairauksien osuus kasvaa, miehillä jo ikäryhmässä 45—49 nämä sairaudet aiheuttivat (1974) yli puolet kaikista kuolemista. Naisten kohdalla 50 %:n raja ylitetään vasta ikäryhmässä 65—69 eli kaksikymmentä vuotta miehiä myöhemmin. Kuten seuraavasta asetelmasta havaitaan lisääntyy verenkiertoelinten sairauksien merkitys kuolemansyynä siirryttäessä vanhempiin ikäryhmiin.

I uppställningens siffror om döda i cirkulationsorganens sjukdomar ingår även de som dött i hjärnblodkärlssjukdomar.

År 1974 var antalet under 50-åringar, som dog i dessa sjukdomar, 1 372, dvs. 22.3 % av alla som dog i åldern under 50 år. I de äldre åldersgrupperna växer cirkulationsorganens sjukdomars andel. Hos män i åldersgrupp 45—49 vållade dessa sjukdomar (1974) över hälften av alla dödsfall. Beträffande kvinnor överstiger man 50 %:s gräns först i åldersgrupp 65—69, dvs. 20 år senare än hos män. Såsom man märker av följande uppställning ökar betydelsen av cirkulationsorganens sjukdomar som dödsorsak då man övergår till äldre kohorter.

Verenkiertoelinten sairauksiin kuolleet sukupuolen mukaan ikäryhmittäin 10 000 samanikäistä kohti v. 1964—74 — Döda i cirkulationsorganens sjukdomar enligt kön och ålder per 10 000 personer i motsvarande ålder åren 1964—74 — *Deaths from diseases of circulatory system by age and sex per 10 000 persons in 1964—74.*

	0—14 v. — år — *y.*		15—44 v. — år — *y.*		45—64 v. — år — *y.*		65— v. — år — *y.*	
	M M M	N Kv *F*	M M M	N Kv *F*	M M M	N Kv *F*	M M M	Kv N *F*
1964	0.2	0.2	5.8	1.7	94.3	35.0	473.6	417.7
1965	0.2	0.2	6.0	2.0	99.2	34.5	480.9	428.9
1966	0.2	0.2	5.9	2.0	97.7	34.4	487.1	413.9
1967	0.1	0.1	5.8	1.7	99.1	35.6	472.6	399.4
1968	0.2	0.2	5.6	2.1	99.4	34.1	476.2	408.1
1969	0.2	0.1	5.8	1.7	100.0	34.5	478.4	397.9
1970	0.2	0.1	5.3	1.8	96.1	32.3	454.5	360.6
1971	0.2	0.2	5.6	1.6	102.2	32.9	440.0	367.1
1972	0.2	0.2	5.4	1.4	92.0	29.2	422.5	343.9
1973	0.2	0.1	4.8	1.3	92.6	27.7	424.4	321.9
1974	0.1	0.1	4.2	1.4	90.6	26.6	431.6	325.7

Sairaaloista poistetut potilaat

Vuoden 1974 aikana poistettiin yleissairaaloista, terveyskeskusten sairaaloista ja eräistä laitossairaaloista potilaita kaikkiaan 734 624. Näistä oli verenkiertoelinten sairauksien takia hoidettuja 120 465 eli 16.4 % kaikista poistetuista. Toiseksi suurin sairauspääryhmä oli ruoansulatuselimistön sairaudet: 67 194 potilasta ja kolmanneksi hengityselinten taudit: 66 917 potilasta.

Tarkasteltaessa pitempää ajanjaksoa voidaan todeta verenkiertoelinten sairauksien määrän lisääntyminen sairaaloissa sekä absoluuttisesti että suhteellisesti (%:na kaikista potilaista).

	Potilaita	%	Hoitopäiviä	%
1960	49 216	10.4	819 532	14.2
1970	109 774	15.7	1 886 369	21.6
1974	120 465	16.4	2 515 776	24.3

Väestöön suhteutettuna voidaan todeta suurimpien suhdelukujen esiintyvän yli 65-vuotiaitten eri ikäluokissa.

Verenkiertoelinten sairauksien takia hoidetut ja 1974 poistetut potilaat jakaantuivat iän ja sukupuolen mukaan seuraavasti:

Från sjukhus utskrivna patienter

Under 1974 utskrevs från lasaretten, hälsovårdscentralernas sjukhus och vissa inrättningars sjukhus sammanlagt 734 624 patienter. Av dem vårdades för cirkulationsorganens sjukdomars skull 120 465, dvs. 16.4 % av alla utskrivna. Den näst största huvudgruppen av sjukdomar var sjukdomarna i matsmältningsorganen: 67 194 patienter, och den tredje var andningsorganens sjukdomar: 66 917 patienter.

Då man granskar en längre tidsperiod, kan man konstatera ökningen av cirkulationsorganens sjukdomar på sjukhusen både absolut och proportionellt (i % av alla patienter).

	Patienter	%	Vårddagar	%
1960	49 216	10.4	819 532	14.2
1970	109 774	15.7	1 886 369	21.6
1974	120 465	16.4	2 515 776	24.3

I förhållande till befolkningen kan man konstatera, att de största proportionstalen framkommer i olika åldersgrupper av över 65-åringar.

Antalet patienter, som vårdats för cirkulationsorganens sjukdomar 1974 och samma år utskrivna patienter indelas enligt ålder och kön som följer:

Verenkiertoelinten sairauksien vuoksi hoidetut ja 1974 poistetut potilaat ikäryhmittäin sukupuolen mukaan 1 000 samanikäistä kohti — De för cirkulationsorganens sjukdomar vårdade och 1974 utskrivna patienterna enligt ålder och kön per 1 000 personer i motsvarande ålder — *Patients with diseases of circulatory system, discharged from general hospitals in 1974 by age and sex per 1 000 persons*

Ikä Ålder *Age*	Miehet Män *Males*	1 000:tta kohti Per 1 000	Naiset Kvinnor *Females*	1 000:tta kohti Per 1 000	Yht. Summa *Total*	1 000:tta kohti Per 1 000
0—44	7 588	4.7	10 279	6.6	17 867	5.6
45—64	25 843	56.4	21 951	39.6	47.794	47.2
65—	21 221	118.7	33 583	110.4	54 804	113.4
Yht. — Summa — *Total*	54 652	24.1	65 813	27.2	120 465	25.7

Verenkiertoelinten sairauksista olivat suurimmat ryhmät verensalpaussydäntaudit ja muut sydäntaudit. Niiden osuus oli 49.5 % kaikista verenkiertoelinten sairauksien takia hoidetuista potilaista. Verensalpaussydäntautien vuoksi hoidettiin (1974) 20 470 miestä ja 13 059 naista.

Edellä mainittujen sairaaloiden 10 352 848 hoitopäivästä käytettiin 1974 verenkiertoelinten sairauksien hoitamiseen 2 515 776 hoitopäivää eli 24.3 %.

De största grupperna bland cirkulationsorganens sjukdomar var ischemiska hjärtsjukdomar och andra hjärtsjukdomar. Deras andel var 49.5 % av alla för cirkulationsorganens sjukdomar vårdade patienter. För ischemiska hjärtsjukdomars skull vårdades (1974) 20 470 män och 13 059 kvinnor.

År 1974 använde man från ovannämnda sjukhus' 10 352 848 vårddagar för vården av cirkulationsorganens sjukdomar 2 515 776 vårddagar, dvs. 24.3 %.

Verenkiertoelinten sairauksien vuoksi hoidettujen ja 1974 poistettujen potilaiden hoitopäivät ikäryhmittäin sukupuolen mukaan 1 000 samanikäistä kohti — De för cirkulationsorganens sjukdomar vårdade och 1974 utskrivna patienternas vårddagar enligt ålder och kön per 1 000 personer i motsvarande ålder — *Patient days for discharged patients treated for diseases of circulatory system by age and sex in 1974 per 1 000 persons*

Ikä Ålder *Age*	Miehet Män *Males*	1 000:tta kohti Per 1 000	Naiset Kvinnor *Females*	1 000:tta kohti Per 1 000	Yht. Summa *Total*	1 000:tta kohti Per 1 000
0—44	78 758	48.3	66 749	42.7	145 507	45.5
45—64	303 617	662.5	235 355	425.0	538 972	532.6
65—	503 624	2 816.5	1 327 673	4 362.9	1 831 297	3 790.5
Yht. — Summa — *Total*	885 999	390.7	1 629 777	672.7	2 515 776	536.3

Tarkasteltaessa verenkiertoelinten sairauksien hoitopäiviä, on suurin ryhmä aivoverisuonien taudit: 816 119 hoitopäivää. Verensalpaussydäntautien hoitopäiviä oli 527 310 ja muiden sydäntautien 425 306 hoitopäivää.

Då man granskar antalen vårddagar för cirkulationsorganens sjukdomars skull, är den största gruppen sjukdomarna i hjärnans blodkärl: 816 119 vårddagar. De ischemiska hjärtsjukdomarnas vårddagsantal var 527 310 och övriga hjärtsjukdomars 425 306.

Työkyvyttömyyseläkkeellä olevat ja kokonaan korvattavien lääkkeiden saajat

Kansaneläkelaitoksen myöntämällä työkyvyttömyyseläkkeellä oli vuoden 1976 lopussa 255 600 henkeä, mikä oli 8 % työikäisestä väestöstä. Tärkein syy työkyvyttömyyseläkkeen saamiseen (1976) oli mielenterveyden häiriöt: 27 % kaikista eläkkeistä, seuraavana verenkiertoelinten sairaudet: 25 % ja kolmantena tuki- ja liikuntaelinten sairaudet: 23 %.

Invaliditetspensionerade och de som erhåller helt ersatta mediciner

På Folkpensionsanstaltens invalidpension fanns vid slutet av 1976 255 600 personer, dvs. 8 % av befolkningen i arbetsåldern. Den viktigaste orsaken till invalidpensionen var (1976) mentala rubbningar: 27 % av alla pensioner, näst cirkulationsorganens sjukdomar: 25 % och som tredje muskuloskeletala sjukdomar: 23 %.

Voimassa olevat työkyvyttömyyseläkkeet ja verenkiertoelinten sairauksien osuus v. 1972—76 — De gällande invaliditetspensionerna och cirkulationsorganens sjukdomars andel åren 1972—76 — *Invalidy pensions in current-payment status and share of diseases of circulatory system in 1972—76*

	Kaikki eläkkeet Alla pensioner *All pensions*	Verenkiertoelinten sairaudet — Cirkulations organens sjukdomar — *Diseases of circulatory system*	Niistä — Därav — *Of which:* Verensalpaussydäntaudit Ischemiska hjärtsjukdomar *Ischaemic heart diseases*
1972	207 500	53 075	25 294
1973	223 300	57 883	28 138
1974	239 800	62 358	30 729
1975	248 800	64 092	31 809
1976	255 600	64 945	32 646

Sairausvakuutusasetuksen 3 §:ssä luetellaan ne vaikeat ja pitkäaikaiset sairaudet, joiden hoitamiseen tarvittavat lääkkeet korvataan kokonaan. Vuonna 1976 eri sairauksia oli 47.

I sjukförsäkringsförordningens 3 § uppräknas alla de svåra och långtidssjukdomar, vilkas läkemedel ersätts helt. Antalet skilda sjukdomar år 1976 var 47.

Kokonaan korvattaviin lääkkeisiin oikeutetut henkilöt ja sairaudet sekä kroonisen verenpainetaudin ja sydämen toiminnanvajauksen vuoksi myönnettyjen kokonaan korvattaviin lääkkeisiin oikeuttavien sairauksien osuus kaikista sairauksista 30. 6. 1971—30. 6. 1976 — Sjukdomar som ger rätt till läkemedel, vilka ersätts till fullo samt kronisk hypertonis och hjärtinsufficiens andel av alla till fullo ersätta läkemedel 30. 6. 1971—30. 6. 1976 — *Diseases entitling to medicines reimbursable in full and the share of heart insufficiency and hypertension of these 30. 6. 1971—30. 6. 1976*

	Henkilöt Personer *Persons*	Sairaudet Sjukdomar *Diseases*	Niistä — Därav — *Of wich:* Sydämen toimintavajaus ja krooninen verenpaine Hjärtinsufficiens och kronisk hypertoni *Heart insufficiency and hypertension* *% — in p.c.*
1971	312 210	401 163	50.2
1972	363 406	477 539	52.5
1973	415 911	555 331	54.7
1974	472 097	638 066	56.9
1975	531 911	723 720	59.0
1976	586 861	801 180	60.2

Krooninen verenpainetauti on yleisempi kuin sydämen toimintavajaus, esim. 1976 luvut olivat 283 765 ja 198 387.

Den kroniska hypertensionssjukdomen är allmännare än hjärtats insufficiens, t.ex. 1976 var siffrorna 283 765 och 198 387.

4.2.1 Uudet syöpätapaukset potilaiden iän ja sukupuolen mukaan vuonna 1972
Nya cancerfall enligt patienternas ålder och kön år 1972
New cases of cancer by age and sex of patients in 1972

Kasvaimen primaarinen sijainti Tumörens primära läge *Primary site of neoplasm*	N:o [1] Nr [1] *No* [1]	Sukupuoli Kön *Sex*	Ikä — Ålder — *Age* 0—4	5—9	10—14	15—19	20—24	25—29
1972								
Suuontelo ja nielu — Munhåla och farynx — *Buccal cavity and pharynx*								
Huuli — Läpp — *Lip*	140	M	—	—	—	—	—	—
		N-K-*F*	—	—	—	—	—	1
Kieli — Tunga — *Tongue*	141	M	—	—	—	—	—	—
		N-K-*F*	—	—	—	—	—	—
Sylkirauhanen — Spottkörtel — *Salivary gland*	142	M	—	—	—	—	—	1
		N-K-*F*	—	—	—	—	—	1
Muu, suuontelossa — Andra, i munhålan — *Other, in buccal cavity*	143—144	M	1	—	—	—	—	—
		N-K-*F*	—	—	—	—	—	—
Nielu — Farynx — *Pharynx*	145—148	M	—	—	—	2	—	1
		N-K-*F*	1	—	—	—	—	1
Yhteensä — Summa — *Total*	**140—148**	**M**	**1**	—	—	**2**	—	**2**
		N-K-F	**1**	—	—	—	—	**3**
Ruoansulatuselimet ja vatsakalvo — Digestionsorgan och bukhinna — *Digestive organs and peritoneum*								
Ruokatorvi — Matstrupe — *Esophagus*	150	M	—	—	—	—	—	—
		N-K-*F*	—	—	—	—	—	—
Mahalaukku — Magsäck — *Stomach*	151	M	—	—	—	—	—	3
		N-K-*F*	—	—	—	—	—	2
Ohutsuoli — Tunntarm — *Small intestine*	152	M	—	2	—	—	—	—
		N-K-*F*	—	—	—	—	1	—
Paksusuoli — Grovtarm — *Large intestine*	153	M	—	—	—	—	2	3
		N-K-*F*	—	—	—	—	1	—
Peräsuoli — Ändtarm — *Rectum*	154	M	—	—	—	—	—	1
		N-K-*F*	—	—	—	—	1	1
Maksa — Lever — *Liver* (prim.)	155	M	1	—	—	1	—	—
		N-K-*F*	—	—	1	—	—	1
Haima — Pankreas — *Pancreas*	157	M	—	—	—	—	—	—
		N-K-*F*	—	—	—	—	—	—
Maksa (sec.), muu ruoansulatuselin, vatsakalvo — Lever (sec.), annat digestionsorgan, bukhinna — *Liver (sec.), other digestive organ, peritoneum*	156, 158—159	M	—	—	—	—	—	—
		N-K-*F*	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa — *Total*	**150—159**	**M**	**1**	**2**	—	**1**	**2**	**7**
		N-K-F	—	—	**1**	—	**3**	**4**
Hengityselimet — Respirationsorganen — *Respiratory system*								
Nenä, välikorva — Näsa, mellanöra — *Nose, middle ear*	160	M	—	—	—	—	—	—
		N-K-*F*	—	—	—	—	—	—
Kurkunpää — Larynx — *Larynx*	161	M	—	—	—	—	—	—
		N-K-*F*	—	—	—	—	—	—
Henkitorvi, keuhko, keuhkoputki — Luftstrupe, lunga, bronk — *Trachea, lung, bronchus*	162—163	M	—	—	—	—	1	1
		N-K-*F*	—	—	1	—	2	—
Välikarsina — Mediastinum — *Mediastinum*	164	M	—	—	—	—	—	1
		N-K-*F*	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa — *Total*	**160—164**	**M**	—	—	—	—	**1**	**2**
		N-K-F	—	—	**1**	—	**2**	—

30—34	35—39	40—44	45—49	50—54	55—59	60—64	65—69	70—74	75—79	80—84	85—	Tuntematon Okänd *Unknown*	Yhteensä Summa *Total*
—	1	1	11	10	21	22	26	19	15	4	3	—	133
—	—	1	—	1	1	—	4	3	6	1	—	—	18
—	—	1	—	1	3	2	3	3	—	2	—	—	15
—	—	1	3	1	2	1	3	4	2	2	1	—	20
—	2	—	3	1	1	—	5	—	—	—	—	—	13
1	1	1	3	1	—	—	1	2	1	2	1	—	15
—	—	1	—	3	3	—	1	3	4	2	—	—	18
—	—	1	—	—	—	2	—	4	2	2	1	—	12
—	1	2	4	5	7	10	7	4	3	1	1	—	48
—	—	—	1	2	2	—	2	6	6	3	—	—	24
—	**4**	**5**	**18**	**20**	**35**	**34**	**42**	**29**	**22**	**9**	**4**	**—**	**227**
1	**1**	**4**	**7**	**5**	**5**	**3**	**10**	**19**	**17**	**10**	**3**	**—**	**89**
—	—	2	5	2	9	16	19	23	9	7	5	—	97
—	—	—	5	6	10	18	16	28	26	24	7	—	140
4	5	8	31	40	71	130	143	130	103	57	29	—	754
2	4	9	18	34	51	75	84	135	112	81	37	—	644
—	—	3	1	1	—	2	5	1	4	—	1	—	20
—	1	1	2	1	1	2	3	2	4	4	1	—	22
1	4	6	16	12	24	30	44	36	21	16	7	—	222
—	7	7	9	20	24	45	54	57	45	37	21	—	327
2	2	4	7	15	22	35	42	37	25	18	7	—	217
—	2	6	10	10	16	35	41	51	36	22	13	—	244
—	—	4	1	8	16	15	19	21	15	4	4	—	109
3	—	1	6	3	10	24	28	37	32	27	6	—	179
1	1	7	13	17	26	37	38	37	26	15	6	—	224
—	3	3	8	8	16	37	49	42	39	23	12	—	240
—	—	2	—	2	3	6	10	5	10	6	1	—	45
—	1	—	1	2	2	4	5	12	7	10	14	—	58
8	**12**	**36**	**74**	**97**	**171**	**271**	**320**	**290**	**213**	**123**	**60**	**—**	**1 688**
5	**18**	**27**	**59**	**84**	**131**	**241**	**279**	**366**	**301**	**225**	**110**	**—**	**1 854**
—	—	—	3	—	2	2	2	1	1	2	—	—	13
—	—	2	—	—	—	1	4	1	—	—	—	—	8
—	—	7	11	16	25	40	20	20	7	1	—	—	147
—	1	—	2	1	1	4	1	2	—	—	—	—	12
1	9	37	79	151	263	394	397	303	183	54	15	—	1 888
—	2	4	12	14	19	29	29	25	21	14	12	—	184
—	1	—	1	—	1	1	2	2	—	1	—	—	10
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
1	**10**	**44**	**94**	**167**	**291**	**437**	**421**	**326**	**191**	**58**	**15**	**—**	**2 058**
—	**3**	**6**	**14**	**15**	**21**	**34**	**34**	**28**	**21**	**14**	**12**	**—**	**205**

4.2.1 Jatk. — Forts. — *Cont.*

Kasvaimen primaarinen sijainti Tumörens primära läge *Primary site of neoplasm*	N:o [1] Nr [1] *No* [1]	Sukupuoli Kön *Sex*	Ikä — Ålder — *Age* 0—4	5—9	10—14	15—19	20—24	25—29
Nisä ja virtsa- ja sukuelimet — Bröstkörtel och urogenitalorgan — *Breast and genito-urinary system*								
Nisä — Bröstkörtel — *Breast*	170	M	—	—	—	—	1	—
		N-K-*F*	—	—	—	2	1	5
Kohdun kaula — Cervix uteri — *Cervix uteri* [2]	171	M	.	.	.	.	.	.
		N-K-*F*	—	—	—	—	1	3
Kohdun runko — Corpus uteri — *Corpus uteri*	172	M	.	.	.	.	.	.
		N-K-*F*	—	—	—	1	—	—
Kohdun muu osa, istukka — Annan del av uterus, placenta — *Other part of uterus, placenta*	173—174	M	.	.	.	.	.	.
		N-K-*F*	—	—	—	—	—	—
Munasarja — Äggstock — *Ovary*	175	M	.	.	.	.	.	.
		N-K-*F*	—	—	—	2	5	9
Muu naisen sukuelin — Annat kvinnligt genitalorgan — *Other female genital organ*	176	M	.	.	.	.	.	.
		N-K-*F*	—	—	—	—	—	—
Eturauhanen — Prostata — *Prostate*	177	M	—	—	—	—	—	—
		N-K-*F*	.	.	.	.	.	.
Kives — Testis — *Testis*	178	M	4	—	—	1	3	8
		N-K-*F*	.	.	.	.	.	.
Siitin, muu miesten sukuelin — Penis, annat manligt genitalorgan — *Penis, other male genital organ*	179	M	—	—	—	—	—	—
		N-K-*F*	.	.	.	.	.	.
Munuainen — Njure — *Kidney*	180	M	3	2	—	1	1	—
		N-K-*F*	6	2	—	1	1	—
Virtsarakko, muu virtsaelin — Urinblåsa, annat urinorgan — *Bladder, other urinary organ*	181	M	1	—	—	—	—	1
		N-K-*F*	1	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa — *Total*	**170—181**	**M**	**8**	**2**	**—**	**2**	**5**	**9**
		N-K-F	**7**	**2**	**—**	**6**	**8**	**17**
Muualla tai sijainti määrittelemättä — På annat ställe eller utan uppgiven lokalisation — *Other or unspecified sites*								
Ihon melanooma — Melanom i huden — *Melanoma of skin*	190	M	—	—	—	—	2	4
		N-K-*F*	—	—	1	3	4	6
Muu, ihossa — Andra, i huden — *Other, of skin* [3]	191	M	—	—	—	—	1	—
		N-K-*F*	1	—	2	—	1	2
Silmä — Öga — *Eye*	192	M	—	—	—	—	—	1
		N-K-*F*	—	—	—	—	—	—
Hermojärjestelmä — Nervsystem — *Nervous system*	193	M	10	8	3	7	7	6
		N-K-*F*	10	6	2	4	3	8
Kilpirauhanen — Sköldkörtel — *Thyroid gland*	194	M	—	—	—	1	3	1
		N-K-*F*	—	—	—	7	4	8
Muu umpirauhanen — Annan endokrin körtel — *Other endocrine gland*	195	M	3	—	—	—	—	—
		N-K-*F*	2	1	—	—	1	—
Luusto — Benstystem — *Bone*	196	M	2	1	2	3	6	2
		N-K-*F*	—	1	—	3	2	1
Sidekudos tai lihas — Bindväv eller muskel — *Connective tissues*	197	M	1	—	—	1	—	2
		N-K-*F*	1	—	—	1	—	1
Muu ja määrittelemättä — Andra och ospecifiserade — *Other and unspecified*	199	M	—	—	—	—	1	—
		N-K-*F*	—	—	—	1	—	1
Yhteensä — Summa — *Total*	**190—199**	**M**	**16**	**9**	**5**	**12**	**20**	**16**
		N-K-F	**14**	**8**	**5**	**19**	**15**	**27**

30—34	35—39	40—44	45—49	50—54	55—59	60—64	65—69	70—74	75—79	80—84	85—	Tuntematon Okänd *Unknown*	Yhteensä Summa *Total*
—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—	1	—	8
17	37	97	125	129	128	174	155	114	82	40	20	—	1 126
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
6	13	25	43	39	41	39	42	17	12	5	4	—	290
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2	2	11	26	58	44	50	77	42	16	15	5	—	349
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
—	1	1	4	8	3	3	4	2	—	1	—	—	27
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
8	5	24	29	40	46	51	50	36	22	9	3	—	339
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3	—	2	2	2	1	8	11	18	8	4	7	—	66
—	—	1	1	7	33	81	141	161	128	59	32	—	644
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
6	2	6	5	1	2	1	2	2	—	—	—	—	43
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1	—	—	3	1	3	1	2	2	1	—	1	—	15
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1	4	6	14	14	21	26	23	17	12	10	1	—	156
4	2	7	10	13	12	20	21	12	24	5	3	—	143
3	2	3	7	12	17	43	47	41	24	16	10	—	227
—	—	1	4	4	10	13	20	19	18	7	4	—	101
11	**8**	**16**	**30**	**35**	**76**	**155**	**218**	**223**	**165**	**85**	**45**	—	**1 093**
40	**60**	**168**	**243**	**293**	**285**	**358**	**380**	**260**	**182**	**86**	**46**	—	**2 441**
4	4	7	8	7	8	12	7	6	2	1	1	—	73
4	12	11	9	16	10	12	9	6	5	9	4	—	121
—	2	4	8	5	9	21	9	22	15	8	8	—	112
1	2	2	4	6	6	12	17	21	17	19	10	—	123
—	—	1	2	—	—	6	2	4	—	—	—	—	16
1	—	—	2	1	4	3	3	—	—	2	—	—	16
8	11	17	12	14	12	15	14	7	2	3	—	—	156
5	12	8	13	17	21	26	12	8	5	4	7	—	171
2	4	4	3	7	3	2	2	4	1	—	—	—	37
7	9	12	5	9	6	9	18	13	7	6	—	—	120
1	—	—	1	2	—	1	2	2	—	—	—	—	12
—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
2	3	1	1	3	—	1	1	2	1	—	1	—	32
2	1	1	2	4	—	—	3	1	1	—	1	—	23
2	1	4	2	2	1	3	4	4	2	—	—	—	29
—	3	—	3	6	2	4	4	7	1	3	3	—	39
2	3	5	6	5	14	30	32	25	13	7	4	—	147
1	2	5	9	9	13	24	27	39	25	17	12	—	185
21	**28**	**43**	**43**	**45**	**47**	**91**	**73**	**76**	**36**	**19**	**14**	—	**614**
21	**42**	**40**	**48**	**68**	**62**	**90**	**93**	**95**	**61**	**60**	**37**	—	**805**

4.2.1 Jatk. — Forts. — *Cont.*

Kasvaimen primaarinen sijainti Tumörens primära läge *Primary site of neoplasm*	N:o [1] Nr [1] *No* [1]	Sukupuoli Kön *Sex*	Ikä — Ålder — *Age* 0—4	5—9	10—14	15—19	20—24	25—29
Imukudos ja vertamuodostavat elimet — Lymfatisk och blodbildande vävnad — *Lymphatic and haematopoietic tissues*								
Lymfooma — Lymfoma — *Lymphoma*	200, 202	M	3	1	1	1	3	2
		N-K-*F*	—	—	2	1	2	—
Hodgkinin tauti — Hodgkins sjukdom — *Hodgkin's disease*	201	M	—	—	—	4	5	12
		N-K-*F*	—	—	1	3	6	4
Multippeli myelooma — Multipelt myelom — *Multiple myeloma*	203	M	—	—	—	—	—	1
		N-K-*F*	—	—	—	—	—	—
Valkoveritauti — Leukemi — *Leukemia*	204	M	12	10	5	5	7	6
		N-K-*F*	5	7	4	—	2	4
Yhteensä — Summa — *Total*	**200—204**	**M**	**15**	**11**	**6**	**10**	**15**	**21**
		N-K-F	**5**	**7**	**7**	**4**	**10**	**8**
Kaikkiaan — Inalles — *Grand total*	**140—204**	**M**	**41**	**24**	**11**	**27**	**43**	**57**
		N-K-F	**27**	**17**	**14**	**29**	**38**	**59**
1971	140—204	M	31	24	18	28	42	50
		N-K-*F*	22	23	20	23	38	49
1970	140—204	M	46	22	22	40	47	35
		N-K-*F*	29	12	15	18	45	43
1969	140—204	M	24	19	25	31	34	37
		N-K-*F*	28	18	12	32	42	59
1968	140—204	M	53	23	19	27	40	36
		N-K-*F*	25	25	24	30	50	43
1967	140—204	M	32	29	25	32	38	38
		N-K-*F*	34	12	14	30	33	44
1966	140—204	M	34	14	18	25	31	35
		N-K-*F*	34	19	18	17	33	41
1965	140—204	M	24	22	20	28	29	34
		N-K-*F*	40	8	18	27	34	46
1964	140—204	M	39	30	23	37	25	34
		N-K-*F*	32	15	25	40	28	39

[1]) Numerointi v. 1957 käyttöön otetun kansainvälisen yksityiskohtaisen tautinimistön mukaan. — Numreringen enligt den internationella detaljerade
[2]) Lukuun ottamatta carcinoma in situ-tapauksia. — Exklusive fall av carcinoma in situ. — *Excluding carcinoma in situ cases.*
[3]) Lukuun ottamatta tyvisolusyöpätapauksia. — Exklusive fall av rotcellscancer. — *Excluding basal cell carcinomas.*

Lähde — Källa — *Source:* Cancer Incidence in Finland 1972, Helsinki 1976 (31 s.) — Helsingfors 1976 (31 s.) — *Helsinki 1976 (31 p.).*

30—34	35—39	40—44	45—49	50—54	55—59	60—64	65—69	70—74	75—79	80—84	85—	Tuntematon Okänd *Unknown*	Yhteensä Summa *Total*
3	3	3	8	8	10	20	8	8	3	8	3	—	96
2	2	2	5	7	7	7	9	10	14	3	1	—	74
2	6	1	8	8	6	6	11	5	2	1	—	—	77
5	5	—	2	1	4	1	7	3	3	3	1	—	49
—	3	2	3	3	8	8	11	7	10	4	3	—	63
—	—	1	3	3	6	3	16	15	10	8	3	—	68
4	3	5	7	9	14	17	23	22	12	10	1	—	172
3	3	8	7	12	14	14	19	19	12	12	3	—	148
9	**15**	**11**	**26**	**28**	**38**	**51**	**53**	**42**	**27**	**23**	**7**	—	**408**
10	**10**	**11**	**17**	**23**	**31**	**25**	**51**	**47**	**39**	**26**	**8**	—	**339**
50	**77**	**155**	**285**	**392**	**658**	**1 039**	**1 127**	**986**	**654**	**317**	**145**	—	**6 088**
77	**134**	**256**	**388**	**488**	**535**	**751**	**847**	**815**	**621**	**421**	**216**	—	**5 733**
56	69	127	280	424	704	1 103	1 129	948	595	324	122	—	6 072
85	134	274	422	451	647	689	775	788	645	382	199	—	5 666
55	99	162	265	427	739	1 073	1 028	928	609	280	113	2	5 992
80	124	231	399	452	584	717	730	752	572	374	185	3	5 365
59	76	152	268	410	812	1 101	1 043	831	560	277	128	3	5 890
83	155	277	398	432	600	725	718	694	567	382	214	—	5 436
59	100	154	241	399	780	980	987	818	541	281	114	1	5 653
76	156	237	400	442	577	661	711	681	555	402	184	—	5 279
56	88	156	235	443	768	1 032	964	793	476	255	103	1	5 564
65	161	243	400	500	569	664	680	641	563	354	172	4	5 183
49	94	160	218	441	702	895	911	691	507	248	104	2	5 179
93	152	249	360	466	563	642	700	644	528	321	166	5	5 051
44	97	155	235	479	750	849	870	715	452	249	89	1	5 142
85	140	252	364	476	594	618	665	611	518	353	157	1	5 007
53	86	158	244	465	799	917	849	711	487	250	89	3	5 299
72	128	239	360	440	555	591	668	658	560	308	161	4	4 923

nomenklaturen för sjukdomar, som infördes år 1957. — *Coding according to the International Detailed List of Diseases, taken into use in 1957.*

4.2.2 Syöpään kuolleet sukupuolen ja kasvaimen sijainnin mukaan vuonna 1971
Döda i cancer enligt kön och tumörens läge år 1971
Deaths from cancer by sex and site of neoplasm in 1971

Kasvaimen primaarinen sijainti Tumörens primära läge *Primary site of neoplasm*	No [1] Nr [1] *No* [1]	Miehiä Män *Males*	Naisia Kvinnor *Females*
1971			
Suuontelo- ja nielu — Munhåla och farynx — *Buccal cavity and pharynx*			
Huuli — Läpp — *Lip*	140	14	—
Kieli — Tunga — *Tongue*	141	13	9
Sylkirauhanen — Spottkörtel — *Salivary gland*	142	5	5
Muu, suuontelossa — Andra, i munhålan — *Other, in buccal cavity*	143—145	10	5
Nielu — Farynx — *Pharynx*	146—149	23	14
Yhteensä — Summa — *Total*	**140—149**	**65**	**33**
Ruoansulatuselimet ja vatsakalvo — Digestionsorgan och bukhinna — *Digestive organs and peritoneum*			
Ruokatorvi — Matstrupe — *Esophagus*	150	107	133
Mahalaukku — Magsäck — *Stomach*	151	698	537
Ohutsuoli — Tunntarm — *Small intestine*	152	6	7
Paksusuoli — Grovtarm — *Large intestine*	153	120	209
Peräsuoli — Ändtarm — *Rectum*	154	139	160
Maksa — Lever — *Liver* (prim.)	155	54	50
Sappirakko — Gallblåsa — *Gall bladder*	156	41	93
Haima — Pankreas — *Pancreas*	157	224	205
Muu ruoansulatuselin, vatsakalvo — Annat digestionsorgan, bukhinna — *Other digestive organ, peritoneum*	158—159	54	95
Yhteensä — Summa — *Total*	**150—159**	**1 443**	**1 489**
Hengityselimet — Respirationsorganen — *Respiratory system*			
Nenä, välikorva — Näsa, mellanöra — *Nose, middle ear*	160	9	8
Kurkunpää — Larynx — *Larynx*	161	58	6
Henkitorvi, keuhko, keuhkoputki — Luftstrupe, lunga, bronk — *Trachea, lung, bronchus*	162	1 689	154
Muu — Annat — *Other*	163	24	15
Yhteensä — Summa — *Total*	**160—163**	**1 780**	**183**
Luusto, sidekudos, iho ja nisä — Ben, bindväv, hud och bröstkörtel — *Bone, connective tissue, skin and breast*			
Luu — Ben — *Bone*	170	26	14
Sidekudos, muu pehmeä kudos — Bindväv och annan mjuk vävnad — *Connective and other soft tissue*	171	21	18
Ihon melooma — Melanom i huden — *Melanoma of skin*	172	40	40
Muu, ihossa — Annan, i huden — *Other, of skin*	173	18	17
Nisä — Bröstkörtel — *Breast*	174	1	485
Yhteensä — Summa — *Total*	**170—174**	**106**	**574**
Virtsa- ja sukuelimet — Urogenitalorganen — *Genito-urinary organs*			
Kohdunkaula — Livmodershals — *Cervix uteri*	180	·	162
Chorioepithelioma	181	·	—
Kohdun muu osa, istukka — Annan del av uterus — *Other part of uterus, placenta*	182	·	119
Munasarja, munatorvi tai kohdun leveä kannatin — Ovarium, äggledare och breda ligamentet — *Ovary, fallopian tube and broad ligament*	183	—	200
Muu (naisella) — Annat (kvinna) — *Other (female)*	184	—	42
Eturauhanen — Prostata — *Prostate*	185	314	—
Kives — Testikel — *Testis*	186	14	—
Muu (miehellä) — Annat (man) — *Other (male)*	187	3	—
Virtsarakko — Urinblåsa — *Bladder*	188	92	45
Muu — Annat — *Other*	189	83	71
Yhteensä — Summa — *Total*	**180—189**	**506**	**639**
Muualla tai sijainti määrittelemättä — På annat ställe eller utan uppgiven lokalisation — *Other or unspecified sites*			
Silmä — Öga — *Eye*	190	3	10
Aivo — Hjärna — *Brain*	191	93	75
Muu hermosto — Annat nervsystem — *Other nervous system*	192	8	8
Kilpirauhanen — Sköldkörtel — *Thyroid gland*	193	10	26
Muu umpieritysrauhanen — Annan endokrin körtel — *Other endocrine gland*	194	7	6
Sijainti tarkemmin määrittelemätön — Ofullständigt angivet ställe — *Ill-defined site*	195	32	54
Imusolmuke, sekundaarinen tai tarkemmin määrittelemätön — Lymfkörtel, sekundär eller UNS — *Lymph nodes, secondary and unspecified*	196	4	7
Hengitys- ja ruoansulatuselimet, sekundaarinen — Respirationsorganen och digestionsapparaten, sekundär — *Respiratory and digestive systems, secondary*	197	66	64
Muu sekundaarinen — Annan sekundär — *Other secondary*	198	15	13
Ei tietoa sijainnista — Icke angivet ställe — *Without specification of site*	199	15	15
Yhteensä — Summa — *Total*	**190—199**	**253**	**278**
Imukudos ja vertamuodostavat elimet — Lymfatisk och blodbildande vävnad — *Lymphatic and haemotopoietic tissues*			
Retikulosarkooma ja imukudossyöpä — Retikelcellsarkom och lymfosarkom — *Reticulum-cell sarcoma and lymphosarcoma*	200	98	71
Lymfogranulomatoosi — Lymfogranulomatos — *Lymphogranulomatosis*	201	53	40
Muut, imukudoksessa — Andra, i lymfatisk vävnad — *Other, in lymphoid tissue*	202	16	5
Multippeli myelooma — Multipelt myelom — *Multiple myeloma*	203	44	50
Valkoveritauti — Leukemi — *Leukemia*	204—207	153	130
Muu — Annat — *Other*	208—209	17	16
Yhteensä — Summa — *Total*	**200—209**	**381**	**312**
Kaikkiaan — Inalles — *Grand total*	**140—209**	**4 534**	**3 508**
1970	140—209	4 386	3 397
1969	140—207	4 379	3 436
1968	140—207	4 309	3 398
1967	140—207	4 076	3 275
1966	140—207	3 992	3 287

[1]) Numerointi v. 1969 käyttöön otetun tautiluokituksen mukaan. — Numreringen enligt klassifikationen av sjukdomar, som infördes år 1969. — *Coding according to ICD, taken into use in 1969.*

4.2.2 Syöpään kuolleet sukupuolen ja kasvaimen sijainnin mukaan vuonna 1972
Döda i cancer enligt kön och tumörens läge år 1972
Deaths from cancer by sex and site of neoplasm in 1972

Kasvaimen primaarinen sijainti Tumörens primära läge *Primary site of neoplasm*	N:o [1] Nr [1] *No* [1]	Miehiä Män *Males*	Naisia Kvinnor *Females*
1972			
Suuontelo- ja nielu — Munhåla och farynx — *Buccal cavity and pharynx*			
Huuli — Läpp — *Lip*	140	8	1
Kieli — Tunga — *Tongue*	141	17	5
Sylkirauhanen — Spottkörtel — *Salivary gland*	142	3	6
Muu, suuontelossa — Andra, i munhålan — *Other, in buccal cavity*	143—145	10	9
Nielu — Farynx — *Pharynx*	146—149	25	11
Yhteensä — Summa — *Total*	**140—149**	**63**	**32**
Ruoansulatuselimet ja vatsakalvo — Digestionsorgan och bukhinna — *Digestive organs and peritoneum*			
Ruokatorvi — Matstrupe — *Esophagus*	150	94	123
Mahalaukku — Magsäck — *Stomach*	151	636	537
Ohutsuoli — Tunntarm — *Small intestine*	152	12	8
Paksusuoli — Grovtarm — *Large intestine*	153	128	233
Peräsuoli — Ändtarm — *Rectum*	154	142	146
Maksa — Lever — *Liver* (prim.)	155	69	59
Sappirakko — Gallblåsa — *Gall bladder*	156	27	120
Haima — Pankreas — *Pancreas*	157	211	233
Muu ruoansulatuselin, vatsakalvo — Annat digestionsorgan, bukhinna — *Other digestive organ, peritoneum*	158—159	57	66
Yhteensä — Summa — *Total*	**150—159**	**1 376**	**1 525**
Hengityselimet — Respirationsorganen — *Respiratory system*			
Nenä, välikorva — Näsa, mellanöra — *Nose, middle ear*	160	10	4
Kurkunpää — Larynx — *Larynx*	161	86	2
Henkitorvi, keuhko, keuhkoputki — Luftstrupe, lunga, bronk — *Trachea, lung, bronchus*	162	1 583	169
Muu — Annat — *Other*	163	41	8
Yhteensä — Summa — *Total*	**160—163**	**1 720**	**183**
Luusto, sidekudos, iho ja nisä — Ben, bindväv, hud och bröstkörtel — *Bone, connective tissue, skin and breast*			
Luu — Ben — *Bone*	170	16	12
Sidekudos, muu pehmeä kudos — Bindväv och annan mjuk vävnad — *Connective and other soft tissue*	171	17	22
Ihon melooma — Melanom i huden — *Melanoma of skin*	172	54	41
Muu, ihossa — Annan, i huden — *Other, of skin*	173	11	7
Nisä — Bröstkörtel — *Breast*	174	2	505
Yhteensä — Summa — *Total*	**170—174**	**100**	**587**
Virtsa- ja sukuelimet — Urogenitalorganen — *Genito-urinary organs*			
Kohdunkaula — Livmodershals — *Cervix uteri*	180	—	130
Chorioepithelioma	181	—	—
Kohdun muu osa, istukka — Annan del av uterus — *Other part of uterus, placenta*	182	—	141
Munasarja, munatorvi tai kohdun leveä kannatin — Ovarium, äggledare och breda ligamentet — *Ovary, fallopian tube and broad ligament*	183	—	221
Muu (naisella) — Annat (kvinna) — *Other (female)*	184	—	43
Eturauhanen — Prostata — *Prostate*	185	292	—
Kives — Testikel — *Testis*	186	5	—
Muu (miehellä) — Annat (man) — *Other (male)*	187	2	—
Virtsarakko — Urinblåsa — *Bladder*	188	124	36
Muu — Annat — *Other*	189	113	76
Yhteensä — Summa — *Total*	**180—189**	**536**	**647**
Muualla tai sijainti määrittelemättä — På annat ställe eller utan uppgiven lokalisation — *Other or unspecified sites*			
Silmä — Öga — *Eye*	190	8	6
Aivo — Hjärna — *Brain*	191	72	56
Muu hermosto — Annat nervsystem — *Other nervous system*	192	12	6
Kilpirauhanen — Sköldkörtel — *Thyroid gland*	193	12	48
Muu umpieritysrauhanen — Annan endokrin körtel — *Other endocrine gland*	194	7	4
Sijainti tarkemmin määrittelemätön — Ofullständigt angivet ställe — *Ill-defined site*	195	34	55
Imusolmuke, sekundaarinen tai tarkemmin määrittelemätön — Lymfkörtel, sekundär eller UNS — *Lymph nodes, secondary and unspecified*	196	4	5
Hengitys- ja ruoansulatuselimet, sekundaarinen — Respirationsorganen och digestionsapparaten, sekundär — *Respiratory and digestive systems, secondary*	197	53	56
Muu sekundaarinen — Annan sekundär — *Other secondary*	198	13	10
Ei tietoa sijainnista — Icke angivet ställe — *Without specification of site*	199	10	13
Yhteensä — Summa — *Total*	**190—199**	**225**	**259**
Imukudos ja vertamuodostavat elimet — Lymfatisk och blodbildande vävnad — *Lymphatic and haemotopoietic tissues*			
Retikulosarkooma ja imukudossyöpä — Retikelcellsarkom och lymfosarkom — *Reticulum-cell sarcoma and lymphosarcoma*	200	85	62
Lymfogranulomatoosi — Lymfogranulomatos — *Lymphogranulomatosis*	201	33	30
Muut, imukudoksessa — Andra, i lymfatisk vävnad — *Other, in lymphoid tissue*	202	14	13
Multippeli myelooma — Multipelt myelom — *Multiple myeloma*	203	45	62
Valkoveritauti — Leukemi — *Leukemia*	204—207	170	159
Muu — Annat — *Other*	208—209	11	18
Yhteensä — Summa — *Total*	**200—209**	**358**	**344**
Kaikkiaan — Inalles — *Grand total*	**140—209**	**4 378**	**3 577**

[1]) Numerointi v. 1969 käyttöön otetun tautiluokituksen mukaan. — Numreringen enligt klassifikationen av sjukdomar, som infördes år 1969. — *Coding according to ICD, taken into use in 1969.*

4.2.8. Tapaturmaiset kuolemat niiden syyn mukaan vuosina 1971 ja 1972
Döda genom olyckor enligt skadans orsak åren 1971 och 1972
Accidental deaths by external cause in 1971 and 1972

N:o [1] Nr [1] *No* [1]	Vamman syy Skadans orsak *External cause of injury*	Miehiä Män *Males*	Naisia Kvinnor *Females*	Yhteensä Summa *Total*
	1972			
807	Rautatieliikennetapaturmat — Järnvägsolycksfall — *Railway accidents*	48	23	71
819	Moottoriajoneuvotapaturmat — Motorfordonsolyckor — *Motor vehicle accidents*	838	331	1 169
825—827	Muut maaliikennetapaturmat — Andra olycksfall i trafik till lands — *Other road vehicle accidents*	21	9	30
838	Vesiliikennetapaturmat — Olycksfall i trafiken till sjöss — *Water transport accidents*	152	9	161
846	Ilmaliikennetapaturmat — Olycksfall i lufttrafik — *Aircraft accidents*	11	1	12
859—877	Myrkytystapaturmat — Förgiftningsolycksfall — *Accidental poisoning by solid and liquid substances*	279	29	308
880—887	Putoamis- ja kaatumistapaturmat — Olycksfall förorsakade vid fall — *Accidental falls*	221	253	474
	1971			
807	Rautatieliikennetapaturmat — Järnvägsolycksfall — *Railway accidents*	46	8	54
819	Moottoriajoneuvotapaturmat — Motorfordonsolyckor — *Motor vehicle accidents*	842	349	1 191
825—827	Muut maaliikennetapaturmat — Andra olycksfall i trafik till lands — *Other road vehicle accidents*	17	10	27
838	Vesiliikennetapaturmat — Olycksfall i trafiken till sjöss — *Water transport accidents*	190	11	201
846	Ilmaliikennetapaturmat — Olycksfall i lufttrafik — *Aircraft accidents*	14	2	16
859—877	Myrkytystapaturmat — Förgiftningsolycksfall — *Accidental poisoning by solid and liquid substances*	259	35	294
880—887	Putoamis- ja kaatumistapaturmat — Olycksfall förorsakade vid fall — *Accidental falls*	240	289	529

N:o [1] Nr [1] *No* [1]	Vamman syy Skadans orsak *External cause of injury*	Miehiä Män *Males*	Naisia Kvinnor *Females*	Yhteensä Summa *Total*
890—899	Avotulen aiheuttamat tapaturmat — Olyckor orsakade av öppen eld — *Accidents caused by fires and flames*	66	23	89
910	Hukkumistapaturmat — Drunknningsolyckor — *Accidental drowning and submersion*	290	45	335
922	Ampuma-aseen luodin aiheuttamat tapaturmat — Olyckor genom skott från skjutvapen — *Accidents caused by firearm missiles*	10	2	12
916—921 923—928	Pääasiassa työmaatapaturmat — Olycksfall huvudsakligen av typen industriolycksfall — *Accidents mainly of industrial type*	114	8	122
—949	Muut tapaturmat — Andra olyckshändelser — *Other accidents*	124	69	133
	Kaikkiaan — Inalles — *Total*	**2 174**	**802**	**2 976**
890—899	Avotulen aiheuttamat tapaturmat — Olyckor orsakade av öppen eld — *Accidents caused by fires and flames*	82	19	101
910	Hukkumistapaturmat — Drunknningsolyckor — *Accidental drowning and submersion*	220	35	250
922	Ampuma-aseen luodin aiheuttamat tapaturmat — Olyckor genom skott från skjutvapen — *Accidents caused by firearm missiles*	5	1	6
916—921 923—928	Pääasiassa työmaatapaturmat — Olycksfall huvudsakligen av typen industriolycksfall — *Accidents mainly of industrial type*	86	12	98
—949	Muut tapaturmat — Andra olyckshändelser — *Other accidents*	158	53	211
	Kaikkiaan — Inalles — *Total*	**2 159**	**824**	**2 983**
	1970	2 016	729	2 745
	1969	1 943	793	2 736
	1968	1 927	742	2 669
	1967	2 004	746	2 750
	1966	1 988	833	2 821

[1]) Numerointi v. 1969 käyttöön otetun tautiluokituksen mukaan (E-sarja). — Numreringen enligt klassifikationen av sjukdomar, som infördes år 1969 (E-serien). — *Coding according to ICD, taken into use in 1969 (E numbers).*

4.2.4 Erilaisissa tiellikenneonnettomuuksissa kuolleet ja loukkaantuneet sukupuolen mukaan vuosina 1971—75 [1])
Döda och skadade vid olika vägtrafikolyckor enligt kön åren 1971—75 [1])
Deaths and injured from different kind of road traffic accidents by sex in 1971—75 [1])

Kulkuväline ja onnettomuuden uhri Fordon och olycksoffer *Conveyance and person involved in accident*		Kuolleita — Döda — *Deaths*			Loukkaantuneita—Skadade—*Injured*		
		Miehet Män *Males*	Naiset Kvinnor *Females*	Yhteensä Summa *Total*	Miehet Män *Males*	Naiset Kvinnor *Females*	Yhteensä Summa *Total*
1973—75							
Jalankulkijat — Fotgängare — *Pedestrians*	1975	147	117	264	1 000	1 037	2 037
	1974	147	97	244	1 221	1 077	2 298
	1973	183	116	299	1 246	1 045	2 291
Polkupyöräilijät — Cyklister — *Cyclists*	1975	84	53	137	809	644	1 453
	1974	80	45	125	821	632	1 453
	1973	94	52	146	768	512	1 280
Mopoilijat — Mopedister — *Mopedists*	1975	72	6	78	706	35	741
	1974	78	4	82	723	25	748
	1973	78	8	86	830	29	859
Moottoripyöräilijät—Motorcyklister—*Motorcyclists*	1975	51	5	56	897	102	999
	1974	50	2	52	1 025	116	1 141
	1973	60	5	65	1 132	144	1 276
Traktorit — Traktorer — *Tractors*	1975	17	2	19	52	3	55
	1974	24	—	24	37	7	44
	1973	26	2	28	89	8	97
Henkilöautot — Personbilar — *Cars*	1975	229	90	319	4 829	2 970	7 799
	1974	196	86	282	4 549	2 686	7 235
	1973	294	98	392	5 518	3 152	8 670
Muut ajoneuvot — Andra fordon — *Other vehicles*	1975	31	6	37	740	333	773
	1974	40	16	56	796	452	1 248
	1973	61	9	70	986	400	1 386
Yhteensä — Summa — *Total*	1975	631	279	910	9 033	5 124	14 157
	1974	**615**	**250**	**865**	**9 172**	**4 995**	**14 167**
	1973	**796**	**290**	**1 086**	**10 569**	**5 290**	**15 859**
1971—72							
Jalankulkijat — Fotgängare — *Pedestrians*	1972	210	147	357	1 350	1 179	2 529
	1971	200	151	351	1 369	1 168	2 537
Polkupyöräilijät — Cyklister — *Cyclists*	1972	111	63	174	838	630	1 468
	1971	93	44	137	750	509	1 259
Mopoilijat — Mopedister — *Mopedists*	1972	92	8	100	871	44	915
	1971	106	3	109	943	43	986
Moottoripyöräilijät—Motorcyklister—*Motorcyclists*	1972	51	5	56	1 067	112	1 179
	1971	38	3	41	763	67	830
Traktorit — Traktorer — *Tractors*	1972	19	1	20	41	3	44
	1971	24	1	25	50	7	57
Henkilöautot — Personbilar — *Cars*	1972	284	103	387	5 289	3 384	8 673
	1971	301	117	418	5 718	3 370	9 088
Muut ajoneuvot — Andra fordon — *Other vehicles*	1972	52	10	62	783	394	1 177
	1971	50	12	62	839	430	1 269
Yhteensä — Summa — *Total*	1972	**819**	**337**	**1 156**	**10 239**	**5 746**	**15 985**
	1971	**812**	**331**	**1 143**	**10 432**	**5 594**	**16 026**
	1970	758	297	1 055	10 420	5 608	16 028
	1969	692	314	1 006	9 990	5 258	15 248
	1968	680	259	939	9 372	4 998	14 370
	1967	712	261	973	10 171	5 174	15 345
	1966	782	316	1 098	9 942	4 885	14 827

[1]) Poliisiviranomaisten tietoon tulleet onnettomuudet. — Olyckor, som polismyndigheterna fått vetskap om. — *Accidents known to police authorities*

Lähde — Källa — *Source:* Tilastokeskuksen tiellikennevahinkotilasto. — Statistikcentralens statistik över vägtrafikolyckor. — *Road traffic accident statistics of Central Statistical Office.*

4.2.6 Tielliikenneonnettomuudet ja niissä kuolleet ja loukkaantuneet vuosina 1946—76 [1])
Vägtrafikolyckor och i dem döda och skadade åren 1946—76 [1])
Road traffic accidents and deaths and injured from them in 1946—76 [1])

Vuosi År *Year*	Onnettomuudet Olyckor *Accidents*	Kuolleet — Döda — *Deaths* Lukumäärä Antal *Number*	1 000 onnettomuutta kohti Per 1 000 olyckor *Per 1 000 accidents*	1 000 autoa kohti Per 1 000 bilar *Per 1 000 cars*	1 000 000 henkeä kohti [2]) Per 1 000 000 personer [2]) *Per 1 000 000 population* [2])	Loukkaantuneet — Skadade — *Injured* Lukumäärä Antal *Number*	1 000 onnettomuutta kohti Per 1 000 olyckor *Per 1 000 accidents*	1 000 autoa kohti Per 1 000 bilar *Per 1 000 cars*	1 000 000 henkeä kohti [2]) Per 1 000 000 personer [2]) *Per 1 000 000 population* [2])
1946	4 048	296	73.1	9.7	77.8	1 706	421.4	56.1	448.2
1947	5 250	353	67.2	9.2	91.6	2 101	400.2	54.7	544.4
1948	6 469	398	61.5	8.7	102.0	2 587	399.9	56.6	661.4
1949	7 190	330	45.9	6.3	83.3	2 803	389.8	53.2	707.3
1950	8 491	375	44.2	6.4	94.6	3 224	379.7	54.9	804.2
1951	9 747	373	38.3	5.4	92.1	3 407	349.5	49.6	841.8
1952	13 369	373	27.9	4.2	91.2	4 201	314.2	47.3	1 027.0
1953	13 389	424	31.7	4.0	102.4	5 105	381.3	48.7	1 233.3
1954	15 151	442	29.2	3.9	105.5	5 553	366.5	48.5	1 326.3
1955	18 066	498	27.6	3.8	117.4	6 185	342.4	47.2	1 460.5
1956	18 513	556	30.0	3.6	129.6	6 737	363.9	43.7	1 573.4
1957	18 360	559	30.4	3.2	128.9	7 136	388.7	40.7	1 650.3
1958	17 220	548	31.8	2.9	125.2	7 337	426.1	38.2	1 682.9
1959	18 690	649	34.7	3.0	147.0	8 138	435.4	37.9	1 851.8
1960	22 025	765	34.7	3.2	171.7	9 716	441.4	40.1	2 193.4
1961	25 085	786	31.3	2.8	176.2	11 256	448.7	40.3	2 523.2
1962	28 500	810	28.4	2.5	180.3	12 175	427.2	37.4	2 710.7
1963	29 270	913	31.2	2.5	201.8	12 498	427.0	33.6	2 763.0
1964	31 753	964	30.4	2.2	211.9	14 163	446.0	33.0	3 113.7
1965	37 217	1 049	28.2	2.1	229.9	15 914	427.6	31.5	3 487.1
1966	35 110	1 098	31.3	1.9	239.7	14 827	422.3	25.8	3 236.7
1967	32 040	973	30.4	1.5	211.3	15 345	478.9	24.4	3 331.7
1968	28 962	939	32.4	1.4	203.0	14 370	491.7	21.0	3 106.0
1969	29 053	1 006	34.6	1.4	217.6	15 248	524.8	21.2	3 297.7
1970	30 466	1 055	34.6	1.4	229.0	16 028	526.1	20.3	3 479.6
1971	30 005	1 143	38.1	1.3	247.8	16 026	534.1	18.8	3 474.8
1972	28 205	1 156	41.0	1.2	249.2	15 985	566.7	17.5	3 445.3
1973	29 071	1 086	37.4	1.1	232.7	15 859	545.5	15.4	3 398.8
1974	26 574	865	32.6	0.8	184.5	14 167	533.1	13.2	3 022.0
1975	27 608	910	33.0	0.8	193.2	14 157	512.8	12.4	3 004.9
1976*	..	804	..	0.7	170.1	..	..	..	..

[1]) Poliisiviranomaisten tietoon tulleet onnettomuudet. — Olyckor, som polismyndigheterna fått vetskap om. — *Accidents known to police authorities.*
[2]) Maassa asuvan väestön keskiväkiluku. — Den i riket bosatta befolkningens medelfolkmängd. — *Resident mean population.*

Lähde — Källa — *Source:* Tilastokeskuksen tielliikennevahinkotilasto. — Statistikcentralens statistik över vägtrafikolyckor. — *Road traffic accident statistics of Central Statistical Office.*

4.2.7 Tielliikenneonnettomuuksissa sattuneet henkilövauriot eräissä Euroopan maissa vuonna 1973
Personskador vid vägtrafikolyckor i några europeiska länder år 1973
Casualities of road traffic accidents in selected European countries in 1973

Maa Land *Country*	Autoja Bilar *Cars*	Asukkaita autoa kohti Invånare per bil *Inhabitants per car*	Henkilövaurioita Personskador *Casualities*	Niistä — Därav — *Of which:* Kuolleet Döda *Deaths*	Henkilövaurioita - Personskador - *Casualities* 1 milj. asukasta kohti Per 1 milj. invånare *Per 1 million inhab.* Kuolleet Döda *Deaths*	Loukkaantuneet Skadade *Injured*	10 000 autoa kohti Per 10 000 bilar *Per 10 000 cars* Kuolleet Döda *Deaths*	Loukkaantuneet Skadade Injured
1973								
Suomi — Finland — *Finland*	1 028 120	4.5	16 945	1 086	233	3 399	10.6	154
Hollanti — Holland — *Netherlands*	3 560 300	3.8	73 453	3 092	230	5 236	8.7	198
Iso-Britannia — Storbritannien — *Great Britain*	15 322 000	3.5	353 738	7 406	136	6 368	4.8	226
Sveitsi — Schweiz — *Switzerland*	1 791 601	3.6	34 251	1 451	225	5 097	8.1	183
Länsi-Saksa — Västtyskland — *Western Germany*	18 217 092	3.4	504 548	16 302	263	7 879	8.9	268
Norja — Norge — *Norway*	1 082 553	3.7	11 483	511	129	2 770	4.7	101
Ruotsi — Sverige — *Sweden*	2 662 832	3.1	23 728	1 177	145	2 771	4.4	85
Tanska — Danmark — *Denmark*	1 463 381	3.4	24 588	1 132	225	4 668	7.7	160

Lähteet — Källor — *Sources:* Statistics of Road Traffic Accidents in Europe. Economic Comission for Europe, United Nations, New York 1974, Demographic Yearbook 1973. United Nations, New York 1975.

4.2.8 Reumatoimistot vuosina 1971—72
Reumadispensärer åren 1971—72
Rheumatism dispensaries in 1971—72

Reumatoimisto Reumadispensär *Rheumatism dispensary*	Vastaanottoja Mottagningar *Receptions*		Käyntejä vastaanotoilla Besök på mottagningar *Visits*		Käyntejä keskim. vast. ottoa kohti Besök i medeltal per mottagning *Visits per reception*		Potilaiden määrä Patientantal *Number of patients*		Käyntejä keskim. potilasta kohti Besök i medeltal per patient *Visits per patient*		Uusia potilaita Nya patienter *New patients*	
	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972
1971—72												
Helsingin ympäristön (Hki) — Helsingfors omnejds (Hfors)	206	210	3 349	3 368	16.3	16.0	1 277	1 296	2.6	2.6	710	652
Hämeenlinnan	134	134	1 609	1 649	12.0	12.3	583	579	2.8	2.8	223	185
Iisalmen	45	44	1 322	1 135	29.6	25.6	579	342	1.3	3.3	140	113
Imatran [1])	53	—	894	—	16.9	—	274	—	3.3	—	87	—
Joensuun	49	44	697	733	14.2	12.7	209	237	3.6	3.1	120	87
Keski-Suomen (Jyväskylä)	96	96	2 170	1 948	22.6	20.3	581	541	3.7	3.6	163	122
Kokkolan	36	55	452	718	12.6	13.1	103	184	4.4	3.9	103	94
Kotkan	45	46	607	762	13.5	16.6	276	309	2.2	2.5	50	82
Kouvolan	89	89	1 378	1 774	15.5	19.9	430	582	3.2	3.0	242	323
Kuopion	46	46	1 290	1 242	28.2	27.0	403	415	3.2	3.0	120	98
Lahden [1])	46	—	1 128	—	24.6	—	871	—	1.3	—	389	—
Lappeenrannan	101	94	1 526	1 420	15.1	15.6	446	430	3.4	3.3	224	164
Lapuan [1])	42	—	955	—	22.8	—	342	—	2.8	—	79	—
Lohjan	44	42	875	884	19.9	21.0	165	162	5.3	5.5	72	62
Oulun	134	134	4 391	4 534	32.8	33.8	1 408	1 523	3.1	3.0	684	778
Porin	44	24	1 042	564	23.7	23.5	435	337	2.4	1.7	144	109
Porvoon — Borgå	41	41	788	725	19.2	17.7	317	316	2.5	2.3	201	175
Savonlinnan (sulj. 1. 10.)	38	—	447	—	11.8	—	208	—	2.1	—	32	—
Tampereen	215	214	8 483	8 501	39.5	39.7	1 428	1 780	5.9	4.8	425	399
Turun — Åbo	76	78	2 434	2 470	32.0	31.7	677	699	3.6	3.5	222	203
Valkeakosken	92	92	708	954	7.7	13.7	269	343	2.6	2.8	163	215
Ylivieskan	48	47	638	650	13.3	13.8	246	232	2.6	2.8	47	54
Yhteensä — Summa — *Total*	**1 720**	**1 530**	**37 183**	**34 031**	**22.2**	**22.2**	**11 527**	**10 307**	**3.2**	**3.3**	**4 640**	**3 915**
1970	1 575		34 172		21.7		10 329		3.3		4 261	
1969	1 600		34 727		21.7		9 887		3.5		4 135	
1968	1 641		33 085		20.2		9 408		3.5		3 914	
1967	1 625		34 046		21.0		9 786		3.5		4.631	
1966	1 447		30 458		21.0		9 161		3.3		4 491	
1965	1 382		29 369		21.3		8 746		3.4		4 459	
1964	1 311		27 046		20.6		7 414		3.6		3 687	

[1]) Ei toimintaa v. 1972. — Ingen verksamhet år 1972. — *No activity in 1972.*

Lähde — Källa — *Source:* Reumaliitto-Reumaförbundet ry:n toimintakertomus. — Reumaliitto-Reumaförbundet ry:s verksamhetsberättelse. — *Report of Reumaliitto-Reumaförbundet ry.*

4.2.8 Reumatoimistot vuosina 1973—74
Reumadispensärer åren 1973—74
Rheumatism dispensaries in 1973—74

Reumatoimisto Reumadispensär *Rheumatism dispensary*	Vastaanottoja Mottagningar *Receptions*		Käyntejä vastaanotoilla Besök på mottagningar *Visits*		Käyntejä keskim. vast.ottoa kohti Besök i medeltal per mottagning *Visits per reception*		Potilaiden määrä Patientantal *Number of patients*		Käyntejä keskim. potilasta kohti Besök i medeltal per patient *Visits per patient*		Uusia potilaita Nya patienter *New patients*	
	1973	1974	1973	1974	1973	1974	1973	1974	1973	1974	1973	1974
1973—74												
Helsingin ympäristön (Hki) — Helsingfors omnejds (Hfors)	196	199	3 254	3 435	16.6	17.3	1 335	1 373	2.4	2.5	594	583
Hämeenlinnan	136	123	1 578	1 308	11.6	10.6	580	575	2.7	2.3	177	175
Iisalmen	46	46	1 137	1 225	24.7	26.6	376	408	3.0	3.0	111	101
Joensuun	44	44	784	720	17.8	16.4	693	720	1.1	1.0	80	80
Keski-Suomen (Jyväskylä)	92	93	1 962	2 123	21.3	22.8	603	566	3.3	3.8	76	64
Kokkola	62	72	1 053	1 339	17.0	18.6	258	334	4.1	4.0	102	109
Kotkan	45	45	583	515	13.0	11.4	315	279	1.9	1.8	54	49
Kouvolan	92	90	1 984	1 904	21.6	21.2	623	641	3.2	3.0	288	269
Kuopion	46	65	1 426	1 401	31.0	21.6	509	548	2.8	2.6	120	150
Lappeenrannan	79	112	1 200	1 370	15.2	12.2	390	332	3.1	4.1	104	164
Lohjan	46	46	1 069	1 058	23.2	23.0	194	213	5.5	5.0	72	31
Mikkeli	24	42	337	426	14.0	10.1	247	426	1.4	1.0	247	249
Oulun	129	138	4 974	4 863	38.6	35.2	1 628	2 044	3.1	2.4	762	598
Porvoon — Borgå	40	41	749	820	18.7	20.0	333	337	2.2	2.4	163	196
Tampereen	217	217	9 006	9 034	41.5	41.6	1 797	1 689	5.0	5.3	416	414
Turun — Åbo	78	75	2 623	2 754	33.6	36.7	739	702	3.6	3.9	207	197
Valkeakosken	59	74	618	520	10.5	7.0	264	217	2.3	2.4	136	141
Ylivieskan	47	47	750	744	15.7	15.8	260	268	2.9	2.8	65	44
Yhteensä — Summa — *Total*	**1 478**	**1 569**	**35 087**	**35 559**	**23.7**	**20.5**	**11 144**	**11 672**	**3.1**	**2.9**	**3 774**	**3 614**
1972	1 530		34 031		22.2		10 307		3.3		3 915	
1971	1 720		37 183		22.2		11 527		3.2		4 640	
1970	1 575		34 172		21.7		10 329		3.3		4 261	
1969	1 600		34 727		21.7		9 887		3.5		4 135	
1968	1 641		33 085		20.2		9 408		3.5		3 914	
1967	1 625		34 046		21.0		9 786		3.5		4 631	
1966	1 447		30 458		21.0		9 161		3.3		4 491	
1965	1 382		29 369		21.3		8 746		3.4		4 459	
1964	1 311		27 046		20.6		7 414		3.6		3 687	

Lähde — Källa — *Source:* Reumaliitto-Reumaförbundet ry:n toimintakertomus. — Reumaliitto-Reumaförbundet ry:s verksamhetsberättelse. — *Report of Reumaliitto-Reumaförbundet ry.*

5. MIELISAIRAANHOITO JA MIELENTERVEYSTYÖ

Psykiatrisen terveydenhuollon organisaatio. Vuoden 1952 mielisairaslain mukaan maa on jaettu 19 mielisairaanhuoltopiiriin, joiden rajat valtioneuvosto on vahvistanut lääkintöhallituksen esityksestä. Mielisairaanhuoltopiirien piirijako noudattaa suurelta osin väliportaan hallinnon lääninjakoa. Lain mukaan mielisairaanhoidon järjestäminen on maassamme ensi sijaisesti kuntien asia. Kaksi suurinta kuntaa, Helsinki ja Turku muodostavat yksinään omat mielisairaanhuoltopiirinsä. Muihin mielisairaanhuoltopiireihin kuuluu useampia kuntia, jotka ovat muodostaneet kuntainliittoja. Kuntainliittojen liittovaltuustoilla ja -hallituksilla on vastuu mielisairaanhoidon kokonaisjärjestelmästä oman mielisairaanhuoltopiirinsä alueella.

Muutamat mielisairaanhuoltopiirit ovat alueellisesti melko laajoja. Esim. Seinäjoen mielisairaanhuoltopiiri käsittää maantieteellisesti lähes kahden läänin alueet ja kuntainliittoon kuuluu yli 60 kuntaa. Tämän piirin jakamista EteläPohjanmaan ja Keski-Suomen piireiksi on valmisteltu jo muutaman vuoden ajan.

Mielisairaanhuoltopiirit ovat voineet varata sairaansijoja myös oman piirinsä ulkopuolelta toisen piirin keskussairaalasta, ja tämä on omalta osaltaan vaikeuttanut mm. piirikohtaisten sairaansijojen laskentaa ja käytön seurantaa.

Mielisairaanhuoltopiirien piirijaossa on odotettavissa tarkistuksia lähivuosina, koska yleistavoitteena on yhdenmukaistaa terveyden- ja sosiaalihuollon sekä väliportaan hallinnon alueella vallitsevat vaihtelevat piirirajat.

Mielisairaslaista valmistui uudistusehdotus vuoden 1975 aikana, ja uudistus hyväksyttiin 1977 ja tulee voimaan 1. 1. 1978. Tässä osauudistuksessa pyritään lisäämään psykiatrisen terveydenhuollon toimintaedellytyksiä. Lainuudistus mahdollistaa erilaisen avohoitotoiminnan saattamisen valtionavun piiriin, parantaa potilaan oikeusturvaa ja yhtenäistää eri sairaalatyyppien valtionavun myöntämisperusteita sekä koskee mielisairauksien lisäksi myös muita psyykkisiä häiriöitä.

Vuoden 1952 lain mukaan jokaisessa mielisairaanhuoltopiirissä oli äkillisiä ja vaikeita potilaita varten keskusmielisairaala, ns. A-sairaala ja helppohoitoisia pitkäaikaispotilaita varten B-sairaaloita. Vuoden 1977 lainuudistus poisti nämä sairaaloihin otettavia potilaita koskeneet rajoitukset.

Jokaisessa mielisairaanhuoltopiirissä on lisäksi avohoidon toteuttamista varten psykiatrisia huoltotoimistoja eli mielenterveystoimistoja.

Vuoden 1952 lain mukaan ovat A-sairaalat ja mielenterveystoimistot saaneet valtionapua perustamiskustannuksiin 50 %, ja B-sairaaloiden kohdalla on valtionapu ollut 25 %. Lainuudistuksen voimaantulon jälkeen on valtionapu myös B-sairaaloiden perustamiskustannusten osalta 50 %. Molempien sairaalatyyppien ja avohoitotoiminnan saattaminen tasavertaiseen taloudelliseen asemaan luo edellytyksiä kehittää joustavammin

5. SINNESSJUKVÅRD OCH MENTALHYGIENISKT ARBETE

Den psykiatriska hälsovårdens struktur. Enligt sinnessjuklagen av år 1952 är landet indelat i 19 sinnessjukvårdsdistrikt, vars gränser statsrådet fastställer på medicinalstyrelsens framställning. Sinnessjukvårdsdistriktens distriktsindelning följer till stor del mellaninstansförvaltningens länsindelning. Enligt ovannämnda lag är organiseringen av sinnessjukvården i första hand kommunernas sak. De två största kommunerna, Helsingfors och Åbo, bildar allena sina egna sinnessjukvårdsdistrikt. Till övriga sinnessjukvårdsdistrikt hör flera kommuner, som har bildat kommunalförbund. Kommunalförbundens delegationer och förbundsstyrelser är ansvariga för anordnandet av sinnessjukvården i dess helhet på sitt eget sinnessjukvårdsdistrikts område.

Somliga sinnessjukvårdsdistrikt är regionalt ganska vidsträckta. T.ex. Seinäjoki sinnessjukvårdsdistrikt, distrikt n:o 15, omfattar geografiskt nästan två läns områden och till kommunalförbundet hör över 60 kommuner. Delandet av detta distrikt i Södra Österbottens och Mellersta Finlands distrikt har förberetts redan under några år.

Sinnessjukvårdsdistrikten har delvis kunnat reservera sjukplatser också utanför sin egen region från ett annat distrikts centralsinnessjukhus, och detta har till sin del försvårat bl.a. uträkningen av sjukplatserna distriktsvis och uppföljningen av deras utnyttjande.

Det är att motse justeringar i sinnessjukvårdsdistriktens distriktsindelning under de kommande åren, eftersom den allmänna målsättningen är att förenhetliga de obeständiga distriktsgränserna på hälsovårdens och socialvårdens samt mellaninstansförvaltningens område.

Under år 1975 har sinnessjuklagens reformförslag blivit färdigt och reformen godkändes år 1977. Med denna reform strävar man till att öka den psykiatriska hälsovårdens funktionella förutsättningar. Lagreformen möjliggör, att skilda öppenvårdsfunktioner kommer inom kretsen av statsbidrag, och den förbättrar patientens rättskydd, förenar grunderna till beviljande av statsbidrag för olika sjukhustyper och omfattar förutom sinnessjukdomar även andra psykiska störningar.

Enligt lagen av 1952 finns i varje sinnessjukhusdistrikt ett centralsinnessjukhus, s.k. A-sjukhus, och vården av kroniska patienter skedde på B-sjukhus. Lagreformen för år 1977 upphävde begränsningen, som berörde inskrivning av patienter till A- och B-sjukhusen.

Därtill finns i varje sinnessjukhusdistrikt psykiatriska vårdsbyråer, dvs. mentalvårdsbyråer för verkställande av öppenvården.

Enligt den gällande lagen har A-sjukhusen och mentalvårdsbyråerna erhållit 50 % statsbidrag för grundläggningskostnader, och statsbidraget för B-sjukhusen har varit 25 %. Efter ikraftträdande av lagreform skulle statsbidraget också för B-sjukhusen vara 50 %. Ställande av båda sjukhustyperna och öppenvårdens funktioner i likvärdig ekonomisk ställning skapar förutsättningar att utveckla sinnessjukvård och mental-

mielisairaanhoitoa ja mielenterveystyötä koko piirin ja sen eri alueiden tarpeita vastaavaksi.

Kunnallisen, valtionapua sekä perustamis- että käyttökustannuksiinsa saavan mielisairaanhoidon perusjärjestelmän rinnalla maassa on kaksi valtion mielisairaalaa, Niuvanniemessä ja Mustasaaressa. Valtion mielisairaaloissa hoidetaan pääasiassa kriminaalipotilaita ja ulkomailta palautettuja ja ilman kotipaikkaa olevia potilaita.

Kansanterveyslain voimaantulo 1972 on osaltaan heijastunut psyykkiseen terveydenhuoltoon, koska tämän lain mukaan perusterveydenhuoltoon pyritään saamaan myös mielenterveydellisiä palveluja. Mielenterveystyön rakenteellinen ja toiminnallinen kehittäminen edellyttää saumatonta yhteistyötä sekä terveydenhuollon kuin myös sosiaalihuollon eri sektoreiden välillä ja kanssa.

Psykiatrisen terveydenhuollon kehittämistavoitteet. Terveydenhuollon valtakunnallisissa viisivuotissuunnitelmissa on painotettu avohoidon tehokasta toteuttamista ja laajentamista sekä avo- ja sairaalahoidon yhteistoiminnan tehostamista potilaan hoidon jatkuvuuden ja joustavan siirtymisen turvaamiseksi. Viime vuosina on lisäksi erityisesti pyritty vähentämään palvelujen tarjonnassa vallitsevia alueellisia eroja. Tavoitteena on päästä asteittain alueellisesti tasa-arvoiseen, avohoitokeskeiseen mielisairaanhoitoon.

Mielenterveystoimistojen tulisi yhteistyössä mielisairaaloiden ja yleissairaaloiden poliklinikoiden sekä terveyskeskusten kanssa kyetä tarjoamaan väestölle avohoitopalvelut. Avohoitopainotteinen mielenterveyspolitiikka edellyttää myös sairaansijojen supistamista, erilaisten puoliavointen hoitomuotojen ja sairaalan sisäisten toimintojen kehittämistä avohoidolliseen toimintaan suuntaavasti. Esim. sairaalan toteuttama kuntoutustoiminta tulisi mahdollisuuksien mukaan suunnitella toteutettavaksi sairaalan ulkopuolella kunnallisissa kuntoutuspisteissä. Kotisairaanhoidon, päiväsairaaloiden ja mielenterveystoimistojen päiväosastojen ja asuntoloiden perustamista tulisi lisätä, samoin suojatyöpaikkojen määrää. Edelleen tulisi pyrkiä toteuttamaan erilaisia kriisi- ja päivystystoiminnan malleja avohoitoon.

Avohoitopainotteisen mielisairaanhoidon tehokas toteuttaminen edellyttää paitsi konkreettisia ja asenteellisia muutoksia myös uusia virkoja ja toimitiloja. Valtion tiukan taloudellisen tilanteen takia ei virkojen lisäys 1970-luvulla ole kovinkaan tuntuva, joten tällöin pääasialliseksi avohoidon virkojen muodostumismahdollisuudeksi jää sairaalan virkojen siirtäminen avohoitoon sitä mukaa, kun sairaalan sisäiset toiminnanmuutokset tekevät sen mahdolliseksi.

Mielisairaanhoidon avohoidollisen linjan toteuttamiseksi on pyritty lisäämään myös yleissairaaloissa aikuisten ja lasten ja nuorten psykiatrisia työryhmiä. Samoin terveyskeskuksissa on tällä hetkellä sekä kansanterveyslain että mielisairaslain perusteella sijoitettuja psyykkisestä terveydenhuollosta ja ehkäisevästä mielenterveystyöstä vastaavia työntekijöitä.

Lisäksi mielisairaaloiden potilasrakenteesta tehdyt selvitykset ovat osoittaneet, että osa potilaista olisi hoidettavissa muiden organisaatioiden puitteissa ja osa olisi hoidettavissa mielenterveyden avohoitojärjestelmässä. Sairaalassa asunnon tai työpaikan puutteesta olevien potilaiden tilannetta tulisi pikaisesti korjata yhteiskuntapoliittisin toimenpitein ja saada heille näin sijoittumismahdollisuus laitoshoidon ulkopuolelle.

Mielenterveystyön ja -politiikan kehittelyn toisena painopistealueena on avohoidon kehittämisen ohella ollut ehkäisevän mielenterveystyön toimintamallien kehittäminen. Tämä edel-

hygien för att smidigare motsvara hela distriktets och dess delområdens behov.

Vid sidan av ovannämnda kommunala grundsystem för sinnessjukvården, som erhåller statsbidrag för både grundläggnings- och driftskostnader, finns i landet två statens sinnessjukhus, i Niuvanniemi och Korsholm. På statens sinnessjukhus vårdas huvudsakligen kriminalpatienter och från utlandet återbördade och utan hemort varande patienter.

Folkhälsolagens ikraftträdande 1972 har till sin del återverkat på den psykiska hälsovården, eftersom man enligt denna lag strävar till att få också mentalhygieniska tjänster med till den primära hälsovården. Strukturellt och funktionellt utvecklande av det mentalhygieniska arbetet förutsätter störningsfritt samarbete med hälsovården såsom också med och mellan socialvårdens skilda sektorer.

Den psykiatriska hälsovårdens utvecklingsmål. I den psykiatriska hälsovårdens riksomfattande femårsplaner har man framhållit öppenvårdens effektiva verkställande och utvidgande samt effektivering av samarbetet mellan öppenvård och sjukhusvård för att säkerställa patientens vårdkontinuitet och smidiga överflyttning. Under de senaste åren har man dessutom speciellt försökt minska de regionala skillnaderna i utbudet av tjänsterna. Målet är att stegvis uppnå en regionalt likvärdig, öppenvårdscentrerad sinnessjukvård.

Sinnessjukvårdsbyråerna borde i samarbete med sinnessjukhusen och lasarettens polikliniker samt hälsovårdscentralerna kunna erbjuda befolkningen öppenvårdstjänster. Den öppenvårdscentrerade mentalhygieniska politiken förutsätter också förminskning av sjukplatser, utvecklande av olika halvöppna vårdformer och sjukhusets inre verksamheter i riktning mot öppenvården. T.ex. sjukhusets rehabiliteringsverksamhet borde så vitt möjligt planeras att verkställa utanför sjukhuset i kommunala rehabiliteringsenheter. Man borde öka grundande av hemsjukvården, dagsjukhusens och mentalvårdsbyråernas dagavdelningar och skyddade bostäder, likaledes antalet skyddade arbetsplatser. Vidare borde man sträva till att verkställa skilda kris- och jourverksamhetsmodeller i öppenvården.

Det effektiva verkställandet av öppenvårdscentrerad sinnessjukvård förutsätter utom ovannämnda konkreta och inställningsändringar också nya tjänster och verksamhetsutrymmen. På grundval av statens dåliga ekonomiska situation är ökningen av tjänster inte särdeles påtaglig på 1970-talet, så att därvid den huvudsakliga möjligheten att få tjänster inom öppenvården kommer att bli överföring av sjukhusets tjänster till öppenvård i samma mån som sjukhusets inre förändringar möjliggör detta.

För verkställande av sinnessjukvårdens öppenvårdslinje har man försökt öka de vuxnas, barnens och de ungas psykiatriska arbetsgrupper vid lasarett. Tillika finns i hälsovårdscentraler för närvarande på grund av både folkhälsolagen och sinnessjuklagen placerade anställda, som är ansvariga för psykisk hälsovård och förebyggande mentalhygieniskt arbete.

Därtill har utredningar om sinnessjukhusens patientstruktur uppvisat, att en del av patientmaterialet borde skötas inom ramen av andra organisationer och en del kunde vårdas inom ett effektivt öppenvårdssystem. Situationen av de patienter, som finns inskrivna på sjukhus i avsaknad av bostad eller arbetsplats, borde snart avhjälpas genom socialpolitiska åtgärder och sålunda få för dem en möjlighet att placera sig utanför institutionsvård.

Den andra tyngdpunkten i mentalhygienens och -politikens utarbetning har vid sidan av öppenvårdens utveckling varit utvecklandet av verksamhetsmodeller för det förebyggande

lyttää mm. tarkkoja seurantatietoja potilaiden sosiaalisesta taustasta ja siellä ilmenevistä vaikeuksista ja erilaisia seulonta- ja seurantatutkimuksia. Näin löydettäisiin ne tekijät, tilanteet ja ympäristöt, jotka aiheuttavat mielenterveyden häiriöalttiutta. Tämän tyyppinen toiminta on lisääntynyt nimenomaan mielenterveystoimistoissa. Ehkäisevä mielenterveystyö vaatii toteutuakseen kuitenkin yhteistyötä kaikkien yhteiskuntapolitiikan alueiden kesken.

Mielisairaanhuoltopiirijärjestelmän rinnalla on suunniteltu ns. aluepsykiatrista mallia, jossa toiminnassa olevat mielisairaanhuoltopiirit jaettaisiin 50 000—70 000 asukkaan alueisiin ja tämän alueen väestön psykiatrinen terveydenhuolto olisi kokonaisuudessaan tietyn työryhmän vastuulla. Aluepsykiatrinen malli loisi kokonaisvaltaisen vastuuajattelun kautta hallinnolliset edellytykset eri organisaatioiden, esim. sosiaali-, terveydenhuolto- ja työsuojeluorganisaatioiden välisten palvelujen yhteistyön kehittämiselle.

Mielisairaalat. Maassamme oli toiminnassa vuoden 1975 päättyessä 20 A-sairaalaa, 46 B-sairaalaa ja 2 valtion mielisairaalaa. Vuonna 1976 tilanne oli muuttunut ainoastaan B-sairaaloiden osalta, niiden määrä oli 47. A-sairaaloiden lukumäärää laskettaessa on Hesperian ja Nikkilän sairaalat katsottu erillisiksi sairaaloiksi, vaikka ne yhdessä muodostavatkin Helsingin keskusmielisairaalan.

Yliopistollisia psykiatrian klinikoita oli 3, nimittäin Helsingissä (Lapinlahden sairaala), Turussa (Turun psykiatrian klinikka) ja Oulussa Oulun keskusmielisairaalalta Oulun yliopistolliselle keskussairaalalle vuokratuissa toimintatiloissa. Oulussa toimiva klinikka (126 sairaansijaa) ei tässä julkaisussa ole käsitelty mieli- vaan yleissairaalana, sen sijaan muut yliopistolliset psykiatrian klinikat on luettu mielisairaaloihin.

Lääkintöhallituksen vuosittain toimittamassa julkaisussa "Sairaalat" esitetään omana ryhmänään luettelo mielisairaaloista ja niiden sairaansijoista.

mentalhygieniska arbetet. Detta förutsätter bl.a. noggranna uppföljningsdata om patienternas sociala bakgrund och svårigheter där, olikartade sållnings- och uppföljningsundersökningar för att finna de faktorer, situationer och omgivningar, vilka orsakar mentalhygienisk störningsexponering. Detta slags verksamhet har ökat speciellt vid mentalvårdsbyråerna. Det förebyggande mentalhygieniska arbetet fordrar dock ett omfattande samarbete mellan alla områden i socialpolitiken för att förverkligas.

Vid sidan av sinnessjukvårdsdistriktssystemet har man planerat en s.k. områdespsykiatrisk modell, vari de verksamma sinnessjukvårdsdistrikten skulle indelas i områden med ca 50 000—70 000 invånare och för den psykiatriska hälsovården av befolkningen på detta område skulle i sin helhet ansvaras av en viss arbetsgrupp. Den områdespsykiatriska modellen skulle också genom ett alltomfattande ansvarstänkande skapa de bästa förutsättningarna att förvaltningsmässigt utveckla samarbetet mellan tjänsterna i skilda organisationer, t.ex. mellan sociala, hälsovårdens och arbetsskyddets organisationer.

Sinnessjukhusen. I slutet av år 1975 verkade i vårt land 20 A-sjukhus, 46 B-sjukhus och 2 statliga sinnessjukhus. År 1976 hade situationen förändrats endast för B-sjukhusens vidkommande; deras antal var 47. Vid räknandet av antalet A-sjukhus har Hesperia och Nickby sjukhus ansetts vara skilda sjukhus, ehuru de tillsammans bildar Helsingfors centralsinnessjukhus.

Det fanns tre psykiatriska universitetskliniker, nämligen i Helsingfors i Lappviks sjukhus, ett i Åbo och ett i Uleåborg i utrymmen hyrda för Uleåborgs centralsinnessjukhus. Kliniken som verkar i Uleåborgs universitetscentralsjukhus (126 vårdplatser) har inte i denna publikation behandlats såsom sinnessjukhus, utan som lasarett; däremot har de övriga universitetsklinikerna räknats som sinnessjukhus.

I medicinalstyrelsens utgivna publikation "Sjukhus" finns en skild förteckning över mentalsjukhusen och deras vårdplatser.

Mielisairaaloiden sairaansijat ja ns. puoliavoimen hoidon paikat vuosien 1955—77 lopussa — Sinnessjukhusens vårdplatser och platserna för den sk. halvöppna vården i slutet av åren 1955—77 — *Beds at mental hospitals and night and day-patient facilities at the end of 1955—77*

Vuosi År *Year*	Sairaansijat — Vårdplatser — *Beds*					Yö- ja päiväsairaala- ja kuntoutuspaikat Natt- och dagsjukhus- och rehabiliteringsplatser *Night hospital and day hospital and rehabilitation patient places*
	A-sairaalat A-sjukhus *A-type hospitals*	B-sairaalat B-sjukhus *B-type hospitals*	Valtion Statens *State*	Vast.ottoasemat Mottagningsanst. *Observation station*	Yhteensä Summa *Total*	
1955	9 104	459	770	—	10 333	—
1956	9 710	1 124	662	—	11 496	—
1957	9 982	1 217	664	46	11 909	—
1958	10 397	2 060	514	46	13 017	—
1959	10 916	3 715	590	62	15 283	—
1960	10 886	4 572	496	62	16 016	—
1961	11 088	5 811	590	27	17 516	—
1962	11 207	6 471	538	27	18 243	—
1963	10 761	7 477	538	16	18 792	—
1964	10 677	7 370	574	—	18 621	—
1965	10 601	7 929	574	—	19 104	92
1966	10 719	7 909	574	—	19 202	92
1967	10 726	8 444	590	—	19 760	92
1968	10 530	8 548	590	—	19 668	116
1969	10 434	8 815	590	—	19 839	174
1970	10 499	8 719	590	—	19 808	220
1971	10 354	8 769	585	—	19 708	230
1972	10 323	8 840	585	—	19 748	332
1973	10 188	8 898	585	—	19 671	332
1974	10 343	8 675	585	—	19 603	387
1975	10 434	8 728	585	—	19 747	433
1976	10 483	8 798	585	—	19 866	443
1977*	10 329	8 911	585	—	19 825	443

*) Ennakkotieto. — Preliminär uppgift. — *Preliminary data.*

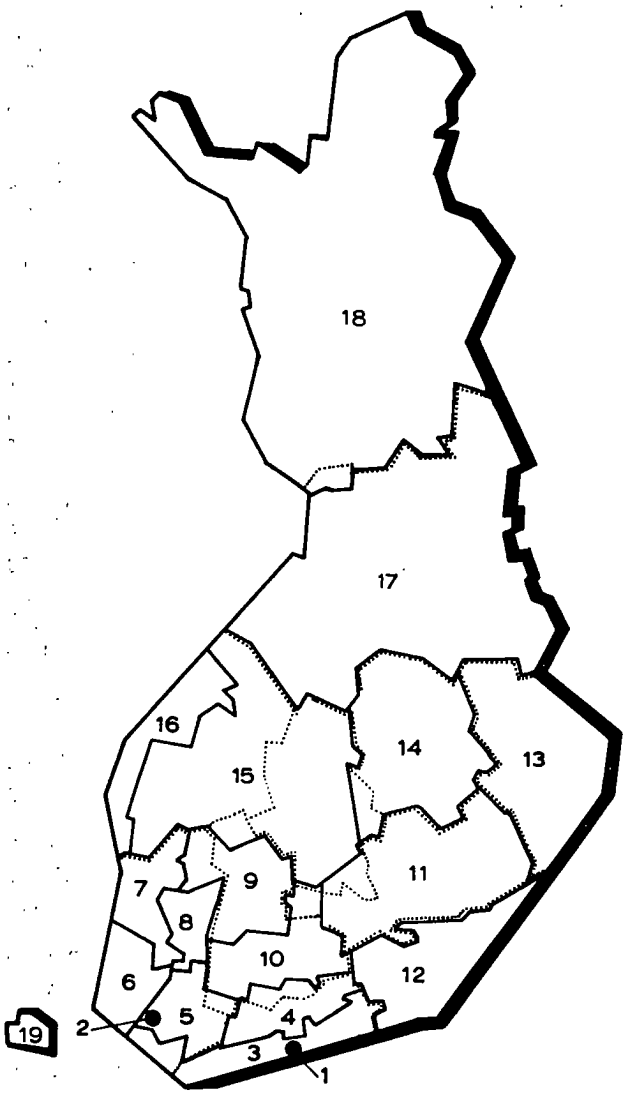

Kuvio 5.1 Mielisairaanhuoltopiirit vuoden 1976 lopussa
Fig. 5.1 Sinnessjukvårdsdistrikten i slutet av år 1976
Fig. 5.1 Mental health districts at the end of the year 1976

..... Lääni — Län — *Province*
——— Piiri — Distrikt — *District*

Piiri — Distrikt — *district*
1 Helsingin kaupungin — Helsingfors stads
2 Turun kaupungin — Åbo stads
3 Södra Finlands — Etelä-Suomen
4 Uudenmaan — Nylands
5 Varsinais-Suomen — Egentliga Finlands
6 Vakka — Suomen — Vakka-Suomi
7 Länsi-Satakunnan — Västra Satakunta
8 Itä-Satakunnan — Östra Satakunta
9 Pohjois-Hämeen — Norra Tavastlands
10 Etelä-Hämeen — Södra Tavastlands
11 Etelä-Savon — Södra Savolax
12 Kaakkois-Suomen — Sydöstra Finlands
13 Pohjois-Karjalan — Norra Karelens
14 Pohjois-Savon — Norra Savolax
15 Seinäjoen — Seinäjoki
16 Sveneska Österbottens — Ruotsalaisen Pohjanmaan
17 Oulun — Uleåborgs
18 Lapin — Lapplands
19 Ålands — Ahvenanmaan

Yleissairaaloiksi luokitelluissa sairaaloissa oli psykiatrian ja lapsipsykiatrian ja yhdistettyjä psykiatrian ja neurologian sairaansijoja vuoden 1975 lopussa 371 ja vuoden 1976 lopussa 387. Lisäksi laitossairaaloiden sairaansijoista oli osa mielisairaanhoidon sairaansijoja: vuoden 1975 lopussa 919 ja vuoden 1976 lopussa 877. Yleissairaaloiden ja laitossairaaloiden psykiatriset sairaansijat eivät sisälly edellä olevan asetelman lukuihin.

Asetelmassa on Lapinlahden sairaala ja Turun psykiatrian klinikka sisällytetty A-sairaaloihin, vaikka ne eivät olekaan mielisairaslain tarkoittamia keskusmielisairaaloita. Molemmat sairaalat ovat kuitenkin keskusmielisairaaloihin rinnastettavissa.

Maamme mielisairaansijojen tai psykiatristen sairaansijojen määrä riippuu oleellisesti siitä, mitä tähän lukuun sisällytetään. Maamme mielisairaaloissa oli edellä mainituilla perusteilla laskien vuoden 1976 lopussa 19 866 sairaansijaa.

Maamme mielisairaansijojen määrä on korkea ja siinä vuosittain tapahtuneet pienet heilahtelut ovat olleet lähinnä hoitohenkilöstön puutteen tai rakennusten saneerausten johdosta tapahtuneita vaihteluja. Mielisairaansijojen määrä 19 866 mer-

Förutom i Uleåborg fanns det på vissa andra som lasarett klassificerade sjukhus psykiatriska, barnpsykiatriska eller kombinerade psykiatriska och neurologiska vårdplatser. Antalet av dessa var i slutet av år 1975 sammanlagt 371 och 1976 sammanlagt 387. Därtill var en del av sjukplatserna vid inrättningarnas sjukhus sjukplatser för mentalvården, t.ex. vid slutet av år 1975 919 och 1976 877. Vårdplatserna vid lasarett och psykiatriska vårdplatserna vid inrättningarnas sjukhus hör inte till uppställningens siffror.

I följande uppställning över sinnessjukhusens vårdplatser har Lappviks sjukhus och Åbo psykiatriska klinik inräknats i A-sjukhusen, fastän de inte är sådana centralsinnessjukhus, vilka avses i sinnessjuklagen. Båda sjukhus är emellertid jämförbara med centralsinnessjukhusen.

Antalet vårt lands sinnessjukplatser eller psykiatriska vårdplatser beror väsentligt på vad man vill inrymma i siffran. Enligt ovannämnda grunder fanns i sinnessjukhusen vid slutet av år 1976 sammanlagt 19 866 sjukplatser.

Antalet sinnessjukplatser i vårt land är högt och de små fluktuationer, vilka årligen skett, har närmast berott på bristen av vårdpersonal eller byggnadernas sanering. Antalet sinnessjukplatser (19 866) betyder 4:2 sjukplatser per 1 000 invå-

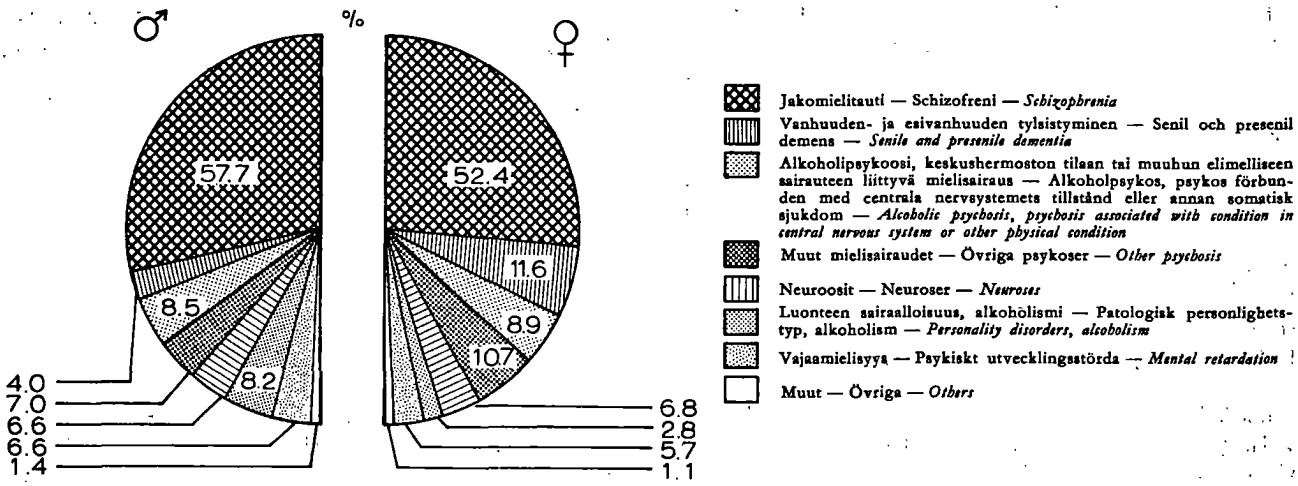

Kuvio 5.2 Keskusmielisairaaloiden potilaat sairauden laadun mukaan 31. 12. 1974
Fig. 5.2 Centralsinnessjukhusens patienter enligt sjukdomens art den 31. 12. 1974
Fig. 5.2 Patients at central mental hospitals by disease on 31. 12. 1974

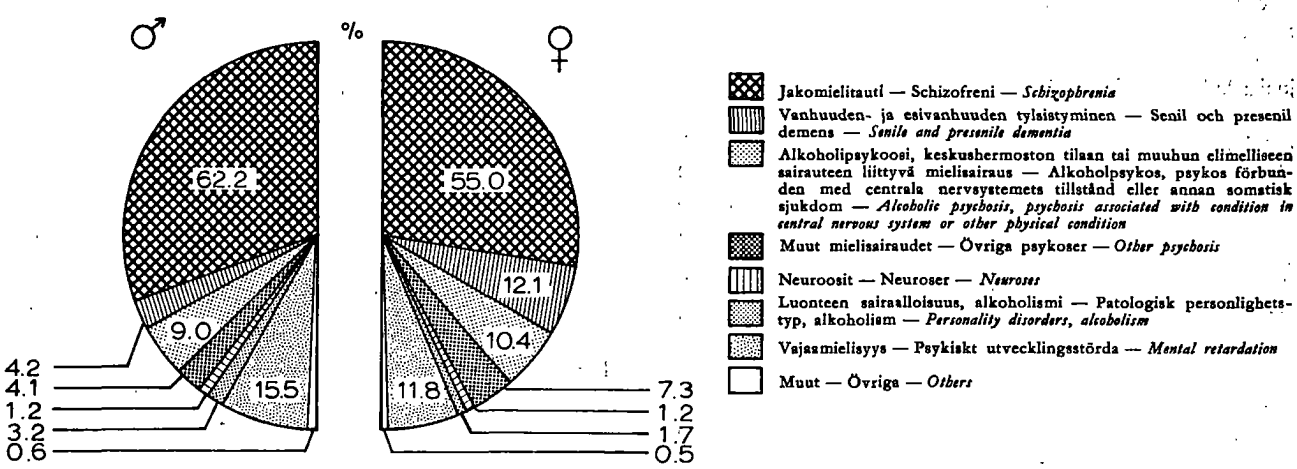

Kuvio 5.3 B-mielisairaaloiden potilaat sairauden laadun mukaan 31. 12. 1974
Fig. 5.3 B-sinnessjukhusens patienter enligt sjukdomens art den 31. 12. 1974
Fig. 5.3 Patients at mental hospitals, type B, by disease on 31. 12. 1974

kitsee 4.2 sairaansijaa 1 000 asukasta kohti. Tämä suhdeluku on ollut lähes sama koko 1970-luvun huolimatta avohoitoa korostavan ajattelun lisääntymisestä.

Seuraavassa asetelmassa esitetään poistoilmoitus- ja potilaslaskentalomakkeisiin perustuvia tietoja mielisairaaloiden potilaista 1971—76.

Tässä julkaisussa on vuoden aikana hoidetuista potilaista diagnooseittaista tietoa (taulut 5.5.—5.7) vain vuosilta 1973—74, koska vuosittaiset muutokset ovat verrattain vähäisiä.

nare. Detta proportionstal har varit nästan detsamma under hela 1970-talet obeaktat tendensen mot öppenvård.

I följande uppställning framförs uppgifter som baserar sig på utskrivningsrapporter och patienträkningsblanketter över mentalsjukhusens patienter åren 1971—76.

I denna publikation finns diagnostiska uppgifter över de under året vårdade patienterna endast för åren 1973—74 (tabellerna 5.5—5.7), eftersom de årliga förändringarna är obetydliga.

Mielisairaaloiden potilaat vuosina 1971—76 — Sinnesjukhusens patienter åren 1971—76 — *Mental hospital patients in 1971—76*

	Poistetut Utskrivna *Discharged*	Potilaita 31. 12. Patienter den 31. 12. *Patients at 31. 12.*	Vuoden aikana hoidetut Under året vårdade *Treated during year*
1971	44 239	19 600	63 839
1972	42 696	19 755	62 451
1973	43 828	18 996	62 824
1974	42 296	19 374	61 670
1975	39 428	17 662	57 090
1976	40 128	18 819	58 947

Mielisairaaloiden potilasrakenteesta on tehty alueellisia selvityksiä, ja valtakunnallisesti on kerätty tietoja asuntoloiden ja suojatyöpaikkojen tarpeesta. Potilasaineistosta on noin 25 % 65-vuotiaita tai sitä vanhempia, joista huomattava osa on ensisijaisesti somaattisen hoidon tarpeessa. Itä- ja Pohjois-Suomessa on suhteellisesti enemmän nuoria henkilöitä mielisairaaloissa kuin koko maassa keskimäärin. Kehitysvammaisia on mielisairaaloissa noin 10 %. Tämänkin ryhmän kohdalla ilmenee melko suuria valtakunnallisia eroja eri piirien välillä. Suojatyöpaikkojen kokonaistarve on arvioitu 1 500—2 000 paikaksi, ja mielisairaaloiden potilaista olisi noin 1 000 eli 5 % siirrettävissä valvottuihin asuntoloihin ja saman verran olisi kotiutettavissa, jos olisi tarjolla asuntoja.

Mielisairaalaan hoitoontulo tapahtuu pääasiassa kahdella tavalla: potilas hakeutuu itse hoitoon tai hänet omaisten tai viranomaisten taholta toimitetaan hoitoon itselleen tai ympäristölleen vaarallisena. Myönteisenä on pidettävä sitä, että suurin osa A- ja B-sairaaloiden potilaista on hakeutunut itse hoitoon. Valtion mielisairaalaan potilaiden hoitoon tulo ei sen sijaan juuri tapahdu omaehtoisesti.

Vasten tahtoaan hoitoon saattamisesta tuo em. mielisairaslain osauudistus muutoksia siten, että potilas voidaan tahdostaan riippumatta ottaa vain lyhyeksi tarkkailuajaksi sairaalaan, jonka kuluessa tulee arvioida hänen hoidon tarpeensa.

Mielisairaaloiden toiminnan kehittymistä on eniten haitannut koko maassa vallitseva yleinen pula terveydenhoitohenkilöstöstä. Vuoden 1975 lopussa oli mielisairaaloissa n. 9 300 hoitohenkilöstön virkaa ja näistä oli täyttämättä n. 6 %. Lääkärien viroista oli mielisairaaloissa täyttämättä n. 28 %, kun vastaava luku vuonna 1970 oli 22 %. Vuonna 1975 oli täyttämättömiä lääkärien virkoja A-sairaaloissa n. 24 % ja B-sairaaloissa n. 32 %. Myös muun hoitohenkilöstön virkoja on ollut runsaasti avoinna tai virkaan kouluttamattomalla työvoimalla täytettynä. Muutamien henkilöstöryhmien kohdalla on lisäksi koulutustaso ollut varsin epäyhtenäinen ja oppisisällöltään yhtenäisiä kouluohjelmia ollaan vasta suunnittelemassa esim. ns. terapiahoitajille.

Seuraavaan asetelmaan on kerätty tietoja mielisairaaloiden viroista ja avoimista (täyttämättömistä tai epäpätevällä täytetyistä) viroista 1971—76, vuosien 1975—76 avoimista viroista ei ole tarkkoja lukuja käytettävissä.

Man har utarbetat regionala redogörelser för sinnessjukhusens patientstruktur och samlat uppgifter om behovet av skyddade bostäder och skyddade arbetsplatser från hela landet. Nästan 25 % av patientmaterialet är 65 år fyllda åldringar, av vilka en avsevärd del är i främsta rummet i behov av somatisk vård. I östra och norra Finland finns relativt mera unga personer på sjukhus än i medeltal i hela landet. Det finns ca 10 % utvecklingsstörda på sinnessjukhus. Beträffande denna grupp framträder ganska stora skillnader i skilda distrikt. Totalbehovet av skyddade arbetsplatser har uppskattats till ca 1 500—2 000, och ca 5 % eller 1 000 patienter av patientmaterialet på sinnessjukhusen kunde överflyttas till skyddade bostäder och samma mängd kunde sändas hem, om bostäder skulle finnas till förfogande.

Sökning in för vård på sinnessjukhus sker huvudsakligen på två sätt: patienten söker sig in för vård på eget initiativ eller sänds för vård av anförvanter eller myndigheter som farlig för sig själv eller omgivningen. Såsom en positiv sak bör anses det att största delen av patienterna på A- och B-sjukhusen har sökt sig in för vård på eget initiativ. I stället söker man sig knappast själv in för vård på statens sinnessjukhus beroende på patientmaterialet.

Beträffande intagning för vård mot egen vilja medför den tidigare nämnda reformen av sinnessjuklagen, att en patient kan ofrivilligt tagas in på sjukhus endast för en kort kontrollperiod, under vilken hans vårdbehov bör uppskattas.

Utvecklingen av sinnessjukhusens verksamhet har mest hindrats av den riksomfattande svåra situationen beträffande hälsovårdspersonalen. Vid slutet av år 1975 fanns i sinnessjukhusen ca 9 300 vårdpersonalens tjänster och av dem var obesatta (helt obesatta eller besatta av inkompetent) 6.4 %. År 1975 fanns obesatta läkartjänster på A-sjukhusen 24.1 % och på B-sjukhusen 31.5 %. Också andra hälsovårdspersonaltjänster har varit vakanta eller fyllda med arbetskraft, som inte utbildats för sagda tjänst. Beträffande några personalgrupper har skolningsnivån därtill varit ganska oenhetlig, och man håller på att först nu planera till sitt innehåll enhetliga utbildningsprogram, t.ex. för terapiskötare.

I följande uppställning framförs uppgifter över sinnessjukhusens tjänster och därav vakanta åren 1971—76 (obesatta eller besatta med inkompetenta), för åren 1975—76 är antalen över de obesatta tjänsterna otillförlitliga.

Mielisairaaloiden virat vuosina 1971—76 — Sinnessjukhusens tjänster åren 1971—76 — *Positions in mental hospitals in 1971—76*

	1971	1972	1973	1974	1975	1976*
Lääkärit — Läkare — *Physicians:*						
Virat — Tjänster — *Positions*	373	392	410	413	418	430
Avoinna — Obesatta — *Vacant* (%)	24.9	18.9	24.1	29.1	..	..
Psykologit — Psykologer — *Psychologists:*						
Virat — Tjänster — *Positions*	60	67	72	82	84	106
Avoinna — Obesatta — *Vacant* (%)	3.3	6.0	2.8	2.4	..	..
Sairaanhoitajat — Sjuksköterskor — *Nurses:*						
Virat — Tjänster — *Positions*	1 603	1 727	1 782	1 784	1 850	1 867
Avoinna — Obesatta — *Vacant* (%)	1.6	1.6	6.3	11.2	..	..
Sosiaalityöntekijät — Socialsköterskor- och vårdare — *Social workers:*						
Virat — Tjänster — *Positions*	97	110	110	112	117	117
Avoinna — Obesatta — *Vacant* (%)	5.1	5.6	6.4	10.7	..	..
Mielisairaanhoitajat — Sinnesjukvårdare — *Psychiatric attendants:*						
Virat — Tjänster — *Positions*	3 742	3 813	3 843	3 854	3 874	3 904
Avoinna — Obesatta — *Vacant* (%)	4.7	4.0	6.0	5.7	..	..
Muut — Övriga — *Others:*						
Virat — Tjänster — *Positions*	4 821	4 937	5 172	5 309	5 768	6 293
Avoinna — Obesatta — *Vacant* (%)	2.0	1.5	2.2	3.8	..	..
Yhteensä — Summa — *Total:*						
Virat — Tjänster — *Positions*	10 696	11 046	11 389	11 554	12 111	12 717
Avoinna — Obesatta — *Vacant* (%)	3.7	3.2	5.0	6.8	..	..

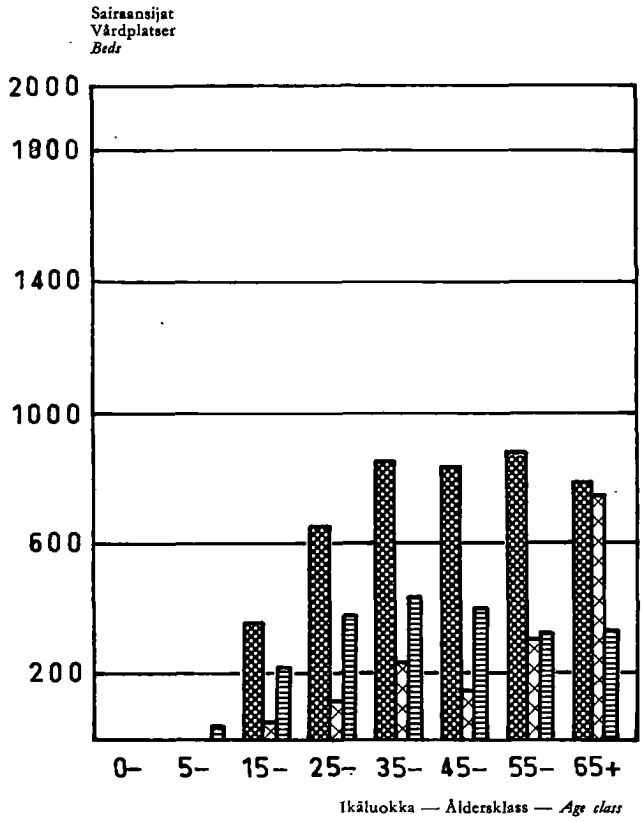

Kuvio 5.4 Miesten ikäluokittainen mielisairaalankäyttö sairaansijoina vuonna 1974
Fig. 5.4 Männens, enligt åldersklass, anlitande av sinnessjukhus uttryckt i vårdplatser år 1974
Fig. 5.4 Patient days of males at mental hospitals as bed equivalent by age class in 1974

Skitsofrenia — Schizofreni — *Schizophrenia*
Muut psykoosit — Övriga psykoser — *Other psychoses*
Muut potilaat — Övriga patienter — *Other patients*

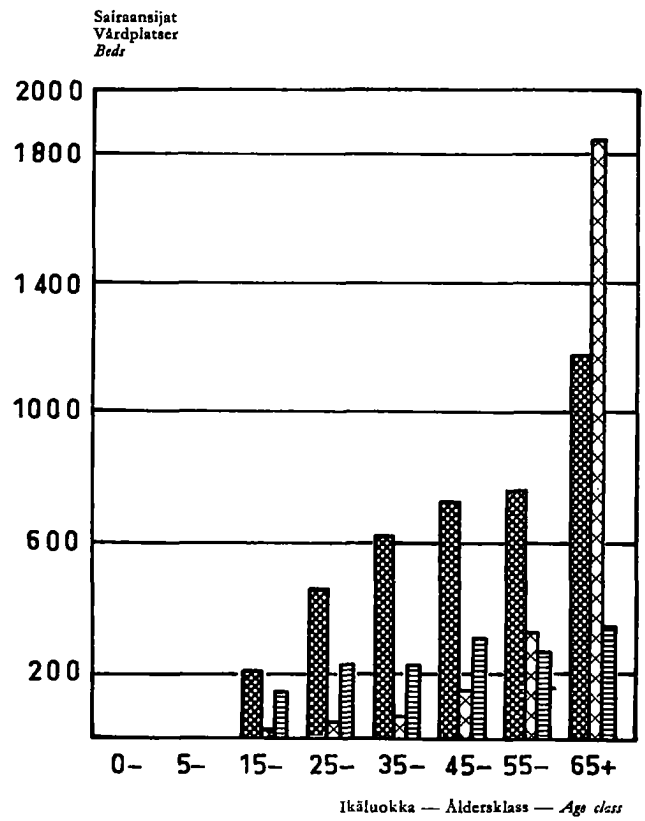

Kuvio 5.5 Naisten ikäluokittainen mielisairaalankäyttö sairaansijoina vuonna 1974
Fig. 5.5 Kvinnornas, enligt åldersklass, anlitande av sinnessjukhus uttryckt i vårdplatser år 1974
Fig. 5.5 Patient days of females at mental hospitals as bed equivalents by age class in 1974

Skitsofrenia — Schizofreni — *Schizophrenia*
Muut psykoosit — Övriga psykoser — *Other psychoses*
Muut potilaat — Övriga patienter — *Other patients*

Eri hoitomuodoista on edelleen lääkehoito keskeisenä. Sen rinnalle on kuitenkin kehitetty erilaisia toiminnallisesti kuntouttavia hoitomuotoja, kuten työ-, toiminta-, askartelu-, liikunta-, musiikki-, taide- ja kirjallisuusterapioita sekä useanlaisia kerhoja ja ryhmiä. Psykoterapiaa on samoin lisätty sairaaloissa ja tällöin lähinnä ryhmäpsykoterapiaa. Kuntoutustoiminnan eräinä uusimpina muotoina voidaan mainita mm. erilaisten opiskelumahdollisuuksien lisääntyminen kansalais- ja työväenopistojen ja sairaaloiden yhteistyön päästyä alkuun.

Työntekijöiden konsultointi- ja työnohjausmahdollisuuksia on pyritty lisäämään sairaanhoidon tason ja työntekijöiden ammattitaidon kohottamiseksi. Myös potilaiden omia järjestöjä on syntynyt viime vuosien aikana, ja ne ovat antaneet potilaille mahdollisuuksia ylläpitää ja kehittää omaa aktiivisuuttaan.

Mielenterveystoimistot. Mielisairaslain mukaan jokaisella piirillä on oltava ainakin yksi huoltotoimisto. Vuoden 1976 lopussa oli psykiatrisia huoltotoimistoja 86 (1975 85), joiden yhteydessä toimi myös 19 (1975 22) lasten ja nuorten mielenterveystoimistoa. Mielenterveystoimistot olivat avanneet 23 (1975 18) sivutoimistoa ja 42 (1975 33) sivuvastaanottoa alueille, joista etäisyydet päätoimistoon ovat olleet pitkät. Päiväsairaaloita on mielenterveystoimistojen yhteydessä kolme. Joillakin alueilla on terveyskeskusten yhteyteen sijoitettuna psykiatrista koulutusta saanutta henkilöstöä, ja saadut kokemukset ovat olleet myönteisiä.

Mielenterveystoimistojen potilasrakenne on varsin kirjava. Osa kävijöistä on sairaalasta päässeitä potilaita, joiden jälkihoito on siirtynyt huoltotoimistoille. Tämä jälkihoito voisi osin tapahtua myös terveyskeskuksista. Toisaalta mielenterveystoimistot hoitavat mahdollisuuksiensa mukaan lievempiä mielenterveyden häiriöitä sairastavia henkilöitä sekä sellaisia potilaita, joiden elämänolot ja sairaus mahdollistavat avohoidon. Joissakin suuremmissa kaupungeissa jälkihoitopotilaita on kertynyt niin runsaasti, että mielenterveystoimistot eivät juuri voi ottaa uusia asiakkaita. Sen sijaan maalaiskunnissa sijaitsevissa mielenterveystoimistoissa on keskimääräinen jonotusaika vastaanotoille korkeintaan kaksi viikkoa, ja päivystystapaukset hoidetaan välittömästi. Mielenterveystoimistoverkko ei toistaiseksi ole riittävä, eikä se kykene tyydyttämään palvelusten kysyntää eikä tehokkaasti hoitamaan preventiivistä mielenterveystyötä.

Mielisairaanhuoltopiirien toimintakertomusten mukaan toimistojen kirjoissa oli vuosien 1973 ja 1974 lopussa seuraavasti:

	1973	1974
Mielisairaat (290—299)	49 913	52 136
Vajaamieliset (310—315)	18 650	18 942
Muut (300—309)	46 327	53 924
Tarkemmin määrittelemätön (290—315)	3 804	2 148
Yhteensä	118 694	127 150

Toimistojen kirjoihin otettiin 1973 ja 1974 uusia potilaita seuraavasti:

	1973	1974
Mielisairaat (290—299)	5 498	5 713
Vajaamieliset (310—315)	1 117	925
Muut (300—309)	13 078	13 409
Tarkemmin määrittelemätön (290—315)	75	65
Yhteensä	19 768	20 112

Mielenterveystoimistojen potilaina on jonkin verran myös sellaisia, joiden sairaus ei sisälly tautiluokituksen pääluokkaan "Mielenterveyden häiriöt" eli diagnoosinumeroihin 290—315.

Läkemedelsbehandlingen är fortfarande central bland skilda behandlingsformer. Vid sidan av den har man emellertid utvecklat olika funktionellt rehabiliterande verksamheter, såsom arbets-, verksamhets-, sysselsättnings-, motions-, musik-, konst- och litteraturterapier samt åtskilliga cirklar och grupper. Psykoterapin har likaledes ökats på sjukhusen och därvid närmast gruppsykoterapi. Såsom några nyaste former i rehabiliteringsverksamheten kan nämnas bl.a. ökningen av olikartade studiemöjligheter, sedan samarbetet mellan medborgar- och arbetarinstituten och sjukhusen kommit i gång.

De anställdas konsultations- och arbetsinstruktionsmöjligheter har strävats till att öka för fortlöpande höjning av sjukvårdens nivå och arbetarnas yrkeskunnighet. Också patienters egna organisationer har tillkommit under senaste år och de har bjudit patienterna möjligheter att på många sätt upprätthålla och utveckla deras egen aktivitet.

Mentalvårdsbyråerna. Enligt sinnessjuklagen bör distriktet ha åtminstone en vårdbyrå. Vid slutet av år 1976 fanns det 86 (1975 85) psykiatriska vårdbyråer, i vilkas samband fungerade också 19 (1975 22) mentalhygieniska byråer för barn och ungdom. Mentalvårdsbyråerna har öppnat 23 (1975 18) sidobyråer och 42 (1975 33) sidomottagningar på områden, där distanser till huvudbyrån är långa. I samband med mentalvårdsbyråerna finns tre dagsjukhus. På några områden har man placerat personal med psykiatrisk utbildning till hälsovårdscentraler, och erfarenheterna har varit positiva.

Mentalvårdsbyråernas patientstruktur är ganska brokig. En del av besökare är från sjukhuset utskrivna patienter, vars eftervård har överförts till vårdbyråer. Denna eftervård kunde delvis ske också i hälsovårdscentraler. Å andra sidan sköter mentalvårdsbyråerna i mån av möjlighet personer med lindrigare mentala störningar och sådana patienter, vars sociala och vårdförhållanden möjliggör öppenvård. I vissa större städer har antalet eftervårdspatienter stigit så högt, att mentalvårdsbyråerna knappast kan emottaga nya klienter. I stället är medelväntetiden i landskommunernas mentalvårdsbyråer högst två veckor och jourfallen behandlas omedelbart. Nätverket av mentalvårdsbyråer är tillsvidare inte tillräckligt tätt och det kan inte tillfredsställa den rådande efterfrågan på vårdtjänster, inte heller effektivt handha det preventiva mentalhygieniska arbetet, vars effektivitet man försöker öka.

Enligt sinnessjukhusdistriktens verksamhetsberättelser var i byråernas register i slutet av åren 1973 och 1974 påföljande:

	1973	1974
Sinnessjuka (290—299)	49 913	52 136
Utvecklingsstörda (310—315)	18 650	18 942
Övriga (300—309)	46 327	53 924
Obestämda (290—315)	3 804	2 148
Summa	118 694	127 150

I byråernas register intogs nya patienter åren 1973 och 1974 påföljande:

	1973	1974
Sinnessjuka (290—299)	5 498	5 713
Utvecklingsstörda (310—315)	1 117	925
Övriga (300—309)	13 078	13 409
Obestämda (290—315)	75	65
Summa	19 768	20 112

Bland mentalbyråernas patienter finns i någon mån även sådana, vars sjukdom inte ingår inom sjukdomsklassifikationens huvudklass "Mentala rubbningar" eller inom diagnos-

Mielenterveystoimistojen virat vuosina 1975—76 — Mentalvårdsbyråernas tjänster åren 1975—76 — *Positions and vacancies in mental health centres in 1975—76*

	Virat Tjänster *Positions*		Avoinna Obesatta *Vacant*		% *p.c.*	
	1975	1976	1975	1976	1975	1976
Lääkärit — Läkare — *Physicians*	124	126	44	..	35.5	..
Psykologit — Psykologer — *Psychologists*	143	145	4	..	2.8	..
Sairaanhoitajat — Sjuksköterskor — *Nurses*	172	174	47	..	27.3	..
Sosiaalityöntekijät — Socialsköterskor- och vårdare — *Social workers*	206	206	31	..	15.1	..
Muut — Övriga — *Others*	228	222	6	..	0.3	..
Yhteensä — Summa — *Total*	873	873	132	..	15.1	..

Lisäksi varsinkin lasten ja nuorten toimistojen asiakkaissa on sellaisia, jotka eivät ole lainkaan sairaiksi diagnosoituja.

Mielenterveystoimistojen virkojen määrä oli vuoden 1975 lopussa 873. Jonkin verran on vuosittain saatu uusia virkoja ja muutamia virkanimikkeiden muutoksiakin on tapahtunut. Toimistojen henkilöstövajaus oli vuonna 1975 yhteensä 15.1 % ja lääkärien kohdalla peräti 35.5 %. Osa viroista on jouduttu täyttämään virkaan kouluttamattomalla työvoimalla.

Mielenterveystoimiston pääasiallinen toiminnan painopiste on hoitotyössä. Kuitenkin ehkäisevän mielenterveystyön osuutta on vuosi vuodelta pyritty lisäämään, ja etenkin sen toimintamallien kehittelyä valmistelevia selvityksiä ja tutkimuksia sekä kokeiluja on tehty useissa toimistoissa. Käyntiluvut ovat kasvaneet runsaasti, ja 1976 tehtiin piirien toimintakertomusten mukaan 512 792 käyntiä, joka merkitsee 8 %:n lisäystä edelliseen toimintavuoteen ja 46 %:n lisäystä suunnittelukauden alkuun, vuoteen 1972.

Asetelman käyntilukuihin sisältyvät myös mielisairaaloiden kaikki poliklinikkakäynnit.

numren 290—315. Därtill finns isynnerhet bland byråernas barn- och ungdomsklientel sådana, vilka alls icke diagnostiserats som sjuka.

Antalet tjänster på mentalvårdsbyråerna var vid slutet av år 1975 ca 870. Man har årligen fått några nya tjänster och det har också hänt somliga ändringar i tjänstebeteckningar. Byråernas personalbrist år 1975 var 15.1 % och för läkarnas vidkommande till och med 35.5 %. Man har varit tvungen att fylla en del av tjänsterna med arbetskraft som inte utbildats för ifrågavarande tjänst.

Den huvudsakliga tyngdpunkten av mentalvårdbyråernas verksamhet är i vårdarbete. Emellertid har man strävat till att år för år öka andelen av det förebyggande mentalhygieniska arbetet, och i synnerhet har man i många byråer utfört utredningar, undersökningar och testning beträffande förberedning av dess verksamhetsmodeller. Besökssiffrorna har ökat ansenligt och 1976 var summan 512 792, vilket betyder en ökning av 8 % i förhållande till föregående verksamhetsår och en ökning av 46 % i förhållande till begynnelsen av planeringsperioden 1972.

Även sinnessjukhusens alla poliklinikbesök ingår i uppställningens besöksantal.

Mielenterveystoimistojen henkilöstö ja käyntien määrä v. 1971—76 — Mentalvårdsbyråernas personal och antal besök åren 1971—76 — *Personnel and visits in mental health centres in 1971—76*

	1971	1972	1973	1974	1975	1976
Käynnit — Besök — *Visits*	236 945 [1])	269 519 [1])	354 753	429 499	475 465	512 792
Henkilöstö — Personal — *Personnel* [1])	352	490	596	679	751	788

[1]) Lähde — Källa — Source: Suomen sairaalatalous — Sjukhusekonomin i Finland — *The economy of hospitals in Finland.*

Mielisairaaloiden ja mielenterveystoimistojen kustannukset. Käyttömenot olivat 1976 yht. 739.6 miljoonaa mk, josta sairaalahoidon osuus oli 94 % eli 696.2 miljoonaa mk. Avohoidon osuus kustannuksista oli 6 % eli 43.4 miljoonaa mk. Sairaalan osuus korostuu luvuissa mm. kolmivuorotyön takia, avohoidon henkilöstöhän on yksivuorotyössä. Myös sairaalan taloushenkilöstö nostaa sairaaloiden kustannuksia.

Lähdeaineisto. Mielisairaaloita koskevien taulujen lähdeaineiston muodostavat lääkintöhallituksen sairaalakortisto, sairaaloiden vuosi-ilmoitukset, potilaiden poistoilmoitukset, vuoden lopun tilannetta koskevat mielisairaaloiden potilaslaskentalomakkeet, mielisairaanhuoltopiirien toimintakertomukset ja Sairaalaliiton julkaisema "Suomen sairaalatalous".

Mielenterveystoimistot eivät vuoteen 1975 saakka lähettäneet lääkintöhallitukselle millään lomakkeella tietoja toiminnastaan.

Vuonna 1975 toimistoista kuitenkin saatiin tiedot henkilöstöstä käyttäen vastaavaa sairaaloiden vuosi-ilmoituslomaketta.

Tekstissä esitetty toimistojen virkojen määrä ja vajausprosentti perustuu näihin lomakkeisiin. Toimistokäyntien (1971—

Sinnessjukhusens och mentalvårdsbyråernas kostnader. Sinnessjukvårdens kostnader år 1976 var 739.6 miljoner mk, varav sjukhusvårdens andel var 94 % eller 696.2 miljoner mk. Öppenvårdens andel var 6 % eller 43.4 miljoner mk. Sjukhusets andel blir framhävd i dessa siffror beroende på t.ex. treskiftarbete, öppenvårdspersonalen arbetar i två skift. Också sjukhusets ekonomipersonal höjer sjukhusens kostnadsandelar.

Källmaterial. Källmaterialet för de tabeller, vilka skildrar sinnessjukhusen, bildas av medicinalstyrelsens sjukhuskartotek, sjukhusens årsrapporter, patienternas utskrivningsrapporter, patientberäkningsblanketter, mentalvårdsdistriktens verksamhetsberättelser och "Sjukhusekonomin i Finland", publicerad av Sjukhusförbundet.

Mentalvårdsbyråerna har intill 1975 inte sänt till medicinalstyrelsens uppgifter om sin verksamhet på någon blankett. År 1975 erhöll man dock uppgifterna om personalen från vårdsbyråerna genom att använda sjukhusens motsvarande årsrapporter. Antalet tjänster och underskottsprocenten, som framställts i texten, baserar sig på dessa blanketter. Antalet besök på byråerna (1971—72) och byråernas personalantal 1971—76

72) ja toimistojen henkilöstön määrä 1971—76 samoin kuin kustannustiedot on poimittu "Suomen sairaalataloudesta".

Toimistojen kirjoissa olleita tarkoittava tilasto (taulu 5.1) on kerätty piirien toimintakertomuksista tai kysytty suoraan toimistoilta. Tilastoa ei voi pitää kovin luotettavana, koska toimistoille ei tapausten rekisteröintiä varten ole annettu yhtenäisiä ohjeita. Mielenterveystoimistojen ja koko mielisairaanhoidon toiminnan vuosittaista tilastojärjestelmää ollaan juuri kehittämässä automaattisen tietojen käsittelyn pohjalle.

såsom uppgifterna om kostnader har plockats från "Finlands sjukhusekonomi".

De statistiska uppgifter, vilka avser personer registrerade i byråerna, har samlats från distriktens årsberättelser eller frågats direkt hos byråerna. Uppgifterna kan inte anses vara pålitliga, emedan inga enhetliga instruktioner avgivits byråerna för registrering av fallen. Man håller som bäst (1977) på att utveckla det årliga statistiska systemet av mentalvårdsbyråerna och hela sinnessjukvården på grundvalen för automatisk databehandling. De här använda uppgifterna är fortfarande till stor del tagna från årsberättelser.

5.1 Mielisairaanhuoltotoimistojen kirjoissa olleet mielisairaat, vajaamieliset ja muut psyykkisesti häiriytyneet 31.12. 1971
Sinnessjuka, psykiskt efterblivna och andra psykiskt störda inskrivna i sinnessjukvårdsbyråerna den 31. 12. 1971
Mentally ill, mentally deficients and other mentally disordered persons on register at mental health centres on 31. 12. 1971

Piiri — Distrikt *District*	Mielisairaanhuoltopiirit (mshp.) ja mielisairaanhuoltotoimistot Sinnessjukvårdsdistrikt (ssvd.) och sinnessjukvårdsbyråer *Mental health districts and mental health centres*	Keskiväkiluku [1]) Medelfolkmängd [1]) *Mean population* [1]) 1971	Toimistojen kirjoissa I vårdbyråernas register *On register at mental health centres* 31. 12.				Uudet tapaukset vuoden aikana Nya fall under året *New cases during the year*			
			Mieli-, sairaita Sinnessjuka *Mentally ill* (290—299)	Vajaamielisiä Psykiskt efterblivna *Mentally deficients* (310—315)	Muita Övriga *Others* (300—309)	Yhteensä Summa *Total* (290—315)	Mielisairaita Sinnessjuka *Mentally ill* (290—299)	Vajaamielisiä Psykiskt efterblivna *Mentally deficients* (310—315)	Muita Övriga *Others* (300—309)	Yhteensä Summa *Total* (290—315)
	1971									
1	**Helsingin kaupungin mshp. — Helsingfors stads ssvd.**									
	Toimisto — Byrå — *Centre:*									
	Helsingin kaupungin psykiatrinen huoltotoimisto — Helsingfors stads psykiatriska vårdbyrå	**512 259**	**1 475**	**30**	**214**	**1 719**	**285**	**12**	**79**	**376**
2	**Turun kaupungin mshp. — Åbo stads ssvd.**									
	Toimisto — Byrå — *Centre:*									
	Turun kaupungin mielenterveystoimisto — Åbo stads mentalvårdsbyrå	**153 966**	**2 332**	**103**	**1 538**	**3 973**	**103**	**7**	**198**	**308**
3	**Södra Finlands ssvd. — Etelä-Suomen mshp.**									
	Toimistot — Byråer — *Centres:*									
	1 Mentalvårdsbyrån i Ekenäs — Tammisaaren psykiatrinen huoltotoimisto	41 944	541	337	760	1 638	89	25	234	348
	2 Barn- och ungdomsrådgivning — Lasten ja nuorten neuvontaa	..	4	56	146	206	—	19	73	92
	3 Mentalvårdsbyrån i Pargas — Paraisten psykiatrinen huoltotoimisto	24 447	388	432	873	1 693	33	24	151	208
	4 Mentalvårdsbyrån i Esbo — Espoon psykiatrinen huoltotoimisto	120 154	952	270	1 288	2 510	141	5	420	566
	5 Barn- och ungdomsrådgivning — Lasten ja nuorten neuvontaa	..	5	160	238	403	1	14	71	86
	6 Ungdomspolikliniken i Esbo — Espoon nuorisopoliklin.	..								
	7 Mentalvårdsbyrån i Borgå — Porvoon psykiatrinen huoltotoimisto	65 299	717	822	884	2 423	84	42	204	330
	8 Barn- och ungdomsrådgivning — Lasten ja nuorten neuvontaa	..								
	Yhteensä — Summa — *Total*	**251 844**	**2 607**	**2 077**	**4 189**	**8 873**	**348**	**129**	**1 153**	**1 630**
4	**Uudenmaan mshp. — Nylands ssvd.**									
	Toimistot — Byråer — *Centres:*									
	1 Järvenpään huoltotoimisto — Järvenpää vårdbyrå	114 484	950	309	484	1 743	122	15	156	293
	2 Helsingin huoltotoimisto — Helsingfors vårdbyrå	89 024	533	214	366	1 113	115	9	166	290
	3 Riihimäen huoltotoimisto — Riihimäki vårdbyrå	37 931	682	292	546	1 520	61	6	165	232
	4 Lohjan huoltotoimisto — Lojo vårdbyrå	72 199	524	336	648	1 508	43	3	213	259
	Yhteensä — Summa — *Total*	**313 638**	**2 689**	**1 151**	**2 044**	**5 884**	**341**	**33**	**700**	**1 074**
5	**Varsinais-Suomen mshp. — Egentliga Finlands ssvd.**									
	Toimisto — Byrå — *Centre:*									
	Salon psykiatrinen huoltotoimisto — Salo psykiatriska vårdbyrå	**143 662**	**1 329**	**581**	**545**	**2 455**	**147**	**34**	**79**	**260**

5.1 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1971

Piiri — Distrikt *District*	Mielisairaanhuoltopiirit (mshp.) ja mielisairaanhuoltotoimistot Sinnessjukvårdsdistrikt (ssvd.) och sinnessjukvårdsbyråer *Mental health districts and mental health centres*	Keskiväkiluku [1]) Medelfolkmängd [1]) *Mean population* [1]) 1971	Toimistojen kirjoissa I vårdbyråernas register *On register at mental health centres* 31. 12.				Uudet tapaukset vuoden aikana Nya fall under året *New cases during the year*			
			Mielisairaita Sinnessjuka *Mentally ill* (290—299)	Vajaamielisiä Psykiskt efterblivna *Mentally deficients* (310—315)	Muita Övriga *Others* (300—309)	Yhteensä Summa *Total* (290—315)	Mielisairaita Sinnessjuka *Mentally ill* (290—299)	Vajaamielisiä Psykiskt efterblivna *Mentally deficients* (310—315)	Muita Övriga *Others* (300—309)	Yhteensä Summa *Total* (290—315)
6	**Vakka-Suomen mshp. — Vakka-Suomi ssvd.**									
	Toimistot — Byråer — *Centres:*									
	1 Uudenkaupungin psykiatrinen huoltotoimisto	56 876	672	266	373	1 311	78	19	92	189
	2 Rauman psykiatrinen huoltotoimisto	54 598	625	218	483	1 326	59	5	155	219
	3 Lasten ja nuorten mielenterveystoimisto (av. 1. 5. 1971)	..	4	11	104	119	4	11	104	119
	Yhteensä — Summa — *Total*	**111 474**	**1 301**	**495**	**960**	**2 756**	**141**	**35**	**351**	**527**
7	**Länsi-Satakunnan mshp. — Västra Satakunta ssvd.**									
	Toimistot — Byråer — *Centres:*									
	1 Harjavallan huoltotoimisto	47 141	492	345	325	1 162	64	15	99	178
	2 Porin huoltotoimisto	92 092	843	412	811	2 066	84	14	156	254
	3 Kankaanpään huoltotoimisto	29 029	360	369	257	986	32	20	55	107
	Yhteensä — Summa — *Total*	**168 262**	**1 695**	**1 126**	**1 393**	**4 214**	**180**	**49**	**310**	**539**
8	**Itä-Satakunnan mshp. — Östra Satakunta ssvd.**									
	Toimisto — Byrå — *Centre:*									
	Vammalan mielenterveystoimisto	**70 487**	**812**	**539**	**563**	**1 914**	**102**	**20**	**147**	**269**
9	**Pohjois-Hämeen mshp. — Norra Tavastlands ssvd.**									
	Toimistot — Byråer — *Centres:*									
	1 Pitkäniemen mielenterveystoimisto (Nokia)	54 481	586	315	852	1 753	40	7	241	288
	2 Tampereen I ja II mielenterveystoimisto	157 191	1 659	579	2 068	4 306	278	32	569	879
	4 Tampereen III mielenterveystoimisto	96 504	954	596	917	2 467	72	26	116	214
	Yhteensä — Summa — *Total*	**308 176**	**3 199**	**1 490**	**3 837**	**8 526**	**390**	**65**	**926**	**1 381**
10	**Etelä-Hämeen mshp. — Södra Tavastlands ssvd.**									
	Toimistot — Byråer — *Centres:*									
	1 Hämeenlinnan kaupungin — mielenterveystoimisto	38 007	463	159	814	1 436	65	8	244	317
	2 Hämeenlinnan ympäristökuntien mielenterveystoimisto (Hämeenlinna (av. 1. 8. 1971)	41 974	486	267	599	1 352	26	6	103	135
	3 Lahden mielenterveystoimisto	89 714	1 020	285	1 008	2 313	193	24	316	533
	4 Lahden ympäristökuntien mielenterveyststo	48 475	598	268	362	1 228	144	10	139	293
	5 Forssan mielenterveystoimisto	37 896	429	251	291	971	56	6	73	135
	6 Valkeakosken mielenterveystoimisto	31 733	398	182	609	1 189	46	2	145	193
	Yhteensä — Summa — *Total*	**287 799**	**3 394**	**1 412**	**3 683**	**8 489**	**530**	**56**	**1 020**	**1 606**
11	**Etelä-Savon mshp. — Södra Savolax ssvd.**									
	Toimistot — Byråer — *Centres:*									
	1 Mikkelin mielenterveystoimisto	85 868	689	67	527	1 283	117	26	279	422
	2 Lasten ja nuorten toimisto (Mikkeli)	..	10	59	365	434	8	29	250	287
	3 Heinolan mielenterveyststo	40 992	486	92	832	1 410	67	15	324	406
	4 Lasten ja nuorten toimisto (Heinola)	..	3	16	270	289	2	9	180	191
	5 Pieksämäen mielenterveyststo	43 556	392	73	564	1 029	47	15	133	195
	6 Lasten ja nuorten toimisto (Pieksämäki)	..	6	21	87	114	—	19	168	187
	7 Savonlinnan mielenterveystoimisto	56 681	493	80	479	1 052	35	11	48	94
	8 Lasten ja nuorten toimisto (Savonlinna)	..	4	5	15	24	..	..	..	..
	Yhteensä — Summa — *Total*	**227 097**	**2 083**	**413**	**3 139**	**5 635**	**276**	**124**	**1 382**	**1 782**

5.1 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1971

Piiri — Distrikt *District*	Mielisairaanhuoltopiirit (mshp.) ja mielisairaanhuoltotoimistot Sinnessjukvårdsdistrikt (ssvd.) och sinnessjukvårdsbyråer *Mental health districts and mental health centres*	Keskiväkiluku [1]) Medelfolkmängd [1]) *Mean population* [1]) 1971	Toimistojen kirjoissa I vårdbyråernas register *On register at mental health centres* 31. 12.				Uudet tapaukset vuoden aikana Nya fall under året *New cases during the year*			
			Mielisairaita Sinnessjuka *Mentally ill* (290—299)	Vajaamielisiä Psykiskt efterblivna *Mentally deficients* (310—315)	Muita Övriga *Others* (300—309)	Yhteensä Summa *Total* (290—315)	Mielisairaita Sinnessjuka *Mentally ill* (290—299)	Vajaamielisiä Psykiskt efterblivna *Mentally deficients* (310—315)	Muita Övriga *Others* (300—309)	Yhteensä Summa *Total* (290—315)
12	**Kaakkois-Suomen mshp. — Sydöstra Finlands ssvd.**									
	Toimistot — Byråer — *Centres:*									
	1 Kaakkois-Suomen mielisairaanhuoltopiirin huoltotoimisto (Joutseno)	70 645	927	256	723	1 906	123	15	161	299
	2 Kouvolan seudun psykiatrinen huoltotoimisto (Valkeala)	101 148	971	85	750	1 806	120	15	224	359
	3 Kymen seudun psykiatrinen huoltotoimisto (Kymi)	98 127	950	132	414	1 496	96	13	131	240
	4 Lappeenrannan seudun psykiatrinen huoltotoimisto	74 747	1 024	267	872	2 163	66	11	138	215
	Yhteensä — Summa — *Total*	**344 667**	**3 872**	**740**	**2 759**	**7 371**	**405**	**54**	**654**	**1 113**
13	**Pohjois-Karjalan mshp. — Norra Karelens ssvd.**									
	Toimistot — Byråer — *Centres:*									
	1 I ja III mielenterveystoimisto (Joensuu)	146 062	1 554	314	1 640	3 508	235	46	318	599
	3 Nuorten toimisto (Joensuu)	..	29	35	323	387	20	35	220	275
	4 II mielenterveystoimisto: (Nurmes)	37 842	313	98	313	724	59	28	75	162
	(Pielisjärvi)		309	99	309	717	37	6	77	120
	5 Lastenpsykiatrinen toimisto (Joensuu)	..	2	92	299	393	—	59	184	243
	Yhteensä — Summa — *Total*	**183 904**	**2 207**	**638**	**2 884**	**5 729**	**351**	**174**	**874**	**1 399**
14	**Pohjois-Savon mshp. — Norra Savolax ssvd.**									
	Toimistot — Byråer — *Centres:*									
	1 Siilinjärven mielenterveystoimisto	67 953	679	378	390	1 447	61	60	107	228
	2 Iisalmen mielenterveystoimisto	56 223	1 035	498	566	2 099	106	22	134	262
	3 Kuopion mielenterveystoimisto	75 962	1 250	366	818	2 434	124	13	210	347
	4 Kuopion ympäristökuntien mielenterveystoimisto (Kuopio)	66 159	1 090	398	462	1 950	69	8	129	206
	Yhteensä — Summa — *Total*	**266 297**	**4 054**	**1 640**	**2 236**	**7 930**	**360**	**103**	**580**	**1 043**
15	**Seinäjoen mshp. — Seinäjoki ssvd.**									
	Toimistot — Byråer — *Centres:*									
	1 Seinäjoen I mielenterveystoimisto	65 517	432	22	228	682	77	5	85	167
	2 Seinäjoen II mielenterveystoimisto	63 582	406	25	239	670	60	3	60	123
	3 Seinäjoen III mielenterveystoimisto	54 427	558	41	244	843	85	12	79	176
	4 Seinäjoen IV mielenterveystoimisto	73 901	571	39	285	895	111	18	107	236
	5 Lasten ja nuorten toimisto (Seinäjoki)	..	—	—	1 025	1 025	—	—	331	331
	6 Keski-Suomen I mielenterveystoimisto (Jyväskylä)	78 809					71	13	100	184
	7 Keski-Suomen II mielenterveystoimisto (Jyväskylä)	73 733	2 418	820	1 062	4 300	88	10	67	165
	8 Keski-Suomen III mielenterveystoimisto (Jyväskylä)	65 132					72	12	57	141
	9 Nuorisovastaanotto (Jyväskylä)	..	—	—	—	—	—	—	—	—
	Yhteensä — Summa — *Total*	**475 101**	**4 385**	**947**	**3 083**	**8 415**	**564**	**73**	**886**	**1 523**
16	**Svenska Österbottens mentalvårdsdistrikt — Ruotsalaisen Pohjanmaan mielenterveyspiiri**									
	Toimistot — Byråer — *Centres:*									
	1 Mentalvårdsbyrån i Vasa — Vaasan mielenterveystoimisto	100 477	1 088	363	1 106	2 557	143	27	238	408

5.1 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1971

Piiri — Distrikt *District*	Mielisairaanhuoltopiirit (mshp.) ja mielisairaanhuoltotoimistot Sinnessjukvårdsdistrikt (ssvd.) och sinnessjukvårdsbyråer *Mental health districts and mental health centres*	Keskiväkiluku [1]) Medelfolkmängd [1]) *Mean population* [1]) 1971	Toimistojen kirjoissa I vårdbyrånernas register *On register at mental health centres* 31. 12.				Uudet tapaukset vuoden aikana Nya fall under året *New cases during the year*			
			Mielisairaita Sinnessjuka *Mentally ill* (290—299)	Vajaamielisiä Psykiskt efterblivna *Mentally deficients* (310—315)	Muita Övriga *Others* (300—309)	Yhteensä Summa *Total* (290—315)	Mielisairaita Sinnessjuka *Mentally ill* (290—299)	Vajaamielisiä Psykiskt efterblivna *Mentally deficients* (310—315)	Muita Övriga *Others* (300—309)	Yhteensä Summa *Total* (290—315)
	2 Barn- och ungdomsmottagning — Lasten ja nuorten vastaanotto	..	1	29	87	117	—	28	93	121
	3 Mentalvårdsbyrån i Jakobstad — Pietarsaaren mielenterveystoimisto	73 930	928	262	927	2 117	85	13	171	269
	Yhteensä — Summa — *Total*	**174 407**	**2 017**	**654**	**2 120**	**4 791**	**228**	**68**	**502**	**798**
17	**Oulun mshp. — Uleåborgs ssvd.**									
	Toimistot — Byråer — *Centres:*									
	1 Oulun psykiatrinen huoltotoimisto I	110 010	1 385	623	166	2 174	149	27	67	243
	2 Oulun psykiatrinen huoltotoimisto II	112 053	1 621	795	97	2 513	162	41	42	245
	3 Kajaanin psykiatrinen huoltotoimisto	94 407	1 315	646	446	2 407	91	18	112	221
	4 Kemin psykiatrinen huoltotoimisto	84 375	1 067	495	108	1 670	83	21	41	145
	5 Kemijärven psykiatrinen huoltotoimisto	32 749	506	289	253	1 048	65	16	120	201
	6 Rovaniemen psykiatrinen huoltotoimisto	83 115	888	497	400	1 785	81	34	216	331
	7 Ylivieskan psykiatrinen huoltotoimisto	81 606	1 085	533	197	1 815	103	13	36	152
	Yhteensä — Summa — *Total*	**598 315**	**7 867**	**3 878**	**1 667**	**13 412**	**734**	**170**	**634**	**1 538**
18	**Ålands mentalvårdsdistrikt — Ahvenanmaan mielenterveyspiiri**									
	Byrå — Toimisto — *Centre:*									
	1 Ålands vårdbyrå (Mariehamn) — Ahvenanmaan huoltotoimisto (Maarianhamina)	20 769	204	76	248	528	35	1	61	97
	2 Byrå för barn och ungdom — Lasten ja nuorten toimisto (Mariehamn - Maarianhamina)	..	2	18	82	102	—	18	82	100
	Yhteensä — Summa — *Total*	**20 769**	**206**	**94**	**330**	**630**	**35**	**19**	**143**	**197**
	Koko maa — Hela landet — *Whole country*	**4 612 124**	**47 524**	**18 008**	**37 184**	**102 716**	**5 520**	**1 225**	**10 618**	**17 363**
	1970	4 598 336	45 715	18 086	29 861	93 662	6 374	1 309	7 888	15 571
	1969	4 623 785	42 785	17 441	24 907	85 133	5 603	1 231	6 830	13 664
	1968	4 626 469	40 318	17 838	27 308	85 464	[3]) 5 113	[3]) 1 551	[3]) 7 874	15 205
	1967	4 605 744	39 460	19 174	[2]) 23 236	81 870	4 914	1 510	[2]) 6 707	13 131
	1966	4 580 869	39 489	18 394	[2]) 20 203	78 086	4 976	1 591	[2]) 5 719	12 286

[1]) Maassa asuva väestö. — I riket bosatt befolkning. — *Resident population.*
[2]) Helsingin kaupungin mshp:n tiedot sisältyvät kohtaan (290—299). — Helsingfors stads ssvd's uppgifter ingår i antalet sinnessjuka (290—299). *Number for Helsinki mental health district is included in (290—299).*
[3]) Helsingin kaupungin mshp:n tiedot eivät ole saatavissa. — Helsingfors stads ssvd's uppgifter är inte tillgängliga. — *Number for Helsinki mental health district is not available.*

5.1 Mielisairaanhuoltotoimistojen kirjoissa olleet mielisairaat, vajaamieliset ja muut psyykkisesti häiriytyneet 31. 12. 1972
Sinnessjuka, psykiskt efterblivna och andra psykiskt störda inskrivna i sinnessjukvårdsbyråerna den 31. 12. 1972
Mentally ill, mentally deficients and other mentally disordered persons on register at mental health centres on 31. 12. 1972

Piiri — Distrikt *District*	Mielisairaanhuoltopiirit (mshp.) ja mielisairaanhuoltotoimistot Sinnessjukvårdsdistrikt (ssvd.) och sinnessjukvårdsbyråer *Mental health districts and mental health centres*	Keskiväkiluku [1]) Medelfolkmängd [1]) *Mean population* [1]) 1972	Toimistojen kirjoissa I vårdbyråernas register *On register at mental health centres* 31. 12.				Uudet tapaukset vuoden aikana Nya fall under året *New cases during the year*			
			Mielisairaita Sinnessjuka *Mentally ill* (290—299)	Vajaamielisiä Psykiskt efterblivna *Mentally deficients* (310—315)	Muita Övriga *Others* (300—309)	Yhteensä Summa *Total* (290—315)	Mielisairaita Sinnessjuka *Mentally ill* (290—299)	Vajaamielisiä Psykiskt efterblivna *Mentally deficients* (310—315)	Muita Övriga *Others* (300—309)	Yhteensä Summa *Total* (290—315)
	1972									
1	**Helsingin kaupungin mshp. — Helsingfors stads ssvd.**									
	Toimisto — Byrå — *Centre:*									
	Helsingin kaupungin psykiatrinen huoltotoimisto — Helsingfors stads psykiatriska vårdbyrå	**512 995**	**1 767**	**36**	**260**	**2 063**	**473**	**11**	**114**	**598**
2	**Turun kaupungin mshp. — Åbo stads ssvd.**									
	Toimisto — Byrå — *Centre:*									
	Turun kaupungin mielenterveystoimisto — Åbo stads mentalvårdsbyrå	**156 945**	**2 420**	**113**	**1 493**	**4 026**	**119**	**22**	**222**	**363**
3	**Södra Finlands ssvd. — Etelä-Suomen mshp.**									
	Toimistot — Byråer — *Centres:*									
	1 Mentalvårdsbyrån i Ekenäs — Tammisaaren psykiatrinen huoltotoimisto	42 411	543	346	860	1 749	75	16	250	341
	2 Barn- och ungdomsrådgivning — Lasten ja nuorten neuvontaa	..	4	64	217	285	—	11	85	96
	3 Mentalvårdsbyrån i Pargas — Paraisten psykiatrinen huoltotoimisto	24 389	398	423	902	1 723	35	15	143	193
	4 Mentalvårdsbyrån i Esbo — Espoon psykiatrinen huoltotoimisto	126 197	988	277	1 529	2 794	159	7	446	612
	5 Barn och ungdomsrådgivning — Lasten ja nuorten neuvontaa	..	1	139	170	310	—	10	59	69
	6 Ungdomspolikliniken i Esbo — Espoon nuorisopoliklin.	..								
	7 Mentalvårdsbyrån i Borgå — Porvoon psykiatrinen huoltotoimisto	66 624	768	842	920	2 530	91	29	193	313
	8 Barn- och ungdomsrådgivning — Lasten ja nuorten neuvontaa	..								
	Yhteensä — Summa — *Total*	259 621	2 702	2 091	4 598	9 391	360	88	1 176	1 624
4	**Uudenmaan mshp. — Nylands ssvd.**									
	Toimistot — Byråer — *Centres:*									
	1 Järvenpään I ja II huoltotsto Järvenpää I och II vårdbyrå	88 891	603	253	524	1 380	61	3	172	236
	2 Helsingin huoltotoimisto — Helsingfors vårdbyrå	92 247	362	203	479	1 044	65	1	203	269
	3 Riihimäen huoltotoimisto — Riihimäki vårdbyrå	37 991	348	185	398	931	37	2	139	178
	4 Lohjan huoltotoimisto — Lojo vårdbyrå	73 428	354	312	623	1 289	36	4	205	245
	5 Orimattilan huoltotoimisto — Orimattila vårdbyrå (av. 1. 3. 75)	33 252	332	194	208	734	24	18	68	110
	Yhteensä — Summa — *Total*	**325 809**	**1 999**	**1 147**	**2 232**	**5 378**	**223**	**28**	**787**	**1 038**
5	**Varsinais-Suomen mshp. — Egentliga Finlands ssvd.**									
	Toimisto — Byrå — *Centre:*									
	1 Salon psykiatrinen huoltotoimisto — Salo psykiatriska vårdbyrå	58 989	596	265	278	1 139	59	4	47	110

5.1 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1972

Piiri — Distrikt *District*	Mielisairaanhuoltopiirit (mshp.) ja mielisairaanhuoltotoimistot Sinnessjukvårdsdistrikt (ssvd.) och sinnessjukvårdsbyråer *Mental health districts and mental health centres*	Keskiväkiluku [1]) Medelfolkmängd [1]) *Mean population* [1]) 1972	Toimistojen kirjoissa I vårdbyråernas register *On register at mental health centres* 31. 12.				Uudet tapaukset vuoden aikana Nya fall under året *New cases during the year*			
			Mielisairaita Sinnessjuka *Mentally ill* (290—299)	Vajaamielisiä Psykiskt efterblivna *Mentally deficients* (310—315)	Muita Övriga *Others* (300—309)	Yhteensä Summa *Total* (290—315)	Mielisairaita Sinnessjuka *Mentally ill* (290—299)	Vajaamielisiä Psykiskt efterblivna *Mentally deficients* (310—315)	Muita Övriga *Others* (300—309)	Yhteensä Summa *Total* (290—315)
	2 Varsinais-Suomen psykiatrinen huoltotoimisto (Turku) — Egentliga Finlands psykiatrisk vårdbyrå (Åbo) (av. - öppnad 1. 10. 72)	85 049	600	41	381	1 022	22	3	60	85
	Yhteensä — Summa — *Total*	**144 038**	**1 196**	**306**	**659**	**2 161**	**81**	**7**	**107**	**195**
6	**Vakka-Suomen mshp. — Vakka-Suomi ssvd.**									
	Toimistot — Byråer — *Centres:*									
	1 Uudenkaupungin psykiatrinen huoltotoimisto	57 562	753	279	491	1 523	60	12	102	174
	2 Rauman psykiatrinen huoltotoimisto	55 447	590	213	732	1 535	52	5	207	264
	3 Lasten ja nuorten mielenterveystoimisto (Rauma)	..	8	41	276	325	4	30	172	206
	Yhteensä — Summa — *Total*	**113 009**	**1 351**	**533**	**1 499**	**3 383**	**116**	**47**	**481**	**644**
7	**Länsi-Satakunnan mshp. — Västra Satakunta ssvd.**									
	Toimistot — Byråer — *Centres:*									
	1 Harjavallan huoltotoimisto	46 732	502	313	430	1 245	60	30	158	248
	2 Porin huoltotoimisto	93 654	979	430	1 030	2 439	161	10	270	441
	3 Kankaanpään huoltotoimisto	28 696	380	378	339	1 097	37	19	112	168
	Yhteensä — Summa — *Total*	**169 082**	**1 861**	**1 121**	**1 799**	**4 781**	**258**	**59**	**540**	**857**
8	**Itä-Satakunnan mshp. — Östra Satakunta ssvd.**									
	Toimisto — Byrå — *Centre:*									
	Vammalan mielenterveystoimisto	**69 561**	**825**	**522**	**732**	**2 079**	**91**	**11**	**232**	**334**
9	**Pohjois-Hämeen mshp. — Norra Tavastlands ssvd.**									
	Pohjois-Hämeen mielenterveysasema, Tampere (muutos 1. 9. 1972)									
	Työryhmät A, B ja C (ympäristökunnat)	148 664	1 557	940	1 851	4 348	123	28	461	612
	Työryhmät D, E ja F (Tampere)	162 682	1 780	599	2 274	4 653	278	41	756	1 075
	Yhteensä — Summa — *Total*	**311 346**	**3 337**	**1 539**	**4 125**	**9 001**	**401**	**69**	**1 217**	**1 687**
10	**Etelä-Hämeen mshp. — Södra Tavastlands ssvd.**									
	Toimistot — Byråer — *Centres:*									
	1 Hämeenlinnan kaupungin mielenterveystoimisto	38 853	492	166	1 053	1 711	49	5	385	439
	2 Hämeenlinnan ympäristökuntien mielenterveystoimisto (Hämeenlinna)	41 658	435	255	579	1 269	47	6	243	296
	3 Lahden mielenterveystoimisto	91 810	1 059	303	1 316	2 678	170	19	447	636
	4 Lahden ympäristökuntien mielenterveystoimisto (Lahti)	48 824	798	281	567	1 646	160	6	186	352
	5 Forssan mielenterveystoimisto	38 121	438	250	329	1 017	66	3	95	164
	6 Valkeakosken mielenterveystoimisto	32 268	410	192	584	1 186	57	13	145	215
	Yhteensä — Summa — *Total*	**291 534**	**3 632**	**1 447**	**4 428**	**9 507**	**549**	**52**	**1 501**	**2 102**
11	**Etelä-Savon mshp. — Södra Savolax ssvd.**									
	Toimistot — Byråer — *Centres:*									
	1 Mikkelin mielenterveystoimisto	85 267	652	110	889	1 651	122	31	302	455
	2 Lasten ja nuorten toimisto (Mikkeli)	..	11	55	415	481	5	28	232	265
	3 Heinolan mielenterveystoimisto	40 890	444	66	861	1 371	40	18	258	316

5.1 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1972

Piiri — Distrikt *District*	Mielisairaanhuoltopiirit (mshp.) ja mielisairaanhuoltotoimistot Sinnessjukvårdsdistrikt (ssvd.) och sinnessjukvårdsbyråer *Mental health districts and mental health centres*	Keskiväkiluku [1]) Medelfolkmängd [1]) *Mean population* [1]) 1972	Toimistojen kirjoissa I vårdbyråernas register *On register at mental health centres* 31. 12.				Uudet tapaukset vuoden aikana Nya fall under året *New cases during the year*			
			Mielisairaita Sinnessjuka *Mentally ill* (290—299)	Vajaamielisiä Psykiskt efterblivna *Mentally deficients* (310—315)	Muita Övriga *Others* (300—309)	Yhteensä Summa *Total* (290—315)	Mielisairaita Sinnessjuka *Mentally ill* (290—299)	Vajaamielisiä Psykiskt efterblivna *Mentally deficients* (310—315)	Muita Övriga *Others* (300—309)	Yhteensä Summa *Total* (290—315)
	4 Lasten ja nuorten toimisto (Heinola)	..	4	16	397	417	1	—	134	135
	5 Pieksämäen mielenterveystoimisto	42 701	397	65	652	1 114	49	10	195	254
	6 Lasten ja nuorten toimisto (Pieksämäki)	..	3	20	103	126	1	25	155	181
	7 Savonlinnan mielenterveystoimisto	55 937	554	114	663	1 331	70	10	229	309
	8 Lasten ja nuorten toimisto (Savonlinna)	..	4	6	31	41	..	..	..	..
	Yhteensä — Summa — *Total*	**224 795**	**2 069**	**452**	**4 011**	**6 532**	**288**	**122**	**1 505**	**1 915**
12	**Kaakkois-Suomen mshp. — Sydöstra Finlands ssvd.**									
	Toimistot — Byråer — *Centres:*									
	1 Kaakkois-Suomen mielisairaanhuoltopiirin huoltotoimisto (Joutseno)	70 659	956	279	878	2 113	87	24	175	286
	2 Kouvolan seudun psykiatrinen huoltotoimisto I (Valkeala)	49 929	452	13	465	930	82	11	177	270
	3 Kouvolan seudun psykiatrinen huoltotoimisto II Kouvola (av. 1. 4. 72)	51 539	668	61	421	1 150	45	2	76	123
	4 Kymen seudun psykiatrinen huoltotoimisto (Kotka)	98 770	1 022	136	542	1 700	90	7	146	243
	5 Lappeenrannan seudun psykiatrinen huoltotoimisto	74 806	1 003	260	843	2 106	39	3	74	116
	Yhteensä — Summa — *Total*	**345 703**	**4 101**	**749**	**3 149**	**7 999**	**343**	**47**	**648**	**1 038**
13	**Pohjois-Karjalan mshp. — Norra Karelens ssvd.**									
	Toimistot — Byråer — *Centres:*									
	1 I ja III mielenterveystoimisto (Joensuu)	144 450	1 583	306	1 746	3 635	175	57	446	678
	3 Nuorten toimisto (Joensuu)	..	44	66	489	599	22	21	155	198
	4 Lasten psykiatrinen toimisto (Joensuu)	..	1	83	353	437	1	70	257	328
	5 II mielenterveystoimisto:									
	Nurmes	36 890	317	90	301	708	48	15	61	124
	Pielisjärvi		307	84	283	674	23	7	58	88
	Yhteensä — Summa — *Total*	**181 340**	**2 252**	**629**	**3 172**	**6 053**	**269**	**170**	**977**	**1 416**
14	**Pohjois-Savon mshp. — Norra Savolax ssvd.**									
	Toimistot — Byråer — *Centres:*									
	1 Siilinjärven mielenterveystoimisto	39 618	679	378	390	1 447	61	60	97	218
	2 Iisalmen mielenterveystoimisto	59 929	1 126	530	730	2 386	85	32	164	281
	3 Kuopion mielenterveystoimisto	65 868	1 019	261	774	2 054	98	11	214	323
	4 Kuopion ympäristökuntien mielenterveystoimisto (Kuopio)	36 448	825	459	378	1 662	67	16	103	186
	5 Varkauden-Suonenjoen mielenterveystoimisto: (av. 1. 4. 72)									
	(Varkaus)	62 724	485	185	343	1 013	34	11	135	180
	(Suonenjoki)		472	218	181	871	45	23	74	142
	Yhteensä — Summa — *Total*	**264 587**	**4 606**	**2 031**	**2 796**	**9 433**	**390**	**153**	**787**	**1 330**
15	**Seinäjoen mshp. — Seinäjoki ssvd.**									
	Toimistot — Byråer — *Centres:*									
	1 Seinäjoen I mielenterveyststo	65 623	472	24	265	761	78	9	103	190
	2 Seinäjoen II mielenterveyststo	62 964	436	30	277	743	55	8	94	157
	3 Seinäjoen III mielenterveystoimisto	53 750	589	44	345	978	86	11	133	230
	4 Seinäjoen IV mielenterveystoimisto	73 022	590	50	371	1 011	98	17	126	241
	5 Seinäjoen I mielenterveystoimiston lasten ja nuorten os.	..	—	—	1 325	1 325	—	—	366	366

5.1 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1972

Piiri — Distrikt *District*	Mielisairaanhuoltopiirit (mshp.) ja mielisairaanhuoltotoimistot Sinnessjukvårdsdistrikt (ssvd.) och sinnessjukvårdsbyråer *Mental health districts and mental health centres*	Keskiväkiluku [1]) Medelfolkmängd [1]) *Mean population* [1]) 1972	Toimistojen kirjoissa I vårdbyråernas register *On register at mental health centres* 31. 12.				Uudet tapaukset vuoden aikana Nya fall under året *New cases during the year*			
			Mielisairaita Sinnessjuka *Mentally ill* (290—299)	Vajaamielisiä Psykiskt efterblivna *Mentally deficients* (310—315)	Muita Övriga *Others* (300—309)	Yhteensä Summa *Total* (290—315)	Mielisairaita Sinnessjuka *Mentally ill* (290—299)	Vajaamielisiä Psykiskt efterblivna *Mentally deficients* (310—315)	Muita Övriga *Others* (300—309)	Yhteensä Summa *Total* (290—315)
	6 Keski-Suomen I mielenterveystoimisto (Jyväskylä)	80 477					81	11	141	233
	7 Keski-Suomen II mielenterveystoimisto (Jyväskylä)	73 082	2 593	822	1 295	4 710	55	14	82	151
	8 Keski-Suomen III mielenterveystoimisto (Jyväskylä)	64 172					75	5	67	147
	9 Keski-Suomen mielenterveystoimistojen nuorten osasto	..	—	—	—	—	—	—	—	—
	Yhteensä — Summa — *Total*	**478 089**	**4 680**	**970**	**3 878**	**9 528**	**528**	**75**	**1 112**	**1 715**
16	**Svenska Österbottens ssvd. — Ruotsalaisen Pohjanmaan mshp.**									
	Toimistot — Byråer — *Centres:*									
	1 Mentalvårdsbyrån i Vasa — Vaasan mielenterveystoimisto	101 743	1 289	396	1 455	3 140	153	24	219	396
	2 Barn- och ungdomsmottagning — Lasten ja nuorisovastaanotto	..	1	57	180	238	3	12	111	126
	3 Mentalvårdsbyrån i Jakobstad — Pietarsaaren mielenterveystoimisto	75 329	1 001	276	1 117	2 394	110	25	240	375
	Yhteensä — Summa — *Total*	**177 072**	**2 291**	**729**	**2 752**	**5 772**	**266**	**61**	**570**	**897**
17	**Oulun mshp. — Uleåborgs ssvd.**									
	Toimistot — Byråer — *Centres:*									
	1 Oulun psykiatrinen huoltotoimisto I	111 780	1 487	648	265	2 400	119	23	119	261
	2 Oulun psykiatrinen huoltotoimisto II	111 660	1 602	771	143	2 516	109	8	82	199
	3 Kajaanin psykiatrinen huoltotoimisto	93 644	1 347	639	622	2 608	94	11	213	318
	4 Kemin psykiatrinen huoltotoimisto	84 815	1 100	498	200	1 798	71	6	141	218
	5 Kemijärven psykiatrinen huoltotoimisto	32 333	562	291	425	1 278	88	8	166	262
	6 Rovaniemen psykiatrinen huoltotoimisto	82 923	938	528	557	2 023	93	18	255	366
	7 Ylivieskan psykiatrinen huoltotoimisto	80 853	1 125	524	319	1 968	91	12	148	251
	Yhteensä — Summa — *Total*	**598 008**	**8 161**	**3 899**	**2 531**	**14 591**	**665**	**86**	**1 124**	**1 875**
18	**Ålands mentalvårdsdistrikt — Ahvenanmaan mielenterveyspiiri**									
	Byråer — Toimistot — *Centres:*									
	1 Ålands vårdbyrå (Mariehamn) — Ahvenanmaan huoltotoimisto (Maarianhamina)	21 123	221	81	258	560	36	7	53	96
	2 Byrå för barn och ungdom — Lasten ja nuorten toimisto (Mariehamn - Maarianhamina)	..	2	55	136	193	—	25	54	79
	Yhteensä — Summa — *Total*	**21 123**	**223**	**136**	**394**	**753**	**36**	**32**	**107**	**175**
	Koko maa — Hela landet — *Whole country*	**4 639 657**	**49 473**	**18 450**	**44 508**	**112 431**	**5 456**	**1 140**	**13 207**	**19 803**
	1971	4 612 124	47 524	18 008	37 184	102 716	5 520	1 225	10 618	17 363
	1970	4 598 336	45 715	18 086	29 861	93 662	6 374	1 309	7 888	15 571
	1969	4 645 000	42 785	17 441	24 907	85 133	5 603	1 231	6 830	13 664
	1968	4 688 451	40 318	17 838	27 308	85 464	[3]) 5 113	[3]) 1 551	[3]) 7 874	15 205
	1967	4 665 591	39 460	19 174	[2]) 23 236	81 870	4 914	1 510	[2]) 6 707	13 131

[1]) Maassa asuva väestö. — I riket bosatt befolkning. — *Resident population.*
[2]) Helsingin kaupungin mshp:n tiedot sisältyvät kohtaan (290—299). — Helsingfors stads ssvd's uppgifter ingår i antalet sinnessjuka (290—299). *Number for Helsinki mental health district is included in (290—299).*
[3]) Helsingin kaupungin mshp:n tiedot eivät ole saatavissa. — Helsingfors stads ssvd's uppgifter är inte tillgängliga. — *Number for Helsinki mental health district is not available.*

5.2 Mielisairaanhuoltopiirien sairaansijat vuosien 1971—72 lopussa
Vårdplatser i sinnessjukvårdsdistrikten i slutet av åren 1971—72
Facilities for mental hospital care by mental health district at the end of the years 1971—72

Piiri — Distrikt *District*	Mielisairaanhuoltopiirit (mshp.) ja sairaalat Sinnessjukvårdsdistrikt (ssvd.) och sjukhus *Mental health districts and mental hospitals*	A-sairaansijoja [1]) vårdplatser [1]) *beds* [1]) 1971	A-sairaansijoja [1]) vårdplatser [1]) *beds* [1]) 1972	B-sairaansijoja [1]) vårdplatser [1]) *beds* [1]) 1971	B-sairaansijoja [1]) vårdplatser [1]) *beds* [1]) 1972
1	**Helsingin kaupungin mshp. — Helsingfors stads ssvd.**				
	Hesperian sairaala — Hesperia sjukhus	[3]) 635	[3]) 604	—	—
	HYKS:n psykiatrinen klinikka (Lapinlahden sairaala)— HUCS psykiatriska klinik (Lappviks sjukhus)	[3])[4]) 114	[3])[4]) 114	—	—
	Nikkilän sairaala (Sipoo) — Nickby sjukhus (Sibbo)	900	900	—	—
	Röykän sairaala — Röykkä sjukhus (Nurmijärvi)	—	—	168	168
	Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet				
	Ekåsens sjukhus (Ekenäs) — Tammiharjun sairaala (Tammisaari)	57	57	—	—
	Kellokosken sairaala (Tuusula — Tusby)	71	71	—	—
	Yhteenä — Summa — *Total*	**1 777**	**1 746**	**168**	**168**
2	**Turun kaupungin mshp. — Åbo stads ssvd.**				
	Kupittaan sairaala — Kuppis sjukhus	364	364	—	—
	Turun psykiatrinen klinikka — Åbo psykiatriska klinik	[4]) 125	[4]) 125	—	—
	Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanfr distriktet				
	Halikon piirisairaala, A-osasto (Salo)	41	41	—	—
	Vakka-Suomen piirisairaalan A-osasto (Uusikaupunki — Nystad)	71	71	—	—
	Halikon piirisairaala, B-osasto (Salo)	—	—	2	2
	Vakka-Suomen piirisairaalan B-osasto (Uusikaupunki — Nystad)	—	—	20	20
	Yhteensä — Summa — *Total*	**601**	**601**	**22**	**22**
3	**Södra Finlands ssvd. — Etelä-Suomen mshp.**				
	Ekåsens sjukhus (Ekenäs) — Tammiharjun sairaala (Tammisaari)	526	526	—	—
	Norrgårds sjukhus (Pargas)— Norrgårdin sairaala (Parainen)	—	—	42	42
	Åkers sjukhus (Esbo) — Pellon sairaala (Espoo)	—	—	32	32
	Vårberga sjukhus (Borgå) — Kevätkummun sairaala (Porvoo)	—	—	70	70
	Vårdplatser utanför distriktet — Sairaansijoja piirin ulkopuolella				
	HUCS psykiatriska klinik (Lappviks sjukhus) — HYKS:n psykiatrian klinikka (Lapinlahden sairaala)	15	15	—	—
	Yhteensä — Summa — *Total*	**541**	**541**	**144**	**144**
4	**Uudenmaan mshp. — Nylands ssvd.**				
	Kellokosken sairaala (Tuusula — Tusby)	510	510	—	—
	Ohkolan sairaala (Mäntsälä)	—	—	328	328
	Paloniemen sairaala (Lohjan mlk. — Lojo lk.)	—	—	163	163
	Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet				
	Halikon piirisairaala A-osasto (Salo)	2	2	—	—
	Törnävän sairaala (Seinäjoki)	6	6	—	—
	Ekåsens sjukhus (Ekenäs) — Tammiharjun sairaala (Tammisaari)	20	20	—	—
	HYKS:n psykiatrinen klinikka (Lapinlahden sairaala)— HUCS psykiatrisk klinik (Lappviks sjukhus)	18	18	—	—
	Nokan sairaala (Jokioinen)	—	—	3	3
	Yhteensä — Summa — *Total*	**556**	**556**	**494**	**494**
5	**Varsinais-Suomen mshp. — Egentliga Finlands ssvd.**				
	Halikon piirisairaala, A-osasto (Salo)	371	371	—	—
	Halikon piirisairaala, B-osasto (Salo)	—	—	158	158
	Yhteensä — Summa — *Total*	**371**	**371**	**158**	**158**
6	**Vakka-Suomen mshp.— Vakka-Suomi ssvd.**				
	Vakka-Suomen piirisairaalan A-osasto (Uusikaupunki)	324	324	—	—
	Vakka-Suomen piirisairaalan B-osasto (Uusikaupunki)	—	—	80	80
	Yhteensä — Summa — *Total*	**324**	**324**	**80**	**80**
7	**Länsi-Satakunnan mshp. — Västra Satakunta ssvd.**				
	Harjavallan sairaala	363	363	—	—
	Harjavallan B-sairaala	—	—	240	240
	Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet				
	Tyrvään piirisairaala, A-osasto	5	5	—	—
	Tyrvään piirisairaala, B-osasto	—	—	6	6
	Yhteensä — Summa — *Total*	**368**	**368**	**246**	**246**
8	**Itä-Satakunnan mshp. — Östra Satakunta ssvd.**				
	Tyrvään piirisairaala, A-osasto	157	157	—	—
	Tyrvään piirisairaala, B-osasto	—	—	156	156
	Yhteensä — Summa — *Total*	**157**	**157**	**156**	**156**

5.2 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1971—72

Piiri — Distrikt *District*	Mielisairaanhuoltopiirit (mshp.) ja sairaalat Sinnesjukvårdsdistrikt (ssvd.) och sjukhus *Mental health districts and mental hospitals*	A-sairaansijoja [1]) vårdplatser [1]) *beds* [1]) 1971	1972	B-sairaansijoja [1]) vårdplatser [1]) *beds* [1]) 1971	1972
9	**Pohjois-Hämeen mshp. — Norra Tavastlands ssvd.**				
	Pitkäniemen sairaala (Nokia)	760	760	—	—
	Keijärven sairaala (Ylöjärvi)	—	—	200	200
	Pirkanmaan sairaala (Kangasala)	—	—	320	320
	Tampereen kaupunginsairaala, Hatanpään psykiatrinen osastoryhmä	—	—	[5]) 235	[5]) 235
	Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet				
	Törnävän sairaala (Seinäjoki)	6	6	—	—
	Nokan sairaala (Jokioinen)	—	—	30	30
	Yhteensä — Summa — *Total*	**766**	**766**	**785**	**785**
10	**Etelä-Hämeen mshp. — Södra Tavastlands ssvd.**				
	Hattelmalan sairaala (Hämeenlinna)	529	529	—	—
	Hollolan B-mielisairaala	—	—	32	32
	Jalkarannan sairaala (Lahti)	—	—	168	172
	Nastolan kunnan B-sairaala	—	—	40	40
	Nokian sairaala (Jokioinen)	—	—	127	127
	Pappilanniemen sairaala (Hattula)	—	—	320	320
	Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet				
	Kellokosken sairaala (Tuusula)	59	59	—	—
	Törnävän sairaala (Seinäjoki)	12	12	—	—
	Yhteensä — Summa — *Total* [6])	**600**	**600**	**687**	**691**
11	**Etelä-Savon mshp. — Södra Savolax ssvd.**				
	Moision sairaala (Mikkeli)	545	[7]) 545	—	—
	Kontionpuiston sairaala (Pieksämäki)	—	—	101	101
	Savonlinnan kaupungin väliaikainen mielisairaanhoitokoti	—	—	20	20
	Tuukkalan sairaala (Mikkelin mlk.)	—	—	244	277
	Yhteensä — Summa — *Total*	**545**	**545**	**365**	**398**
12	**Kaakkois-Suomen mshp. — Sydöstra Finlands ssvd.**				
	Rauhan sairaala (Joutseno)	744	744	—	—
	Joutsenrannan sairaala (Joutseno)	—	—	132	132
	Nikelin sairaala (Kymi)	—	—	148	148
	Taipalsaaren sairaala	—	—	240	240
	Valkealan sairaala (Valkeala)	—	—	295	295
	Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet				
	Halikon piirisairaala, A-osasto (Salo)	16	16	—	—
	Yhteensä — Summa — *Total*	**760**	**760**	**815**	**815**
13	**Pohjois-Karjalan mshp. — Norra Karelens ssvd.**				
	Paiholan sairaala (Kontiolahti)	269	269	—	—
	Koppolan B-sairaala (Joensuu)	—	—	266	266
	Paiholan B-sairaala (Kontiolahti)	—	—	280	280
	Pielisjärven B-mielisairaala (Lieksa)	—	—	108	108
	Yhteensä — Summa — *Total*	**269**	**269**	**654**	**654**
14	**Pohjois-Savon mshp. — Norra Savolax ssvd.**				
	Harjamäen sairaala (Siilinjärvi)	593	593	—	—
	Harjamäen B-sairaala (Siilinjärvi)	—	—	248	248
	Julkulan sairaala (Kuopio)	—	—	363	363
	Koljonvirran sairaala (Iisalmen mlk.)	—	—	192	192
	Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet				
	Kontiopuiston sairaala (Pieksämäki)	—	—	25	25
	Sisä-Suomen sairaala (Suolahti)	—	—	16	16
	Yhteensä — Summa — *Total*	**593**	**593**	**844**	**844**
15	**Seinäjoen mshp. — Seinäjoki ssvd.**				
	Törnävän sairaala (Seinäjoki)	712	712	—	—
	Juurikkaniemen sairaala (Keuruu)	—	—	264	264
	Järviseudun sairaala (Vimpeli)	—	—	124	124
	Kangasvuoren sairaala (Jyväskylä)	—	—	172	172
	Koskenalan sairaala (Seinäjoki)	—	—	300	300
	Kuivasjärven sairaala Alavus)	—	—	128	128
	Lehtiharjun sairaala (Teuva)	—	—	151	151
	Liuhtarin sairaala (Lapua)	—	—	154	189
	Sisä-Suomen sairaala (Suolahti)	—	—	261	261
	Yhteensä — Summa — *Total*	**712**	**712**	**1 554**	**1 589**
16	**Svenska Österbottens mentalv.d. — Ruotsalaisen Pohjanmaan mielenterv.p.**				
	Roparnäsin A-sjukhus (Vasa) — Huutoniemen A-sairaala (Vaasa)	475	475	—	—
	Helcnasjukhuset (Kristinestad — Helenan sairaala (Kristiinankaupunki)	—	—	97	97
	Roparnäs B-sjukhus (Vasa) — Huutoniemen B-sairaala (Vaasa)	—	—	200	200
	Vårdplatser utanför distrikte- — Sairaansijoja piirin ulkot puolella				
	Järviseudun sairaala (Vimpeli)	—	—	49	49
	Törnävän sairaala (Seinäjoki)	12	12	—	—
	Yhteensä — Summa — *Total*	**487**	**487**	**346**	**346**

5.2 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1971—72

Piiri — Distrikt *District*	Mielisairaanhuoltopiirit (mshp.) ja sairaalat Sinnessjukvårdsdistrikt (ssvd.) och sjukhus *Mental health districts and mental hospitals*	A-sairaansijoja [1]) vårdplatser [1]) *beds* [1]) 1971	1972	B-sairaansijoja [1]) vårdplatser [1]) *beds* [1]) 1971	1972
17	**Oulun mshp. — Uleåborgs ssvd.**				
	Oulun keskusmielisairaala [8])	766	766	—	—
	Heikinharjun sairaala (Oulu)	—	—	368	368
	Keroputaan sairaala (Alatornio)	—	—	164	164
	Rovaharjun sairaala (Rovaniemi)	—	—	234	234
	Salmijärven sairaala (Kajaanin mlk.)	—	—	297	297
	Visalan sairaala (Ylivieska)	—	—	167	166
	Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet				
	Harjamäen sairaala (Siilinjärvi)	45	45	—	—
	Törnävän sairaala (Seinäjoki)	37	37	—	—
	Yhteensä — Summa — *Total*	848	848	1 230	1 229

Piiri — Distrikt *District*	Mielisairaanhuoltopiirit (mshp.) ja sairaalat Sinnessjukvårdsdistrikt (ssvd.) och sjukhus *Mental health districts and mental hospitals*	A-sairaansijoja [1]) vårdplatser [1]) *beds* [1]) 1971	1972	B-sairaansijoja [1]) vårdplatser [1]) *beds* [1]) 1971	1972
18	**Ålands mentalv.d. — Ahvenanmaan mielenterv.p.**				
	Grelsby sjukhus (Finström)	79	79	21	21
	Yhteensä — Summa — *Total*	**79**	**79**	**21**	**21**
	Piirit yhteensä — Distriktens summa — *Total districts*	**10 354**	**10 323**	**8 769**	**8 840**
	1970	[9]) [9]) 10 499		8 719	
	1969	[9]) [9]) 10 434		8 815	
	1968	[9]) [9]) 10 530		8 548	
	1967	[9]) [9]) 10 726		8 444	

[1]) Kuntainliittojen sairaaloiden jakamattomat sairaansijat sisältyvät sen mielisairaanhuoltopiirin sairaansijoihin, jossa sairaala sijaitsee. — De odelade vårdplatserna i kommunalförbundens sjukhus ingår i vårdplatserna i det sinnessjukhusdistrikt, där sjukhuset är beläget. — *Undivided beds at hospitals of federations of communes are included in beds of the mental health district, where hospital is situated.*

[2]) Lisäksi 24 (1971), 36 (1972) yösairaala-, 116 (1971), 146 (1972) päiväsairaala ja 46 kuntoutuspaikkaa. — Därtill 24 (1971), 36 (1972) nattsjukhus platser, 116 (1971), 146 (1972) dagsjukvårdsplatser och 46 rehabiliteringsplatser. — *In addition 24 (1971), 36 (1972) night hospital beds, 116 (1971), 146 (1972) day hospital places and 46 rehabilitation places.*

[3]) Lisäksi 24 päiväsairaalapaikkaa. — Därtill 24 dagsjukvårdsplatser. — *In addition 24 day hospital places.*

[4]) Yliopistollinen opetussairaala. — Universitetsundervisningssjukhus. — *University teaching hospital.*

[5]) Lisäksi 20 päiväsairaalapaikkaa. — Därtill 20 dagsjukvårdsplatser. — *In addition 20 day hospital places.*

[6]) Lisäksi Lahden kaupungin sairaalan psykiatrian osaston 11 (1971), 23 (1972) sairaansijaa. — Därtill Lahtis stadssjukhus psykiatriska avdelnings 11 (1971), 23 (1972) vårdplatser. — *In addition 11 (1971), 23 (1972) beds at Municipal General Hospital in Lahti.*

[7]) Lisäksi 30 päiväsairaalapaikkaa. — Därtill 30 dagsjukvårdsplatser. — *In addition 30 day hospital places.*

[8]) 84 sairaansijaa vuokrattu Oulun lääninsairaalan neurologian ja psykiatrian osastolle (nämä sairaansijat sisältyvät yleissairaaloiden sairaansijalukuun). — 84 vårdplatser uthyrda åt Uleåborgs länssjukhus avdelning för neurologi och psykiatri (ingår i lasarettens vårdplatsantal). — 84 *beds rented to Provincial General Hospital in Oulu (these beds are included in general hospital beds).*

[9]) Valtion mielisairaaloissa oli v. 1972—71 yhteensä 585 ja v. 1970—67 yhteensä 590 sairaansijaa. — I statens sinnessjukhus fanns åren 1972—71 summa 585 och åren 1970—67 summa 590 vårdplatser. — *In 1972—71 585 and in 1970—67 590 beds at State mental hospitals.*

5.2 Mielisairaanhuoltopiirien sairaansijat vuosien 1973—74 lopussa
Vårdplatser i sinnessjukvårdsdistrikten i slutet av åren 1973—74
Facilities for mental hospital care by mental health district at the end of the years 1973—74

Piiri — Distrikt *District*	Mielisairaanhuoltopiirit (mshp.) ja sairaalat Sinnessjukvårdsdistrikt (ssvd.) och sjukhus *Mental health districts and mental hospitals*	A-sairaansijoja [1]) vårdplatser [1]) *beds* [1]) 1973	A-sairaansijoja [1]) vårdplatser [1]) *beds* [1]) 1974	B-sairaansijoja [1]) vårdplatser [1]) *beds* [1]) 1973	B-sairaansijoja [1]) vårdplatser [1]) *beds* [1]) 1974
1	**Helsingin kaupungin mshp. — Helsingfors stads ssvd.**				
	Hesperian sairaala — Hesperia sjukhus	[3]) 604	[3]) 604	—	—
	HYKS:n psykiatrinen klinikka (Lapinlahden sairaala — HUCS psykiatriska klinik (Lappviks sjukhus)	[3])[4]) 114	[3])[4]) 114	—	—
	Nikkilän sairaala (Sipoo) — Nickby sjukhus (Sibbo)	900	900	—	—
	Röykän sairaala — Röykkä sjukhus (Nurmijärvi)	—	—	168	168
	Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet				
	Ekåsens sjukhus (Ekenäs) — Tammiharjun sairaala (Tammisaari)	57	57	—	—
	Kellokosken sairaala (Tuusula — Tusby)	71	71	—	—
	Yhteensä — Summa — *Total*	**1 746**	**1 746**	**168**	**168**
2	**Turun kaupungin mshp. — Åbo stads ssvd.**				
	Kupittaan sairaala — Kuppis sjukhus	364	364	—	—
	Turun psykiatrian klinikka — Åbo psykiatriska klinik	[4]) 125	[4]) 125	—	—
	Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet				
	Halikon piirisairaala, A-osasto (Salo)	43	43	—	—
	Vakka-Suomen piirisairaalan A-osasto (Uusikaupunki — Nystad)	71	71	—	—
	Halikon piirisairaala, B-osasto (Salo)	—	—	5	5
	Vakka-Suomen piirisairaalan B-osasto (Uusikaupunki — Nystad)	—	—	20	20
	Yhteensä — Summa — *Total*	**603**	**603**	**25**	**25**
3	**Södra Finlands ssvd. — Etelä-Suomen mshpl.**				
	Ekåsens sjukhus (Ekenäs) — Tammiharjun sairaala (Tammisaari)	538	538	—	—
	Norrgårds sjukhus (Pargas) — Norrgårdin sairaala (Parainen)	—	—	42	42
	Vårberga sjukhus (Borgå) — Kevätkummun sairaala (Porvoo)	—	—	70	70
	Åkers sjukhus (Esbo) — Pellon sairaala (Espoo)	—	—	30	30
	Vårdplatser utanför distriktet — Sairaansijoja piirin ulkopuolella				
	HUCS psykiatriska klinik (Lappviks sjukhus) — HYKS:n psykiatrian klinikka (Lapinlahden sairaala)	15	15	—	—
	Yhteensä — Summa — *Total*	**553**	**553**	**142**	**142**
4	**Uudenmaan mshp. — Nylands ssvd.**				
	Kellokosken sairaala (Tuusula — Tusby)	510	[4]) 510	—	—
	Ohkolan sairaala (Mäntsälä)	—	—	328	328
	Paloniemen sairaala (Lohjan mlk. — Lojo lk.)	—	—	163	183
	Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet				
	Halikon piirisairaala, A-osasto (Salo)	2	2	—	—
	Törnävän sairaala (Seinäjoki)	6	6	—	—
	Ekåsens sjukhus (Ekenäs) — Tammiharjun sairaala (Tammisaari)	20	20	—	—
	HYKS:n psykiatrian klinikka (Lapinlahden sairaala) — HUCS psykiatriska klinik (Lappviks sjukhus)	18	18	—	—
	Nokan sairaala (Jokioinen)	—	—	3	3
	Yhteensä — Summa — *Total*	**556**	**556**	**494**	**514**
5	**Varsinais-Suomen mshp. — Egentliga Finlands ssvd.**				
	Halikon piirisairaala, A-osasto (Salo)	371	373	—	—
	Halikon piirisairaala, B-osasto (Salo)	—	—	155	155
	Yhteensä — Summa — *Total*	**371**	**373**	**155**	**155**
6	**Vakka-Suomen mshp. — Vakka Suomi ssvd.**				
	Vakka-Suomen piirisairaalan A-osasto (Uusikaupunki)	324	324	—	—
	Vakka-Suomen piirisairaalan B-osasto (Uusikaupunki)	—	—	80	80
	Yhteensä — Summa — *Total*	**324**	**324**	**80**	**80**
7	**Länsi-Satakunnan mshp. — Västra Satakunta ssvd.**				
	Harjavallan sairaala	363	363	—	—
	Harjavallan B-sairaala	—	—	240	240
	Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet				
	Tyrvään piirisairaala, A-osasto	5	1	—	—
	Tyrvään piirisairaala, B-osasto	—	—	6	6
	Yhteensä — Summa — *Total*	**368**	**364**	**246**	**246**
8	**Itä-Satakunnan mshp. — Östra Satakunta ssvd.**				
	Tyrvään piirisairaala, A-osasto	153	157	—	—
	Tyrvään piirisairaala, B-osasto	—	—	151	151
	Yhteensä — Summa — *Total*	**153**	**157**	**151**	**151**

5.2 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1973—74

Piiri — Distrikt *District*	Mielisairaanhuoltopiirit (mshp.) ja sairaalat Sinnessjukvårdsdistrikt (ssvd.) och sjukhus *Mental health districts and mental hospitals*	A-sairaansijoja [1]) vårdplatser [1]) *beds* [1]) 1973	1974	B-sairaansijoja [1]) vårdplatser [1]) *beds* [1]) 1973	1974
9	**Pohjois-Hämeen mshp. — Norra Tavastlands ssvd.**				
	Pitkäniemen sairaala (Nokia)	760	760	—	—
	Keijärven sairaala (Ylöjärvi)	—	—	200	200
	Pirkanmaan sairaala (Kangasala)	—	—	320	320
	Tampereen kaupunginsairaala, Hatanpään psykiatrinen osastoryhmä	—	—	*) 235	*) 235
	Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet				
	Törnävän sairaala (Seinäjoki)	6	6	—	—
	Tyrvään piirisairaala, A-osasto	4	4	—	—
	Nokan sairaala (Jokioinen)	—	—	30	30
	Tyrvään piirisairaala, B-osasto	—	—	5	5
	Yhteensä — Summa — *Total*	**770**	**770**	**790**	**790**
10	**Etelä-Hämeen mshp. — Södra Tavastlands ssvd.**				
	Hattelmalan sairaala (Hämeenlinna)	529	529	—	—
	Hollolan B-mielisairaala	—	—	32	32
	Jalkarannan sairaala (Lahti)	—	—	172	172
	Nastolan kunnan B-sairaala	—	—	40	40
	Nokan sairaala (Jokioinen)	—	—	127	127
	Pappilanniemen sairaala (Hattula)	—	—	320	320
	Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet				
	Kellokosken sairaala (Tuusula)	59	59	—	—
	Törnävän sairaala (Seinäjoki)	10	10	—	—
	Yhteensä — Summa — *Total* [7])	**598**	**598**	**691**	**691**
11	**Etelä-Savon mshp. — Södra Savolax ssvd.**				
	Moision sairaala (Mikkeli)	545	*) 545	—	—
	Kontionpuiston sairaala (Pieksämäki)	—	—	154	154
	Savonlinnan kaupungin väliaikainen mielisairaanhoitokoti	—	—	20	20
	Tuukkalan sairaala (Mikkelin mlk.)	—	—	277	277
	Yhteensä — Summa — *Total*	**545**	**545**	**451**	**451**
12	**Kaakkois-Suomen mshp. — Sydöstra Finlands ssvd.**				
	Rauhan sairaala (Joutseno)	744	744	—	—
	Joutsenrannan sairaala (Joutseno)	—	—	132	132
	Nikelin sairaala (Kymi)	—	—	148	148
	Taipalsaaren sairaala	—	—	240	244
	Valkealan sairaala (Valkeala)	—	—	290	290
	Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet				
	Halikon piirisairaala, A-osasto (Salo)	14	12	—	—
	Yhteensä — Summa — *Total*	**758**	**756**	**810**	**814**
13	**Pohjois-Karjalan mshp. — Norra Karelens ssvd.**				
	Paiholan sairaala (Kontiolahti)	269	269	—	—
	Koppolan B-sairaala (Joensuu)	—	—	266	266
	Paiholan B-mielisairaala (Kontiolahti)	—	—	280	280
	Pielisjärven sairaala (Lieksa)	—	—	108	108
	Yhteensä — Summa — *Total*	**269**	**269**	**654**	**654**
14	**Pohjois-Savon mshp. — Norra Savolax ssvd.**				
	Harjamäen sairaala (Siilinjärvi)	593	593	—	—
	Harjamäen B-sairaala (Siilinjärvi)	—	—	248	248
	Julkulan sairaala (Kuopio)	—	—	363	*) 353
	Koljonvirran sairaala (Iisalmi)	—	—	192	192
	Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet				
	Kontionpuiston sairaala (Pieksämäki)	—	—	25	25
	Sisä-Suomen sairaala (Suolahti)	—	—	16	16
	Yhteensä — Summa — *Total*	**593**	**593**	**844**	**834**
15	**Seinäjoen mshp. — Seinäjoki ssvd.**				
	Törnävän sairaala (Seinäjoki)	714	679	—	—
	Juurikkaniemen sairaala (Keuruu)	—	—	264	264
	Järviseudun sairaala (Vimpeli)	—	—	124	124
	Kangasvuoren sairaala (Jyväskylä)	—	—	172	172
	Koskenalan sairaala (Seinäjoki)	—	—	314	314
	Kuivasjärven sairaala (Alavus)	—	—	128	128
	Lehtiharjun sairaala (Teuva)	—	—	151	151
	Liuhtarin sairaala (Lapua)	—	—	189	189
	Sisä-Suomen sairaala (Suolahti)	—	—	261	261
	Yhteensä — Summa — *Total*	**714**	**679**	**1 603**	**1 603**
16	**Svenska Österbottens mentalv.d. — Ruotsalaisen Pohjanmaan mielenterv.p.**				
	Roparnäs A-sjukhus (Vasa) — Huutoniemen A-sairaala (Vaasa)	475	465	—	—
	Helenasjukhuset (Kristinestad) — Helenan sairaala (Kristiinankaupunki)	—	—	100	100
	Roparnäs B-sjukhus (Vasa) — Huutoniemen B-sairaala (Vaasa)	—	—	200	200
	Vårdplatser utanför distriktet — Sairaansijoja piirin ulkopuolella				
	Järviseudun sairaala (Vimpeli)	—	—	49	49
	Törnävän sairaala (Seinäjoki)	12	12	—	—
	Yhteensä — Summa — *Total*	**487**	**477**	**349**	**349**

5.2 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1973—74

Piiri — Distrikt *District*	Mielisairaanhuoltopiirit (mshp.) ja sairaalat Sinnessjukvårdsdistrikt (ssvd.) och sjukhus *Mental health districts and mental hospitals*	A-sairaansijoja [1]) vårdplatser [1]) *beds* [1]) 1973	A-sairaansijoja [1]) vårdplatser [1]) *beds* [1]) 1974	B-sairaansijoja [1]) vårdplatser [1]) *beds* [1]) 1973	B-sairaansijoja [1]) vårdplatser [1]) *beds* [1]) 1974
17	**Oulun mshp. — Uleåborgs ssvd.**				
	Yhteensä — Summa —				
	Oulun keskusmielisairaala [10])	410	410	—	—
	Heikinharjun sairaala (Oulu)	—	—	368	368
	Salmijärven sairaala (Kajaanin mlk.)	—	—	297	297
	Visalan sairaala (Ylivieska)	—	—	167	164
	Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet				
	Harjamäen sairaala (Siilinjärvi)	45	45	—	—
	Törnävän sairaala (Seinäjoki)	37	37	—	—
	Yhteensä — Summa — *Total*	**492**	**492**	**832**	**829**
18	**Lapin mshp. — Lapplands ssvd** (1. 1. 1973)				
	Muurolan sairaala (Rovaniemen mlk.)	—	200	—	—

Piiri — Distrikt *District*	Mielisairaanhuoltopiirit (mshp.) ja sairaalat Sinnessjukvårdsdistrikt (ssvd.) och sjukhus *Mental health districts and mental hospitals*	A-sairaansijoja [1]) vårdplatser [1]) *beds* [1]) 1973	A-sairaansijoja [1]) vårdplatser [1]) *beds* [1]) 1974	B-sairaansijoja [1]) vårdplatser [1]) *beds* [1]) 1973	B-sairaansijoja [1]) vårdplatser [1]) *beds* [1]) 1974
	Keroputaan sairaala (Alatornio)	—	—	164	164
	Rovaharjun sairaala (Rovaniemi)	—	—	234	—
	Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet				
	Oulun keskusmielisairaala [11])	223	223	—	—
	Yhteensä — Summa — *Total*	**223**	**423**	**398**	**164**
19	**Ålands mentalv.d. — Ahvenanmaan mielenterv.p.**				
	Grelsby sjukhus (Finström)	65	65	15	15
	Yhteensä — Summa — *Total*	**65**	**65**	**15**	**15**
	Piirit yhteensä — Distriktens summa — *Total districts* [12])	**10 188**	**10 343**	**8 898**	**8 675**

[1]) Kuntainliittojen sairaaloiden jakamattomat sairaansijat sisältyvät sen mielisairaanhuoltopiirin sairaansijoihin, jossa sairaala sijaitsee. — De odelade vårdplatserna i kommunalförbundens sjukhus ingår i vårdplatserna i det sinnessjukhusdistrikt, där sjukhuset är beläget. — *Undivided beds at hospitals of federations of communes are included in beds of the mental health district, where hospital is situated.*

[2]) Lisäksi 36 yösairaala-, 146 päiväsairaala- ja 46 kuntoutuspaikkaa. — Därtill 36 nattsjukhusplatser, 146 dagsjukhusplatser och 46 rehabiliteringsplatser. — *In addition 36 night hospital beds, 146 day hospital places and 46 rehabilitation places.*

[3]) Lisäksi 24 päiväsairaalapaikkaa. — Därtill 24 dagsjukvårdsplatser. — *In addition 24 day hospital places.*

[4]) Yliopistollinen opetussairaala. — Universitetsundervisningssjukhus. — *University teaching hospital.*

[5]) Lisäksi 35 päiväsairaalapaikkaa. — Därtill 35 dagsjukvårdsplatser. — *In addition 35 day hospital places.*

[6]) Lisäksi 20 päiväsairaalapaikkaa. — Därtill 20 dagsjukvårdsplatser. — *In addition 20 day hospital places.*

[7]) Lisäksi Lahden kaupungin sairaalan psykiatrian osaston 23 sairaansijaa. — Därtill Lahtis stadssjukhus psykiatriska avdelnings 23 vårdplatser. *In addition 23 beds at Municipal General Hospital in Lahti.*

[8]) Lisäksi 30 (1973), 40 (1974) päiväsairaalapaikkaa. — Därtill 30 (1973), 40 (1974) dagsjukvårdsplatser. — *In addition 30 (1973), 40 (1974) day hospital places.*

[9]) Lisäksi 10 päiväsairaalapaikkaa. — Därtill 10 dagsjukvårdsplatser. — *In addition 10 day hospital places.*

[10]) 168 sairaansijaa vuokrattu Oulun yliopist. keskussairaalalle (nämä sairaansijat sisältyvät yleissairaaloiden sairaansijalukuun). — 168 vårdplatser uthyrda åt Uleåborgs universitetscentralsjukhus (ingår i lasarettens vårdplatsantal). — *168 beds rented to University Central Hospital in Oulu (these beds are included in general hospital beds).*

[11]) Sairaansijat hyväksytty helmikuun loppuun 1976. — Vårdplatserna har beviljats till den 29. 2. 1976. — *Beds accepted untill 29. 2. 1976.*

[12]) Valtion mielisairaaloissa oli v. 1974—71 yhteensä 585 sairaansijaa. — I statens sinnesjukhus fanns åren 1974—71 summa 585 vårdplatser. — *In 1974—71 585 beds at State mental hospitals.*

5.3 Mielisairaalat vuonna 1973
Sinnessjukhus år 1973
Mental hospitals in 1973

Sairaala Sjukhus *Hospital*	Mielisairaanhuoltopiirin n:o Sinnessjukvårdsdistriktnr. *Mental health district no.*	Sairaansijoja 31. 12. Vårdplatser 31. 12. *Beds 31. 12.*	Otettuja potilaita Intagningar *Admissions*	Hoitopäiviä Vårddagar *Patient days*	Keskimääräinen hoitoaika [1]) Medelvårdtiden [1]) *Average stay* [1]) Keskiarvo Medeltal *Mean*	Mielisairaalaihin itse pyrkineet potilaat På egen begäran intagna patienter till sinnessjukhusen *Patients applied for admission voluntarily*
1973						
1. Valtion — Statens — *State hospitals*						
Mustasaaren sairaala — Korsholms sjukhus	·	155	50	57 153	372.7	1
Niuvanniemen sairaala (Kuopio)	·	430	47	152 344	1 371.4	1
Yhteensä — Summa — *Total*	·	**585**	**97**	**209 497**	**802.3**	**2**
1972	·	585	124	206 060	1 051.7	3
1971	·	585	122	207 328	1 109.3	4
2. A-mielisairaalat — A-sinnessjukhus — *Mental hospitals, type A*						
Ekåsens sjukhus (Ekenäs) — Tammiharjun sairaala (Tammisaari)	3	615	1 332	220 986	127.4	666
Grelsby sjukhus (Finström)	18	65	[2]) 144	[2]) 24 209	[2]) 120.9	[2]) 84
Halikon piirisairaala, A-osasto (Salo)	5	430	558	140 225	142.8	235
Harjamäen sairaala (Siilinjärvi)	14	638	2 835	227 033	96.9	1 504
Harjavallan sairaala	7	363	1 150	116 380	106.7	699
Hattelmalan sairaala (Hämeenlinna)	10	529	1 569	177 441	73.8	816
Helsingin keskusmielisairaala — Helsingfors stads centralsinnessjukhus						
— Hesperian sairaala — Hesperia sjukhus	1	604	7 104	[2]) 233 309	39.4	6 400
— Nikkilän sairaala (Sipoo) — Nickby sjukhus (Sibbo)	1	900	751	324 741	522.3	39
Kellokosken sairaala (Tuusula)	4	640	1 331	196 621	203.7	543
Kupittaan sairaala (Turku)—Kuppis sjukhus (Åbo)	2	364	1 645	125 434	55.3	974
Moision sairaala (Mikkeli)	11	545	2 552	180 841	78.2	1 812
Oulun keskusmielisairaala	17	[4]) 633	4 001	236 243	51.9	1 698
Paiholan sairaala (Kontiolahti)	13	269	870	68 462	80.1	446
Pitkäniemen sairaala (Nokia)	9	760	2 309	211 786	88.7	1 473
Rauhan sairaala (Joutseno)	12	744	2 760	259 783	86.9	1 601
Roparnäs A-sjukhus (Vasa) — Huutoniemen A-sairaala (Vaasa)	16	475	1 220	168 891	97.6	741
Tyrvään piirisairaala, A-osasto (Vammala)	8	162	537	45 115	61.6	364
Törnävän sairaala (Seinäjoki)	15	785	2 620	249 632	87.7	1 014
Vakka-Suomen piirisairaala (Uusikaupunki)	6	395	985	136 125	101.0	537
Yhteensä — Summa — *Total*	·	**9 916**	**36 273**	**3 343 257**	**90.6**	**21 646**
1972	·	10 051	37 038	3 415 742	91.7	22 546
1971	·	10 082	36 151	3 434 117	95.4	22 429
3. Helsingin yliopistollisen keskussairaalan psykiatrian klinikka (Lapinlahden sairaala) — Helsingfors universitetscentralsjukhus psykiatriska klinik (Lappviks sjukhus) [5])	·	147	790	44 018	53.3	471
Turun psykiatrinen klinikka — Åbo psykiatriska klinik [5])	·	125	392	38 286	99.8	356
Yhteensä — Summa — *Total*	·	**272**	**1 182**	**82 304**	**69.3**	**827**
1972	·	272	1 048	78 396	80.3	810
1971	·	272	1 090	76 852	68.3	838
(2—3) Yhteensä — Summa — *Total*	·	**10 188**	**37 455**	**3 425 561**	**89.9**	**22 473**
1972	·	10 323	38 086	3 494 138	91.4	23 356
1971	·	10 354	37 241	3 510 969	94.6	23 267
4. B-mielisairaalat — B-sinnessjukhus — *Mental hospitals, type B*						
Grelsby sjukhus, B-avdelning (Finström)	18	15	[2]) ..	[2]) ..	[2]) ..	[2]) ..
Halikon piirisairaalan B-osasto (Salo)	5	160	11	58 168	2 328.8	—
Harjamäen B-sairaala (Siilinjärvi)	14	248	19	90 364	2 839.7	—
Harjavallan B-sairaala	7	240	23	87 453	1 591.2	4
Heikinharjun sairaala (Oulu)	17	368	116	131 898	808.9	5
Helenasjukhuset (Kristinestad) — Helenan sairaala (Kristiinankaupunki)	16	100	40	35 015	716.1	8
Hollolan B-mielisairaala	10	32	18	10 038	336.9	14
Jalkarannan sairaala (Lahti)	10	172	27	62 720	974.4	2
Joutsenrannan sairaala (Joutseno)	12	132	9	48 068	2 680.3	—

5.3 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1973

Sairaala Sjukhus *Hospital*	Mielisairaanhuoltopiirin n:o Sinnessjukvårdsdistriktnr. *Mental health district no.*	Sairaansijoja 31. 12. Vårdplatser 31. 12. *Beds 31. 12.*	Otettuja potilaita Intagningar *Admissions*	Hoitopäiviä Vårddagar *Patient days*	Keskimääräinen hoitoaika [1]) Medelvårdtiden [1]) *Average stay* [1]) Keskiarvo Medeltal *Mean*	Mielisairaalaihin itse pyrkineet potilaat På egen begäran intagna patienter till sinnessjukhusen *Patients applied for admission voluntarily*
Julkulan sairaala (Kuopio)	14	363	126	131 961	834.1	43
Juurikkaniemen sairaala (Keuruu)	15	264	182	91 972	493.3	31
Järviseudun sairaala (Vimpeli)	15	173	27	62 091	1 486.2	2
Kangasvuoren sairaala (Jyväskylä)	15	172	261	56 386	211.8	201
Keijärven sairaala (Ylöjärvi)	9	200	60	71 459	683.8	24
Keroputaan sairaala (Alatornio)	17	164	19	59 914	1 227.2	1
Koljonvirran sairaala (Iisalmen mlk.)	14	192	69	71 042	448.2	25
Kontiopuiston sairaala (Pieksämäki)	11	179	173	60 135	297.9	100
Koppolan B-sairaala (Joensuu)	13	266	52	96 500	724.0	9
Koskenalan sairaala (Seinäjoki)	9	314	84	108 582	911.3	8
Kuivasjärven sairaala (Alavus)	15	128	54	44 913	790.5	8
Lehtiharjun sairaala (Teuva)	15	151	23	55 699	979.4	4
Liuhtarin sairaala (Lapua)	15	189	41	68 352	756.7	2
Nastolan kunnan B-sairaala	10	40	18	13 921	283.4	12
Nikelin sairaala (Kymi)	12	148	172	52 927	249.7	110
Nokan sairaala (Jokioinen)	10	160	20	57 489	770.6	5
Norrgårds sjukhus (Pärgas) — Norrgårdin sairaala (Parainen)	3	42	19	13 432	384.1	15
Ohkolan sairaala (Mäntsälä)	4	328	85	119 551	1 362.6	—
Paiholan B-sairaala (Kontiolahti)	13	280	46	98 439	892.8	22
Paloniemen sairaala (Lohja)	4	163	76	60 001	392.2	16
Pappilanniemen sairaala (Hattula)	10	320	49	116 523	1 231.6	19
Pielisjärven sairaala (Lieksa)	13	108	47	38 551	791.1	3
Pirkanmaan sairaala (Kangasala)	9	320	133	113 820	791.0	50
Roparnäs B-sjukhus (Vasa) — Huutoniemen B-sairaala (Vaasa)	16	200	53	72 277	705.0	—
Rovaharjun sairaala (Rovaniemi)	17	234	647	80 552	103.4	388
Röykän sairaala — Röykkä sjukhus (Nurmijärvi)	1	168	67	60 578	891.9	2
Salmijärven sairaala (Kajaanin mlk.)	17	297	151	103 905	662.4	5
Savonlinnan kaupungin väliaikainen mielisairaanhoitokoti	11	20	33	8 259	61.4	33
Sisä-Suomen sairaala (Suolahti)	15	277	98	98 034	683.9	18
Taipalsaaren sairaala	12	240	102	87 961	444.9	26
Tampereen kaupunginsairaala, Hatanpään psykiatrinen osastoryhmä	9	235	404	76 122	156.9	427
Tuukkalan sairaala (Mikkelin mlk.)	11	277	66	99 478	877.4	40
Tyrvään piirisairaala, B-osasto (Tyrvää)	8	162	14	59 019	1 847.6	—
Vakka-Suomen piirisairaalan B-osasto (Uusikaupunki)	·	100	35	37 215	412.1	—
Valkealan sairaala (Valkeala)	12	290	157	107 613	388.9	86
Visalan sairaala (Ylivieska)	17	167	54	60 824	623.5	17
Vårberga sjukhus (Borgå) — Kevätkummun sairaala (Porvoo)	3	70	110	24 171	158.5	109
Åkers sjukhus (Esbo) — Pellon sairaala (Espoo)	3	30	9	11 371	520.8	9
Yhteensä — Summa — *Total*	·	**8 898**	**4 099**	**3 174 763**	**496.6**	**1 903**
1972	·	8 840	4 016	3 149 876	527.1	1 839
1971	·	8 769	4 213	3 132 789	557.1	1 923
(1—4) Yhteensä — Summa — *Total*	·	**19 671**	**41 651**	**6 809 821**	**129.2**	**24 378**
1972	·	19 748	42 226	6 850 074	135.2	25 198
1971	·	19 708	41 576	6 851 086	145.4	25 194
1970	·	19 808	39 137	6 807 881	168.4	22 696
1969	·	19 839	37 305	6 816 381	165.3	20 844
1968	·	19 668	33 720	6 827 586	195.9	16 958

[1]) Poistettujen potilaiden keskimääräinen hoitoaika. — Medelvårdtiden av de under året utskrivna patienterna. — *Average stay of discharges.*

[2]) Sairaalan 15 sairaansijaa käsittävän B-osaston tiedot sisältyvät A-sairaalan lukuihin. — Uppgifterna för sjukhusets B-avdelning på 15 vårdplatser ingår i A-sjukhusets antal. — *Numbers for B-type hospital are included in numbers for A-type hospital.*

[3]) Lisäksi kotihoitopäiviä 52 128. — Därtill 52 128 hemvårdsdagar. — *In addition 52 128 days of treatment at home.*

[4]) Lisäksi 168 ss. vuokrattu Oulun yliop.keskussairaalalle. — Därtill är 168 vårdplatser uthyrda åt Uleåborgs universitetscentralsjukhus. — *In addition 168 beds rented to University Central Hospital in Oulu.*

[5]) Yliopistollinen opetussairaala. — Universitetsundervisningssjukhus. — *University teaching hospital.*

5.3 Mielisairaalat vuonna 1974
Sinnessjukhus år 1974
Mental hospitals in 1974

Sairaala Sjukhus *Hospital*	Mielisairaanhuoltopiirin n:o Sinnessjukvårdsdistriktnr. *Mental health district no.*	Sairaansijoja 31. 12. Vårdplatser 31. 12. *Beds 31. 12.*	Otettuja potilaita Intagningar *Admissions*	Hoitopäiviä Vårddagar *Patient days*	Keskimääräinen hoitoaika [1]) Medelvårdtiden [1]) *Average stay* [1]) Keskiarvo Medeltal *Mean*	Mielisairaalaan itse pyrkineet potilaat På egen begäran intagna patienter till sinnessjukhusen *Patients applied for admission voluntarily*
1974						
1. **Valtion — Statens** — *State hospitals*						
Mustasaaren sairaala — Korsholms sjukhus	·	155	61	56 656	553.8	1
Niuvanniemen sairaala (Kuopio)	·	430	64	153 227	1 865.2	—
Yhteensä — Summa — *Total*	·	**585**	**125**	**209 883**	**1 128.8**	**1**
1973	·	585	97	209 497	802.3	2
2. **A-mielisairaalat — A-sinnessjukhus** — *Mental hospitals, type A*						
Ekåsens sjukhus (Ekenäs) — Tammiharjun sairaala (Tammisaari)	3	615	1 504	222 768	131.8	899
Grelsby sjukhus (Finström)	18	[3]) 65	[3]) 170	[3]) 23 877	184.4	[3]) 96
Halikon piirisairaala, A-osasto (Salo)	5	430	484	136 810	176.9	187
Harjamäen sairaala (Siilinjärvi)	14	638	2 704	215 928	91.1	1 314
Harjavallan sairaala	7	363	1 126	116 409	119.5	631
Hattelmalan sairaala (Hämeenlinna)	10	529	1 620	173 421	123.6	925
Helsingin keskusmielisairaala — Helsingfors stads centralsinnessjukhus						
— Hesperian sairaala — Hesperia sjukhus	1	604	6 492	[3]) 220 502	42.0	5 819
— Nikkilän sairaala (Sipoo) — Nickby sjukhus (Sibbo)	1	900	684	321 601	465.1	36
Kellokosken sairaala (Tuusula)	4	640	1 254	186 815	156.6	398
Kupittaan sairaala (Turku)—Kuppis sjukhus (Åbo)	2	364	1 318	127 303	98.8	662
Moision sairaala (Mikkeli)	11	545	2 493	175 861	66.4	1 643
Muurolan sairaala (Rovaniemen mlk.) (av. 1974) .	19	200	545	74 330	141.1	300
Oulun keskusmielisairaala	17	[4]) 633	3 974	229 232	48.7	1 588
Paiholan sairaala (Kontiolahti)	13	269	913	72 008	83.3	480
Pitkäniemen sairaala (Nokia)	9	760	2 361	211 592	78.5	1 508
Rauhan sairaala (Joutseno)	12	744	2 847	252 177	77.5	1 668
Roparnäs A-sjukhus (Vasa) — Huutoniemen A-sairaala (Vaasa)	16	465	1 027	161 887	157.4	596
Tyrvään piirisairaala, A-osasto (Vammala)	15	162	533	46 887	72.4	389
Törnävän sairaala (Seinäjoki)	9	750	2 589	245 642	95.7	1 035
Vakka-Suomen piirisairaala (Uusikaupunki)	6	395	1 089	133 508	101.7	589
Yhteensä — Summa — *Total*	·	**10 071**	**35 727**	**3 348 558**	**92.6**	**20 763**
1973	·	9 916	36 273	3 343 257	90.6	21 646
3. Helsingin yliopistollisen keskussairaalan psykiatrian klinikka (Lapinlahden sairaala) — Helsingfors universitetscentralsjukhus psykiatriska klinik (Lappviks sjukhus) [5])	·	147	914	44 120	51.0	624
Turun psykiatrian klinikka — Åbo psykiatriska klinik [5])	·	125	457	35 676	131.8	386
Yhteensä — Summa — *Total*	·	**272**	**1 371**	**79 796**	**77.9**	**1 010**
(2—3) Yhteensä — Summa — *Total*	·	**10 343**	**37 098**	**3 428 354**	**92.1**	**21 773**
1973	·	10 188	37 455	3 425 561	89.9	22 473
4. **B-mielisairaalat — B-sinnessjukhus** — *Mental hospitals, type B*						
Grelsby sjukhus, B-avdelning (Finström)	18	15	[3]) ..	[3]) ..	6 360.2	[3]) ..
Halikon piirisairaalan B-osasto (Salo)	5	160	12	57 865	2 377.1	—
Harjamäen B-sairaala (Siilinjärvi)	14	248	27	90 486	2 115.7	—
Harjavallan B-sairaala	7	240	43	87 373	990.4	9
Heikinharjun sairaala (Oulu)	17	368	130	129 535	771.9	20
Helenasjukhuset (Kristinestad) — Helenan sairaala (Kristiinankaupunki)	16	100	47	35 161	324.1	11
Hollolan B-mielisairaala	10	32	16	9 999	134.6	14
Jalkarannan sairaala (Lahti)	10	172	48	62 549	1 352.6	6
Joutsenrannan sairaala (Joutseno)	12	132	11	47 922	2 365.6	3

5.3 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1974

Sairaala Sjukhus *Hospital*	Mielisairaanhuoltopiirin n:o Sinnessjukvårdsdistriktnr. *Mental health district no.*	Sairaansijoja 31. 12. Vårdplatser 31. 12. *Beds 31. 12.*	Otettuja potilaita Intagningar *Admissions*	Hoitopäiviä Vårddagar *Patient days*	Keskimääräinen hoitoaika [1]) Medelvårdtiden [1]) *Average stay* [1]) Keskiarvo Medeltal *Mean*	Mielisairaalaihin itse pyrkineet potilaat På egen begäran intagna patienter till sinnessjukhusen *Patients applied for admission voluntarily*
Julkulan sairaala (Kuopio)	14	353	101	131 598	817.6	43
Juurikkaniemen sairaala (Keuruu)	15	264	199	94 493	378.2	34
Järviseudun sairaala (Vimpeli)	15	173	26	62 038	1 594.1	5
Kangasvuoren sairaala (Jyväskylä)	15	172	249	58 895	166.4	175
Keijärven sairaala (Ylöjärvi)	9	200	51	72 211	631.1	26
Keroputaan sairaala (Alatornio)	17	164	19	59 998	1 584.6	—
Koljonvirran sairaala (Iisalmi)	14	192	55	71 044	581.6	21
Kontiopuiston sairaala (Pieksämäki)	11	179	55	65 028	525.5	20
Koppolan B-sairaala (Joensuu)	13	266	106	94 113	612.2	43
Koskenalan sairaala (Seinäjoki)	9	314	102	108 836	1 259.0	9
Kuivasjärven sairaala (Alavus)	15	128	34	46 353	874.9	9
Lehtiharjun sairaala (Teuva)	15	151	21	54 271	1 381.0	—
Liuhtarin sairaala (Lapua)	15	189	36	69 051	610.4	2
Nastolan kunnan B-sairaala	10	40	16	14 337	537.2	12
Nikelin sairaala (Kymi)	12	148	144	53 669	364.1	92
Nokan sairaala (Jokioinen)	10	160	24	56 827	921.5	6
Norrgårds sjukhus (Pargas) — Norrgårdin sairaala (Parainen)	3	42	19	13 736	258.6	14
Ohkolan sairaala (Mäntsälä)	4	328	78	119 560	1 418.3	2
Paiholan B-sairaala (Kontiolahti)	13	280	68	93 141	1 394.4	18
Paloniemen sairaala (Lohja)	4	183	48	58 055	1 132.4	13
Pappilanniemen sairaala (Hattula)	10	320	36	116 507	1 430.6	8
Pielisjärven sairaala (Lieksa)	13	108	65	37 153	419.9	10
Pirkanmaan sairaala (Kangasala)	9	320	112	114 496	557.6	50
Roparnäs B-sjukhus (Vasa) — Iiuutoniemen B-sairaala (Vaasa)	16	200	61	71 669	834.4	—
Röykän sairaala — Röykkä sjukhus (Nurmijärvi)	1	168	39	59 971	1 159.6	—
Salmijärven sairaala (Kajaanin mlk.)	17	297	160	105 505	498.1	7
Savonlinnan kaupungin väliaikainen mielisairaanhoitokoti	11	20	31	8 228	242.7	19
Sisä-Suomen sairaala (Suolahti)	15	277	137	97 640	639.6	34
Taipalsaaren sairaala	12	244	100	87 963	541.0	13
Tampereen kaupunginsairaalan Hatanpään psykiatrinen osastoryhmä	9	235	311	78 057	225.8	285
Tuukkalan sairaala (Mikkelin mlk.)	11	277	44	99 972	946.7	29
Tyrvään piirisairaala, B-osasto (Tyrvää)	8	162	20	59 044	2 251.6	—
Vakka-Suomen piirisairaalan B-osasto (Uusikaupunki)	6	100	40	37 089	656.4	6
Valkealan sairaala (Valkeala)	12	290	147	107 330	472.6	88
Visalan sairaala (Ylivieska)	17	164	34	61 722	416.5	1
Vårberga sjukhus (Borgå) — Kevätkummun sairaala (Porvoo)	3	70	116	24 045	116.1	112
Åkers sjukhus (Esbo) — Pellon sairaala (Espoo)	3	30	19	11 033	679.1	19
Yhteensä — Summa — *Total*	·	**8 675**	**3 257**	**3 095 568**	**646.0**	**1 288**
1973	·	8 898	4 099	3 174 763	496.6	1 903
(1—4) Yhteensä — Summa — *Total*	·	**19 603**	**40 480**	**6 733 805**	**138.4**	**23 062**
1973	·	19 671	41 651	6 809 821	129.2	24 378
1972	·	19 748	42 226	6 850 074	135.2	25 198
1971	·	19 708	41 576	6 851 086	145.4	25 194
1970	·	19 808	39 137	6 807 881	168.4	22 676
1969	·	19 839	37 305	6 816 381	165.3	20 844

[1]) Poistettujen potilaiden keskimääräinen hoitoaika. — Medelvårdtiden av de under året utskrivna patienterna. — *Average stay of discharges.*

[2]) Sairaalan 15 sairaansijaa käsittävän B-osaston tiedot sisältyvät A-sairaalan lukuihin. — Uppgifterna för sjukhusets B-avdelning på 15 vårdplatser ingår i A-sjukhusets antal. — *Numbers for B-type hospital are included in numbers for A-type hospital.*

[3]) Lisäksi kotihoitopäiviä 48 893. — Därtill 48 893 hemvårdsdagar. — *In addition 48 893 days of treatment at home.*

[4]) Lisäksi 168 ss. vuokrattu Oulun yliop. keskussairaalalle. — Därtill är 168 vårdplatser uthyrda åt Uleåborgs universitetscentralsjukhus. — *In addition 168 beds rented to University Central Hospital in Oulu.*

[5]) Yliopistollinen opetussairaala. — Universitetsundervisningssjukhus. — *University teaching hospital.*

5.4 Mielisairaaloihin ensimmäisen kerran otetut potilaat sairauden laadun ja län mukaan vuonna 1974
De för första gången intagna patienterna enligt sjukdomsart och ålder år 1974
Patients admitted for the first time to mental hospitals by type of disease and age in 1974

N:o [1]) Nr [1]) *No* [1])	Tauti Sjukdom *Disease*	Sukupuoli Kön *Sex*	Ikä — Ålder — *Age* Alle 15 Under 15	15—24	25—34	35—44	45—54	55—64	65—	Yhteensä Summa *Total*	% Ms [2]) M [2])
290	Vanhuuden- ja esivanhuuden tylsistyminen — Senil och presenil demens	M	—	—	—	2	14	21	228	265	3.4
	— *Senile and pre-senile dementia* ...	Ms	—	—	—	2	22	66	653	743	5.5
291	Alkoholipsykoosi — Alkoholpsykos —	M	—	42	139	167	118	53	24	543	6.9
	Alcoholic psychosis	Ms	—	45	150	188	132	60	26	601	4.4
293	Keskushermoston tilaan liittyvä mielisairaus (muu kuin kallon sisäinen tartunta) — Psykos förbunden med centrala nervsystemets tillstånd (annan än intrakraniell infektion) — *Psychosis associated with condition in central nervous system (other than*	M	—	11	3	12	23	71	229	349	4.5
	intracranial infection)	Ms	—	14	7	22	30	116	552	741	5.5
292, 294	Kallon sisäiseen tartuntaan tai muuhun elimelliseen sairauteen liittyvä mielisairaus — Psykos förbunden med intrakraniell infektion eller annan somatisk sjukdom — *Psychosis associated with intracranial infection or*	M	—	11	3	3	8	8	9	42	0.5
	other physical condition	Ms	1	23	11	6	12	13	21	87	0.6
295	Jakomielitauti — Schizofreni —	M	2	312	252	107	55	21	16	765	9.8
	Schizophrenia	Ms	5	526	455	218	136	78	51	1 469	10.9
296	Affektiivi mielisairaus — Affektiv psykos — *Affective psychoses*	M	—	20	15	23	35	44	24	161	2.1
		Ms	1	40	35	38	97	114	74	399	3.0
297	Harhamielisyys — Paranoiska tillstånd	M	—	5	14	28	29	35	32	143	1.8
	— *Paranoid states*	Ms	—	6	28	55	86	96	137	408	3.0
298	Muu mielisairaus — Annan psykos —	M	2	56	72	54	39	36	21	280	3.6
	Other psychoses	Ms	2	103	143	125	109	84	60	626	4.6
299	Tarkemmin määrittelemätön mielisairaus — Psykos utan närmare specifikation — *Psychosis NOS*	M	1	41	37	8	13	15	17	132	1.7
		Ms	1	63	52	19	34	37	38	244	1.8
300	Neuroosi — Neuros — *Neuroses*	M	21	280	307	216	192	83	40	1 139	14.6
		Ms	41	551	577	460	443	245	148	2 465	18.2
301—302	Luonteen sairaalloisuus — Patologisk personlighetstyp — *Personality disorders*	M	6	149	103	42	23	11	12	346	4.4
		Ms	10	212	139	53	31	17	19	481	3.6
303	Alkoholismi — Alkoholism — *Alcoholism*	M	—	264	588	546	435	156	46	2 035	26.2
		Ms	—	313	643	584	468	174	51	2 233	16.5
304	Huumausainehimo, lääkeaineiden väärinkäyttö — Narkomani, missbruk	M	4	16	9	4	8	7	3	51	0.7
	av droger — *Drug dependence*	Ms	4	20	14	12	18	8	9	85	0.6
305—309	Muut ei-psykoottiset mielenterveyden häiriöt — Andra icke-psykotiska mentala rubbningar — *Other non-*	M	53	56	35	27	37	14	18	240	3.1
	psychotic mental disorders	Ms	75	113	79	51	56	28	51	453	3.3
310—315	Vajaamielisyys — Psykiskt utvecklingsstörda — *Mental retardation* ...	M	4	45	16	26	11	7	6	115	1.5
		Ms	5	65	30	42	27	15	15	199	1.5
	Muut — Övriga — *Others*	M	11	167	166	209	289	194	178	1 214	15.5
		Ms	25	329	327	381	481	386	374	2 303	17.0
	Yhteensä — Summa — *Total*	**M**	**104**	**1 475**	**1 759**	**1 474**	**1 329**	**776**	**903**	**7 820**	**100.0**
		Ms	**170**	**2 423**	**2 690**	**2 256**	**2 182**	**1 537**	**2 279**	**13 537**	**100.0**
	1972	M	119	1 649	1 867	1 663	1 380	980	790	8 398	100.0
		Ms	191	2 785	2 802	2 469	2 299	1 814	2 148	14 508	100.0
	1971	M	172	1 672	1 776	1 883	1 477	1 065	905	8 948	100.0
		Ms	269	2 975	2 821	2 846	2 493	2 020	2 316	15 740	100.0
	1970	M	182	1 422	1 399	1 644	1 383	1 006	779	7 815	100.0
		Ms	285	2 734	2 350	2 546	2 358	1 930	2 024	14 227	100.0

[1]) Numerointi v. 1969 käyttöön otetun tautiluokituksen mukaan. — Numreringen enligt klassifikationen av sjukdomar, som infördes år 1969. — *Coding according to ICD, taken into use in 1969.*

[2]) Vastaavasta kokonaismäärästä. — Av motsvarande totalantal. — *Of corresponding total.*

5.5 Mielisairaaloiden potilaat sairauden ja iän mukaan 31. 12. 1973
Sinnessjukhusens patienter enligt sjukdom och ålder den 31. 12. 1973
Mental hospital patients by diagnostic group and age on 31. 12. 1973

N:o [1]) Nr [1]) *No* [1])	Tauti Sjukdom *Disease*	Sukupuoli Kön *Sex*	Ikä — Ålder — *Age* Alle 15 Under 15	15—24	25—34	35—44	45—54	55—64	65—	Yhteensä Summa *Total*	% M [2]) Ms [2])
290	Vanhuuden- ja esivanhuuden tylsistyminen — Senil och presenil demens	M	—	—	2	1	11	50	277	341	3.5
	— *Senile and pre-senile dementia* ...	Ms	—	—	2	2	24	121	1 228	1 377	7.2
291	Alkoholipsykoosi — Alkoholpsykos —	M	—	1	8	19	25	28	33	114	1.2
	Alcoholic psychosis	Ms	—	1	8	19	28	31	40	127	0.7
293	Keskushermoston tilaan liittyvä mielisairaus (muu kuin kallon sisäinen tartunta) — Psykos förbunden med centrala nervsystemets tillstånd (annan än intrakraniell infektion) — *Psychosis associated with condition in central nervous system (other than*	M	—	9	21	53	59	113	339	594	6.2
	intracranial infection)	Ms	—	11	26	70	92	188	979	1 366	7.2
292, 294	Kallon sisäiseen tartuntaan tai muuhun elimelliseen sairauteen liittyvä mielisairaus — Psykos förbunden med intrakraniell infektion eller annan somatisk sjukdom — *Psychosis associated with intracranial infection or*	M	—	4	1	4	7	16	26	58	0.6
	other physical condition	Ms	—	6	6	7	18	31	58	126	0.7
295	Jakomielitauti — Schizofreni —	M	5	364	892	1 267	1 290	974	755	5 547	57.4
	Schizophrenia	Ms	8	611	1 430	2 001	2 305	2 021	1 917	10 293	54.2
296	Affektiivi mielisairaus — Affektiv psykos — *Affective psychoses*	M	—	16	25	19	50	61	57	228	2.4
		Ms	—	26	38	41	102	185	213	605	3.2
297	Harhamielisyys — Paranoiska tillstånd	M	—	1	3	13	25	36	36	114	1.2
	— *Paronoid states*	Ms	—	1	6	18	48	99	149	321	1.7
298	Muu mielisairaus — Annan psykos —	M	—	19	12	25	24	14	13	107	1.1
	Other psychoses	Ms	—	39	30	55	55	31	40	250	1.3
299	Tarkemmin määrittelemätön mielisairaus — Psykos utan närmare specifikation — *Psychosis NOS*	M	—	10	10	2	10	15	19	66	0.7
		Ms	1	13	11	12	27	40	80	184	1.0
300	Neuroosi — Neuros — *Neuroses*	M	14	82	92	62	69	35	17	371	3.8
		Ms	16	163	162	125	144	92	78	780	4.1
301—302	Luonteen sairaalloisuus — Patologisk personlighetstyp — *Personality disorders*	M	1	37	57	47	58	39	32	271	2.8
		Ms	2	73	104	68	81	70	62	460	2.4
303	Alkoholismi — Alkoholism — *Alcoholism*	M	—	30	65	90	91	47	19	342	3.5
		Ms	—	30	70	99	95	54	20	368	1.9
304	Huumausainehimo, lääkeaineiden väärinkäyttö — Narkomani, missbruk av droger — *Drug dependence*	M	—	4	1	4	3	3	3	18	0.2
		Ms	—	6	5	4	6	6	5	32	0.2
305—309	Muut ei-psykoottiset mielenterveyden häiriöt — Andra icke-psykotiska mentala rubbningar — *Other non-*	M	25	15	7	9	11	12	7	86	0.9
	psychotic mental disorders	Ms	33	26	13	15	16	16	20	139	0.7
310—315	Vajaamielisyys — Psykiskt utvecklingsstörda — *Mental retardation* ...	M	2	58	163	217	242	197	108	987	10.2
		Ms	4	99	265	396	417	381	234	1 796	9.4
	Muut — Övriga — *Others*	M	1	29	45	62	87	101	93	418	4.3
		Ms	3	44	72	112	159	187	195	773	4.1
	Yhteensä — Summa — *Total*	**M**	**48**	**679**	**1 404**	**1 894**	**2 062**	**1 741**	**1 834**	**9 662**	**100.0**
		Ms	**67**	**1 149**	**2 248**	**3 044**	**3 617**	**3 553**	**5 318**	**18 996**	**100.0**
	1972	M	46	750	1 504	2 005	2 044	1 851	1 732	9 932	100.0
		Ms	67	1 291	2 458	3 240	3 699	3 821	5 179	19 755	100.0
	1971	M	43	737	1 440	2 013	1 977	1 889	1 659	9 758	100.0
		Ms	59	1 324	2 398	3 310	3 621	3 907	4 981	19 600	100.0
	1970	M	40	758	1 486	2 099	1 963	1 937	1 519	9 802	100.0
		Ms	68	1 358	2 433	3 458	3 663	3 959	4 553	19 492	100.0

[1]) Numerointi v. 1969 käyttöön otetun tautiluokituksen mukaan. — Numreringen enligt klassifikationen av sjukdomar, som infördes år 1969. — *Coding according to ICD, taken into use in 1969.*

[2]) Vastaavasta kokonaismäärästä. — Av motsvarande totalantal. — *Of corresponding total.*

5.5 Mielisairaaloiden potilaat sairauden ja lään mukaan 31. 12. 1974
Sinnessjukhusens patienter enligt sjukdom och ålder den 31. 12. 1974
Mental hospital patients by diagnostic group and age on 31. 12. 1974

N:o [1]) Nr [1]) *No* [1])	Tauti Sjukdom *Disease*	Sukupuoli Kön *Sex*	Ikä — Ålder — *Age* Alle 15 Under 15	15—24	25—34	35—44	45—54	55—64	65—	Yhteensä Summa *Total*	% M [2]) Ms [2])
290	Vanhuuden- ja esivanhuuden tylsistyminen — Senil och presenil demens	M	—	—	—	1	14	48	299	362	3.6
	— *Senile and pre-senile dementia* ...	Ms	—	—	—	2	26	131	1 301	1 460	7.5
291	Alkoholipsykoosi — Alkoholpsykos —	M	—	2	14	27	31	31	34	139	1.4
	Alcoholic psychosis	Ms	—	3	15	29	37	36	42	162	0.8
293	Keskushermoston tilaan liittyvä mielisairaus (muu kuin kallon sisäinen tartunta) — Psykos förbunden med centrala nervsystemets tillstånd (annan än intrakraniell infektion) — *Psychosis associated with condition in central nervous system (other than*	M	1	6	19	45	52	106	353	582	6.0
	intracranial infection)	Ms	2	9	23	64	89	182	1 024	1 393	7.2
292, 294	Kallon sisäiseen tartuntaan tai muuhun elimelliseen sairauteen liittyvä mielisairaus — Psykos förbunden med intrakraniell infektion eller annan somatisk sjukdom — *Psychosis associated with intracranial infection or*	M	—	4	5	5	4	16	24	58	0.6
	other physical condition	Ms	—	7	7	8	15	31	53	121	0.6
295	Jakomielitauti — Schizofreni —	M	5	359	934	1 208	1 345	934	792	5 577	57.9
	Schizophrenia	Ms	8	621	1 521	1 952	2 438	2 013	2 067	10 620	54.8
296	Affektiivi mielisairaus — Affektiv psykos — *Affective psychoses*	M	—	20	22	17	38	55	58	210	2.2
		Ms	1	30	38	35	82	164	215	565	2.9
297	Harhamielisyys — Paranoiska tillstånd	M	—	3	2	18	32	27	41	123	1.3
	— *Paronoid states*	Ms	—	3	6	24	58	86	169	346	1.8
298	Muu mielisairaus — Annan psykos —	M	1	14	21	27	26	11	15	115	1.2
	Other psychoses	Ms	1	28	43	49	56	36	42	255	1.3
299	Tarkemmin määrittelemätön mielisairaus — Psykos utan närmare specifikation — *Psychosis NOS*	M	1	13	14	6	10	23	17	84	0.9
		Ms	1	20	21	12	28	46	85	213	1.1
300	Neuroosi — Neuros — *Neuroses*	M	17	84	105	55	61	29	17	368	3.8
		Ms	22	140	176	115	129	88	87	757	3.9
301—302	Luonteen sairaalloisuus — Patologisk personlighetstyp — *Personality disorders*	M	4	39	57	38	57	35	34	264	2.7
		Ms	4	77	97	67	85	67	59	456	2.4
303	Alkoholismi — Alkoholism — *Alcoholism*	M	—	27	56	71	71	38	23	286	3.1
		Ms	—	30	60	77	76	41	27	311	1.6
304	Huumausainehimo, lääkeaineiden väärinkäyttö — Narkomani, missbruk	M	—	3	3	2	5	5	1	19	0.2
	av droger — *Drug dependence*	Ms	—	3	7	3	9	7	6	35	0.2
305—309	Muut ei-psykoottiset mielenterveyden häiriöt — Andra icke-psykotiska mentala rubbningar — *Other non-*	M	15	18	10	6	13	12	3	77	0.8
	psychotic mental disorders	Ms	27	27	14	13	17	17	24	139	0.7
310—315	Vajaamielisyys — Psykiskt utvecklingsstörda — *Mental retardation* ...	M	—	50	149	214	254	196	118	981	10.2
		Ms	—	84	241	388	452	373	254	1 792	9.2
	Muut — Övriga — *Others*	M	—	24	39	60	90	74	102	389	4.0
		Ms	—	36	58	111	156	156	232	749	3.9
	Yhteensä — Summa — *Total*	**M**	**44**	**666**	**1 450**	**1 800**	**2 103**	**1 640**	**1 931**	**9 634**	**100.0**
		Ms	**66**	**1 118**	**2 327**	**2 949**	**3 753**	**3 474**	**5 687**	**19 374**	**100.0**

[1]) Numerointi v. 1969 käyttöön otetun tautiluokituksen mukaan. — Numreringen enligt klassifikationen av sjukdomar, som infördes år 1969. — *Coding according to ICD, taken into use in 1969.*

[2]) Vastaavasta kokonaismäärästä. — Av motsvarande totalantal. — *Of corresponding total.*

5.6 Mielisairaaloiden potilaat sairauden ja hoitoajan mukaan 31. 12. 1973
Sinnessjukhusens patienter enligt sjukdom och vårdtid den 31. 12. 1973
Mental hospital patients by diagnostic group and duration of stay on 31. 12. 1973

N:o [1]) Nr [1]) *No* [1])	Tauti Sjukdom *Disease*	Sukupuoli Kön *Sex*	Hoitoaika — Vårdtid — *Duration of stay*								Yht. S:ma *Total*	Hoitoajan keskiarvo, päiviä Medelvårdtiden, dagar *Mean stay, days*
			Kuukausia — Månader — *Months*				Vuosia — År — *Years*					
			0	1—2	3—5	6—11	1	2—4	5—9	10—		
290	Vanhuuden- ja esivanhuuden tylsistyminen — Senil och presenil demens	M	32	35	36	42	72	89	25	10	341	763
	— *Senile and pre-senile dementia* ...	Ms	91	115	111	166	276	384	169	65	1 377	997
291	Alkoholipsykoosi — Alkoholpsykos —	M	33	11	5	5	19	25	11	5	114	888
	Alcoholic psychosis	Ms	34	12	5	6	25	27	12	6	127	893
293	Keskushermoston tilaan liittyvä mielisairaus (muu kuin kallon sisäinen tartunta) — Psykos förbunden med centrala nervsystemets tillstånd (annan än intrakraniell infektion) — *Psychosis associated with condition in central nervous system (other than*	M	51	49	49	66	98	152	75	54	594	1 209
	intracranial infection)	Ms	94	104	110	164	233	382	180	99	1 366	1 164
292, 294	Kallon sisäiseen tartuntaan tai muuhun elimelliseen sairauteen liittyvä mielisairaus — Psykos förbunden med intrakraniell infektion eller annan somatisk sjukdom — *Psychosis associated with intracranial infection or*	M	4	3	1	1	2	9	19	19	58	2 945
	other physical condition	Ms	5	11	3	7	5	22	30	43	126	2 737
295	Jakomielitauti — Schizofreni —	M	330	439	402	344	528	1 008	1 102	1 394	5 547	2 199
	Schizophrenia	Ms	593	805	729	644	906	1 929	1 980	2 707	10 293	2 233
296	Affektiivi mielisairaus — Affektiv psykos — *Affective psychoses*	M	37	60	20	20	22	30	19	20	228	886
		Ms	96	136	54	54	55	57	69	48	605	948
297	Harhamielisyys — Paranoiska tillstånd	M	20	14	9	14	12	26	12	7	114	932
	— *Paronoid states*	Ms	53	44	34	33	42	72	28	15	321	858
298	Muu mielisairaus — Annan psykos —	M	27	24	13	7	8	18	6	4	107	638
	Other psychoses	Ms	57	63	27	20	19	48	12	4	250	528
299	Tarkemmin määrittelemätön mielisairaus — Psykos utan närmare specifikation — *Psychosis NOS*	M	12	7	7	7	9	16	6	2	66	842
		Ms	25	23	20	16	20	47	19	14	184	1 121
300	Neuroosi — Neuros — *Neuroses*	M	139	99	51	18	23	22	11	8	371	322
		Ms	269	226	99	49	47	51	21	18	780	343
301—302	Luonteen sairaalloisuus — Patologisk personlighetstyp — *Personality disorders*	M	47	35	32	21	22	41	35	38	271	1 254
		Ms	76	60	50	33	39	80	63	59	460	1 255
303	Alkoholismi — Alkoholism — *Alcoholism*	M	232	43	17	13	11	21	5	—	342	138
		Ms	248	47	17	15	12	21	5	1	368	144
304	Huumausainehimo, lääkeaineiden väärinkäyttö — Narkomani, missbruk	M	3	6	2	1	3	—	1	2	18	672
	av droger — *Drug dependence*	Ms	9	8	3	1	5	2	2	2	32	577
305—309	Muut ei-psykoottiset mielenterveyden häiriöt — Andra icke-psykotiska mentala rubbningar — *Other non-*	M	13	24	18	13	2	11	1	4	86	513
	psychotic mental disorders	Ms	33	33	22	17	8	14	8	4	139	510
310—315	Vajaamielisyys — Psykiskt utvecklingsstörda — *Mental retardation* ...	M	24	31	37	47	73	147	253	375	987	3 018
		Ms	51	51	68	85	127	306	438	670	1 798	2 958
	Muut — Övriga — *Others*	M	72	49	30	37	42	84	52	52	418	1 375
		Ms	131	88	60	62	88	158	99	86	773	1 298
	Yhteensä — Summa — *Total*	**M**	**1 076**	**929**	**729**	**656**	**946**	**1 699**	**1 633**	**1 994**	**9 662**	**1 859**
		Ms	**1 865**	**1 828**	**1 412**	**1 373**	**1 909**	**3 633**	**3 135**	**3 841**	**18 996**	**1 835**
	1972	M	1 134	1 014	836	712	911	1 671	1 704	1 950	9 932	1 803
		Ms	2 033	1 984	1 564	1 432	1 932	3 625	3 370	3 815	19 755	1 787
	1971	M	1 163	1 023	728	664	865	1 777	1 678	1 860	9 758	1 753
		Ms	2 112	1 967	1 476	1 411	1 987	3 652	3 364	3 631	19 600	1 777
	1970	M	1 152	1 034	740	704	971	1 627	1 880	1 694	9 802	1 716
		Ms	2 008	1 993	1 566	1 496	2 055	3 307	3 819	3 248	19 492	1 704

[1]) Numerointi v. 1969 käyttöön otetun tautiluokituksen mukaan. — Numreringen enligt klassifikationen av sjukdomar, som infördes år 1969. — *Coding according to ICD, taken into use in 1969.*

5.6 Mielisairaaloiden potilaat sairauden ja hoitoajan mukaan 31. 12. 1974
Sinnessjukhusens patienter enligt sjukdom och vårdtid den 31. 12. 1974
Mental hospital patients by diagnostic group and duration of stay on 31. 12. 1974

N:o [1] Nr [1] *No* [1]	Tauti Sjukdom *Disease*	Sukupuoli Kön *Sex*	Hoitoaika — Vårdtid — *Duration of stay*								Yht. S:ma *Total*	Hoitoajan keskiarvo, päiviä Medelvårdtiden, dagar *Mean stay, days*
			Kuukausia — Månader — *Months*				Vuosia — År — *Years*					
			0	1—2	3—5	6—11	1	2—4	5—9	10—		
290	Vanhuuden- ja esivanhuuden tylsistyminen — Senil och presenil demens	M	24	42	38	61	69	88	27	13	362	786
	— *Senile and pre-senile dementia* ...	Ms	71	126	123	215	264	405	192	64	1 460	1 021
291	Alkoholipsykoosi — Alkoholpsykos —	M	48	8	13	8	11	29	16	6	139	817
	Alcoholic psychosis	Ms	54	8	17	10	13	36	17	7	162	792
293	Keskushermoston tilaan liittyvä mielisairaus (muu kuin kallon sisäinen tartunta) — Psykos förbunden med centrala nervsystemets tillstånd (annan än intrakraniell infektion) — *Psychosis associated with condition in central nervous system (other than*	M	39	45	53	64	93	157	74	57	582	1 289
	intracranial infection)	Ms	85	110	120	162	235	396	177	108	1 393	1 200
292, 294	Kallon sisäiseen tartuntaan tai muuhun elimelliseen sairauteen liittyvä mielisairaus — Psykos förbunden med intrakraniell infektion eller annan somatisk sjukdom — *Psychosis associated with intracranial infection or*	M	3	4	2	5	5	10	12	17	58	2 454
	other physical condition	Ms	5	6	4	6	14	24	19	43	121	2 643
295	Jakomielitauti — Schizofreni —	M	337	464	403	323	423	976	1 128	1 523	5 577	2 308
	Schizophrenia	Ms	622	809	767	605	840	1 841	2 137	2 999	10 620	2 349
296	Affektiivi mielisairaus — Affektiv psykos — *Affective psychoses*	M	50	39	20	13	11	38	19	20	210	991
		Ms	95	92	59	50	53	92	75	49	565	1 047
297	Harhamielisyys — Paranoiska tillstånd	M	20	18	8	11	17	23	18	8	123	1 028
	— *Paronoid states*	Ms	50	49	32	36	53	70	40	16	346	901
298	Muu mielisairaus — Annan psykos —	M	32	23	15	9	10	15	6	5	115	569
	Other psychoses	Ms	66	51	32	26	19	40	14	7	255	526
299	Tarkemmin määrittelemätön mielisairaus — Psykos utan närmare specifikation — *Psychosis NOS*	M	21	19	10	3	3	17	8	3	84	770
		Ms	43	37	23	10	18	44	22	16	213	1 013
300	Neuroosi — Neuros — *Neuroses*	M	122	98	72	23	12	19	12	10	368	336
		Ms	248	194	122	58	33	53	26	23	757	403
301—302	Luonteen sairaalloisuus — Patologisk personlighetstyp — *Personality disorders*	M	49	41	21	18	28	32	36	39	264	1 305
		Ms	76	67	36	28	45	67	70	67	456	1 389
303	Alkoholismi — Alkoholism — *Alcoholism*	M	186	37	16	11	9	23	3	1	286	186
		Ms	202	39	18	12	11	24	3	2	311	195
304	Huumausainehimo, lääkeaineiden väärinkäyttö — Narkomani, missbruk	M	8	5	1	—	1	2	1	1	19	590
	av droger — *Drug dependence*	Ms	15	7	3	—	1	5	2	2	35	654
305—309	Muut ei-psykoottiset mielenterveyden häiriöt — Andra icke-psykotiska mentala rubbningar — *Other non-*	M	15	13	15	7	14	4	5	4	77	624
	psychotic mental disorders	Ms	30	21	30	15	19	10	9	5	139	558
310—315	Vajaamielisyys — Psykiskt utvecklingsstörda — *Mental retardation* ...	M	16	25	34	28	80	149	241	408	981	3 198
		Ms	31	51	75	61	141	279	445	709	1 792	3 093
	Muut — Övriga — *Others*	M	63	36	33	40	36	79	53	49	389	1 429
		Ms	126	80	56	75	72	149	100	91	749	1 342
	Yhteensä — Summa — *Total*	**M**	**1 033**	**917**	**754**	**624**	**822**	**1 661**	**1 659**	**2 164**	**9 634**	**1 960**
		Ms	**1 819**	**1 747**	**1 517**	**1 369**	**1 831**	**3 535**	**3 348**	**4 208**	**19 374**	**1 932**

[1]) Numerointi v. 1969 käyttöön otetun tautiluokituksen mukaan. — Numreringen enligt klassifikationen av sjukdomar, som infördes år 1969. — *Coding according to ICD, taken into use in 1969.*

5.7 Mielisairaaloista poistetut potilaat sairauden, iän ja keskimääräisen hoitoajan mukaan vuonna 1973
De från sinnessjukhusen utskrivna patienterna enligt sjukdom, ålder och medelvårdtid år 1973
Patients discharged from mental hospitals by diagnostic group, age and average duration of stay, in 1973

N:o [1] Nr [1] *No* [1]	Tauti Sjukdom *Disease*	Sukupuoli Kön *Sex*	Ikä — Ålder — *Age* Alle 15 Under 15	15—24	25—34	35—44	45—54	55—64	65—	Yht. S:ma *Total*	Hoitoaika [2] Vårdtid [2] *Lenght of stay* [2]
290	Vanhuuden- ja esivanhuuden tylsistyminen — Senil och presenil demens	M	—	—	—	4	24	70	319	417	304.7
	— *Senile and pre-senile dementia* ...	Ms	—	—	—	6	42	150	922	1 120	423.4
291	Alkoholipsykoosi — Alkoholpsykos —	M	—	32	205	304	215	93	37	886	34.4
	Alcoholic psychosis	Ms	—	36	219	326	246	99	39	965	35.2
293	Keskushermoston tilaan liittyvä mielisairaus (muu kuin kallon sisäinen tartunta) — Psykos förbunden med centrala nervsystemets tillstånd (annan än intrakraniell infektion) — *Psychosis associated with condition in central nervous system (other than*	M	—	12	31	39	68	124	334	608	235.4
	intracranial infection)	Ms	—	21	40	55	89	190	823	1 217	306.6
292, 294	Kallon sisäiseen tartuntaan tai muuhun elimelliseen sairauteen liittyvä mielisairaus — Psykos förbunden med intrakraniell infektion eller annan somatisk sjukdom — *Psychosis associated with intracranial infection or*	M	—	20	21	8	12	13	16	90	169.8
	other physical condition	Ms	—	43	37	20	24	32	41	197	214.5
295	Jakomielitauti — Schizofreni —	M	12	1 113	2 079	1 530	751	327	131	5 943	252.4
	Schizophrenia	Ms	14	1 918	3 671	2 819	1 835	1 015	468	11 740	257.3
296	Affektiivi mielisairaus — Affektiv psykos — *Affective psychoses*	M	1	77	123	112	205	189	78	785	88.9
		Ms	2	141	242	230	518	569	311	2 013	98.8
297	Harhamielisyys — Paranoiska tillstånd	M	—	15	41	63	67	84	75	345	141.7
	— *Paronoid states*	Ms	—	22	59	104	213	289	260	947	110.0
298	Muu mielisairaus — Annan psykos —	M	—	110	146	151	114	73	32	626	60.9
	Other psychoses	Ms	—	223	302	290	263	191	106	1 376	59.2
299	Tarkemmin määrittelemätön mielisairaus — Psykos utan närmare specifikation — *Psychosis NOS*	M	8	22	38	31	41	34	18	192	54.4
		Ms	9	52	61	60	99	92	67	440	119.2
300	Neuroosi — Neuros — *Neuroses*	M	53	584	841	679	518	226	79	2 980	47.8
		Ms	76	1 192	1 559	1 291	1 125	671	283	6 197	41.7
301—302	Luonteen sairaalloisuus — Patologisk personlighetstyp — *Personality disorders*	M	16	476	480	215	154	60	25	1 426	65.9
		Ms	27	748	678	327	221	89	47	2 137	65.2
303	Alkoholismi — Alkoholism — *Alcoholism*	M	—	550	1 955	2 456	2 079	789	160	7 989	14.9
		Ms	—	616	2 118	2 643	2 209	844	190	8 620	15.3
304	Huumausainehimo, lääkeaineiden väärinkäyttö — Narkomani, missbruk	M	2	85	74	56	50	15	11	293	27.6
	av droger — *Drug dependence*	Ms	3	141	109	99	87	33	20	492	27.2
305—309	Muut ei-psykoottiset mielenterveyden häiriöt — Andra icke-psykotiska mentala rubbningar — *Other non-*	M	66	105	73	58	60	38	41	441	61.2
	psychotic mental disorders	Ms	96	215	161	113	109	75	102	871	59.9
310—315	Vajaamielisyys — Psykiskt utvecklingsstörda — *Mental retardation* ...	M	2	124	94	92	69	42	29	452	367.6
		Ms	9	192	168	154	150	92	49	814	446.5
	Muut — Övriga — *Others*	M	20	308	416	532	607	468	266	2 617	66.2
		Ms	40	615	748	861	1 010	800	608	4 682	64.2
	Yhteensä — Summa — *Total*	**M**	**180**	**3 633**	**6 617**	**6 330**	**5 034**	**2 645**	**1 651**	**26 090**	**104.0**
		Ms	**276**	**6 175**	**10 172**	**9 398**	**8 240**	**5 231**	**4 336**	**43 828**	**129.2**
	1972	M	185	3 707	6 168	6 344	4 580	2 855	1 597	25 706	114.4
		Ms	281	6 386	9 441	9 422	7 815	5 432	3 919	42 696	136.1
	1971	M	230	3 759	5 910	6 663	5 154	3 041	1 610	26 367	124.2
		Ms	357	6 550	9 124	9 904	8 384	5 778	4 142	44 239	145.5
	1970	M	259	3 091	4 891	5 862	4 527	2 752	1 463	22 845	137.4
		Ms	390	5 790	7 888	8 944	7 542	5 382	3 908	39 844	168.4

[1]) Numerointi v. 1969 käyttöön otetun tautiluokituksen mukaan. — Numreringen enligt klassifikationen av sjukdomar, som infördes år 1969. — *Coding according to ICD, taken into use in 1969.*

[2]) Keskiarvo, päiviä. — Medeltal, dagar. — *Mean, days.*

5.7 Mielisairaaloista poistetut potilaat sairauden, iän ja keskimääräisen hoitoajan mukaan vuonna 1974
De från sinnessjukhusen utskrivna patienterna enligt sjukdom, ålder och medelvårdtid år 1974
Patients discharged from mental hospitals by diagnostic group, age and average duration of stay, in 1974

N:o [1] Nr [1] *No* [1]	Tauti Sjukdom *Disease*	Sukupuoli Kön *Sex*	Ikä — Ålder — *Age* Alle 15 Under 15	15—24	25—34	35—44	45—54	55—64	65—	Yht. S:ma *Total*	Hoitoaika [2] Vårdtid [2] *Lenght of stay* [2]
290	Vanhuuden- ja esivanhuuden tylsistyminen — Senil och presenil demens	M	—	—	—	3	23	56	327	409	302.3
	— *Senile and pre-senile dementia* ...	Ms	—	—	—	3	31	123	994	1 151	432.5
291	Alkoholipsykoosi — Alkoholpsykos —	M	—	61	253	341	288	125	47	1 115	30.5
	Alcoholic psychosis	Ms	—	64	278	379	320	136	55	1 232	33.1
293	Keskushermoston tilaan liittyvä mielisairaus (muu kuin kallon sisäinen tartunta) — Psykos förbunden med centrala nervsystemets tillstånd (annan än intrakraniell infektion) — *Psychosis associated with condition in central nervous system (other than*	M	—	18	22	52	76	124	360	652	282.1
	intracranial infection)	Ms	—	25	30	72	98	219	863	1 307	318.0
292, 294	Kallon sisäiseen tartuntaan tai muuhun elimelliseen sairauteen liittyvä mielisairaus — Psykos förbunden med intrakraniell infektion eller annan somatisk sjukdom — *Psychosis associated with intracranial infection or*	M	—	13	6	7	10	15	23	74	585.6
	other physical condition	Ms	1	26	20	15	21	27	43	153	394.6
295	Jakomielitauti — Schizofreni —	M	5	1 152	2 190	1 487	792	358	145	6 129	261.7
	Schizophrenia	Ms	10	1 960	3 682	2 754	1 901	988	472	11 767	260.1
296	Affektiivi mielisairaus — Affektiv psykos — *Affective psychoses*	M	—	79	130	126	202	193	74	804	83.6
		Ms	—	132	232	260	490	552	294	1 960	102.8
297	Harhamielisyys — Paranoiska tillstånd	M	—	5	35	55	71	95	63	324	98.6
	— *Paronoid states*	Ms	—	9	61	106	222	269	282	949	92.7
298	Muu mielisairaus — Annan psykos —	M	1	99	145	110	83	62	28	528	72.1
	Other psychoses	Ms	3	190	293	263	238	158	95	1 240	65.1
299	Tarkemmin määrittelemätön mielisairaus — Psykos utan närmare specifikation — *Psychosis NOS*	M	3	57	68	29	32	26	29	244	91.6
		Ms	6	90	93	56	66	91	79	481	119.5
300	Neuroosi — Neuros — *Neuroses*	M	34	540	817	566	489	214	79	2 739	47.8
		Ms	61	1 049	1 490	1 166	1 118	622	328	5 834	46.5
301—302	Luonteen sairaalloisuus — Patologisk personlighetstyp — *Personality disorders*	M	14	399	412	208	119	59	29	1 240	85.7
		Ms	20	595	602	276	185	95	51	1 824	86.4
303	Alkoholismi — Alkoholism — *Alcoholism*	M	—	578	1 940	2 288	1 975	689	158	7 628	15.6
		Ms	—	666	2 100	2 480	2 087	737	176	8 246	15.7
304	Huumausainehimo, lääkeaineiden väärinkäyttö — Narkomani, missbruk	M	5	47	38	54	44	19	6	213	25.8
	av droger — *Drug dependence*	Ms	5	78	80	92	91	35	20	401	27.8
305—309	Muut ei-psykoottiset mielenterveyden häiriöt — Andra icke-psykotiska mentala rubbningar — *Other non-*	M	74	89	60	55	66	31	31	406	88.8
	psychotic mental disorders	Ms	96	182	123	89	98	61	76	725	78.2
310—315	Vajaamielisyys — Psykiskt utvecklingsstörda — *Mental retardation* ...	M	8	92	77	91	53	40	26	387	631.6
		Ms	11	146	161	158	131	94	50	751	633.5
	Muut — Övriga — *Others*	M	14	289	393	449	613	406	266	2 430	58.4
		Ms	30	540	706	763	930	732	574	4 275	64.1
	Yhteensä — Summa — *Total*	**M**	**158**	**3 518**	**6 586**	**5 921**	**4 936**	**2 512**	**1 691**	**25 322**	**115.7**
		Ms	**243**	**5 752**	**9 951**	**8 932**	**8 027**	**4 939**	**4 452**	**42 296**	**138.4**

[1]) Numerointi v. 1969 käyttöön otetun tautiluokituksen mukaan. — Numreringen enligt klassifikationen av sjukdomar, som infördes år 1969. — *Coding according to ICD, taken into use in 1969.*

[2]) Keskiarvo, päiviä. — Medeltal, dagar. — *Mean, days.*

5.8 Mielisairaaloiden perhehoito vuosina 1971—72
Sinnessjukhusens familjevård åren 1971—72
Family care of mental hospital patients in 1971—72

Sairaala Sjukhus *Hospital*	Potilaita — Patienter — *Patients* Jäljellä edell. vuodelta Kvarliggande från föreg. år *Carried over from prev. y.*		Sairaalasta siirretty Från sjukhuset överförda *Transferred from hospital*		Yhteensä Summa *Total*		Poistettu Utskrivna *Discharged*		Siirretty sairaalaan Överförda till sjukhuset *Readmitted to hospital*		Seuraavalle vuodelle jääneitä Kvarliggande till följande år *Carried over to next y.*		Hoitopäiviä Vårddagar *Patient days*	
	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972
Ekåsens sjukhus (Ekenäs) — Tammiharjun sairaala (Tammisaari)	4	4	2	—	6	4	2	—	—	—	4	4	1 598	1 464
Harjamäen sairaala (Siilinjärvi)	54	53	49	37	103	90	50	30	—	—	53	60	20 743	22 376
Heikinharjun sairaala (Oulu)	6	10	13	13	19	23	—	—	9	10	10	13	3 003	4 007
Kellokosken sairaala (Tuusula)	31	72	67	108	98	180	5	14	21	42	72	124	20 165	37 779
Koljonvirran sairaala (Iisalmi)	—	7	14	3	14	10	7	1	—	3	7	6	3 066	2 462
Kupittaan sairaala (Turku) — Kuppis sjukhus (Åbo)	16	10	6	2	22	12	12	3	—	—	10	9	4 558	3 624
Nikkilän sairaala (Sipoo) — Nickby sjukhus (Sibbo)	573	580	359	262	932	842	83	77	269	208	580	557	214 186	207 993
Paiholan sairaala (Kontiolahti)	6	6	9	6	15	12	7	6	2	1	6	5	2 134	2 432
Paloniemen sairaala (Lohja)	—	—	—	5	—	5	—	—	—	—	—	5	—	153
Pitkäniemen sairaala (Nokia)	6	—	—	2	6	2	6	2	—	—	—	—	968	536
Yhteensä — Summa — *Total*	**696**	**742**	**519**	**438**	**1 215**	**1 180**	**172**	**133**	**301**	**264**	**742**	**783**	**270 421**	**282 820**
1970	725		473		1 198		208		300		690		260 268	
1969	718		453		1 171		187		259		725		264 695	
1968	725		466		1 191		209		265		717		263 007	
1967	700		459		1 159		192		242		725		261 514	
1966	712		470		1 182		219		263		700		260 895	

5.8 Mielisairaaloiden perhehoito vuosina 1973—74
Sinnessjukhusens familjevård åren 1973—74
Family care of mental hospital patients in 1973—74

Sairaala Sjukhus *Hospital*	Potilaita — Patienter — *Patients* Jäljellä edel. vuodelta Kvarliggande från föreg. år *Carried over from prev. y.*		Sairaalasta siirretty Från sjukhuset överförda *Transferred from hospital*		Yhteensä Summa *Total*		Poistettu Utskrivna *Discharged*		Siirretty sairaalaan Överförda till sjukhuset *Readmitted to hospital*		Seuraavalle vuodelle jääneitä Kvarliggande till följande år *Carried over to next y.*		Hoitopäiviä Vårddagar *Patient days*	
	1973	1974	1973	1974	1973	1974	1973	1974	1973	1974	1973	1974	1973	1974
Ekåsens sjukhus (Ekenäs) — Tammiharjun sairaala (Tammisaari)	4	3	1	14	5	17	2	8	—	—	3	9	1 362	2 582
Harjamäen sairaala (Siilinjärvi)	60	55	54	50	114	105	59	54	—	—	55	51	22 197	19 342
Heikinharjun sairaala (Oulu)	13	9	15	10	28	19	—	—	19	10	9	9	4 350	3 197
Kellokosken sairaala (Tuusula)	124	150	79	53	203	203	53	46	—	—	150	157	49 697	55 893
Koljonvirran sairaala (Iisalmi)	6	3	5	7	11	10	3	—	5	6	3	4	1 666	1 313
Kupittaan sairaala (Turku) — Kuppis sjukhus (Åbo)	9	10	2	5	11	15	1	6	—	—	10	9	3 632	3 468
Nikkilän sairaala (Sipoo) — Nickby sjukhus (Sibbo)	557	539	324	288	881	827	75	75	267	223	539	529	203 219	198 040
Paiholan sairaala (Kontiolahti)	5	4	14	7	19	11	8	6	7	1	4	4	1 892	1 733
Paloniemen sairaala (Lohja)	5	5	2	1	7	6	—	—	2	—	5	6	2 144	2 159
Yhteensä — Summa — *Total*	**783**	**778**	**496**	**435**	**1 279**	**1 213**	**201**	**195**	**300**	**240**	**778**	**778**	**290 159**	**287 727**

5.9 Mielisairaaloiden kriminaalipotilaat vuosien 1959—75 lopussa
Kriminalpatienter på sinnessjukhusen i slutet av åren 1959—75
Criminal patients at mental hospitals at the end of the years 1959—75

Vuosi År *Year*	Pitkäniemi		Niuvanniemi		Mustasaari		Nikkilä	Seili	Vanki-mielisairaala		Yhteensä Summa *Total*		
	Miehiä Män *Males*	Naisia Kvinn. *Females*	Miehiä Män *Males*	Naisia Kvinn. *Females*	Miehiä Män *Males*	Naisia Kvinn. *Females*	Naisia Kvinn. *Females*	Naisia Kvinn. *Females*	Miehiä Män *Males*	Naisia Kvinn. *Females*	Miehiä Män *Males*	Naisia Kvinn. *Females*	Yht. Summa *Total*
1959	148	3	220	38	64	8	—	19	5	—	437	68	505
1960	146	5	229	39	65	7	—	20	4	—	444	71	515
1961	133	5	239	46	67	7	—	14	2	—	441	72	513
1962	125	3	240	63	62	5	—	[1]) —	2	—	429	71	500
1963	119	3	245	67	64	5	—	[1]) —	1	—	429	75	504
1964	60	3	269	57	89	8	—	[1]) —	1	—	419	68	487
1965	28	—	325	51	88	15	—	[1]) —	—	—	441	66	507
1966	22	—	320	53	96	15	—	[1]) —	—	—	438	68	506
1967	21	—	333	49	106	20	1	[1]) —	—	—	460	70	530
1968	19	—	329	48	108	17	1	[1]) —	—	—	456	66	522
1969	18	—	332	48	110	19	1	[1]) —	—	—	460	68	528
1970	1	—	358	48	102	20	—	[1]) —	—	—	461	68	529
1971	—	—	327	43	103	17	—	[1]) —	—	—	430	60	490
1972	—	—	326	41	111	19	—	[1]) —	—	—	437	60	497
1973	—	—	337	41	117	19	—	[1]) —	—	—	454	60	514
1974	—	—	340	41	111	18	—	[1]) —	—	—	451	59	510
1975	—	—	353	39	113	16	—	[1]) —	—	—	466	55	521

[1]) Suljettu 23. 10. 1962. — Stängt den 23. 10. 1962. — *Closed on 23. 10. 1962.*

N.B. Kriminaalipotilas on henkilö, joka on ollut rikoksesta syytettynä mutta on ymmärrystä vailla olevana jätetty rangaistukseen tuomitsematta ja määrätty mielisairaalahoitoon. — En kriminalpatient är en person, som har varit anklagad för brott, men som i avsaknad av förståndet icke blivit ådömd ett straff utan förordnats till sinnessjukhusvård. — *A criminal patient is a person, who has been accused of crime but being unable to command his, her behaviour left unpunished and assigned to care in mental hospital.*

5.10 Mielisairaaloiden keskimääräiset käyttömenot vuosina 1963—75
Sinnessjukhusens genomsnittliga driftskostnader åren 1963—75
Average running costs of mental hospitals in 1963—75

Vuosi År *Year*	Menot hoitopäivää kohti — Utgifter per vårddag — *Costs per patient day*											
	Hallinto Förvaltning *Administration*	Palkkaukset Avlöningar *Salaries and wages*	Sosiaaliturvamaksut Socialskyddsavgifter *Social security payments*	Ruokatalous Kosthållet *Food costs*	Tutkimus- ja hoitomenot Undersöknings- och vårdutgifter *Costs of examination and treatment*	Lämpö, valo ja vesi Värme, lyse och vatten *Heat, light and water*	Kunnossapito ja uusinta Underhåll och nyanskaffning *Maintenance and replacements*	Pesu ja siivous Tvätt och städning *Laundry and cleaning*	Sekalaiset menot Diverse utgifter *Miscellaneous*	Vuokrat Hyror *Rents*	Rahoitusmenot Finansieringsutgifter *Financing costs*	Muu toiminta Övrig verksamhet *Trading activity*	Yhteensä Summa *Total*
	mk												
	Keskusmielisairaalat — Centralsinnessjukhus — *Mental hospitals, type A*												
1975	·	78.79		6.58	4.73	·	4.42	2.36		[1]) 8.79			105.67
1974	·	58.58		5.41	4.55	·	3.17	1.90		[1]) 6.41			80.02
1973	·	49.22		4.50	3.93	·	2.61	1.45		[1]) 4.01			65.72
1972	0.33	40.93		3.86	3.21	1.63	2.39	1.24	0.79	0.33	0.55		55.26
1971	0.28	35.61		3.35	2.88	1.53	2.07	1.07	0.66	0.29	0.46		48.20
1970	0.24	31.60		3.16	2.69	1.22	1.70	0.86	0.66	0.25	0.47		42.85
1969	0.22	28.59		3.03	2.63	1.16	1.51	0.67	0.59	0.17	0.26		38.83
1968	0.21	25.50		3.02	2.42	1.13	1.59	0.56	0.68	0.15	0.22		35.48
1967	0.17	21.47		2.61	1.61	1.00	1.51	0.45	0.41	0.13	0.22		29.59
1966	0.14	16.74	2.39	2.66	1.47	0.98	1.37	0.44	0.38	0.11	0.16	0.09	26.94
1965	0.13	15.47	2.11	2.58	1.33	1.09	1.27	0.38	0.54	0.01	0.19	0.05	25.15
1964	0.13	13.52	1.86	2.32	1.07	1.05	1.16	0.33	0.35	0.24	0.38	0.04	22.45
1963	0.12	10.78	1.46	2.13	0.91	1.01	1.15	0.29	0.34	0.24	0.18	0.04	18.65
	B-mielisairaalat — B-sinnessjukhus — *Mental hospitals, type B*												
1975	·	43.51		5.23	3.06	·	2.43	2.15		[1]) 4.34			60.72
1974	·	33.89		4.37	2.57	·	1.78	1.69		[1]) 3.94			48.24
1973	·	28.45		3.60	2.32	·	1.50	1.36		[1]) 2.84			40.07
1972	0.29	24.09		3.19	2.03	1.38	1.32	1.17	0.43	0.16	0.30		34.36
1971	0.24	21.15		2.87	1.80	1.34	1.06	1.04	0.40	0.15	0.33		30.38
1970	0.20	18.88		2.68	1.72	1.09	0.97	0.89	0.36	0.14	0.37		27.30
1969	0.18	17.55		2.53	1.67	1.03	0.95	0.78	0.30	0.13	0.38		25.50
1968	0.17	15.89		2.45	1.49	1.02	0.89	0.73	0.30	0.13	0.40		23.47
1967	0.15	13.34		2.21	1.23	0.88	0.84	0.61	0.26	0.09	0.38		20.00
1966	0.14	10.71	0.88	2.11	1.09	0.86	0.82	0.52	0.23	0.07	0.27	0.03	17.71
1965	0.13	9.90	0.80	2.04	0.95	0.86	0.76	0.46	0.23	0.05	0.35	0.02	16.55
1964	0.12	9.04	0.70	1.91	0.73	0.85	0.64	0.39	0.30	0.09	0.40	0.03	15.20
1963	0.11	7.32	0.56	1.75	0.65	0.87	0.63	0.34	0.29	0.12	0.49	0.03	13.16
	Valtion mielisairaalat — Statens sinnessjukhus — *State mental hospitals*												
1975	—	80.41		5.59	3.29	·	3.95	0.48		[1]) 7.31			101.03
1974	—	69.45		4.45	2.72	·	1.77	0.32		[1]) 5.60			84.31
1973	—	57.34		3.58	2.39	·	2.06	0.29		[1]) 5.50			71.16
1972	—	47.65		3.20	2.10	3.82	1.97	0.26	0.98	0.15	—		60.13
1971	—	41.79		2.89	2.03	3.63	1.84	0.23	0.95	0.12	—		53.48
1970	—	37.01		2.71	1.74	2.54	3.14	0.20	1.05	0.05	—		48.44
1969	—	33.26		2.60	1.48	2.37	2.09	0.14	0.92	0.04	—		42.90
1968	—	30.79		2.56	1.15	2.14	1.83	0.31	0.69	0.05	—		39.52
1967	—	27.35		2.38	0.92	2.04	1.74	0.12	0.42	0.07	—		35.04
1966	—	21.52	3.34	2.16	0.66	1.97	1.91	0.14	0.42	0.11	—	—	32.23
1965	—	20.78	3.22	2.15	0.82	1.90	1.54	0.10	0.40	0.19	—	—	31.10
1964	—	19.93	2.91	2.11	0.65	1.87	1.55	0.21	0.31	0.11	—	—	29.65
1963	—	17.53	2.60	1.94	0.43	2.00	2.28	0.09	0.20	0.01	—	—	27.08
	Mielisairaalat yhteensä — Summa sinnessjukhus — *Mental hospitals total*												
1975	·	62.86		5.94	3.93	·	3.51	2.21		[1]) 6.73			85.18
1974	·	48.06		4.92	3.63	·	2.52	1.76		[1]) 5.29			66.18
1973	·	40.19		4.07	3.16	·	2.10	1.38		[1]) 3.53			54.43
1972	0.31	33.75		3.55	2.66	1.58	1.91	1.18	0.64	0.25	0.43		46.26
1971	0.25	29.42		3.12	2.39	1.51	1.62	1.04	0.55	0.23	0.39		40.52
1970	0.21	26.15		2.93	2.23	1.20	1.42	0.86	0.54	0.20	0.42		36.16
1969	0.19	23.94		2.80	2.18	1.14	1.29	0.70	0.48	0.15	0.30		33.17
1968	0.18	21.54		2.76	1.99	1.11	1.30	0.63	0.52	0.14	0.29		30.46
1967	0.16	18.27		2.44	1.43	0.98	1.24	0.51	0.35	0.11	0.28		25.77
1966	0.14	14.37	1.78	2.41	1.29	0.96	1.15	0.46	0.31	0.09	0.21	0.06	23.23
1965	0.12	13.30	1.60	2.34	1.15	1.02	1.07	0.41	0.41	0.04	0.25	0.04	21.75
1964	0.12	11.93	1.42	2.15	0.92	1.00	0.96	0.35	0.33	0.17	0.38	0.01	19.74
1963	0.11	9.62	1.14	1.98	0.79	0.98	0.98	0.30	0.32	0.19	0.29	0.04	16.74

[1]) Sisältää myös hallinnon, lämmön, valon ja veden. — Inkl. också förvaltning, värme, lyse och vatten. — *Incl. also administration, heat, light and water.*

Lähde — Källa — *Source:* Suomen sairaalatalous. — Sjukhusekonomin i Finland. — *The economy of hospitals in Finland.*

6. SAIRAALALAITOS

Yleistä

Suomen sairaalalaitos voidaan lainsäädännön ja hallinnon perusteella jakaa neljään pääryhmään: yleissairaaloihin, mielisairaaloihin, tuberkuloosilaitoksiin ja laitossairaaloihin. Yleissairaaloita ovat yliopistosairaalat ja muut keskussairaalat, aluesairaalat ja paikallissairaalat. Vuonna 1972 syntyneet terveyskeskusten sairaalat sisältyvät yleissairaaloihin, ne ovat pääosiltaan entisiä paikallissairaaloita. Yleissairaaloita, mielisairaaloita ja tuberkuloosilaitoksia kutsutaan varsinaisiksi sairaaloiksi. Laitossairaaloista on osa hyväksytty lääkintöhallituksen pitämään laitossairaalaluetteloon.

Yleissairaaloissa hoidetaan kaikkia sairauksia, mutta yleissairaaloihin luetaan myös erilliset synnytyslaitokset ja tartuntatautisairaalat. Osa yleissairaaloista on jaettu lääketieteellisten erikoisalojen osastoihin, ja ne toimivat erikoislääkärijohtoisina, osa yleissairaaloista on jakamattomia, yleislääkärijohtoisia sairaaloita. Viimeksi mainituista on melkein kaikki siirretty terveyskeskusten sairaaloiksi 1972 tai sen jälkeen. Tämän julkaisun sairaalalaitosta koskevan luvun tilastotaulut on laadittu siten, että terveyskeskusten sairaansijoja koskevat tiedot ovat yleensä mukana vertailukelpoisuuden säilyttämiseksi aikaisempiin vuosiin.

Terveyskeskusten sairaansijoista on tässä julkaisussa käytetty nimitystä terveyskeskuksen sairaala, vaikka lainsäädännössä ei olekaan tätä nimitystä.

Yleissairaaloihin kuuluu myös viitisenkymmentä yksityistä sairaalaa, jotka täydentävät julkisen sektorin ylläpitämää sairaalalaitosta. Niihin kuuluu terveydenhuollon kannalta tärkeitä laitoksia, kuten Reumasäätiön sairaala, epilepsiapotilaita hoitava Vaajasalon parantola, Invalidisäätiön ortopedinen sairaala, Suomen Punaisen Ristin plastiikkasairaala, Sotainvalidien Veljesliiton Aivovammasairaala ja Työterveyslaitoksen sairaala, jotka saavat lakisääteistä tai harkinnanvaraista valtionapua.

Mielisairaaloissa ja tuberkuloosilaitoksissa hoidetaan — kuten nimestäkin voi päätellä — lähinnä mielisairaita ja tuberkuloosia sairastavia. Keskusmielisairaalat ja keskusparantolat ovat erikoislääkärijohtoisia hoitolaitoksia.

Edellä mainittua ryhmäjakoa noudattaen selostetaan sairaaloiden hallintoa ja toimintaa tarkemmin kohdissa 2 (terveyskeskusten sairaansijat), 4 (tuberkuloosilaitokset), 5 (mielisairaalat), 6.1 (yleissairaalat) ja 6.2 (laitossairaalat).

Suurin osa sairaanhoidosta järjestetään kuntien muodostamien kuntainliittojen toimesta. Tässä tarkoituksessa valtakunta on jaettu erikseen keskussairaala-, mielisairaanhuolto- ja tuberkuloosipiireihin. Kansanterveystyössä noudatetaan läänijakoa. Näiden piirijakojen erilaisuus ja poikkeavuus läänijaosta vaikeuttaa alueellisen kokonaiskuvan muodostamista. Moninkertaisesta aluejaosta seuraa myös hallinnollisia ja toiminnallisia epäkohtia, joiden vuoksi on tutkittu kunnallisten sairaanhoitolaitosten järjestysmuodon perusteellista uudistusta.

6. SJUKHUSVÄSENDET.

Allmänt. Sjukhusväsendet i Finland kan indelas i fyra huvudgrupper enligt lagstiftnings- och förvaltningsgrund: lasaretten, sinnessjukhusen, tuberkulosanstalterna och inrättningarnas sjukhus. Universitetscentralsjukhusen och övriga centralsjukhus, distriktssjukhusen och de lokala sjukhusen är lasarett. De år 1972 uppkomna hälsovårdscentralernas sjukhus ingår i de allmänna sjukhusen, de är till huvuddelen före detta lokala sjukhus. De allmänna sjukhusen, sinnessjukhusen och tuberkulosanstalterna kallas egentliga sjukhus. En del av inrättningarnas sjukhus har godkänts till medicinalstyrelsens förteckning över inrättningarnas sjukhus.

Vid lasaretten vårdas alla sjukdomar, men till dem räknas även de skilda förlossningsanstalterna och epidemisjukhus. Lasaretten har indelats i medicinska specialavdelningar och de verkar sålunda under specialistledning, de små är odelade sjukhus, vilkas ledning står under allmänt praktiserande läkare. Av de sistnämnda har nästan alla 1972 eller därefter överförts till hälsovårdscentralernas sjukhus.

De statistiska tabellerna i kapitlet över sjukhusväsendet har författats så, att uppgifterna över hälsovårdscentralernas sjukplatser i allmänhet finns med för att kunna jämföras med tidigare år. Man har använt benämningen hälsovårdscentralens sjukhus i denna publikation, ehuru denna benämning inte finns i lagstiftningen.

Till lasaretten hör också ungefär femtio privata sjukhus, som kompletterar det av den allmänna sektorn upprätthållna sjukhusväsendet. De omfattar för sjukvård viktiga anstalter, såsom Reumastiftelsens sjukhus, Vaajasalo sanatorium, som vårdar epilepsipatienter, Invalidstiftelsens ortopediska sjukhus, Finlands Röda Kors' plastiksjukhus, Krigsinvalidernas Brödraförbunds Hjärnskadesjukhus och Institutets för arbetshygien sjukhus, vilka erhåller lagstiftat eller prövningsmässigt statsbidrag.

Vid sinnessjukhusen och tuberkulosanstalterna vårdas närmast sinnessjuka och insjuknade i tuberkulos. Centralsinnessjukhusen och centralsanatorierna är specialistläkarledda vårdinrättningar.

Följande ovannämnda gruppindelning redogörs för sjukhusens förvaltning och verksamhet noggrannare i punkterna 2 (hälsovårdscentralernas sjukplatser), 4 (tuberkulosanstalterna), 5 (sinnessjukhusen), 6.1 (lasaretten) och 6.2 inrättningarnas sjukhus).

Största delen av sjukhusvården anordnas genom kommunalförbund, vilka bildats av kommunerna. I detta syfte har landet indelats separat i centralsjukhus-, sinnessjukvårds- och tuberkulosdistrikt Folkhälsoarbetets regionala förvaltningsenhet är länet. Dessa distriktsindelningars olikhet från länsfördelningen försvårar bildandet av en regional helhetsbild. Som en följd av nämnda mångfaldiga distriktsindelning uppstår både administrativa och funktionella missförhållanden, vars skull en undersökning gjorts över möjligheten att grundligt förnya de kommunala sjukvårdsinrättningarnas organisationsform.

Vuonna 1972 säädetyllä lailla (laki kunnallisista yleissairaloista annetun lain muuttamisesta 550/72) asetettiin toisaalta lääkintöhallitukselle toisaalta keskussairaalapiirien kuntainliitoille velvollisuus laatia kunakin vuonna 5-vuotissuunnitelma sairaanhoidon järjestämiseksi. Suunnitelmat koskevat kunnallisia yleissairaaloita, tuberkuloosiparantoloita ja -toimistoja sekä mielisairaaloita ja mielenterveystoimistoja. Terveyskeskusten sairaaloita nämä suunnitelmat eivät koske. Lääkintöhallitus laatii suunnitelman valtakunnallisella tasolla ja keskussairaaloiden kuntainliitot piiritasolla. Ensimmäinen valtakunnallinen suunnitelma, joka käsitti ajanjakson 1974—78, vahvistettiin maaliskuussa 1973. Sen jälkeen suunnitelma on laadittu ja vahvistettu vuosittain, helmikuussa 1977 vahvistettiin suunnitelma vuosille 1978—82.

Oheisessa asetelmassa esitetään väestön sairaalankäyttö 1974 sairaalatyypeittäin iän ja sukupuolen mukaan. Yleissairaaloihin on luettu myös terveyskeskusten sairaalat.

Med lagen av år 1972 (lagen angående ändring av lagen om kommunala allmänna sjukhus 550/72) ställdes å ena sidan på medicinalstyrelsen, å andra sidan på centralsjukhusdistriktens kommunalförbund plikten att varje år utarbeta en femårsplan över organisering av sjukvården. Planerna gäller lasarett, tuberkulossanatorier och -byråer samt sinnessjukhus och mentalvårdsbyråer. Dessa planer gäller inte hälsovårdscentralernas sjukhus. Medicinalstyrelsen uppgör planen på riksnivå och centralsjukhusens kommunalförbund på distriktsnivå. Den första riksplanen, som omfattade perioden 1974—78, fastställdes i mars 1973. Därefter har planen utarbetats och fastställts årligen; i februari 1977 fastställdes planen för 1978—82.

I följande uppställning framställs befolkningens anlitande av sjukhus under 1974 sjukhustypsvis enligt ålder och kön.

Ikäluokittainen sairaalankäyttö sairaansijoina 1 000 henkeä kohti vuonna 1974 [1]) — Anlitande av sjukhus uttryckt i vårdplatser per 1 000 personer i olika åldersklasser 1974 [1]) — *Patient days of hospitals as bed equivalents per 1 000 persons by age class in 1974* [1])

Ikä Ålder *Age*	Yleissairaalat Lasarett *General hospitals*		Mielisairaalat Sinnessjukhus *Mental hospitals*		Tub.laitokset Tub.inrättningar *TB institutions*		Yhteensä Summa *Total*	
	M-M-*M*	N-Kv-*F*	M-M-*M*	N-Kv-*F*	M-M-*M*	N-Kv-*F*	M-M-*M*	N-Kv-*F*
0—14	2.07	1.65	0.09	0.04	0.01	0.00	2.16	1.69
15—24	1.20	3.13	1.40	0.95	0.10	0.10	2.71	4.18
25—44	2.16	3.91	3.84	2.55	0.37	0.22	6.38	6.70
45—65	6.45	5.22	6.37	4.61	1.70	0.59	14.52	10.42
65—	17.41	19.03	10.57	11.17	2.96	1.27	30.94	31.47
Yhteensä — Summa — *Total*	4.03	5.50	3.54	3.30	0.71	0.37	8.27	9.17

[1]) Kuormitus 100 %. — Belastning 100 %. — *Occupancy rate 100 %.*

Asetelmaa laadittaessa on potilaspäivät muutettu sairaansijoiksi ja laskettu sitten nämä sairaansijat kunkin ikäluokan 1 000 henkeä kohti. (Potilaspäivien määrä tarkoittaa sitä hoitopäivien määrää, joka saadaan kun hoitopäiviä laskettaessa tulo- ja lähtöpäivä katsotaan yhteensä yhdeksi päiväksi; tällaista laskutapaa käytetään yleensä kansainvälisissä vertailuissa. Maamme sairaalalaitoksessa on vuoteen 1977 asti käytetty hoitopäiviä, jolloin huomioon on otettu jokainen vuorokausi, minkä aikana potilas on ollut laitoksessa. Sairaalapäivät puolestaan tarkoittavat sitä hoitopäivien määrää, joka käytettävissä olevien sairaansijojen avulla voidaan teoriassa tuottaa. Sairaalapäivien määrä saadaan kertomalla sairaansijojen määrä vuorokausien määrällä.) Muutettaessa potilaspäiviä sairaansijoiksi asetettiin kuormitusprosentti 100:ksi. Asetelmasta puuttuvat sekä laitossairaalaluetteloon hyväksytyt että muut laitossairaalat, joiden osuus maan koko sairaansijamäärästä on noin 25 %.

Lähdeaineisto. Varsinaiset sairaalat ja laitossairaalaluetteloon hyväksytyt laitossairaalat ovat velvollisia lähettämään ns. sairaalan vuosi-ilmoitukset, joissa on tietoja otetuista ja poistuneista potilaista, hoitopäivistä, henkilöstöstä jne. Vuodesta 1977 alkaen terveyskeskusten sairaaloista vain erikoislääkärijohtoiset sairaalat lähettävät vuosi-ilmoituksen, muista terveyskeskusten sairaaloista saadaan tietoja terveyskeskusten toimintakertomuksesta.

Tämän julkaisun sairaaloita koskevat tiedot perustuvat mainittuihin vuosi-ilmoituksiin, sairaaloista pidettävään sairaalakortistoon, sairaaloiden toimintakertomuksiin ja sairaaloiden poistoilmoituksiin.

Vid utarbetandet av uppställningen har patientdagarna omvandlats till vårdplatser och sedan har dessa vårdplatser räknats per 1 000 personer i varje åldersklass. (Antalet patientdagar betyder det antal vårddagar, som erhålles då vid beräknandet av vårddagar både in- och utskrivningsdagen anses sammanlagt som en dag; sådant räknesätt används i allmänhet vid internationella jämförelser. I vårt lands sjukhusväsende har ända till 1977 använts **vårddagar**, varvid i beaktande har tagits varje dygn under vilket patienten varit i inrättningen. **Sjukhusdagarna** återigen avser det antal vårddagar, som kan produceras med hjälp av de förfogade vårdplatserna. Talet erhålls genom att multiplicera antalet vårdplatser med antalet dygn.) Vid förvandlandet av patientdagar till vårdplatser ställdes belastningsprocenten till 100. Från uppställningen fattas inrättningarnas sjukhus, vars andel i hela landets vårdplatsantal var cirka 25 %.

Källmaterial. De egentliga sjukhusen och de inrättningarnas sjukhus, vilka godkänts i förteckningen över inrättningarnas sjukhus, är förpliktade att insända s.k. sjukhusets årsrapporter, vilka omfattar uppgifter beträffande intagna och utskrivna patienter, vårddagar, personal osv.

Fr.o.m. 1977 sänder endast de specialistläkarledda sjukhusen av hälsovårdscentralernas sjukhus årsrapporterna; uppgifter över hälsovårdscentralernas övriga sjukhus får man från hälsovårdscentralens verksamhetsberättelse.

Uppgifterna över sjukhusen i denna publikation baserar sig på sagda årsrapporter, sjukhuskartoteket över sjukhusen, sjukhusens verksamhetsberättelser och sjukhusens utskrivningsanmälningar.

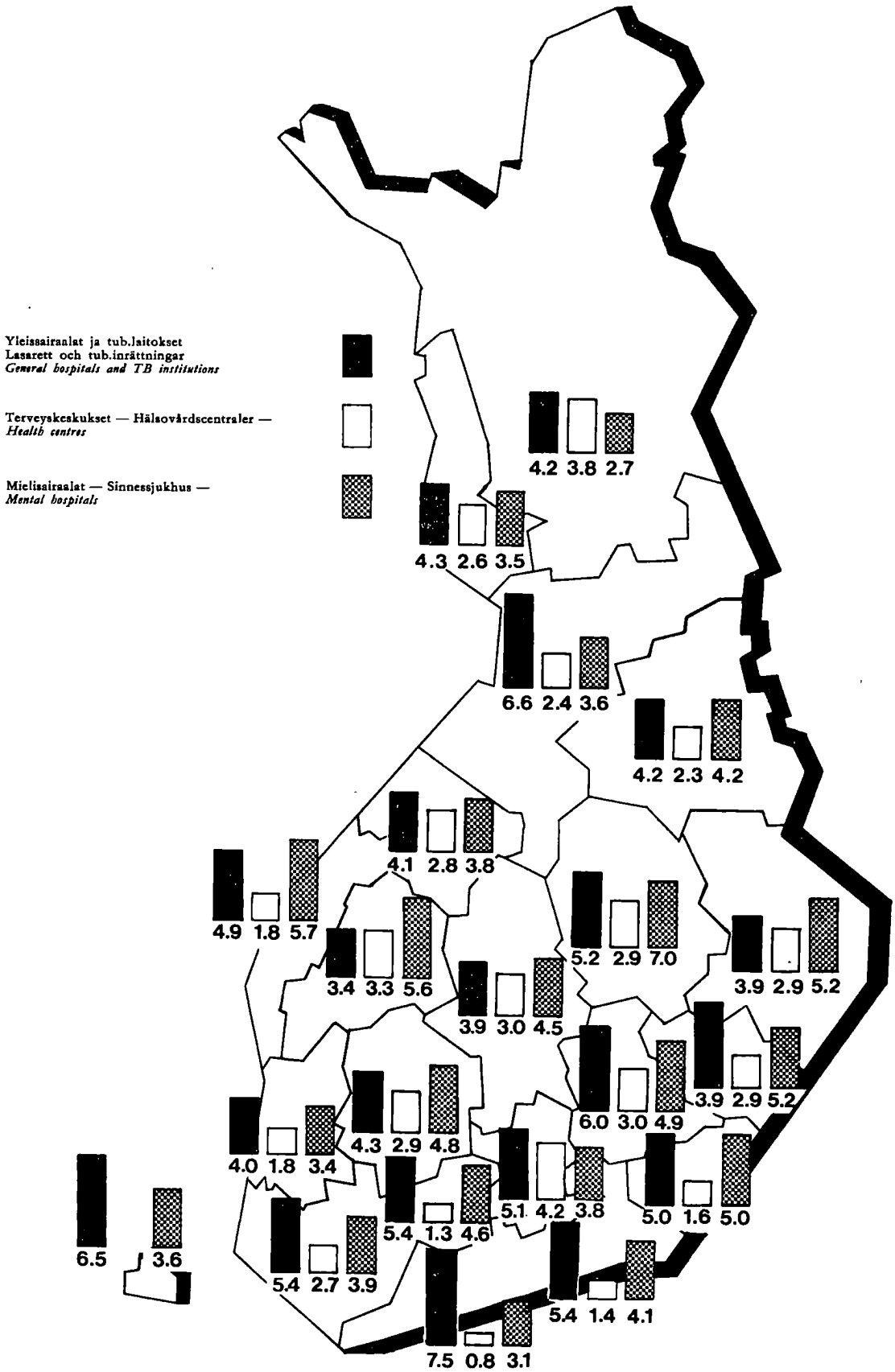

Kuvio 6.0.1 Sairaansijat 1 000 asukasta kohti keskussairaalapiireittäin vuoden 1976 lopussa
Fig. 6.0.1 Vårdplatser per 1 000 invånare centralsjukhusdistriktsvis i slutet av år 1976
Fig. 6.0.1 Hospital beds per 1 000 population by central hospital districts at the end of the year 1976

Lukumäärä vuoden lopussa 100 000 asukasta kohti, log.asteikko
Antal per 100 000 invånare vid årets slut, log.skala
Number per 100 000 population of the end of year, log.scale

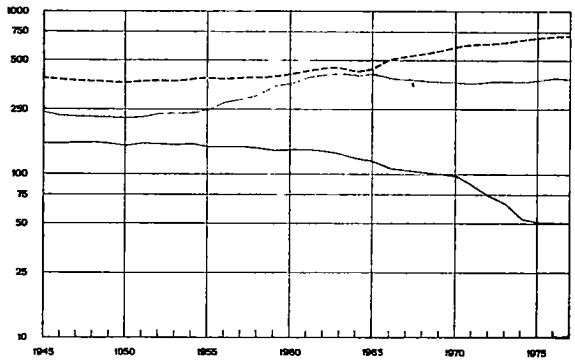

Vuosi — År — *Year*

Kuvio 6.0.2 Sairaaloiden sairaansijat hoitoaloittain vuosien 1945—77 lopussa
Fig. 6.0 2 Vårdplatser enligt vårdform vid sjukhusen i slutet av åren 1945—77
Fig. 6.0.2 Hospital beds by type of care at the end of the years 1945—77

— — — Yleissairaanhoito — Lasarettvård — *General hospital care*
..... Mielisairaanhoito — Sinnessjukvård — *Mental hospital care*
——— Tuberkuloosihoito — Tuberkulosvård — *Tuberculosis care*
(Kaikki tub.laitosten sairaansijat — Alla tb.inrättningarnas vårdplatser — *All beds of TB institutions)*

Lukumäärä keskiväkiluvun 1 000:tta kohti, log.asteikko
Antal per 1 000 av medelfolkmängden, log.skala
Number per 1 000 mean population, log.scale

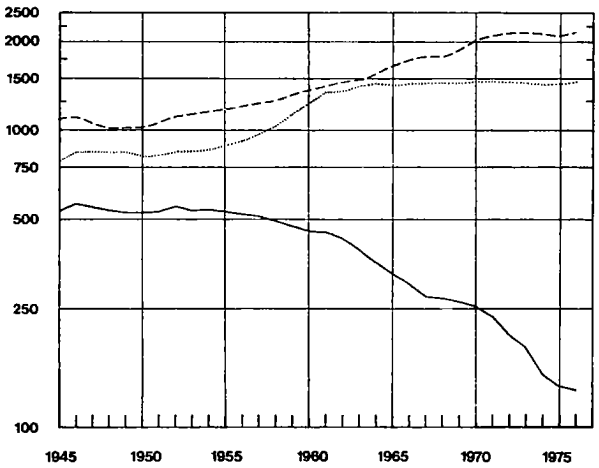

Vuosi — År — *Year*

Kuvio 6.0.3 Sairaaloiden hoitopäivät hoitoaloittain vuosina 1945—76
Fig. 6.0.3 Vårddagar enligt vårdform vid sjukhusen åren 1945—76
Fig. 6.0.3 Patient days by type of care in 1945—76

— — — Yleissairaanhoito — Lasarettvård — *General hospital care*
..... Mielisairaanhoito — Sinnessjukvård — *Mental hospital care*
——— Tuberkuloosihoito — Tuberkulosvård — *Tuberculosis care*
(Kaikki tub.laitosten hoitopäivät — Alla tb.inrättningarnas vårddagar — *All patient days of TB institutions)*

Lukumäärä keskiväkiluvun 100 000:tta kohti, log.asteikko
Antal per 100 000 av medelfolkmängden, log.skala
Number per 100 000 mean population, log.scale

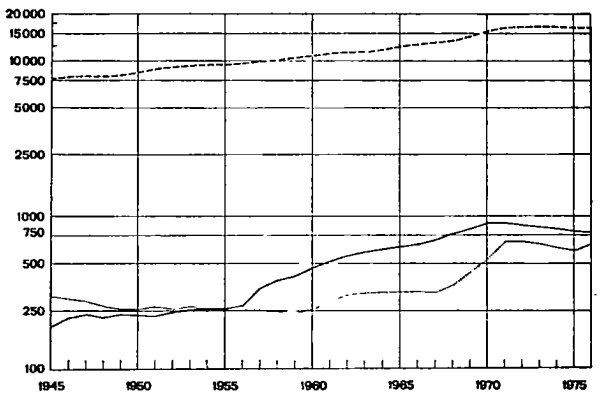

Vuosi — År — *Year*

Kuvio 6.0.4 Sairaaloihin otetut potilaat hoitoaloittain vuosina 1945—76
Fig. 6.0.4 Intagningar enligt vårdform vid sjukhusen åren 1945—76
Fig. 6.0.4 Admissions by type of care in 1945—76

— — — Yleissairaanhoito — Lasarettvård — *General hospital care*
——— Mielisairaanhoito — Sinnessjukvård — *Mental hospital care*
..... Tuberkoloosihoito — Tuberkulosvård — *Tuberculosis care*
(Kaikki tub.laitosten ottamat potilaat — Alla tb.inrättningarnas intagningar — *All admissions in TB institutions)*

Vuoden 1975 vuosi-ilmoitusaineiston käsittelyssä käytettiin ensimmäisen kerran tietokonetta. Vuonna 1976 valmistuivat uusitut vuosi-ilmoituslomakkeet, joiden mukaiset tiedot kerätään vuodelta 1977.

Keskusparantolat ovat vuodesta 1957 ja mielisairaalat vuodesta 1960 alkaen jatkuvasti lähettäneet lääkintöhallitukselle jokaisesta poistetusta potilaasta poistoilmoituksen. Myöhemmin poistoilmoitusta on muutettu, ja uusi poistoilmoitus otettiin käyttöön keskusparantoloissa ja muissa tuberkuloosilaitoksissa vuoden 1967 alussa ja mielisairaaloissa vuoden 1969 alussa. Yleissairaalat ja laitossairaalaluetteloon hyväksytyt laitossairaalat tulivat pysyvän poistoilmoitusjärjestelmän piiriin vuoden 1967 alusta lähtien. Terveyskeskusten sairaalat kuuluvat myös tämän järjestelmän piiriin.

Pääpiirteiltään eri tyyppisten sairaaloiden poistoilmoitukset ovat yhdenmukaisia, niistä ilmenee mm. potilaan ikä, ammatti, pää- ja sivudiagnoosit, päädiagnoosin kannalta oleellisin hoitotoimenpide, hoitoaika ja poistumistila.

Koska aineisto on erittäin suuri, sovelletaan tietojen käsittelyssä ATK-menetelmiä. Tällaisen aineiston avulla voidaan saada vastauksia hyvinkin erilaisiin kysymyksiin. Pääasiassa sitä on käytetty sairaaloiden mitoituksesta päätettäessä, selvitettäessä eri diagnoosiryhmien sairaalankäyttöä yms.

Sairaansijat. Varsinaisissa sairaaloissa: yleissairaaloissa (terveyskeskusten sairaansijat mukaan lukien), mielisairaaloissa ja tuberkuloosilaitoksissa oli 31. 12. 1976 yhteensä 55 853 sairaansijaa. Laitossairaalaluetteloon hyväksytyissä laitossairaaloissa oli sairaansijoja edellä mainittuna ajankohtana 9 516. Niissä laitossairaaloissa, mitä ei ollut hyväksytty laitossairaalaluetteloon, oli 31. 12. 1976 sairaansijoja yhteensä 7 049. Sairaansijojen määrä 1 000 asukasta kohti oli 1976 varsinaisissa sairaaloissa 11.8. Jos otetaan huomioon myös kaikki laitossairaalat, saadaan luvuksi 15.3. Vertailun vuoksi mainittakoon, että esim. Ruotsissa kyseinen suhdeluku oli 1974 selvästi suurempi: 16.8, mutta Norjassa taas pienempi: 13.7, Suomen luku oli samana vuonna 15.0.

Vid behandlandet av årsrapporterna 1975 användes dator för första gången. Under 1976 blev färdiga de förnyade årsrapportblanketterna, enligt vilka uppgifterna samlas för 1977.

Centralsanatorierna har sedan år 1957 och sinnessjukhusen sedan år 1960 kontinuerligt insänt till medicinalstyrelsen en utskrivningsrapport per varje utskriven patient. Senare ändrades utskrivningsrapporten och den nya rapporten togs i bruk i centralsanatorierna och övriga tuberkulosinrättningar från och med ingången av år 1967 och i sinnessjukhusen från och med ingången av år 1969. De allmänna sjukhusen och de i sjukhusförteckningen godkända sjukhusen kom inom kretsen av utskrivningsrapportsystemet från och med början av år 1967. Hälsovårdscentralernas sjukhus ingår även i detta system.

I huvuddrag är blanketterna emellertid enhetliga, av dem framgår bl.a. patientens ålder, yrke, huvud- och bidiagnoser, de väsentligaste vårdåtgärden med beaktande av huvuddiagnosen, vårdtiden och tillståndet vid utskrivningen.

Emedan materialet är mycket stort, tillämpades vid behandlingen av uppgifterna från första början, dvs. från och med år 1967, ADB-metoder. Med hjälp av sådant material kan man få svar på mycket olikartade frågor. I huvudsak har det använts vid besluten över sjukhusens måttsättning, vid utredandet av skilda diagnosgruppers sjukhusanvändning osv.

Vårdplatser. I de egentliga sjukhusen: lasaretten (inkl. hälsovårdscentralernas sjukplatser), sinnessjukhusen och tuberkulosinrättningarna, fanns den 31. 12. 1976 sammanlagt 55 853 vårdplatser. I medicinalstyrelsens sjukhusförteckning godkända inrättningarnas sjukhus fanns vid den ovannämnda tidpunkten 9 516 vårdplatser. I de inrättningarnas sjukhus, vilka icke godkänts i medicinalstyrelsens förteckning, fanns den 31. 12. 1976 sammanlagt 7 049 vårdplatser. Antalet vårdplatser per 1 000 invånare var i de egentliga sjukhusen år 1976 11.8. Om också alla inrättningarnas sjukhus medtages, är siffran 15.3. För jämförelsens skull må nämnas, att motsvarande proportionstal var i Sverige år 1974 betydligt större: 16.8 men i Norge mindre: 13.7 och i Finland 15.0 (1974).

Sairaansijojen vuotuiset kokonaismuutokset sairaaloissa vuosina 1921—76 [1]) — Vårdplatsernas årliga totalförändringar i sjukhusen under åren 1921—76 [1] — *Total yearly changes in number of beds at hospitals in 1921—76 [1])*

Vuosi År *Year*	Yleissairaalat Lasarett *General hospitals*	Niistä — Därav — *of which:* Terveyskeskukset — Hälsovårdscentralerna — *Health centres*	Mielisairaalat Sinnessjukhus *Mental hospitals*	Tub.laitokset Tbc.inrättningar *TB institutions*	Yhteensä Summa *Total*
1921—30 [2])	+ 175	.	+ 353	+189	+ 717
1931—38 [2])	+ 375	.	+ 301	+331	+1 007
1939—45 [2])	+ 414	.	— 6	+ 72	+ 480
1946—50 [2])	+ 56	.	+ 41	+ 42	+ 139
1951—55 [2])	+ 422	.	+ 297	+ 75	+ 794
1956—60 [2])	+ 323	.	+1 137	+ 13	+1 473
1961	+ 752	.	+1 500	— 76	+2 176
1962	+ 756	.	+ 727	—144	+1 339
1963	+ 567	.	+ 560	—127	+1 000
1964	+1 316	.	— 171	—347	+ 798
1965	+1 183	.	+ 472	—218	+1 437
1966	+ 870	.	+ 98	— 72	+ 896
1967	+ 818	.	+ 558	—509	+ 867
1968	+1 088	.	— 92	—164	+ 832
1969	+1 287	.	+ 171	— 92	+1 366
1970	+ 810	.	— 31	—253	+ 526
1971	+ 824	.	— 100	—488	+ 236
1972	+ 719	.	+ 40	—622	+ 137
1973	+ 952	+1 050	— 77	—225	+ 650
1974	+ 965	+ 502	— 68	—605	+ 292
1975	+ 896	+ 531	+ 144	— 92	+ 948
1976	+1 207	+3 499	+ 119	± 0	+1 326

*) Ennakkotieto. — Förhandsuppgift. — *Preliminary data.*
[1]) Ilman laitossairaaloita. — Exkl. inrättningarnas sjukhus. — *Excl. hospital of institutions.*
[2]) Keskimäärin vuodessa. — I medeltal under ett år. — *Yearly average.*

Taulussa 6.0.3 on katsaus maamme sairaaloiden sairaansijoista, otetuista potilaista ja hoitopäivistä vuosilta 1920—76 taulussa on myös eräitä ennakkotietoja vuodelta 1977.

Hoitopäivät. Varsinaisissa sairaaloissa käytettiin hoitopäiviä 1976 kaikkiaan 17 475 107, näistä terveyskeskuksissa 3 351 482. Niissä laitossairaaloissa, jotka on hyväksytty laitossairaalaluetteloon, kulutettiin hoitopäiviä vastaavasti 3 001 189 (taulu 6.0.3). Kuten edellä on mainittu hoitopäivien lukumäärää laskettaessa otetaan jokaisen potilaan osalta huomioon sekä tulo- että lähtöpäivä. Useissa maissa tulo- ja lähtöpäivä lasketaan yhdeksi päiväksi (potilaspäiväksi), mikä seikka on hoitopäivien, keskimääräisen hoitoajan ja myös kuormituksen kansainvälisissä vertailuissa otettava huomioon.

Keskimääräinen hoitoaika. Yleissairaaloiden, tuberkuloosilaitosten ja laitossairaalaluetteloon hyväksyttyjen laitossairaaloiden osalta keskimääräinen hoitoaika on laskettu jakamalla vuoden hoitopäivien lukumäärä otettujen ja poistettujen keskiarvolla (taulu 6.0.3).

Mielisairaaloissa hoitoaika on muihin sairaalatyyppeihin verrattuna usein sangen pitkä, ja siksi on keskimääräinen hoitoaika mielisairaaloiden osalta ilmoitettua poistettujen potilaiden hoitoajan keskiarvona.

Hoitoajat ovat alentuneet erityisesti mielisairaaloissa ja tuberkuloosisairaaloissa. Yleissairaaloiden osalta ei parinkymmenen viimeksi kuluneen vuoden aikana ole tapahtunut merkittäviä muutoksia.

Otetut potilaat. Varsinaisiin sairaaloihin otettiin 1976 potilaita 857 500 (näistä terveyskeskuksiin 149 306) ja laitossairaalaluetteloon hyväksyttyihin laitossairaaloihin 34 424. Vuonna 1976 oli varsinaisiin sairaaloihin ja laitossairaalaluetteloon hyväksyttyjen laitossairaaloihin otettujen potilaiden määrä 19 %

I tabell 6.0.3 finns en översikt av vårdplatserna i vårt lands sjukhus, intagna patienter och vårddagar år 1920—76; tabellen omfattar även vissa förhandsuppgifter för år 1977.

Vårddagar. På de egentliga sjukhusen anlitades år 1976 inalles 17 475 107 vårddagar, av dem 3 351 482 vid hälsovårdscentralerna. På de inrättningarnas sjukhus, vilka godkänts i medicinalstyrelsens förteckning över inrättningarnas sjukhus, anlitades respektive 3 001 189 vårddagar (se tabell 6.0.3). Såsom ovan nämnts beaktas vid beräknandet av antalet vårddagar för varje patients vidkommande både in- och utskrivningsdagen. I många länder inberäknas in- och utskrivningsdagen såsom en dag (patientdag), vilken omständighet bör beaktas vid internationella jämförelser beträffande vårddagar, medelvårdtid och också belastning.

Medelvårdtiden. I lasaretten, tuberkulosinrättningarna och de sjukvårdsinrättningar, vilka medicinalstyrelsen godkänt för upptagning i förteckningen över inrättningarnas sjukhus, har medelvårdtiden räknats genom att dividera antalet vårddagar under året med medeltalet av de in- och utskrivna patienterna (se tabell 6.0.3.).

Vårdtiden på sinnessjukhusen är ofta mycket lång i förhållande till de övriga sjukhustyperna, och därför har medelvårdtiden för deras del anmälts såsom medeltal för de utskrivna patienternas vårdtider.

Vårdtiderna har speciellt minskat på sinnessjukhusen och tuberkulossanatorierna. För lasarettens vidkommande har inga märkbara ändringar skett under de sistförlupna tjugotal år.

Intagna patienter. I de egentliga sjukhusen intogs år 1976 857 500 patienter, (av dem 149 306 i hälsovårdscentralerna). Siffran för de i förteckningen godkända inrättningarnas sjukhus var 34 424. År 1976 var antalet intagna patienter i de egentliga sjukhusen och i förteckningen godkända inrätt-

Sairaaloiden kuormitus (%) vuosina 1966—76 [1]) — Sjukhusens belastning (%) under åren 1970—76 [1]) — *Occupancy rate of hospitals in 1970—76 [1])*

Sairaalat Sjukhus *Hospitals*	Vuosi — År — *Year*						
	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976
Yleissairaalat — Lasarett — *General hospitals*	93.0	93.3	92.6	90.3	87.5	83.0	83.0
Valtion — Statens — *State hospitals*	97.2	97.0	93.0	80.0	72.3	67.2	65.0
Yliopistosairaalat [2]) — Universitetssjukhus [2]) — *University hospitals*	93.3	93.4	93.1	89.9	83.0	75.6	77.7
Keskussairalat — Centralsjukhus — *Central hospitals*	97.4	97.8	95.2	92.3	90.0	83.3	79.9
Aluesairaalat — Kretssjukhus — *Regional hospitals*	91.1	89.1	90.5	89.2	86.2	84.9	86.4
Paikallissairaalat — Lokalsjukhus — *Local hospitals*	93.8	95.1	93.1	92.3	90.1	85.3	81.8
Kunnalliset sairaalat ilman kunnallisista yleissairaaloista annetun lain mukaista asemaa — Kommunala sjukhus utanför lagen om kommunala allmänna sjukhus — *Communal hospitals outside law on communal general hospitals*	85.3	86.8	[3]) 83.0	[3]) 77.5	[3]) 85.4	[3]) 82.4	[3]) 82.7
Terveyskeskusten sairaalat — Hälsovårdscentralernas sjukhus — *Hospitals of health centres*	.	.	94.5	91.3	91.1	89.6	89.2
Yksityiset — Privata — *Private hospitals*	83.2	83.3	85.3	85.2	84.3	80.8	80.6
Mielisairaalat — Sinnessjukhus — *Mental hospitals*	95.0	95.2	95.6	95.4	95.2	93.1	91.7
Valtion — Statens — *State hospital*	98.3	97.1	96.2	91.5	91.7	99.4	95.8
A-mielisairaalat — A-sinnessjukhus — *Mental hospitals, type A*	92.5	94.6	93.9	93.6	93.3	89.7	87.3
Helsingin yliopistollisen keskussairaalan psykiatrian klinikka (Lapinlahden sairaala) — Helsingfors universitetscentralsjukhus psykiatriska klinik (Lappviks sjukhus) — *Psychiatric clinic of University central hospital of Helsinki (Lapinlahti Hospital)*	78.0	67.2	71.1	82.0	82.2	75.4	77.3
Turun psykiatrian klinikka — Åbo psykiatriska klinik — *Psychiatric clinic in Turku*	88.2	87.8	87.7	85.2	78.2	88.3	92.4
B-mielisairaalat — B-sinnessjukhus — *Mental hospitals, type B*	98.1	96.4	98.1	98.1	98.0	96.8	97.3
Tuberkuloosilaitokset — Tuberkulosinrättningar — *Tuberculosis institutions*	77.9	77.2	78.6	79.1	74.6	73.9	73.2
Keskusparantolat — Centralsanatorier — *Central sanatoria*	77.7	76.9	78.2	78.7	74.0	72.8	72.6
Muut tuberkuloosilaitokset — Övriga tuberkulosinrättningar — *Other tuberculosis institutions*	85.8	89.2	89.6	89.4	86.4	86.1	84.9

[1]) Ilman laitossairaaloita. — Exkl. inrättningarnas sjukhus. — *Excl. hospitals of institutions.*
[2]) Vuodesta 1973 kuuluu Tampereen keskussairaala tähän ryhmään. — Inkl. Tammerfors centralsjukhus från år 1973.
[3]) Lastenlinnan sairaala, Hki. — Barnets Borg, Hfors.

maan koko väestöstä. On kuitenkin muistettava, että sama henkilö voidaan ottaa potilaaksi vuoden aikana montakin kertaa, joten sairaaloihin otettujen henkilöiden määrä on jonkin verran pienempi kuin otettujen potilaiden määrä.

Kuormitus. Kuormitusta kuvaava prosenttiluku ilmaisee, miten paljon sairaansijoista on keskimäärin ollut käytössä. Prosenttiluku voi nousta yli 100:n, mikä johtuu osittain käytetystä hoitopäivän määritelmästä ja erityisesti siitä, että potilaita on jouduttu ottamaan ns. ylipaikoille eli paikoille, jotka eivät ole virallisia, lääkintöhallituksen vahvistamia. Jos sairaala tai sen osasto on ollut jonkin aikaa suljettuna korjaustöiden takia on tästä aiheutuva sairaansijojen vähennys otettu laskelmissa huomioon.

Vaikka yleis- ja mielisairaaloiden sairaansijojen määrät ovat melkein joka vuosi nousseet, on näiden sairaaloiden kuormitus pysynyt tasaisesti korkeana. Tuberkuloosilaitosten sairaansijamäärän jatkuvasta vähentämisestä huolimatta on kuormitus ollut huomattavasti alhaisempi kuin yleis- ja mielisairaaloiden. Mikäli parantoloissa ei hoidettaisi muita sairauksia jäisi kuormitus perin alhaiseksi.

Henkilöstö. Viimeisin vuosi, jolta on tietoja sairaaloiden koko henkilöstöstä, on vuosi 1974. Vuosien 1975 ja 1976 vuosi-ilmoituksia ei käsitelty avoimien tai epäpätevillä täytettyjen virkojen vaan ainoastaan virkojen osalta, joten henkilöiden määristä ei saada tietoja. Taulua 6.0.4 ei siten enää laadita — ainakaan toistaiseksi.

Varsinaisissa sairaaloissa työskentelevän henkilöstön määrä oli vuoden 1974 lopussa 57 855. Kun tähän lisätään laitossairaaloiksi hyväksyttyjen sairaaloiden henkilöstö: 6 201, saadaan yhteismääräksi 64 056 (taulu 6.0.4). Taulua 6.0.4 laadittaessa on virkojen määrästä vähennetty avoimiksi tai epäpätevällä täytetyiksi ilmoitetut virat. Sairaaloissa vuoden lopussa työskennelleen henkilöstön määrä oli todellisuudessa hieman suurempi kuin taulussa 6.0.4 esitetään, epäpätevän henkilöstön tarkkaa määrää ei kuitenkaan tiedetä.

Taulusta näkyy, että henkilöstöryhmien suhteellinen määrä vaihtelee melkoisesti eri sairaalatyypeissä. Yleissairaaloissa ja erityisesti yliopistosairaaloissa määrät ovat selvästi suurempia kuin muissa sairaaloissa.

Edellä mainitut henkilöstön lukumäärää koskevat tiedot perustuvat sairaaloiden vuosi-ilmoituksiin. Näiden ilmoitusten sisältämät tiedot poikkeavat jonkin verran terveydenhuoltohenkilöstön rekisteriin ammetuista tiedoista (rekisterin toimintaperiaatteesta lähemmin luvussa 9).

Koska taulusta 6.0.4 käy ilmi henkilöstön määrä, mutta ei virkojen määrää eikä vajausprosenttia, käsitellään seuraavassa lyhyesti myös tätä seikkaa. (Viralla tarkoitetaan tässä sekä julkis- että yksityisoikeudellisia virkoja ja toimia.)

Seuraava asetelma tarjoaa katsauksen sairaalalaitoksemme lääkärinviroista ja täyttämättä olevien virkojen määrästä 1967—76. Vuosilta 1975—76 ei kuitenkaan ole tietoja avoimien ja epäpätevällä täytettyjen virkojen määrästä.

Kokopäiväviroissa toimivia sairaalalääkäreitä oli vuoden 1974 lopussa 2 874, mikä oli 46.2 % maassa asuvista lääkäreistä. Vuoden 1970 luvut olivat 2 545 ja 53.0 %. Luvuista nähdään, että kokopäivävirkaisten sairaalalääkäreiden suhteellinen määrä on supistumassa. Tässä kehityksessä kuvastuu terveydenhuoltopolitiikan painopisteen siirtäminen sairaalahoidosta avosairaanhoitoon.

Oheisissa yhdistelmissä on tietoja vuosilta 1962—1976 lääkärinvirkojen määrästä 100 sairaansija kohti. Niistä voi nähdä, että yleissairaaloiden luvut ovat pysyneet lähes muuttumattomina, mutta vähäistä nousua on havaittavissa mielisairaaloissa

ningarnas sjukhus 19 % av hela landets befolkning. Det bör dock erinras, att samma person kan under året intagas som patient flera gånger, så att antalet intagna personer är något mindre än antalet intagna patienter.

Belastning. Procenttalet, som uttrycker belastningen, ådagalägger, hur många av vårdplatserna i medeltal varit i bruk. Procenttalet kan stiga över 100 beroende delvis på den använda definitionen av vårddag och speciellt fördenskull, att man varit tvungen att intaga patienter på s.k. extra platser eller platser, vilka inte är officiella, dvs. fastställda av medicinalstyrelsen. Om ett sjukhus eller dess avdelning varit någon tid sluten för reparationernas skull, har därav förorsakade minskning i antalet bäddplatser beaktats i kalkylerna.

Fastän lasarettens och sinnessjukhusens antal vårdplatser har stigit nästan varje år, har dessa sjukhus' belastning hållit sig jämnhög. Obeaktat tuberkulosanläggningarnas vårdplatsantal kontinuerliga förminskning har belastningen varit avsevärt lägre än lasarettens och sinnessjukhusens. Om på sanatorierna inte skulle skötas övriga sjukdomar, skulle belastningen bli mycket låg.

Personal. Det sista året, över vilket det finns uppgifter över sjukhusens hela personal, är 1974. Årsanmälningarna över 1975 och 1976 behandlades inte för vakanta tjänsters eller med inkompetenta fyllda tjänsters, utan endast för tjänsternas vidkommande, så att man inte kan få uppgifter om antalet personer. Tabell 6.0.4 utarbetas sålunda inte mera — åtminstone tills vidare.

Antalet personal i de egentliga sjukhusen var vid slutet av 1974 57 855. Då man adderar personalen vid de godkända inrättningarnas sjukhus 6 201 får man som summa 64 056 (tabell 6.0.4). Vid författandet av tabell 6.0.4 har man subtraherat från summan av tjänsterna vakanta tjänster och de tjänster man anmält såsom fyllda med inkompetenta. Antalet sjukhuspersonal vid årsslutet var i verkligheten litet större än vad framställs i tabell 6.0.4. Man vet dock inte det noggranna antalet inkompetenta personal.

Från tabellen framgår även att den proportionerliga mängden personal varierar avsevärt i olika sjukhustyper. På lasaretten och speciellt på universitetscentralsjukhusen är mängderna tydligt större än på övriga sjukhus.

Ovan nämnda uppgifter beträffande mängden personal baserar sig på sjukhusens årsrapporter. Uppgifterna i dessa rapporter avviker något från de uppgifter, vilka anmäles till hälsovårdspersonalens centralkartotek (beträffande registrets verksamhet se närmare kapitel 9.

Emedan ur tabell 6.0.4 framgår mängden personal, men ej antalet tjänster eller underskottsprocenten, behandlas i det följande kort även denna sak. (Med tjänst avses här både offentligt- och privaträttsliga tjänster och befattningar.)

Följande uppställning erbjuder en översikt av läkartjänsterna vid vårt sjukhusväsende och de vakanta tjänsterna 1967—76. För 1975—76 finns det emellertid inte uppgifter om antalet vakanta tjänster och tjänster fyllda med inkompetenta.

Antalet sjukhusläkare i heltidstjänst var vid slutet av 1974 2 878, dvs. 46.2 % av i landet boende läkare. Årets 1970 antal var 2 545 och 53.0 %. Av siffrorna ser man, att det proportionella antalet sjukhusläkare i heltidstjänst håller på att minska. I denna utveckling återspeglas överföringen av hälsovårdspolitikens tyngdpunkt från sjukhusvård till öppen sjukvård.

I följande uppställningar finns information över antalet läkartjänster 1962—1976 per 100 vårdplatser. På basen av dem kan dras den slutsatsen att förhållandena med tanke på lasaretten har förblivit nästan oförändrade, men ringa ökning kan

Sairaalalääkärien virat vuosien 1967—76 lopussa — Sjukhusläkartjänster i slutet av åren 1967—76 — *Posts of hospital physicians at the end of 1967—76*

	Kokopäivävirat Heltidsanställda *Full-time posts*	Avoinna Obesatta *Vacant*	%	Osapäivävirat Deltidsanställda *Part-time posts*	Avoinna Obesatta *Vacant*	%	Yhteensä Summa *Total*	Avoinna Obesatta *Vacant*	%
Yleissairaalat — Lasarett — *General hospitals:*									
1967	2 157	373	17.3	335	13	3.9	2 492	386	15.5
1968	2 346	365	15.6	367	25	6.8	2 713	390	14.4
1969	2 485	468	18.8	363	11	3.0	2 848	479	16.8
1970	2 524	398	15.8	401	7	1.7	2 925	405	13.8
1971	2 652	456	17.2	405	11	2.7	3 057	467	15.3
1972 [1])	2 694	495	18.4	230	3	1.3	2 924	498	17.0
1973 [1])	2 892	613	21.2	197	7	3.6	3 089	620	20.1
1974 [1])	3 024	576	19.0	207	1	0.5	3 231	577	17.9
1975 [1])	3 134	..	..	235	..	..	3 369	..	..
1976 [1])	3 077	..	..	172	..	..	3 249	..	..
Mielisairaalat — Sinnessjukhus — *Mental hospitals:*									
1967	304	66	21.7	34	2	5.9	338	68	20.1
1968	316	64	20.3	30	2	6.7	346	66	19.1
1969	317	76	24.0	35	1	2.9	352	77	21.9
1970	315	80	25.4	39	1	2.6	354	81	22.9
1971	332	93	28.0	41	—	—	373	93	24.9
1972	339	73	21.5	53	1	1.9	392	74	18.9
1973	357	97	27.2	53	2	3.8	410	99	24.1
1974	370	119	32.2	43	1	2.3	413	120	29.1
1975	375	..	..	43	..	..	418	..	..
1976	384	..	..	46	..	..	430	..	..
Tuberkuloosilaitokset — Tuberkulosinrättningar — *Tuberculosis institutions:*									
1967	112	25	22.3	39	—	—	151	25	16.6
1968	116	28	24.1	47	—	—	163	28	17.2
1969	122	25	20.5	42	—	—	164	25	15.2
1970	130	28	21.5	40	—	—	170	6	10.5
1971	133	19	14.3	45	—	—	178	19	10.7
1972	117	21	17.9	43	—	—	160	21	13.1
1973	113	24	21.2	39	—	—	152	24	15.8
1974	109	18	16.5	37	—	—	146	18	12.3
1975	114	..	..	31	..	..	145	..	..
1976	117	..	..	29	..	..	146	..	..
Laitossairaalat — Inrättningarnas sjukhus — *Hospitals of institutions:*									
1967	88	7	8.0	24	—	—	112	7	6.3
1968	86	4	4.7	36	—	—	122	4	3.3
1969	87	7	8.0	37	1	2.7	124	8	6.5
1970	91	9	9.9	33	—	—	124	9	7.3
1971	97	8	8.2	37	—	—	134	8	6.0
1972	96	10	10.4	39	—	—	135	10	7.4
1973	98	16	16.3	39	—	—	137	16	11.7
1974	101	17	16.8	43	—	—	144	17	11.8
1975	101	..	..	38	..	..	139	..	..
1976	101	..	..	40	..	..	141	..	..
Yhteensä — Summa — *Total*									
1967	2 661	471	17.7	432	15	3.5	3 093	486	15.7
1968	2 864	461	16.1	480	27	5.6	3 344	488	14.6
1969	3 011	576	19.1	477	13	2.7	3 488	589	16.9
1970	3 060	515	16.8	513	8	1.6	3 573	523	14.6
1971	3 214	576	17.9	528	11	2.1	3 742	587	15.7
1972 [1])	3 246	599	18.5	365	4	1.1	3 611	603	16.7
1973 [1])	3 460	750	21.7	328	9	2.7	3 788	759	20.0
1974 [1])	3 604	730	20.3	330	2	0.6	3 934	732	18.6
1975 [1])	3 724	..	..	347	..	..	4 071	..	..
1976 [1])	3 679	..	..	287	..	..	3 966	..	..

[1]) Ilman terveyskeskusten sairaaloita. — Exkl. hälsovårdscentralernas sjukhus. — *Excl. hospitals of health centres.*

ja selvää nousua tuberkuloosiparantoloissa. Viimeksi mainittu onkin luonnollista hoitoaikojen lyhentyessä ja muiden kuin tubipotilaiden osuuden kasvaessa.

konstateras hos sinnessjukhusen och en klar ökning hos tuberkulossanatorierna. Den sistnämnda ökningen är naturlig, då vårdtiderna blir kortare och andelen av andra patienter växer.

Sairaalalääkärien virat 100 sairaansijaa kohti vuosien 1962—76 lopussa — Sjukhusläkartjänster per 100 vårdplatser i slutet av åren 1962—76 — *Posts of hospital physician per 100 beds at the end of 1962—76*

Vuosi År *Year*	Yliopist. keskussair. Univ. centralsj. *University cent. hosp.*	Keskussair. Centralsj. *Cent. hosp.*	Muut yleiss. Övr. lasarett *Other gen. hosp.*	Tub.lait. Tub.inrättn. *TB instit.*	Mielisair. Sinnessj. *Mental hosp.*	Laitossair. Inrättn. sj.h. *Hosp. of institutions*	Yhteensä Summa *Total*
1962	17.1	9.2	8.1	2.3	1.3	2.4	4.8
1963	19.4	10.4	7.0	2.1	1.3	2.5	4.7
1964	16.1	10.2	7.0	2.4	1.4	2.5	4.7
1965	20.0	9.9	7.2	2.4	1.5	2.5	5.1
1966	20.3	10.7	7.4	2.5	1.6	2.3	5.5
1967	18.4	11.3	7.8	3.1	1.7	2.1	5.6
1968	19.0	11.6	8.1	3.4	1.8	2.2	6.0
1969	19.3	11.8	7.9	3.5	1.8	2.0	6.0
1970	19.4	12.0	7.8	3.8	1.8	1.6	6.0
1971	19.6	12.3	8.0	4.3	1.9	1.7	6.2
1972 [1])	18.4	12.5	9.0	4.8	2.0	1.7	6.5
1973 [1])	19.2	13.2	8.6	4.9	2.1	1.8	6.8
1974 [1])	19.4 [2])	13.5	8.7	5.8	2.1	1.8	7.1
1975 [1])	20.1 [2])	13.4	9.1	6.0	2.1	1.7	7.3
1976 [1])	19.8 [2])	12.9	10.4	6.1	2.2	1.5	7.2

[1]) Ilman terveyskeskusten sairaaloita. — Exkl. hälsovårdscentralernas sjukhus. — *Excl. hospitals of health centres.*
[2]) Myös Tampereen keskussairaala. — Inkl. Tammerfors centralsjukhus. — *Incl. Tampere central hospital.*

Sairaalalääkärien täytetyt virat 100 sairaansijaa kohti vuosina 1962—74 lopussa — Besatta sjukhusläkartjänster per 100 vårdplatser i slutet av åren 1962—74 — *Filled posts of hospital physicians per 100 beds at the end of 1962—74*

Vuosi År *Year*	Yliopist. keskussair. Univ. centralsj. *University cent. hosp.*	Keskussair. Centralsj. *Cent. hosp.*	Muut yleiss. Övr. lasarett *Other gen. hosp.*	Tub. lait. Tub.inrättn. *TB instit.*	Mielisair. Sinnessj. *Mental hosp.*	Laitossair. Inrättn. sj.h. *Hosp. of institutions*	Yhteensä Summa *Total*
1962	16.9	7.6	7.6	2.2	1.2	2.3	4.5
1963	18.9	7.9	6.4	1.9	1.2	2.3	4.3
1964	15.5	7.8	6.2	2.2	1.3	2.5	4.2
1965	17.9	8.0	6.4	2.1	1.3	2.4	4.5
1966	18.5	7.4	6.6	2.0	1.4	2.2	4.6
1967	16.8	8.4	6.7	2.6	1.3	2.0	4.8
1968	17.7	8.4	7.1	2.8	1.4	2.1	5.1
1969	17.1	8.0	7.0	3.0	1.4	1.8	5.0
1970	18.7	8.5	6.9	3.2	1.4	1.5	5.1
1971	18.3	8.5	7.1	4.0	1.4	1.6	5.2
1972 [1])	16.4	8.8	7.8	4.2	1.6	1.6	5.4
1973 [1])	16.1 [2])	8.5	7.1	4.1	1.6	1.5	5.5
1974 [1])	17.8 [2])	8.7	7.3	5.1	1.5	1.6	5.8

[1]) Ilman terveyskeskusten sairaaloita. — Exkl. hälsovårdscentralernas sjukhus. — *Excl. hospitals of health centres.*
[2]) Myös Tampereen keskussairaala. — Inkl. Tammerfors centralsjukhus. — *Incl. Tampere central hospital.*

Varsinaisissa sairaaloissa oli vuoden 1974 päättyessä 14 246 eriasteista sairaanhoitajan virkaa, joissa oli avoinna tai epäpätevällä täytettyjä 1 315 eli 9.2 %. Laitossairaalaluetteloon hyväksytyissä laitossairaaloissa oli 867 virkaa, ja näistä oli avoinna 34 eli 3.9 %. Virkojen yhteismääräksi tulee siten 15 113 ja avoimien virkojen 1 349 ja vajausprosentiksi 8.9.

På de egentliga sjukhusen fanns vid årsslutet 1974 sammanlagt 14 245 sjukskötartjänster av olika grader, av vilka antalet öppna var 1 315 dvs. 9.2 %. På i förteckningen godkända inrättningarnas sjukhus fanns 867 tjänster, av vilka antalet öppna var 34 dvs. 3.9 %. Tjänsternas totalantal blir således 15 112 och de öppna tjänsterna 1 349 samt underskottsprocenten 8.9.

Avoimet sairaanhoitajien virat sairaalaryhmittäin vuosina 1955—74 lopussa [1]) — De obesatta sjukskötartjänsterna enligt sjukhusgruppen i slutet av åren 1955—74 [1]) — *Vacancies of nurses by type of hospital at the end of the years 1955—74 [1])*

Vuosi *År* *Year*	Yleissairaalat Lasarett *General hospitals*		Mielisairaalat Sinnessjukhus *Mental hospitals*		Tuberkuloosilaitokset Tuberkulosinrättningar *Tuberkulosis institutions*	
	Avoimet virat Obesatta tjänster *Vacancies*	%	Avoimet virat Obesatta tjänster *Vacancies*	%	Avoimet virat Obesatta tjänster *Vacancies*	%
1955	469	14.9	131	28.0	97	24.2
1956	451	11.2	140	26.7	98	24.5
1957	284	6.8	112	20.5	78	17.6
1958	182	4.2	110	17.1	61	13.7
1959	178	3.8	137	18.3	67	15.0
1960	250	4.9	120	14.3	45	9.4
1961	303	5.7	180	19.0	83	16.4
1962	389	7.0	217	20.7	89	16.3
1963	407	6.6	181	15.9	105	20.1
1964	389	5.9	171	14.7	79	15.5
1965	253	3.7	130	10.5	68	13.7
1966	202	2.8	90	6.8	59	11.3
1967	153	2.0	62	4.4	58	10.6
1968	154	1.9	61	4.0	25	4.6
1969	89	1.0	37	2.3	31	5.2
1970	66	0.7	19	1.2	25	4.1
1971	64	0.7	31	1.8	14	2.2
1972	103	1.1	47	2.6	17	2.8
1973	372	3.8	120	6.4	34	5.7
1974	870	8.4	211	10.8	82	14.9

[1]) Ilman terveyskeskusten sairaaloita. — Exkl. hälsovårdscentralernas sjukhus. — *Excl. hospitals of health centres.*

Sairaaloiden muun hoitohenkilöstön viroista oli 1974 eniten avoinna lääkintävoimistelijoiden virkoja (31.0 %) ja laboratoriohoitajien virkoja (19.2 %). Talous- ja toimistohenkilöstön vajausprosentit olivat 1—7 %:n luokkaa.

Poliklinikkakäynnit. Sairaaloiden vuosi-ilmoituksissa on tietoja myös poliklinikkakäynneistä, ja seuraavaan asetelmaan on kerätty tiedot vuosilta 1973—76.

Av de övriga tjänsterna vid sjukhusen var 1974 mest vakanta medikalgymnasttjänster (31.0 %) och laboratorieskötartjänster (19.2 %). Underskottsprocenterna av ekonomi- och hushållspersonalen hörde till klassen 1—7 %.

Poliklinikbesök. I sjukhusens årsrapporter finns uppgifter också om poliklinikbesöken, och i följande uppställning har man samlat data från 1973—76.

Poliklinikkakäynnit sairaaloissa vuosina 1973—76 — Poliklinikbesök vid sjukhus åren 1973—76 — *Visits in out-patient departments of hospitals in 1973—76*

	1973	1974	1975	1976
Yleissairaalat — Lasarett — *General hospitals* [1])	2 718 452	2 794 378	2 826 012	2 683 381
Mielisairaalat — Sinnessjukhus — *Mental hospitals*	50 024	48 752	49 164	52 534
Tuberkuloosilaitokset — Tuberkulosinrättningar — *Tuberculosis institutions*	—	1 692	4 094	4 259
Laitossairaalat — Inrättningarnas sjukhus — *Hospitals of institutions*	68 400	69 063	67 463	100 084
Yhteensä — Summa — *Total*	2 836 876	2 913 885	2 946 733	2 840 258

[1]) Ilman terveyskeskusten sairaaloita. — Exkl. hälsovårdscentralernas sjukhus. — *Excl. hospitals of health centres.*

Edellä olevat luvut tarkoittavat ns. varsinaisia poliklinikkakäyntejä, niistä ovat poissa esim. sairaalan vuodeosastoille siirrettävien potilaiden ja sairaalassa jo olevien potilaiden käynnit poliklinikalla samoin kuin ne käynnit, joista potilas maksaa suoraan lääkärille eikä sairaalalle sekä käynnit sairaanhoitajan luona ruisketta, siteenvaihtoa tms. varten. Muita kuin varsinaisia poliklinikkakäyntejä oli esim. 1971 yht. 899 313 ja 1976 yht. 744 005.

Paikallissairaaloita on jatkuvasti muutettu terveyskeskusten sairaaloiksi, 1976 muutettiin terveyskeskusten sairaaloiksi myös 8 erikoislääkärijohtoista paikallissairaalaa. Viimeksi mainituissa oli 1976 varsinaisten poliklinikkakäyntien määrä 116 895.

Avosairaanhoitoa käsitellään myös tämän julkaisun luvussa 2 (terveyskeskukset, työterveyshuolto, yksityislääkärikäynnit), luvussa 4 (tuberkuloositoimistot) ja luvussa 5 (mielenterveystoimistot).

Ovannämnda siffror avser s.k. egentliga poliklinikbesök; från dem fattas t.ex. besöken av patienter, som överförs till sjukhusets bäddavdelningar, och besöken av de patienter, som redan intagits på sjukhus, samt de besök, vilka patienten betalar direkt till läkare, inte till sjukhus, samt besöken hos sjukskötare för injektion, för byte av förband osv. Antalet andra än poliklinikbesök var t.ex. 1971 sammanlagt 899 313 och 1976 sammanlagt 744 005.

Lokalsjukhus har kontinuerligt överförts till hälsovårdscentralernas sjukhus. År 1976 byttes åtta specialistläkarledda lokalsjukhus om till hälsovårdscentralernas sjukhus. Antalet poliklinikbesök vid de sistnämnda var 116 895.

Den öppna sjukvården behandlas även i denna publikations kapitel 2 (hälsovårdscentraler, arbetshälsovård, privatläkarbesök), kapitel 4 (tuberkulosbyråer) och kapitel 5 (mentalvårdsbyråer).

Röntgentutkimukset. Sairaaloiden vuosi-ilmoituksissa on myös röntgentutkimusten määristä tietoja, joista esitetään yhteenveto oheisessa asetelmassa. Luvuissa ovat mukana sekä avo- että sairaalahoidon tutkimukset.

Röntgenundersökningar. I sjukhusens årsrapporter finns det uppgifter också om antalet röntgenundersökningar, av vilka i det följande framställs ett sammandrag. I talen finns med undersökningarna både inom den öppna vården och sjukhusvården.

Sairaaloiden röntgentutkimukset vuosina 1973—76 — Sjukhusens röntgenundersökningar åren 1973—76 — *X-ray examinations in hospitals in 1973—76*

	1973	1974	1975	1976
Yleissairaalat — Lasarett — *General hospitals* [1])	2 163 978	2 200 618	2 123 742	1 949 035
Mielisairaalat — Sinnessjukhus — *Mental hospitals*	55 511	49 707	40 105	38 312
Tuberkuloosilaitokset — Tuberkulosinrättningar — *Tuberculosis institutions*	147 258	131 085	134 539	137 567
Laitossairaalat — Inrättningarnas sjukhus — *Hospitals of institutions*	54 072	51 776	49 485	60 059
Yhteensä — Summa — *Total*	2 420 819	2 433 186	2 347 871	2 184 943

[1]) Ilman terveyskeskusten sairaaloita. — Exkl. hälsovårdscentralernas sjukhus. — *Excl. hospitals of health centres.*

Niissä erikoislääkärijohtoisissa paikallissairaaloissa, jotka 1976 muutettiin terveyskeskusten sairaansijoiksi, oli 1976 röntgentutkimusten määrä 111 186.

Röntgentutkimuksista on tietoja myös luvussa 2 (terveyskeskukset, työterveyshuolto, yksityiset röntgenlaitokset) ja luvussa 4 (tuberkuloositoimistot).

Vid de specialistläkarledda lokalsjukhus, vilka 1976 ändrades till hälsovårdscentralernas sjukhus, var antalet röntgenundersökningar 1976 111 186.

Beträffande röntgenundersökningar finns det uppgifter också i kapitel 2 (hälsovårdscentraler, arbetshälsovård, privata röntgenanstalter) och 4 (tuberkulosbyråer).

6.1 Yleissairaalat

Yleissairauksia potevien sairaalahoidon järjestämiseksi maa on jaettu 1965 säädetyn ja vuoden 1967 alussa voimaan astuneen lain (Laki kunnallisista yleissairaaloista) nojalla 20 keskussairaalapiiriin. Ahvenanmaan maakunta muodostaa oman keskussairaalapiirinsä, joten keskussairaalapiirien kokonaismäärä on 21.

Keskussairaalapiirin kunnat, jotka määrää valtioneuvosto, muodostavat keskussairaalan kuntainliiton. Tämä puolestaan omistaa keskussairaalan ja huolehtii sen toiminnasta. Keskussairaalassa tulee olla osastoja vähintään neljää yleisen sairaanhoidon lääketieteellistä erikoisalaa varten ja mahdollisuus tartuntatautisten hoitamiseen sekä poliklinikka.

Yliopistolliset keskussairaalat eli yliopistosairaalat, joista on säädetty erikseen, ovat keskussairaaloina niissä keskussairaalapiireissä, joissa on lääketieteellinen tiedekunta. Yliopistollisista keskussairaaloista on säädetty erikseen mm. siksi, että kuntien lisäksi myös yliopisto kuuluu yliopistollisen keskussairaalan kuntainliittoon.

Tampereen keskussairaalan käyttämisestä Tampereen yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan opetussairaalana annettu laki (549/72) muutti tämän sairaalan asemaa niin, että se on — hallinnollisista eroavuuksista huolimatta — rinnastettavissa yliopistollisiin keskussairaaloihin.

Milloin sairaanhoidollisesti on tarkoituksenmukaista, voi valtioneuvosto määrätä, että keskussairaalaan on suppeata lääketieteellistä erikoisalaa varten perustettava osasto yhteisesti useampaa keskussairaalapiiriä varten.

Laki kunnallisista yleissairaaloista mainitsee lisäksi kuntainliittojen aluesairaalat ja kuntien tai kuntainliittojen paikallissairaalat.

Aluesairaalaksi katsotaan sairaala, jota pitkien matkojen, hankalien liikenneyhteyksien, asumistiheyden tai muun erityisen syyn vuoksi pysyvästi keskussairaalan ohella tarvitaan kahta tai useampaa kuntaa varteen ja jossa tulee olla osastot vähin-

6.1. Lasaretten

För dem, vilka insjuknat i allmänna sjukdomar, har nödig sjukhusvård organiserats sålunda, att landet på basen av den under år 1965 stadgade lagen (lagen om kommunala allmänna sjukhus), som trädde i kraft i början av år 1967, indelats i 20 centralsjukhusdistrikt. Ålands landskap bildar sitt eget centralsjukhusdistrikt, så att centralsjukhusdistriktens totalantal är 21.

Centralsjukhusdistriktets kommuner, vilka föreskrives av statsrådet, bildar centralsjukhusets kommunalförbund. Detta äger centralsjukhuset och sköter om dess verksamhet. I centralsjukhuset bör finnas avdelningar för minst de fyra vanligaste medicinska specialiteterna och sjukhuset bör även ha möjligheter att vårda smittsamma sjukdomar samt ha en poliklinik.

Universitetscentralsjukhusen, beträffande vilka speciellt stadgats, är centralsjukhus i de centralsjukhusdistrikt, där det finns en medicinsk fakultet. Speciella lagar beträffande universitetscentralsjukhus har stadgats bl.a. därför, att förutom kommunerna även universitetet hör till universitetscentralsjukhusförbundet.

Lagen om nyttjande av Tampereen keskussairaala benämnda centralsjukhus såsom undervisningssjukhus för medicinska fakulteten vid Tampereen Yliopisto benämnda universitet (549/72) ändrade detta sjukhus' ställning så att det är (obeaktat förvaltningsmässiga skillnader) jämförbar med universitetscentralsjukhusen.

Då det ur sjukvårdssynpunkt är ändamålsenligt, kan statsrådet förordna, att i ett centralsjukhus bör en avdelning grundas för någon grenspecialitet gemensamt för flera centralsjukhusdistrikt.

Lagen om kommunala allmänna sjukhus nämner därtill kommunalförbundens kretssjukhus och kommunernas eller kommunalförbundens lokalsjukhus.

Såsom kretssjukhus anses ett sjukhus, som på grund av långa resor, besvärliga kommunikationer, tätbebyggelse eller någon annan speciell anledning behövs för två eller flera kommuner och där det bör finnas avdelningar för minst tre medicinska

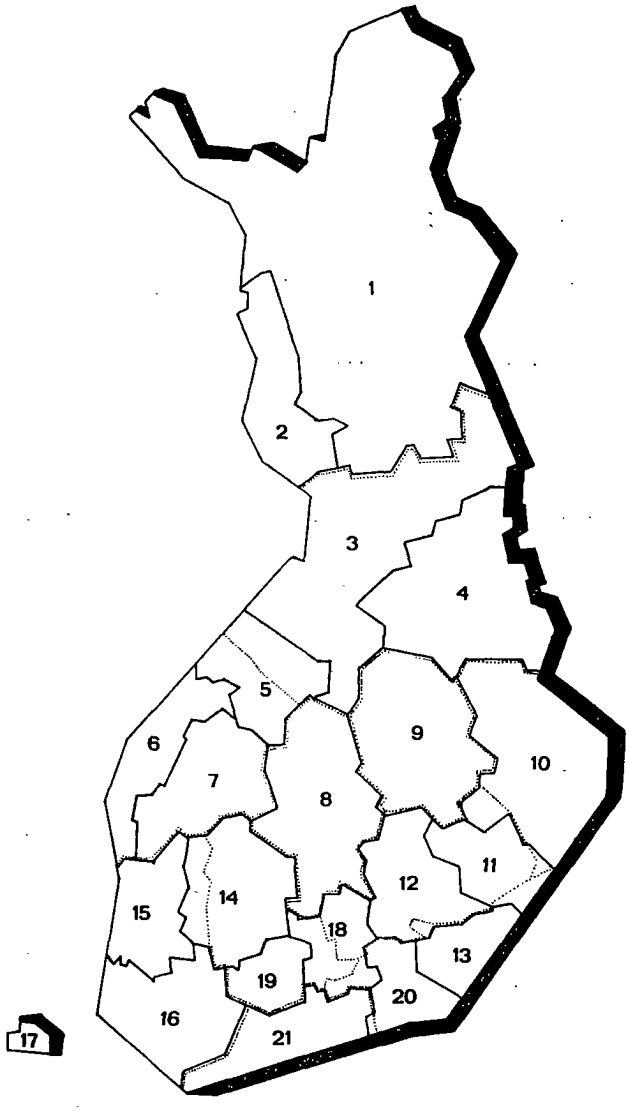

Kuvio 6.1.1 Keskussairaalapiirit sairaanhoitoalueittain vuoden 1976 lopussa
Fig 6.1.1 Centralsjukhusdistrikten enligt sjukvårdsområde i slutet av år 1976
Fig. 6.1.1 Central hospital districts by hospital region at the end of the year 1976

——— Keskussairaalapiirit — Centralsjukhusdistrikt — *Central hospital district*
..... Lääni — Län — *Province*

1 Lapin — Lapp ands
2 Kemin — Kemi
3 Oulun yliopistollinen — Uleåborgs universitets
4 Kainuun — Kainuu
5 Keski-Pohjanmaan — Mellersta Österbottens
6 Vaasan — Vasa
7 Seinäjoen — Seinäjoki
8 Keski-Suomen — Mellersta Finlands
9 Kuopion — Kuopio
10 Pohjois-Karjalan — Norra Karelens
11 Savonlinnan — Nyslotts
12 Mikkelin — S:t Michels
13 Etelä-Saimaan — Södra Saimens
14 Tampereen — Tammerfors
15 Satakunnan — Satakunta
16 Turun yliopistollinen — Åbo universitets
17 Ålands — Åhvenanmaan
18 Lahden — Lahtis
19 Hämeenlinnan — Tavastehus
20 Kotkan — Kotka
21 Helsingin yliopistollinen — Helsingfors universitets

tään kolmea yleisen sairaanhoidon lääketieteellistä erikoisalaa varten ja poliklinikka. Sairaalan hyväksymisestä aluesairaalaksi päättää sosiaali- ja terveysministeriö.

Paikallissairaalana, jossa voi olla poliklinikka, pidetään paikallisen sairaanhoidon tarpeita varten tarkoitettua sairaalaa, jonka sosiaali- ja terveysministeriö katsoo hyväksyttäväksi ja tarkoituksenmukaiseksi.

Yleissairaaloiksi voidaan lukea myös terveyskeskusten sairaalat, vaikka niitä ei koskekaan kunnallisista yleissairaaloista annettu laki vaan kansanterveyslaki (66/72) ja siihen liittyvä lainsäädäntö.

Kansanterveyslain voimaanpanosta annetun lain mukaan kuntien ja kuntainliittojen paikallissairaaloiden toiminta oli lopetettava huhtikuun 1. päivänä 1972 ja niiden maa-alue ja rakennukset irtaimistoineen oli siirrettävä terveyskeskusten käyttöön, jollei valtioneuvosto lääkintöhallituksen esityksestä toisin ollut päättänyt. Valtaosa paikallissairaaloista muuttui terveyskeskusten sairaaloiksi vuoden 1972 aikana. Kansanterveyslain voimaan tullessa muuttuivat myös Pohjois-Suomen entiset aluesairaalat terveyskeskusten sairaaloiksi.

Maalaiskunnalla tulee olla sairaansija kutakin 750 sekä kaupungilla ja kauppalalla kutakin 375 henkikirjoitettua asukasta kohti, vähintään kuitenkin yksi sairaansija.

specialiteter inom den allmänna sjukvården jämte poliklinik. Sjukhusets godkännande såsom kretssjukhus avgöres av social- och hälsovårdsministeriet.

Som lokalsjukhus, där det kan finnas poliklinik, anses ett sjukhus, som är avsett för den lokala sjukvårdens behov och som social- och hälsovårdsministeriet anser som ändamålsenligt och kan godkänna.

Till de allmänna sjukhusen kan också räknas hälsovårdscentralernas sjukhus, fastän lagen om kommunala allmänna sjukhus inte gäller dem, utan folkhälsolagen (66/72) och till den anknut lagstiftning.

Enligt lagen angående införande av folkhälsolagen måste kommunernas och kommunalförbundens lokalsjukhus' verksamhet upphöra den 1 april 1972 och deras jordområde och byggnader med lösöre överflyttas till hälsovårdscentralernas förfogande, om statsrådet på medicinalstyrelsens framställning inte annorlunda beslutat. Största delen av lokalsjukhusen blev hälsovårdscentralernas sjukhus under år 1972. Vid ikraftträdandet av folkhälsolagen blev även Norra Finlands tidigare distriktssjukhus hälsovårdscentralernas sjukhus.

En landskommun bör ha en vårdplats per varje 750 invånare och en stad eller köping per varje 375 mantalskriven invånare, dock minst en vårdplats.

Sairaansijansa kunnalla on oltava keskussairaalapiirin keskussairaalassa tai lääkintöhallituksen hyväksymässä alue- tai paikallissairaalassa. Piirinsä keskussairaalassa kunnalla tulee kuitenkin oll vähintään yksi sairaansija kutakin alkavaa 4 000 henkikirjoitettua asukasta kohti.

Valtioneuvosto voi erityisestä syystä myöntää kunnalle oikeuden pitää sairaansijoja toisenkin keskussairaalapiirin keskussairaalassa.

Vuoden 1970 lopussa oli maassamme kaksi yliopistollista keskussairaalaa, Helsingin ja Turun. Kuopion keskussairaala muuttui yliopistolliseksi keskussairaalaksi 1972, Oulun yliopistollinen keskussairaala aloitti toimintansa 1973. Lahden keskussairaalan rakennustyö pantiin käyntiin vuonna 1972, ja sairaala aloitti osittain toimintansa vuonna 1976.

Sinä aikana, jolloin piirin keskussairaala ei ole vielä ollut olemassa, on väestö saanut tarvitsemansa sairaalahoidon piirin muissa yleissairaaloissa tai toisten piirien yleissairaaloissa.

Aluesairaaloita oli vuoden 1976 lopussa 23. Vuoden 1977 alussa näistä muuttui yksi terveyskeskuksen sairaalaksi.

Paikallissairaaloita, jotka useimmiten olivat yhden kunnan omistamia, toimi maassamme vuoden 1971 päättyessä 152. Paikallissairaaloista oli 20 sairaalassa erikoisalojen osastoja, vaikka laki ei niitä paikallissairaaloilta vaadikaan. Vuoden 1972 lopussa paikallissairaaloita oli 25, joista 21 sairaalassa oli erikoisalojen osastoja ts. ne olivat erikoislääkärijohtoisia. Vuoden 1976 lopussa paikallissairaaloita oli vielä 19, näistä oli erikoislääkärijohtoisia 14 sairaalaa.

Terveyskeskusten sairaaloita oli vuoden 1972 lopussa 125 ja vuoden 1976 lopussa 153, viimeksi mainituista oli erikoislääkärijohtoisia 8.

Edellä mainittujen yliopistollisten ja muiden keskussairaaloiden, aluesairaaloiden, paikallissairaaloiden ja terveyskeskusten sairaaloiden lisäksi oli vuoden 1976 lopussa yksi valtion sairaala (Kätilöopiston sairaala), Helsingin Lastenlinna, ja 51 yksityistä sairaalaa (taulu 6.0.1). Taulussa 6.0.1 esitetään paitsi sairaaloiden määrät myös sairaansijojen määrät.

Tauluihin 6.0.1—6.1.4 sisältyvät erillisinä tiedot myös terveyskeskusten sairaaloista.

Kuntien sairaansijamääriä laskettaessa (taulu 6.0.2) on kuntien omistamiin sairaansijoihin lisätty kuntainliittojen ja muiden kuntayhtymien ns. yhteiset sairaansijat, jotka ensi sijassa ovatkin jäsenkuntien käytettävissä. Yhteisten sairaansijojen jakoperusteena on käytetty kunnan omistamien sairaansijojen osuutta kaikista yksityisten kuntien omistamista sairaansijoista. (Myös yliopistojen sairaansijat on jaettu kunnille em. periaatteen mukaan.) Terveyskeskuskuntainliittojen sairaaloiden sairaansijat on — silloin kun jäsenkuntien sairaansijaosuutta ei ole virallisesti määrätty — jaettu kunnittain niiden käyttämien hoitopäivien mukaan.

Keskussairaaloissa on jo lain mukaan oltava yhteisiä sairaansijoja, mutta niitä on myös muunlaisissa kuntainliittojen ja muiden kuntayhtymien sairaaloissa.

Taulussa 6.1.1 pyritään antamaan yleiskuva keskussairaalapiirien sairaalatoiminnasta esittämällä sairaansijat, hoitopäivät ja otetut potilaat.

Hoitopäivien ja otettujen potilaiden määriä laskettaessa olivat käytettävissä sairaaloiden toimintakertomukset, jotka sisälsivät kunnittaiset tiedot hoitopäivistä ja usein myös otetuista potilaista. Silloin kun otetuista potilaista ei ollut tietoa,

Sin vårdplats bör kommunen äga i centralsjukhusdistriktets centralsjukhus eller i av medicinalstyrelsen godkänt krets- eller lokalsjukhus. I sitt eget distrikts centralsjukhus bör kommunen emellertid ha minst en vårdplats per varje begynnande 4 000 mantalskriven invånare.

Statsrådet kan av speciell anledning bevilja kommunen rätt att ha vårdplatser även i annat centralsjukhusdistrikts centralsjukhus.

Vid slutet av år 1970 fanns i vårt land två universitetscentralsjukhus, Helsingfors och Åbo. Centralsjukhuset i Kuopio blev universitetscentralsjukhus år 1972, Uleåborgs universitetscentralsjukhus började verksamheten år 1973. Två nya centralsjukhus kom i användning, då 1969 centralsjukhuset i Kajana och Mellersta Österbottens centralsjukhus igångsattes. Centralsjukhusets i Lahtis byggnadsarbete påbörjades 1972 och sjukhuset påbörjade verksamhet år 1976.

Under den tid då distriktets centralsjukhus inte ännu funnits, har befolkningen erhållit den behövliga sjukvården på distriktets övriga lasarett eller i andra distrikts lasarett.

Antalet kretssjukhus vid slutet av år 1976 var 23. Ett av dessa blev hälsovårdscentralens sjukhus.

Antalet lokala sjukhus, vilka mestadels äges av en kommun, var vid slutet av år 1971 152 i landet. I 20 lokalsjukhus fanns medicinska specialavdelningar, fastän detta icke enligt lag fordras av lokalsjukhusen.

Vid slutet av 1972 var antalet lokalsjukhus 25, och i 21 av dem finns specialavdelningar, dvs. de var specialistläkarledda. Vid slutet av 1976 fanns det ännu 19 lokalsjukhus, av dem specialistläkarledda 14.

Antalet hälsovårdscentralernas sjukhus var vid slutet av 1972 125 och vid slutet av 1975 153; av de sistnämnda var åtta specialistläkarledda.

Utöver ovannämnda universitetscentralsjukhus och andra centralsjukhus, distriktssjukhus och hälsovårdscentralernas sjukhus fanns vid slutet av 1976 ett statligt sjukhus (Barnmorskeinstitutets sjukhus), Barnens Borg i Helsnigfors och 51 privata sjukhus (tabell 6.0.1). I tabell 6.0.1 framställs förutom antalet sjukhus också antalen sjukplatser.

I tabeller 6.0.1—6.1.4 ingår såsom separata uppgifter även data om hälsovårdscentralernas sjukhus.

Vid räknandet av kommunernas sjukvårdsplatser (tabell 6.0.4) har till kommunernas vårdplatser adderats kommunalförbundens och övriga kommunsammanslutningars s.k. gemensamma vårdplatser, som ju i första hand står till medlemskommunernas förfogande. Såsom fördelningsgrund för de gemensamma vårdplatserna har använts andelen av de vårdplatser kommunen äger ur alla de vårdplatser vilka äges av de skilda kommunerna. (Även universitetens vårdplatser har fördelats kommunerna enligt ovan nämnda princip.) Sjukplatserna vid sjukhusen av hälsovårdscentralernas kommunalförbund har — då andelen av sjukplatser av medlemskommuner inte officiellt bestämts — indelats per kommun enligt av dem använda vårddagar.

I centralsjukhusen bör det ju enligt lagen finnas gemensamma vårdplatser, men dessa finns även i andra kommunalförbunds och övriga kommunsammanslutningars sjukhus.

I tabell 6.1.1 strävar man att ge en helhetsbild av centralsjukhusdistriktens sjukhusverksamhet genom att framställa antalet vårdplatser, vårddagar och inskrivna patienter.

Vid beräknandet av antalet vårddagar och intagna patienter stod till förfogande sjukhusens verksamhetsberättelser, vilka omfattade uppgifterna kommunsvis över vårddagar och ofta även över inskrivna patienter. Då ingen uppgift fanns be-

Yleissairaaloista poistettujen potilaiden määrä, potilaspäivät ja potilaspäivät sairaansijoiksi muutettuina (kuormitus 100 %) diagnoosiryhmittäin vuosina 1960 ja 1974 — De från lasaretten utskrivna patienternas antal, patientdagar, och patientdagarna förvandlade till vårdplatser (belastning 100 %) diagnosgruppsvis åren 1960 och 1974. — *Patients discharged from general hospitals, patient days and patient days as bed equivalents (occupancy rate 100 %) by diagnostic group in 1960 and 1974.*

Diagnoosiryhmä (ICD 8. rev.) Diagnosgrupp (ICD 8. rev.) *Diagnostig graup* (ICD 8 th rev.)	Potilaat Patienter *Patients*		Potilaspäivät Patientdagar *Patient days*		Sairaansijoja Som. vårdpl. *As bed equivalents*		Sair.sijat %:na Vårdpl. i % *Beds in p.c.*	
	1960	1974	1960	1974	1960	1974	1960	1974
I Tartunta- ja loistaudit — Infektionssjukdomar och parasitärä sjukdomar — *Morbi infectiosi et parasitarii*	20 318	17 368	248 327	190 253	680	521	4.3	2.3
II Kasvaimet — Tumörer — *Neoplasmata*	26 158	52 725	434 340	788 764	1 190	2 161	7.6	9.6
III Umpierity- ja aineenvaihduntasairaudet sekä ravitsemushäiriöt — Endokrina systemets sjukdomar, nutritionsrubbningar och ämnesomsättningssjukdomar — *Morbi systematis endocrini nutritionis et metabolismi*	18 517	21 463	277 290	292 974	760	803	4.8	3.6
IV Vertamuodostavien elinten ja veren taudit — Blodbildande organens och blodets sjukdomar — *Morbi systematishaematopoetici et sanguinis*	4 299	5 677	67 274	57 319	184	157	1.2	0.7
V Mielenterveyden häiriöt — Mentala rubbningar — *Morbi mentis*	7 452	12 047	84 299	225 664	231	618	1.5	2.7
VI Hermoston ja aistimien taudit — Nervsystemets och sinnesorganens sjukdomar — *Morbi systematis nervosi et organorum sensus*	18 451	36 879	275 179	547 654	754	1 500	4.8	6.7
VII Verenkiertoelinten sairaudet — Cirkulationsorganens sjukdomar — *Morbi organorum circulations*	49 216	118 922	819 532	1 911 446	2 245	5 237	14.2	23.3
VIII Hengityselinten taudit — Respirationsorganens sjukdomar — *Morbi organorum respirationis*	46 420	66 810	437 356	620 908	1 198	1 701	7.6	7.6
IX Ruuansulatuselimistön sairaudet — Matsmältningsorganens sjukdomar — *Morbi organorum digestionis*	65 777	66 767	708 678	599 480	1 942	1 642	12.3	7.3
X Virtsa- ja sukuelinten taudit — Urogenitalorganens sjukdomar — *Morbi organorum urogenitalium*	33 760	54 115	399 620	415 640	1 095	1 139	6.9	5.1
XI Raskauden, synnytyksen ja lapsivuoteuden lisätaudit — Komplikationer vid graviditet, förlossning och i puerperiet — *Complictiones gravidarum, parturientium et puerperarum*	95 492	99 775	755 817	648 173	2 071	1 776	13.1	7.9
XII Ihon ja ihonalaiskudoksen taudit — Hudens och underhudens sjukdomar — *Morbi cutis et subcutis*	8 901	11 077	117 359	127 637	322	350	2.0	1.6
XIII Tuki- ja liikuntaelinten sairaudet — Sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven — *Morbi systematis musculisceletalis et telac conjunctivae*	14 495	37 442	324 283	514 413	888	1 409	5.6	6.3
XIV Synnynnäiset epämuodostumat — Medfödda missbildningar — *Maleformationes congenitae*	4 779	9 203	83 682	97 951	229	268	1.5	1.2
XV Perinataalisten sairauksien ja kuolleisuuden syitä — Vissa orsaker till perinatal sjuklighet och dödlighet — *Causae quaedam morborum neonatorum et mortis perinatalis*	2 824	5 686	61 506	68 629	169	188	1.1	0.8
XVI Oireita ja tarkemmin määrittelemättömiä tapauksia — Symptom och ofullständigt preciserade fall — *Symptomata et casus male definiti*	16 550	36 999	139 785	280 784	383	769	2.4	3.4
XVII Väkivallan ja myrkyttämisen aiheuttamat vammat — Skador genom yttre våld och förgiftning — *Traumata, veneficia, injuriae*	36 278	59 255	501 034	735 944	1 372	2 016	8.7	9.0
Y Tutkimus- ym. toimenpiteet ilman hoitoa — Undersökningar mm. utan vård — *Examinations etc. without care*	2 779	15 107	19 717	71 724	54	196	0.3	0.9
Yhteensä — Summa — *Total*	472 466	727 317	5 755 078	8 195 357	15 767	22 451	100.0	100.0

se arvioitiin jakamalla kunnan hoitopäivien määrä sairaalan keskimääräisellä hoitoajalla. Keskussairaalapiirien sairaansijoiksi on katsottu piirin kuntien piirin alueella tai sen ulkopuolella omistamat sairaansijat. Valtion sairaalat on sisällytetty sen piirin sairaansijoihin, missä sairaala sijaitsee. Samoin on menetelty yksityisten sairaaloiden kohdalla, kuitenkin niin, että kuntien mahdollisesti omistamat sairaansijat on sisällytetty siihen keskussairaalapiiriin, mihin kunta kuuluu.

Taulun 6.1.1 lopussa keskussairaalapiirit on ryhmitelty yliopistollisten keskussairaaloiden vastuualueisiin. Helsingin, Turun, Kuopion ja Oulun yliopistolliset keskussairaalat ja Tampereen keskussairaala hoitaa koko vastuualueensa väestön silloin, kun kyseessä on harvinainen sairaus, sairaanhoito on erityisen vaativaa tai muissa vastaavissa tapauksissa.

Taulussa 6.1.2 esitetään yleissairaaloiden erikoissairaansijat (ts. erikoislääkärin johdossa olevat), mutta taulussa ovat myös jakamattomien sairaaloiden sairaansijat (ts. yleislääkärin johdossa olevat), joten taulu sisältää kaikki yleissairaaloiden sairaansijat. Kaikki taulussa nimeltä mainitut sairaalat ovat sairaansijoiltaan erikoislääkärijohtoisia. Taulun sarakkeeseen "Tartuntataudit" sisältyvät myös yleislääkärijohtoisten jakamattomien sairaaloiden tartuntatautien sairaansijat, vaikka ne eivät olekaan edellä esitetyn määritelmän mukaan "erikoissairaansijoja".

Maamme yleissairaaloissa oli sairaansijoja (terveyskeskusten sairaansijat mukaan lukien) vuoden 1975 lopussa 6.8 sairaansijaa 1 000 asukasta kohti. Keskussairaalapiireissä tämä suhdeluku vaihteli huomattavasti ollen alhaisin Ahvenanmaan maakunnassa: 4.5 ja korkein Mikkelin keskussairaalapiirissä: 8.4

Sekä potilaiden että potilaspäivien lukumäärä on 1974 suurin verenkiertoelinten sairauksissa, mutta korkeita ovat luvut myös väkivallan (lähinnä tapaturmien) aiheuttamien vammojen ja myös kasvainten hoidon kohdalla. Vuonna 1960 verenkiertoelinten sairauksien vuoksi hoidettujen potilaiden määrä oli vasta kolmanneksi suurin, mutta hoitopäivien kannalta katsoen tämä sairaustyhmä oli jo silloin kaikkein isoin. Lääkintöhallituksessa on parhaillaan tekeillä yksityiskohtainen, vuosia 1960 ja 1974 vertaileva tutkimus. Vuoden 1960 sairaalan käytöistä on tehty 1960-luvulla selvitys (Yleissairaaloiden käyttö Suomessa vuonna 1960, Helsinki 1966).

träffande inskrivna patienter, uppskattades talet genom att dividera kommunens vårddagar med sjukhusets medelvårdtid.

Som centralsjukhusdistriktens vårdplatser har ansetts vårdplatser, vilka äges av distriktets kommuner på distriktets område eller utanför detta. Statens sjukhus har inrymts i vårdplatserna av det distrikt, där sjukhuset är beläget. På samma sätt har förfarits för de privata sjukhusens del, dock sålunda, att de vårdplatser, vilka kommunerna eventuellt äger, har inrymts i det centralsjukhusdistrikt som kommunen tillhör.

Vid slutet av tabell 6.1.1 har centralsjukhusdistrikten grupperats i universitetscentralsjukhusens ansvarsområden. Helsingfors, Åbo, Kuopio och Uleåborgs universitetscentralsjukhus och Tammerfors centralsjukhus vårdar hela sitt ansvarsområdes befolkning, då det gäller en sällsynt sjukdom, sjukvården är speciellt krävande eller i andra motsvarande fall.

I tabell 6.1.2 framställs specialvårdsplatserna på lasaretten (dvs. specialläkarledda), men i tabellen finns även vårdplatserna på odelade lasaretten (dvs. allmänläkarledda), så att tabellen omfattar alla vårdplatser på lasaretten. Alla i tabellen nämnda sjukhus är specialläkarledda. I tabellens kolumn "Smittsamma sjukdomar" ingår även vårdplatserna för allmänläkarledda odelade sjukhus, fastän de inte enligt ovan framställda definition är "specialvårdplatser".

Vid slutet av 1975 fanns på vårt lands lasarett (inkl. hälsovårdscentralernas sjukhus) 6.8 vårdplatser per tusen invånare. Detta proportionstal varierade avsevärt i skilda centralsjukhusdistrikt. Det var lägst på Åland: 4.5 och högst i S:t Michels distrikt: 8.4.

Både antalet patienter och patientdagar är störst 1974 då det gäller cirkulationssjukdomar, men siffrorna är höga också angående skador förorsakade av våld (närmast olycksfall) och ävenledes vården av tumörer. Antalet vårdade patienter för cirkulationssjukdomarnas skull år 1960 var endast det tredje i ordningsföljd, men med tanke på vårddagarna var denna sjukdomsgrupp redan då den största. Vid medicinalstyrelsen förbereder man som bäst en detaljerad undersökning, som jämför åren 1960 och 1973. Man har gjort en utredning om användningen av sjukhus 1960 på 1960-talet (Yleissairaaloiden käyttö Suomessa vuonna 1960, Helsinki 1966 — Användningen av lasaretten i Finland 1960, Helsingfors 1966).

6.2 Laitossairaalat

Osa sairaanhoidosta tapahtui ns. laitossairaaloissa, jotka ovat sosiaali-, sotilas- tai vankeinhoitoviranomaisten välittömän hallinnon alaisia.

Lääkintöhallituksen laitossairaalaluetteloon hyväksyttyjä laitossairaaloita oli 31. 12. 1976 yhteensä 67 (9 516 ss.). Nämä laitossairaalat, joista enin osa on vajaamielislaitoksia, kunnalliskotien sairasosastoja ja puolustusvoimien sairaaloita, voidaan katsoa varsinaisten sairaaloiden veroisiksi.

6.2. Inrättningarnas sjukhus

En del av sjukvården försiggick i de såkallade inrättningarnas sjukhus, vilka underlyder social-, militär- eller fångvårdsmyndigheternas omedelbara förvaltning.

Antalet i medicinalstyrelsens förteckning över inrättningarnas sjukhus godkända sjukhus var den 31. 12. 1976 sammanlagt 67 (9 516 vårdplatser). Dessa inrättningarnas sjukhus, av vilka den största delen är anstalter för andesvaga, kommunalhemmens sjukavdelningar och försvarsväsendets sjukhus, kan anses vara jämställda med de egentliga sjukhusen.

Muita laitossairaaloita oli edellä mainittuna ajankohtana 289 (7 049 ss.). Nämä laitossairaalat olivat yleensä pieniä kunnalliskotien sairas- ja mielisairasosastoja, varuskuntien sairastupia ja vankiloiden sairaaloita. Tällaisten laitossairaaloiden toiminta ja sairaanhoidon taso eivät vastaa varsinaiselle sairaalalle asetettavia vaatimuksia, mutta niiden sairaansijat on kuitenkin syytä ottaa huomioon täydellisen kuvan saamiseksi käytettävissä olevien sairaansijojen lukumäärästä; näin tapahtuu muissakin maissa. Laitossairaaloiden sairaansijoja käytetään sekä yleissairauksia potevien että mielisairaaiden ja tuberkuloottisten hoitoon. Vankimielisairaalan lisäksi hoidetaan mielisairaita myös kunnalliskotien mielisairasosastoissa.

Eräästä osasta laitossairaaloita, nimittäin vajaamielislaitoksista ja kunnalliskotien sairas- ja mielisairasosastoista, julkaistaan vuosittain tietoja Sosiaalihuoltotilaston vuosikirjassa (SVT XXI B).

Antalet övriga inrättningarnas sjukhus var vid den ovan nämnda tidpunkten 289 (7 049 vårdplatser). Dessa var i allmänhet kommunalhemmens små sjuk- och sinnessjukavdelningar, garnisonernas sjukhus och sjukstugor samt fängelsernas sjukhus. Verksamheten och vårdstandarden i dem motsvarar inte helt de fordringar man ställer på de egentliga sjukhusen, men deras vårdplatser bör dock tagas i beaktande för att få en fullständig bild av de till buds stående vårdplatsantalen; så sker även i andra länder. Ovan nämnda vårdplatser användas både för vården av allmänt sjuka och sinnessjuka samt för tuberkulösa. Förutom i Sinnessjukhuset för fångar skötes sinnessjuka i kommunalhemmens sinnessjukavdelningar.

Över en del av inrättningarnas sjukhus, nämligen anstalterna för andesvaga och kommunalhemmens sjuk- och sinnessjukavdelningar, utges uppgifter årligen i Socialvårdsstatistikens årsbok (SVT XXI B).

6.0.1 Sairaalat ja sairaansijat sairaalatyypin ja omistajan mukaan vuoden 1973 lopussa
Sjukhus och vårdplatser enligt sjukhustyp och ägare i slutet av år 1973
Hospitals and beds by type and ownership at the end of the year 1973

Sairaalatyyppi Sjukhustyp *Type of hospital*	Omistaja — Ägare — *Ownership* Valtio Staten *State*	Kaupungit Städer *Urban communes (towns)*	Kauppalat Köpingar *Urban communes (market towns)*	Maalaiskunnat Landskommuner *Rural communes*	Yliopistolliset keskussairaalalitot — Förbunden för universitetscentralsjukhusen — *University central hospital federations*	Kuntayhtymät ja kl:t Kommunsammanslutningar och kf *Federations of communes*	Yksityiset Privata *Private*	Ahvenanmaan maakunta Landskapet Åland *Åhvenanmaa province*	Yhteensä Summa *Total*
1. Yleissairaalat — Lasarett — *General hospitals*	**Sairaalat — Sjukhus — *Hospitals***								
Valtion — Statens — *State hospitals*	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Yliopistosairaalat — Universitets sjukhus — *University hospitals*	—	—	—	—	4	1	—	—	5
Keskussairaalat — Centralsjukhus — *Central hospitals*	—	—	—	—	—	14	—	1	15
Aluesairaalat — Kretssjukhus — *Regional hospitals*	—	—	—	—	—	23	—	—	23
Paikallissairaalat — Lokalsjukhus — *Local hospitals*	—	13	1	—	—	17	—	—	[1]) 31
Terveyskeskusten sairaalat — Hälsovårdscentralernas sjukhus — *Hospitals of health centres*	—	19	9	61	—	47	—	—	136
Helsingin Lastenlinna — Barnets Borg i Helsingfors	—	—	—	—	—	1	—	—	[2]) 1
Yksityiset — Privata — *Private hospitals*	—	—	—	—	—	—	53	—	[3]) 53
Yhteensä — Summa — *Total*	**1**	**32**	**10**	**61**	**4**	**103**	**53**	**1**	**265**
2. Mielisairaalat — Sinnessjukhus — *Mental hospitals*									
Valtion — Statens — *State hospitals*	2	—	—	—	—	—	—	—	2
A-mielisairaalat — A-sinnessjukhus — *Mental hospitals, type A*	—	3	—	—	—	15	—	1	19
Helsingin yliopistollisen keskussairaalan psykiatrian klinikka (Lapinlahden sairaala) — Helsingfors universitetscentralsjukhus psykiatriska klinik (Lappviks sjukhus) — *Psychiatric clinic of university central hospital of Helsinki (Lapinlahti Hospital)*	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Turun psykiatrian klinikka — Åbo psykiatriska klinik — *Psychiatric clinic in Turku*	—	1	—	—	—	—	—	—	1
B-mielisairaalat — B-sinnessjukhus — *Mental hospitals, type B*	—	6	—	2	—	38	—	1	47
Yhteensä — Summa — *Total*	**2**	**10**	**—**	**2**	**1**	**53**	**—**	**2**	**70**
3. Tuberkuloosilaitokset — Tuberkulosinrättningar — *Tuberculosis institutions*									
Keskusparantolat — Centralsanatorier — *Central sanatoria*	—	1	—	—	—	11	—	1	13
Muut tuberkuloosilaitokset — Övriga tuberkulosinrättningar — *Other tuberculosis institutions*	—	1	—	—	—	1	—	—	2
Yhteensä — Summa — *Total*	**—**	**2**	**—**	**—**	**—**	**12**	**—**	**1**	**15**
(1—3) Yhteensä — Summa — *Total*	**3**	**44**	**10**	**63**	**5**	**168**	**53**	**4**	**350**
1972	4	43	12	95	4	143	54	4	359
1971	4	42	9	100	3	144	55	4	361
1970	4	40	9	98	3	145	55	4	358
1969	4	45	9	98	3	143	57	4	363
1968	5	45	8	99	3	140	57	4	361
Laitossairaalat — Inrättningarnas sjukhus — *Hospitals of institutions*	**59**	**59**	**15**	**191**	**—**	**57**	**3**	**2**	**386**
1972	59	48	20	197	—	59	3	1	387
1971	67	46	24	200	—	57	3	1	398
1970	73	46	26	204	—	56	3	1	409
1969	70	45	27	205	—	52	3	1	403
1968	70	43	25	210	—	57	3	1	409
1. Yleissairaalat — Lasarett — *General hospitals*	**Sairaansijat — Vårdplatser — *Beds***								
Valtion — Statens — *State hospitals*	308	—	—	—	—	—	—	—	308
Yliopistosairaalat — Universitets sjukhus — *University hospitals*	—	—	—	—	5 850	1 178	—	—	7 028
Keskussairaalat — Centralsjukhus — *Central hospitals*	—	—	—	—	—	5 271	—	100	5 371
Aluesairaalat — Kretssjukhus — *Regional hospitals*	—	—	—	—	—	3 263	—	—	3 263
Paikallissairaalat — Lokalsjukhus — *Local hospitals*	—	4 217	95	—	—	1 149	—	—	[1])5 461
Terveyskeskusten sairaalat — Hälsovårdscentralernas sjukhus — *Hospitals of health centres*	—	1 169	476	2 018	—	2 082	—	—	5 745
Helsingin Lastenlinna — Barnets Borg i Helsingfors	—	—	—	—	—	200	—	—	[2]) 200
Yksityiset — Privata — *Private*	—	—	—	—	—	—	3 135	—	[3])3 135
Yhteensä — Summa — *Total*	**308**	**5 386**	**571**	**2 018**	**5 850**	**13 143**	**3 135**	**100**	**30 511**

6.0.1 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1973

Sairaalatyyppi Sjukhustyp *Type of hospital*	Omistaja — Ägare — *Ownership* Valtio Staten *State*	Kaupungit Städer *Urban communes (towns)*	Kauppalat Köpingar *Urban communes (market towns)*	Maalaiskunnat Landskommuner *Rural communes*	Yliopistolliset keskussairaalalitot — Förbunden för universitetscentralsjukhusen — *University central hospital federations*	Kuntayhtymät ja kit Kommunsammanslutningar och kf *Federations of communes*	Yksityiset Privata *Private*	Ahvenanmaan maakunta Landskapet Åland *Ahvenanmaa province*	Yhteensä Summa *Total*
2. Mielisairaalat — Sinnessjukhus — *Mental hospitals*									
Valtion — Statens — *State hospitals*	585	—	—	—	—	—	—	—	585
A-mielisairaalat — A-sinnessjukhus — *Mental hospitals, type A*	—	1 868	—	—	—	7 983	—	65	9 916
Helsingin yliopistollisen keskussairaalan psykiatrian klinikka (Lapinlahden sairaala) — Helsingfors universitetscentralsjukhus psykiatriska klinik (Lappviks sjukhus) — *Psychiatric clinic of university central hospital of Helsinki (Lapinlahti Hospital)*	—	—	—	—	147	—	—	—	147
Turun psykiatrian klinikka — Åbo psykiatriska klinik — *Psychiatric clinic in Turku*	—	125	—	—	—	—	—	—	125
B-mielisairaalat — B-sinnessjukhus — *Mental hospitals, type B*	—	875	—	72	—	7 936	—	15	8 898
Yhteensä — Summa — *Total*	**585**	**2 868**	**—**	**72**	**147**	**15 919**	**—**	**80**	**19 671**
3. Tuberkuloosilaitokset — Tuberkulosinrättningar — *Tuberculosis institutions*									
Keskusparantolat — Centralsanatorier — *Central sanatoria*	—	217	—	—	—	2 731	—	45	2 993
Muut tuberkuloosilaitokset — Övriga tuberkulosinrättningar — *Other tuberculosis institutions*	—	96	—	—	—	16	—	—	112
Yhteensä — Summa — *Total*	**—**	**313**	**—**	**—**	**—**	**2 747**	**—**	**45**	**3 105**
(1—3) Yhteensä — Summa — *Total*	**893**	**8 567**	**571**	**2 090**	**5 997**	**31 809**	**3 135**	**225**	**53 287**
1972	1 583	8 377	635	3 065	5 094	30 571	3 067	245	52 637
1971	1 583	8 270	420	3 438	4 170	31 231	3 143	245	52 500
1970	1 588	7 953	489	3 249	4 246	31 349	3 145	245	52 264
1969	1 588	7 820	489	3 199	4 153	31 108	3 136	245	51 738
1968	1 688	8 028	447	3 006	4 122	29 732	3 119	230	50 372
Laitossairaalat — Inrättningarnas sjukhus — *Hospitals of institutions*	**2 304**	**4 223**	**464**	**4 368**	**—**	**4 046**	**1 529**	**48**	**16 982**
1972	2 361	3 904	554	4 595	—	4 121	1 459	22	17 016
1971	2 436	3 728	712	4 536	—	4 033	1 500	22	16 962
1970	2 676	3 763	818	4 674	—	3 659	1 500	22	17 112
1969	2 641	3 544	867	4 803	—	2 626	1 484	22	15 987
1968	2 558	3 480	822	5 047	—	1 841	1 402	22	15 172
Sairaansijoja kaikkiaan — Vårdplatser inalles — *All beds*	**3 197**	**12 790**	**1 035**	**6 458**	**5 997**	**35 855**	**4 664**	**273**	**70 269**
•1972	3 944	12 281	1 189	7 660	5 094	34 692	4 526	267	69 653
•1971	4 019	11 998	1 132	7 974	4 170	35 264	4 643	267	69 467
1970	4 264	11 716	1 307	7 923	4 246	35 008	4 645	267	69 376
1969	4 229	11 364	1 356	8 002	4 153	33 734	4 620	267	67 725
1968	4 246	11 508	1 269	8 053	4 122	31 573	4 521	252	65 544

[1]) Näistä 21 on erikoislääkärijohtoisia sairaaloita, joissa on 1 956 saisaansijaa. — Av dessa är 21 specialistledda sjukhus, vilkas vårdplatsantal är 1956. — *Of which 21 specialized hospitals with 1 956 beds.*

[2]) Näistä 1 on erikoislääkärijohtoinen sairaala, jossa on 200 sairaansijaa. — Av dessa är ett specialistlett sjukhus, vars vårdplatsantal är 200. — *Of which one specialized hospital with 200 beds.*

[3]) Näistä 21 on erikoislääkärijohtoisia sairaaloita, joissa on 1732 sairaansijaa. — Av dessa är 21 specialistledda sjukhus, vilkas vårdplatsantal är 1 732. — *Of which 21 specialized hospitals with 1 732 beds.*

• Dn:o — Dnr 1103/91/78.

6.0.1 Sairaalat ja sairaansijat sairaalatyypin ja omistajan mukaan vuoden 1976 lopussa
Sjukhus och vårdplatser enligt sjukhustyp och ägare i slutet av år 1976
Hospitals and beds by type and ownership at the end of the year 1976

Sairaalatyyppi Sjukhustyp *Type of hospital*	Omistaja — Ägare — *Ownership* Valtio Staten *State*	Kaupungit Städer *Urban communes (towns)*	Kauppalat Köpingar *Urban communes (market towns)*	Maalaiskunnat Landskommuner *Rural communes*	Yliopistolliset keskussairaalaliitot — Förbunden för universitetscentralsjukhusen — *University central hospital federations*	Kuntayhtymät ja kl:t Kommunsammanslutningar och kf *Federations of communes*	Yksityiset Privata *Private*	Ahvenanmaan maakunta Landskapet Åland *Ahvenanmaa province*	Yhteensä Summa *Total*
1. Yleissairaalat — Lasarett — *General hospitals*	**Sairaalat — Sjukhus — *Hospitals***								
Valtion — Statens — *State hospitals*	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Yliopistosairaalat — Universitetssjukhus — *University hospitals*	—	—	—	—	4	1	—	—	5
Keskussairaalat — Centralsjukhus — *Central hospitals*	—	—	—	—	—	15	—	1	16
Aluesairaalat — Kretssjukhus — *Regional hospitals*	—	—	—	—	—	23	—	—	23
Paikallissairaalat — Lokalsjukhus — *Local hospitals*	—	7	—	—	—	12	—	—	[1]) 19
Terveyskeskusten sairaalat — Hälsovårdscentralernas sjukhus — *Hospitals of health centres*	—	23	6	41	—	83	—	—	[4]) 153
Helsingin Lastenlinna — Barnets Borg i Helsingfors	—	—	—	—	—	1	—	—	[2]) 1
Yksityiset — Privata — *Private hospitals*	—	—	—	—	—	—	51	—	[3]) 51
Yhteensä — Summa — *Total*	**1**	**30**	**6**	**41**	**4**	**135**	**51**	**1**	**269**
2. Mielisairaalat — Sinnessjukhus — *Mental hospitals*									
Valtion — Statens — *State hospitals*	2	—	—	—	—	—	—	—	2
A-mielisairaalat — A-sinnessjukhus — *Mental hospitals, type A*	—	3	—	—	—	16	—	1	20
Helsingin yliopistollisen keskussairaalan psykiatrian klinikka (Lapinlahden sairaala) — Helsingfors universitetscentralsjukhus psykiatriska klinik (Lappviks sjukhus) — *Psychiatric clinic of university central hospital of Helsinki (Lapinlahti Hospital)*	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Turun psykiatrian klinikka — Åbo psykiatriska klinik — *Psychiatric clinic in Turku*	—	1	—	—	—	—	—	—	1
B-mielisairaalat — B-sinnessjukhus — *Mental hospitals, type B*	—	6	—	2	—	38	—	1	47
Yhteensä — Summa — *Total*	**2**	**10**	**—**	**2**	**1**	**54**	**—**	**2**	**71**
3. Tuberkuloosilaitokset — Tuberkulosinrättningar — *Tuberculosis institutions*									
Keskusparantolat — Centralsanatorier — *Central sanatoria*	—	1	—	—	—	9	—	1	11
Muut tuberkuloosilaitokset — Övriga tuberkulosinrättningar — *Other tuberculosis institutions*	—	1	—	—	—	1	—	—	2
Yhteensä — Summa — *Total*	**—**	**2**	**—**	**—**	**—**	**10**	**—**	**1**	**13**
(1—3) Yhteensä — Summa — *Total*	**3**	**42**	**6**	**43**	**5**	**199**	**51**	**4**	**353**
1973	3	44	10	63	5	168	53	4	350
1972	4	43	12	95	4	143	54	4	359
1971	4	42	9	100	3	144	55	4	363
1970	4	40	9	98	3	145	55	4	453
Laitossairaalat — Inrättningarnas sjukhus — *Hospitals of institutions*	**60**	**58**	**19**	**159**	**—**	**57**	**1**	**2**	**356**
1973	59	59	15	191	—	57	3	2	386
1972	59	48	20	197	—	59	3	1	387
1971	67	46	24	200	—	57	3	1	398
1970	73	46	26	204	—	56	3	1	469
1. Yleissairaalat — Lasarett — *General hospitals*	**Sairaansijat — Vårdplatser — *Beds***								
Valtion — Statens — *State hospitals*	308	—	—	—	—	—	—	—	308
Yliopistosairaalat — Universitetssjukhus — *University hospitals*	—	—	—	—	5 999	1 117	—	—	7 116
Keskussairaalat — Centralsjukhus — *Central hospitals*	—	—	—	—	—	6 283	—	100	6 383
Aluesairaalat — Kretssjukhus — *Regional hospitals*	—	—	—	—	—	3 347	—	—	3 347
Paikallissairaalat — Lokalsjukhus — *Local hospitals*	—	1 555	—	—	—	1 273	—	—	[1]) 2 828
Terveyskeskusten sairaalat — Hälsovårdscentralernas sjukhus — *Hospitals of health centres*	—	4 221	337	1 639	—	4 080	—	—	[4])10 277
Helsingin Lastenlinna — Barnets Borg i Helsingfors	—	—	—	—	—	170	—	—	[2]) 170
Yksityiset — Privata — *Private*	—	—	—	—	—	—	3 150	—	[3]) 3 150
Yhteensä — Summa — *Total*	**308**	**5 776**	**337**	**1 639**	**5 999**	**16 270**	**3 150**	**100**	**33 579**

6.0.1 Jatk. — Forts. — *Cont.* **1976**

Sairaalatyyppi Sjukhustyp *Type of hospital*	Omistaja — Ägare — *Ownership* Valtio Staten *State*	Kaupungit Städer *Urban communes (towns)*	Kauppalat Köpingar *Urban communes (market towns)*	Maalaiskunnat Landskommuner *Rural communes*	Yliopistolliset keskussairaalaliitot — Förbunden för universitetscentralsjukhusen — *University central hospital federations*	Kuntayhtymät ja kl:t Kommunsammanslutningar och kf *Federations of communes*	Yksityiset Privata *Private*	Ahvenanmaan maakunta Landskapet Åland *Ahvenanmaa province*	Yhteensä Summa *Total*
2. Mielisairaalat — Sinnessjukhus — *Mental hospitals*									
Valtion — Statens — *State hospitals*	585	—	—	—	—	—	—	—	585
A-mielisairaalat — A-sinnessjukhus — *Mental hospitals, type A*	—	1 868	—	—	—	8 302	—	65	10 235
Helsingin yliopistollisen keskussairaalan psykiatrian klinikka (Lapinlahden sairaala) — Helsingfors universitetscentralsjukhus psykiatriska klinik (Lappviks sjukhus) — *Psychiatric clinic of university central hospital of Helsinki (Lapinlahti Hospital)*	—	—	—	—	137	—	—	—	137
Turun psykiatrian klinikka — Åbo psykiatriska klinik — *Psychiatric clinic in Turku*	—	111	—	—	—	—	—	—	111
B-mielisairaalat — B-sinnessjukhus — *Mental hospitals, type B*	—	872	—	72	—	7 839	—	15	8 798
Yhteensä — Summa — *Total*	**585**	**2 851**	—	**72**	**137**	**16 141**	—	**80**	**19 866**
3. Tuberkuloosilaitokset — Tuberkulosinrättningar — *Tuberculosis institutions*									
Keskusparantolat — Centralsanatorier — *Central sanatoria*	—	217	—	—	—	2 034	—	45	2 296
Muut tuberkuloosilaitokset — Övriga tuberkulosinrättningar — *Other tuberculosis institutions*	—	96	—	—	—	16	—	—	112
Yhteensä — Summa — *Total*	—	**313**	—	—	—	**2 050**	—	**45**	**2 408**
(1—3) Yhteensä — Summa — *Total*	**893**	**8 940**	**337**	**1 711**	**6 136**	**34 461**	**3 150**	**225**	**55 853**
1973	893	8 567	571	2 090	5 997	31 809	3 135	225	53 287
1972	1 583	8 377	635	3 065	5 094	30 571	3 062	245	52 637
1971	1 583	8 270	420	3 438	4 170	31 231	3 143	245	52 500
1970	1 588	7 953	489	3 249	4 246	31 349	3 145	245	52 264
Laitossairaalat — Inrättningarnas sjukhus — *Hospitals of institutions*	**2 186**	**4 278**	**532**	**3 587**	—	**5 370**	**564**	**48**	**16 565**
1973	2 304	4 223	464	4 368	—	4 046	1 529	48	16 982
1972	2 361	3 904	554	4 595	—	4 121	1 459	22	17 016
1971	2 436	3 728	712	4 536	—	4 033	1 500	22	16 967
1970	2 676	3 763	818	4 674	—	3 659	1 500	22	17 112
Sairaansijoja kaikkiaan — Vårdplatser inalles — *All beds*	**3 079**	**13 218**	**869**	**5 298**	**6 136**	**39 831**	**3 714**	**273**	**72 418**
1973	3 197	12 790	1 035	6 458	5 997	35 855	4 664	273	70 269
1972	3 944	12 281	1 189	7 660	5 094	34 692	4 526	267	69 653
1971	4 019	11 998	1 132	7 974	4 170	35 264	4 643	267	69 467
1970	4 264	11 716	1 307	7 923	4 246	35 008	4 645	267	69 376

[1]) Näistä 14 on erikoislääkärijohtoisia sairaaloita, joissa on 4 247 sairaansijaa. — Av dessa är 14 specialistledda sjukhus, vilkas vårdplatsantal är 4 247. — *Of which 14 specialized hospitals with 4 247 beds.*

[2]) Näistä 1 on erikoislääkärijohtoinen sairaala, jossa on 170 sairaansijaa. — Av dessa är ett specialistlett sjukhus, vars vårdplatsantal är 170. — *Of which one specialized hospital with 170 beds.*

[3]) Näistä 20 on erikoislääkärijohtoisia sairaaloita, joissa on 1 817 sairaansijaa. — Av dessa är 20 specialistledda sjukhus, vilkas vårdplatsantal är 1 817. — *Of which 20 specialized hospitals with 1 817 beds.*

[4]) Näistä 8 on erikoislääkärinjohtoisia (2 891 ss.). — Av dessa 8 specialistledda sjukhus (2 891 platser). — *Of which 8 specialized hospitals with 2 891* beds.

6.0.1 Sairaalat ja sairaansijat 31. 12. 1977 ja 1. 2. 1978
Sjukhus och vårdplatser den 31. 12. 1977 och den 1. 2. 1978
Hospitals and beds at 31. 12. 1977 and 1. 2. 1978

	Sairaalat Sjukhus *Hospitals*		Sairaansijat Vårdplatser *Beds*	
	31. 12. 1977	1. 2. 1978	31. 12. 1977	1. 2. 1978
	*	*	*	*
1. Yleissairaalat — Lasarett — *General hospitals*				
Valtion — Statens — *State hospitals*	1	1	308	308
Yliopistosairaalat — Universitetssjukhus — *University hospitals*	5	5	7 172	7 172
Keskussairaalat — Centralsjukhus — *Central hospitals*	16	16	6 374	6 374
Aluesairaalat — Kretssjukhus — *Regional hospitals*	22	22	3 272	3 272
Paikallissairaalat — Lokalsjukhus — *Local hospitals*	13	11	2 414	2 377
Terveyskeskusten sairaalat — Hälsovårdscentralernas sjukhus — *Hospitals of health centres*	158	159	10 959	11 306
Helsingin Lastenlinna — Barnets Borg i Helsingfors	1	1	170	170
Yksityiset — Privata — *Private hospitals*	51	51	3 150	3 150
Yhteensä — Summa — *Total*	**267**	**266**	**33 819**	**34 129**
2. Mielisairaalat — Sinnessjukhus — *Mental hospitals*				
Valtion — Statens — *State hospitals*	2	2	585	585
A-mielisairaalat — A-sinnessjukhus — *Mental hospitals, type A*	20	20	10 086	10 086
Helsingin yliopistollisen keskussairaalan psykiatrian klinikka (Lapinlahden sairaala) — Helsingfors universitetscentralsjukhus psykiatriska klinik (Lappviks sjukhus) — *Psychiatric clinic of university central hospital of Helsinki (Lapinlahti Hospital)*	1	1	132	132
Turun psykiatrian klinikka — Åbo psykiatriska klinik — *Psychiatric clinic in Turku*	1	1	111	111
B-mielisairaalat — B-sinnessjukhus — *Mental hospitals, type B*	47	47	8 911	8 911
Yhteensä — Summa — *Total*	**71**	**71**	**19 825**	**19 825**
3. Tuberkuloosilaitokset — Tuberkulosinrättningar — *Tuberculosis institutions*				
Keskusparantolat — Centralsanatorier — *Central sanatoria*	11	11	2 296	2 296
Muut tuberkuloosilaitokset — Övriga tuberkulosinrättningar — *Other tuberculosis institutions*	2	2	112	112
Yhteensä — Summa — *Total*	**13**	**13**	**2 408**	**2 408**
(1—3) Yhteensä — Summa — *Total*	**351**	**350**	**56 052**	**56 362**
Laitossairaalat — Inrättningarnas sjukhus — *Hospitals of institutions*	**344**	..	**16 440**	..
Yhteensä — Summa — *Total*	**695**	..	**72 492**	..

6.0.2 Kuntien sairaansijat tuhatta asukasta kohti sairaalatyypin ja kuntamuodon mukaan vuosien 1964—75 lopussa [1])
Kommunernas vårdplatser per tusen invånare indelade enligt sjukhus- och kommuntyp i slutet av åren 1964—75[1])
Beds of communes per 1 000 inhabitants by type of hospital and commune at the end of the years 1964—75 [1])

Kuntamuoto Kommuntyp *Type of commune*		Keskiväkiluku [2]) Medelfolkmängd [2]) *Mean population [2])*	Sairaalatyyppi — Sjukhustyp — *Type of hospital* Yleissairaalat [3]) Lasarett [3]) *General hospitals [3])*		Mielisairaalat Sinnessjukhus *Mental hospitals*		Tuberkuloosilaitokset Tuberkulosinrättningar *TB institutions*		Yhteensä Summa *Total*	
			Sairaansijat Vårdplatser *Beds*	1 000 :tta kohti Per *Per* 1 000	Sairaansijat Vårdplatser *Beds*	1 000 :tta kohti Per *Per* 1 000	Sairaansijat Vårdplatser *Beds*	1 000 :tta kohti Per *Per* 1 000	Sairaansijat Vårdplatser *Beds*	1 000 :tta kohti Per *Per* 1 000
Kaupungit — Städer — *Urban communes (towns)*	1975	*2 521 084	16 482.5	6.5	8 899.7	3.5	1 118.9	0.4	26 501.1	10.5
	1974	2 493 997	16 074.0	6.4	8 832.0	3.5	1 153.9	0.5	26 059.9	10.4
	1973	2 332 115	15 152.3	6.4	8 583.3	3.7	1 278.6	0.5	25 014.2	10.7
	1972	2 181 335	13 717.6	6.3	8 043.6	3.7	1 263.7	0.6	23 024.9	10.6
	1971	2 013 412	12 906.8	6.4	7 851.4	3.9	1 430.1	0.7	22 188.3	11.0
	1970	1 958 723	12 234.5	6.2	7 744.7	3.9	1 603.9	0.8	21 583.1	11.0
	1969	1 943 381	11 646.9	6.0	7 641.9	3.9	1 705.1	0.9	20 993.9	10.8
	1968	1 881 093	11 117.2	5.9	7 548.6	4.0	1 673.2	0.9	20 339.0	10.8
	1967	1 848 741	10 604.9	5.7	7 608.6	4.1	1 650.3	0.9	19 863.8	10.7
	1966	1 753 512	9 965.8	5.7	7 353.6	4.2	1 739.7	1.0	19 059.1	10.9
	1965	1 713 394	9 431.7	5.5	7 361.3	4.3	1 759.8	1.0	18 552.8	10.8
	1964	1 657 559	8 616.8	5.2	7 241.4	4.4	1 836.9	1.1	17 695.1	10.7
Kauppalat — Köpingar — *Urban communes (market towns)*	1975	* 245 747	1 489.2	6.1	1 168.1	4.8	151.6	0.6	2 808.9	11.4
	1974	224 340	1 395.1	6.2	1 043.0	4.7	144.2	0.6	2 582.3	11.5
	1973	332 358	1 853.9	5.6	1 175.5	3.5	238.6	0.7	3 268.0	9.8
	1972	356 064	1 933.9	5.4	1 312.4	3.7	253.6	0.7	3 499.9	9.8
	1971	350 782	1 710.9	4.9	1 167.8	3.3	259.1	0.7	3 137.8	8.9
	1970	391 556	1 955.8	5.0	1 343.5	3.4	344.0	0.9	3 643.3	9.3
	1969	404 649	1 984.5	4.9	1 397.6	3.5	374.4	0.9	3 756.5	9.3
	1968	395 984	1 831.7	4.6	1 356.2	3.4	375.4	1.0	3 563.3	9.0
	1967	371 488	1 551.7	4.2	1 279.3	3.4	364.7	1.0	3 195.7	8.6
	1966	348 837	1 488.1	4.3	1 184.6	3.4	311.0	0.9	2 983.7	8.5
	1965	316 301	1 217.6	3.8	1 094.8	3.5	303.6	1.0	2 616.0	8.3
	1964	303 812	1 135.5	3.7	1 021.7	3.4	288.7	1.0	2 445.7	8.1
Maalaiskunnat — Landskommuner *Rural communes*	1975	*1 944 492	10 948.3	5.6	9 094.2	4.7	1 137.5	0.6	21 180.0	10.9
	1974	1 972 237	10 621.9	5.4	9 143.0	4.7	1 201.9	0.6	20 966.8	10.7
	1973	2 001 608	10 061.8	5.0	9 327.2	4.7	1 587.8	0.8	20 976.8	10.5
	1972	2 102 258	9 842.5	4.7	9 807.0	4.7	1 812.7	0.9	21 462.2	10.2
	1971	2 247 930	10 081.3	4.5	10 103.8	4.5	2 262.8	1.0	22 447.9	10.0
	1970	2 282 303	9 682.7	4.2	10 129.8	4.4	2 492.1	1.1	22 304.6	9.8
	1969	2 352 696	9 440.6	4.0	10 209.5	4.3	2 613.5	1.1	22 263.6	9.5
	1968	2 411 374	8 753.1	3.6	10 173.2	4.2	2 736.4	1.2	21 662.7	9.0
	1967	2 445 362	8 261.4	3.4	10 282.1	4.2	2 934.0	1.2	21 477.5	8.8
	1966	2 536 839	8 014.1	3.2	10 089.8	4.0	3 407.3	1.3	21 511.2	8.5
	1965	2 581 507	7 622.7	3.0	10 073.9	3.9	3 466.6	1.3	21 163.2	8.2
	1964	2 618 547	6 692.9	2.6	9 794.9	3.7	3 622.4	1.4	20 110.2	7.7
Yhteensä — Summa — *Total*	1975	*4 711 323	28 920.0	6.1	19 747.0	4.2	2 408.0	0.5	50 490.0	10.7
	1974	4 690 574	28 091.0	6.0	19 018.0	4.1	2 500.0	0.5	49 609.0	10.6
	1973	4 666 081	27 068.0	5.8	19 086.0	4.1	3 105.0	0.7	49 259.0	10.6
	1972	4 639 657	25 494.0	5.5	19 163.0	4.1	3 330.0	0.7	47 987.0	10.3
	1971	4 612 124	24 699.0	5.4	19 123.0	4.1	3 952.0	0.9	47 774.0	10.4
	1970	4 606 307	23 873.0	5.2	19 218.0	4.2	4 440.0	1.0	47 531.0	10.3
	1969	4 700 726	23 072.0	5.0	19 249.0	4.2	4 693.0	1.0	47 014.0	10.2
	1968	4 688 451	21 702.0	4.7	19 078.0	4.1	4 785.0	1.0	45 565.0	9.8
	1967	4 665 591	20 418.0	4.4	19 170.0	4.1	4 949.0	1.1	44 537.0	9.6
	1966	4 639 188	19 468.0	4.2	18 628.0	4.0	5 458.0	1.2	43 554.0	9.4
	1965	4 611 702	18 272.0	4.0	18 530.0	4.0	5 530.0	1.2	42 332.0	9.2
	1964	4 579 918	16 445.0	3.6	18 058.0	3.9	5 748.0	1.3	40 251.0	8.8

[1]) Laitossairaaloita lukuun ottamatta. — Exkl. inrättningarnas sjukhus. — *Excl. hospitals of institutions.*

[2]) Maassa asuva väestö. — I riket bosatt befolkning. — *Resident population.*

[3]) Mukaan lukien terveyskeskusten sairaalat. — Inkl. hälsovårdcentralernas sjukhus. — *Incl. hospitals of health centres.*

N.B. Taulu on tiivistelmä taulusta 6.0.2 (s. 390). — Tabellen är ett sammandrag av tabell 6.0.4 (sida 390). — *Table is a summary of table 6.0.4 (p. 390)*

6.0.3 Sairaaloiden toiminta vuosina 1920—76
Sjukhusens verksamhet åren 1920—76
Services of hospitals in 1920—76

I Sairaansijat 31. 12. — Vårdplatser den 31. 12. — *Hospital beds on 31. 12.*

Vuosi År *Year*	Yleissairaalat Lasarett *General hospitals*	Niistä - Därav - *Of which* Terveyskesk. sair. Hälsovårdscentralernas sjukhus *Hospitals of health centres*	Mielisairaalat Sinnessjukhus *Mental hospitals*	Tuberkuloosilaitokset Tuberkulosinrättningar *Tuberculosis institutions*	Yhteensä Summa *Total*	Laitossairaalat Inrättningarnas sjukhus *Hospitals of institutions*	Kaikki sairaalat Alla sjukhus *All hospitals*
1920	6 915	·	2 743	755	10 413	5 177	15 590
1930	8 666	·	6 273	2 645	17 584	6 625	24 209
1938	11 667	·	8 679	5 292	25 638	7 271	32 909
1945	14 564	·	8 740	5 791	29 095	6 695	35 790
1950	14 841	·	8 946	6 001	29 788	8 806	38 594
1955	16 953	·	10 333	6 375	33 661	9 973	43 634
1960	18 569	·	16 016	6 442	41 027	9 929	50 956
1965	23 143	·	19 104	5 530	47 777	13 946	61 723
1970	28 016	·	[5]) 19 808	4 440	52 264	17 112	69 376
1972	29 559	4 695	[5]) 19 748	3 330	52 637	17 016	69 653
1973	30 511	5 745	[5]) 19 671	3 105	53 287	16 982	70 269
1974	31 476	6 247	[5]) 19 603	2 500	53 579	16 722	70 301
1975	32 372	6 778	[5]) 19 747	2 408	54 527	16 588	71 115
1976	33 579	10 277	[5]) 19 866	2 408	55 853	16 513	72 336
10 000 asukasta kohti [1])— Per 10 000 invånare [1])— *Per 10 000 inhabitants* [1])							
1920	22.0	·	8.7	2.4	33.1	16.2	48.7
1930	25.0	·	18.2	7.6	50.8	19.2	70.2
1938	31.7	·	23.7	14.4	69.8	19.9	90.0
1945	38.3	·	23.0	15.2	76.5	17.6	94.1
1950	36.8	·	22.2	14.9	73.9	21.8	95.7
1955	39.6	·	24.4	14.9	78.9	23.4	102.3
1960	41.8	·	36.0	14.5	92.3	22.3	114.6
1965	50.0	·	41.3	12.0	103.3	30.1	133.4
1970	60.9	·	43.1	9.7	113.7	37.2	150.9
1972	63.5	10.1	42.4	7.2	113.1	36.6	149.7
1973	65.2	12.3	42.0	6.6	113.9	36.3	150.2
1974	67.3	13.3	41.9	5.3	114.5	35.7	150.2
1975	68.5	14.3	41.9	5.1	115.5	35.2	150.7
1976	70.9	21.7	42.0	5.1	118.0	35.0	153.0

II Otetut potilaat — Intagningar — *Admissions*

Vuosi År *Year*	Yleissairaalat Lasarett *General hospitals*	Niistä - Därav - *Of which* Terveyskesk. sair. Hälsovårdscentralernas sjukhus *Hospitals of health centres*	Mielisairaalat Sinnessjukhus *Mental hospitals*	Tuberkuloosilaitokset Tuberkulosinrättningar *Tuberculosis institutions*	Yhteensä Summa *Total*	Laitossairaalat [2]) Inrättningarnas sjukhus [2]) *Hospitals of institutions* [2])	Kaikki sairaalat [2]) Alla sjukhus [2]) *All hospitals* [2])
1920	77 581	·	1 969	1 942	81 492	..	..
1930	126 910	·	4 315	5 549	136 774	..	..
1938	206 669	·	5 802	10 181	222 652	..	..
1945	282 513	·	7 553	12 125	302 191	..	..
1950	335 662	·	9 352	10 118	355 132	..	..
1955	400 353	·	11 069	10 723	422 145	..	..
1960	491 038	·	18 717	11 581	521 336	13 474	534 810
1965	576 196	·	29 075	15 562	620 833	17 885	638 718
1970	722 273	·	39 137	25 359	786 769	23 826	810 595
1972	779 471	100 027	42 226	32 373	854 070	22 977	877 047
1973	784 966	113 931	41 651	32 164	858 781	22 706	881 487
1974	780 281	111 833	40 480	29 892	850 653	23 024	873 677
1975	772 315	110 138	38 542	29 164	840 021	23 575	863 596
1976	787 565	149 306	37 782	32 153	857 500	34 424	891 924
Keskiväkiluvun 10 000:tta kohti — Per 10 000 av medelfolkmängden — *Per 10 000 mean population*							
1920	247.6	·	6.3	6.2	260.0	..	..
1930	367.6	·	12.5	16.1	396.2	..	..
1938	565.3	·	15.9	27.8	609.0	..	..
1945	751.7	·	20.1	32.3	804.1	..	..
1950	837.6	·	23.3	25.0	885.9	..	..
1955	944.0	·	26.1	25.3	995.4	..	..
1960	1 108.7	·	42.3	26.1	1 177.1	30.4	1 207.5
1965	1 249.4	·	63.1	33.7	1 346.2	38.8	1 385.0
1970	1 568.0	·	85.0	55.1	1 708.0	51.7	1 759.8
1972	1 680.0	215.5	91.0	69.8	1 840.8	49.5	1 890.3
1973	1 682.3	244.2	89.3	68.9	1 840.5	48.7	1 889.1
1974	1 663.5	238.4	86.3	63.7	1 813.5	49.1	1 862.6
1975	1 640.1	248.6	83.9	61.6	1 785.6	46.7	1 832.4
1976	1 661.1	315.9	79.9	68.0	1 814.0	72.8	1 886.9

III Hoitopäivät — Vårddagar — *Patient days*

Vuosi År *Year*	Yleissairaalat Lasarett *General hospitals*	Niistä - Därav - *Of which* Terveyskesk. sair. Hälsovårdscentralernas sjukhus *Hospitals of health centres*	Miellsairaalat Sinnessjukhus *Mental hospitals*	Tuberkuloosilaitokset Tuberkulosinrättningar *Tuberculosis institutions*	Yhteensä Summa *Total*	Laitossairaalat [2]) Inrättningarnas sjukhus [2]) *Hospitals of institutions* [2])	Kaikki sairaalat [2]) Alla sjukhus [2]) *All hospitals* [2])
1920	1 697 363	·	1 017 994	191 783	2 907 140	..	..
1930	2 395 073	·	2 181 604	828 003	5 404 680	..	..
1938	3 373 596	·	3 294 575	1 759 453	8 427 624	..	..
1945	4 246 172	·	2 861 695	2 016 940	9 124 807	..	..
1950	4 201 382	·	3 254 141	2 110 425	9 565 948	..	..
1955	5 059 941	·	3 777 321	2 247 948	11 085 210	..	..
1960	6 115 848	·	5 494 731	2 054 001	13 664 580	928 101	14 592 681
1965	7 606 986	·	6 604 507	1 505 520	15 717 013	1 523 440	17 240 453
1968	8 324 324	·	6 827 586	1 270 613	16 422 523	2 102 479	18 525 002
1969	8 857 896	·	6 816 381	1 239 717	16 913 994	2 222 451	19 136 445
1970	9 248 119	·	6 807 881	1 170 853	17 226 853	2 542 797	19 769 650
1971	9 638 158	·	6 851 086	1 085 238	17 574 482	2 636 143	20 210 625
1972	9 915 867	1 592 864	6 850 074	950 453	17 716 394	2 832 797	20 549 191
1973	9 905 077	1 868 820	6 809 821	862 825	17 577 723	2 806 559	20 384 282
1974	9 903 808	2 028 510	6 733 805	707 916	17 345 529	2 854 553	20 200 082
1975	9 787 094	2 220 028	6 709 666	645 564	17 142 324	2 879 047	20 021 371
1976	10 167 537	3 351 482	6 664 471	643 099	17 475 107	3 001 189	20 476 296
Keskiväkiluvun 10 000:tta kohti — Per 10 000 av medelfolkmängden — *Per 10 000 mean population*							
1920	5 418.0	·	3 249.5	612.2	9 279.7	..	..
1930	6 936.2	·	6 319.8	2 400.7	15 656.7	..	..
1938	9 227.1	·	9 010.9	4 812.2	23 050.2	..	..
1945	11 299.0	·	7 614.9	5 367.1	24 281.0	..	..
1950	10 480.2	·	8 117.3	5 264.3	23 861.8	..	..
1955	11 931.3	·	8 906.9	5 300.6	26 138.8	..	..
1960	13 809.0	·	12 406.5	4 637.7	30 853.2	2 095.6	32 948.8
1965	16 495.0	·	14 321.2	3 264.6	34 080.8	3 303.4	37 384.2
1968	17 754.6	·	14 562.3	2 710.1	35 027.6	4 484.4	39 511.9
1969	18 843.7	·	14 500.6	2 637.3	35 981.6	4 727.9	40 709.5
1970	20 077.1	·	14 779.4	2 541.8	37 398.4	5 520.3	42 918.7
1971	20 925.2	·	14 874.3	2 356.1	38 155.6	5 723.3	43 878.9
1972	21 372.0	3 433.2	14 764.2	2 048.5	38 184.7	6 105.6	44 290.3
1973	21 227.8	4 005.1	14 594.3	1 849.1	37 671.3	6 014.8	43 686.1
1974	21 114.3	4 324.7	14 356.0	1 509.2	36 979.5	6 085.7	43 065.2
1975	20 745.7	4 648.4	14 595.3	1 391.5	36 732.5	6 033.6	42 766.1
1976	21 509.5	7 090.1	14 098.7	1 360.5	36 968.7	6 349.0	43 317.7
Keskimääräinen hoitoaika [4]) — Medelvårdtid [4]) — *Average stay* [4])							
1920	21.9	·	..	102.4	35.7	..	..
1930	18.9	·	..	154.9	39.7	..	..
1938	16.3	·	..	176.5	37.9	..	..
1945	15.1	·	..	175.6	30.3	..	..
1950	12.5	·	..	207.3	27.0	..	..
1955	12.7	·	..	209.9	26.3	..	..
1960	12.5	·	[3]) 253.8	177.6	26.2	68.9	27.3
1965	13.2	·	[3]) 219.9	96.0	25.3	85.5	27.0
1968	13.2	·	[3]) 195.9	72.1	24.1	100.6	26.4
1969	13.0	·	[3]) 165.3	58.7	22.9	97.7	25.1
1970	12.8	·	[3]) 168.4	45.9	21.9	108.4	24.4
1971	12.6	·	[3]) 145.4	33.6	21.0	116.5	23.5
1972	12.7	15.9	[3]) 134.3	29.3	20.7	123.4	23.4
1973	12.6	16.4	[3]) 129.2	26.8	20.5	123.9	23.1
1974	12.7	18.1	[3]) 138.3	23.6	20.4	124.4	23.1
1975	12.7	20.2	[3]) ..	22.1	20.4	122.2	23.2
1976	12.9	22.5	..	22.0	20.4	87.4	23.0

[1]) Maassa asuva väestö 31. 12. — I riket bosatt befolkning den 31. 12. — *Resident population on 31. 12.*

[2]) Laitossairaaloista on otettu huomioon vain laitossairaalaluetteloon hyväksytyt sairaalat. — Av inrättningarnas sjukhus har endast de sjukhus beaktats, som är godkända i inrättningarnas sjukhusförteckning. — *Of hospitals of institutions are included only those accepted to the list of hospitals of institutions.*

[3]) Poistettujen potilaiden hoitoajan keskiarvo. — De utskrivna patienternas medelvårdtid. — *Mean stay of discharges.*

[4]) Vuoden hoitopäivät jaettuna otettujen ja poistettujen potilaiden keskiarvolla. — Årets vårddagar dividerade med medeltalet av de inskrivna och utskrivna patienterna. — *Patient days of the year divided by the mean of number of admissions and number of discharges.*

[5]) Ilman yö- ja päiväsairaala- ja kuntoutuspaikkoja, ks. s. 209. — Utan natt- och dagsjukhus- och rehabiliteringsplatser, se sidan 209. — *Excl. night hospital beds, day hospital places and rehabilitation places, see page 209.*

6.0.4 Sairaaloiden henkilöstö 31. 12. 1973
Sjukhusens personal den 31. 12. 1973
Personnel at hospitals on 31. 12. 1973

Henkilöstö *Personnel*	Yleissairaalat Lasarett *General hospitals*	Niistä Därav *Of which* Yliopistosairaalat Universitetssjukhus *University hospitals*	Keskussairaalat Centralsjukhus *Central hospitals*	Terveyskeskusten sairaalat Hälsovårdscentralernas sjukhus *Hospitals of health centres*	Mielisairaalat Sinnessjukhus *Mental hospitals*	Tuberkuloosilaitokset Tuberkulosinrättningar *Tuberculosis institutions*	Laitossairaalat [1] Inrättningarnas sjukhus [1] *Hospitals of institutions* [1]	Yhteensä Summa *Total*	Personal
Lääkärit — *Physicians*	2 796	1 133	457	327	311	128	121	3 356	Läkare
Sairaanhoitajat — *Nurses*	10 594	3 425	2 381	1 231	1 772	563	842	13 771	Sjuksköterskor
Kätilöt — *Midwives*	641	129	195	57	—	4	—	645	Barnmorskor
Apuhoitajat — *Practical nurses*	5 917	1 533	1 089	1 186	153	500	811	7 381	Hjälpsköterskor
Askarteluohjaajat — *Occupational therapists*	58	11	14	4	236	14	141	449	Arbetsterapeuter
Laboratoriohoitajat ja -apulaiset — *Laboratory technicians*	1 107	359	238	152	31	49	30	1 217	Laboratoriesköterskor o. -biträden
Lastenhoitajat — *Children's nurses*	1 881	654	514	51	20	17	27	1 945	Barnsköterskor
Lääkintävoimistelijat — *Physiotherapists*	398	89	59	49	27	20	44	489	Fysioterapeuter
Mielisairaanhoitajat — *Psychiatric attendants*	69	3	—	3	3 612	11	83	3 775	Sinnessjukvårdare
Röntgenhoitajat ja -apulaiset — *Radiographers*	631	256	134	61	19	29	11	690	Röntgensköterskor och -biträden
Koulutettu apuhoitohenkilöstö — *Trained auxiliary nursing personnel*	84	15	11	2	199	4	943	1 230	Skolad hjälpvårdspersonal
Farmaseuttinen henkilöstö — *Farmaceutical personnel*	190	70	41	13	39	16	23	268	Farmaceutisk personal
Talous- ja toimistohenkilöstö — *Domestic and clerical staff*	18 500	5 586	3 549	2 562	4 306	1 268	2 743	26 817	Ekonomi- och kontorspersonal
Muut — *Others* [2]	273	111	50	3	98	13	121	505	Övriga [2]
Yhteensä — *Total*	**43 139**	**13 374**	**8 732**	**5 701**	**10 823**	**2 636**	**5 940**	**62 538**	**Summa**
•1972	40 060	9 265	9 785	4 512	10 692	2 798	6 027	59 577	1972
•1971	38 729	8 061	10 134	·	10 299	3 063	5 867	57 958	1971
	100 sairaansijaa kohti — Per 100 vårdplatser *Per 100 beds*								
Lääkärit — *Physicians*	9.2	16.1	8.5	5.7	1.6	4.1	1.5	5.5	Läkare
Sairaanhoitajat ja kätilöt — *Nurses and midwives*	36.8	50.6	48.0	22.6	9.0	18.3	10.8	23.6	Sjuksköterskor och barnmorskor
Muu hoitohenkilöstö — *Other nursing personnel*	33.3	41.5	38.3	26.5	21.8	20.8	26.7	28.1	Övrig vårdpersonal
Farmaseuttinen henkilöstö — *Farmaceutical personnel*	0.6	1.0	0.8	0.2	0.2	0.5	0.3	0.4	Farmaceutisk personal
Talous- ja toimistohenkilöstö — *Domestic and clerical staff*	60.6	79.5	66.1	45.0	21.9	40.8	35.1	43.9	Ekonomi- och kontorspersonal
Muut — *Others* [2]	0.9	1.6	0.9	0.1	0.5	0.4	1.6	0.8	Övriga [2]
Henkilöstö yhteensä — *Total personnel*	**141.4**	**190.3**	**162.6**	**100.1**	**55.0**	**84.9**	**76.0**	**102.3**	**Hela personalen**
1972	135.5	187.3	153.0	96.1	54.1	84.0	75.3	98.2	1972
1971	134.3	200.4	151.7	·	52.3	77.5	74.1	95.9	1971

[1]) Laitossairaalaluetteloon merkittyjen sairaaloiden henkilöstö. — De i inrättningarnas sjukhusförteckning upptagna sjukhusens personal. — *Personnel at hospitals, which are included in the list of hospitals of institutions.*

[2]) Muut — Övriga — *Others:*
Hammaslääkäri. — Tandläkare. — *Dentist.*
Kemisti. — Kemist. — *Chemist.*
Fyysikko. — Fysiker. — *Physicist.*
Psykologi. — Psykolog. — *Psychologist.*
Pappi. — Präst. — *Priest.*
Kansakoulunopettaja. — Folkskolelärare. — *Primary school teacher.*
Voimistelunopettaja. — Gymnastiklärare. — *Teacher of gymnastics.*
Puheterapeutti. — Talterapeut. — *Speech therapist.*
• Dn:o — Dnr 1107/91/78.

6.0.4 Sairaaloiden henkilöstö 31. 12. 1974
Sjukhusens personal den 31. 12. 1974
Personnel at hospitals on 31. 12. 1974

Henkilöstö *Personnel*	Yleissairaalat Lasarett *General hospitals*	Niistä Därav *Of which* Yliopistosairaalat Universitetssjukhus *University hospitals*	Keskussairaalat Centralsjukhus *Central hospitals*	Terveyskeskusten sairaalat Hälsovårdscentralernas sjukhus *Hospitals of health centres*	Mielisairaalat Sinnessjukhus *Mental hospitals*	Tuberkuloosilaitokset Tuberkulosinrättningar *Tuberculosis institutions*	Laitossairaalat [1] Inrättningarnas sjukhus [1] *Hospitals of institutions* [1]	Yhteensä Summa *Total*	Persona.
Lääkärit — *Physicians*	3 017	1 248	499	363	293	128	127	3 565	Läkare
Sairaanhoitajat — *Nurses*	10 713	3 403	2 432	1 267	1 751	467	834	13 765	Sjuksköterskor
Kätilöt — *Midwives*	543	99	169	53	—	3	—	546	Barnmorskor
Apuhoitajat — *Practical nurses*	6 175	1 570	1 191	1 275	122	396	592	7 285	Hjälpsköterskor
Askarteluohjaajat — *Occupational therapists*	64	15	17	3	268	13	63	408	Arbetsterapeuter
Laboratoriohoitajat ja -apulaiset — *Laboratory technicians*	1 106	367	230	156	32	48	33	1 219	Laboratoriesköterskor o. -biträden
Lastenhoitajat — *Children's nurses*	1 819	628	513	46	20	16	29	1 884	Barnsköterskor
Lääkintävoimistelijat — *Physiotherapists*	419	104	56	60	24	15	44	502	Fysioterapeuter
Mielisairaanhoitajat — *Psychiatric attendants*	56	3	—	3	3 636	11	101	3 804	Sinnessjukvårdare
Röntgenhoitajat ja -apulaiset — *Radiographers*	649	264	134	68	18	28	10	705	Röntgensköterskor och -biträden
Koulutettu apuhoitohenkilöstö — *Trained auxiliary nursing personnel*	114	7	4	5	160	5	1 207	1 486	Skolad hjälpvårdspersonal
Farmaseuttinen henkilöstö — *Farmaceutical personnel*	206	71	45	17	42	14	23	285	Farmaceutisk personal
Talous- ja toimistohenkilöstö — *Domestic and clerical staff*	19 441	5 743	3 826	2 834	4 386	1 180	3 010	28 017	Ekonomi- och kontorspersonal
Muut — *Others* [2]	329	131	57	5	116	12	128	585	Övriga [2]
Yhteensä — *Total*	**44 651**	**13 653**	**9 173**	**6 155**	**10 868**	**2 336**	**6 201**	**64 056**	**Summa**
1973	43 139	13 374	8 732	5 701	10 823	2 636	5 940	62 538	1973
	100 sairaansijaa kohti — Per 100 vårdplatser *Per 100 beds*								
Lääkärit — *Physicians*	9.6	17.8	8.7	5.8	1.5	5.1	1.6	5.8	Läkare
Sairaanhoitajat ja kätilöt — *Nurses and midwives*	35.8	49.8	45.4	21.1	8.9	18.8	10.5	23.3	Sjuksköterskor och barnmorskor
Muu hoitohenkilöstö — *Other nursing personnel*	33.0	42.1	37.5	25.9	21.8	21.3	26.1	28.1	Övrig vårdpersonal
Farmaseuttinen henkilöstö — *Farmaceutical personnel*	0.7	1.0	0.8	0.3	0.2	0.5	0.3	0.5	Farmaceutisk personal
Talous- ja toimistohenkilöstö — *Domestic and clerical staff*	61.8	81.7	66.9	45.3	22.4	47.2	37.8	45.5	Ekonomi- och kontorspersonal
Muut — *Others* [2]	1.0	1.9	1.0	0.1	0.6	0.5	1.6	0.9	Övriga [2]
Henkilöstö yhteensä — *Total personnel*	**141.9**	**194.3**	**160.3**	**98.5**	**55.4**	**93.4**	**77.9**	**104.1**	**Hela personalen**
1973	141.4	190.3	162.6	100.1	55.0	84.9	76.0	102.3	1973

[1]) Laitossairaalaluetteloon merkittyjen sairaaloiden henkilöstö. — De i inrättningarnas sjukhusförteckning upptagna sjukhusens personal. — *Personnel at hospitals, which are included in the list of hospitals of institutions.*

[2]) Muut — Övriga — *Others:*
Hammaslääkäri. — Tandläkare. — *Dentist.*
Kemisti. — Kemist. — *Chemist.*
Fyysikko. — Fysiker. — *Physicist.*
Psykologi. — Psykolog. — *Psychologist.*
Pappi. — Präst. — *Priest.*
Kansakoulunopettaja. — Folkskolelärare. — *Primary school teacher.*
Voimistelunopettaja. — Gymnastiklärare. — *Teacher of gymnastics.*
Puheterapeutti. — Talterapeut. — *Speech therapist.*
Toimintarerapeutti. — Verksamhetsterapeut. — *Action therapist.*

6.1.1 Yleis- ja terveyskeskusten sairaalat ja niiden toiminta keskussairaalapiireittäin vuosina 1973 ja 1974
Lasaretten och hälsovårdscentralernas sjukhus samt deras verksamhet centralsjukhusdistriktsvis åren 1973 och 1974
General hospitals, hospitals of health centres and their services by central hospital district in 1973—74

Piirin n:o Distrikt nr *District no*	Omistaja [1]) Ägare [1]) *Ownership* [1])	Yleis- ja terveyskeskusten sairaalat Lasarett och hälsovårdscentralernas sjukhus *General hospitals and hospitals of health centres*	Sairaansijoja Vårdplatser *Beds* 31. 12.		Otettuja potilaita Intagningar *Admissions*		Hoitopäiviä Vårddagar *Patient days*	
			1973	1974	1973	1974	1973	1974
1		**Lapin keskussairaala — Lapplands centralsjukhusdistrikt** *Central hospital district of Lappi*						
	3	Lapin keskussairaala (Rovaniemi) [2])	321	321	10 181	10 183	102 537	99 597
	4	Kemijärven aluesairaala	73	73	2 517	2 602	22 345	25 466
	tk	Rovaniemen kaupungin terveyskeskuksen sairaala	43	43	45	30	15 732	15 698
	tk	Kittilän kunnan terveyskeskuksen sairaala	45	45	1 514	1 515	15 844	16 991
	tk	Posion kunnan terveyskeskuksen sairaala	24	24	687	508	6 859	6 971
	tk	Ranuan kunnan terveyskeskuksen sairaala	38	38	890	784	11 467	8 777
	tk	Rovaniemen mlk:n terveyskeskuksen sairaala	40	40	118	93	14 183	14 734
	tk	Sallan kunnan terveyskeskuksen sairaala	46	46	787	842	8 149	8 592
	tk	Sodankylän kunnan terveyskeskuksen sairaala	45	45	2 240	2 104	16 659	14 351
	tk	Inarin—Utsjoen kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Inari, Utsjoki)	40	56	918	1 042	11 953	19 000
	tk	Muonion—Enontekiön kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Muonio)	27	27	655	598	6 134	6 914
	tk	Pelkosenniemen ja Savukosken kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Pelkosenniemi)	20	18	332	330	5 209	6 384
		Yhteensä — Summa — *Total*	**762.0**	**776.0**	**20 884**	**20 631**	**237 071**	**243 475**
2		**Kemin keskussairaalapiiri — Centralsjukhusdistriktet i Kemi** — *Central hospital district of Kemi*						
	3	Kemin keskussairaala	184	184	7 402	6 409	59 569	57 946
	5 D	Tornion sairaala	61	61	824	698	15 749	14 207
	7 g	Napapiirin luontaishoitola Oy (Pello)	24	24	187	314	2 410	3 589
	tk	Kemin kaupungin terveyskeskuksen sairaala	39	39	49	42	14 526	14 479
	tk	Kolarin kunnan terveyskeskuksen sairaala	11	11	546	730	3 410	3 503
	tk	Pellon kunnan terveyskeskuksen sairaala	26	26	887	870	5 370	5 836
	tk	Ylitornion kunnan terveyskeskuksen sairaala	40	40	1 126	1 243	10 684	11 160
	tk	Kemin mlk:n—Tervolan kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Tervola)	18	18	526	388	6 706	3 623
		Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet — *Beds outside district*						
	3	Lapin keskussairaala (Rovaniemi) * (1)	12	12	482	689	4 869	6 751
	7	Reumasäätiön sairaala (Heinola) * (18)	1	1	8	11	350	481
		Yhteensä — Summa — *Total*	**416.0**	**416.0**	**12 037**	**11 394**	**123 643**	**121 575**

* Piirin n:o — Distriktnr. — *District no.*

[1]) 1 Valtion. — Statens. — *State-owned.*

2 Kuntainliittojen yliopistosairaalat. — Kommunalförbundens universitetssjukhus. — *University hospitals of federations of communes.*

3 Kuntainliittojen keskussairaalat. — Kommunalförbundens centralsjukhus. — *Central hospitals of federations of communes.*

4 Kuntainliittojen aluesairaalat. — Kommunalförbundens kretssjukhus. — *Regional hospital of federations of communes.*

5 Paikallissairaalat. — Lokala sjukhus. — *Local hospitals.*

A Kaupunkien. — Städernas. — *Of urban communes (towns).*

B Kauppaloiden. — Köpingarnas. — *Of urban communes (market towns).*

C Maalaiskuntien. — Landskommunernas. — *Of rural communes.*

D Kuntayhtymien tai kuntainliittojen. — Kommunsammanslutningarnas eller kommunalförbundens. — *Of federations of communes.*

6 Kunnalliset sairaalat, joilla ei ole kunnallisista yleissairaaloista annetun lain mukaista asemaa. — Kommunala sjukhus utanför lagen om kommunala allmänna sjukhus. — *Communal hospitals outside law on communal general hospitals.*

7 Vapaaehtoisten järjestöjen ja muut yksityisten. — De frivilliga organisationernas och övriga privata. — *Of voluntary organizations and other private.*

a Varsinaiset sairaalat. — Egentliga sjukhus. — *Proper hospital.*

b Sairastuvat lyhytaikaisia sairauksia poteville. — Sjukstugor för kortvarigt sjuka. — *Nursing homes for short-term diseases.*

c Toipilaskodit. — Konvalescenthem. — *Convalescent homes.*

d Kuntouttamislaitokset. — Rehabiliteringsinstitut. — *Rehabilitation institutions.*

e Sairaskodit pitkäaikaisesti sairaille. — Sjukhem för långvarigt sjuka. — *Nursing homes for long-term diseases.*

f Kylpylaitokset. — Badsanatorier. — *Bathing establishments.*

g Luontaishoitolat. — Naturkuranstalter. — *Naturopathic establishments.*

tk Terveyskeskusten sairaalat. — Hälsovårdscentralernas sjukhus. — *Hospitals of health centres.*

[2]) Keskussairaalan varsinainen hyväksytty sairaansijamäärä on 278. Sairaalan sairaansijaluku 31. 12. 1973—74 on 333, näistä 12 kuuluu piiriin n:o 2. — Centralsjukhusets godkända egentliga vårdplatsanstal är 278. Sjukhusets vårdplatsantal den 31. 12. 1973—74 är 333, därav 12 tillhör distriktet nr 2. — *Proper official number of beds is 278. The number of hospital beds on 31. 12. 1973—74 is 333, of which 12 belong to district no 2.*

6.1.1 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1973—74

Piirin n:o Distrikt nr *District no*	Omistaja [1]) Ägare [1]) *Ownership* [1])	Yleis- ja terveyskeskusten sairaalat Lasarett och hälsovårdscentralernas sjukhus *General hospitals and hospitals of health centres*	Sairaansijoja Vårdplatser *Beds* 31. 12.		Otettuja potilaita Intagningar *Admissions*		Hoitopäiviä Vårddagar *Patient days*	
			1973	1974	1973	1974	1973	1974
3		**Oulun yliopist. keskussairaalapiiri — Uleåborgs universitetscentralsjukhusdistrikt** — *University central hospital district of Oulu*						
	2	Oulun yliopistollinen keskussairaala [3])	868	868	32 160	31 985	298 979	296 826
	4	Raahen aluesairaala	120	120	4 650	3 510	40 697	33 106
	5 A	Oulun kaupunginsairaala	224	252	1 531	1 914	76 189	86 621
	5 D	Oulun ympäristökuntien paikallissairaala (Oulu) [4])	45.5	91	521	802	15 017	21 968
	7 a	Oulun Diakonissalaitoksen sairaala	30	30	585	612	7 522	6 658
	7 e	Kestilän vanhainkodin sairasosasto	10	10	12	16	5 067	5 211
	tk	Haapaveden kunnan terveyskeskuksen sairaala	31	31	887	841	10 786	10 430
	tk	Kuusamon kunnan terveyskeskuksen sairaala	118	118	3 348	3 212	33 347	33 578
	tk	Pudasjärven kunnan terveyskeskuksen sairaala	56	56	1 185	1 074	14 786	13 697
	tk	Taivalkosken kunnan terveyskeskuksen sairaala	24	24	626	589	8 020	7 234
	tk	Oulaisten seudun kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Oulainen)	28	28	945	954	10 572	9 504
	tk	Pyhäjärven—Kärsämäen kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Pyhäjärvi)	—	30	—	371	—	4 616
	tk	Raahen aluesairaalan ja terveyskeskuksen kl:n sairaala (Raahe)	48	48	78	62	17 215	17 300
		Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distrikt — *Beds outside district*						
	4	Iisalmen aluesairaala * (9)	10.6	12.8	218	133	2 040	1 325
	5 D	Kalajoen sairaala * (5)	7.1	7.1	126	98	1 223	1 231
	5 D	Kalajokilaakson lastensairaala (Nivala) * (5)	6.0	6.0	151	141	996	931
	7 a	Reumasäätiön sairaala (Heinola) * (18)	3.0	3.0	24	11	1 019	483
		Yhteensä — Summa — *Total*	**1 629.2**	**1 734.9**	**47 047**	**46 325**	**543 475**	**550 719**
4		**Kainuun keskussairaalapiiri — Centralsjukhusdistriktet i Kainuu** — *Central hospital district of Kainuu*						
	3	Kainuun keskussairaala (Kajaani)	290	290	11 583	11 602	98 240	96 409
	tk	Kajaanin kaupungin terveyskeskuksen sairaala	28	28	511	418	9 408	10 408
	tk	Hyrynsalmen kunnan terveyskeskuksen sairaala	20	20	314	353	4 253	5 496
	tk	Kuhmon kunnan terveyskeskuksen sairaala	36	36	1 179	1 044	11 720	10 993
	tk	Puolangan kunnan terveyskeskuksen sairaala	30	30	674	663	8 370	9 479
	tk	Ristijärven kunnan terveyskeskuksen sairaala	28	28	393	294	9 215	9 325
	tk	Sotkamon kunnan terveyskeskuksen sairaala	—	12	—	57	—	7 894
	tk	Suomussalmen kunnan terveyskeskuksen sairaala	42	42	1 510	1 424	11 978	11 847
		Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet — *Beds outside district*						
	2	Oulun yliopistollinen keskussairaala * (3)	15.0	15.0	442	431	4 158	4 014
	3	Pohjois-Karjalan keskussairaala (Joensuu) * (10)	—	2.0	—	1	—	10
	5 D	Oulun ympäristökuntien paikallisairaala (Oulu) * (3)	5.5	11.0	63	66	1 891	1 849
		Yhteensä — Summa — *Total*	**494.5**	**514.0**	**16 669**	**16 353**	**159 233**	**167 724**
5		**Keski-Pohjanmaan keskussairaalapiiri — Mellersta Österbottens centralsjukhusdistrikt** — *Central hospital district of Keski-Pohjanmaa*						
	3	Keski-Pohjanmaan keskussairaala (Kokkola) — Mellersta Österbottens centralsjukhus (Gamlakarleby) [5])	262.8	272.8	11 840	11 705	96 985	93 210
	5 D	Kalajoen sairaala [6])	38.9	38.9	1 463	1 322	14 340	12 810
	5 D	Kalajokilaakson lastensairaala (Nivala) [7])	15	15	403	384	2 666	2 557
	tk	Nivalan kunnan terveyskeskuksen sairaala	34	34	1 362	1 243	10 420	10 765
	tk	Kokkolan seudun kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Kokkola) — Kf.s för folkhälsovårdsarbetet i Gamlakarlebynejden hälsovårdscentrals sjukhus (Gamlakarleby)	64	64	569	438	21 059	21 524

[3]) Sairaalan sairaansijaluku on 903, näistä 15 kuuluu piiriin n:o 4 ja 20 piiriin n:o 5. — Sjukhusets vårdplatsantal är 903, därav 15 tillhör distriktet nr 4 och 20 distriktet nr 5. — *The number of hospital beds is 903, of which 15 belong to district no 4 and 20 to district no 5.*

[4]) Sairaalan sairaansijaluku on 51 v. 1973 ja 102 v. 1974, näistä 5.5 v. 1973 ja 11 v. 1974 kuuluu piiriin n:o 4. — Sjukhusets vårdplatsantal är 51 år 1973 och 102 år 1974, därav 5.5 år 1973 och 11 år 1974 tillhör distriktet nr 4. — *The number of hospital beds is 51 in 1973 and 102 in 1974, of which 5.5 in 1973 and 11 in 1974 belong to district bo 4.*

[5]) Sairaalan sairaansijaluku on 266 v. 1973 ja 276 v. 1974, näistä 3.2 kuuluu piiriin n:o 6. — Sjukhusets vårdplatsantal är 266 år 1973 och 276 år 1974 därav 3.2 tillhör distriktet nr 6. — *The number of hospital beds is 266 in 1973 and 276 in 1974, of which 3.2 belong to district no 6.*

[6]) Sairaalan sairaansijaluku on 46, näistä 7.1 kuuluu piiriin n:o 3. — Sjukhusets vårdplatsantal är 46, därav 7.1 tillhör distriktet nr 3. — *The number of hospital beds is 46, of which 7.1 belong to district no 3.*

[7]) Sairaalan sairaansijaluku on 21, näistä 6 kuuluu piiriin n:o 3. — Sjukhusets vårdplatsantal är 21, därav 6 tillhör distriktet nr 3. — *The number of hospital beds is 21, of which 6 belong to district no 3.*

6.1.1 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1973—74

Piirin n:o Distrikt nr *District no*	Omistaja [1]) Ägare [1]) *Ownership* [1])	Yleis- ja terveyskeskusten sairaalat Lasarett och hälsovårdscentralernas sjukhus *General hospitals and hospitals of health centres*	Sairaansijoja Vårdplatser *Beds* 31. 12.		Otettuja potilaita Intagningar *Admissions*		Hoitopäiviä Vårddagar *Patient days*	
			1973	1974	1973	1974	1973	1974
	tk	Lestijokilaakson kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Kannus, Toholampi)	43	43	1 537	1 224	15 449	13 515
	tk	Maaselän kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Haapajärvi, Reisjärvi)	63	63	1 292	1 299	22 722	22 038
	tk	Perhonjokilaakson kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Veteli)	40	40	1 079	929	12 410	12 278
	tk	Ylivieskan seudun kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Ylivieska)	56	56	2 893	2 957	24 476	21 202
		Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet — *Beds outside district*						
	2	Oulun yliopistollinen keskussairaala * (3)	20.0	20.0	560	777	5 638	7 232
	3	Vasa centralsjukhus — Vaasan keskussairaala * (6)	1.5	15.3	7	268	67	2 737
	4	Malmska kretssjukhuset (Jakobstad — Pietarsaari) * (6)	10.7	3.7	20	19	202	203
		Yhteensä — Summa — *Total*	**648.9**	**665.7**	**23 025**	**22 565**	**226 434**	**220 073**
6		**Vaasan keskussairaalapiiri — Vasa centralsjukhusdistrikt** *Central hospital district of Vaasa*						
	3	Centralsjukhuset i Vasa — Vaasan keskussairaala [8])	428.5	550.7	15 217	18 535	144 537	189 283
	4	Malmska kretssjukhuset (Jakobstad — Pietarsaari) [9])	171.3	178.3	5 101	4 862	52 875	50 985
	4	Selkämeren aluesairaala (Kristiinankaupunki) — Bottenhavets kresssjukhus (Kristinestad) [10])	45.9	45.9	1 374	1 567	11 865	15 301
	tk	Kristinestads-hälsovårdscentrals sjukhus — Kristiinanterveyskeskuksen sairaala	29	29	258	221	6 970	7 513
	tk	Vasa stads hälsovårdscentrals sjukhus — Vaasan kaupungin terveyskeskuksen sairaala	132	132	118	155	47 688	47 446
	tk	Jurvan kunnan terveyskeskuksen sairaala — Jurva hälsovårdscentrals sjukhus	27	27	204	154	9 291	10 222
	tk	Korsholms hälsovårdscentrals sjukhus — Mustasaaren kunnan terveyskeskuksen sairaala	—	15	—	27	—	5 475
	tk	Kf.s för folkhälsovårdsarbetet i Jakostadsnejden hälsovårdscentrals sjukhus — Pietarsaaren seudun kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (P.saari)	24	24	63	71	8 419	8 139
	tk	Kf.s för folkhälsoarbetet i Nykarlebynejden hälsovårdscentrals sjukhus (Nykarleby) — Uudenkaarlepyyn kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Uusikaarlepyy)	22	22	400	321	5 725	6 236
	tk	Kf.s för folkhälsoarbetet i Närpes hälsovårdscentrals sjukhus (Närpes) — Närpiön kansanterveystyön kl:nterveyskeskuksen sairaala (Närpiö)	56	56	974	1 176	18 444	22 339
		Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet — *Beds outside district*						
	3	Keski-Pohjanmaan keskussairaala (Kokkola) — Mellersta Österbottens centralsjukhus (Gamlakarleby)* (5)	3.2	3.2	485	574	3 980	4 599
	3	Seinäjoen keskussairaala — Seinäjoki centralsjukhus * (7)	8.0	8.0	369	195	1 992	1 561
	6	Helsingin lastenlinna — Barnets Borg (Hfors) * (21)	3.0	2.6	10	13	815	444
	7 a	Reumasäätiön sairaala (Heinola) * (18)	3.0	3.0	26	8	1 098	325
		Yhteensä — Summa — *Total*	**952.9**	**1 096.7**	**24 599**	**27 879**	**313 699**	**369 868**
7		**Seinäjoen keskussairaalapiiri — Seinäjoki centralsjukhusdistrikt** — *Central hospital district of Seinäjoki*						
	3	Seinäjoen keskussairaala [11])	279	279	12 848	13 214	108 646	106 114
	4	Ähtärin aluesairaala [12])	83	99.9	3 918	4 255	32 162	34 126
	5 D	Lappajärven seudun sairaala	45	—	615	—	12 098	—
	tk	Seinäjoen kaupungin terveyskeskuksen sairaala	15	—	628	—	3 544	—
	tk	Kurikan kauppalan terveyskeskuksen sairaala	49	49	1 452	1 202	13 830	16 079

[8]) Sairaalan sairaansijaluku on 430 v. 1973 ja 566 v. 1974, näistä 1.5 v. 1973 ja 15.3 v. 1974 kuuluu piiriin n:o 5. — Sjukhusets vårdplatsantal år 430 år 1973 och 566 år 1974, därav 1.5 år 1973 och 15.3 år 1974 tillhör distriktet nr 5. — *The number of hospital beds is 430 in 1973 and 566 in 1974, of which 1.5 in 1973 and 15.3 in 1974 belong to district no 5.*

[9]) Sairaalan sairaansijaluku on 182, näistä 10.7 v. 1973 ja 3.7 v. 1974 kuuluu piiriin n:o 5. — Sjukhusets vårdplatsantal år 182, därav 10.7 år 1973 och 3.7 år 1974 tillhör distriktet nr 5. — *The number of hospital beds is 182, of which 10.7 in 1973 and 3.7 in 1974 belong to district no 5.*

[10]) Sairaalan sairaansijaluku on 120, näistä 74.1 kuuluu piiriin n:o 7. — Sjukhusets vårdplatsantal år 120, därav 74.1 tillhör distriktet nr 7. — *The number of hospital beds is 120, of which 74.1 belong to district no 7.*

[11]) Keskussairaalan varsinainen hyväksytty sairaansijamäärä on 181. Sairaalan sairaansijaluku 31. 12. 1973—74 on 287, näistä 8.0 kuuluu piiriin n:o 6. — Centralsjukhusets godkända egentliga vårdplatsantal är 181. Sjukhusets vårdplatsantal den 31. 12. 1973—74 är 287, därav 8.0 tillhör distriktet nr 6. — *Proper official number of beds is 181. The number of hospital beds on 31. 12. 1973—74 is 287, of which 8.0 belong to district no 6.*

[12]) Sairaalan sairaansijaluku on 84 v. 1973 ja 101 v. 1974, näistä 1 v. 1973 ja 1.1 v. 1974 kuuluu piiriin n:o 8. — Sjukhusets vårdplatsantal är 84 år 1973 och 101 år 1974, därav 1 år 1973 och 1.1 år 1974 tillhör distriktet nr 8. — *The number of hospital beds is 84 in 1973 and 101 in 1974, of which 1 in 1973 and 1.1 in 1974 belongs to district no 8.*

6.1.1 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1973—74

Piirin n:o Distrikt nr *District no*	Omistaja [1]) Ägare [1]) *Ownership* [1])	Yleis- ja terveyskeskusten sairaalat Lasarett och hälsovårdscentralernas sjukhus *General hospitals and hospitals of health centres*	Sairaansijoja Vårdplatser *Beds* 31. 12.		Otettuja potilaita Intagningar *Admissions*		Hoitopäiviä Vårddagar *Patient days*	
			1973	1974	1973	1974	1973	1974
	tk	Lapuan kauppalan terveyskeskuksen sairaala	50	57	1 674	1 609	16 227	17 043
	tk	Alajärven kunnan terveyskeskuksen sairaala	19	19	523	939	6 224	9 585
	tk	Erijärven kunnan terveyskeskuksen sairaala	17	—	410	—	4 403	—
	tk	Ilmajoen kunnan terveyskeskuksen sairaala	52	52	293	330	18 797	18 148
	tk	Isojoen kunnan terveyskeskuksen sairaala	14	14	80	86	5 442	5 717
	tk	Jalasjärven kunnan terveyskeskuksen sairaala	26	26	1 052	1 050	8 942	9 336
	tk	Kauhajoen kunnan terveyskeskuksen sairaala	32	32	746	555	12 692	13 113
	tk	Kauhavan kunnan terveyskeskuksen sairaala	10	—	594	—	5 547	—
	tk	Teuvan kunnan terveyskeskuksen sairaala	21	21	371	292	8 081	7 900
	tk	Alavuden seudun kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Alavus)	76	76	2 740	2 314	26 113	20 913
	tk	Järviseudun kansanterveystyön kl:n terveyskeskusten sairaala (Lappajärvi, Evijärvi)	—	62	—	968	—	15 799
	tk	Kauhavan seudun kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Kauhava)	—	10	—	525	—	5 713
	tk	Seinäjoen seudun kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Seinäjoki)	—	15	—	718	—	3 990
	tk	Ähtärinjärven kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Ähtäri)	17	17	111	157	5 736	5 856
		Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet — *Beds outside district*						
	4	Selkämeren aluesairaala (Kristiinankaupunki) — Bottenhavets kretssjukhus (Kristinestad) * (6)	74.1	74.1	2 217	2 276	23 867	22 306
	6	Helsingin lastenlinna — Barnets Borg * (21)	5.5	4.7	22	22	1 728	1 271
	7 a	Reumasäätiön sairaala (Heinola) * (18)	1.0	1.0	16	6	696	263
		Yhteensä — Summa — *Total*	**885.6**	**908.7**	**30 310**	**30 518**	**314 775**	**313 272**
8		**Keski-Suomen keskussairaalapiiri — Mellersta Finlands centralsjukhusdistrikt** — *Central hospital district of Keski-Suomi*						
	3	Keski-Suomen keskussairaala (Jyväskylä) [13])	774.9	774.9	30 792	29 975	265 553	253 941
	4	Jokilaakson aluesairaala (Jämsä) [14])	119.4	119.4	4 029	4 084	38 954	40 658
	7 d	Keski-Suomen hoitokoti (Jyväskylä)	28	26	397	393	6 750	6 929
	tk	Jyväskylän kaupungin terveyskeskuksen sairaala	132	132	448	387	44 242	45 748
	tk	Jämsänkosken kunnan terveyskeskuksen sairaala	17	17	62	56	6 796	6 680
	tk	Kuhmoisten kunnan terveyskeskuksen sairaala	20	20	515	450	7 194	7 622
	tk	Laukaan kunnan terveyskeskuksen sairaala	47	—	1 236	—	14 050	—
	tk	Joutsan seudun kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Joutsa)	21	21	703	807	7 868	7 776
	tk	Keuruun ja Multian kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Keuruu)	79	79	2 599	2 365	25 010	22 309
	tk	Laukaan—Hankasalmen kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Laukaa)	—	47	—	1 381	—	14 723
	tk	Palokan kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Jyväskylän mlk., Petäjävesi)	77	77	105	214	19 311	32 859
	tk	Saarijärven—Karstulan seudun kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Saarijärvi, Karstula, Kivijärvi)	127	127	2 899	2 383	35 047	29 827
	tk	Sydän-Savon kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Viitasaari, Pihtipudas)	88	88	2 195	1 922	23 166	22 531
	tk	Äänekosken—Suolahden seudun kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Äänekoski, Konnevesi)	58	58	1 459	1 426	18 015	17 498
		Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet — *Beds outside district*						
	4	Mäntän aluesairaala * (14)	3.5	3.5	8	5	57	40
	4	Pieksämäen aluesairaala * (12)	6.2	5.8	166	177	2 154	2 147
	4	Ähtärin aluesairaala * (7)	1.0	1.1	47	55	282	444
	6	Helsingin lastenlinna — Barnets Borg (Hfors) * (21)	4.0	3.5	8	1	621	43
	7 a	Reumasäätiön sairaala (Heinola) * (18)	3.0	3.0	21	15	903	626
		Yhteensä — Summa — *Total*	**1 606.0**	**1 603.2**	**47 689**	**46 096**	**515 973**	**512 401**

[13]) Sairaalan sairaansijaluku vuosina 1973—74 on 811, näistä 23.6 kuuluu piiriin n:o 12, 2.2 piiriin n:o 14 ja 10.3 piiriin n:o 18. — Sjukhusets vårdplatsantal åren 1973—74 är 811, därav 23.6 tillhör distriktet nr 12, 2.2 distriktet nr 14 och 10.3 distriktet nr 18. — *The number of hospital beds in 1973—74 is 811, of which 23.6 belong to district no 12, 2.2 to district no 14 and 10.3 to district no 18.*

[14]) Sairaalan sairaansijaluku on 126, näistä 6.6 kuuluu piiriin n:o 14. — Sjukhusets vårdplatsantal är 126, därav 6.6 tillhör distriktet nr 14. — *The number of hospital beds is 126, of which belong to district no 14.*

6.1.1 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1973—74

Piirin n:o Distrikt nr *District no*	Omistaja [1]) Ägare [1]) *Ownership* [1])	Yleis- ja terveyskeskusten sairaalat Lasarett och hälsovårdscentralernas sjukhus *General hospitals and hospitals of health centres*	Sairaansijoja Vårdplatser *Beds* 31. 12.		Otettuja potilaita Intagningar *Admissions*		Hoitopäiviä Vårddagar *Patient days*	
			1973	1974	1973	1974	1973	1974
9		**Kuopion yliopistollinen keskussairaalapiiri — Kuopio universitetscentralsjukhusdistrikt** — *University central hospital district of Kuopio*						
	2	Kuopion yliopistollinen keskussairaala	786	786	23 909	25 311	267 518	248 570
	4	Iisalmen aluesairaala [15])	115.4	141.2	3 692	3 938	34 532	38 972
	4	Varkauden seudun aluesairaala [16])	107.8	121.5	4 363	4 483	35 767	35 788
	5 A	Kuopion kaupungin sisätautisairaala	81	81	2 270	2 332	29 669	30 586
	5 A	Kuopion kaupungin synnytyssairaala (lop. 9. 4. 73)	(40)	—	369	—	2 864	—
	7 e	Vaajasalon parantolat (Kuopio)	239	239	34	41	79 310	73 950
	tk	Varkauden kaupungin terveyskeskuksen sairaala	78	78	755	665	30 387	30 263
	tk	Juankosken kunnan terveyskeskuksen sairaala	16	16	464	464	5 933	6 135
	tk	Kaavin kunnan terveyskeskuksen sairaala	21	21	753	746	7 949	7 605
	tk	Kiuruveden kunnan terveyskeskuksen sairaala	56	56	1 502	1 573	16 359	15 392
	tk	Leppävirran kunnan terveyskeskuksen sairaala	92	92	2 119	1 984	34 863	32 996
	tk	Iisalmen seudun kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Iisalmi)	24	24	51	41	10 499	10 500
	tk	Nilsiän ja Rautavaaran kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Nilsiä)	35	35	781	914	12 137	12 678
	tk	Pielaveden ja Keiteleen kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Pielävesi, Keitele)	43	43	1 145	1 112	10 974	9 790
	tk	Sisä-Suomen kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Suonenjoki, Rautalampi ja 1974 Karttula)	41	71	835	1 050	14 211	19 848
		Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet — *Beds outside district*						
	4	Pieksämäen aluesairaala * (12)	6.2	9.2	192	277	2 498	3 357
	7 a	Reumasäätiön sairaala (Heinola) * (18)	2.0	2.0	17	16	733	684
		Yhteensä — Summa — *Total*	**1 743.4**	**1 815.9**	**43 251**	**44 947**	**596 203**	**577 114**
10		**Pohjois-Karjalan keskussairaalapiiri — Norra Karelens centralsjukhusdistrikt** — *Central hospital district of Pohjois-Karjala*						
	3	Pohjois-Karjalan keskussairaala (Joensuu) [17])	467	663	20 396	20 866	169 324	213 510
	7 b	Liperin ammattikoulun sairastupa (kesäkuukausina suljettu)	6	6	95	76	344	290
	7 e	Iltarauhan sairaskoti (Pyhäselkä)	20	20	24	30	14 129	11 922
	tk	Joensuun kaupungin terveyskeskuksen sairaala	45	45	482	332	14 908	15 350
	tk	Lieksan kaupungin terveyskeskuksen sairaala	83	83	2 765	2 757	23 417	23 237
	tk	Outokummun kauppalan terveyskeskuksen sairaala	28	28	618	770	9 284	8 864
	tk	Enon kunnan terveyskeskuksen sairaala	37	37	858	887	7 534	8 040
	tk	Heinäveden kunnan terveyskeskuksen sairaala	18	43	468	430	4 177	11 886
	tk	Juvan kunnan terveyskeskuksen sairaala	25	25	921	1 089	9 110	9 060
	tk	Liperin kunnan terveyskeskuksen sairaala	26	26	167	170	7 260	7 027
	tk	Ilomantsin ja Tuupovaaran kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Ilomantsi)	40	40	1 335	1 319	9 705	11 614
	tk	Keski-Karjalan kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Kitee, Rääkkylä) [17] a)	16	51	289	431	6 601	21 954
	tk	Nurmeksen seudun kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Nurmes)	48	64	1 212	1 396	11 866	26 237
	tk	Tohmajärven—Värtsilän kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Tohmajärvi)	—	28	—	47	—	12 863
		Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet — *Beds outside district*						
	4	Varkauden seudun aluesairaala * (9)	2.8	3.2	633	546	5 046	4 261
	6	Helsingin lastenlinna — Barnets Borg (Hfors) * (21)	1.0	0.9	9	10	670	638
	7 a	Reumasäätiön sairaala (Heinola) * (18)	1.0	1.0	10	7	437	307
		Yhteensä — Summa — *Total*	**863.8**	**1 164.1**	**30 282**	**31 163**	**293 812**	**387 060**

[15]) Sairaalan sairaansijaluku on 126 v. 1973 ja 154 v. 1974, näistä 10.6 v. 1973 ja 12.8 v. 1974 kuuluu piiriin n:o 3. — Sjukhusets vårdplatsantal år 126 år 1973 och 154 år 1974, därav tillhör 10.6 år 1973 och 12.8 år 1974 distriktet nr 3. — *The number of hospital beds is 126 in 1973 and 154 in 1974, of which 10.6 in 1973 and 12.8 in 1974 belong to district no 3.*

[16]) Sairaalan sairaansijaluku on 126 v. 1973 ja 142 v. 1974, näistä 2.8 v. 1973 ja 3.2 v. 1974 kuuluu piiriin n:o 10, 12.6 v. 1973 ja 14.1 v. 1974 piiriin n:o 11 ja 2.8 v. 1973 ja 3.2 v. 1974 piiriin n:o 12. — Sjukhusets vårdplatsantal år 126 år 1973 och 142 år 1974, därav 2.8 år 1973 och 3.2 år 1974 tillhör distriktet nr 10, 12.6 år 1973 och 14.1 år 1974 distriktet nr 11 och 2.8 år 1973 och 3.2 år 1974 distriktet nr 12. — *The number of hospital beds is 126 in 1973 and 142 in 1974, of which 2.8 in 1973 and 3.2 in 1974 belong to district no 10, 12.6 in 1973 and 14.1 in 1974 to district 11 and 2.8 in 1973 and 3.2 in 1974 to district no 12.*

[17]) Sairaalan sairaansijaluku on 671 v. 1974, näista 2 kuuluu piiriin n:o 4 ja 6 piiriin n:o 11. — Sjukhusets vårdplatsantal år 671 år 1974, därav 2 tillhör distriktet nr 4 och 6 distriktet nr 11. — *The number of hospital beds is 671 in 1974, of which 2 belongs to district no 4 and 6 to district no 11.*

[17] a) Terveyskeskuksen sairaalan sairaansijamäärä on 60 v. 1974, näistä 9 kuuluu Kesälahden vuodeosastolle piiriin n:o 11. — Hälsovårdscentralens sjukhusvårdplatsantal år 60 år 1974, därav 9 tillhör bäddavdelningen i Kesälahti distrikt nr 11. — *The number of beds of hospital of health centre is 60 in 1974, of which 9 belong to district no 11.*

6.1.1 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1973—74

Piirin n:o Distrikt nr *District no*	Omistaja [1]) Ägare [1]) *Ownership* [1])	Yleis- ja terveyskeskusten sairaalat Lasarett och hälsovårdscentralernas sjukhus *General hospitals and hospitals of health centres*	Sairaansijoja Vårdplatser *Beds* 31. 12.		Otettuja potilaita Intagningar *Admissions*		Hoitopäivä Vårddagar *Patient days*	
			1973	1974	1073	1074	1073	1074
11		**Savonlinnan keskussairaalapiiri — Nyslotts centralsjukhusdistrikt** — *Central hospital district of Savonlinna*						
	3	Savonlinnan keskussairaala [18])	251.5	251.5	7 681	7 193	84 617	78 831
	7 d	Punkaharjun kuntoutuslaitos	72	72	916	935	24 227	25 188
	tk	Savonlinnan kaupungin terveyskeskuksen sairaala	23	23	125	184	9 456	9 480
	tk	Joroisten kunnan terveyskeskuksen sairaala (sulj. aj. 1. 9.—31. 12. 74)	14	14	547	316	6 046	3 857
	tk	Rantasalmen kunnan terveyskeskuksen sairaala	20	20	354	432	7 775	7 836
	tk	Kaakkois-Savon kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Kerimäki)	12	12	176	185	5 052	5 322
	tk	Parikkalan seudun kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Parikkala)	30	30	915	832	9 228	9 949
	tk	Keski-Karjalan kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (v.os. Kesälahti) 17 a)	—	9	—	15	—	5 233
		Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet — *Beds outside district*						
	3	Pohjois-Karjalan keskussairaala (Joensuu) * (10)	—	6.0	—	59	—	602
	4	Varkauden seudun aluesairaala * (9)	12.6	14.1	1 133	1 353	9 031	10 558
	6	Helsingin lastenlinna — Barnets Borg (Hfors) * (21)	3.0	2.6	5	6	389	248
		Yhteensä — Summa — *Total*	**438.1**	**454.2**	**11 852**	**11 510**	**155 821**	**157 104**
12		**Mikkelin keskussairaalapiiri — S:t Michels centralsjukhusdistrikt** — *Central hospital district of Mikkeli*						
	3	Mikkelin keskussairaala [19])	291	291	9 983	9 713	96 470	90 025
	4	Pieksämäen aluesairaala [20])	103.6	101	2 498	2 632	32 405	31 866
	7 d	Kyyhkylän kuntoutussairaala (Mikkelin mlk.) (av. 24. 9. 73)	138	138	361	1 397	6 675	36 246
	7 e	Kyyhkylän invalidi- ja sairaskoti (Mikkelin mlk.)	60	50	94	105	14 691	16 015
	tk	Mikkelin kaupungin terveyskeskuksen sairaala	62	—	226	—	23 218	—
	tk	Hirvensalmen kunnan terveyskeskuksen sairaala	16	—	207	—	6 115	—
	tk	Juvan kunnan terveyskeskuksen sairaala	75	75	1 251	1 129	31 352	31 502
	tk	Kangasniemen kunnan terveyskeskuksen sairaala	37	37	953	937	13 115	13 755
	tk	Puumalan kunnan terveyskeskuksen sairaala	16	16	534	547	6 234	6 230
	tk	Ristiinan kunnan terveyskeskuksen sairaala	12	—	102	—	4 334	—
	tk	Mikkelin seudun kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Mikkeli, Hirvensalmi, Mikkelin mlk., Ristiina)	—	157	—	558	—	45 206
	tk	Mäntyharjun ja Pertunmaan kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Mäntyharju)	41	41	1 130	1 210	13 485	13 720
		Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utinför distriktet — *Beds outside district*						
	3	Keski-Suomen keskussairaala, Kinkomaa (Jyväskylä)*(8)	23.6	23.6	517	521	4 447	4 433
	3	Savonlinnan keskussairaala * (11)	1.5	1.5	39	32	430	355
	4	Varkauden seudun aluesairaala * (9)	2.8	3.2	176	202	1 400	1 578
	6	Helsingin lastenlinna — Barnets Borg (Hfors) * (21)	4.0	3.5	24	21	1 846	1 401
	7 a	Reumasäätiön sairaala (Heinola) * (18)	4.0	4.0	21	27	879	1 127
		Yhteensä — Summa — *Total*	**887.5**	**941.8**	**18 116**	**19 031**	**257 096**	**293 659**
13		**Etelä-Saimaan keskussairaalapiiri — Södra Saimens centralsjukhusdistrikt** — *Central hospital district of Etelä-Saimaa*						
	3	Etelä-Saimaan keskussairaala (Lappeenranta)	376	376	15 142	15 321	135 026	135 253
	5 D	Imatran sairaala (Vuoksenniska)	89	89	3 602	3 891	31 844	32 632
	5 D	Lappeenrannan paikallissairaala	128	128	1 601	1 704	42 673	44 594
	tk	Imatran kaupungin terveyskeskuksen sairaala	102	102	506	540	33 276	33 401
	tk	Lappeenrannan kaupungin terveyskeskuksen sairaala	20	68	8	86	4 283	14 611
	tk	Rautjärven kunnan terveyskeskuksen sairaala	28	28	57	93	10 699	11 210

[18]) Sairaalan sairaansijaluku 253, näistä 1.5 kuuluu piiriin n:o 12. — Sjukhusets vårdplatsantal är 253, därav 1.5 tillhör distriktet nr 12. — *The number of hospital beds is 253, of which 1.5 belong to district no 12.*

[19]) Keskussairaalan varsinainen hyväksytty sairaansijamäärä on 276. Sairaalan sairaansijaluku 31. 12. 1973—74 on 306, näistä 15 kuuluu piiriin n:o 18. — Centralsjukhusets godkända egentliga vårdplatsantal är 276. Sjukhusets vårdplatsantal den 31. 12. 1973—74 är 306, därav 15 tillhör distriktet nr 18. — *Proper official number of beds is 276. The number of hospital beds on 31. 12. 1973—74 is 306, of which 15 belong to district no 18.*

[20]) Sairaalan sairaansijaluku on 116, näistä 6.2 v. 1973 ja 9.2 v. 1974 kuuluu piiriin n:o 9 ja 6.2 v. 1973 ja 5.8 v. 1974 piiriin n:o 8. — Sjukhusets vårdplatsantal är 116, därav tillhör 6.2 år 1973 och 9.2 år 1974 distriktet nr 9 och 6.2 år 1973 och 5.8 år 1974 distriktet nr 8. — *The number of hospital beds is 116, of which 6.2 in 1973 and 9.2 in 1974 belong to district no 9 and 6.2 in 1973 and 5.8 in 1974 to district no 8.*

6.1.1 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1973—74

Piirin n:o Distrikt nr *District no*	Omistaja [1]) Ägare [1]) *Ownership* [1])	Yleis- ja terveyskeskusten sairaalat Lasarett och hälsovårdscentralernas sjukhus *General hospitals and hospitals of health centres*	Sairaansijoja Vårdplatser *Beds* 31. 12.		Otettuja potilaita Intagningar *Admissions*		Hoitopäiviä Vårddagar *Patient days*	
			1973	1974	1973	1974	1973	1974
		Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet — *Beds outside district*						
	6	Helsingin lastenlinna — Barnets Borg (Hfors) * (21) ..	6.7	5.6	16	7	1 216	418
	7 a	Reumasäätiön sairaala (Heinola) * (18)	6.0	6.0	66	64	2 815	2 630
		Yhteensä — Summa — *Total*	**755.7**	**802.6**	**20 998**	**21 706**	**261 832**	**274 749**
14		**Tampereen keskussairaalapiiri — Tammerfors centralsjukhusdistrikt** — *Central hospital district of Tampere*						
	2	Tampereen keskussairaala, yliopistosairaala	1 178	1 175	42 416	45 375	412 029	391 406
	4	Mäntän aluesairaala [21])	132.5	132.5	3 482	3 814	24 408	29 701
	4	Valkeakosken sairaala [22])	153.7	153.8	5 063	4 930	51 607	50 198
	4	Vammalan aluesairaala [23])	71.4	71.4	2 203	2 380	20 516	20 968
	5 A	Tampereen kaupunginsairaala (Yleissairaalaosastoryhmät)	734	743	7 858	7 751	255 647	250 723
	5 D	Nokian sairaala	71	71	2 319	2 010	22 458	20 751
	5 D	Vammalan paikallissairaala [24])	25	25	130	98	10 883	10 330
	7 d	Ikaalisten Terveyskylpylä	55	55	1 026	1 309	10 510	12 804
	7 d	Reumaliiton kuntouttamislaitos (Kangasala)	50	50	643	658	19 657	19 760
	7 e	Sotainvaliidien sairaskoti Honkala (Hämeenkyrö)	34	34	56	58	10 343	8 986
	7 e	Tampereen Sairaskoti (lop. 30. 6. 74)	8	(8)	31	10	3 426	1 862
	tk	Ikaalisten kauppalan terveyskeskuksen sairaala	79	79	457	479	27 176	27 188
	tk	Virtain kauppalan terveyskeskuksen sairaala (kaupp. 1974)	32	32	1 404	1 316	12 470	12 767
	tk	Oriveden kunnan terveyskeskuksen sairaala	44	—	867	—	13 790	—
	tk	Ruoveden kunnan terveyskeskuksen sairaala	46	46	910	950	15 918	16 525
	tk	Etelä-Pirkanmaan kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Urjala)	25	25	559	455	9 688	8 945
	tk	Hämeenkyrön—Viljakkalan kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Hämeenkyrö)	21	21	501	356	8 582	8 604
	tk	Oriveden seudun kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Orivesi)	—	44	—	800	—	14 063
	tk	Parkanon—Kihniön kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Parkano, Kihniö)	58	58	1 390	1 222	14 869	15 823
		Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet — *Beds outside district*						
	3	Hämeenlinnan keskussairaala, Ahvenisto * (19)	8.7	8.7	90	74	2 142	1 768
	3	Keski-Suomen keskussairaala, Kinkomaa (Jyväskylä)*(8)	2.2	2.2	82	62	709	528
	4	Jokilaakson aluesairaala (Jämsä) * (8)	6.6	6.6	203	187	1 961	1 869
	4	Loimaan aluesairaala * (16)	1.0	1.0	6	5	52	51
	4	Lounais-Hämeen aluesairaala (Forssa) * (19)	4.1	4.1	313	373	2 932	3 216
	6	Helsingin lastenlinna — Barnets Borg (Hfors) * (21) ..	19.2	16.4	33	37	2 613	2 490
	7 a	Reumasäätiön sairaala (Heinola) * (18)	14.0	14.0	102	106	4 361	4 339
		Yhteensä — Summa — *Total*	**2 873.4**	**2 868.7**	**76 144**	**74 815**	**958 747**	**935 665**
15		**Satakunnan keskussairaalapiiri — Satakunta centralsjukhusdistrikt** — *Central hospital district of Satakunta*						
	3	Satakunnan keskussairaala (Pori) [25])	426	426	17 672	17 120	151 780	137 719
	4	Rauman aluesairaala [26])	227	227	7 665	7 908	71 087	71 461
	5 A	Porin kaupunginsairaala	190	190	4 586	4 156	61 531	63 436
	5 D	Eva Ahlströmin sairaala (Noormarkku)	32	—	592	—	11 641	—
	tk	Rauman kaupungin terveyskeskuksen sairaala	19	—	32	—	6 392	—
	tk	Huittisten kauppalan terveyskeskuksen sairaala	32	32	447	642	9 260	9 626
	tk	Kokemäen kauppalan terveyskeskuksen sairaala	41	41	951	830	12 709	9 652
	tk	Euran kunnan terveyskeskuksen sairaala	32	32	643	333	10 429	10 480
	tk	Merikarvian kunnan terveyskeskuksen sairaala	12	—	197	—	4 576	—

[21]) Sairaalan sairaansijaluku on 136, näistä 3.5 kuuluu piiriin n:o 8. — Sjukhusets vårdplatsantal är 136, därav 3.5 tillhör distriktet nr 8. — *The number of hospital beds is 136, of which 3.5 belong to district no 8.*

[22]) Sairaalan sairaansijaluku on 168, näistä 14.3 v. 1973 ja 14.2 v. 1974 kuuluu piiriin n:o 19. — Sjukhusets vårdplatsantal är 168, därav 14.3 år 1973 och 14.2 år 1974 tillhör distriktet nr 19. — *The number of hospital beds is 168, of which 14.3 in 1973 and 14.2 in 1974 belong to district no 19.*

[23]) Sairaalan sairaansijaluku on 84, näistä 11.2 kuuluu piiriin n:o 15 ja 1.4 piirin 16. — Sjukhusets vårdplatsantal är 84, därav 11.2 tillhör distriktet nr 15 och 1.4 distriktet nr 16. — *The number of hospital beds is 84 of which 11.2 belong to district no 15. and 1.4 to district no 16.*

[24]) Sairaalan sairaansijaluku on 32, näistä 7 kuuluu piiriin n:o 16. — Sjukhusets vårdplatsantal är 32, därav 7 tillhör distriktet nr 16. — *The number of hospital beds is 32, of which 7 belong to district no 16.*

[25]) Keskussairaalan varsinainen hyväksytty sairaansijamäärä on 216. — Centralsjukhusets godkända egentliga vårdplatsantal är 216. — *Proper official number of beds is 216.*

[26]) Sairaalan sairaansijaluku on 231, näistä 4 kuuluu piiriin n:o 16. — Sjukhusets vårdplatsantal är 231 därav 4 tillhör distriktet nr 16. — *The number of hospital beds is 231, of which 4 belong to district no 16.*

6:1.1 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1973—74

Piirin n:o Distrikt nr *District no*	Omistaja [1]) Ägare [1]) *Ownership* [1])	Yleis- ja terveyskeskusten sairaalat Lasarett och hälsovårdscentralernas sjukhus *General hospitals and hospitals of health centres*	Sairaansijoja Vårdplatser *Beds* 31. 12.		Otettuja potilaita Intagningar *Admissions*		Hoitopäiviä Vårddagar *Patient days*	
			1973	1974	1973	1974	1973	1974
	tk	Kankaanpään kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Kankaanpää)	43	43	1 397	1 264	15 473	15 318
	tk	Luoteis-Satakunnan kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Noormarkku, Merikarvia)	—	44	—	607	—	17 247
	tk	Rauman seudun kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Rauma)	—	19	—	15	—	6 826
	tk	Säkylän—Köyliön kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Säkylä) (av. 4. 7. 74)	—	32	—	44	—	2 805
		Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet — *Beds outside district*						
	2	Turun yliopistollinen keskussairaala * (16)	4.1	4.1	426	631	3 834	4 233
	4	Loimaan aluesairaala * (16)	16.9	16.8	599	575	5 632	5 524
	4	Vammalan aluesairaala * (14)	11.2	11.2	774	801	7 199	7 137
	6	Helsingin lastenlinna — Barnets Borg (Hfors) * (21)	12.3	10.3	15	38	1 155	1 914
	7 a	Reumasäätiön sairaala (Heinola) * (18)	6.0	6.0	37	48	1 595	1 979
		Yhteensä — Summa — *Total*	**1 104.5**	**1 134.4**	**36 033**	**35 012**	**374 293**	**365 357**
16		**Turun yliopistollinen keskussairaalapiiri — Åbo universitetscentralsjukhusdistrikt** — *University central hospital district of Turku*						
	2	Turun yliopistollinen keskussairaala — Åbo universitetscentralsjukhus [27])	1 065.5	1 065.5	39 136	37 930	351 969	330 242
	4	Loimaan aluesairaala [28])	161.1	161.2	5 594	5 302	52 694	50 692
	4	Salon Aluesairaala	202	202	6 816	6 882	67 238	64 464
	4	Vakka-Suomen aluesairaala (Uusikaupunki)	90	90	2 825	2 986	29 345	29 859
	5 A	Turun kaupunginsairaala — Åbo stadssjukhus (yleissairaalaosastot)	696	696	8 649	8 484	224 734	227 920
	5 D	Raision ym. kuntien paikallissairaala (av. 19. 7. 73)	120	120	429	1 893	9 909	33 935
	5 D	Åbolands sjukhus (Åbo) — Turunmaan sairaala (Turku)	36	64	1 023	1 283	8 260	14 641
	7 a	Dalsbruks sjukhus (Dragsfjärd)	12	12	67	78	2 197	1 887
	7 a	Åbo sjukhem — Turun sairaskoti	38	30	353	300	8 586	9 380
	7 c	Villa Kälkestad (Västanfjärd)	67	67	119	48	19 810	17 793
	7 f	Toivonlinnan kylpyparantola (Piikkiö)	80	80	456	445	5 781	5 522
	7 g	Kiiskisen luontaisparantola (Piikkiö)	33	33	606	637	7 272	6 813
	tk	Pargas hälsovårdscentrals sjukhus — Paraisten terveyskeskuksen sairaala	32	—	322	—	10 249	—
	tk	Kaarina—Piikkiön kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Kaarina) (av. 1. 8. 74)	—	36	—	25	—	5 064
	tk	Laitilan—Pyhärannan kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Laitila)	35	35	592	617	9 019	12 059
	tk	Lounais-Hämeen kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Jokioinen) [28]a)	29	25	75	96	11 040	9 592
	tk	Perniön ja Särkisalon kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Perniö)	37	37	584	567	14 002	12 814
	tk	Pöytyän seudun kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Pöytyä)	28	28	456	417	8 252	8 859
	tk	Someron ja Somerniemen kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Somero)	60	60	1 204	1 077	16 723	19 097
	tk	Kf.s för Västra Åboland hälsovårdscentrals sjukhus (Pargas) — Länsi-Turunmaan kl:n terveyskeskuksen sairaala (Parainen)	—	32	—	293	—	11 155
		Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet — *Beds outside district*						
	3	Hämeenlinnan keskussairaala, Ahvenisto * (19)	5.3	5.3	97	89	2 291	2 119
	4	Rauman aluesairaala * (15)	4.0	4.0	210	230	1 954	2 070
	4	Lounais-Hämeen aluesairaala (Forssa) * (19)	17.9	17.9	1 030	1 194	9 658	10 276
	4	Vammalan aluesairaala * (14)	1.4	1.4	164	171	1 523	1 523
	5 D	Vammalan paikallissairaala * (14)	7.0	7.0	12	14	1 054	1 553
	6	Helsingin lastenlinna — Barnets Borg (Helsingfors) * (21)	10.0	7.7	16	22	1 265	1 664
	7 a	Reumasäätiön sairaala (Heinola) * (18)	11.0	11.0	52	59	2 218	2 418
		Yhteensä — Summa — *Total*	**2 878.2**	**2 928.0**	**70 887**	**71 139**	**877 043**	**893 411**

[27]) Sairaalan sairaansijaluku on 1 071, näistä 4.1 kuuluu piiriin n:o 15 ja 1.4 piiriin n:o 19. — Sjukhusets vårdplatsantal är 1 071, därav 4.1 tillhör distriktet nr 15 och 1.4 distriktet nr 19. — *The number of hospital beds is 1 071, of which 4.1 belong to district no 15 and 1.4 to district no 19.*

[28]) Sairaalan sairaansijaluku on 180, näistä 16.9 kuuluu piiriin n:o 15, 1.0 piiriin n:o 14 ja 1.0 piiriin n:o 19. — Sjukhusets vårdplatsantal är 180, därav 16.9 tillhör distriktet nr 15, 1.0 distriktet nr 14 och 1.0 distriktet nr 19. — *The number of hospital beds is 180, of which 16.9 belong to district no 15, 1.0 to district no 14 and 1.0 to district no 19.*

[28] a) Terveyskeskuksen sairaalan sairaansijamäärä on 30, näistä 1 v. 1973 ja 5 v. 1974 kuuluu piiriin n:o 19. — Hälsovårdscentralens sjukhusvårdplatsantal är 30, därav 1 tillhör distriktet nr 19 år 1973 och 5 år 1974. — *The number of beds of hospital of health centre is 30, of which 1 in 1973 and 5 in 1974 belong to district no 19.*

6.1.1 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1973—74

Piirin n:o Distrikt nr *District no*	Omistaja [1]) Ägare [1]) *Owner ship* [1])	Yleis- ja terveyskeskusten sairaalat Lasarett och hälsovårdscentralernas sjukhus *General hospitals and hospitals of health centres*	Sairaansijoja Vårdplatser *Beds* 31. 12.		Otettuja potilaita Intagningar *Admissions*		Hoitopäiviä Vårddagar *Patient days*	
			1973	1974	1973	1974	1973	1974
17		**Ahvenanmaan keskussairaalapiiri — Ålands centralsjukhusdistrikt** — *Central hospital district of Ahvenanmaa*						
		Ålands centralsjukhus (Mariehamn) — Ahvenanmaan keskussairaala (Maarianhamina) [29])	100	100	2 117	2 295	23 992	25 160
		Yhteensä — Summa — *Total*	**100**	**100**	**2 117**	**2 295**	**23 992**	**25 160**
18		**Lahden keskussairaalapiiri — Lahtis centralsjukhusdistrikt** — *Central hospital district of Lahti*						
	5 A	Heinolan kaupunginsairaala	90	90	2 383	2 204	27 657	27 468
	5 A	Lahden kaupunginsairaala	617	617	15 188	15 529	223 646	224 006
	5 D	Salpakankaan paikallissairaala (Lahti)	37	37	1 554	1 426	12 226	11 162
	7 a	Reumasäätiön sairaala (Heinola) [30])	243	243	2 148	2 230	91 739	90 494
	7 g	Luontaishoitola Kauko Juntunen ja k:nit (Lahti) (aj. 1. 6.—31. 8.)	15	15	92	74	986	644
	tk	Hartolan kunnan terveyskeskuksen sairaala	30	30	903	831	10 902	9 884
	tk	Iitin kunnan terveyskeskuksen sairaala	41	41	955	772	15 475	13 773
	tk	Sysmän kunnan terveyskeskuksen sairaala	30	30	976	911	10 990	9 707
	tk	Asikkalan ja Padasjoen kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Asikkala, Padasjoki)	36	36	977	900	11 564	11 288
	tk	Orimattilan seudun kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Orimattila) [30] a)	56	57	1 689	1 544	18 246	15 291
		Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet — *Beds outside district*						
	3	Hämeenlinnan keskussairaala, Ahvenisto * (19)	100.0	100.0	763	669	18 020	15 791
	3	Keski-Suomen keskussairaala, Kinkomaa (Jyväskylä)*(8)	10.3	10.3	204	151	1 757	1 284
	3	Mikkelin keskussairaala * (12)	15.0	15.0	1 039	1 065	10 012	9 911
	4	Kuusankosken aluesairaala * (20)	11.0	16.0	336	339	4 598	4 781
	4	Riihimäen aluesairaala * (19)	5.8	5.8	325	353	3 313	3 858
	5 D	Riihimäen paikallissairaala * (19)	2.6	2.6	9	5	1 555	1 167
	6	Helsingin lastenlinna — Barnets Borg (Hfors) * (21)	19.3	16.4	70	62	5 444	5 084
		Yhteensä — Summa — *Total*	**1 359.0**	**1 362.1**	**29 611**	**29 065**	**468 130**	**455 593**
19		**Hämeenlinnan keskussairaalapiiri — Tavastehus centralsjukhusdistrikt** — *Central hospital district of Hämeenlinna*						
	3	Hämeenlinnan keskussairaala [31])	323	323	10 801	11 058	107 864	107 378
	4	Lounais-Hämeen aluesairaala (Forssa) [32])	132	132	4 007	4 108	37 634	35 450
	4	Riihimäen aluesairaala [33])	178.2	178.2	3 916	4 197	40 203	46 053
	5 D	Riihimäen paikallissairaala [34])	57.4	57.4	89	60	19 585	20 456
	7 b	Kultatähkän Kiipulasäätiön sairastupa (Janakkala)	5	5	99	75	322	254
	tk	Janakkalan kunnan terveyskeskuksen sairaala	30	30	646	605	9 698	9 529
	tk	Lopen kunnan terveyskeskuksen sairaala	27	27	503	322	8 328	9 224
	tk	Hämeenlinnan seudun kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Hämeenlinna)	50	50	403	337	18 017	17 823
	tk	Lammin seudun kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Lammi)	35	35	570	637	8 635	10 714
		Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet — *Beds outside district*						
	2	Turun yliopistollinen keskussairaala * (16)	1.4	1.4	196	426	1 768	2 855
	4	Loimaan aluesairaala * (16)	1.0	1.0	7	8	67	86

[29]) Sairaala toimii itsehallintosäännösten nojalla. — Sjukhusets verksamhet baserar sig på självstyrelsebestämmelse. — *The activity of the hospital is based on the autonomy regulations of the province.*

[30]) Sairaalan sairaansijaluku 317, mistä kuntien osuus on 91, valtion 100, Kansaneläkelaitoksen 118, liikelaitosten 8. Piiriin kuuluvien kuntien osuus on 17. — Sjukhusets vårdplatsantal är 317, därav är kommunernas andel 91, statens 100, Folkpensionsanstaltens 118, affärsföretagens 8. Kommunernas vårdplatsandel i distriktet är 17. — *Number of hospital beds is 317, of which 91 beds belong to communes, 100 belong to State, 118 belong to the National Pensions Institute, 8 belong to private. Share of communes of district is 17.*

[30] a) Terveyskeskuksen sairaalan sairaansijamäärä on 70, näistä 14 v. 1973 ja 13 v. 1974 kuuluu piiriin n:o 21. — Hälsovårdscentralens sjukhusvårdplatsantal är 70, därav 14 tillhör distrikter nr 21 år 1973 och 13 år 1974. — *The number of beds of hospital of health centre is 70, of which 14 in 1973 and 13 in 1974 belong to district no 21.*

[31]) Ahveniston sairaala on 1. 9. 1973 siirtynyt Hämeenlinnan keskussairaalapiirin kl:n hallintaan. Ahveniston sairaalan omistajakuntia on myös ulkopuolella piirin. Keskussairaalan kokonaissairaansijamäärä on 439, näistä (225, Ahvenisto) 100 kuuluu piiriin n:o 18, 8.7 piiriin n:o 14, 5.3 piiriin n:o 16 ja 2.0 piiriin n:o 21. — Den 1. 9. 1973 har Ahvenisto sjukhus tagits i besittning av Tavastehus centralsjukhusdistrikts kommunalförbund. Ahvenisto sjukhus tillhör även kommuner utanför distriktet. Centralsjukhusets hela vårdplatsantal är 439, därav (225 i Ahvenisto) 100 tillhör distriktet nr 18, 8.7 distriktet nr 14, 5.3 distriktet nr 16 och 2.0 distriktet nr 21.

[32]) Sairaalan sairaansijaluku on 154, näistä 4.1 kuuluu piiriin n:o 14 ja 17.9 piiriin n:o 16. — Sjukhusets vårdplatsantal är 154, därav 4.1 tillhör distriktet nr 14 och 17.9 distriktet nr 16. — *The number of hospital beds is 154, of which 4.1 belong to district no 14 and 17.9 to district no 16.*

[33]) Sairaalan sairaansijaluku on 184, näistä 5.8 kuuluu piiriin n:o 18. — Sjukhusets vårdplatsantal är 184, därav 5.8 tillhör distriktet nr 18. — *The number of hospital beds is 184, of which 5.8 belong to district no 18.*

[34]) Sairaalan sairaansijaluku on 60, näistä 2.6 kuuluu piiriin n:o 18. — Sjukhusets vårdplatsantal är 60, därav 2.6 tillhör distriktet nr 18. — *The number of hospital beds is 60, of which 2.6 belong to district no 18.*

6.1.1 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1973—74

Piirin n:o Distrikt nr *District no*	Omistaja [1]) Ägare [1]) *Ownership* [1])	Yleis- ja terveyskeskusten sairaalat Lasarett och hälsovårdscentralernas sjukhus *General hospitals and hospitals of health centres*	Sairaansijoja Vårdplatser *Beds* 31. 12.		Otettuja potilaita Intagningar *Admissions*		Hoitopäiviä Vårddagar *Patient days*	
			1973	1974	1973	1974	1973	1974
	4	Valkeakosken sairaala * (14)	14.3	14.2	336	277	3 409	2 828
	5 D	Hyvinkään seudun sairaala * (21)	0.7	—	28	—	252	—
	6	Helsingin lastenlinna — Barnets Borg (Hfors) * (21)	13.2	11.2	53	48	4 140	3 197
	7 a	Reumasäätiön sairaala (18)	4.0	4.0	39	49	1 673	2 012
	tk	Lounais-Hämeen kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Jokioinen) * (16)	1	5	1	18	211	1 887
		Yhteensä — Summa — *Total*	**873.2**	**874.4**	**21 694**	**22 225**	**261 806**	**269 746**
20		**Kotkan keskussairaalapiiri — Kotka centralsjukhusdistrikt** — *Central hospital district of Kotka*						
	3	Kotkan keskussairaala	403	403	15 188	14 106	139 552	128 684
	4	Keski-Suomen sairaala (Sippola)	80	80	2 385	2 332	25 516	25 261
	4	Kuusankosken aluesairaala [35])	232	227	6 027	5 620	82 620	79 141
	5 A	Kotkan kaupunginsairaala	206	206	1 137	1 005	64 417	63 538
	5 D	Haminan seudun sairaala	80	80	2 593	2 359	27 458	26 720
	5 D	Kymin-Karhulan paikallissairaala (Karhula)	138	138	2 128	2 086	46 978	47 157
	tk	Elimäen kunnan terveyskeskuksen sairaala	45	45	788	673	14 740	13 832
	tk	Virolahden kunnan terveyskeskuksen sairaala	14	14	192	205	4 875	4 863
		Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser utanför distriktet — *Beds outside district*						
	6	Helsingin lastenlinna — Barnets Borg (Hfors) * (21)	27.4	23.3	62	47	4 820	3 170
	7 a	Reumasäätiön sairaala (Heinola) * (18)	7.0	7.0	47	60	1 991	2 442
	tk	Itä-Uudenmaan kansanterveystyön kl:n terveydenkeskuksen sairaala (Loviisa) — Kf.s för Östra Nylands folkhälsoarbete hälsovårdscentrals sjukhus (Lovisa) * (21)	7	7	247	176	3 801	2 500
		Yhteensä — Summa — *Total*	**1 239.4**	**1 230.3**	**30 794**	**28 669**	**416 768**	**397 308**
21		**Helsingin yliopistollinen keskussairaalapiiri — Helsingfors universitetscentralsjukhusdistrikt** — *University central hospital district of Helsinki*						
	1	Kätilöopisto (Hki) — Barnmorskeinstitutet (Hfors)	308	308	10 910	11 092	85 646	81 331
	2	Helsingin yliopistollinen keskussairaala — Helsingfors universitetscentralsjukhus [36])	3 090	3 090	80 110	74 059	960 237	841 793
	4	Borgå kretssjukhus — Porvoon aluesairaala	190	190	5 102	5 678	60 592	63 311
	4	Lohjan seudun aluesairaala	108	108	4 522	4 200	40 764	39 482
	4	Västra Nylands kretssjukhus (Ekenäs) — Länsi-Uudenmaan aluesairaala (Tammisaari)	140	140	3 826	4 021	42 203	41 244
	5 A	Auroran sairaala (Hki) — Aurorasjukhuset (Hfors)	392	392	8 060	7 871	117 288	111 758
	5 A	Grankulla lokalsjukhus (Hfors) — Kauniaisten paikallissairaala (Hki)	12	12	103	157	1 033	1 832
	5 A	Kivelän sairaala (Hki) — Stengårds sjukhus (Hfors)	388	388	5 406	5 084	127 700	102 139
	5 A	Malmin sairaala (Hki) — Malms sjukhus (Hfors)	170	170	3 523	3 619	63 314	64 435
	5 A	Marian sairaala (Hki) — Maria sjukhus (Hfors)	417	519	6 137	5 800	150 777	142 431
	5 A	Peijaksen sairaala (Hki, Vantaa) — Peijassjukhus (Hfors, Vanda)	95	97	2 371	2 298	33 505	34 569
	5 D	Hyvinkään seudun sairaala [37])	101.3	102	4 119	4 128	37 607	37 467
	6	Helsingin Lastenlinna — Barnets Borg (Hfors) [38])	71.4	61.3	297	290	29 884	30 980
	7 a	Aivovammasairaala (Hki) — Hjärninvalidsjukhuset (Hfors)	90	90	850	905	27 586	28 929
	7 a	Prof. O. A. Boijen sairaala (Hki) — Prof. O. A. Boijes sjukhus (Hfors)	29	29	1 522	1 384	4 235	2 248
	7 a	Eira sjukhus (Hfors) — Eiran sairaala (Hki)	44	44	1 446	1 378	11 787	10 242
	7 a	Helsingin Diakonissalaitoksen sairaala — Diakonissanstaltens sjukhus i Helsingfors	130	130	3 884	3 838	41 563	40 444
	7 a	Invalidisäätiön ortopedinen sairaala (Hki) — Invalidstiftelsens ortopediska sjukhus (Hfors)	260	237	3 455	3 638	67 549	65 923
	7 a	Sairaala Mehiläinen (Hki-Hfors)	90	90	4 230	4 455	22 316	22 688
	7 a	Sanerva sairaala (Hki) — Sanerva sjukhus (Hfors)	30	30	530	682	10 261	10 262

[35]) Sairaalan sairaansijaluku on 243, näistä 11 v. 1973 ja 16 v. 1974 kuuluu piiriin n:o 18. — Sjukhusets vårdplatsantal är 243, därav tillhör 11 år 1973 och 16 år 1974 distriktet nr 18. — *The number of hospital beds is 243, of which 11 in 1973 and 16 in 1974 belong to district no 18.*

[36]) Lukuunottamatta psykiatrian klinikan 147 sairaansijaa, kts. mielisairaalat. — Exkl. psykiatriska klinikens 147 vårdplatser, se sinnessjukhusen — *Excl. 147 beds of psychiatric clinic, see mental hospitals.*

[37]) Sairaalan sairaansijamäärä on 102, näistä 0.7 v. 1973 kuuluu piiriin n:o 19. — Sjukhusets vårdplatsantal är 102, därav 0.7 tillhör distriktet nr 19. — *The number of hospital beds is 102, of which 0.7 belong to district no 19.*

[38]) Sairaalan sairaansijaluku on 200 v. 1973 ja 170 v. 1974, näistä 128.6 v. 1973 ja 108.7 v. 1974 kuuluu piirin ulkopuolelle. — Sjukhusets vårdplatsantal är 200 år 1973 och 170 år 1974, därav 128.6 år 1973 och 108.7 år 1974 tillhör övriga distrikt. — *The number of hospital beds is 200 in 1973 and 170 in 1974, of which 128.6 in 1973 and 108.7 in 1974 belong outside district.*

6.1.1 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1973—74

Piirin n:o Distrikt nr *District no*	Omistaja [1]) Ägare [1]) *Ownership*[1])	Yleis- ja terveyskeskusten sairaalat Lasarett och hälsovårdscentralernas sjukhus *General hospitals and hospitals of health centres*	Sairaansijoja Vårdplatser *Beds* 31. 12.		Otettuja potilaita Intagningar *Admissions*		Hoitopäiviä Vårddagar *Patient days*	
			1973	1974	1973	1974	1973	1974
	7 a	Sotainvalidien Veljesliiton Kaunialan sotavammasairaala (Kauniainen) — Krigsinvalidernas Brödraförbunds Kauniala krigsskadesjukhus (Grankulla)	112	112	178	171	38 460	37 899
	7 a	Suomen Punaisen Ristin Huuli-suulakihalkiokeskus (Hki) — Finlands Röda Kors Läpp- och gomspaltcenter (Hfors) [39])	30	44	706	733	9 239	8 727
	7 a	Työterveyslaitoksen sairaala (Hki) — Institutets för arbetshygien sjukhus (Hfors) [40])	79	51	661	598	11 211	8 688
	7 a	Veikkolan parantola (Kirkkonummi)	70	70	481	403	20 715	21 061
	7 a	Wihurin tutkimuslaitoksen Salus sairaala (Hki) — Salus sjukhus (Hfors)	31	31	905	879	7 172	6 484
	7 b	Arkadian nuorisoklinikka (Hki)	9	9	1 163	1 508	1 163	1 508
	7 c	Ahtelan toipilaskoti (Sipoo) — Ahtela konvalescenthem (Sibbo)	35	35	245	275	11 021	11 320
	7 c	Kalliomaan Kaisankoti (Espoo)	34	34	714	639	10 712	10 534
	7 d	Folkhälsans Habiliteringsavdelning (Hfors-Hki)	6	16	36	54	1 866	2 973
	7 d	Kuntoutuskoti pitkäaikaisesti sairaille lapsille (Hki-Hfors)	22	22	68	50	5 334	6 343
	7 d	Kuulovammaisten lasten kuntoutuskoti (Hki — Hfors)	5	5	114	112	987	1 046
		Käpylän kuntouttamislaitos (Hki) — Rehabiliteringsinstitutet i Kottby (Hfors)	75	75	425	366	25 936	24 331
	7 d	Sotainvalidien Veljesliiton Kaskisaaren kuntouttamislaitos (Hki) — Krigsinvalidernas Brödraförbunds Svedjeholmens rehabiliteringsanstalt (Hfors)	30	30	483	486	10 575	10 594
	7 d	Suitian kuntoutuslaitos (Siuntio) — Svidja rehabiliteringsinrättning (Sjundeå)	40	40	403	476	11 482	13 238
	7 d	Työterveyssäätiön kuntoutuskeskus (Hki) — Rehabiliteringsinstitutet Stiftelsen för arbetshygien (Hfors) (av. 15. 1. 74)	—	28	—	979	—	7 481
	7 e	Annankoti (Hki) — Annehemmet (Hfors) (lop. 30. 11. 73)	(22)	—	12	—	7 037	—
	7 e	Antinkoti (Hki — Hfors)	83	83	48	39	30 446	30 239
	7 e	Sairaskoti Apollo (Hki) — Apollo sjukhem (Hfors)	55	58	22	30	21 096	21 071
	7 e	Eira sjukhem (Hfors) — Eiran sairaskoti (Hki) (lop 1. 1. 74)	34	—	2	—	2 539	—
	7 e	Helsingin juutalainen sairaala — Judiska sjukhuset i Helsingfors	15	15	10	6	5 684	5 845
	7 e	Kaivopuiston sairas- ja vanhainkoti (Hki) — Brunnsparkens sjuk- och ålderdomshem (Hfors)	35	35	57	51	22 949	21 578
	7 e	Katajanokan sairaskoti (Hki) — Skatuddens sjukhem (Hfors)	38	38	23	25	12 029	11 733
	7 e	Pakilan sairas- ja vanhainkoti (Hki — Hfors)	122	122	84	63	44 213	43 715
	7 e	Tri Nyqvistin sairaskoti (Hki) — Dr Nyqvist's sjukhem (Hfors)	42	42	44	38	16 882	15 936
	7 f	Hopeaniemen kylpyparantola (Vihti)	40	40	1 241	1 267	13 709	13 096
	7 g	Luonnonhoitola Luontola (Vihti)	79	79	1 460	1 624	14 153	14 863
	tk	Espoon kaupungin terveyskeskuksen sairaala — Esbo stads hälsovårdscentrals sjukhus	209	209	4 715	4 892	73 494	74 480
	tk	Hangon kaupungin terveyskeskuksen sairaala — Hangö stads hälsovårdscentrals sjukhus	64	64	939	937	18 891	19 506
	tk	Järvenpään kaupungin terveyskeskuksen sairaala (av. 31. 5. 73)	36	36	70	47	4 395	13 393
	tk	Keravan kaupungin terveyskeskuksen sairaala (Hki)	10	10	293	325	3 078	3 050
	tk	Vantaan kaupungin terveyskeskuksen sairaala — Vanda stads hälsovårdscentrals sjukhus	139	139	327	354	50 314	47 380
	tk	Karkkilan kauppalan terveyskeskuksen sairaala	26	26	644	727	8 418	8 783
	tk	Nurmijärven kunnan terveyskeskuksen sairaala	45	45	978	1 092	15 117	14 012
	tk	Tuusulan kunnan terveyskeskuksen sairaala (av. 1. 1. 74)	—	21	—	132	—	9 132
	tk	Vihdin kunnan terveyskeskuksen sairaala	45	45	760	696	16 508	17 453
	tk	Kf.s för Karisbygden folkhälsoarbete hälsovårdscentrals sjukhus (Ingå) — Karjaan seudun kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Inkoo)	11	11	254	222	4 514	4 430
	tk	Kf.s för Östra Nylands folkhälsoarbete hälsovårdscentrals sjukhus (Lovisa, Lappträsk) — Itä-Uudenmaan kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala (Loviisa, Lapinjärvi) 41)	114	114	1 406	1 512	30 033	30 103

[39]) Tieto koskee myös v. 1974 vain 30-paikkaista osastoa. — Uppgiften berör även år 1974 endast avdelningen på 30 vårdplatser. — *Data refer to sick ward with 30 beds.*

[40]) Tieto koskee 29-paikkaista (v. 1973) ja 26-paikkaista (v. 1974) sairasosastoa. — Uppgiften berör sjukavdelningen på 29 vårdplatser år 1973 och på 26 vårdplatser år 1974. — *Data refer to sick ward with 29 (in 1973) and 26 beds (in 1974).*

[41]) Terveyskeskuksen sairaalan sairaansijamäärä on 121, näistä 7 kuuluu piriin n:o 20. — Hälsovårdscentralens sjukhusvårdsplatsantal är 121, därav 7 tillhör distriktet nr 20. — *The number of beds of hospital of health centre is 121, of which 7 belong to district no 20.*

6.1.1 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1973—74

Piirin n:o Distrikt nr *District no*	Omistaja [1]) Ägare [1]) *Ownership* [1])	Yleis- ja terveyskeskusten sairaalat Lasarett och hälsovårdscentralernas sjukhus *General hospitals and hospitals of health centres*	Sairaansijoja Vårdplatser *Beds* 31. 12.		Otettuja potilaita Intagningar *Admissions*		Hoitopäiviä Vårddagar *Patient days*	
			1973	1974	1973	1974	1973	1974
		Sairaansijoja piirin ulkopuolella — Vårdplatser itanför distriktet — *Beds outside district*						
	3	Hämeenlinnan keskussairaala, Ahvenisto * (19)	2	2	12	13	295	307
	7 a	Reumasäätiön sairaala (Heinola) * (18)	8	8	59	51	2 505	2 093
	tk	Orimattilan seudun kansanterveystyön kl:n terveyskeskuksen sairaala, 70ss (Orimattila) * (18)	14	13	482	494	5 212	4 842
		Yhteensä — Summa — *Total*	**7 999.7**	**8 084.3**	**170 927**	**166 943**	**2 525 231**	**2 372 775**
		Koko maa — Hela landet — *Whole country*	**30 511**	**31 476**	**784 966**	**780 281**	**9 905 077**	**9 903 808**
		Niistä — Därav — *Of which:*						
		Terveyskeskusten sairaalat — Hälsovårdscentralernas sjukhus — *Hospitals of health centres*	5 745	6 247	113 921	111 833	1 868 820	2 028 510

* Piirin n:o. — Distrikt nr. — *District no.*

6.1.1 Jatk. — Forts. — *Cont.* (Tiivistelmä — Sammandrag — *Summary*)

Yliopistosairaaloiden vastuualue ja keskussairaalapiiri Universitetssjukhusens ansvarsområde och centralsjukhusdistrikt *Responsibility area of university central hospitals and central hospital district*	Sairaansijoja Vårdplatser *Beds* 31. 12.		Otettuja potilaita Intagningar *Admissions*		Hoitopäiviä Vårddagar *Patient days*	
	1973	1974	1973	1974	1973	1974
Helsingin yliopistollinen keskussairaala — Helsingfors universitetscentralsjukhus — *University central hospital of Helsinki:*						
Helsingin yliopistollinen keskussairaalapiiri — Helsingfors universitetscentralsjukhusdistrikt — *University central hospital district of Helsinki*	7 999.7	8 084.3	170 927	166 943	2 525 231	2 372 775
Kotkan keskussairaalapiiri — Kotka centralsjukhusdistrikt — *Central hospital district of Kotka*	1 239.4	1 230.3	30 794	28 669	416 768	397 308
Etelä-Saimaan keskussairaalapiiri — Södra-Saimens centralsjukhusdistrikt — *Central hospital district of Etelä-Saimaa*	755.7	802.6	20 998	21 706	261 832	274 749
Yhteensä — Summa — *Total*	**9 994.8**	**10 117.2**	**222 719**	**217 318**	**3 203 831**	**3 044 832**
Turun yliopistollinen keskussairaala — Åbo universitetscentralsjukhus — *University central hospital of Turku:*						
Turun yliopistollinen keskussairaalapiiri — Åbo universitetscentralsjukhusdistrikt — *University central hospital of Turku*	2 878.2	2 928.0	70 887	71 139	877 043	893 411
Satakunnan keskussairaalapiiri — Satakunta centralsjukhusdistrikt — *Central hospital district of Satakunta*	1 104.5	1 134.4	36 033	35 012	374 293	365 357
Yhteensä — Summa — *Total*	**3 982.7**	**4 062.4**	**106 920**	**106 151**	**1 251 336**	**1 258 768**
Tampereen keskussairaala — Tammerfors centralsjukhus — *Central hospital of Tampere:*						
Tampereen keskussairaalapiiri — Tammerfors centralsjukhusdistrikt — *Central hospital district of Tampere*	2 873.4	2 868.7	76 144	74 815	958 747	935 665
Hämeenlinnan keskussairaalapiiri — Tavastehus centralsjukhusdistrikt — *Central hospital district of Hämeenlinna*	873.2	874.4	21 694	22 225	261 806	269 746
Lahden keskussairaalapiiri — Lahtis centralsjukhusdistrikt — *Central hospital district of Lahti*	1 359.0	1 362.1	29 611	29 065	468 130	455 593
Seinäjoen keskussairaalapiiri — Seinäjoki centralsjukhusdistrikt — *Central hospital district of Seinäjoki*	885.6	908.7	30 310	30 518	314 775	313 272
Vaasan keskussairaalapiiri — Vasa centralsjukhusdistrikt — *Central hospital district of Vaasa*	952.9	1 096.7	24 599	27 879	313 699	369 868
Yhteensä — Summa — *Total*	**6 944.1**	**7 110.6**	**182 358**	**184 502**	**2 317 157**	**2 344 144**
Kuopion yliopistollinen keskussairaala — Kuopio universitetscentralsjukhus — *University central hospital of Kuopio:*						
Kuopion yliopistollinen keskussairaalapiiri — Kuopio universitetscentralsjukhusdistrikt — *University central district of Kuopio*	1 743.4	1 815.9	43 251	44 947	596 203	577 114
Keski-Suomen keskussairaalapiiri — Mellersta Finlands centralsjukhusdistrikt — *Central hospital district of Keski-Suomi*	1 606.0	1 603.2	47 689	46 096	515 973	512 401
Mikkelin keskussairaalapiiri — S:t Michels centralsjukhusdistrikt — *Central hospital district of Mikkeli*	887.5	941.8	18 116	19 031	257 096	293 659
Savonlinnan keskussairaalapiiri — Nyslotts centralsjukhusdistrikt — *Central hospital district of Savonlinna*	438.1	454.2	11 852	11 510	155 821	157 104
Pohjois-Karjalan keskussairaalapiiri — Norra Katelens centralsjukhusdistrikt — *Central hospital district of Pohjois-Karjala*	863.8	1 164.1	30 282	31 163	293 812	387 060
Yhteensä — Summa — *Total*	**5 538.8**	**5 979.2**	**151 190**	**152 747**	**1 818 905**	**1 927 338**
Oulun yliopistollinen keskussairaala — Uleåborgs universitetscentralsjukhus — *University central hospital of Oulu:*						
Oulun yliopistollinen keskussairaalapiiri — Uleåborgs universitetscentralsjukhusdistrikt — *University central hospital district of Oulu*	1 629.2	1 734.9	47 047	46 325	543 475	550 719
Keski-Pohjanmaan keskussairaalapiiri — Mellersta Österbottens centralsjukhusdistrikt — *Central hospital district of Keski-Pohjanmaa*	648.9	665.7	23 025	22 565	226 434	220 073
Kainuun keskussairaalapiiri — Centralsjukhusdistriktet i Kainuu —	494.5	514.0	16 669	16 353	159 233	167 724
Kemin keskussairaalapiiri — Centralsjukhusdistriktet i Kemi — *Central hospital district of Kemi*	416.0	416.0	12 037	11 394	123 643	121 575
Lapin keskussairaalapiiri — Lapplands centralsjukhusdistrikt — *Central hospital district of Lappi*	762.0	776.0	20 884	20 631	237 071	243 475
Yhteensä — Summa — *Total*	**3 950.6**	**4 186.6**	**119 662**	**117 268**	**1 289 856**	**1 303 566**
Ahvenanmaan keskussairaalapiiri — Ålands centralsjukhusdistrikt — *Central hospital district of Ahvenanmaa* [1])	100.0	100.0	2 117	2 295	23 992	25 160
Koko maa — Hela landet — *Whole country*	**30 511**	**31 476**	**784 966**	**780 281**	**9 905 077**	**9 903 808**

[1]) Kuuluu Turun yliopistollisen keskussairaalan vastuualueeseen. — Tillhör Åbo universitetscentralsjukhus ansvarsområde. — *Belongs to responsibility area of University central hospital of Turku.*

6.1.2 Yleissairaaloiden erikoissairaansijat 31. 12. 1973
Lasarettens specialvårdplatser den 31. 12. 1973
Specialized beds at general hospitals on 31. 12. 1973

Sairaala Sjukhus *Hospital*	Sisätaudit ja keuhkosairaudet Inremedicin och lungsjukdomar *Internal medicine and lung diseases*	Kirurgia Kirurgi *Surgery*	Synnytys Förlossning *Obstetrics*	Naistentaudit Kvinnosjukdomar *Gynaecology*	Lastentaudit [1] Barnsjukdomar [1] *Pediatrics* [1]	Korva-, nenä- ja kurkkutaudit Öron-, näs- o. strupsjukdomar *Ear, nose and throat diseases*	Silmätaudit Ögonsjukdomar *Ophthalmology*	Iho- ja sukupuolitaudit Hud- o. könssjukdomar *Skin and venereal diseases*	Sädehoito Strålbehandling *Radiotherapy*	Neurologia Neurologi *Neurology*	Psykiatria Psykiatri *Psychiatry*	Tuberkuloosi Tuberkulos *Tuberculosis*	Tartuntatautiset Smittsamma sjukdomar *Communicable diseases*	Jakamattomat sairaansijat Odelade vårdplatser *Non-specialized beds*	Yhteensä Summa *Total*
Valtion — Statens — *State hospitals*															
Kätilöpisto (Helsinki) — Barnmorskeinstitutet (Helsingfors) ..	—	—	169	105	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	308
Yhteensä — Summa — *Total*	—	—	**169**	**105**	**34**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**308**
1972	111	135	205	143	131	31	42	31	62	42	42	—	—	23	998
Yliopistosairaalat — Universitetssjukhus — *University hospitals*															
Helsingin yliopistollinen keskussairaala — Helsingfors universitetscentralsjukhus	809	853	164	241	320	135	126	145	185	112	—	—	—	—	3 090
Kuopion yliopistollinen keskussairaala	119	193	68	53	102	26	24	—	—	—	—	[3]) 201	—	—	786
Oulun yliopistollinen keskussairaala	108	168	60	73	109	65	52	50	50	42	126	—	—	—	903
Tampereen keskussairaala	249	327	121	72	126	36	36	33	32	18	—	[3]) 128	—	—	1 178
Turun yliopistollinen keskussairaala —Åbo universitetscentralsjukhus	168	213	72	88	188	60	45	58	128	51	—	—	—	—	1 071
Yhteensä — Summa — *Total*	**1 453**	**1 754**	**485**	**527**	**845**	**322**	**283**	**286**	**395**	**223**	**126**	[3]) **329**	—	—	**7 028**
1972	1 105	1 260	284	370	632	221	195	203	313	163	—	[3]) 201	—	—	4 947
Keskussairaalat — Centralsjukhus — *Central hospitals*															
Etelä-Saimaan keskussairaala (Lappeenranta)	87	91	46	29	47	15	15	6	40	—	—	—	—	—	376
Hämeenlinnan keskussairaala	59	58	38	14	28	8	9	—	—	—	—	[3]) 225	—	—	439
Kainuun keskussairaala (Kajaani)	80	79	27	30	46	15	13	—	—	—	—	—	—	—	290
Kemin keskussairaala	45	44	22	18	27	13	15	—	—	—	—	—	—	—	184
Keski-Pohjanmaan keskussairaala (Kokkola)	67	83	37	27	25	15	12	—	—	—	—	—	—	—	266
Keski-Suomen keskussairaala (Jyväskylä)	192	208	52	35	90	41	18	23	52	24	—	76	—	—	811
Kotkan keskussairaala	115	132	29	33	48	23	23	—	—	—	—	—	—	—	403
Lapin keskussairaala (Rovaniemi) .	61	96	35	23	84	15	19	—	—	—	—	—	—	—	333
Mikkelin keskussairaala	80	87	33	33	51	11	11	—	—	—	—	—	—	—	306
Pohjois-Karjalan keskussairaala (Joensuu)	99	135	54	33	60	21	25	20	—	20	—	—	—	—	467
Satakunnan keskussairaala (Pori)	132	129	56	39	36	14	20	—	—	—	—	—	—	—	426
Savonlinnan keskussairaala	64	93	32	17	26	10	11	—	—	—	—	—	—	—	253
Seinäjoen keskussairaala	60	120	—	22	30	10	20	—	—	—	—	—	—	—	287
Vaasan keskussairaala — Centralsjukhuset i Vasa	114	116	51	28	38	25	20	—	—	—	—	—	—	—	430
Ålands centralsjukhus — Ahvenanmaan keskussairaala	28	28	14	14	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100
Yhteensä — Summa — *Total*	**1 280**	**1 499**	**526**	**395**	**652**	**236**	**231**	**49**	**133**	**69**	—	**301**	—	—	**5 371**
1972	1 450	1 792	643	465	762	263	267	82	165	61	—	[3]) 424	—	23	6 680
Aluesairaalat — Kretssjukhus — *Regional hospitals*															
Borgå kretssjukhus — Porvoon aluesairaala	64	64	25	22	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	190
Iisalmen aluesairaala	48	42	[2]) 36	[2])	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	126
Jokilaakson aluesairaala (Jämsä) ..	60	36	16	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	126
Kemijärven aluesairaala	30	31	[2]) 12	[2])	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	73
Keski-Kymen sairaala (Sippola) ..	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	66	80
Kuusankosken aluesairaala	95	84	26	14	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	243
Lohjan seudun aluesairaala	49	37	16	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	108
Loimaan aluesairaala	81	62	26	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	180
Lounais-Hämeen aluesairaala (Forssa)	50	50	23	15	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	154
Malmska kretssjukhuset (Jakobstad — Pietarsaari)	57	66	27	16	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	182

[1]) Lastentautelhin on sisällytetty lasten neurologia ja lapsipsykiatria. — Barnsjukdomarna inkluderar barnneurologi och barnpsykiatri. — *Paediatrics includes child neurology and child psychiatry.*

[2]) Naistentautien ja synnytysosasto. — Avdelning för kvinnosjukdomar och förlossning. — *Department for gynaecology and obstetrics.*

[3]) Tub. ja keuhkosairauksien osasto. — Avd. för tub. och lungsjukdomar. — *Department for TB and pulmonary diseases.*

6.1.2 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1973

Sairaala Sjukhus *Hospital*	Sisätaudit ja keuhkosairaudet Inremedicin och lungsjukdomar *Internal medicine and lung diseases*	Kirurgia Kirurgi *Surgery*	Synnytys Förlossning *Obstetrics*	Naistentaudit Kvinnosjukdomar *Gynaecology*	Lastentaudit [1] Barnsjukdomar [1] *Pediatrics* [1]	Korva-, nenä- ja kurkkutaudit Öron-, näs- o. strupsjukdomar *Ear, nose and throat diseases*	Silmätaudit Ögonsjukdomar *Ophthalmology*	Iho- ja sukupuolitaudit Hud- o. könssjukdomar *Skin and venereal diseases*	Sädeholto Strålbehandling *Radiotherapy*	Neurologia Neurologi *Neurology*	Psykiatria Psykiatri *Psychiatry*	Tuberkuloosi Tuberkulos *Tuberculosis*	Tartuntataudit Smittsamma sjukdomar *Communicable diseases*	Jakamattomat sairaansijat Odelade vårdplatser *Non-specialized beds*	Yhteensä Summa *Total*
Mäntän aluesairaala	64	38	20	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	136
Pieksämäen aluesairaala	49	33	20	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	116
Raahen aluesairaala	32	32	24	16	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	120
Rauman aluesairaala	75	79	25	24	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	231
Riihimäen aluesairaala	64	64	24	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	184
Salon Aluesairaala	61	74	23	20	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	202
Selkämeren aluesairaala (Kristiinankaupunki) — Bottenhavets sjukhus (Kristinestad)	45	35	20	10	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—	120
Vakka-Suomen aluesairaala (Uusikaupunki)	30	30	20	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	90
Valkeakosken sairaala	60	47	28	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	168
Vammalan aluesairaala	30	30	14	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	84
Varkauden seudun aluesairaala	35	35	22	10	18	—	6	—	—	—	—	—	—	—	126
Västra Nylands kretssjukhus (Ekenäs) — Länsi-Uudenmaan aluesairaala (Tammisaari)	48	40	20	17	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	140
Ähtärin seudun aluesairaala	32	33	10	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	84
Yhteensä — Summa — *Total*	**1 159**	**1 042**	**491**	**317**	**156**	**5**	**11**	—	—	—	—	—	**16**	**66**	**3 263**
1972	1 124	1 029	497	303	156	5	11	—	—	—	—	—	16	66	3 241
Paikallissairaalat — Lokalsjukhus — *Local hospitals*															
Auroran sairaala (Helsinki) — Aurorasjukhuset (Helsingfors)	138	88	—	—	166	—	—	—	—	—	—	—	—	—	392
Grankulla lokalsjukhus — Kauniaisten paikallissairaala av. 1. 7. 73	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
Haminan seudun sairaala (Hamina)	30	30	[2]) 20	[2])	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80
Heinolan kaupunginsairaala	30	30	12	11	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	90
Hyvinkään seudun sairaala	43	32	14	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	102
Imatran sairaala (Vuoksenniska)	36	28	[2]) 25	[2])	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	89
Kivelän sairaala (Helsinki) — Stengårds sjukhus (Helsingfors)	334	—	—	—	—	32	22	—	—	—	—	—	—	—	388
Kotkan kaupunginsairaala	104	66	—	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	206
Kuopion kaupunin sisätautisairaala	71	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	81
Kymin-Karhulan paikallissairaala (Karhula)	74	32	—	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	138
Lahden kaupunginsairaala	320	96	50	60	41	10	29	—	—	—	11	—	—	—	617
Lappeenrannan paikallissairaala	64	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	128
Malmin sairaala (Helsinki)—Malms sjukhus (Helsingfors)	74	96	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	170
Marian sairaala (Helsinki) — Maria sjukhus (Helsingfors)	239	178	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	417
Nokian sairaala	24	30	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	71
Oulun kaupunginsairaala	102	—	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	[4])50	224
Peijaksen sairaala (Vantaa) — Peijas sjukhus (Vanda)	64	19	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—	95
Porin kaupunginsairaala	146	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	190
Tampereen kaupunginsairaala, yleissairaalaosastoryhmät	514	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[6]) 120	—	734
Turun kaupunginsairaala yleissairaalaosastoryhmät — Åbo stadssjukhus avd för somatiska sjukdomar	478	95	55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	68	—	696
Åbolands sjukhus (Åbo) — Turunmaan sairaala (Turku)	—	—	[2]) 18	[2])	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
Jakamattomat sairaalat [5]) — Odelade sjukhus [5]) — *Non-specialized hospitals* [5])	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	492	505
Yhteensä — Summa — *Total*	**2 891**	**1 034**	**252**	**169**	**225**	**42**	**51**	—	—	—	**23**	—	**232**	**542**	**5 461**
1972	2 885	1 036	333	169	225	42	51	—	—	—	23	—	232	1 052	6 048

[4]) Kroonikkojen sairaansijoja. — Vårdplatser för kroniker. — *Beds for chronics.*

[5]) Sairaala ei ole jaettu erikoisalojen osastoihin. — Sjukhuset är inte delat i specialavdelningar. — *Hospital is not divided into special departments.*

[6]) Lastentautien ja lasten sekä aikuisten tartuntatautien osastoryhmä. — Avdelningsgrupp för barnsjukdomar och smittsamma sjukdomar hos barn och fullvuxna. — *Department for paediatrics and communicable diseases.*

6.1.2 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1973

Sairaala Sjukhus *Hospital*	Sisätaudit ja keuhkosairaudet Inremedicin och lungsjukdomar *Internal medicine and lung diseases*	Kirurgia Kirurgi *Surgery*	Synnytys Förlossning *Obstetrics*	Naistentaudit Kvinnosjukdomar *Gynaecology*	Lastentaudit [1]) Barnsjukdomar [1]) *Pediatrics* [1])	Korva-, nenä- ja kurkkutaudit Öron-, näs- o. strupsjukdomar *Ear, nose and throat diseases*	Silmätaudit Ögonsjukdomar *Ophthalmology*	Iho- ja sukupuolitaudit Hud- o. könssjukdomar *Skin and venereal diseases*	Sädehoito Strålbehandling *Radiotherapy*	Neurologia Neurologi *Neurology*	Psykiatria Psykiatri *Psychiatry*	Tuberkuloosi Tuberkulos *Tuberculosis*	Tartuntataudit Smittsamma sjukdomar *Communicable diseases*	Jakamattomat sairaanaijat Odelade vårdplatser *Non-specialized beds*	Yhteensä Summa *Total*
Muut kunnalliset sairaalat [7]) — **Övriga kommunala sjukhus** [7]) — *Other communal hospitals* [7])															
Helsingin Lastenlinna — Barnets Borg (Helsingfors)	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200
Yhteensä — Summa — *Total*	—	—	—	—	**200**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**200**
1972	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200
Terveyskeskusten sairaalat — Hälsovårdscentralernas sjukhus — *Hospitals of health centres*	—	—	**161**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**5 584**	**5 745**
1972	—	—	205	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 490	4 695
Yksityiset — Privata — *Private*															
Aivovammasairaala (Helsinki) — Hjärninvalidsjukhuset (H:fors)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	90	—	—	—	—	90
Prof. O. A. Boijen sairaala (Helsinki) Prof. O. A. Boijes sjukhus (Helsingfors)	—	—	—	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
Folkhälsans Habitileringsavdelning (H:fors) — Folkhälsanin kuntoutusosasto (H:ki)	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Helsingin diakonissalaitoksen sairaala — Diakonissanstaltens sjukhus i Helsingfors	78	28	—	6	—	—	—	—	—	—	18	—	—	—	130
Invalidisäätiön ortopedinen sairaala (Helsinki) — Invalidstiftelsens ortopediska sjukhus (Helsingfors)	—	260	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	260
Reumasäätiön sairaala (Heinola)	227	90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	317
Wihurin tutkimuslaitoksen Salus sairaala (Helsinki) — Salus sjukhus (Helsingfors)	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31
Sanerva sairaala (Helsinki) — Sanerva sjukhus (Helsingfors)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[8]) 30	—	—	—	30
Suomen Punaisen Ristin plastiikkasairaala (Helsinki) — Finlands Röda Kors plastiksjukhus (H:fors)	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
Vaajasalon parantolat (Kuopio)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	239	—	—	—	—	239
Veikkolan parantola (Kirkkonummi)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[8]) 70	—	—	—	70
Jakamattomat sairaalat [5]) — Odelade sjukhus [5]) — *Non-specialized hospitals* [5])	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 903	1 903
Yhteensä — Summa — *Total*	**336**	**408**	—	**35**	**6**	—	—	—	—	**329**	**118**	—	—	**1 903**	**3 135**
1972	371	429	—	42	—	—	6	—	—	329	120	—	—	1 770	3 067
Kaikkiaan — Inalles — *Grand total*	**7 119**	**5 737**	**2 084**	**1 548**	**2 118**	**605**	**576**	**335**	**528**	**621**	**267**	**630**	**248**	**8 095**	**30 511**
•1972	7 046	5 681	2 167	1 492	2 106	562	572	316	540	595	185	[3]) 625	248	7 424	29 559
•1971	7 001	5 681	2 173	1 496	2 096	550	580	260	565	574	185	[3]) 196	297	7 186	28 870
1970	6 785	5 659	2 292	1 453	2 096	539	566	261	565	560	185	—	350	6 705	28 016

[7]) Kunnalliset sairaalat ilman kunnallisista yleissairaaloista annetun lain mukaista asemaa. — Kommunala sjukhus utanför lagen om kommunala allmänna sjukhus. — *Communal hospitals outside law on communal general hospitals.*

[8]) Neurologian ja psykiatrian sairaansijoja. — Vårdplatser för neurologi och psykiatri. — *Beds for neurology and psychiatry.*

• Dn:o — Dnr 1108/91/78.

6.1.2 Yleissairaaloiden erikoissairaansijat 31. 12. 1974 a)
Lasarettens specialvårdplatser den 31. 12. 1974 a)
Specialized beds at general hospitals on 31. 12. 1974 a)

Sairaala Sjukhus *Hospital*	Sisätaudit ja keuhkosairaudet Inremedicin och lungsjukdomar *Internal medicine and lung diseases*	Kirurgia Kirurgi *Surgery*	Synnytys Förlossning *Obstetrics*	Naistentaudit Kvinnosjukdomar *Gynaecology*	Lastentaudit [1] Barnsjukdomar [1] *Pediatrics* [1]	Korva-, nenä- ja kurkkutaudit Öron-, näs- o. strupsjukdomar *Ear, nose and throat diseases*	Silmätaudit Ögonsjukdomar *Ophthalmology*	Iho- ja sukupuolitaudit Hud- och könssjukdomar *Skin and venereal diseases*	Sädehoito Strålbehandling *Radiotherapy*	Neurologia Neurologi *Neurology*	Psykiatria Psykiatri *Psychiatry*	Tuberkuloosi Tuberkulos *Tuberculosis*	Tartuntataudit Smittsamma sjukdomar *Communicable diseases*	Jakamattomat sairaansijat Odelade vårdplatser *Non-specialized beds*	Yhteensä Summa *Total*
Valtion — Statens — *State hospitals*															
Kätilöopisto (Helsinki) — Barnmorskeinstitutet (Helsingfors) ..	—	—	169	105	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	308
Yhteensä — Summa — *Total*	—	—	**169**	**105**	**34**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**308**
Yliopistosairaalat — Universitetssjukhus — *University hospitals*															
Helsingin yliopistollinen keskussairaala — Helsingfors universitetscentralsjukhus	809	853	164	241	320	135	126	145	185	112	—	—	—	—	3 090
Kuopion yliopistollinen keskussairaala	221	193	68	53	102	26	24	—	—	—	—	99	—	—	786
Oulun yliopistollinen keskussairaala	108	168	60	73	109	65	52	50	50	42	126	—	—	—	903
Tampereen keskussairaala	298	326	121	72	126	36	36	33	43	18	—	66	—	—	1 175
Turun yliopistollinen keskussairaala — Åbo universitetscentralsjukhus	168	213	72	88	188	60	45	58	128	51	—	—	—	—	1 071
Yhteensä — Summa — *Total*	**1 604**	**1 753**	**485**	**527**	**845**	**322**	**283**	**286**	**406**	**223**	**126**	**165**	—	—	**7 025**
Keskussairaalat — Centralsjukhus — *Central hospitals*															
Etelä-Saimaan keskussairaala (Lappeenranta)	87	91	46	29	47	15	15	6	40	—	—	—	—	—	376
Hämeenlinnan keskussairaala	162	58	38	14	28	8	9	—	—	—	—	122	—	—	439
Kainuun keskussairaala (Kajaani)	80	79	27	30	46	15	13	—	—	—	—	—	—	—	290
Kemin keskussairaala	45	44	22	18	27	13	15	—	—	—	—	—	—	—	184
Keski-Pohjanmaan keskussairaala (Kokkola)	77	83	37	27	25	15	12	—	—	—	—	—	—	—	276
Keski-Suomen keskussairaala (Jyväskylä)	192	208	52	35	90	41	18	23	52	24	—	76	—	—	811
Kotkan keskussairaala	115	132	29	33	48	23	23	—	—	—	—	—	—	—	403
Lapin keskussairaala (Rovaniemi)	61	96	35	23	84	15	19	—	—	—	—	—	—	—	333
Mikkelin keskussairaala	80	87	33	33	51	11	11	—	—	—	—	—	—	—	306
Pohjois-Karjalan keskussairaala (Joensuu)	177	169	54	33	60	21	25	20	—	54	—	58	—	—	671
Satakunnan keskussairaala (Pori)	132	129	56	39	36	14	20	—	—	—	—	—	—	—	426
Savonlinnan keskussairaala	64	93	32	17	26	10	11	—	—	—	—	—	—	—	253
Seinäjoen keskussairaala	60	120	—	22	30	10	20	—	—	25	—	—	—	—	287
Vaasan keskussairaala — Centralsjukhuset i Vasa	186	116	51	28	38	25	20	—	41	—	—	61	—	—	566
Ålands centralsjukhus — Ahvenanmaan keskussairaala	28	28	14	14	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100
Yhteensä — Summa — *Total*	**1 546**	**1 533**	**526**	**395**	**652**	**236**	**231**	**49**	**133**	**103**	—	**317**	—	—	**5 721**
Aluesairaalat — Kretssjukhus — *Regional hospitals*															
Borgå kretssjukhus — Porvoon aluesairaala	64	64	25	22	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	190
Iisalmen aluesairaala	64	61	[2]) 29	[2])	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	154
Jokilaakson aluesairaala (Jämsä) ..	60	36	16	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	126
Kemijärven aluesairaala	30	31	[2]) 12	[2])	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	73
Keski-Kymen sairaala (Sippola) ..	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	66	80
Kuusankosken aluesairaala	95	84	26	14	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	243
Lohjan seudun aluesairaala	49	37	16	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	108
Loimaan aluesairaala	81	62	26	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	180
Lounais-Hämeen aluesairaala (Forssa)	50	50	23	15	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	154
Malmska kretssjukhuset (Jakobstad — Pietarsaari)	57	66	27	16	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	182
Mäntän aluesairaala	64	38	20	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	136
Pieksämäen aluesairaala	49	33	20	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	116
Raahen aluesairaala	32	32	24	16	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	120

[1]) Lastentauteihin on sisällytetty lasten neurologia ja lapsipsykiatria. — Barnsjukdomarna inkluderar barnneurologi och barnpsykiatri. — *Paediatrics includes child neurology and child psychiatry.*

[2]) Naistautien ja synnytysosasto. — Avdelning för kvinnosjukdomar och förlossning. — *Department for gynaecology and obstetrics.*

a) V. 1976 tiedot s. 289. — Uppgifter för år 1976 på s. 289. — *Data for 1976, see p. 289.*

6.1.2 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1974

Sairaala Sjukhus *Hospital*	Sisätaudit ja keuhkosairaudet Inremedicin och lungsjukdomar *Internal medicine and lung diseases*	Kirurgia Kirurgi *Surgery*	Synnytys Förlossning *Obstetrics*	Naistentaudit Kvinnosjukdomar *Gynaecology*	Lastentaudit [1] Barnsjukdomar [1] *Pediatrics* [1]	Korva-, nenä- ja kurkkutaudit Öron-, näs- o. strupsjukdomar *Ear, nose and throat diseases*	Silmätaudit Ögonsjukdomar *Ophthalmology*	Iho- ja sukupuolitaudit Hud- och könssjukdomar *Skin and venereal diseases*	Sädehoito Strålbehandling *Radiotherapy*	Neurologia Neurologi *Neurology*	Psykiatria Psykiatri *Psychiatry*	Tuberkuloosi Tuberkulos *Tuberculosis*	Tartuntataudit Smittsamma sjukdomar *Communicable diseases*	Jakamattomat sairaansijat Odelade vårdplatser *Non-specialized beds*	Yhteensä Summa *Total*
Rauman aluesairaala	75	79	25	24	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	231
Riihimäen aluesairaala	64	64	24	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	184
Salon Aluesairaala	61	74	23	20	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	202
Selkämeren aluesairaala (Kristiinankaupunki) — Bottenhavets sjukhus (Kristinestad)	45	35	20	10	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—	120
Vakka-Suomen aluesairaala (Uusikaupunki)	30	30	20	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	90
Valkeakosken sairaala	60	47	28	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	168
Vammalan aluesairaala	30	30	14	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	84
Varkauden seudun aluesairaala	43	43	16	16	18	—	6	—	—	—	—	—	—	—	142
Västra Nylands kretssjukhus (Ekenäs) — Länsi-Uudenmaan aluesairaala (Tammisaari)	48	40	20	17	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	140
Ähtärin seudun aluesairaala	38	39	[2]) 24	[2])	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	101
Yhteensä — Summa — *Total*	**1 189**	**1 075**	**492**	**314**	**156**	**5**	**11**	—	—	—	—	—	**16**	**66**	**3 324**
Paikallissairaalat — Lokalsjukhus — *Local hospitals*															
Auroran sairaala (Helsinki) — Aurorasjukhuset (Helsingfors)	138	88	—	—	166	—	—	—	—	—	—	—	—	—	392
Grankulla lokalsjukhus — Kauniaisten paikallissairaala	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
Haminan seudun sairaala (Hamina)	30	30	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80
Heinolan kaupunginsairaala	30	30	12	11	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	90
Hyvinkään seudun sairaala	43	32	14	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	102
Imatran sairaala (Vuoksenniska)	36	28	[2]) 25	[2])	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	89
Kivelän sairaala (Helsinki) — Stengårds sjukhus (Helsingfors)	334	—	—	—	—	32	22	—	—	—	—	—	—	—	388
Kotkan kaupunginsairaala	104	66	—	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	206
Kuopion kaup:n sisätautisairaala	71	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	81
Kymin-Karhulan paikallissairaala (Karhula)	74	32	—	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	138
Lahden kaupunginsairaala	320	96	50	60	41	10	29	—	—	—	11	—	—	—	617
Lappeenrannan paikallissairaala	64	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	128
Malmin sairaala (Helsinki)—Malms sjukhus (Helsingfors)	74	96	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	170
Marian sairaala (Helsinki) — Maria sjukhus (Helsingfors)	341	178	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	519
Nokian sairaala	24	30	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	71
Oulun kaupunginsairaala	125	—	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	55	252
Peijaksen sairaala (Vantaa) — Peijas sjukhus (Vanda)	64	21	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—	97
Porin kaupunginsairaala	146	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	190
Tampereen kaupunginsairaala, yleissairaalaosastoryhmä	523	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[4]) 120	—	743
Turun kaupunginsairaala, yleissairaalaosastot — Åbo stadssjukhus, avd. för somatiska sjukdomar	478	95	55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	68	—	696
Åbolands sjukhus (Åbo) — Turunmaan sairaala (Turku)	—	—	[2]) 18	[2])	18	—	—	—	—	—	—	—	—	28	64
Jakamattomat sairaalat [3]) — Odelade sjukhus [3]) — *Non-specialized hospitals* [3])	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	466	479
Yhteensä — Summa — *Total*	**3 025**	**1 036**	**232**	**189**	**225**	**42**	**51**	—	—	—	**23**	—	**232**	**549**	**5 604**
Muut kunnalliset sairaalat [7]) — Övriga kommunala sjukhus [7]) — *Other communal hospitals* [7])															
Helsingin Lastenlinna — Barnets Borg (Helsingfors)	—	—	—	—	170	—	—	—	—	—	—	—	—	—	170
Yhteensä — Summa — *Total*	—	—	—	—	**170**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**170**

[2]) Sairaala ei ole jaettu erikoisalojen osastoihin. — Sjukhuset har inte delats i specialavdelningar. — *Hospital is not divided into special departments.*

[4]) Lastentautien ja lasten sekä aikuisten tartuntatautien osastoryhmä. — Avdelningsgrupp för barnsjukdomar och smittsamma sjukdomar hos barn och fullvuxna. — *Dept of preadiatrics and communicable diseases.*

6.1.2 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1974

Sairaala Sjukhus *Hospital*	Sisätaudit ja keuhkosairaudet Inremedicin och lungsjukdomar *Internal medicine and lung diseases*	Kirurgia Kirurgi *Surgery*	Synnytys Förlossning *Obstetrics*	Naistentaudit Kvinnosjukdomar *Gynaecology*	Lastentaudit [1]) Barnsjukdomar [1]) *Pediatrics* [1])	Korva-, nenä- ja kurkkutaudit Öron-, näs- o. strupsjukdomar *Ear, nose and throat diseases*	Silmätaudit Ögonsjukdomar *Ophthalmology*	Iho- ja sukupuolitaudit Hud- och könssjukdomar *Skin and venereal diseases*	Säteilyhoito Strålbehandling *Radiotherapy*	Neurologia Neurologi *Neurology*	Psykiatria Psykiatri *Psychiatry*	Tuberkuloosi Tuberkulos *Tuberculosis*	Tartuntatautit Smittsamma sjukdomar *Communicable diseases*	Jakamattomat sairaansijat Odelade vårdplatser *Non-specialized beds*	Yhteensä Summa *Total*
Terveyskeskusten sairaalat — Hälsovårdscentralernas sjukhus— *Hospitals of health centres*	—	—	**161**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**6 086**	**6 247**
Yksityiset — Privata — *Private*															
Aivovammasairaala (Helsinki) — Hjärninvalidsjukhuset (H:fors)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	90	—	—	—	—	90
Prof. O.A. Boijen sairaala (Helsinki) Prof. O. A. Boijes sjukhus (Helsingfors)	—	—	—	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
Folkhälsans Habitileringsavdelning (H:fors) — Folkhälsanin kuntoutusosasto (Helsinki)	—	—	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
Helsingin diakonissalaitoksen sairaala — Diakonissanstaltens sjukhus i Helsingfors	78	28	—	6	—	—	—	—	—	—	18	—	—	—	130
Invalidisäätiön ortopedinen sairaala (Helsinki) — Invalidstiftelsens ortopediska sjukhus (Helsingfors)	—	237	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	237
Reumasäätiön sairaala (Heinola)	227	90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	317
Wihurin tutkimuslaitoksen Salus sairaala (Helsinki) — Salus sjukhus (Helsingfors)	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31
Sanerva sairaala (Helsinki) — Sanerva sjukhus (Helsingfors)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[6]) 30	—	—	—	30
Suomen Punaisen Ristin Huuli-Suulakihalkiokeskus (Helsinki)— Finlands Röda Kors Läpp- och Gomspaltcenter (H:fors)	—	30	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44
Vaajasalon parantolat (Kuopio)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	239	—	—	—	—	239
Veikkolan parantola (Kirkkonummi)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[6]) 70	—	—	—	70
Jakamattomat sairaalat [3]) — Odelade sjukhus [3]) — *Non-specialized hospitals* [3])	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 844	1 844
Yhteensä — Summa — *Total*	**336**	**385**	—	**35**	**30**	—	—	—	—	**329**	**118**	—	—	**1 844**	**3 077**
Kaikkiaan — Inalles — *Grand total*	**7 700**	**5 782**	**2 065**	**1 565**	**2 112**	**605**	**576**	**335**	**539**	**655**	**267**	**482**	**248**	**8 545**	**31 476**
1976	8 130	6 032	2 019	1 657	2 316	609	567	384	479	738	218	482	238	9 710	33 579
Muiden sairaalatyyppien sairaansijat — Vårdplatser för övriga sjukhustyper — *Beds in other hospitals*															
Tuberkuloosilaitokset — Tuberkulosinrättningarna — *Tuberculosis institutions* 1976	1 078	32	19	11	—	8	—	16	—	—	—	1 244	—	20	2 408
1974	1 055	32	19	11	—	8	—	16	—	—	—	1 339	—	20	2 500
1973	1 037	32	19	11	—	—	—	—	—	—	—	1 986	—	20	3 105
Laitossairaalat — Inrättningarnas sjukhus — *Hospitals of institutions* 1976	997	301	—	—	—	71	8	36	—	—	[10]) 5 967	65	22	9 046	16 513
1974	997	301	—	—	—	71	8	36	—	—	[7])[8]) 5 698	72	22	9 517	16 722
1973	1 031	305	—	—	—	74	8	38	—	—	5 686	72	25	9 743	16 982
Mielisairaalat — Sinnessjukhus — *Mental hospitals* 1976	—	—	—	—	[9]) 89	—	—	—	—	—	[7]) 19 777	—	—	—	19 866
1974	—	—	—	—	[9]) 74	—	—	—	—	—	[7]) 19 529	—	—	—	19 603
1973	—	—	—	—	[9]) 74	—	—	—	—	—	[7]) 19 597	—	—	—	19 671

[5]) Kunnalliset sairaalat ilman kunnallisista yleissairaaloista annetun lain mukaista asemaa. — Kommunala sjukhus utanför lagen om kommunala allmänna sjukhus. — *Communal hospitals outside law on communal general hospitals.*

[6]) Neurologian ja psykiatrian sairaansijoja. — Vårdplatser för neurologi och psykiatri. — *Beds for neurology and psychiatry.*

[7]) Sis. myös neuro-psykiatrian sairaansijoja. — Inkl. neuro-psykiatriska vårdplatser. — *Incl. beds for neuro-psychiatry.*

[8]) Näistä 4 730 ja v. 1973 4 568 sairaansijaa vajaamielisilaitoksissa. — Av dessa 4 730 och år 1973 4 568 vårdplatser på anstalter för psykiskt utvecklingsstörda. — *Of which 4 730 (1974) beds and 4 568 (1973) beds in institutions for mentally retarded.*

[9]) Lapsipsykiatria. — Barnpsykiatri. — *Child psychiatry.*

[10]) Näistä 5 090 ss. vajaamielislait. — Av dessa 5 090 på anst. för utvecklingsstörda. — *Of which 5 090 beds in instit. for mentally retarded.*

6.1.3 Keskussairaalapiirien yleis- ja terveyskeskusten sairaaloiden sairaansijat erikoisalan mukaan 31. 12. 1973
Lasarett- och hälsovårdscentralernas sjukhusvårdplatser i centralsjukhusdistrikten enligt specialområde den 31. 12. 1973
Specialized beds of general hospitals and hospitals of health centres by central hospital district on 31. 12. 1973

Erikoisala Specialområde *Speciality*	Lapin keskussairaalapiiri Lapplands centralsjukhusdistrikt	Kemin keskussairaalapiiri Kemi centralsjukhusdistrikt	Oulun yliop. keskussairaalapiiri Uleåborgs univ. centralsjukhusdistrikt	Kainuun keskussairaalapiiri Kainuu centralsjukhusdistrikt
1973				
Sisätaudit — Inremedicin — *Internal medicine*	88.8	47.9	244.0	81.8
Niistä — Därav — *Of which:*				
Reumataudit — Reumatiska sjukdomar — *Rheumatic diseases*	—	0.7	2.1	—
Allergiset taudit — Allergiska sjukdomar — *Allergical diseases*	—	—	—	—
Keuhkosairaudet — Lungsjukdomar — *Lung diseases*	—	—	—	—
Munuaishoitoa varten — För njursjukdomar — *For kidney diseases*	—	—	—	—
Kirurgia — Kirurgi — *Surgery*	123.5	47.8	197.9	81.8
Niistä — Därav — *Of which:*				
Yleiskirurgia — Allmän kirurgi — *General surgery*	97.5	47.5	197.0	81.8
Ortopedia — Ortopedi — *Orthopedics*	—	0.3	0.9	—
Rintakirurgia — Thoraxkirurgi — *Thoraxsurgery*	—	—	—	—
Neurokirurgia — Neurokirurgi — *Neurosurgery*	—	—	—	—
Plastiikkakirurgia — Plastikkirurgi — *Plastic surgery*	—	—	—	—
Lapsikirurgia — Barnkirurgi — *Child surgery*	26.0	—	—	—
Synnytys — Förlossning — *Obstetrics*	60.7	31.3	164.7	46.0
Naistentaudit — Kvinnosjukdomar — *Gynaecology*	22.2	18.8	86.2	31.2
Lastentaudit — Barnsjukdomar — *Pediatrics*	81.0	30.0	104.7	47.8
Niistä — Därav — *Of which:*				
Lapsipsykiatria — Barnpsykiatri — *Child psychiatry*	—	—	24.0	0.4
Korva-, nenä- ja kurkkutaudit — Öron-, näs- och strupsjukdomar — *Ear, nose and throat diseases*	14.5	13.5	62.5	16.1
Niistä — Därav — *Of which:*				
Foniatria — Foniatri — *Phoniatrics*	—	—	14.4	0.3
Silmätaudit — Ögonsjukdomar — *Ophthalmology*	18.3	15.7	49.9	13.9
Iho- ja sukupuolitaudit — Hud- och könssjukdomar — *Skin and venereal diseases*	—	—	48.1	0.8
Sädehoito — Strålbehandling — *Radiotherapy*	—	—	48.1	0.8
Neurologia — Neurologi — *Neurology*	—	—	40.4	0.7
Psykiatria — Psykiatri — *Psychiatry*	—	—	121.1	2.1
Tuberkuloosi — Tuberkulos — *Tuberculosis*	—	—	—	—
Tartuntataudit — Epidemiska sjukdomar — *Communicable diseases*	—	—	43.0	—
Jakamattomat — Odelade — *Non-specialized* [2])	353.0	211.0	418.6	171.5
Yhteensä — Summa — *Total*	**762.0**	**416.0**	**1 629.2**	**494.5**
Sairaansijoja 1 000 asukasta kohti [3]) — Vårdplatser per 1 000 invånare [3]) — *Beds per 1 000 inhabitants* [3])	6.6	5.1	6.4	5.0
1972	6.6	5.1	5.8	4.8

[1]) Kaatumataudin sairaansijoja. — Epilepsivårdplatser. — *Beds for epilepsy.*
[2]) Sairaala ei ole jaettu erikoisalojen osastoihin. — Sjukhuset är inte delat i specialavdelningar. — *Hospital is not divided into special departments.*
[3]) Keskiväkiluku, maassa asuva väestö. — Medelfolkmängd, i riket bosatt befolkning. — *Mean population, resident.*
[4]) Tub. ja keuhkosairauksien klinikka, jakamatta. — Kliniken för tuberkulos och lungsjukdomar, odelad. — *Beds for tuberculosis and lungdiseases.*

6.1.3 1973

Keski-Pohjanmaan keskussairaalapiiri Mellersta Österbottens centralsjukhusdistrikt	Vaasan keskussairaalapiiri Vasa centralsjukhusdistrikt	Seinäjoen keskussairaalapiiri Seinäjoki centralsjukhusdistrikt	Keski-Suomen keskussairaalapiiri Mellersta Finlands centralsjukhusdistrikt	Kuopion yliopistollinen keskussairaalapiiri Kuopio universitetscentralsjukhusdistrikt	Pohjois-Karjalan keskussairaalapiiri Norra Karelens centralsjukhusdistrikt	Savonlinnan keskussairaalapiiri Nyslotts centralsjukhusdistrikt	Mikkelin keskussairaalapiiri S:t Michels centralsjukhusdistrikt	Etelä-Saimaan keskussairaalapiiri Södra Saimens centralsjukhusdistrikt
72.4	186.0	118.4	247.0	267.9	100.5	67.1	129.5	191.3
—	2.1	0.7	2.1	1.5	0.7	—	2.9	4.3
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	62.1	—	—	—	1.9	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
90.0	196.1	171.2	237.0	263.7	136.1	95.9	120.6	184.7
90.0	195.4	170.9	137.7	263.2	135.8	95.9	116.5	183.0
—	0.9	0.3	77.4	0.5	0.3	—	3.4	1.7
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	21.9	—	—	—	0.7	—
50.6	84.4	81.2	77.6	120.9	54.5	34.0	51.4	71.0
29.3	47.7	36.5	47.9	62.3	33.2	17.9	45.3	29.0
28.2	57.1	34.7	90.0	117.4	61.4	30.6	55.8	53.7
0.6	1.2	2.2	16.9	—	3.4	1.2	2.1	2.6
16.3	27.3	12.8	39.2	26.0	21.0	10.0	11.7	15.0
0.3	—	—	14.4	—	—	—	0.4	—
13.2	22.5	22.5	17.2	29.2	25.1	11.6	11.1	15.0
1.1	—	—	21.9	—	20.0	—	0.7	6.0
1.2	40.9	—	49.7	—	—	—	1.5	40.0
0.9	0.7	24.3	22.9	[3]) 239.0	20.0	—	0.7	—
2.8	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	72.6	[4]) 201.0	—	—	2.2	—
—	—	—	—	10.0	—	—	—	—
342.9	290.0	384.0	683.0	406.0	392.0	171.0	457.0	150.0
648.9	**952.9**	**885.6**	**1 606.0**	**1 743.4**	**863.8**	**438.1**	**887.5**	**755.7**
5.7	5.6	4.7	6.7	6.9	4.7	5.7	7.9	5.6
5.4	4.8	4.7	6.8	6.9	4.5	5.6	6.7	5.6

6.1.3 Jatk. — Forts. — *Cont.*

Erikoisala Specialområde *Speciality*	Tampereen keskussairaalapiiri Tammerfors centralsjukhusdistrikt	Satakunnan keskussairaalapiiri Satakunta centralsjukhusdistrikt	Turun yliop. keskussairaalapiiri Åbo univ. centralsjukhusdistrikt	Ahvenanmaan keskussairaalapiiri Ålands centralsjukhusdistrikt
1973				
Sisätaudit — Inremedicin — *Internal medicine*	945.3	368.3	824.0	28.0
Niistä — Därav — *Of which:*				
Reumataudit — Reumatiska sjukdomar — *Rheumatic diseases*	10.0	4.3	7.9	—
Allergiset taudit — Allergiska sjukdomar — *Allergical diseases*	—	—	—	—
Keuhkosairaudet — Lungsjukdomar — *Lung diseases*	0.2	—	—	—
Munuaishoitoa varten — För njursjukdomar — *For kidney diseases*	—	0.1	9.9	—
Kirurgia — Kirurgi — *Surgery*	570.6	263.1	527.0	28.0
Niistä — Därav — *Of which:*				
Yleiskirurgia — Allmän kirurgi — *General surgery*	566.3	261.0	433.4	28.0
Ortopedia — Ortopedi — *Orthopedics*	4.2	1.7	3.1	—
Rintakirurgia — Thoraxkirurgi — *Thoraxsurgery*	—	0.1	18.9	—
Neurokirurgia — Neurokirurgi — *Neurosurgery*	—	0.1	21.9	—
Plastiikkakirurgia — Plastikkirurgi — *Plastic surgery*	—	—	—	—
Lapsikirurgia — Barnkirurgi — *Child surgery*	0.1	0.2	49.7	—
Synnytys — Förlossning — Obstetrics	186.6	85.3	214.2	14.0
Naistentaudit — Kvinnosjukdomar — *Gynaecology*	142.6	65.2	129.7	14.0
Lastentaudit — Barnsjukdomar — *Pediatrics*	145.9	76.3	191.7	16.0
Niistä — Därav — *Of which:*				
Lapsipsykiatria — Barnpsykiatri — *Child psychiatry*	7.7	4.9	18.0	—
Korva-, nenä- ja kurkkutaudit — Öron-, näs- och strupsjukdomar — *Ear, nose and throat diseases*	36.1	14.2	59.7	—
Niistä — Därav — *Of which:*				
Foniatria — Foniatri — *Phoniatrics*	—	—	—	—
Silmätaudit — Ögonsjukdomar — *Ophthalmology*	36.1	20.2	44.8	—
Iho- ja sukupuolitaudit — Hud- och könssjukdomar — *Skin and venereal diseases*	33.1	0.2	57.7	—
Sädehoito — Strålbehandling — *Radiotherapy*	32.1	0.5	127.3	—
Neurologia — Neurologi — *Neurology*	18.1	0.2	50.8	—
Psykiatria — Psykiatri — *Psychiatry*	—	—	—	—
Tuberkuloosi — Tuberkulos — *Tuberculosis*	[9]) 136.9	—	[9]) 5.3	—
Tartuntataudit — Epidemiska sjukdomar — *Communicable diseases*	[10])120.0	—	68.0	—
Jakamattomat — Odelade — *Non-specialized* [8])	470.0	211.0	578.0	—
Yhteensä — Summa — *Total*	**2 873.4**	**1 104.5**	**2 878.2**	**100.0**
Sairaansijoja 1 000 asukasta kohti [3]) — Vårdplatser per 1 000 invånare [3]) *Beds per 1 000 inhabitants* [3])	7.2	4.6	7.0	4.6
1972	7.1	4.7	6.6	4.7

[5]) Näistä 90 reumaortopedian sairaansijaa. — Av dessa 90 reumaortopedivårdplatser. — *Of which 90 beds for rheumatic orthopedics.*

[6]) Näistä 111 naistentautien ja synnytysosaston sairaansijaa, jakamatta. — Av dessa 111 vårdplatser på avdelningar för kvinnosjukdomar och

[7]) Näistä 100 neurologian ja psykiatrian sairaansijaa. — Av dessa 100 vårdplatser neurologi och psykiatri. — *Of which 100 beds for neurology and*

[8]) Tauluissa 6.1.2 on HYKS:n ja TYKS:n lastenkirurgian sairaansijat sisällytetty lastentautien sairaansijoihin. — I tabellen 6.1.2. har HUCS's och *Central Hospitals included in pediatric beds.*

[9]) Tub. ja keuhkosairauksien osasto, jakamatta. — Avd. för tuberkulos och lungsjukdomar, odelad. — *Beds for tuberculosis and lung diseases.*

[10]) Lastentautien sekä aikuisten ja lasten tartuntatautien osaston sairaansijoja. — Vårdplatser för avd. av barnsjukdomar samt mittsamma

6.1.3 1973

Lahden keskussairaalapiiri Lahtis centralsjukhusdistrikt	Hämeenlinnan keskussairaalapiiri Tavastehus centralsjukhusdistrikt	Kotkan keskussairaalapiiri Kotka centralsjukhusdistrikt	Helsingin yliopistollinen keskussairaalapiiri Helsingfors univ. centralsjukhusdistrikt	Yhteensä Summa *Total*	Erikoisalojen sairaansijat keskiväkiluvun 1 000:tta kohti Specialvårdplatser per 1 000 av medelfolkmängden *Specialized beds per 1 000 mean population*					
					1973	1972	1971	1970	1969	1968
536.7	172.9	418.7	1 982.5	7 119	1.52	1.52	1.52	1.47	1.33	1.26
174.0	2.9	5.0	5.8	227	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05
—	—	—	75.0	75	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02
0.8	—	—	96.0	161	0.03	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02
—	—	—	21.0	31	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.00
207.7	168.9	342.2	1 805.0	5 859	1.26	1.25	1.26	1.26	1.19	1.13
137.4	167.7	340.2	991.8	4 738	1.01	1.01	0.98	0.98	0.92	0.88
70.0	1.1	2.0	452.2	[1]) 620	0.13	0.13	0.15	0.15	0.15	0.15
—	—	—	128.0	147	0.03	0.03	0.04	0.04	0.04	0.04
—	—	—	65.0	87	0.02	0.02	0.03	0.03	0.02	0.02
—	—	—	30.0	30	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01
0.3	0.1	—	138.0	[1]) 237	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05	0.03
66.3	83.6	87.8	417.9	[1]) 2 084	0.45	0.47	0.47	0.50	0.49	0.50
74.7	61.0	114.4	438.9	1 548	0.33	0.32	0.32	0.32	0.30	0.27
65.0	55.0	98.3	555.4	1 996	0.43	0.43	0.43	0.43	0.42	0.41
19.9	5.3	11.0	58.6	177	0.04	0.03	0.03	0.04	0.04	0.03
11.0	8.1	23.0	167.0	605	0.13	0.12	0.12	0.12	0.11	0.11
0.2	—	—	—	30	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
29.7	9.0	23.0	148.0	576	0.12	0.12	0.13	0.12	0.12	0.11
0.3	0.1	—	145.0	335	0.07	0.07	0.06	0.06	0.05	0.05
0.7	0.2	—	185.0	528	0.11	0.12	0.12	0.12	0.11	0.11
0.3	—	—	202.0	621	0.13	0.13	0.12	0.12	0.11	0.11
11.0	—	—	130.0	[1]) 267	0.06	0.04	0.04	0.04	0.04	0.05
[1]) 101.0	[1]) 109.0	—	[1]) 2.0	630	0.14	0.13	0.04	.	.	.
7.0	—	—	—	248	0.05	0.05	0.06	0.08	0.08	0.08
247.6	205.4	132.0	1 821.0	8 095	1.73	1.60	1.56	1.46	1.43	1.34
1 359.0	**873.2**	**1 239.4**	**7 999.7**	**30 511**	**6.54**	**6.37**	**6.25**	**6.08**	**5.79**	**5.53**
7.0	6.1	6.3	7.7	6.5	.	.	.	.	.	.
6.8	5.3	6.3	7.8	6.4	.	.	.	.	.	.

förlossning, odelade. — *Of which 111 common beds for gynaecology and obstetrics.*

psychiatry.

ÅUCS.s vårdplatser för barnkirurgi inkluderats i vårdplatser för barnsjukdomar — *In table 6.1.2 are child surgery beds of Helsinki and Turku University*

sjukdomar både för fullvuxna och barn. — *Beds for paediatrics and communicable diseases.*

6.1.3 Keskussairaalapiirien yleis- ja terveyskeskusten sairaaloiden sairaansijat erikoisalan mukaan 31. 12. 1974
Lasarett- och hälsovårdscentralernas sjukhusvårdplatser i centralsjukhusdistrikten enligt specialområde den 31. 12. 1974
Specialized beds of general hospitals and hospitals of health centres by central hospital district on 31. 12. 1974

Erikoisala Specialområde *Speciality*	Lapin keskussairaalapiiri Lapplands centralsjukhusdistrikt	Kemin keskussairaalapiiri Kemi centralsjukhusdistrikt	Oulun yliop. keskussairaalapiiri Uleåborgs univ. centralsjukhusdistrikt	Kainuun keskussairaalapiiri Kainuu centralsjukhusdistrikt
1974				
Sisätaudit — Inremedicin — *Internal medicine*	88.8	47.9	268.2	82.3
Niistä — Därav — *Of which:*				
Reumataudit — Reumatiska sjukdomar — *Rheumatic diseases*	—	0.7	2.1	—
Allergiset taudit — Allergiska sjukdomar — *Allergical diseases*	—	—	—	—
Keuhkosairaudet — Lungsjukdomar — *Lung diseases*	—	—	—	—
Munuaishoitoa varten — För njursjukdomar — *For kidney diseases*	—	—	—	—
Kirurgia — Kirurgi — *Surgery*	123.5	47.8	199.5	82.3
Niistä — Därav — *Of which:*				
Yleiskirurgia — Allmän kirurgi — *General surgery*	97.5	47.5	198.6	82.3
Ortopedia — Ortopedi — *Orthopedics*	—	0.3	0.9	—
Rintakirurgia — Thoraxkirurgi — *Thoraxsurgery*	—	—	—	—
Neurokirurgia — Neurokirurgi — *Neurosurgery*	—	—	—	—
Plastiikkakirurgia — Plastikkirurgi — *Plastic surgery*	—	—	—	—
Lapsikirurgia — Barnkirurgi — *Child surgery*	26.0	—	—	—
Synnytys — Förlossning — *Obstetrics*	60.7	31.3	164.1	46.1
Naistentaudit — Kvinnosjukdomar — *Gynaecology*	22.2	18.8	86.2	31.3
Lastentaudit — Barnsjukdomar — *Pediatrics*	81.0	30.0	104.7	48.0
Niistä — Därav — *Of which:*				
Lapsipsykiatria — Barnpsykiatri — *Child psychiatry*	—	—	24.0	0.4
Korva-, nenä- ja kurkkutaudit — Öron-, näs- och strupsjukdomar — *Ear, nose and throat diseases*	14.5	13.5	62.5	16.2
Niistä — Därav — *Of which:*				
Foniatria — Foniatri — *Phoniatrics*	—	—	14.4	0.3
Silmätaudit — Ögonsjukdomar — *Ophthalmology*	18.3	15.7	49.9	14.0
Iho- ja sukupuolitaudit — Hud- och könssjukdomar — *Skin and venereal diseases*	—	—	48.1	0.9
Sädehoito — Strålbehandling — *Radiotherapy*	—	—	48.1	0.8
Neurologia — Neurologi — *Neurology*	—	—	40.4	0.8
Psykiatria — Psykiatri — *Psychiatry*	—	—	121.1	2.1
Tuberkuloosi — Tuberkulos — *Tuberculosis*	—	—	—	0.2
Tartuntataudit — Epidemiska sjukdomar — *Communicable diseases*	—	—	43.0	—
Jakamattomat — Odelade — *Non-specialized* [2])	367.0	211.0	499.1	189.0
Yhteensä — Summa — *Total*	**776.0**	**416.0**	**1 734.9**	**514.0**
Sairaansijoja 1 000 asukasta kohti [3]) — Vårdplatser per 1 000 invånare [3]) — *Beds per 1 000 inhabitants* [3])	6.8	5.0	6.8	5.2
1973	6.6	5.1	6.4	5.0

[1]) Kaatumataudin sairaansijoja. — Epilepsivårdplatser — *Beds for epilepsy.*
[2]) Sairaalaa ei ole jaettu erikoisalan osastoihin. — Sjukhuset är inte delat i specialavdelningar. — *Hospital is not divided into special departments.*
[3]) Keskiväkiluku, maassa asuva väestö. — Medelfolkmängd, i riket bosatt befolkning. — *Mean population, resident.*

6.1.3 1974

Keski-Pohjanmaan keskussairaalapiiri Mellersta Österbottens centralsjukhusdistrikt	Vaasan keskussairaalapiiri Vasa centralsjukhusdistrikt	Seinäjoen keskussairaalapiiri Seinäjoki centralsjukhusdistrikt	Keski-Suomen keskussairaalapiiri Mellersta Finlands centralsjukhusdistrikt	Kuopion yliopistollinen keskussairaalapiiri Kuopio universitetscentralsjukhusdistrikt	Pohjois-Karjalan keskussairaalapiiri Norra Karelens centralsjukhusdistrikt	Savonlinnan keskussairaalapiiri Nyslotts centralsjukhusdistrikt	Mikkelin keskussairaalapiiri S:t Michels centralsjukhusdistrikt	Etelä-Saimaan keskussairaalapiiri Södra Saimens centralsjukhusdistrikt
84.7	258.7	124.4	246.9	392.8	176.6	69.5	128.5	191.3
—	2.1	0.7	2.1	1.5	0.7	—	2.9	4.3
—	—	—	—	—	—	—	—	—
0.5	18.5	—	62.1	102.0	9.9	0.1	1.9	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
90.1	196.2	177.2	236.8	288.8	168.3	98.1	120.2	184.7
90.1	195.3	176.9	137.5	288.3	168.0	98.1	116.1	183.0
—	0.9	0.3	77.4	0.5	0.3	—	3.4	1.7
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	21.9	—	—	—	0.7	—
50.9	84.1	95.0	77.7	110.0	53.7	33.9	50.8	71.0
29.4	47.6	27.6	47.8	67.7	33.0	18.8	45.1	29.0
28.5	56.4	33.9	89.5	117.4	60.6	30.7	55.3	52.6
0.6	1.2	2.2	17.0	—	0.4	1.2	2.2	2.6
16.9	26.7	12.8	39.2	26.0	20.7	10.2	11.7	15.0
0.3	—	—	14.4	—	—	—	0.4	—
13.6	22.1	22.5	17.2	29.2	24.8	11.8	11.1	15.0
1.1	—	—	21.9	—	19.7	0.2	0.7	6.0
2.2	39.9	—	49.7	—	—	—	1.5	40.0
0.9	0.7	24.3	22.9	[1] 239.0	53.4	0.5	0.7	—
2.8	—	—	—	—	—	—	—	—
1.7	59.3	—	72.6	99.0	57.3	0.5	2.2	—
—	—	—	—	10.0	—	—	—	—
342.9	305.0	391.0	681.0	436.0	496.0	180.0	514.0	198.0
665.7	**1 096.7**	**908.7**	**1 603.2**	**1 815.9**	**1 164.1**	**454.2**	**941.8**	**802.6**
5.9	6.4	4.9	6.7	7.2	6.4	6.0	8.4	6.0
5.7	5.6	4.7	6.7	6.9	4.7	5.7	7.9	5.6

6.1.3 Jatk. — Forts. — *Cont.*

Erikoisala Specialområde *Speciality*	Tampereen keskussairaalapiiri Tammerfors centralsjukhusdistrikt	Satakunnan keskussairaalapiiri Satakunta centralsjukhusdistrikt	Turun yliop. keskussairaalapiiri Åbo univ. centralsjukhusdistrikt	Ahvenanmaan keskussairaalapiiri Ålands centralsjukhusdistrikt
1974				
Sisätaudit — Inremedicin — *Internal medicine*	1 007.3	368.3	826.4	28.0
Niistä — Därav — *Of which:*				
Reumataudit — Reumatiska sjukdomar — *Rheumatic diseases*	10.0	4.3	7.9	—
Allergiset taudit — Allergiska sjukdomar — *Allergical diseases*	—	—	—	—
Keuhkosairaudet — Lungsjukdomar — *Lung diseases*	53.2	—	2.4	—
Munuaishoitoa varten — För njursjukdomar — *For kidney diseases*	—	0.1	9.9	—
Kirurgia — Kirurgi — *Surgery*	569.6	263.1	527.0	28.0
Niistä — Därav — *Of which:*				
Yleiskirurgia — Allmän kirurgi — *General surgery*	565.3	261.0	433.4	28.0
Ortopedia — Ortopedi — *Orthopedics*	4.2	1.7	3.1	—
Rintakirurgia — Thoraxkirurgi — *Thoraxsurgery*	—	0.1	18.9	—
Neurokirurgia — Neurokirurgi — *Neurosurgery*	—	0.1	21.9	—
Plastiikkakirurgia — Plastikkirurgi — *Plastic surgery*	—	—	—	—
Lapsikirurgia — Barnkirurgi — *Child surgery*	0.1	0.2	49.7	—
Synnytys — Förlossning — *Obstetrics*	186.7	85.2	214.3	14.0
Naistentaudit — Kvinnosjukdomar — *Gynaecology*	142.6	65.2	129.7	14.0
Lastentaudit — Barnsjukdomar — *Pediatrics*	143.1	74.3	189.4	16.0
Niistä — Därav — *Of which:*				
Lapsipsykiatria — Barnpsykiatri — *Child psychiatry*	7.7	4.9	17.6	—
Korva-, nenä- ja kurkkutaudit — Öron-, näs- och strupsjukdomar — *Ear, nose and throat diseases*	36.1	14.2	59.7	—
Niistä — Därav — *Of which:*				
Foniatria — Foniatri — *Phoniatrics*	—	—	—	—
Silmätaudit — Ögonsjukdomar — *Ophthalmology*	36.1	20.2	44.8	—
Iho- ja sukupuolitaudit — Hud- och könssjukdomar — *Skin and venereal diseases*	33.1	0.2	57.7	—
Sädehoito — Strålbehandling — *Radiotherapy*	43.1	0.5	127.3	—
Neurologia — Neurologi — *Neurology*	18.1	0.2	50.8	—
Psykiatria — Psykiatri — *Psychiatry*	—	—	—	—
Tuberkuloosi — Tuberkulos — *Tuberculosis*	70.9	—	2.9	—
Tartuntataudit — Epidemiska sjukdomar — *Communicable diseases*	[5]) 120.0	—	68.0	—
Jakamattomat — Odelade — *Non-specialized* [2])	**462.0**	**243.0**	**630.0**	—
Yhteensä — Summa — *Total*	**2 868.7**	**1 134.4**	**2 928.0**	**100.0**
Sairaansijoja 1 000 asukasta kohti [3]) — Vårdplatser per 1 000 invånare [3]) — *Beds per 1 000 inhabitants* [3])	7.1	4.7	7.0	4.5
1973	7.2	4.6	7.0	4.6

[4]) Näistä 90 reumaortopedian sairaansijaa. — Av dessa 90 reumaortopedivårdplatser. — *Of which 90 beds for rheumatic orthopedics.*

[5]) Näistä 108 naistentautien ja synnytysosaston sairaansijaa, jakamatta. — Av dessa 108 vårdplatser på avdelningar för kvinnosjukdomar och

[6]) Näistä 100 neurologian ja psykiatrian sairaansijaa. — Av dessa 100 vårdplatser för neurologi och psykiatri. — *Of which 100 beds for neurology*

[7]) Taulussa 6.1.2 on HYKS:n ja TYKS:n lastenkirurgian sairaansijat sisällytetty lastentautien sairaansijoihin. — I tabellen 6.1.2 har HUCS's och *Central Hospitals included in pediatric beds.*

[8]) Lastentautien sekä aikuisten ja lasten tartuntatautienosaston sairaansijoja. — Vårdplatser för avd. av barnsjukdomar samt smittsamma

6.1.3 1974

Lahden keskussairaalapiiri Lahtis centralsjukhusdistrikt	Hämeenlinnan keskussairaalapiiri Tavastehus centralsjukhusdistrikt	Kotkan keskussairaalapiiri Kotka centralsjukhusdistrikt	Helsingin yliopistollinen keskussairaalapiiri Helsingfors univ. centralsjukhusdistrikt	Yhteensä Summa *Total*	Erikoisalojen sairaansijat keskiväkiluvun 1 000:tta kohti Specialvårdplatser per 1 000 av medelfolkmängden *Specialized beds per 1 000 mean population*					
					1974	1973	1972	1971	1970	1969
584.5	222.5	416.7	2 085.7	7 700	1.64	1.52	1.52	1.52	1.47	1.33
174.0	2.9	5.0	5.8	227	0.04	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05
—	—	—	75.0	75	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02
46.6	49.9	—	96.9	444	0.09	0.03	0.02	0.02	0.02	0.02
—	—	—	21.0	31	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01
209.4	168.7	340.5	1 784.2	5 904	1.26	1.26	1.25	1.26	1.26	1.19
139.1	167.5	338.5	994.0	4 806	1.02	1.01	1.01	0.98	0.98	0.92
70.0	1.1	2.0	429.2	[4]) 597	0.13	0.13	0.13	0.15	0.15	0.15
—	—	—	128.0	147	0.03	0.03	0.03	0.04	0.04	0.04
—	—	—	65.0	87	0.02	0.02	0.02	0.03	0.03	0.02
—	—	—	30.0	30	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01
0.3	0.1	—	138.0	[7]) 237	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05
66.8	83.4	67.3	418.0	[5]) 2 065	0.44	0.45	0.47	0.47	0.50	0.49
75.0	60.9	134.1	439.0	1 565	0.33	0.33	0.32	0.32	0.32	0.30
62.6	53.0	93.7	569.3	[7]) 1 990	0.42	0.43	0.43	0.43	0.43	0.42
19.9	5.3	11.0	58.8	177	0.04	0.04	0.03	0.03	0.04	0.04
11.0	8.1	23.0	167.0	605	0.13	0.13	0.12	0.12	0.12	0.11
0.2	—	—	—	30	0.01	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00
29.7	9.0	23.0	148.0	576	0.12	0.12	0.12	0.13	0.12	0.12
0.3	0.1	—	145.0	335	0.07	0.07	0.07	0.06	0.06	0.05
0.7	0.2	—	185.0	539	0.11	0.11	0.12	0.12	0.12	0.11
0.3	—	—	202.0	655	0.14	0.13	0.13	0.12	0.12	0.11
11.0	—	—	130.0	[8]) 267	0.06	0.06	0.04	0.04	0.04	0.04
55.2	59.1	—	1.1	482	0.10	0.14	0.13	0.04		
7.0	—	—	—	248	0.05	0.05	0.05	0.06	0.08	0.08
248.6	209.4	132.0	1 810.0	8 545	1.82	1.73	1.60	1.56	1.46	1.46
1 362.1	**874.4**	**1 230.3**	**8 084.3**	**31 476**	**6.71**	**6.54**	**6.37**	**6.25**	**6.08**	**5.79**
7.0	6.1	6.3	7.7	6.7	.	.	.	.	.	.
7.0	6.1	6.3	7.7	6.5	.	.	.	.	.	.

förlossning, odelade. — *Of which 108 common beds for gynaecology and obstetrics.*
and psychiatry.
ÅUCS's vårdplatser för barnkirurgi inkluderats i vårdplatser för barnsjukdomar. — *In table 6.1.2 are child surgery beds of Helsinki and Turku University*

sjukdomar både för fullvuxna och barn. — *Beds for paediatrics and communicable diseases.*

6.1.4 Yleissairaaloiden ja terveyskeskusten sairaaloiden sairaansijat omistajan mukaan keskussairaalapiireittäin
Lasarett- och hälsovårdscentralernas vårdplatser enligt ägaren centralsjukhusdistriktsvis den 31. 12. 1973
Beds of general hospitals and hospitals of health centres by ownership and central hospital district on 31. 12. 1973

Keskussairaalapiiri Centralsjukhusdistrikt *Central hospital district*	Keskiväkiluku 1973 [1] Medelfolkmängd 1973 [1] *Mean population 1973* [1]	1. Valtion — Statens — *State hospitals*	2—3. Yliopistolliset keskussairaalat ja keskussairaalat Universitetscentralsjukhus och centralsjukhus *University central hospitals and central hospitals* Niistä — Därav — *Of which:*	Kaupungit — Städer — *Urban communes (towns)*	Kauppalat — Köpingar — *Urban communes (market towns)*	Maalaiskunnat — Landskommuner — *Rural communes*	4. Aluesairaalat — Kretssjukhus — *Regional hospitals* Niistä — Därav — *Of which:*	Kaupungit — Städer — *Urban communes (towns)*	Kauppalat — Köpingar — *Urban communes (market towns)*	Maalaiskunnat — Landskommuner — *Rural communes*	5. Paikallissairaalat — Lokalsjukhus — *Local hospitals* Niistä — Därav — *Of which:*
Lapin keskussairaalapiiri — Lapplands centralsjukhusdistrikt	114 625	—	321.0	138.1	—	182.9	73.0	67.0	—	6.0	—
Kemin keskussairaalapiiri — Centralsjukhusdistriktet i Kemi	82 143	—	196.0	124.0	—	72.0	—	—	—	—	61.0
Oulun yliopistollinen keskussairaalapiiri — Uleåborgs universitetscentralsjukhusdistrikt	253 506	—	[3]) 868.0	512.8	16.5	338.7	130.6	76.3	—	54.3	282.6
Kainuun keskussairaalapiiri — Centralsjukhusdistriktet i Kainuu	98 489	—	305.0	84.0	—	221.0	—	—	—	—	5.5
Keski-Pohjanmaan keskussairaalapiiri — Mellersta Österbottens centralsjukhusdistrikt	113 152	—	284.3	146.4	17.9	120.0	10.7	—	—	10.7	53.9
Vaasan keskussairaalapiiri — Vasa centralsjukhusdistrikt	169 954	—	439.7	227.4	—	212.3	217.2	119.4	—	97.8	—
Seinäjoen keskussairaalapiiri — Seinäjoki centralsjukhusdistrikt	188 098	—	279.0	60.0	41.0	178.0	157.1	—	9.4	147.7	45.0
Keski-Suomen keskussairaalapiiri — Mellersta Finlands centralsjukhusdistrikt	241 043	—	774.9	277.5	40.2	457.2	130.1	—	64.1	66.0	—
Kuopion yliopistollinen keskussairaalapiiri — Kuopio universitetscentralsjukhusdistrikt	252 136	—	[4]) 786.0	408.1	21.3	356.6	229.4	169.0	6.2	54.2	81.0
Pohjois-Karjalan keskussairaalapiiri — Norra Karelens centralsjukhusdistrikt	182 442	—	467.0	161.0	51.0	255.0	2.8	—	—	2.8	—
Savonlinnan keskussairaalapiiri — Nyslotts centralsjukhusdistrikt	77 006	—	251.5	114.3	—	137.2	12.6	—	—	12.6	—
Mikkelin keskussairaalapiiri — S:t Michels centralsjukhusdistrikt	112 876	—	316.1	126.3	—	189.8	106.4	55.5	—	50.9	—
Etelä-Saimaan keskussairaalapiiri — Södra-Saimens centralsjukhusdistrikt	134 011	—	376.0	255.5	—	120.5	—	—	—	—	217.0
Tampereen keskussairaalapiiri — Tammerfors centralsjukhusdistrikt	401 676	—	1 188.9	646.9	123.9	418.1	369.3	219.5	14.2	135.6	830.0
Satakunnan keskussairaalapiiri — Satakunta centralsjukhusdistrikt	239 147	—	430.1	262.5	39.2	128.4	255.1	149.0	8.8	97.3	222.0
Turun yliopistollinen keskussairaalapiiri — Åbo universitetscentralsjukhusdistrikt	413 726	—	[5]) 1 070.8	695.7	75.6	299.5	476.4	174.2	—	302.2	859.0
Ahvenanmaan keskussairaalapiiri — Ålands centralsjukhusdistrikt	21 621	—	100.0	29.1	—	70.9	—	—	—	—	—
Lahden keskussairaalapiiri — Lahtis centralsjukhusdistrikt	192 202	—	125.3	63.0	—	62.3	16.8	—	—	16.8	746.6
Hämeenlinnan keskussairaalapiiri — Tavastehus centralsjukhusdistrikt	142 126	—	324.4	172.8	—	151.6	325.5	228.4	—	97.1	58.1
Kotkan keskussairaalapiiri — Kotka centralsjukhusdistrikt	195 826	—	403.0	206.8	85.6	110.6	312.0	158.5	—	153.5	424.0
Helsingin yliopistollinen keskussairaalapiiri — Helsingfors universitetscentralsjukhusdistrikt	1 040 276	308.0	[6]) 3 092.0	2 626.1	183.7	282.2	438.0	135.7	21.6	280.7	1 575.3
Koko maa—Hela landet—*Whole country*	**4 666 081**	**308.0**	**12 399.0**	**7 338.3**	**695.9**	**4 364.8**	**3 263.0**	**1 552.5**	**124.3**	**1 586.2**	**5 461.0**
1972	4 639 657	998.0	11 344.0	6 531.9	704.1	4 108.0	3 207.0	1 237.8	283.5	1 685.7	6 048.0
Sairaansijoja 1 000 asukasta kohti — Vårdplatser per 1 000 invånare — *Beds per 1 000 inhabitants*	·	0.07	2.66	3.15	2.10	2.18	0.70	0.67	0.38	0.79	1.17
1972	·	0.21	2.45	2.97	1.95	1.96	0.69	0.56	0.78	0.80	1.30

[1]) Maassa asuva väestö. — I riket bosatt befolkning. — *Resident population.*
[2]) Kunnalliset sairaalat ilman kunnallisista yleissairaaloista annetun lain mukaista asemaa. — Kommunala sjukhus utanför lagen om kommunala
[3]) Oulun yliopiston sairaansijat mukaan luettuna. — Inkl. Uleåborgs universitets vårdplatser. — *Incl. beds of University of Oulu.*
[4]) Kuopion korkeakoulun sairaansijat mukaan luettuna. — Inkl. vårdplatser för Kuopio högskola. — *Incl. beds of University of Kuopio.*
[5]) Turun yliopiston sairaansijat mukaan luettuna. — Inkl. Åbo universitets vårdplatser. — *Incl. beds of Finnish University of Turku.*
[6]) Helsingin yliopiston sairaansijat mukaan luettuna. — Inkl. Helsingfors universitets vårdplatser. — *Incl. beds of University of Helsinki.*

31. 12. 1973

1973

Kaupungit — Städer — *Urban communes (towns)*	Kauppalat — Köpingar — *Urban communes (market towns)*	Maalaiskunnat — Landskommuner — *Rural communes*	6. Muut kunnalliset sairaalat [2] Övriga kommunala sjukhus [2] *Other communal hospitals* [2] Niistä — Därav — *Of which:*	Kaupungit — Städer — *Urban communes (towns)*	Kauppalat — Köpingar — *Urban communes (market t.)*	Maalaiskunnat — Landskommuner — *Rural communes*	Terveyskeskusten sairaalat Hälsovårdscentralernas sjukhus *Hospitals of health centres* Niistä — Därav — *Of which:*	Kaupungit — Städer — *Urban communes (towns)*	Kauppalat — Köpingar — *Urban communes (market t.)*	Maalaiskunnat — Landskommuner — *Rural communes*	7. Vapaaehtoiset järjestöt ja muut yksityiset Frivilliga organisationer och övriga privata *Voluntary organisations and other private* Niistä — Därav — *Of which:*	Vapaaehtoiset järjestöt Frivilliga organisationer *Voluntary organisations*	Muut yksityiset — Övriga privata — *Other private*	Yhteensä Summa *Total*	Sairaansijoja yhteensä 1 000 asukasta kohti Vårdplatserna summa per 1 000 invånare *Total per 1 000 inhabitants* 1973	1972
—	—	—	—	—	—	—	368.0	43.0	—	325.0	—	—	—	762.0	6.6	6.6
55.0	—	6.0	—	—	—	—	134.0	39.0	—	95.0	25.0	1.0	24.0	416.0	5.1	5.1
224.0	—	58.6	—	—	—	—	305.0	34.0	18.0	253.0	43.0	43.0	—	1 629.2	6.4	5.8
—	—	5.5	—	—	—	—	184.0	28.0	—	156.0	—	—	—	494.5	5.0	4.8
—	4.0	49.9	—	—	—	—	300.0	81.0	44.0	175.0	—	—	—	648.9	5.7	5.4
—	—	—	3.0	2.0	—	1.0	290.0	199.0	—	91.0	3.0	3.0	—	952.9	5.6	4.8
—	—	45.0	5.5	—	—	5.5	398.0	15.0	99.0	284.0	1.0	1.0	—	885.6	4.7	4.7
—	—	—	4.0	1.0	—	3.0	666.0	170.0	—	496.0	31.0	31.0	—	1 606.0	6.7	6.8
81.0	—	—	—	—	—	—	406.0	102.0	23.0	281.0	241.0	241.0	—	1 743.4	6.9	6.9
—	—	—	1.0	1.0	—	—	366.0	128.0	76.0	162.0	27.0	7.0	20.0	863.8	4.7	4.5
—	—	—	3.0	1.5	—	1.5	99.0	23.0	—	76.0	72.0	72.0	—	438.1	5.7	5.6
—	—	—	4.0	2.0	—	2.0	259.0	62.0	—	197.0	202.0	202.0	—	887.5	7.9	6.7
172.8	—	44.2	6.7	6.2	—	0.5	150.0	122.0	—	28.0	6.0	6.0	—	755.7	5.6	5.6
754.0	63.0	13.0	19.2	6.2	3.0	10.0	305.0	—	117.0	188.0	161.0	153.0	8.0	2 873.4	7.2	7.1
195.0	—	27.0	12.3	8.3	2.5	1.5	179.0	45.0	73.0	61.0	6.0	6.0	—	1 104.5	4.6	4.7
698.7	94.5	65.8	10.0	3.5	1.0	5.5	221.0	—	32.0	189.0	241.0	23.0	218.0	2 878.2	7.0	6.6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	4.6	4.7
694.0	—	52.6	19.3	11.3	—	8.0	193.0	—	—	193.0	258.0	243.0	15.0	1 359.0	7.0	6.8
48.3	—	9.8	13.2	9.2	—	4.0	143.0	51.0	—	92.0	9.0	9.0	—	873.2	6.1	5.3
257.2	110.4	56.4	27.4	12.3	2.0	13.1	66.0	—	—	66.0	7.0	7.0	—	1 239.4	6.3	6.3
1 456.0	95.0	24.3	71.4	47.0	11.3	13.1	713.0	372.0	165.0	176.0	1 802.0	1 066.0	736.0	7 999.7	7.7	7.8
4 636.0	**366.9**	**458.1**	**200.0**	**111.5**	**19.8**	**68.7**	**5 745.0**	**1 514.0**	**647.0**	**3 584.0**	**3 135.0**	**2 114.0**	**1 021.0**	**30 511.0**	**6.5**	**6.4**
4 788.9	369.5	889.6	200.0	108.0	21.8	70.2	4 695.0	1 051.0	555.0	3 089.0	3 067.0	1 951.0	1 116.0	29 559.0	·	6.4
1.99	1.11	0.23	0.04	0.05	0.06	0.03	1.23	0.65	1.96	1.79	0.67	0.45	0.22	6.54	6.5	6.4
2.18	1.02	0.42	0.04	0.05	0.06	0.03	1.01	0.48	1.53	1.47	0.66	0.42	0.24	6.37	·	6.4

allmänna sjukhus. — *Communal hospitals outside law on communal general hospitals.*

6.1.4 Yleissairaaloiden ja terveyskeskusten sairaaloiden sairaansijat omistajan mukaan keskussairaalapiireittäin
Lasarett- och hälsovårdscentralernas vårdplatser enligt ägaren centralsjukhusdistriktsvis den 31. 12. 1974
Beds of general hospitals and hospitals of health centres by ownership and central hospital district on 31. 12. 1974

Keskussairaalapiiri Centralsjukhusdistrikt *Central hospital district*	Keskiväkiluku 1974 [1] Medelfolkmängd 1974 [1] *Mean population 1974* [1]	1. Valtion — Statens — *State hospitals*	2—3. Yliopistolliset keskussairaalat ja keskussairaalat Universitetscentralsjukhus och centralsjukhus *University central hospitals and central hospitals* Niistä — Därav — *Of which:*	Kaupungit — Städer — *Urban communes (towns)*	Kauppalat — Köpingar — *Urban communes (market towns)*	Maalaiskunnat — Landskommuner — *Rural communes*	4. Aluesairaalat — Kretssjukhus — *Regional hospitals* Niistä — Därav — *Of which:*	Kaupungit — Städer — *Urban communes (towns)*	Kauppalat — Köpingar — *Urban communes (market towns)*	Maalaiskunnat — Landskommuner — *Rural communes*	5. Paikallissairaalat — Lokalsjukhus — *Local hospitals* Niistä — Därav — *Of which:*
Lapin keskussairaalapiiri — Lapplands centralsjukhusdistrikt	113 900	—	321.0	138.1	—	182.9	73.0	67.0	—	6.0	—
Kemin keskussairaalapiiri — Centralsjukhusdistriktet i Kemi	82 400	—	196.0	124.0	—	72.0	—	—	—	—	61.0
Oulun yliopistollinen keskussairaalapiiri — Uleåborgs universitetscentralsjukhusdistrikt	254 900	—	[3]) 868.0	512.8	16.5	338.7	132.8	76.3	—	56.5	356.1
Kainuun keskussairaalapiiri — Centralsjukhusdistriktet i Kainuu	98 000	—	307.0	84.0	—	223.0	—	—	—	—	11.0
Keski-Pohjanmaan keskussairaalapiiri — Mellersta Österbottens centralsjukhusdistrikt	113 200	—	308.1	160.8	18.1	129.2	3.7	—	—	3.7	53.9
Vaasan keskussairaalapiiri — Vasa centralsjukhusdistrikt	171 100	—	561.9	293.6	—	268.3	224.2	132.4	—	91.8	—
Seinäjoen keskussairaalapiiri — Seinäjoki centralsjukhusdistrikt	186 600	—	279.0	60.0	52.0	167.0	174.0	—	17.2	156.8	—
Keski-Suomen keskussairaalapiiri — Mellersta Finlands centralsjukhusdistrikt	240 800	—	774.9	279.0	40.4	455.5	129.8	—	64.1	65.7	—
Kuopion yliopistollinen keskussairaalapiiri — Kuopio universitetscentralsjukhusdistrikt	251 300	—	[4]) 786.0	408.1	21.3	356.6	271.9	195.7	8.1	68.1	81.0
Pohjois-Karjalan keskussairaalapiiri — Norra Karelens centralsjukhusdistrikt	181 000	—	663.0	250.0	36.0	377.0	3.2	—	—	3.2	—
Savonlinnan keskussairaalapiiri — Nyslotts centralsjukhusdistrikt	75 800	—	257.5	114.3	—	143.2	14.1	—	—	14.1	—
Mikkelin keskussairaalapiiri — S:t Michels centralsjukhusdistrikt	112 100	—	316.1	126.3	—	189.8	104.2	52.2	—	52.0	—
Etelä-Saimaan keskussairaalapiiri — Södra-Saimens centralsjukhusdistrikt	134 400	—	376.0	255.5	—	120.5	—	—	—	—	217.0
Tampereen keskussairaalapiiri — Tammerfors centralsjukhusdistrikt	403 700	—	1 185.9	641.1	149.4	395.4	369.4	218.9	15.3	135.2	839.0
Satakunnan keskussairaalapiiri — Satakunta centralsjukhusdistrikt	241 600	—	430.1	262.5	39.2	128.4	255.0	149.0	8.7	97.3	190.0
Turun yliopistollinen keskussairaalapiiri — Åbo universitetscentralsjukhusdistrikt	416 900	—	[5]) 1 070.8	760.3	12.4	298.1	476.5	172.5	—	304.0	887.0
Ahvenanmaan keskussairaalapiiri — Ålands centralsjukhusdistrikt	22 000	—	100.0	29.1	—	70.9	—	—	—	—	—
Lahden keskussairaalapiiri — Lahtis centralsjukhusdistrikt	194 400	—	125.3	63.0	—	62.3	21.8	—	—	21.8	746.6
Hämeenlinnan keskussairaalapiiri — Tavastehus centralsjukhusdistrikt	143 900	—	324.4	172.8	—	151.6	325.4	228.4	—	97.0	57.4
Kotkan keskussairaalapiiri — Kotka centralsjukhusdistrikt	195 900	—	403.0	208.4	85.6	109.0	307.0	155.5	—	151.5	424.0
Helsingin yliopistollinen keskussairaalapiiri — Helsingfors universitetscentralsjukhusdistrikt	1 056 700	308.0	[6]) 3 092.0	2 787.2	22.6	282.2	438.0	136.0	21.6	280.4	1 680.0
Koko maa—Hela landet—*Whole country*	**4 690 600**	**308.0**	**12 746.0**	**7 730.9**	**493.5**	**4 521.6**	**3 324.0**	**1 583.9**	**135.0**	**1 605.1**	**5 604.0**
Sairaansijoja 1 000 asukasta kohti — Vårdplatser per 1 000 invånare — *Beds per 1 000 inhabitants*	·	0.07	2.71	3.10	2.23	2.29	0.70	0.63	0.61	0.81	1.19

[1]) Maassa asuva väestö. — I riket bosatt befolkning. — *Resident population.*
[2]) Kunnalliset sairaalat ilman kunnallisista yleissairaaloista annetun lain mukaista asemaa. — Kommunala sjukhus utanför lagen om kommunala
[3]) Oulun yliopiston sairaansijat mukaan luettuna. — Inkl. Uleåborgs universitets vårdplatser. — *Incl. beds of University of Oulu.*
[4]) Kuopion korkeakoulun sairaansijat mukaan luettuna. — Inkl. vårdplatser för Kuopio högskola. — *Incl. beds of University of Kuopio.*
[5]) Turun yliopiston sairaansijat mukaan luettuna. — Inkl. Åbo universitets vårdplatser. — *Incl. beds of Finnish University of Turku.*
[6]) Helsingin yliopiston sairaansijat mukaan luettuna. — Inkl. Helsingfors universitets vårdplatser. — *Incl. beds of University of Helsinki.*

31. 12. 1974

1974

Kaupungit — Städer — *Urban communes (towns)*	Kauppalat — Köpingar — *Urban communes (market towns)*	Maalaiskunnat — Landskommuner — *Rural communes*	6. Muut kunnalliset sairaalat [1]) Övriga kommunala sjukhus [1]) *Other communal hospitals* [1]) Niistä — Därav — *Of which:*	Kaupungit — Städer — *Urban communes (towns)*	Kauppalat — Köpingar — *Urban communes (market t.)*	Maalaiskunnat — Landskommuner — *Rural communes*	Terveyskeskusten sairaalat Hälsovårdscentralernas sjukhus *Hospitals of health centres* Niistä — Därav — *Of which:*	Kaupungit — Städer — *Urban communes (towns)*	Kauppalat — Köpingar — *Urban communes (market t.)*	Maalaiskunnat — Landskommuner — *Rural communes*	7. Vapaaehtoiset järjestöt ja muut yksityiset Frivilliga organisationer och övriga privata *Voluntary organisations and other private* Niistä — Därav — *Of which:*	Vapaaehtoiset järjestöt Frivilliga organisationer *Voluntary organisations*	Muut yksityiset — Övriga privata — *Other private*	Yhteensä Summa *Total*	Sairaansijoja yhteensä 1 000 asukasta kohti [1]) Vårdplatsernas summa per 1 000 invånare [1]) *Total per 1 000 inhabitants* [1]) 1974	1973
—	—	—	—	—	—	—	382.0	43.0	—	339.0	—	—	—	776.0	6.8	6.6
55.0	—	6.0	—	—	—	—	134.0	39.0	—	95.0	25.0	1.0	24.0	416.0	5.0	5.1
252.0	—	104.1	—	—	—	—	335.0	32.3	18.0	284.7	43.0	43.0	—	1 734.9	6.8	6.4
—	—	11.0	—	—	—	—	196.0	28.0	—	168.0	—	—	—	514.0	5.2	5.0
—	4.0	49.9	—	—	—	—	300.0	81.0	44.0	175.0	—	—	—	665.7	5.9	5.7
—	—	—	2.6	1.7	—	0.9	305.0	191.0	—	114.0	3.0	3.0	—	1 096.7	6.4	5.6
—	—	—	4.7	—	0.9	3.8	450.0	10.0	150.0	290.0	1.0	1.0	—	908.7	4.9	4.7
—	—	—	3.5	0.9	—	2.6	666.0	159.0	12.0	495.0	29.0	29.0	—	1 603.2	6.7	6.7
81.0	—	—	—	—	—	—	436.0	98.0	27.0	311.0	241.0	241.0	—	1 815.9	7.2	6.9
—	—	—	0.9	0.9	—	—	470.0	176.0	28.0	266.0	27.0	7.0	20.0	1 164.1	6.4	4.7
—	—	—	2.6	1.3	—	1.3	108.0	23.0	—	85.0	72.0	72.0	—	454.2	6.0	5.7
—	—	—	3.5	1.7	—	1.8	326.0	62.0	—	264.0	192.0	192.0	—	941.8	8.4	7.9
172.8	—	44.2	5.6	5.2	—	0.4	198.0	170.0	—	28.0	6.0	6.0	—	802.6	6.0	5.6
763.0	63.0	13.0	16.4	5.2	3.5	7.7	305.0	—	149.0	156.0	153.0	153.0	—	2 868.7	7.1	7.2
190.0	—	—	10.3	6.9	2.2	1.2	243.0	38.0	73.0	132.0	6.0	6.0	—	1 134.4	4.7	4.6
775.2	23.9	87.9	7.7	3.0	—	4.7	253.0	—	29.0	224.0	233.0	23.0	210.0	2 928.0	7.0	7.0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	4.5	4.6
694.0	—	52.6	16.4	9.6	—	6.8	194.0	—	—	194.0	258.0	243.0	15.0	1 362.1	7.0	7.0
48.3	—	9.1	11.2	7.9	—	3.3	147.0	49.0	—	98.0	9.0	9.0	—	874.4	6.1	6.1
257.2	110.4	56.4	23.3	10.4	1.7	11.2	66.0	—	—	66.0	7.0	7.0	—	1 230.3	6.3	6.3
1 655.5	—	24.5	61.3	50.2	—	11.1	733.0	511.0	27.0	195.0	1 772.0	1 073.0	699.0	8 084.3	7.7	7.7
4 944.0	**201.3**	**458.7**	**170.0**	**104.9**	**8.3**	**56.8**	**6 247.0**	**1 710.3**	**557.0**	**3 979.7**	**3 077.0**	**2 109.0**	**968.0**	**31 476.0**	**6.7**	**6.5**
1.98	0.91	0.23	0.03	0.04	0.03	0.03	1.33	0.68	2.52	2.02	0.66	0.45	0.21	6.71	6.7	·

allmänna sjukhus. — *Communal hospitals outside law on communal general hospitals.*

6.2.1 Laitossairaalat ja niiden toiminta vuonna 1971 ja 1972
Inrättningarnas sjukhus och deras verksamhet år 1971 och 1972
Hospitals of institutions and their services in 1971 and 1972

Laitossairaalat Inrättningarnas sjukhus *Hospitals of institutions*	Sairaansijoja 31. 12. Vårdplatser 31. 12. *Beds 31. 12.*		Otettuja potilaita Intagningar *Admissions*		Hoitopäiviä Vårddagar *Patient days*	
1971—72	1971	1972	1971	1972	1971	1972
1. Sosiaalilautakuntien alaiset [1]) — Underordnade socialnämnderna [1]) — *Under communal social welfare committees*						
A Laitossairaalaluetteloon hyväksytyt sairaalat — I inrättningarnas sjukhusförteckning godkända sjukhus — *Hospitals accepted to the list of hospitals of institutions*	2 522	2 524	4 981	4 832	918 637	920 047
Espoon kaupungin kunnalliskodin sairasosasto (Aurorakoti) — Esbo stads kommunalhems sjukavdelning (Aurorahemmet)	142	142	83	63	50 996	51 250
Helsingin kaupungin — Helsingfors stads:						
— Koskelan sairaskoti — Forsby sjukhem	[3]) 1 019	[3]) 1 023	3 258	3 222	372 934	379 506
— Kustaankartanon vanhainkodin sairasosasto — Gustafsgårds åldringshems sjukavdelning	147	147	669	682	54 097	54 178
— Myllypuron sairaskoti — Kvarnbäckens sjukhem	220	220	92	100	79 884	79 974
— Riistavuoren vanhainkodin sairasosasto — Djurbergets åldringshems sjukavdelning	114	114	138	110	41 648	41 741
— Roihuvuoren vanhainkodin sairasosasto — Kasbergets åldringshems sjukavdelning	216	216	122	110	77 907	72 693
— Suursuon vanhainkodin sairasosasto — Storkärrs åldringshems sjukavdelning	260	260	198	145	92 949	93 982
Hämeenlinnan kaupungin kunnallisen vanhainkodin sairasosasto (Vuorentaan vanhainkodin sairasosasto)	61	59	62	46	22 106	21 508
Kotkan kaupungin kunnalliskodin sairasosasto (Paimenportin vanh.k.)	65	65	99	80	24 121	22 652
Porvoon kaupungin kunnalliskodin sairasosasto — Borgå stads kommunalhems sjukavdelning (Johannisberg)	80	80	53	68	30 442	31 040
Riihimäen kaupungin vanhainkodin sairasosasto	66	66	15	35	24 004	23 882
Vaasan kaupungin sairas- ja vanhainkoti — Vasa stads sjuk- och ålderdomshem	132	132	192	171	47 549	47 641
B Muut — Övriga — *Others* [2])	[4]) 7 554	[4]) 7 644	..	..	..	..
Yhteensä — Summa — *Total*	**10 076**	**10 168**	..	..	..	..
2. Puolustuslaitoksen alaiset — Underordnade försvarsväsendet — *Under military forces*						
A Laitossairaalaluetteloon hyväksytyt sairaalat — I inrättningarnas sjukhusförteckning godkända sjukhus — *Hospitals accepted to the list of hospitals of institutions*	535	535	13 971	14 019	137 685	131 863
Keskussotilassairaala 1 (Helsinki) — Centralmilitärsjukhus 1 (Helsingfors)	344	344	7 687	7 546	80 999	76 451
Keskussotilassairaala 2 (Lahti) — Centralmilitärsjukhus 2 (Lahtis)	191	191	6 284	6 473	56 686	55 412
B Muut — Övriga — *Others*	1 389	1 241	..	..	..	..
Yhteensä — Summa — *Tota*	**1 924**	**1 776**	..	..	..	..
3. Vankeinhoitolaitoksen alaiset — Underordnade fångvårdsanstalten — *Under prison system*						
A Laitossairaalaluetteloon hyväksytyt sairaalat — I inrättningarnas sjukhusförteckning godkända sjukhus — *Hospitals accepted to the list of hospitals of institutions*	238	238	1 025	1 028	49 123	43 988
Helsingin keskusvankilan sairaala — Helsingfors centralfängelses sjukhus	62	62	462	470	10 822	10 947
Hämeenlinnan keskus- ja lääninvankilan vankiparantola — Tavastehus central- och länsfängelses sanatorium för fångar	[5]) 96	[5]) 96	127	133	18 933	15 072
Vankimielisairaala (Turku) — Sinnessjukhuset för fångar (Åbo)	[6]) 80	[6]) 80	436	425	19 368	17 969
B Muut — Övriga — *Others*	104	122	..	..	..	..
Yhteensä — Summa — *Total*	**342**	**360**	..	..	..	..
4. Muut laitossairaalat — Övriga inrättningarnas sjukhus — *Other hospitals of institutions*						
A Laitossairaalaluetteloon hyväksytyt sairaalat — I inrättningarnas sjukhusförteckning godkända sjukhus — *Hospitals accepted to the list of hospitals of institutions*	4 625	4 712	2 847	3 098	1 530 698	1 736 899
Järvenpään sosiaalisairaala (Järvenpää)	70	125	588	784	27 867	42 503
Vajaamielislaitokset — Anstalter för psykiskt efterblivna — *Institutions for mentally retarded:*						
Antinkartanon keskuslaitos (Ulvila)	308	291	364	278	20 544	117 310
Eskoon keskuslaitos (Seinäjoki)	300	300	159	140	96 733	111 186
Honkalammen keskuslaitos (Liperi)	271	271	106	89	6 458	37 589
Kolpeneen keskuslaitos (Rovaniemi)	319	319	149	216	120 094	122 839
Kuusaan keskuslaitos (Kuusankoski)	343	343	166	236	132 467	137 885
Kårkulla centralanstalt (Pargas) — Kårkullan keskuslaitos (Parainen)	214	214	42	121	76 848	80 652
Nastolan hoitokoti	100	100	2	11	31 495	32 926
Paimion keskuslaitos	270	288	196	122	95 804	109 900
Rinnekodin keskuslaitos (Espoo)	562	562	311	292	233 312	236 650

6.2.1 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1971—72

Laitossairaalat Inrättningarnas sjukhus *Hospitals of institutions*	Sairaansijoja 31. 12. Vårdplatser 31. 12. *Beds 31. 12.*		Otettuja potilaita Intagningar *Admissions*		Hoitopäiviä Vårddagar *Patient days*	
	1971	1972	1971	1972	1971	1972
Ronnin keskuslaitos (Lammi)	300	300	238	183	111 755	111 556
Suojarinteen keskuslaitos (Suolahti)	284	284	138	179	110 805	113 221
Tahkokankaan keskuslaitos (Oulu)	197	252	77	98	74 693	84 698
Vaalijalan keskuslaitos (Pieksämäki)	630	606	166	173	226 794	229 036
Ylisen keskuslaitos (Ylöjärvi)	457	457	145	176	165 029	168 948
B Muut — Övriga — *Others*	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa — *Total*	**4 625**	**4 712**	**2 847**	**3 098**	**1 530 698**	**1 736 899**
(1—4) Yhteensä — Summa — *Total*	**16 967**	**17 016**	..	..	..	..
Niistä — Därav — *Of which:*						
A Laitossairaalaluetteloon hyväksytyt sairaalat — I inrättningarnas sjukhusförteckning godkända sjukhus — *Hospitals accepted to the list of hospitals of institutions*	7 920	8 009	22 824	22 977	2 636 143	2 832 797
B Muut — Övriga — *Others*	9 047	9 007	..	..	..	..
Yhteensä — Summa — *Total*	**16 967**	**17 016**	..	..	..	..

[1]) Helsingissä huoltolautakunta. — Vårdnämnden i Helsingfors.
[2]) Sairaansijojen määrä on ajankohdalta 30. 9. — Vårdplatsernas antal är från tidpunkten 30. 9. — *Number of beds is from date 30. 9.*
[3]) Näistä 235 mentaaliosaston sairaansijaa. Sairaalassa on lisäksi 25-paikkainen päivähoito-osasto. — Därav 235 mentalvårdsavdelningens vårdplatser. Sjukhuset har därtill 25 vårdplatser på dagvårdsavdelningen. — *Of which 235 beds for mental department. In addition to there is a day hospital with 25 beds.*
[4]) Näistä mielisairaanhoidon sairaansijoja v. 1971, 949 ja v. 1972, 845 — Därav sinnessjukvårdsplatser år 1971, 949 och år 1972, 845. — *Of which 949 (1971) and 845 (1972) beds for mental diseases.*
[5]) Tuberkuloosihoidon sairaansijoja. — Tuberkulosvårdplatser. — *Beds for tuberculosis.*
[6]) Mielisairaanhoidon sairaansijoja. — Sinnessjukvårdsplatser. — *Beds for mental diseases.*

6.2.2 Laitossairaaloiden sairaansijat hoitoaloittain 31. 12. 1971 ja 1972
Inrättningarnas vårdplatser enligt vårdform den 31. 12. 1971 och 1972
Beds of hospitals of institutions by type of care on 31. 12. 1971 and 1972

Laitos Inrättning *Institution*	Sairaaloita Sjukhus *Hospitals*		Yleissairaanhoidon sijoja Lasarettvårdplatser *General hospital beds*		Mielisairaanhoidon sairaansijoja Sinnessjukvårdsplatser *Beds for mental diseases*		Tuberkuloosihoidon sairaansijoja Tuberkulosvårdplatser *Beds for tuberculosis*		Sairaansijoja yhteensä Summa vårdplatser *Beds total*	Niistä — Därav — *Of which:*	
	A [1])	B [2])	A [1])	B [2])	A [1])	B [2])	A [1])	B [2])		A [1])	B [2])
Kunnalliskodit — Kommunalhemmen — *Communal homes for the aged*											
1972	12	[3]) 303	2 289	[3])6 799	235	[5]) 845	—	—	10 168	2 524	[5]) 7 644
1971	12	[3]) 306	2 287	[3])6 605	235	[5]) 949	—	—	10 076	2 522	[5]) 7 554
Puolustuslaitos — Försvarsväsendet — *Military*											
1972	2	[4]) 41	486	1 241	31	—	18	—	1 776	535	1 241
1971	2	[4]) 49	486	1 389	31	—	18	—	1 924	535	1 389
Vankilat — Fängelserna — *Prisons*											
1972	3	11	62	122	80	—	96	—	360	238	122
1971	3	11	62	104	80	—	96	—	342	238	104
Muut — Övriga — *Others*											
1972	15	—	4 712	—	—	—	—	—	4 712	4 712	—
1971	15	—	4 625	—	—	—	—	—	4 625	4 625	—
Yhteensä — Summa — *Total*											
1972	**32**	**355**	**7 549**	**8 162**	**346**	**845**	**114**	—	**17 016**	**8 009**	**9 007**
1971	**32**	**366**	**7 460**	**8 098**	**346**	**949**	**114**	—	**16 967**	**7 920**	**9 047**

[1]) Laitossairaalaluetteloon hyväksytyt sairaalat. — I inrättningarnas sjukhusförteckning godkända sjukhus. — *Hospitals accepted to the list of hospitals of institutions.* (A).
[2]) Muut. — Övriga. — *Others.* (B).
[3]) Näistä 272 (1971) ja 273 (1972) kunnalliskodissa oli vain sairasosasto, 5:ssä vain mielisairasosasto ja 29:ssä (1971) ja 25:ssä (1972) sekä sairas- että mielisairasosasto. — Av dessa fanns det år 1971 i 272 och 1972 i 273 kommunalhem endast sjukvårdsavdelning, i 5 endast sinnessjukvårdsavdelning och år 1971 i 29 och år 1972 i 25 både sjukvårds- och sinnessjukvårdsavdelning. — *Of which 272 (in 1971) and 273 (in 1972) communal homes had a separate department for chronically ill, 5 communal homes had a separate department for mentally ill and 29 (in 1971) and 25 (in 1972) communal homes had both a separate department for chronically ill and a separate department for mentally ill.*
[4]) Näistä 3 sotilassairaalaa, 25 (1971) ja 26 (1972) varuskuntasairaalaa, 14 (1971) ja 12 (1972) sairastupaa ja 7 leirisairaalaa v. 1971 — Av dessa var 3 militärsjukhus, år 1971 25 och år 1972 26 garnisonssjukhus, år 1971 14 och år 1972 12 sjukstugor och 7 lägersjukhus. — *Of which 28 (in 1971) and 29 (in 1972) military hospitals and 21 (in 1971) and 12 (in 1972) small military hospitals.*
[5]) Laitossairaalaluetteloon hyväksymättömien sairaaloiden (B) tiedot ovat ajankohdalta 30. 9. — Uppgifterna om inrättningarnas sjukhus, som icke har godkänts i inrättningarnas sjukhusförteckning (B), är från tidpunkten 30. 9. — *Numbers of hospitals not accepted to the list of hospitals of institutions (B) are from date 30. 9.*

6.2.1 Laitossairaalat ja niiden toiminta vuonna 1973 ja 1974
Inrättningarnas sjukhus och deras verksamhet år 1973 och 1974
Hospitals of institutions and their services in 1973 and 1974

Laitossairaalat Inrättningarnas sjukhus *Hospitals of institutions*	Sairaansijoja 31. 12. Vårdplatser 31. 12. *Beds 31. 12.*		Otettuja potilaita Intagningar *Admissions*		Hoitopäiviä Vårddagar *Patient days*	
1973—74	1973	1974	1973	1974	1973	1974
1. Sosiaalilautakuntien alaiset [1]) — **Underordnade socialnämnderna** [1]) — *Under communal social welfare committees*						
A Laitossairaalaluetteloon hyväksytyt sairaalat — I inrättningarnas sjukhusförteckning godkända sjukhus — *Hospitals accepted to the list of hospitals of institutions*	2 411	2 409	4 641	4 576	874 264	872 084
Espoon kaupungin kunnalliskodin sairasosasto (Aurorakoti) — Esbo stads kommunalhems sjukavdelning (Aurorahemmet)	161	161	65	72	55 504	57 329
Helsingin kaupungin — Helsingfors stads:						
— Koskelan sairaskoti — Forsby sjukhem	[3]) 1 023	[3]) 1 023	3 327	3 540	374 962	381 382
— Kustaankartanon vanhainkodin sairasosasto — Gustafsgårds åldringshems sjukavdelning	147	147	586	432	53 790	44 837
— Myllypuron sairaskoti — Kvarnbäckens sjukhem	220	220	101	93	79 888	79 957
— Riistavuoren vanhainkodin sairasosasto — Djurbergets åldringshems sjukavdelning	114	114	77	71	41 509	41 479
— Roihuvuoren vanhainkodin sairasosasto — Kasbergets åldringshems sjukavdelning	216	216	103	83	76 804	77 457
— Suursuon vanhainkodin sairasosasto — Storkärrs åldringshems sjukavdelning	260	260	143	114	93 106	92 488
Hämeenlinnan kaupungin kunnallisen vanhainkodin sairasosasto (Vuorentaan vanhainkodin sairasosasto)	59	59	60	38	21 231	21 236
Kotkan kaupungin kunnalliskodin sairasosasto (Paimenportin vanh.k.)	65	65	71	57	22 278	22 014
Porvoon kaupungin kunnalliskodin sairasosasto — Borgå stads kommunalhems sjukavdelning (Johannisberg)	80	80	75	60	31 358	30 525
Riihimäen kaupungin vanhainkodin sairasosasto	66	64	33	16	23 834	23 380
B Muut — Övriga — *Others* [2])	[4]) 7 799	[4]) 7 389	..	..	..	..
Yhteensä — Summa — *Total*	**10 210**	**9 798**	..	..	..	..
2. Puolustuslaitoksen alaiset — Underordnade försvarsväsendet — *Under military forces*						
A Laitossairaalaluetteloon hyväksytyt sairaalat — I inrättningarnas sjukhusförteckning godkända sjukhus — *Hospitals accepted to the list of hospitals of institutions*	523	503	13 742	13 670	120 683	114 262
Keskussotilassairaala 1 (Helsinki) — Centralmilitärsjukhus 1 (Helsingfors)	332	312	7 452	7 318	68 992	64 200
Keskussotilassairaala 2 (Lahti) — Centralmilitärsjukhus 2 (Lahtis)	191	191	6 290	6 352	51 691	50 062
B Muut — Övriga — *Others*	1 241	1 199	..	..	..	..
Yhteensä — Summa — *Total*	**1 764**	**1 702**	..	..	..	..
3. Vankeinhoitolaitoksen alaiset — Underordnade fångvårdsanstalten — *Under prison system*						
A Laitossairaalaluetteloon hyväksytyt sairaalat — I inrättningarnas sjukhusförteckning godkända sjukhus — *Hospitals accepted to the list of hospitals of institutions*	193	193	917	897	41 304	43 390
Helsingin keskusvankilan sairaala — Helsingfors centralfängelses sjukhus	62	62	371	402	10 726	11 391
Hämeenlinnan keskus- ja lääninvankilan vankiparantola — Tavastehus central- och länsfängelses sanatorium för fångar	[5]) 72	[5]) 72	145	155	15 814	18 826
Vankimielisairaala (Turku) — Sinnessjukhuset för fångar (Åbo)	[6]) 59	[6]) 59	401	340	14 764	13 173
B Muut — Övriga — *Others*	122	131	..	..	..	..
Yhteensä — Summa — *Total*	**315**	**324**	..	..	..	..
4. Muut laitossairaalat — Övriga inrättningarnas sjukhus — *Other hospitals of institutions*						
A Laitossairaalaluetteloon hyväksytyt sairaalat — I inrättningarnas sjukhusförteckning godkända sjukhus — *Hospitals accepted to the list of hospitals of institutions*	4 693	4 898	3 406	3 881	1 770 308	1 824 817
Järvenpään sosiaalisairaala (Järvenpää)	125	168	834	999	40 841	39 191
Vajaamielislaitokset — Anstalter för psykiskt efterblivna — *Institutions for mentally retarded:*						
Antinkartanon keskuslaitos (Ulvila)	303	303	279	326	115 237	117 873
Eskoon keskuslaitos (Seinäjoki)	300	300	121	105	112 669	113 525
Honkalammen keskuslaitos (Liperi)	164	164	179	110	53 813	61 569
Kolpeneen keskuslaitos (Rovaniemi)	319	319	240	319	120 042	119 235
Kuusaan keskuslaitos (Kuusankoski)	343	391	222	295	134 115	145 729
Kårkulla centralanstalt (Pargas) — Kårkullan keskuslaitos (Parainen)	214	214	126	151	79 697	80 238
Nastolan hoitokoti	100	100	5	3	35 071	35 856
Paimion keskuslaitos	288	298	167	168	113 338	116 257
Rinnekodin keskuslaitos (Espoo)	570	570	313	319	240 724	242 955
Ronnin keskuslaitos (Lammi)	300	300	240	308	112 338	111 982

6.2.1 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1973—74

Laitossairaalat Inrättningarnas sjukhus *Hospitals of institutions*	Sairaansijoja 31. 12. Vårdplatser 31. 12. *Beds 31. 12.*		Otettuja potilaita Intagningar *Admissions*		Hoitopäiviä Vårddagar *Patient days*	
	1973	1974	1973	1974	1973	1974
Suojarinteen keskuslaitos (Suolahti)	302	302	179	165	119 671	117 572
Tahkokankaan keskuslaitos (Oulu)	252	252	98	108	84 698	99 482
Vaalijalan keskuslaitos (Pieksämäki)	656	750	234	339	238 878	255 669
Ylisen keskuslaitos (Ylöjärvi)	457	467	169	166	169 176	167 684
B Muut — Övriga — *Others*	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa — *Total*	**4 693**	**4 898**	**3 406**	**3 881**	**1 770 308**	**1 822 225**
(1—4) Yhteensä — Summa — *Total*	**16 982**	**16 722**	..	..	..	..
Niistä — Därav — *Of which:*						
A Laitossairaalaluetteloon hyväksytyt sairaalat — I inrättningarnas sjukhusförteckning godkända sjukhus — *Hospitals accepted to the list of hospitals of institutions*	7 820	8 003	22 706	23 024	2 806 559	2 854 553
B Muut — Övriga — *Others*	9 162	8 719	..	..	..	..
Yhteensä — Summa — *Total*	**16 982**	**16 722**	..	..	..	..

[1]) Helsingissä huoltolautakunta. — Vårdnämnden i Helsingfors.

[2]) Sairaansijojen määrä on ajankohdalta 30. 9. — Vårdplatsernas antal är från tidpunkten 30. 9. — *Number of beds is from date 30. 9.*

[3]) Näistä 235 mentaaliosaston sairaansijaa. Sairaalassa on lisäksi 25-paikkainen päivähoito-osasto. — Därav 235 mentalvårdsavdelningens vårdplatser. Sjukhuset har därtill 25 vårdplatser på dagvårdsavdelningen. — *Of which 235 beds for mental department. In addition there is a day hospital with 25 beds.*

[4]) Näistä mielisairaanhoidon sairaansijoja v. 1973, 793 ja v. 1974, 649. — Därav år 1973, 793 och år 1974, 649 sinnessjukvårdplatser. — *Of which 793 (1973) and 649 (1974) beds for mental diseases.*

[5]) Tuberkuloosihoidon sairaansijoja. — Tuberkulosvårdplatser. — *Beds for tuberculosis.*

[6]) Mielisairaanhoidon sairaansijoja. — Sinnessjukvårdsplatser. — *Beds for mental diseases.*

6.2.2 Laitossairaaloiden sairaansijat hoitoaloittain 31. 12. 1973—75
Inrättningarnas vårdplatser enligt vårdform den 31. 12. 1973—75
Beds of hospitals of institutions by type of care on 31. 12. 1973—75

Laitos Inrättning *Institution*		Sairaaloita Sjukhus *Hospitals*		Yleissairaanhoidon sijoja Lasarettvårdplatser *General hospital beds*		Mielisairaanhoidon sairaansijoja Sinnessjukvårdsplatser *Beds for mental diseases*		Tuberkuloosihoidon sairaansijoja Tuberkulosvårdplatser *Beds for tuberculosis*		Sairaansijoja yhteensä Summa vårdplatser *Beds total*	Niistä — Därav — *Of which:*	
		A [1])	B [2])	A [1])	B [3])	A [1])	B [6])	A [1])	B [5])		A [1])	B [2])
Kunnalliskodit — Kommunalhemmen — *Communal homes for the aged*	1975	11	278	2 174	[4])6 581	235	[6]) 600	—	—	9 590	2 409	[6]) 7 181
	1974	11	[3]) 285	2 174	[4])6 740	235	[6]) 649	—	—	9 798	2 409	[6]) 7 389
	1973	11	[3]) 303	2 176	[4])7 006	235	[6]) 793	—	—	10 210	2 411	[6]) 7 799
Puolustuslaitos — Försvarsväsendet — *Military*	1975	2	41	460	1 199	25	—	18	—	1 702	503	1 199
	1974	2	[4]) 41	460	1 199	25	—	18	—	1 702	503	1 199
	1973	2	[4]) 41	474	1 241	31	—	18	—	1 764	523	1 241
Vankilat — Fängelserna — *Prisons*	1975	3	12	62	131	59	—	72	—	324	193	131
	1974	3	12	62	131	59	—	72	—	324	193	131
	1973	3	11	62	122	59	—	72	—	315	193	122
Muut — Övriga — *Others*	1975	14	—	4 972	—	—	—	—	—	4 972	4 972	—
	1974	15	—	4 898	—	—	—	—	—	4 898	4 898	—
	1973	15	—	4 693	—	—	—	—	—	4 693	4 693	—
Yhteensä — Summa — *Total*	1975	**30**	**331**	**7 668**	**7 911**	**319**	**600**	**90**	—	**16 588**	**8 077**	**8 511**
	1974	31	338	7 594	8 070	319	649	90	—	16 722	8 003	8 719
	1973	31	355	7 405	8 369	325	793	90	—	16 982	7 820	9 162

[1]) Laitossairaalaluetteloon hyväksytyt sairaalat. — I inrättningarnas sjukhusförteckning godkända sjukhus. — *Hospitals accepted to the list of hospitals of institutions.* (A).

[2]) Muut. — Övriga. — *Others.* (B).

[3]) Näistä 276 v. 1973 ja 262 v. 1974 kunnalliskodissa oli vain sairasosasto, 5:ssä vain mielisairasosasto ja 22:ssa v. 1973 ja 18:ssa v. 1974 sekä sairas- että mielisairasosasto. — Av dessa fanns det i år 1973 i 276 och år 1974 i 262 kommunalhem endast sjukvårdsavdelning, i 5 endast sinnessjukvårdsavdelning och i år 1973 i 22 och år 1974 i 18 både sjukvårds- och sinnessjukvårds avdelning. — *Of which 276 (in 1973) and 262 (in 1974) communal homes a separate department for chronically ill, 5 communal homes had a separate department for mentally ill and 22 (in 1973) and 18 (in 1974) communal homes had both a separate department for chronically ill and a separate department for mentally ill.*

[4]) Näistä 3 sotilassairaalaa, 26 v. 1973 ja 25 v. 1974 varuskuntasairaalaa, ja 12 v. 1973 ja 13 v. 1974 sairastupaa. — Av dessa var 3 militärsjukhus, år 1973 26 och år 1974 25 garnisonssjukhus och år 1973 12 och år 1974 13 sjukstugor. — *Of which 29 (in 1973) and 28 (in 1974) military hospitals and 12 (in 1973) and 13 (in 1974) small military hospitals.*

[5]) Laitossairaalaluetteloon hyväksymättömien sairaaloiden (B) tiedot ovat ajankohdalta 30. 9. — Uppgifterna om inrättningarnas sjukhus, som icke har godkänts i inrättningarnas sjukhusförteckning (B), är från tidpunkten 30. 9. — *Numbers of hospitals not accepted to the list of hospitals of institutions (B) are from date 30. 9*

6.2.3 Laitossairaaloiden sairaansijat keskussairaalapiireittäin 31. 12. 1973 ja 1974
Vårdplatser för inrättningarnas sjukhus centralsjukhusdistriktsvis den 31. 12. 1973 och 1974
Beds of hospitals of institutions by central hospital district on 31. 12. 1973 and 1974

Keskussairaalapiiri Centralsjukhusdistrikt *Central hospital district*	Sosiaalilautakuntien alaiset Underordnade socialnämnderna *Under communal social welfare committees*			Puolustuslaitoksen alaiset Underordnade försvarsväsendet *Under military forces*			Vankeinhoitolaitoksen alaiset Underordnade fångvårdsanstalten *Under prison system*			Muut Övriga *Others*			Yhteensä Summa *Total*		
		A [1])	B [2]) [3])		A [1])	B [2])		A [1])	B [2])		A [1])	B [2])		A [1])	B [2])
1974															
Lapin — Lapplands	94	—	94	74	—	74	—	—	—	209	209	—	377	209	168
Kemin — Kemi	108	—	108	—	—	—	—	—	—	116	116	—	224	116	108
Oulun yliopistollinen — Uleåborgs universitets	605	—	605	104	—	104	3	—	3	199	199	—	911	199	712
Kainuun — Kainuu	165	—	165	60	—	60	6	—	6	57	57	—	288	57	231
Keski-Pohjanmaan — Mellersta Österbottens	133	—	133	3	—	3	—	—	—	71	71	—	207	71	136
Vaasan — Vasa	144	—	144	20	—	20	—	—	—	118	118	—	282	118	164
Seinäjoen — Seinäjoki	337	—	337	17	—	17	—	—	—	188	188	—	542	188	354
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	460	—	460	62	—	62	—	—	—	315	315	—	837	315	522
Kuopion — Kuopio	553	—	553	9	—	9	10	—	10	288	288	—	860	288	572
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	473	—	473	59	—	59	—	—	—	233	233	—	765	233	532
Savonlinnan — Nyslotts	265	—	265	—	—	—	—	—	—	96	96	—	361	96	265
Mikkelin — S:t Michels	181	—	181	60	—	60	3	—	3	144	144	—	388	144	244
Etelä-Saimaan — Södra-Saimens	158	—	158	50	—	50	6	—	6	165	165	—	379	165	214
Tampereen — Tammerfors	735	—	735	10	—	10	—	—	—	504	504	—	1 249	504	745
Satakunnan — Satakunta	438	—	438	106	—	106	8	—	8	203	203	—	755	203	552
Turun yliopistollinen — Åbo universitets	776	—	776	115	—	115	89	59	30	390	390	—	1 370	449	921
Ahvenanmaan — Ålands	48	—	48	—	—	—	—	—	—	5	5	—	53	5	48
Lahden — Lahtis	314	—	314	191	191	—	—	—	—	291	291	—	796	482	314
Hämeenlinnan — Tavastehus	430	123	307	95	—	95	131	72	59	167	167	—	823	362	461
Kotkan — Kotka	521	65	456	213	—	213	—	—	—	260	260	—	994	325	669
Helsingin yliopistollinen — Helsingfors universitets	2 860	2 221	639	454	312	142	68	62	6	879	879	—	4 261	3 474	787
Koko maa—Hela riket—*Whole country*	**9 798**	**2 409**	**7 389**	**1 702**	**503**	**1 199**	**324**	**193**	**131**	**4 898**	**4 898**	—	**16 722**	**8 003**	**8 719**
1973															
Lapin — Lapplands	94	—	94	83	—	83	—	—	—	209	209	—	386	209	177
Kemin — Kemi	105	—	105	—	—	—	—	—	—	116	116	—	221	116	105
Oulun yliopistollinen — Uleåborgs universitets	608	—	608	104	—	104	—	—	—	196	196	—	908	196	712
Kainuun — Kainuu	180	—	180	60	—	60	6	—	6	56	56	—	302	56	246
Keski-Pohjanmaan — Mellersta Österbottens	133	—	133	3	—	3	—	—	—	71	71	—	207	71	136
Vaasan — Vasa	161	—	161	30	—	30	3	—	3	118	118	—	312	118	194
Seinäjoen — Seinäjoki	345	—	345	17	—	17	—	—	—	189	189	—	551	189	362
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	460	—	460	62	—	62	—	—	—	314	314	—	836	314	522
Kuopion — Kuopio	550	—	550	9	—	9	10	—	10	252	252	—	821	252	569
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	582	—	582	63	—	63	—	—	—	224	224	—	869	224	645
Savonlinnan — Nyslotts	274	—	274	—	—	—	—	—	—	84	84	—	358	84	274
Mikkelin — S:t Michels	366	—	366	60	—	60	3	—	3	126	126	—	555	126	429
Etelä-Saimaan — Södra-Saimens	226	—	226	50	—	50	6	—	6	146	146	—	428	146	282
Tampereen — Tammerfors	680	—	680	10	—	10	—	—	—	492	492	—	1 182	492	690
Satakunnan — Satakunta	438	—	438	109	—	109	8	—	8	200	200	—	755	200	555
Turun yliopistollinen — Åbo universitets	799	—	799	115	—	115	79	59	20	382	382	—	1 375	441	934
Ahvenanmaan — Ålands	48	—	48	—	—	—	—	—	—	5	5	—	53	5	48
Lahden — Lahtis	310	—	310	191	191	—	—	—	—	285	285	—	786	476	310
Hämeenlinnan — Tavastehus	432	125	307	95	—	95	132	72	60	165	165	—	824	362	462
Kotkan — Kotka	523	65	458	219	—	219	—	—	—	228	228	—	970	293	677
Helsingin yliopistollinen — Helsingfors universitets	2 896	2 221	675	484	332	152	68	62	6	835	835	—	4 283	3 450	833
Koko maa—Hela riket—*Whole country*	**10 210**	**2 411**	**7 799**	**1 764**	**523**	**1 241**	**315**	**193**	**122**	**4 693**	**4 693**	—	**16 982**	**7 820**	**9 162**
1972	10 168	2 524	7 644	1 776	535	1 241	360	238	122	4 712	4 712	—	17 016	8 009	9 007
1971	10 076	2 522	7 554	1 924	535	1 389	342	238	104	4 625	4 625	—	16 967	7 920	9 047
1970	10 354	2 559	7 795	1 885	535	1 350	601	250	351	4 272	4 272	—	17 112	7 616	9 496
1969	10 317	2 339	7 978	1 850	535	1 315	601	250	351	3 219	3 219	—	15 987	6 343	9 644

[1]) Laitossairaalaluetteloon hyväksytyt sairaalat. — I inrättningarnas sjukhusförteckning godkända sjukhus. — *Hospitals accepted to the list of hospitals of institutions.* (A).

[2]) Muut. — Övriga. — *Others.* (B).

[3]) Sairaansijojen määrä on ajankohdalta 30. 9. — Vårdplatsernas antal är från tidpunkten 30. 9. — *Number of beds is from date 30. 9.*

7. LÄÄKEHUOLTO

Apteekit. Apteekkilaitoksesta annetun lain (4/28) mukaan "apteekkeja tulee olla maassa niin taajassa, että yleisö, mikäli mahdollista, eri paikkakunnilla vaikeudetta voi saada lääkkeitä. Apteekkilaitos on lääkintöhallituksen ylivalvonnan alainen." Lain mukaan lääkkeitä saadaan yleisölle myydä vain apteekeista. Lääkintöhallituksen on huolehdittava siitä, että apteekkeja on maassa riittävästi, tarvittaessa sen on tehtävä valtioneuvostolle esitys uuden apteekin perustamisesta. Apteekin perustaminen katsotaan yleensä tarpeelliseksi sellaiseen yhdyskuntaan, jossa on lääkäripalveluksia ja ainakin 5 000 asukasta.

Vuoden 1976 lopussa apteekkien lukumäärä oli 565 (lukuun sisältyy yksityisten apteekkien lisäksi Helsingin yliopiston apteekki, mutta ei Sotilasapteekkia eikä sairaala-apteekkeja), mikä merkitsee 8 366 asukasta yhtä apteekkia kohti. Vastaavat luvut vuonna 1970 olivat 561 ja 8 197.

Valtioneuvoston vuosina 1972—1976 myöntämien apteekkioikeuksien määrä ja myöntämisen syy selviää seuraavasta asetelmasta:

	1972	1973	1974	1975	1976
Uusi apteekki	1	1	4	—	2
Apteekinhaltijan kuolema	15	11	9	10	7
Apteekinhaltijan saama siirto	7	12	20	14	16
Apteekinhaltijan luopuminen	7	18	23	20	19
Apteekkioikeuden menetys	—	—	—	—	1
Yhteensä	30	42	56	44	45

Apteekkien määrän kasvu jonain vuonna ei välttämättä ole yhtä suuri kuin samana vuonna myönnettyjen uusien apteekkioikeuksien määrä, koska uutta apteekkia ei aina perusteta sinä vuonna, jona oikeus myönnetään.

Apteekkiliikettä saa eräin laissa mainituin poikkeuksin harjoittaa vain se, joka valtioneuvostolta on saanut apteekkioikeuden. Apteekkioikeus myönnetään yksityiselle fyysiselle henkilölle, ja se myönnetään eliniäksi. Yksityisten fyysisten henkilöiden omistamien apteekkien lisäksi on myös Helsingin yliopiston apteekki, Sotilasapteekki ja sairaala-apteekkeja.

Helsingin yliopistolla on apteekkilaitoksesta annetun lain mukaan oikeus pitää Helsingissä yhtä apteekkia. Apteekinpito-oikeus yliopistolla on ollut yli 200 vuotta.

Helsingissä sijaitseva Sotilasapteekki toimii sotilassairaanhoitoa ja valtion sairaanhoitolaitoksia palvelevana apteekkina. Se myy lääkkeitä myös työpaikkalääkintää varten erilaisille valtion laitoksille esim. vankiloille, koulukodeille, valtion rautateille, tie- ja vesirakennushallitukselle, mutta ei yleisölle.

Lääkevarastot. Apteekkioikeuden haltija, apteekkari, saa lääkintöhallituksen luvalla pitää sellaisella paikkakunnalla, jolla ei ole apteekkia, lääkevarastoa rajoitetun apteekkiliikkeen harjoittamiseksi (apteekkilain 10 §). Tällaista lupaa, jonka lääkintöhallitus voi peruuttaa, ei kuitenkaan anneta, jos lääke-

7. LÄKEMEDELSFÖRSÖRJNING

Apoteken. Enligt lagen om apoteksväsendet (4/28) "Apotek skola i landet finnas till sådant antal, att allmänheten, såvitt möjligt, å olika orter utan svårighet kan erhålla läkemedel. Apoteksväsendet står under medicinalstyrelsens överinseende." Enligt lagen får man sälja läkemedel åt allmänheten endast från apoteken. Medicinalstyrelsen bör sörja för, att det finns tillräckligt med apotek i landet; vid behov bör den göra en framställning till statsrådet om grundande av ett nytt apotek. Grundandet av ett apotek anses i allmänhet nödvändigt för ett sådant samhälle, där det finns en läkarmottagning och åtminstone 5 000 invånare.

Vid slutet av 1976 var antalet apotek 565 (siffran omfattar förutom de privata apoteken också universitetets apotek i Helsingfors, men inte militärapoteket, inte heller sjukhusens apotek), vilket betyder 8 366 invånare per apotek. Motsvarande siffror 1970 var 561 och 8 197.

Antalet apoteksrättigheter, som beviljats av statsrådet under år 1971—76 och grunden därtill framgår av följande uppställning:

	1972	1973	1974	1975	1976
Nytt apotek	1	1	4	—	2
Apoteksinnehavaren dött	15	11	9	10	7
Apoteksinnehavaren flyttat	7	12	20	14	16
Apoteksinnehavaren överlåtit apotek	7	18	23	20	19
Apoteksinnehavaren förlorat rättighet	—	—	—	—	1
Summa	30	42	56	44	45

Ökningen av antalet apotek under ett år är ej nödvändigtvis lika stor som antalet beviljade nya apoteksrättigheter, emedan ett nytt apotek inte alltid grundas samma år som rättigheten beviljas.

Apoteksväsendet kan med vissa i lagen nämnda avvikelser utövas endast av den, som erhållit apoteksrättighet från statsrådet. Apoteksrättighet beviljas åt enskild privat person för livstid. Utöver de av enskilda privata personer ägda apoteken finns också universitetets apotek i Helsingfors, militärapoteket och sjukhusens apotek.

Helsingfors universitet har med stöd av lagen om apoteksväsende rätt att upprätthålla ett apotek i Helsingfors. Universitetet har haft denna rättighet för över 200 år. Det i Helsingfors belägna militärapoteket verkar såsom militärsjukvård och statens sjukvårdsinrättningar betjänande apotek. Det säljer läkemedel för arbetshälsovård också åt skilda statliga anläggningar, t.ex. fängelser, skolhem, statsjärnvägarna, väg- och vattenstyrelsen, men inte åt allmänheten.

Läkemedelsförråd. Ägaren av apoteksrättighet, apotekaren, får på medicinalstyrelsens tillstånd hålla på en sådan ort, där det inte finns apotek, ett läkemedelsförråd för idkande av en begränsad apoteksrörelse (lagens 10 §). Ett sådant tillstånd, som medicinalstyrelsen kan upphäva, beviljas dock icke, om skötseln

varaston hoito ja valvonta liikenneyhteyksien vuoksi on hankalaa. Lääkevaraston hoitajalta vaaditaan vähintään farmaseutin tutkinto.

Helsingin yliopiston apteekilla on — edellä esitetystä periaatteesta poiketen — kuitenkin oikeus lääkintöhallituksen luvalla perustaa lääkevarastoja sellaisille paikkakunnille, joilla on suuria sairaaloita.

	Lääkevarastojen lukumäärä: Yksityisten apteekkien	Helsingin yliopiston apteekin	Yht.
1971	86	14	100
1972	85	15	100
1973	89	15	104
1974	90	16	106
1975	92	16	108
1976	90	16	106
1977*	97	16	113

Lääkekaapit. Apteekkari saa lääkintöhallituksen luvalla ja määräämällä tavalla myydä väliaikaisesti tavallisimpia, käsikauppatavarana, siis ilman lääkemääräystä, toimitettavia lääkkeitä ns. lääkekaapista (apteekkilain 10 §). Lääkekaapit sijaitsevat paikkakunnilla, joilla ei ole apteekkia tai lääkevarastoa ja joilta on pitkä matka tai huonot liikenneyhteydet näihin. Lääkekaapin hoitajalta ei vaadita farmasian koulutusta. Laki on tarkoittanut lääkekaapit väliaikaisiksi, tilapäistä tarvetta tyydyttämään, mutta käytännössä lääkekaapit ovat saaneet pysyvän luonteen. Suurin osa lääkekaapeista sijaitsee maalaiskunnissa.

	Lääkekaappien lukumäärä
1971	520
1972	489
1973	471
1974	444
1975	423
1976	415

Apteekkien lääkemääräykset ja myynti. Apteekkien (ja niiden lääkevarastojen) toimittamien lääkemääräysten lukumäärä on jatkuvasti lisääntynyt, ei kuitenkaan enää niin nopeasti kuin aikaisempina vuosina. Lääkemääräysten lukumäärän kehitys 1971—76 on ollut seuraava:

och övervakningen av läkemedelsförrådet på basen av kommunikationerna är svåra. Av föreståndaren för läkemedelsförrådet fordras åtminstone farmaceutexamen.

Universitetets apotek i Helsingfors har — avvikande från ovan framställda princip — emellertid rätt att på medicinalstyrelsens tillstånd upprätta läkemedelsförråd på sådana orter, där det finns stora sjukhus.

	Antalet läkemedelsförråd: Ägda av privata apotek	Ägda av universitetets apotek i Helsingfors	Summa
1971	86	14	100
1972	85	15	100
1973	89	15	104
1974	90	16	106
1975	92	16	108
1976	90	16	106
1977*	97	16	113

Läkemedelsskåp. En apotekare kan på medicinalstyrelsens tillstånd och på av medicinalstyrelsen förordnat sätt tillfälligt försälja vanligaste som handköpsvara, dvs. utan recept leverade läkemedel från ett s.k. läkemedelsskåp (lagen om apoteksväsendet 10 §). Läkemedelsskåpen befinner sig på orter, där det inte finns apotek eller läkemedelsförråd och från vilka det är en lång resa eller dåliga kommunikationer till desamma. Av föreståndaren av läkemedelsskåpet fordras ingen farmaceutisk skolning. Lagen har avsett läkemedelsskåpen såsom temporära, för tillfredsställande av ett tillfälligt behov, men i praktiken har läkemedelsskåpen blivit bestående till sin karaktär. Största delen av läkemedelsskåpen är belägna i landskommuner.

	Antalet läkemedelsskåp
1971	520
1972	489
1973	471
1974	444
1975	423
1976	415

Apotekens recept och försäljning. Antalet expedierade recept av apoteken (och deras läkemedelsförråd) har ökat, men dock inte lika snabbt som under tidigare år. Utvecklingen av antalet recept har under 1971—76 varit följande:

Apteekkien lääkemääräykset vuosina 1971—76 — Apotekens recept åren 1971—76.

	Lukumäärä Antal (1 000)	Asukasta kohti Per person	Lääkäriä kohti Per läkare
1971	21 037	4.6	4 115
1972	21 662	4.7	3 958
1973	22 063	4.7	3 787
1974	22 997	4.9	3 689
1975	23 171	4.9	3 458
1976	23 420	5.0	3 314

Myös Helsingin yliopiston apteekin ja Sotilasapteekin lääkemääräykset sisältyvät lukuun, mutta eivät sairaala-apteekkien.

Yleisölle myyvien apteekkien, ts. yksityisten apteekkien ja Helsingin yliopiston apteekin ja näiden lääkevarastojen ja lääkekaappien markkamääräinen myynti on vuodesta 1970 vuoteen 1976 kasvanut 154 %. Reaalinen kasvu on kuitenkin vain 27 %. Deflatoinnissa on tässä käytetty kuluttajan hintaindeksiä, vaikka lääkkeiden hinnannousu on pienempi kuin kuluttajan hintaindeksin. Myös Sotilasapteekin myynti on kasvanut 1970-luvulla voimakkaasti: 180 %.

Även recepten av universitetets i Helsingfors apotek och militärapoteket ingår i siffrorna, men inte sjukhusapotekens.

Försäljningen av de apotek, dvs. privata apotekens och universitetets i Helsingfors apoteks samt deras läkemedelsförråds och läkemedelsskåps, har från 1970 till 1976 ökat med 154 % räknat i mark. Realökningen är emellertid endast 27 %. Vid deflateringen har man här använt konsumentindex, fastän läkemedlens prisstegring är mindre än konsumentindexets. Också militärapotekets försäljning har under 1970-talet ökat kraftigt: 180 %.

Apteekkien myynti vuosina 1970—76 — Apotekens försäljning åren 1970—76

	Yksityiset apteekit ja Helsingin yliopiston apteekki Privata apoteken och Universitetsapotek i Helsingfors		Liikevaihtoveroineen vuoden 1970 hinnoin Med omsättningsskatt till 1970 års priser (milj. mk)	Sotilasapteekki Militärapotek Ilman liikevaihtoveroa Utan omsättningsskatt (milj. mk)
	Ilman liikevaihtoveroa Utan omsättningsskatt (milj. mk)	Liikevaihtoveroineen Med omsättningsskatt (milj. mk)		
1970	393.1	411.8	411.8	1.0
1971	451.4	473.1	445.1	1.1
1972	513.1	536.8	472.0	1.3
1973	587.9	614.8	482.5	1.5
1974	711.2	743.3	498.4	2.0
1975	865.2	902.0	512.5	2.2
1976	997.9	1 050.5	522.3	2.8

Seuraavassa asetelmassa on eräitä tietoja apteekkien toiminnasta 1975—76 keskussairaalapiireittäin. Lukuihin eivät sisälly sairaala-apteekit.

I följande uppställning finns vissa uppgifter om apoteksverksamheten 1975—76 centralsjukhusdistriktsvis. Siffrorna inkluderar inte sjukhusapoteken.

Apteekkien myynti ja lääkemääräykset keskussairaalapiireittäin v. 1975—76 — Apotekens försäljning och recept enligt central sjukhusdistrikt åren 1975—76

	Apteekkeja Apotek		Myynti liikevaihtoveroineen Försäljning med omsättningsskatt milj. mk		Lääkemääräyksiä Recept 1 000 kpl. st.	
	1975	1976	1975	1976	1975	1976
Lapin — Lapplands	13	13	17.6	21.5	478.1	479.0
Kemin — Kemi	10	10	15.9	17.0	380.1	388.7
Oulun yliopistollinen — Uleåborgs universitets	30	31	46.3	54.3	1 234.8	1 244.4
Kainuun — Kainuu	11	11	17.5	20.7	452.3	461.8
Keski-Pohjanmaan — Mellersta Österbottens	15	15	22.9	27.2	562.6	592.0
Vasa — Vaasan	24	24	30.2	36.8	719.5	697.0
Seinäjoen — Seinäjoki	27	27	36.0	41.9	902.3	943.4
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	32	32	43.6	51.0	1 111.9	1 124.2
Kuopion — Kuopio	34	34	52.7	61.0	1 339.3	1 327.7
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	23	23	34.5	40.0	904.2	919.1
Savonlinnan — Nyslotts	11	11	12.9	15.9	349.2	368.6
Mikkelin — St. Michels	16	16	21.6	23.8	554.7	555.9
Etelä-Saimaan — Södra Saimens	13	13	24.4	28.6	683.0	681.7
Tampereen — Tammerfors	51	51	77.7	90.3	2 026.9	2 026.5
Satakunnan — Satakunta	32	32	47.7	55.6	1 251.6	1 264.0
Turun yliopistollinen — Åbo universitets	54	53	79.3	93.2	2 062.1	2 101.5
Ålands — Ahvenanmaan	3	3	4.5	5.3	99.9	98.5
Lahden — Lahtis	19	19	37.3	42.7	925.4	950.3
Hämeenlinnan — Tavastehus	20	20	26.5	30.9	717.7	725.6
Kotkan — Kotka	25	25	34.6	40.7	961.4	979.0
Helsingin yliopistollinen — Helsingfors universitets	101	102	218.3	252.1	5 413.5	5 450.2
Yht. — S:ma	564	565	902.0	1 050.5	23 130.5	23 379.1
Sotilasapteekki (Hki) — Militärapoteket (Hfors)	1	1	2.2	2.8	40.3	40.6
Yht. — S:ma	565	566	904.3	1 053.3	23 170.8	23 419.7

Apteekkimaksu. Laki apteekkimaksusta (148/46) määrää, että apteekkioikeuden haltijan on vuosittain suoritettava liikevaihdon mukaan määrätty maksu, ns. apteekkimaksu. Apteekkimaksu suoritetaan liikevaihdosta, liikevaihtoveron määrällä vähennettynä, tietyn taulukon mukaan. Taulukko on viimeksi vahvistettu 1965 annetulla lailla (758/65), ja se uusitaan 1977. Apteekkimaksu on vuoden 1965 lain mukaan esim. 500 000 mk:n liikevaihdosta 30 350 mk ja 1 000 000 mk:n liikevaihdosta 74 350 mk. Apteekkimaksun vahvistaa lääkintöhallitus.

	Apteekkimaksua maksavien apteekkien liikevaihto (ilman lvv, milj. mk)	Apteekkimaksujen kokonaismäärä (milj. mk)
1971	411.6	29.9
1972	466.9	35.1
1973	535.2	41.6
1974	648.2	52.8
1975	787.8	66.9
1976	916.0	80.1

Lain mukaan Sotilasapteekki, Helsingin yliopiston apteekki ja sairaala-apteekit on vapautettu apteekkimaksusta, joten ne eivät sisälly esitettyihin lukuihin.

Apoteksavgift. Lagen om apoteksavgift (148/46) stadgar, att innehavaren av apoteksrättighet bör årligen utbetala en avgift på basen av affärsomsättning, en s.k. apoteksavgift. Apoteksavgiften erläggs från omsättningen, omsättningsskatten subtraherad, enligt en viss tabell. Tabellen har sist fastställts med lagen (758/65) av 1965, och den kommer att förnyas under 1977. Enligt 1965-lagen är apoteksavgiften t.ex. för 500 000 marks affärsomsättning 30 350 mark och för 1 000 000 marks omsättning 74 350 mark. Apoteksavgiften fastställs av medicinalstyrelsen.

	De apoteks omsättning, vilka betalar apoteksavgift (utan oms. i miljoner mark)	Totalsumman apoteksavgifter (i miljoner mark)
1971	411.6	29.9
1972	466.9	35.1
1973	535.2	41.6
1974	648.2	52.8
1975	787.8	66.9
1976	916.0	80.1

Enliga lagen har militärapoteket, universitetets i Helsingfors apotek och sjukhusapoteken befriats från apoteksavgift.

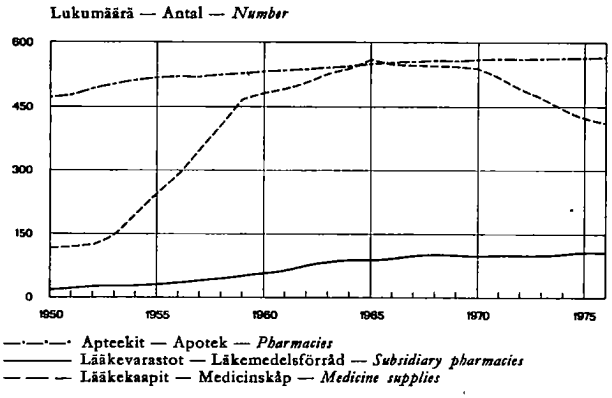

Kuvio 7.1 Apteekit ja niiden alaiset lääkkeiden jakelupaikat vuosien 1950—76

Fig. 7.1 Apoteken och apoteken underställda läkemedelsdistributionsställen i slutet av åren 1950—76

Fig. 7.1 Pharmacies and drug distributors supervised by the pharmacies at the end of the years 1950—76

Sairaaloiden lääkehuolto. Suuriin sairaaloihin voidaan apteekkilaitoksesta annetun lain mukaan valtioneuvoston päätöksellä perustaa erityisiä apteekkeja. Niiden toiminta vastaa tavallisten apteekkien toimintaa lukuun ottamatta sitä, että ne eivät myy lääkkeitä yleisölle. Lääkkeiden hankinnan ja valmistuksen kannalta niillä on samat oikeudet kuin tavallisillakin apteekeilla. Lääkintöhallitus on 1970-luvulla pyrkinyt tehostamaan sairaanhoitolaitosten lääkehuoltoa mm. esittämällä sairaala-apteekin perustamista kaikkiin suuriin sairaanhoitolaitoksiin.

Helsingin yliopistollisella keskussairaalalla, Turun yliopistollisella keskussairaalalla, Helsingin kaupungin sairaanhoitolaitoksilla, Oulun yliopistollisella keskussairaalalla, Kuopion yliopistollisella keskussairaalalla ja Lahden keskussairaalalla oli jo omat sairaala-apteekkinsa vuoden 1976 lopussa. Niissä sairaaloissa, joissa ei ole sairaala-apteekkia, täytyy olla keskuslääkevarasto, joka huolehtii sairaalan lääkkeiden hankkimisesta, jakelusta, varastoinnista ja eräissä tapauksissa myös valmistamisesta. Sairaanhoitolaitosten lääkekustannuksista ei ole yksityiskohtaisia tilastoja. Arviona voidaan esittää n. 120 milj. mk 1976.

Lääkintöhallitus antoi 1976 perusteellisesti uusitun yleiskirjeen apteekkitavarain käsittelystä ja lääkkeiden antamisesta sairaanhoitolaitoksissa sekä 1977 yleiskirjeen sairaaloiden ja terveyskeskusten sairaaloiden peruslääkevalikoimasta. Viimeksi mainittu yleiskirje edellyttää lääketieteellisen tarkoituksenmukaisuuden ja kustannusten edullisuuden huomioon ottavan peruslääkevalikoiman laatimista ja edellyttää lääkeneuvottelukuntien työn käynnistämistä sairaaloissa.

Apteekkitavaratehtaat ja -kaupat. Apteekkitavaralain (374/35) mukaan apteekkitavaroita saa myyntiä varten tehdasmaisesti valmistaa ainoastaan sosiaali- ja terveysministeriön luvalla, paitsi milloin niitä valmistetaan apteekkiliikkeen yhteydessä. Tehtaat jaetaan kahteen ryhmään: Kaikkien apteekkitavaroiden valmistukseen oikeutetut ja vain määrättyjen apteekkitavaroiden valmistukseen oikeutetut. Viimeksi mainittuun ryhmään kuuluvat tehtaat valmistavat mm. lääkeraakaaineita ja lääkkeinä käytettäviä kaasuja.

	Apteekkitavaratehtaat: Täydet oikeudet	Rajoitetut oikeudet	Yht.
1971	12	16	28
1972	12	18	30
1973	12	18	30
1974	13	19	32
1975	13	16	29
1976	13	18	31
1977*	13	18	31

Kuluvalla vuosikymmenellä on mm. kansainvälisin sopimuksin ja suosituksin pyrity laatimaan lääkkeiden teollista valmistusta koskevat hyvien tuotantotapojen säännöstöt sellaisiksi,

Sjukhusens läkemedelsvård. Vid stora sjukhus kan man enligt lagen om apoteksväsende på statsrådets beslut grunda speciella apotek. Deras verksamhet motsvarar de vanliga apotekens verksamhet, förutom att de inte försäljer läkemedel till allmänheten. Angående anskaffning och beredning av läkemedel har de samma rättigheter som de vanliga apoteken. Medicinalstyrelsen har strävat till att under 1970-talet effektivera sjukhusanstalternas läkemedelsvård bl.a. genom att framställa grundande av ett sjukhusapotek vid alla stora sjukhusanstalter.

Helsingfors och Åbo universitetscentralsjukhus, Helsingfors stads sjukvårdsanstalter, Uleåborgs universitetscentralsjukhus och Lahtis centralsjukhus hade redan egna sjukhusapotek vid slutet av 1976. Vid de sjukhus, där det inte finns ett sjukhusapotek, skall vara ett centralläkemedelsförråd, som sörjer för sjukhusets läkemedelsanskaffning, distribution, lagring och i vissa fall även för beredning. Det finns inga detaljerade uppgifter om sjukvårdsanstalternas läkemedelskostnader. Som uppskattning kan man framställa ca 120 milj. mark 1976.

Medicinalstyrelsen utfärdade 1976 ett grundligt förnyat cirkulär om behandling av apoteksvaror och utdelningen av läkemedel i sjukvårdsanstalter samt 1977 ett cirkulär om läkemedelsgrundurvalet i sjukvårdsanstalt och hälsovårdscentralens sjukhus. Det sistnämnda cirkuläret förutsätter grundande av ett läkemedelsgrundurval, som beaktar den medicinska ändamålsenligheten och kostnadernas fördelaktighet och igångsättandet av läkemedelsnämndernas arbete i sjukhusen.

Apoteksvarufabriker och -affärer. Enligt lagen om apoteksvaror (374/35) får apoteksvaror för försäljning beredas fabriksmässigt endast på social- och hälsovårdsministeriets tillstånd, förutom då de tillverkas i samband med apoteksföretag. Fabrikerna indelas i två grupper: till tillverkning av alla apoteksvaror berättigade och de, vilka är berättigade att tillverka endast vissa apoteksvaror. Fabrikerna, vilka tillhör den sistnämnda gruppen, tillverkar bl.a. läkemedelsråmaterial och som läkemedel använda gaser.

	Apoteksvarufabriker: Fulla rättigheter	Begränsade rättigheter	Summa
1971	12	16	28
1972	12	18	30
1973	12	18	30
1974	13	19	32
1975	13	16	29
1976	13	18	31
1977*	13	18	31

Man har försökt under detta årtionde bl.a. med internationella avtal och rekommendationer att utarbeta regler gällande läkemedlens industriella tillverkning enligt goda köpmanna-

että virheiden ja inhimillisten erehdysten mahdollisuudet lääkkeiden valmistuksessa voitaisiin poistaa, ja näin taata kuluttajille laadultaan moitteettomat lääkkeet. Näiden säännöstöjen noudattaminen on eräs tärkeimmistä perusedellytyksistä lääkeviennille. Kuluvalla vuosikymmenellä lääketeollisuuden suorittamat tuotanto- ja tutkimustilojen laajennus- ja muutostyöt suoritettu mainittujen säännöstöjen suuntaviivojen mukaisesti. Lääkevienti on 1970 luvulla kasvanut voimakkaasti, 1970 se oli 10.6 mmk, 1973 22.6 mmk ja 1976 65.1 mmk. Viennin osuus kotimaisen lääketeollisuuden koko tuotannosta oli 13.6 % v. 1976. Kotimaisen lääketeollisuuden osuus maamme lääkemyynnistä on hieman lisääntynyt, 1972 49.6 %, 1974 50.2 % ja 1976 54.4 %.

Apteekkitavaralain (374/35) mukaan saa apteekkitavarakauppaa määrätyin rajoituksin harjoittaa paitsi apteekeissa myös sosiaali- ja terveysministeriön luvalla ja lääkintöhallituksen valvonnan alaisena tarkoitukseen sopivassa varastohuoneistossa, jossa ei ole avonaista myymälää. Apteekkitavarakaupat jakautuvat kahteen ryhmään. Ensimmäisen ryhmän muodostavat sellaiset apteekkitavarakaupat, jotka saavat tuoda maahan, pitää varastossa ja myydä apteekkitavaralain edellyttämille ostajille kaikkia apteekkitavaroita Toisen ryhmän muodostavat sellaiset apteekkitavarakaupat, joiden toimintaa on jossain suhteessa rajoitettu. Ne saavat tuoda maahan, pitää varastossa ja myydä vain määrättyjä apteekkitavaroita tai määrätyn tehtaan tuotteita tai oikeutta on rajoitettu sen suhteen, kenelle tavaroita saa myydä.

	Apteekkitavarakaupat:		
	Täydet oikeudet	Rajoitetut oikeudet	Yht.
1971	33	23	56
1972	33	24	57
1973	33	25	58
1974	32	29	61
1975	32	29	61
1976	32	28	60
1977*	31	26	57

Kaikki apteekkitavaratehtaat ja -kaupat ovat lääkintöhallituksen jatkuvassa valvonnassa. Apteekkitavara-asetuksen mukaan on lääkintöhallituksen tarvittaessa ja ainakin kerran vuodessa toimitettava niissä tarkastus. Tarkastustoimintaa on voitu tehostaa käyttämällä 1975 valtiolle siirtyneen lääkelaboratorion tutkimuspalveluja hyväksi.

Farmaseuttisten erikoisvalmisteiden myyntilupajärjestelmä. Apteekkitavaralaki määrittelee lääkkeen aineeksi tai valmisteeksi, jonka tarkoituksena on sisäisesti tai ulkonaisesti käytettynä estää, parantaa tai helpottaa sairautta tai sen oireita ihmisissä tai eläimissä tai jota käytetään sisäisesti tai ulkonaisesti ihmisen tai eläimen terveydentilan tutkimiseen.

Farmaseuttisella erikoisvalmisteella tarkoitetaan määräsuuruisessa, valmistajan tai pakkaajan alkuperäisessä pakkauksessa myytävää lääkettä. Farmaseuttisiksi erikoisvalmisteiksi ei katsota rokotteita tai seerumeita, eikä apteekissa sen omaa myyntiä varten valmistamia lääkkeitä. Farmaseuttisten erikoisvalmisteiden, joilla karkeasti ottaen tarkoitetaan tehdasvalmisteisia lääkkeitä, osuus lääkemyynnistä on nykyään noin 96 %.

Farmaseuttisia erikoisvalmisteita ei saa myydä ei muulla tavoin luovuttaa kulutukseen ilman lääkintöhallituksen lupaa. Lokakuun 1 päivästä 1969 lähtien voimassa olleen lain (454/69) mukaan lupa myönnetään, "kun valmiste on todettu tarkoituksenmukaisesti, eikä sitä sen käyttötarkoituksen huomioon ottaen voida pitää käyttäjälle vaarallisena sekä kun se on asianmukaisesti ilmoitettu ja täyttää farmakopean tai muut vastaavat sille asetettavat vaatimukset ja on hinnaltaan kohtuullinen".

seder så, att man kunde avlägsna möjligheterna till fel och mänskliga misstag vid läkemedelstillverkning och sålunda garantera konsumenterna kvalitetsmässigt tadellösa läkemedel. Efterföljandet av dessa regler är ett av de viktigaste grundförutsättningarna för läkemedelsexport. Under detta årtionde har de av läkemedelsindustrin utförda utvidgnings- och ändringsarbetena av produktions- och forskningsutrymmen gjorts enligt sagda reglers riktlinjer. Läkemedelsexporten har på 1970-talet ökat kraftigt, 1970 10.6 milj. mark, 1973 22.6 milj. mk och 1976 65.1 milj. mark. Exportens andel av den inhemska industrins totalproduktion var 13.6 % 1976. Den inhemska industrins andel i vårt lands läkemedelsförsäljning har ökat något, 1972 49.6 %, 1974 50.2 % och 1976 54.4 %.

Enligt apoteksvarulagen (374/35) får man med vissa begränsningar idka handel med apoteksvaror förutom i apoteken också på social- och hälsovårdsministeriets tillstånd och under medicinalstyrelsens övervakning i en för ändamålet lämplig lagerlokal, där det inte finns en öppen butik. Apoteksvaruaffärerna är fördelade i två grupper. Den första gruppen bildas av sådana apoteksvaruaffärer, vilka får importera, hålla på lager och sälja alla apoteksvaror åt av apoteksvarulagen förutsatta köpare. Den andra gruppen bildas av sådana apoteksvaruaffärer, vars verksamhet är i någon mån begränsad. De får importera, hålla på lager och sälja endast vissa apoteksvaror eller en bestämd fabriks produkter, eller rätten har begränsats med avseende på till vem varor får säljas.

	Apoteksvaruaffär:		
	Fulla rättigheter	Begränsade rättigheter	Summa
1971	33	23	56
1972	33	24	57
1973	33	25	58
1974	32	29	61
1975	32	29	61
1976	32	28	60
1977*	31	26	57

Alla apoteksvarufabriker och -affärer är under medicinalstyrelsens kontinuerliga uppsikt. Enligt apoteksvaruförordningen bör medicinalstyrelsen vid behov och åtminstone en gång om året inspektera dem. Inspektionsverksamheten har kunnat effektiveras genom att tillgodogöra sig forskningstjänsterna vid läkemedelslaboratoriet, som övergått till staten 1975.

Försäljningstillståndssystemet av farmaceutiska specialpreparat. Apoteksvarulagen definierar ett läkemedel som ett ämne eller en beredning, vars avsikt är att "vid utvärtes eller invärtes bruk förebygga, bota eller lindra sjukdom eller sjukdomssymptom hos människa eller djur".

Med farmaceutiskt specialpreparat avses läkemedel, som säljs i framställares eller förpackares originalförpackning av viss storlek. Som farmaceutiska specialpreparat anses inte vaccin eller serum, inte heller läkemedel, som bereds i apotek för egen försäljning. Andelen av farmaceutiska specialpreparat, med vilka allmänt taget avses i fabrik tillverkade läkemedel, är för närvarande ca 96 %.

Farmaceutiska specialpreparat får inte säljas eller på annat sätt överlåtas för förbrukning utan medicinalstyrelsens tillstånd. Enligt lagen (454/69), som varit i kraft f.o.m. den 1 oktober 1969, beviljas tillstånd, "då preparatet konstaterats vara ändamålsenligt och med beaktande av dess användningsändamål icke kan anses farligt att nyttja samt då det åtföljs av behörig varudeklaration och uppfyller i farmakopén fastställda eller andra på detsamma ställda motsvarande fordringar samt till sitt pris är skäligt".

Lääkintöhallituksen yhteydessä on lääkeainelautakunta, minkä tehtävänä on antaa lääkintöhallitukselle lausuntoja asioista, jotka koskevat farmaseuttisia erikoisvalmisteita sekä lääkeaineita ja niiden vaikutuksia. Lautakunta antaa lausuntonsa mm. kaikista farmaseuttisten erikoisvalmisteiden myyntilupahakemuksista.

Valmistaja joutuu usein täydentämään myyntilupahakemustaan mm. antamalla lisäselvityksiä valmisteen lääkkeellisestä tehosta ja turvallisuudesta esim. suorittamalla lisätutkimuksia terapeuttisesta tehosta ja haittavaikutuksista. Myyntiluvan myöntämisen yhteydessä lääkintöhallitus voi rajoittaa valmisteen käyttöaiheita samoin valmistetta määräämään oikeutettujen lääkäreiden tai sairaaloiden piiriä. Lääkepakkauksiin tai valmisteesta annettavaan muuhun informaatioon voidaan vaatia täsmennyksiä, lisäyksiä, varoituksia jne.

Vuoden 1969 jälkeen, jolloin apteekkitavaralakiin tuli hinnan kohtuullisuutta koskeva säännös, ovat farmaseuttisten erikoisvalmisteiden hinnat kohonneet vuosittain keskimäärin 6.5 % eli selvästi vähemmän kuin esim. elinkustannusindeksi. Lääkkeiden hintataso Suomessa on kansainvälisesti vertailtaessa kohtuullinen.

Myyntilupa myönnetään kullekin farmaseuttiselle erikoisvalmisteelle erikseen, ensimmäisellä kerralla enintään vuodeksi. Tämän jälkeen lupa uusitaan aina vuosittain, mikäli luvan haltija ilmoittaa lääkintöhallitukselle ennen kunkin lupavuoden päättymistä pitävänsä mainittua valmistetta edelleen kaupan. Lupa voidaan peruuttaa, mikäli luvan myöntämisen edellyttämiä perusteita ei enää ole tai valmisteen mainostus on epäasiallista.

Vuoden 1975 alusta lukien ryhdyttiin perimään erityistä maksua farmaseuttisen erikoisvalmisteen myyntilupahakemuksen käsittelystä sekä kultakin luvan myöntämisvuotta seuranneelta lupavuodelta, mikäli valmistetta pidetään edelleen kaupan samoin kuin hinnan kohtuullisuuden, tuotekehittelyn tai muun syyn vuoksi tarpeelliselta luvan uudelleen käsittelyltä. Näitä maksuja tuloutettiin valtiolle 1975 yht. 3.9 milj. markkaa ja 1976 yht. 3.4 milj. markkaa.

Seuraavassa asetelmassa esitetään kaupan olleiden farmaseuttisten erikoisvalmisteiden määrä vuosina 1971—76 ja eräitä myyntilupajärjestelmän toimintaa kuvaavia lukuja.

I samband med medicinalstyrelsen finns en läkemedelsnämnd, vars uppgift är att avge åt medicinalstyrelsen utlåtanden om ärenden rörande farmaceutiska specialpreparat samt läkemedel och deras verkan. Nämnden avger sitt utlåtande bl.a. av alla ansökningar om farmaceutiska specialpreparaters försäljningstillstånd.

Tillverkaren skall ofta förfullständiga sin anhållan om försäljningstillstånd bl.a. genom att ge tilläggsredogörelser om preparatets medicinska effekt och säkerhet t.ex. genom att utföra mera undersökningar om den terapeutiska effektiviteten och skadeverkningar. I anknytning till beviljandet av försäljningstillstånd kan medicinalstyrelsen begränsa preparatets användningsindikationer samt kretsen av de läkare eller sjukhus, som är berättigade att förordna preparat. Man kan kräva förtydliganden, tillägg, varningar osv. på läkemedelsförpackningar eller annan information om preparatet.

Efter 1969, då man inrymde stadgan om prisets skälighet i apoteksvarulagen, har priserna på farmaceutiska specialpreparat årligen stigit i medeltal med 6.5 %, dvs. tydligt mindre än t.ex. levnadskostnadsindex. Läkemedlens prisnivå i Finland är skälig i internationell jämföring.

Försäljningstillstånd beviljas för varje farmaceutiskt specialpreparat särskilt för sig, första gången för högst ett år, om dess innehavare före utgången av varje tillståndsår meddelar medicinalstyrelsen, att preparatet fortfarande saluförs. Tillstånd kan återkallas, föreligger förutsättningar för dess beviljande inte längre eller preparatets reklam är osaklig.

F.o.m. början av 1975 begynte man uppbära en speciell avgift för behandling av anhållan om försäljningstillstånd för ett farmaceutiskt specialpreparat samt för varje tillståndsår, som följer det år då tillståndet beviljats, saluförs preparatet, samt för varje nybehandling av tillståndet, som är nödvändig för prisets skälighet, produktutveckling eller annat skäl. Sådana avgifter debiterades till staten 1975 sammanlagt 3.9 milj. mark och 1976 sammanlagt 3.4 milj. mark.

I följande uppställning framställs antalet saluförda farmaceutiska specialpreparater under åren 1971—76 samt vissa siffror, som återspeglar försäljningstillståndssystemets verksamhet.

Farmaseuttisten erikoisvalmisteiden myyntiluvat vuosina 1971—76 — Försäljningstillstånd av farmaceutiska specialpreparaten åren 1971—76. — *Sale license system of pharmaceutical special preparates in 1971—76*

	Kaupan olleet valmisteet Preparat till försäljning *Preparates for sale*	Uudet myyntilupahakemukset Nya försäljningsansökningar *New sale applications*	Hyväksytyt hakemukset Godkända ansökningar *Accepted applications*	Hylätyt hakemukset Avslagna ansökningar *Rejected applications*	Uusimatta jätetyt luvat Oförnyade ansökningar *Sale licences not renewed*
1971	4 465	272	168	41	353
1972	4 378	345	179	15	244
1973	4 298	386	196	53	294
1974	4 200	347	309	52	407
1975	3 815	273	173	22	558
1976	3 702	300	193	22	306
1977	3 614	244	172	28	260

Lääkkeellisesti tehottomia valmisteita ei voida maassamme myydä tai mainostaa lääkkeinä. Lääkintöhallitus on velvollinen kieltämään apteekkitavaran myynnin heti kun se todetaan tai sitä syystä epäillään terveydelle vahingolliseksi.

Lääkkeiden haitallisten sivuvaikutusten seuranta. Vuonna 1966 perustettiin lääkintöhallituksen lääkesivuvaikutusrekisteri, joka vastaanottaa ja käsittelee lääkäreiden lähettämät ilmoi-

Läkemedel, som är medicinskt oeffektiva, kan man inte sälja eller göra reklam för i vårt land. Medicinalstyrelsen är förpliktad att förbjuda apoteksvarans försäljning genast då den konstateras eller den misstänks vara farlig för hälsa.

Uppföljning av läkemedlens skadeverkan. År 1966 grundades vid medicinalstyrelsen ett register för skadeverkningar av läkemedel, som emottar och behandlar de av läkarna översända

tukset lääkkeiden haitallisiksi todetuista tai epäillyistä sivuvaikutuksista. Toimintaa on vuoden 1971 jälkeen tehostettu mm. lähettämällä lääkäreille säännöllisesti sivuvaikutusilmoituslomakkeita ja julkaisemalla vuosittain yhteenveto vastaanotetuista ilmoituksista. Tärkeistä uusista havainnoista on tiedotettu välittömästi lääkärikunnalle, samalla lääkevalmisteen käyttöaiheita on rajattu, sen informaatiota on korjattu tai lääke on vedetty pois markkinoilta.

Vuonna 1974 tehtiin rekisteriin 365 ja 1976 530 ilmoitusta. Vuonna 1973 liityttiin yhdessä 20 muun jäsenvaltion kanssa Maailman Terveysjärjestön (WHO) lääkesivuvaikutusrekisteriin, josta saatavat yhteenvedot ovat avuksi pyrittäessä edelleen vähentämään lääkkeiden aiheuttamia haittavaikutuksia. Epämuodostumarekisteriin, joka palvelee osaltaan myös lääkkeiden aiheuttamien haittojen valvontaa, merkittiin ennakkotiedon mukaan vuoden 1976 aikana 950 uutta tapausta.

meddelandena om läkemedlens konstaterade eller misstänkta skadeverkningar. Verksamheten har efter 1971 effektiviserats bl.a. genom att regelbundet sända till läkarna blanketter för meddelande av läkemedlens skadeverkningar och genom att varje år utge ett sammandrag av emottagna anmälningar. Läkarkåren har omedelbart informerats om viktiga nya observationer; samtidigt har man dragit gränser för läkemedlets indikationer, dess information har korrigerats eller det har dragits bort från marknaden.

År 1974 gjorde man 365 och 1976 530 anmälningar till registret. År 1973 blev man tillsammans med tjugo andra medlemsstater medlemmar i Världshälsoorganisationens (WHO) register om läkemedlens skadeverkningar, från vilket erhållna sammandrag hjälper, då man strävar till att fortgående minska skadeverkningar, som förorsakats av läkemedel. Till registret om medfödda missbildningar, som till sin del betjänar också övervakning av läkemedlens biverkningar, antecknades enligt preliminär uppgift 950 nya fall under år 1976.

Eräitä lääkintöhallituksen toimenpiteitä lääketurvallisuuden parantamiseksi v. 1971—77 — Vissa åtgärder av medicinalstyrelsen för medicinsäkerhetens förbättrande åren 1971—77

Lääke tai lääkeryhmä Medicin eller medicingrupp	Ajankohta Tidpunkt	Muutoksen luonne Ändringens art	Muutoksen pääasiallinen syy Den huvudsakliga orsaken till ändringen
Raskauden toteamiseen tarkoitetut hormonivalmisteet — Hormonpreparat för konstaterande av havandeskap	1971	Poistettiin markkinoilta — Uteslöts från marknaden	Suuri hormoniannos: Tromboosiriski, sikiön virilisoituminen — Stor hormondos: Trombosrisk, virilisering av fostret
Oraaliset kontraseptiivit — Perorala kontraceptiver	1971	Estrogeenin ylärajaksi 0.050 mg/tabletti — Östrogenets högsta gräns är 0.050 mg/tablett	Tromboosiriskin pienentäminen — Reducering av trombosrisken
Aminofenatsoni — Aminofenazon	1976	Reseptille — Recepttvång	Hematologisten sivuvaikutusten vähentäminen — Reducering av hematologiska biverkningar
Parasetamoli — Paracetamol	1976	Käsikauppaan, pois reseptiltä — Från recepttvång till handköp	Korvaamaan aminofenatsoni kuume- ja särkylääkkeenä — För att ersätta aminofenatson som feber- och värkmedicin
Kodeiini — Codein	1973—74	Käsikaupassa sallitun kodeiinin määrä vähenee — Den tillåtna codeinmängden i handköp minskas	Väärinkäyttö huumeena — Missbrukat som narkotika
Noskapiini — Noskapin	1973	Käsikauppaan, pois reseptiltä — Från recepttvång till handköp	Korvaamaan kodeiini turvallisempana vaihtoehtona — För att ersätta codein som ett tryggare alternativ
Heksaklorofeeni — Hexaklorofen	1974	Yläraja desinfektiovalmisteissa 3 %, uusitut käyttöohjeet — Desinfektionspreparatens högsta gräns är 3 %, förnyade bruksanvisning	Myrkyllisten vaikutuksien ehkäisy — Förebyggande av giftiga inverkningar
Praktololi — Praktolol	1974	Sivuvaikutusinformaatio uusittiin — Informationen om biverkan förnyades	Okulokutaanisen sivuvaikutuksen ehkäisy — Förebyggande av okulokutaniska biverkan
	1975	Hypertonia pois indikaatioista — Hypertoni icke indikation	Kuten edellä — Såsom ovan
	1976	Poistettiin markkinoilta — Uteslöts från marknaden	Kuten edellä — Såsom ovan
Digoksiini — Digoxin	1974—75	Biologisen hyötyosuuden tarkistaminen ja vakiointi — Den biologiska nyttoandelens granskning och stabilisering	Hyötyosuuksissa eroja valmisteesta toiseen, turvallisuus paremmaksi — Skillnader på nyttoandelarna från det ena preparatet till det andra, säkerheten skall bli bättre
Klotsapiini — Klozapin	1975	Poistettiin markkinoilta — Uteslöts från marknaden	Agranulosytoosiriski — Agranulosytosrisk
Käsikauppaunilääkkeet — Sömnmedicin i handköp	1975	Myyntirajoitus 3 tabl./ostokerta. Sallittu koostumus: Fenobarbitaalia 50 mg/tabletti — Försäljningsinskränkning 3 tabl./köpomgång. Tillåten sammansättning 50 mg/tablett	Väärinkäytön sekä turha- ja liikakäytön ehkäisy — Förebyggande av missbruk samt onödigt och överbruk

Metakvalonia sisältävät lääkkeet — Mediciner som innehåller metakvalon	1975	Rinnastettiin huumausaineisiin — Likställdes med narkotika	Väärinkäyttö huumeena — Missbrukat som narkotika
Metakvalonia sisältävät unilääkkeet — Sömnmediciner som innehåller metakvalon	1977	Rajattiin vain sairaalakäyttöön — Begränsades endast för sjukhusbruk	Kuten edellä — Såsom ovan
Tetrasykliinit — Tetracykliner	1973	Uusittu varoitus käytöstä raskauden jälkipuoliskolla sekä 7 ensimmäisen elinvuoden aikana — Förnyad bruksvarning under havandeskapets senare hälft samt under tiden för de 7 första levnadsåren	Hammasmuutoksien ehkäisy — Förebyggande av tandförändringar
Kliokinoliinivalmisteet ja sen johdokset — Kliokinolinpreparat och dess derivat	1971	Uusi annostus- ja käyttöohje, hoitoaika rajattiin 2 viikkoon — Ny dosering och bruksanvisning, vårdtiden gränsades till 2 veckor	Näköhermosivuvaikutuksien ehkäisy, teho ripulitaudeissa kyseenalainen — Förebyggande av synnervens biverkan, effekten på diarrésjukdomarna kan ifrågasättas
	1972	Reseptille — Recepttvång	
	1976	Valmistajaa kehoitettiin lopettamaan valmisteen myynti — Producenten uppmanades avsluta preparatets försäljning	Kuten edellä — Såsom ovan
Nitrofurantoiinivalmisteet — Nitrofurantoinpreparat	1971	Sivuvaikutusinformaatio uusittiin — Informationen om biverkan förnyades	Eosinofiilisten keuhkoreaktioiden ehkäisy — Förebyggande av eosinofiliska lungreaktioner
Mandeheksaanivalmisteet — Mandehexanpreparat	1977	Päätös reseptille siirtämisestä — Beslut för recepttvång	Turhakäytön vähentäminen turvallisuuden parantaminen — Reducering av onödigt bruk, säkerhetsförbättring
Biguanidivalmisteet — Biguanidpreparat	1974	Kontraindikaatioita täydennettiin — Komplettering av kotraindikationer	Maitohappoasidoosin ehkäisy — Förebyggande av mjölksyreasidos
	1977	Siirtyminen pois fenformiinin käytöstä — Förskjutning av fenforminbruk Indikaatioiden voimakas rajoittaminen — Kraftig begränsning av indikationer	Maitohappoasidoosin ehkäisy — Förebyggande av mjölksyreasidos
A- ja D-vitamiinivalmisteet — A- och D-vitaminpreparat	1975	Käyttöannoksia pienennettiin — Reducering av doser	Turhakäytön ja myrkytysten ehkäisy — Förebyggande av onödigt bruk och förgiftning
Ruokosokeri — Rörsocker	1975—77	Siirtymistä oraalisissa lääkkeissä keinotekoisiin makeutusaineisiin — Övergång från socker till artificiella sötningsmedel i perorala mediciner	Hammaskarieksen ehkäisy — Förebyggande av tandkaries
Kloroformi — Kloroform	1976—77	Poistettiin oraalisista lääkkeistä — Uteslöts från de perorala medicinerna	Turvallisuuden parantaminen — Säkerhetsförbättring
Laihdutuslääkkeet — Bantningsmediciner	1975	Sivuvaikutusinformaatio tarkistettiin — Biverkningsinformation kontrollerades Reseptien puhelinuusinta kiellettiin — Receptens förnyande per telefon förbjöds	Väärinkäytön ehkäisy — Förebyggande av missbruk Väärinkäytön ehkäisy — Förebyggande av missbruk

Lääkekulutuksen seuranta. Lääkekulutus kuvastaa paitsi sairastavuutta myös sairauksien hoitotapoja, itselääkitystä ja reseptilääkkeiden käyttöä. Kulutuslukujen perusteella voidaan tehdä päätelmiä eri lääkkeiden ja lääkeryhmien tarkoituksenmukaisesta, liiallisesta tai alikäytöstä. Lääkekulutuksen seuranta on nähty tärkeäksi lääkekustannusten tarkkailussa sekä lääkkeiden sivuvaikutusten seuraamisen ja ehkäisemisen kannalta.

Vuonna 1974 voitiin lääkintöhallituksessa käynnistää lääkekulutuksen tilastointi, jota aikaisemmin oli voitu tehdä vain suppeassa mitassa. Vuodesta 1966 lähtien on erityisesti seurattu pääasiassa keskushermostoon vaikuttavien lääkkeiden kulutusta.

Lääkekulutus nousi 1960-luvulla terveydenhuoltopalvelusten lisääntyessä, mutta nousu tasaantui 1970-luvulla siten, että esim. vuosien 1975 ja 1976 aikana se oli — käytettyinä lääkeannoksina laskien — arviolta 1—2 %:n luokkaa.

Uppföljning av läkemedlens förbrukning. Förbrukningen av läkemedlen återspeglar förutom morbiditet också sjukdomarnas vårdmetoder, självmedicinering och användning av receptläkemedel. På basen av förbrukningssifforna kan man draga slutsatser om skilda läkemedels och läkemedelsgruppers ändamålsenlighet, över- eller underkonsumtion. Uppföljningen av läkemedelsförbrukningen har ansetts viktig vid uppsikt av läkemedelskostnader, evalvering av läkemedlens skadeverkningar och dessas förebyggande.

År 1974 kunde man vid medicinalstyrelsen igångsätta statistikföringen av läkemedelskonsumtion, som man tidigare kunnat göra endast inskränkt. F.o.m. 1966 har man speciellt följt huvudsakligen efter förbrukningen av läkemedel, som verkar på det centrala nervsystemet.

Förbrukningen av läkemedel steg på 1960-talet, då hälsovårdstjänsterna ökade, men stegringen jämnade sig på 1970-talet så, att t.ex. under 1975 och 1976 den var uppskattningsvis 1—2 % — räknad enligt använda läkemedelsdoser.

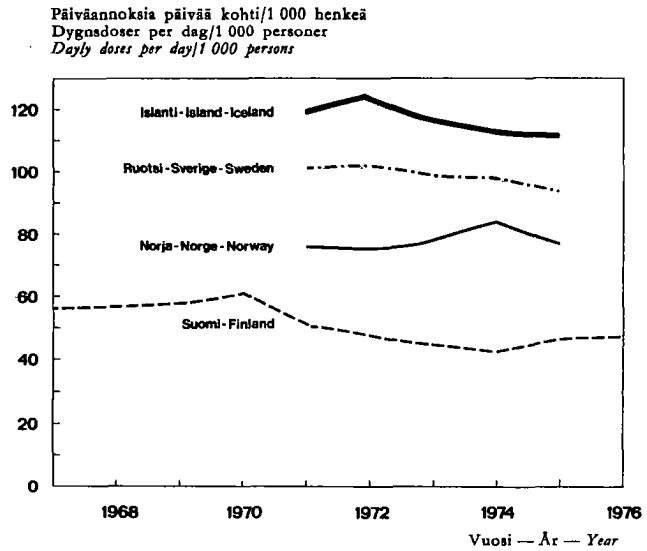

Kuvio 7.2 Psyykenlääkkeiden kulutus Suomessa v. 1967—76 ja Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa ja Islannissa v. 1971—75

Fig. 7.2 Psykoleptikaförbrukningen i Finland åren 1967—76 och i Sverige, Norge, Danmark och Island åren 1971—75

Fig. 7.2 The consumption of psychotropic drugs in Finland 1967—76 and in Sweden, Norway, Denmark and Iceland 1971—75

Hallinnollisin toimenpitein on mm. pääasiassa keskushermostoon vaikuttavien lääkkeiden (psyykelääkkeet) kulutukselle asetettu rajoituksia. Tällaisten lääkkeiden käyttö kääntyi laskuun 1971. Vuonna 1973 annettiin uusi laaja lääkkeiden määräämistä ja apteekista toimittamista koskeva yleiskirje, johon oli koottu yli 70 yleiskirjeen määräykset 1800-luvulta lähtien ja jolla kiellettiin mm. pääasiassa keskushermostoon vaikuttavien lääkereseptien uusiminen puhelimitse. Vuonna 1975 Suomessa kulutettiin näitä lääkkeitä (asukasta kohden) huomattavasti vähemmän kuin muissa pohjoismaissa.

Myös lääkkeenä käytettyjen huumausaineiden valvontaa on tehostettu, ja niiden kulutus on 1970-luvulla vähentynyt noin puoleen.

Vuuonna 1977 on käynnistetty yhteispohjoismainen kaikkea lääkekulutusta koskeva seuranta. Yhteistyössä muiden pohjoismaiden kanssa on valmistettu lääkkeiden luokitusjärjestelmä, jonka avulla eri maiden toisistaan poikkeavat lääkevalikoimat voidaan muuttaa yhteismitallisiksi. Täten on mahdollista laatia keskenään vertailukelpoisia pohjoismaisia lääkekulutustilastoja, joissa kulutusta mitataan lääkkeiden käyttömäärinä asukasta kohden.

Lääkeinformaatio. Valtaosa lääkeinformaatiosta tapahtuu lääketeollisuuden toimintana. Lääkintöhallitus valvoo mahdollisuuksiensa mukaan informaation paikkansapitävyyttä ja asiallisuutta. Kuluvalla 1970-luvulla on korostetusti tuotu julki myös puolueettoman, valmistajasta riippumattoman lääkeinformaation tarve. Vuonna 1973 aloitti lääkintöhallitus Kapselinimisen julkaisun toimittamisen. Julkaisu jaetaan maan kaikille lääkäreille ja apteekeille. Julkaisusarjassa käsitellään yksityiskohtaisesti keskeisiä lääkevalmisteryhmiä vertaillen eri valmisteiden etuja, haittoja, hoitokustannuksia jne.

Vuonna 1975 perusti lääkintöhallitus yhdessä Kansaneläkelaitoksen kanssa työryhmän, jonka tehtävänä on jakaa lääkeinformaatiota lähinnä lääkäreille. Työryhmä on mm. julkaissut erityistä lääkeinformaatiopalstaa Suomen lääkärilehdessä.

Yleisön tietämyksen lisääminen lääkkeiden oikeasta ja turvallisesta käytöstä on nähtävä varsin keskeisenä tulevassa toiminnassa pyrittäessä edelleen lisäämään lääketurvallisuutta.

Med förvaltningsåtgärder har man begränsat förbrukningen av bl.a. de läkemedel, som verkar på det centrala nervsystemet (psykofarmaka). Användningen av dessa läkemedel började sjunka 1971. År 1973 utfärdades ett nytt cirkulär angående föreskrivning och expediering av läkemedel från apotek, till vilket man samlat över 70 cirkulärs föreskrifter f.o.m. 1800-talet och med vilket bl.a. förbjöds förnyande per telefon av recept för läkemedel, som huvudsakligen verkar på det centrala nervsystemet. Under 1975 förbrukade man dessa läkemedel i Finland (per invånare) avsevärt mindre än i de övriga nordiska länderna.

Även övervakningen av narkotiska ämnen, som används som läkemedel, har effektiverats och deras förbrukning på 1970-talet har förminskat med 50 %.

År 1977 har man satt i gång internordisk uppföljning av all läkemedelsförbrukning. I samarbete med de övriga nordiska länderna har man förberett ett klassificerinssystem av läkemedel, med vars hjälp skilda länders läkemedelssortiment, vilka avviker från varandra, kan koordineras. Sålunda är det möjligt att utarbeta sinsemellan jämförliga nordiska statistiska uppgifter om läkemedelsförbrukningen, i vilka man mäter konsumtion som mängder använda läkemedel per invånare.

Läkemedelsinformation. Huvuddelen av läkemedelsinformationen sker som läkemedelsindustrins verksamhet. Medicinalstyrelsen övervakar i mån av möjlighet informationens tillförlitlighet och saklighet. Under 1970-talet har man speciellt betonat även behovet av opartisk läkemedelsinformation, som inte är beroende på tillverkaren. År 1973 begynte medicinalstyrelsen redigerandet av en publikation, som kallas Kapseli. Publikationen distribueras till landets alla läkare och apotek. I publikationsserien behandlas detaljerat centrala grupper av läkemedel och jämförs olika beredningars förmåner, nackdelar, vårdkostnader osv.

År 1975 grundade medicinalstyrelsen tillsammans med Folkpensionsanstalten en arbetsgrupp, vars uppgift är att distribuera läkemedelsinformation närmast till läkarna. Arbetsgruppen har bl.a. publicerat en speciell läkemedelsinformationsspalt i Finlands läkartidning.

Ökande av allmänhetens kännedom över läkemedlens korrekta och säkra användning bör ses som ganska centralt i den blivande verksamheten, då man försöker fortfarande öka läkemedelssäkerhet.

Farmaseuttinen henkilöstö. Oheisessa asetelmassa on tietoja farmaseuttisen henkilöstön koulutuksesta vuosina 1950—1976. Asetelmassa tarkoitetaan farmasian oppilailla yliopiston hyväksyttyjä farmasian opiskelijoita.

Farmaceutisk personal. I uppställningen nedan finns uppgifter om den farmaceutiska personalens utbildning 1950—1976. I uppställningen avses med farmacie eleverna de farmacie studerande, vilka godkänts till universitet.

Vuosi *År* *Year*	Farmasianoppilaiksi hyväksyttyjä Godkända som farmaciaelever *Apprentices accepted to pharmacies*	Farmaseuttitutkinto Farmaceutexamen *Bachelor of pharmaceutics*	Proviisorintutkinto Provisorexamen *Master of pharmaceutics*
1950	300	225	44
1951	300	258	37
1952	392	247	36
1953	150	263	35
1954	175	213	41
1955	250	214	35
1956	200	247	43
1957	225	163	44
1958	240	167	42
1959	230	134	33
1960	255	171	29
1961	250	182	15
1962	280	168	13
1963	300	206	11
1964	250	362	13
1965	300	274	17
1966	300	272	33
1967	200	246	32
1968	150	269	40
1969	140	217	46
1970	120	160	37
1971	120	121	53
1972	160	131	55
1973	192	114	38
1974	203	90	23
1975	191	196	23
1976	163	111	33

Proviisorikoulutus tapahtuu Helsingin yliopistossa ja Kuopion korkeakoulussa, farmaseuttikoulutus Helsingin yliopistossa ja Åbo Akademi'ssa. Vuonna 1973 annettiin uusi asetus farmasian virkatutkinnosta (525/73).

Vuonna 1965 annetun asetuksen (464/65) tarkoittamia teknisiä apteekkiapulaisia on koulutettu vuoteen 1977 mennessä 1 037 Teknisen apteekkiapulaisen tutkinnon suorittaneet ovat ottaneet käyttöön farmanomi-nimityksen, jota lainsäädäntö ei kuitenkaan tunne. Kyseisen tutkinnon suorittaneiden teknisten apteekkiapulaisten ohella apteekeissa on muitakin teknisiksi apulaisiksi kutsuttuja henkilöitä, joilla on samanlaisesta ammattinimestään huolimatta suppeammat toimintaoikeudet apteekissa.

Taulussa 7.1 esitetään apteekkien ja lääkevarastojen eräät henkilöryhmät, taulun 7.1 — samoin kuin muihinkin tauluihin — sisältyvät myös Helsingin yliopiston apteekki ja Sotilasapteekki, mutta eivät sairaala-apteekit eivätkä myös sairaaloiden keskuslääkevarastot. Taulun 7.1 kohdalla on muistettava, että apteekkareilla on aina proviisoritutkinto, joten apteekkilaitoksen proviisorimäärää laskettaessa on otettava huomioon myös apteekkarit. Apteekkarien määrä on taulussa pienempi kuin apteekkien määrä, koska osa apteekkioikeuksista on ollut vuoden lopussa avoinna. Taulussa 7.1 mainitut oppilaat ovat yliopistoon hyväksyttyjä farmasian opiskelijoita. Mainitussa taulussa esitettyjen henkilöiden lisäksi apteekeissa toimii, kuten edellä mainittiin, teknisiä apteekkiapulaisia ja myös muuta henkilöstöä (lähinnä siivoojia). Seuraavassa asetelmassa esitetään näiden henkilöstöryhmien määrät vuosien 1971—76 lopussa.

Provisorutbildningen sker i Helsingfors universitet och Kuopio högskola, farmaceututbildningen i Helsingfors universitet och Åbo Akademi. År 1973 utfärdades en ny förordning om farmaceutiska tjänsteexamina (525/73).

Tekniska apoteksbiträden, vilka avses i förordningen (464/65) av år 1965, har intill början av 1977 utbildats 1 037. De personer, vilka avlagt teknisk apoteksbiträdesexamen, har tagit i användning titeln farmanom, som lagstiftningen inte känner till. Förutom tekniska apoteksbiträden med denna examen finns i apoteken även andra personer, vilka benämns tekniska biträden, som obeaktat likadan titel har mycket snävare verksamhetsrättigheter i apoteket.

I tabell 7.1 framställs några personalgrupper i apoteken och läkemedelsförråden; i tabell 7.1 — såsom i övriga tabeller — ingår även universitetets apotek i Helsingfors och militärapotek, men inte sjukhusapoteken och inte heller centralläkemedelsförråden vid sjukhusen. Beträffande tabell 7.1 bör man komma ihåg, att apotekarna alltid äger provisorsexamen, så att även apotekarna bör tagas i betraktande vid räknandet av mängden provisorer inom apoteksväsendet. Antalet apotekare i tabellen är mindre än antalet apotek, emedan en del av apoteksrättigheter varit öppna vid årsslutet. De i tabell 7.1 nämnda eleverna är farmacie studerande, vilka godkänts till universitetet. Förutom de i tabellen nämnda personerna verkar i apoteken, såsom ovan nämnts, tekniska apoteksbiträden och även andra arbetare (närmast städerskor). I följande uppställning framställer man antalen dessa personalgrupper vid slutet av åren 1971—76.

	Tekniset apteekkiapulaiset	Muu kuin farmaseuttinen henkilöstö
1971	1 761	910
1972	1 816	972
1973	1 891	1 000
1974	1 889	1 075
1975	1 869	1 037
1976	1 866	1 038

Taulussa 7.2 sarakkeessa "Erikoisvalmisteita" olevat prosenttiluvut ilmoittavat, kuinka monta prosenttia lääkemääräyksistä on farmaseuttisia erikoisvalmisteita. Sarakkeessa "Eläimille" olevat prosenttiluvut ilmoittavat, kuinka monta prosenttia kaikista lääkemääräyksistä on tarkoitettu eläimille. Taulusta 7.3 ilmenee toimessa olevan farmaseuttisen henkilöstön jakautuminen toimipaikoittain. Osa proviisoreista toimii sekä apteekeissa että apteekkitavaratehtaissa tai -kaupoissa. Nämä osapäivätoimiset proviisorit ovat mukana kaikkien toimipaikkojensa sarakkeissa, mutta eivät Yhteensä-sarakkeessa.

Apteekkien toimintaa käsittelevien taulujen lähteenä ovat apteekkien ja lääkevarastojen toimintakertomukset, ilmoitukset apteekkien tuloista ja menoista sekä liikevaihtoverotoimistojen ilmoitukset liikevaihtoverosta. Henkilöstön osalta on myös muita lähteitä (mm. apteekkitavaratehtaiden ja kauppojen tarkastuspöytäkirjat).

Lääkelaboratorio. Joulukuun 31 päivänä 1974 annettiin laki (1110/74) ja asetus (1111/74) lääkelaboratoriosta, jotka tulivat heti voimaan. Lääkeläboratorion tehtävänä on lääkkeiden, lääkeaineiden ja lääkkeiden tavoin käytettävien valmisteiden sekä niiden käyttöön liittyvien välineiden ja tarvikkeiden tutkiminen, laadun jatkuva tarkkailu, farmakopeatyö sekä alan tutkimustoiminta. Labotorio avustaa lääkintöhallitusta farmaseuttisten erikoisvalmisteiden myyntilupahakemusta käsittelyssä.

Vuosi 1975 oli lääkelaboratorion ensimmäinen toimintavuosi. Suomen valtio lunasti perustettavalle laboratoriolle 31. 12. 1974 toimintansa lopettaneen Apteekkitavaraintarkastuslaboratorio Oy:n laitteiston ja kaluston, ja sen päätoimiset työntekijät siirtyivät lääkelaboratorion palvelukseen. Lääkkeiden laadun valvonta jatkui keskeytymättä farmaseuttis-kemiallisten ja mikrobiologisten tutkimusten osalta entisissä toimitiloissa.

Lääkelaboratorioon perustettujen uusien virkojen ja ylimääräisten toimien täyttäminen sekä farmakologisten ja lääkkeiden biologiseen standardisointiin liittyvien tutkimusten aloittaminen laboratoriossa edellyttivät tarvittavien työskentelytilojen ja eläinkokeita varten tarvittavien erikoistilojen järjestämistä.

Laboratorioon perustetut uudet virat ja ylimääräiset toimet täytettiin vuoden 1975 loppuun mennessä, jolloin laboratorion palveluksessa oli 26 henkilöä. Lääkelaboratorion menot 1975 olivat 1 milj. mk ja 1976 2 milj. mk.

Lääkelaboratoriossa 1975—76 tutkittujen näytteiden määrä oli seuraava:

	1975	1976
Markkinoilla olevia farmaseuttisia erikoisvalmisteita	724	755
Lääkintöhallituksen toimeksiannosta tutkittuja näytteitä	296	512
Apteekkien ja sairaaloiden lähettämiä näytteitä	26	37
Yhteensä	1 046	1 304

Lääkelaboratorio avusti lääkintöhallitusta myös farmaseuttisten erikoisvalmisteiden myyntilupahakemusten tarkastamisessa.

(jatk. s. 327)

	Tekniska apoteksbiträden	Annan än farmaceutisk personal
1971	1 761	910
1972	1 816	972
1973	1 891	1 000
1974	1 889	1 075
1975	1 869	1 037
1976	1 866	1 038

I tabell 7.2, kolumn "Specialpreparat" anger procenttalen, hur många procent av recepten är farmaceutiska specialpreparat. Procenttalen i kolumn "För djur" anger, hur många procent av alla läkemedel har avsetts för dem. Ur tabell 7.3 framgår distributionen av arbetande farmaceutisk personal per arbetsplats. En del av provisorerna arbetar både i apotek och apoteksvarufabriker och -affärer. Dessa deltidsarbetande provisorer ingår i kolumnerna för sina respektive arbetsplatser, men inte i kolumnen "Summa".

Källmaterialet för de tabeller, som behandlar apoteksverksamheten, bildas av apotekens och läkemedelsförrådens verksamhetsberättelser, av uppgifterna över apotekens inkomster och utgifter samt omsättningsskattekontorens meddelanden över omsättningsskatten. Beträffande personal finns det även andra källor (bl.a. apoteksvarufabrikers och -affärers visitationsprotokoll).

Läkemedelslaboratoriet. Den 31 december 1974 stadgades en lag (1110/74) och förordning (1111/74) om läkemedelslaboratoriet, som trädde i kraft omedelbart. Läkemedelslaboratoriets uppgift är forskningen av läkemedel, läkemedelsmaterial och preparat, som används på samma sätt som läkemedel, samt av redskap och förnödenheter, som hänför sig till deras användning, den kontinuerliga kvalitetskontrollen, farmakopéarbetet samt forskningsarbetet på branschen. Laboratoriet bistår medicinalstyrelsen vid behandlingen av ansökningar om försäljningstillstånd av farmaceutiska specialpreparat.

Året 1975 var läkemedelslaboratoriets första verksamhetsår. Finska staten upplöste för det grundade laboratoriet apparaterna och inventarierna av Apoteksvarukontrollaboratoriet Ab, och dess heltidsanställda personal övergick till läkemedelslaboratoriets tjänst. Övervakningen av läkemedlens kvalitet fortgick utan avbrott för farmaceutisk-kemiska och mikrobiologiska undersökningarnas vidkommande i de tidigare verksamhetsutrymmen.

Besättandet av de nya tjänster och extraordinarie befattningar, vilka grundats för läkemedelslaboratorier, samt begynnandet av farmakologiska undersökningar samt undersökningar i anknytning till läkemedlens biologiska standardisering förutsatte organisering av nödiga arbetsutrymmen och specialutrymmen för djurprov.

De nya grundade tjänsterna och extraordinarie befattningarna fylldes före slutet av 1975, varvid i laboratoriets tjänst fanns 26 personer. Läkemedelslaboratoriets utgifter 1975 var 1 milj. mk och 1976 2 milj. mk.

År 1975—76 var antalet undersökta prov vid läkemedelslaboratoriet följande:

	1975	1976
Saluförda farmaceutiska specialpreparat	724	755
På medicinalstyrelsens uppdrag undersökta prov	296	512
Prov sända av apotek och sjukhus	26	37
Summa	1 046	1 304

Läkemedelslaboratoriet bistod medicinalstyrelsen också vid granskningen av farmaceutiska specialpreparaters försäljningsansökningar.

(forts. s. 327)

7.1 Apteekkien ja lääkevarastojen farmaseuttinen henkilöstö keskussairaalapiireittäin sairaanhoitoalueen mukaan vuosien 1971—72 lopussa [1])
Apotekens och läkemedelsförrådens farmaceutiska personal centralsjukhusdistriktsvis enligt sjukvårdsområde i slutet av åren 1971—72 [1])
Pharmaceutical personnel of pharmacies and subsidiary pharmacies by central hospital district and hospital region at the end of 1971—72 [1])

Sairaanhoitoalue ja keskussairaalapiiri Sjukvårdsområde och centralsjukhusdistrikt *Hospital region and central hospital district*	Apteekkeja Apotek *Pharmacies*		Lääkevarastoja Läkemedelsförråd *Subsidiary pharmacies*		Henkilöstö Personal *Personnel* Apteekkareita Apotekare *Pharmacists*		Proviisoreita Provisorer *Masters of pharmaceutics*		Farmaseutteja Farmaceuter *Bachelors of pharmaceutics*		Oppilaita Elever *Apprentices*	
	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972
1971—72												
I Pohjois-Suomen sairaanhoitoalue — Norra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Northern Finland*												
Lapin — Lapplands	13	13	—	—	13	13	5	6	40	40	6	4
Kemin — Kemi	10	10	1	1	10	10	7	4	37	33	1	3
Oulun yliopistollinen — Uleåborgs universitets	30	30	9	9	30	30	14	15	116	114	11	6
Kainuun — Kainuu	11	11	2	2	11	11	4	4	39	36	3	2
Yhteensä — Summa — *Total*	**64**	**64**	**12**	**12**	**64**	**64**	**30**	**29**	**232**	**223**	**21**	**15**
II Länsi-Suomen sairaanhoitoalue — Västra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Western Finland*												
Keski-Pohjanmaan — Mellersta Österbottens	15	15	2	2	14	15	6	6	54	59	1	3
Vaasan — Vasa	24	24	2	2	24	22	9	7	95	96	5	5
Seinäjoen — Seinäjoki	27	27	3	3	26	27	5	7	108	108	7	6
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	31	31	11	11	30	31	14	12	121	131	5	7
Yhteensä — Summa — *Total*	**97**	**97**	**18**	**18**	**94**	**95**	**34**	**32**	**378**	**394**	**18**	**21**
III Itä-Suomen sairaanhoitoalue — Östra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Eastern Finland*												
Kuopion — Kuopio	35	35	4	4	34	33	13	16	136	136	4	7
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	23	23	2	2	23	21	11	18	86	81	6	11
Savonlinnan — Nyslotts	13	13	1	1	12	11	5	6	36	38	—	1
Mikkelin — S:t Michels	16	16	—	—	16	15	6	6	93	60	5	5
Etelä-Saimaan — Södra Saimens	13	13	2	2	13	12	5	7	73	77	4	5
Yhteensä — Summa — *Total*	**100**	**100**	**9**	**9**	**98**	**92**	**40**	**53**	**424**	**392**	**19**	**29**
IV Lounais-Suomen sairaanhoitoalue — Sydvästra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of South-Western Finland*												
Tampereen — Tammerfors	50	50	12	12	49	49	32	32	223	226	8	6
Satakunnan — Satakunta	32	32	12	13	31	30	19	16	152	153	4	5
Turun yliopistollinen — Åbo universitets	54	54	10	10	53	52	23	25	259	266	19	17
Ahvenanmaan — Ålands	3	3	1	1	3	3	3	2	14	15	—	—
Yhteensä — Summa — *Total*	**139**	**139**	**35**	**36**	**136**	**134**	**77**	**75**	**648**	**660**	**31**	**28**
V Etelä-Suomen sairaanhoitoalue — Södra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Southern Finland*												
Lahden — Lahtis	20	20	6	5	19	20	12	13	116	115	3	7
Hämeenlinnan — Tavastehus	20	20	2	2	18	20	12	12	90	92	2	4
Kotkan — Kotka	25	25	1	1	25	25	11	11	95	102	9	5
Helsingin yliopistollinen — Helsingfors universitets	96	97	17	17	91	93	108	111	746	759	50	58
Yhteensä — Summa — *Total*	**161**	**162**	**26**	**25**	**153**	**158**	**143**	**147**	**1 047**	**1 068**	**64**	**74**
(I—V) Yhteensä — Summa — *Total*	**561**	**562**	**100**	**100**	**545**	**543**	**324**	**336**	**2 729**	**2 737**	**153**	**167**
Sotilasapteekki (Helsinki) — Militärapotek (Helsingfors) — *Military pharmacy (Helsinki)*	1	1	—	—	—	—	3	3	6	6	—	—
Kaikki yhteensä — Total summa — *Grand total*	**562**	**563**	**100**	**100**	**545**	**543**	**327**	**339**	**2 735**	**2 743**	**153**	**167**
1970	562		97		547		303		2 675		160	
1969	559		95		547		287		2 593		157	
1968	559		98		539		276		2 518		178	
1967	556		95		533		277		2 466		271	
1966	554		90		538		280		2 404		325	

[1]) Tauluun eivät sisälly sairaala-apteekit. — Sjukhusapoteken ingår inte i tabellen. — *Hospital pharmacies are not included in table.*

7.1 Apteekkien ja lääkevarastojen farmaseuttinen henkilöstö keskussairaalapiireittäin sairaanhoitoalueen mukaan vuosien 1973—74 lopussa [1])
Apotekens och läkemedelsförrådens farmaceutiska personal centralsjukhusdistriktsvis enligt sjukvårdsområde i slutet av åren 1973—74 [1])
Pharmaceutical personnel of pharmacies and subsidiary pharmacies by central hospital district and hospital region at the end of 1973—74 [1])

Sairaanhoitoalue ja keskussairaalapiiri Sjukvårdsområde och centralsjukhusdistrikt *Hospital region and central hospital district*	Apteekkeja Apotek *Pharmacies*		Lääkevarastoja Läkemedelsförråd *Subsidiary pharmacies*		Henkilöstö Personal *Personnel*							
					Apteekkareita Apotekare *Pharmacists*		Provisoreita Provisorer *Masters of pharmaceutics*		Farmaseutteja Farmaceuter *Bachelors of pharmaceutics*		Oppilaita Elever *Apprentices* [2])	
1973—74	1973	1974	1973	1974	1973	1974	1973	1974	1973	1974	1973	1974
I Pohjois-Suomen sairaanhoitoalue — Norra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Northern Finland*												
Lapin — Lapplands	13	13	—	—	11	13	4	3	42	37	1	—
Kemin — Kemi	10	10	2	2	9	9	3	3	30	30	1	—
Oulun yliopistollinen — Uleåborgs universitets	30	30	10	9	29	26	15	13	123	122	5	1
Kainuun — Kainuu	11	11	2	2	11	11	4	2	38	37	—	—
Yhteensä — Summa — *Total*	**64**	**64**	**14**	**13**	**60**	**59**	**26**	**21**	**233**	**226**	**7**	**1**
II Länsi-Suomen sairaanhoitoalue — Västra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Western Finland*												
Keski-Pohjanmaan — Mellersta Österbottens	15	15	2	2	15	12	5	6	59	57	3	—
Vaasan — Vasa	24	24	2	2	23	23	8	8	95	94	2	2
Seinäjoen — Seinäjoki	27	27	3	3	26	26	6	6	112	110	2	—
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	32	32	11	10	32	31	15	15	129	123	1	—
Yhteensä — Summa — *Total*	**98**	**98**	**18**	**17**	**96**	**92**	**34**	**35**	**395**	**384**	**8**	**2**
III Itä-Suomen sairaanhoitoalue — Östra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Eastern Finland*												
Kuopion — Kuopio	35	34	4	5	34	34	14	15	138	130	1	—
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	23	23	2	2	21	23	18	15	83	86	4	1
Savonlinnan — Nyslotts	12	12	2	2	12	12	6	4	36	37	—	1
Mikkelin — S:t Michels	16	16	—	—	16	15	7	4	60	63	2	1
Etelä-Saimaan — Södra Saimens	13	13	2	2	12	13	4	4	85	85	—	—
Yhteensä — Summa — *Total*	**99**	**98**	**10**	**11**	**95**	**97**	**49**	**42**	**402**	**401**	**7**	**3**
IV Lounais-Suomen sairaanhoitoalue — Sydvästra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of South-Western Finland*												
Tampereen — Tammerfors	51	51	12	12	46	49	37	36	223	229	5	—
Satakunnan — Satakunta	32	32	13	12	32	31	14	12	153	150	2	4
Turun yliopistollinen — Åbo universitets	54	54	10	11	51	53	27	23	270	264	6	10
Ahvenanmaan — Ålands	3	3	1	1	3	3	2	1	17	16	—	—
Yhteensä — Summa — *Total*	**140**	**140**	**36**	**36**	**132**	**136**	**80**	**72**	**663**	**659**	**13**	**14**
V Etelä-Suomen sairaanhoitoalue — Södra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Southern Finland*												
Lahden — Lahtis	19	19	5	5	17	17	14	15	107	101	1	—
Hämeenlinnan — Tavastehus	20	20	2	2	18	19	13	11	91	84	3	—
Kotkan — Kotka	25	25	1	1	25	23	12	10	97	94	1	—
Helsingin yliopistollinen — Helsingfors universitets	98	100	18	21	90	94	115	126	769	782	25	2
Yhteensä — Summa — *Total*	**162**	**164**	**26**	**29**	**150**	**153**	**154**	**162**	**1 064**	**1 061**	**30**	**2**
(I—V) Yhteensä — Summa — *Total*	**563**	**564**	**104**	**106**	**533**	**537**	**343**	**332**	**2 757**	**2 731**	**65**	**22**
Sotilasapteekki (Helsinki) — Militärapoteket (Helsingfors) — *Military pharmacy (Helsinki)*	1	1	—	—	—	—	3	3	6	6	—	—
Kaikki yhteensä — Total summa — *Grand total*	**564**	**565**	**104**	**106**	**533**	**537**	**346**	**335**	**2 763**	**2 737**	**65**	**22**
1972	563		100		543		339		2 743		167	
1971	562		100		545		327		2 735		153	
1970	562		97		547		303		2 675		160	
1969	559		95		547		287		2 593		157	
1968	559		98		539		276		2 518		178	
1967	556		95		533		277		2 466		271	

[1]) Tauluun eivät sisälly sairaala-apteekit. — Sjukhusapoteken ingår inte i tabellen. — *Hospital pharmacies are not included in table.*
[2])Elokuun 1. päivänä 1973 tuli voimaan uusi asetus farmasian virkatutkinnosta. — Den 1 augusti trädde i kraft en ny förordning om farmaceutiska tjänsteexamina. — *The new statute on pharmacy examinations came into force on 1. 8. 1973.*

7.2 Apteekit ja niiden toiminta keskussairaalapiireittäin sairaanhoitoalueen mukaan vuosina 1971—72 [1])
Apoteken och deras verksamhet centralsjukhusdistriktsvis enligt sjukvårdsområde åren 1971—72 [1])
Pharmacies and their services by central hospital district and hospital region in 1971—72 [1])

Sairaanhoitoalue ja keskussairaalapiiri Sjukvårdsområde och centralsjukhusdistrikt *Hospital region and central hospital district*	Apteekkeja Apotek *Pharmacies*		Lääkevarastoja Läkemedelsförråd *Subsidiary pharmacies*		Lääkekaappeja Medicinskåp *Medicine supplies*		Asukkaita apteekkia kohti [2]) Antal invånare per apotek [2]) *Inhabitants per pharmacy [2])*		Myynti [3]) Försäljning [3]) *Sales [3])* Ilman liike- Utan omskatt *Without sales*
	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1 000 mk 1971
I Pohjois-Suomen sairaanhoitoalue — Norra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Northern Finland*									
Lapin — Lapplands	13	13	—	—	47	48	8 913	8 866	9 395.2
Kemin — Kemi	10	10	1	1	42	38	8 142	8 193	7 653.7
Oulun yliopistollinen — Uleåborgs universitets	30	30	9	9	52	47	8 394	8 429	22 164.7
Kainuun — Kainuu	11	11	2	2	19	18	9 128	9 042	8 348.3
Yhteensä — Summa — *Total*	**64**	**64**	**12**	**12**	**160**	**151**	**8 586**	**8 586**	**47 561.9**
II Länsi-Suomen sairaanhoitoalue—Västra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Western Finland*									
Keski-Pohjanmaan — Mellersta Österbottens	15	15	2	2	26	26	7 528	7 535	10 497.7
Vaasan — Vasa	24	24	2	2	56	54	6 952	7 019	15 910.7
Seinäjoen — Seinäjoki	27	27	3	3	37	37	7 065	7 017	17 200.1
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	31	31	11	11	13	11	7 674	7 663	21 142.3
Yhteensä — Summa — *Total*	**97**	**97**	**18**	**18**	**132**	**128**	**7 303**	**7 304**	**64 750.8**
III Itä-Suomen sairaanhoitoalue — Östra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Eastern Finland*									
Kuopion — Kuopio	35	35	4	4	18	16	7 281	7 240	26 718.9
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	23	23	2	2	24	21	8 143	8 027	16 600.3
Savonlinnan — Nyslotts	13	13	1	1	22	19	6 125	6 026	6 930.6
Mikkelin — S:t Michels	16	16	—	—	18	14	7 189	7 124	10 194.1
Etelä-Saimaan — Södra Saimens	13	13	2	2	10	9	10 265	10 291	12 281.3
Yhteensä — Summa — *Total*	**100**	**100**	**9**	**9**	**92**	**79**	**7 702**	**7 641**	**72 725,2**
IV Lounais-Suomen sairaanhoitoalue — Sydvästra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of South-Western Finland*									
Tampereen — Tammerfors	50	50	12	12	25	26	7 920	7 981	38 480.8
Satakunnan — Satakunta	32	32	12	13	9	9	7 353	7 403	24 162.6
Turun yliopistollinen — Åbo universitets	54	54	10	10	38	36	7 533	7 596	38 932.1
Ahvenanmaan — Ålands	3	3	1	1	11	11	6 923	7 041	2 407.9
Yhteensä — Summa — *Total*	**139**	**139**	**35**	**36**	**83**	**82**	**7 617**	**7 678**	**103 911.5**
V Etelä-Suomen sairaanhoitoalue—Södra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Southern Finland*									
Lahden — Lahtis	20	20	6	5	4	3	9 590	9 709	19 566.4
Hämeenlinnan — Tavastehus	20	20	2	2	5	4	6 999	7 055	13 191.4
Kotkan — Kotka	25	25	1	1	16	16	7 772	7 814	17 206.1
Helsingin yliopistollinen — Helsingfors universitets	96	97	17	17	28	26	10 405	10 512	112 459.4
Yhteensä — Summa — *Total*	**161**	**162**	**26**	**25**	**53**	**49**	**9 472**	**9 570**	**162 423.3**
(I—V) Yhteensä — Summa — *Total*	**561**	**562**	**100**	**100**	**520**	**489**	**8 221**	**8 256**	**451 372.7**
Sotilasapteekki (Helsinki) — Militärapoteket (Helsingfors) *Military pharmacy (Helsinki)*	1	1	—	—	—	—	.	.	1 101.6
Kaikki yhteensä — Total summa — *Grand total*	**562**	**563**	**100**	**100**	**520**	**489**	**8 207**	**8 241**	**452 474.3**
Helsinki — Helsingfors [5])	55	55	7	7	2	1	9 313	9 327	74 744.8
Turku — Åbo	12	12	5	5	5	4	12 830	13 079	18 354.9
Tampere — Tammerfors	13	13	5	6	—	—	12 092	12 514	17 911.4
Muut kaupungit — Övriga städer — *Other towns*	126	132	29	33	79	69	9 444	10 217	157 094.3
Kauppalat — Köpingar — *Market towns*	39	41	4	4	14	16	8 994	8 684	33 201.4
Maalaiskunnat — Landskommuner — *Rural communes*	316	309	50	45	420	399	7 114	6 803	150 066.0

[1]) Tauluun eivät sisälly sairaala-apteekit. — Sjukhusapoteken ingår inte i tabellen. — *Hospital pharmacies are not included in table.*
[2]) Keskiväkiluku, maassa asuva väestö. — Medelfolkmängd i riket bosatt befolkning. — *Mean population, resident.*
[3]) Lukuun sisältyy apteekkien vähittäismyynnin lisäksi niiden mahdollisesti harjoittama tukkumyynti sekä lääkevarastojen ja lääkekaappien även deras eventuellt utövade grossistförsäljning samt läkemedelsförrådens och medicinskåpens försäljning. I försäljningsuppgiften ingår även de för *lies. Incl. also chemicals and drugs for animals.*
[4]) Lukuun sisältyvät myös eläinlääkintään käytetyt lääkemääräykset. — I uppgiften ingår även de för djursjukvården anlitade recepten. —
[5]) Pl. Sotilasapt. — Exkl. Militärapt. — *Excl. Mil. pharmacy.*

							Lääkemääräyksiä [4]) Recept [4]) *Prescriptions* [4])							
valmisteveron sättnings- *tax*	Asukasta kohti [2]) Per invånare [2]) *Per inhabitant* [2])		Liikevaihtoveroineen Med omsättningsskatt *With sales tax*		Asukasta kohti [2]) Per invånare [2]) *Per inhabitant* [2])		Luku Antal *Number*		Niistä — Därav — *Of which* Erikoisvalmisteita Specialpreparat *Special preparations*		Eläimille För djur *For animals*		1 000 asukasta kohti [3]) Per 1 000 invånare [3]) *Per 1 000 inhabitants* [3])	
	mk		1 000 mk		mk		1 000 kpl st. *pieces*		%		%			
1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972
10 700.1	81.08	92.83	9 857.5	11 190.6	85.07	97.09	417.3	429.0	96.5	96.6	2.4	2.4	2 677	3 722
8 189.8	93.99	99.96	8 008.7	8 554.6	93.35	104.41	335.1	340.8	94.9	95.8	2.0	2.3	4 115	4 160
25 638.8	88.01	101.39	23 243.8	26 843.5	92.30	106.15	1 090.5	1 150.6	94.8	92.7	3.2	3.5	4 330	4 550
9 692.5	83.14	97.45	8 739.9	10 167.5	87.04	102.22	385.9	404.4	95.5	95.7	4.6	4.9	3 843	4 056
54 221.2	**86.55**	**98.67**	**49 849.8**	**56 756.2**	**90.71**	**103.28**	**2 228.8**	**2 324.8**	**95.2**	**94.4**	**3.1**	**3.4**	**4 055**	**4 231**
12 290.1	92.96	108.73	11 019.5	12 858.5	97.58	113.76	501.5	533.8	93.7	93.8	5.8	6.1	4 441	4 723
17 776.8	95.36	105.53	16 659.6	18 613.9	99.84	110.50	666.7	680.5	95.6	96.2	3.7	4.0	3 996	4 040
19 812.9	90.16	104.57	18 016.6	20 747.5	94.44	109.51	824.8	863.8	92.8	93.1	8.3	9.5	4 324	4 559
24 741.2	88.86	104.15	22 129.5	25 821.7	93.01	108.70	975.7	1 029.4	95.5	96.2	3.2	3.9	4 101	4 334
74 621.0	**91.39**	**105.32**	**67 825.2**	**78 041.6**	**95.73**	**110.15**	**2 968.8**	**3 107.5**	**94.5**	**94.9**	**5.2**	**5.9**	**4 191**	**4 386**
30 368.6	104.84	119.84	27 957.1	31 773.5	109.70	125.38	1 271.1	1 285.3	94.2	95.2	4.9	5.5	4 987	5 072
19 056.8	88.62	103.22	17 451.3	19 949.3	93.16	108.05	832.3	832.1	93.5	93.7	6.7	7.2	4 443	4 507
7 642.8	87.03	97.56	7 233.3	7 981.1	90.83	101.88	309.5	312.1	95.2	96.1	10.6	7.2	3 887	3 948
11 856.8	88.62	104.04	10 670.4	12 403.7	92.77	108.82	505.8	528.7	95.2	95.7	5.4	5.2	4 398	4 639
13 847.5	92.03	103.51	12 869.2	14 511.5	96.44	108.47	612.4	620.9	96.3	96.7	3.9	4.2	4 589	4 641
82 772.5	**94.41**	**108.32**	**76 181.3**	**86 619.1**	**98.90**	**113.35**	**3 531.0**	**3 579.1**	**94.6**	**95.3**	**5.7**	**5.8**	**4 584**	**4 684**
43 344.3	97.16	108.61	40 336.8	45 334.9	101.85	113.60	1 832.5	1 868.3	94.4	95.1	2.9	3.8	4 627	4 682
27 474.0	102.68	115.96	25 379.7	28 775.9	107.86	121.46	1 142.3	1 175.6	94.8	95.7	2.9	3.2	4 855	4 962
44 579.8	95.70	108.67	40 804.1	46 635.0	100.30	113.69	1 854.4	1 931.8	95.0	95.2	2.8	3.1	4 558	4 709
2 746.6	115.93	130.02	2 519.2	2 871.0	121.29	135.91	94.3	96.8	97.2	97.3	3.5	3.7	4 540	4 583
118 144.7	**98.13**	**110.69**	**109 039.9**	**123 616.8**	**102.98**	**115.82**	**4 923.6**	**5 072.5**	**94.8**	**95.3**	**2.9**	**3.4**	**4 650**	**4 753**
22 347.0	102.01	115.07	20 507.2	23 353.5	106.91	120.26	902.2	911.4	96.0	96.4	3.1	3.0	4 704	4 693
15 109.7	94.23	107.08	13 848.9	15 787.0	98.92	111.88	645.5	661.8	94.7	94.7	3.9	4.4	4 611	4 690
19 609.9	88.55	100.38	18 015.1	20 496.3	92.71	104.92	857.5	887.0	96.3	96.4	3.4	2.8	4 413	4 541
126 319.6	112.58	123.88	117 824.3	132 140.1	117.95	129.59	4 942.7	5 080.7	96.3	96.4	1.0	1.1	4 948	4 983
183 386.2	**106.50**	**118.29**	**170 195.6**	**191 776.9**	**111.60**	**123.70**	**7 347.8**	**7 540.9**	**96.2**	**96.3**	**1.8**	**1.8**	**4 818**	**4 864**
513 145.6	**97.87**	**110.59**	**473 091.8**	**536 810.6**	**102.58**	**115.70**	**21 000.0**	**21 624.8**	**95.2**	**95.5**	**3.3**	**3.6**	**4 553**	**4 661**
1 280.6	.	.	1 101.6	1 280.6	.	.	36.8	37.6	68.4	66.8	0.8	1.0	.	.
514 426.2	**98.11**	**110.88**	**474 193.4**	**538 091.2**	**102.81**	**115.98**	**21 036.8**	**21 662.4**	**95.2**	**95.4**	**3.3**	**3.6**	**4 561**	**4 669**
82 514.3	145.91	160.84	78 262.7	86 326.5	152.77	168.27	3 165.2	3 199.7	96.9	96.8	0.4	0.4	6 179	6 237
20 813.0	119.21	132.61	19 258.5	21 769.4	125.08	138.70	857.1	889.4	94.8	94.2	0.5	0.6	5 567	5 667
20 124.0	113.94	123.70	18 746.1	21 041.3	119.25	129.34	799.9	829.8	95.3	96.0	0.5	0.8	5 089	5 101
187 507.7	132.01	139.02	164 502.9	196 202.0	138.23	145.47	7 167.8	7 817.5	95.9	96.2	1.9	1.8	6 023	5 796
38 973.9	94.64	109.45	34 899.1	40 758.2	99.48	114.46	1 667.9	1 679.6	94.9	95.6	2.5	3.1	4 755	4 717
163 212.7	66.76	77.63	157 422.4	170 713.2	70.02	81.20	7 342.1	7 208.8	94.1	94.2	6.8	7.6	3 266	3 429

myynti. Myyntilukuun sisältyvät myös kemikaliotavarat ja eläinlääkintään käytetyt lääkkeet. — I uppgiften ingår utom apotekens minutförsäljning djursjukvården anlitade medicinerna och kemikallevaror. — *Incl. also the wholesale business of pharmacies and subsidiary pharmacies and medicine supp-*

Incl. also prescriptions for animals.

7.2 Apteekit ja niiden toiminta keskussairaalapiireittäin sairaanhoitoalueen mukaan vuonna 1973—74 [1])
Apoteken och deras verksamhet centralsjukhusdistriktsvis enligt sjukvårdsområde åren 1973—74 [1])
Pharmacies and their services by central hospital district and hospital region in 1973—74 [1])

Sairaanhoitoalue ja keskussairaalapiiri Sjukvårdsområde och centralsjukhusdistrikt *Hospital region and central hospital district*	Apteekkeja Apotek *Pharmacies*		Lääkevarastoja Läkemedelsförråd *Subsidiary pharmacies*		Lääkekaappeja Medicinskåp *Medicine supplies*		Asukkaita apteekkia kohti [2]) Antal invånare per apotek [2]) *Inhabitants per pharmacy [2])*		Myynti [3]) Försäljning [3]) *Sales [3])* Ilman liike- Utan omskatt *Without sales*
	1973	1974	1973	1974	1973	1974	1973	1974	1973
									1 000 mk
I Pohjois-Suomen sairaanhoitoalue — Norra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Northern Finland*									
Lapin — Lapplands	13	13	—	—	43	42	8 817	8 762	12 241.9
Kemin — Kemi	10	10	2	2	37	33	8 214	8 232	9 420.9
Oulun yliopistollinen — Uleåborgs universitets	30	30	10	9	47	39	8 450	8 492	29 569.6
Kainuun — Kainuu	11	11	2	2	18	16	8 954	8 910	11 196.5
Yhteensä — Summa — *Total*	**64**	**64**	**14**	**13**	**145**	**130**	**8 574**	**8 578**	**62 428.9**
II Länsi-Suomen sairaanhoitoalue—Västra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Western Finland*									
Keski-Pohjanmaan — Mellersta Österbottens	15	15	2	2	23	23	7 543	7 550	14 428.1
Vaasan — Vasa	24	24	2	2	54	52	7 081	7 134	20 229.2
Seinäjoen — Seinäjoki	27	27	3	3	36	36	6 967	6 913	22 770.7
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	32	32	11	10	10	10	7 532	7 526	28 661.1
Yhteensä — Summa — *Total*	**98**	**98**	**18**	**17**	**123**	**121**	**7 268**	**7 265**	**86 089.1**
III Itä-Suomen sairaanhoitoalue — Östra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Eastern Finland*									
Kuopion — Kuopio	35	34	4	5	15	14	7 204	7 392	35 423.1
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	23	23	2	2	20	20	7 932	7 866	22 164.1
Savonlinnan — Nyslotts	12	12	2	2	17	16	6 417	6 322	8 983.3
Mikkelin — S:t Michels	16	16	—	—	14	11	7 055	7 007	14 070.3
Etelä-Saimaan — Södra Saimens	13	13	2	2	9	8	10 309	10 330	15 726.4
Yhteensä — Summa — *Total*	**99**	**98**	**10**	**11**	**75**	**69**	**7 661**	**7 699**	**96 367.2**
IV Lounais-Suomen sairaanhoitoalue — Sydvästra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of South-Western Finland*									
Tampereen — Tammerfors	51	51	12	12	24	22	7 876	7 916	50 056.1
Satakunnan — Satakunta	32	32	13	12	10	11	7 473	7 547	31 404.4
Turun yliopistollinen — Åbo universitets	54	54	10	11	35	36	7 662	7 723	50 905.9
Ahvenanmaan — Ålands	3	3	1	1	12	10	7 207	7 335	3 014.8
Yhteensä — Summa — *Total*	**140**	**140**	**36**	**36**	**81**	**79**	**7 687**	**7 745**	**135 381.2**
V Etelä-Suomen sairaanhoitoalue—Södra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Southern Finland*									
Lahden — Lahtis	19	19	5	5	3	3	10 116	10 233	25 059.5
Hämeenlinnan — Tavastehus	20	20	2	2	3	3	7 106	7 187	17 262.1
Kotkan — Kotka	25	25	1	1	16	14	7 833	7 836	22 389.2
Helsingin yliopistollinen — Helsingfors universitets	98	100	18	21	25	25	10 615	10 568	142 934.7
Yhteensä — Summa — *Total*	**162**	**164**	**26**	**29**	**47**	**45**	**9 694**	**9 700**	**207 645.5**
(I—V) Yhteensä — Summa — *Total*	**563**	**564**	**104**	**106**	471	**444**	**8 288**	**8 317**	**587 911.9**
Sotilasapteekki (Helsinki) — Militärapoteket (Helsingfors) — *Military pharmacy (Helsinki)*	1	1	—	—	—	—	.	.	1 497.0
Kaikki yhteensä — Total summa — *Grand total*	**564**	**565**	**104**	**106**	**471**	**444**	**8 273**	**8 302**	**589 408.9**
Helsinki — Helsingfors [5])	55	55	8	9	1	1	9 327	9 212	91 989.5
Turku — Åbo	12	12	5	5	4	4	13 079	13 538	23 525.2
Tampere — Tammerfors	14	14	6	6	—	—	11 620	11 820	23 049.8
Muut kaupungit — Övriga städer — *Other towns*	146	156	34	37	89	87	9 238	10 633	227 792.9
Kauppalat — Köpingar — *Market towns*	35	30	4	3	14	14	10 173	7 484	37 071.9
Maalaiskunnat — Landskommuner — *Rural communes*	301	297	47	46	363	338	6 984	6 642	184 482.6

[1]) Tauluun eivät sisälly sairaala-apteekit. — Sjukhusapoteken ingår inte i tabellen. — *Hospital pharmacies are not included in table.*
[2]) Keskiväkiluku, maassa asuva väestö. — Medelfolkmängd, i riket bosatt befolkning. — *Mean population, resident.*
[3]) Lukuun sisältyy apteekkien vähittäismyynnin lisäksi niiden mahdollisesti harjoittama tukkumyynti sekä lääkevarastojen ja lääkekaappien även deras eventuellt utövade grossistförsäljning samt läkemedelsförrådens och medicinskåpens försäljning. I försäljningsuppgiften ingår även de för *lies. Incl. also chemicals and drugs for animals.*
[4]) Lukuun sisältyvät myös eläinlääkintään käytetyt lääkemääräykset. — I uppgiften ingår även de för djursjukvården anlitade recepten. —
[5]) Pl. Sotilasapt. — Exkl. Militärapt. — *Excl. Mil. pharmacy.*

7.2 1973—74

							Lääkemääräyksiä [4]) Recept [4]) *Prescriptions* [4])							
vaihtoveroa sättnings- *tax*	Asukasta kohti [3]) Per invånare [3]) *Per inhabitant* [3])		Liikevaihtoveroineen Med omsättningsskatt With sales tax		Asukasta kohti [3]) Per invånare [3]) *Per inhabitant* [3])		Luku Antal *Number*		Niistä — Därav — *Of which* Erikoisvalmisteita Specialpreparat *Special preparations*		Eläimille För djur *For animals*		1 000 asukasta kohti [3]) Per 1 000 invånare [3]) *Per 1 000 inhabitants* [3])	
	mk		1 000 mk		mk		1 000 kpl st. *pieces*		%		%			
1974	1973	1974	1973	1974	1973	1974	1973	1974	1973	1974	1973	1974	1973	1974
15 049.0	106.8	132.1	12 808.7	15 764.9	111.7	138.4	447.2	472.8	97.0	97.3	2.2	2.1	3 901	4 151
11 233.2	115.0	136.5	9 841.0	11 767.5	119.8	142.9	348.9	360.3	95.9	96.2	1.8	1.7	4 247	4 377
35 555.8	116.6	139.6	30 923.0	37 199.5	122.0	146.0	1 161.8	1 203.0	95.6	95.9	3.6	3.2	4 583	4 722
13 531.8	113.7	138.1	11 740.3	14 157.1	119.2	144.4	417.2	441.0	96.1	97.5	4.5	4.9	4 236	4 500
75 369.8	**113.8**	**137.3**	**65 313.0**	**78 898.0**	**119.0**	**143.7**	**2 375.1**	**2 477.1**	**96.0**	**96.5**	**3.2**	**2.9**	**4 328**	**4 512**
17 656.2	127.5	155.9	15 157.9	18 472.2	134.0	163.1	554.7	570.0	95.3	96.0	8.2	6.2	4 902	5 033
24 863.2	119.0	145.2	21 167.1	26 012.5	124.5	151.9	675.5	705.3	96.1	96.7	4.2	3.7	3 975	4 119
27 638.1	121.1	148.1	23 817.7	28 915.7	126.6	154.9	869.3	887.1	94.0	95.3	9.2	8.1	4 622	4 753
35 088.4	118.9	145.7	29 969.3	36 658.3	124.3	152.2	1 055.3	1 111.8	96.7	97.3	3.6	3.5	4 378	4 616
105 245.9	**120.9**	**147.8**	**90 112.0**	**110 058.7**	**126.5**	**154.6**	**3 154.8**	**3 274.2**	**95.6**	**96.4**	**6.1**	**5.3**	**4 429**	**4 599**
42 618.6	140.5	169.6	37 038.4	44 494.3	146.9	177.0	1 352.9	1 374.4	95.4	96.2	5.0	5.0	5 366	5 469
27 321.2	121.5	151.0	23 200.6	28 584.1	127.2	158.0	852.6	893.8	94.5	95.3	5.9	5.8	4 673	4 940
10 998.7	116.7	145.0	9 375.6	11 506.9	121.8	151.7	341.2	364.1	95.9	97.4	6.3	5.1	4 431	4 799
16 796.2	124.7	149.8	14 707.2	17 572.5	130.3	156.7	552.8	560.9	96.2	97.0	5.5	4.8	4 897	5 003
18 956.7	117.4	141.2	16 426.8	19 832.9	122.6	147.7	629.8	669.0	96.5	97.6	4.1	3.4	4 700	4 982
116 691.5	**127.1**	**154.7**	**100 748.6**	**121 990.7**	**132.8**	**161.7**	**3 729.3**	**3 862.2**	**95.6**	**96.5**	**5.2**	**4.9**	**4 917**	**5 119**
61 185.6	124.6	151.6	52 327.9	64 014.3	130.3	158.6	1 904.4	2 033.7	95.5	96.7	3.1	3.0	4 741	5 037
37 902.5	131.3	156.9	32 751.6	39 654.7	137.0	164.2	1 180.7	1 245.0	96.2	97.0	3.2	2.6	4 937	5 155
61 831.6	123.0	148.3	53 316.3	64 692.3	128.4	155.1	1 951.4	2 036.3	95.2	95.9	2.9	2.8	4 717	4 883
3 591.9	139.4	163.2	3 155.2	3 747.2	145.9	170.3	96.0	97.7	97.8	97.2	5.2	4.3	4 440	4 440
164 151.7	**125.8**	**151.4**	**141 551.0**	**172 108.5**	**131.5**	**158.7**	**5 132.5**	**5 412.7**	**95.6**	**96.5**	**3.1**	**2.8**	**4 769**	**4 992**
29 730.3	130.4	152.9	26 207.1	31 104.6	136.4	160.0	920.3	935.5	96.1	96.8	3.0	2.9	4 788	4 811
21 262.2	121.5	147.9	18 047.0	22 244.9	127.0	154.8	669.6	707.8	94.8	95.4	3.5	3.7	4 711	4 924
26 959.5	114.3	137.6	23 395.2	28 205.7	119.5	144.0	911.4	937.4	96.9	97.7	2.9	2.6	4 654	4 785
171 413.4	137.4	162.2	149 407.1	178 719.1	143.6	169.1	5 130.4	5 349.3	96.8	96.9	1.0	1.0	4 932	5 062
249 365.4	**132.2**	**156.7**	**217 056.4**	**260 274.3**	**138.2**	**163.6**	**7 631.7**	**7 930.0**	**96.5**	**96.9**	**1.7**	**1.6**	**4 860**	**4 985**
711 184.2	**126.0**	**151.6**	**614 781.0**	**743 330.2**	**131.8**	**158.5**	**22 023.4**	**22 956.2**	**96.0**	**96.6**	**3.4**	**3.1**	**4 720**	**4 894**
2 010.6	·	·	1 497.0	2 010.6	·	·	39.3	40.6	68.2	67.3	1.0	0.1	·	·
713 194.8	**126.3**	**152.0**	**616 278.0**	**745 340.8**	**132.1**	**158.9**	**22 062.7**	**22 996.8**	**95.9**	**96.5**	**3.4**	**3.1**	**4 755**	**4 903**
107 728.7	179.3	212.6	96 126.7	112 598.1	187.4	222.2	3 179.3	3 255.3	96.5	97.0	0.4	0.4	6 198	6 425
28 811.6	149.9	177.3	24 642.0	30 113.9	157.0	185.4	892.5	947.8	94.6	95.0	0.5	0.8	5 687	5 831
28 552.5	141.7	172.5	24 105.2	29 843.1	148.2	180.3	841.0	902.8	96.3	97.2	0.7	0.6	5 170	5 456
288 855.1	168.9	174.1	238 155.3	301 911.6	176.6	182.0	8 447.6	9 241.7	96.5	96.9	1.9	1.7	6 263	5 571
37 798.5	104.1	168.4	38 734.7	39 507.0	108.8	176.0	1 418.1	1 267.3	95.7	96.5	3.3	3.3	3 983	5 644
219 437.8	87.8	111.2	193 017.1	229 356.5	91.8	116.3	7 244.9	7 341.8	95.3	96.2	7.3	6.7	3 446	3 722

myynti. Myyntilukuun sisältyvät myös kemikaliotavarat ja eläinlääkintään käytetyt lääkkeet. — I uppgiften ingår utom apotekens minutförsäljning djursjukvården anlitade medicinerna och kemikalievaror. — *Incl. also the wholesale business of pharmacies and subsidiary pharmacies and medicine supp-*

Incl. also prescriptions for animals.

7.3 Apteekit ja niiden toiminta lääneittäin vuosina 1971—72 [1])
Apotek och deras verksamhet länsvis åren 1971—72 [1])
Pharmacies and their services by province in 1971—72 [1])

Lääni *Province*	Apteekkeja Apotek *Pharmacies*	Lääkevarastoja Läkemedelsförråd *Subsidiary pharmacies*	Lääkekaappeja Medicinskåp *Medicine supplies*	Asukkaita apteekkia kohti [2]) Antal invånare per apotek [2]) *Inhabitants per pharmacy* [2])	Myynti [3]) — Försäljning [3]) — *Sales* [3]) Ilman liikevaihtoveroa Utan omsättningsskatt *Without sales tax* 1 000 mk	Asukasta kohti [2]) Per invånare [2]) *Per inhabitant* [2]) mk	Liikevaihtoveroineen Med omsättningsskatt *With sales tax* 1 000 mk	Asukasta kohti [2]) Per invånare [2]) *Per inhabitant* [2]) mk	Lääkemääräyksiä [4]) Recept [4]) *Prescriptions* [4]) 1 000 kpl st. *pieces*	Län
1972										**1972**
Uudenmaan	98	17	26	10 572	127 847.4	123.39	133 735.4	129.08	5 139.4	Nylands
Turun-Porin	93	24	52	7 335	75 859.3	111.21	79 365.2	116.35	3 263.9	Åbo-B:borgs
Ahvenanmaan ..	3	1	11	7 041	2 746.6	130.02	2 871.0	135.91	96.8	Åland
Hämeen	77	18	26	8 387	71 175.2	110.21	74 430.4	115.25	3 045.8	Tavastehus
Kymen	41	3	30	8 432	35 118.8	101.58	36 744.6	106.28	1 580.6	Kymmene
Mikkelin	31	1	28	6 973	22 525.3	104.19	23 558.9	108.98	966.6	S:t Michels
Kuopion	35	4	16	7 240	30 368.6	119.84	31 773.5	125.38	1 285.3	Kuopio
Pohjois-Karjalan	23	2	21	7 884	18 662.1	102.91	19 533.7	107.71	814.1	Norra Karelens
Vaasan	59	7	106	7 160	44 761.4	105.95	46 860.5	110.92	1 834.3	Vasa
Keski-Suomen ..	31	11	11	7 663	24 741.3	104.15	25 821.7	108.70	1 029.4	M. Finlands
Oulun	48	11	76	8 350	40 449.8	100.91	42 370.5	105.70	1 798.8	Uleåborgs
Lapin	23	1	86	8 573	18 889.8	95.79	19 745.2	100.13	769.8	Lapplands
Yhteensä — *Total*	**562**	**100**	**489**	**8 256**	**513 145.6**	**110.59**	**536 810.6**	**115.70**	**21 624.8**	**Summa**
Sotilasapteekki — *Military pharmacy*	1	—	—	.	1 280.6	.	1 280.6	.	37.6	Militärapoteket
Yhteensä — *Total*	**563**	**100**	**489**	**8 241**	**514 426.2**	**110.88**	**538 091.2**	**115.98**	**21 662.4**	**Summa**
1971										**1971**
Uudenmaan	97	17	28	10 468	113 804.5	112.08	119 232.2	117.43	4 999.1	Nylands
Turun-Porin	93	23	54	7 282	66 384.0	98.02	69 632.1	102.82	3 148.9	Åbo-B:norgs
Ahvenanmaan ..	3	1	11	6 923	2 407.9	115.94	2 519.2	121.30	94.3	Åland
Hämeen	77	19	26	8 300	62 786.9	98.25	65 898.9	103.12	2 998.0	Tavasrehus
Kymen	41	3	32	8 407	30 951.8	89.80	32 418.6	94.06	1 541.2	Kymmene
Mikkelin	31	1	36	7 042	19 812.3	90.75	20 733.4	94.97	939.1	S:t Michels
Kuopion	35	4	18	7 281	26 718.9	104.85	27 957.1	109.71	1 271.1	Kuopio
Pohjois-Karjalan	23	2	23	7 996	16 193.8	88.06	17 025.2	92.58	810.9	Norra Karelens
Vaasan	59	7	108	7 148	39 296.3	93.18	41 170.0	97.62	1 771.8	Vasa
Keski-Suomen ..	31	11	13	7 675	21 142.3	88.86	22 129.5	93.01	975.7	M. Finlands
Oulun	48	11	82	8 355	34 825.2	86.84	36 509.3	91.04	1 697.7	Uleåborgs
Lapin	23	1	89	8 578	17 048.9	86.42	17 866.1	90.56	752.4	Lapplands
Yhteensä — *Total*	**561**	**100**	**520**	**8 221**	**451 372.7**	**97.87**	**473 091.8**	**102.58**	**21 000.0**	**Summa**
1970	561	97	540	8 211	393 137.5	85.35	411 719.5	89.38	19 006.1	1970
Sotilasapteekki — *Militarypharmacy*	1	—	—	.	1 101.6	.	1 101.6	.	36.8	Militärapoteket
Yhteensä — *Total*	**562**	**100**	**520**	**8 207**	**452 474.3**	**98.11**	**474 193.4**	**102.81**	**21 036.8**	**Summa**
1970	562	97	540	8 196	394 154.6	85.57	412 736.5	89.60	19 042.5	1970
1969	559	98	545	8 272	364 101.9	78.75	380 945.1	82.39	18 078.9	1969
1968	559	98	546	8 276	329 714.3	71.27	345 472.2	74.67	16 606.3	1968
1967	556	95	549	8 284	278 763.2	60.53	292 609.9	63.53	15 811.8	1967
1966	554	90	549	8 269	248 196.6	54.18	258 494.0	56.43	14 750.1	1966

[1]) Tauluun eivät sisälly sairaala-apteekit. — Sjukhusapoteken ingår inte i tabellen. — *Hospital pharmacies are not included in table.*

[2]) Keskiväkiluku, maassa asuva väestö. — Medelfolkmängd, i riket bosatt befolkning. — *Mean population, resident.*

[3]) Lukuun sisältyy apteekkien vähittäismyynnin lisäksi myös niiden mahdollisesti harjoittama tukkumyynti sekä lääkevarastojen ja lääkekaappien myynti. Myyntilukuun sisältyvät myös kemikaliotavarat ja eläinlääkintään käytetyt lääkkeet. — I uppgiften ingår utom apotekens minutförsäljning även deras eventuellt utövade grossistförsäljning samt läkemedelsförrådens och medicinskåpens försäljning. I försäljningsuppgiften ingår även de för djursjukvården anlitade medicinerna och kemikalievaror. — *Incl. also the wholesale business of pharmacies and sales of subsidiary pharmacies and medicine supplies. Incl. also chemicals and drugs for animals.*

[4]) Lukuun sisältyvät myös eläinlääkintään käytetyt lääkemääräykset. — I uppgiften ingår även de för djursjukvården anlitade recepten. — *Incl. also prescriptions for animals.*

7.3 Apteekit ja niiden toiminta lääneittäin vuosina 1973—75 [1])
Apotek och deras verksamhet länsvis åren 1973—75 [1])
Pharmacies and their services by province in 1973—75 [1])

Lääni *Province*	Apteekkeja Apotek *Pharmacies*	Lääkevarastoja Läkemedelsförråd *Subsidiary pharmacies*	Lääkekaappeja Medicinskåp *Medicine supplies*	Asukkaita apteekkia kohti [2]) Antal invånare per apotek [2]) *Inhabitants per pharmacy* [2])	Myynti [3]) — Försäljning [3]) — *Sales* [3]): Ilman liikevaihtoveroa Utan omsättningsskatt *Without sales tax* 1 000 mk	Asukasta kohti [2]) Per invånare [2]) *Per inhabitant* [2]) mk	Liikevaihtoveroineen Med omsättningsskatt *With sales tax* 1 000 mk	Asukasta kohti [2]) Per invånare [2]) *Per inhabitant* [2]) mk	Lääkemääräyksiä [4]) Recept [4]) *Prescriptions* [4]) 1 000 kpl st. *pieces*	Län
1975										**1975**
Uudenmaan	102	22	20	10 652	211 978.8	195.1	221 110.4	203.5	5 481.8	Nylands
Turun-Porin	93	23	52	7 481	128 736.2	185.0	134 319.1	193.1	3 491.1	Åbo-B:borgs
Ahvenanmaan ..	3	1	10	7 409	4 347.0	195.6	4 538.3	204.2	99.9	Åland
Hämeen	77	19	19	8 552	119 040.2	180.8	123 934.2	188.2	3 234.5	Tavastehus
Kymen	41	3	27	8 437	59 423.9	171.8	62 036.8	179.3	1 721.4	Kymmene
Mikkelin	29	2	15	7 270	37 867.8	179.6	39 472.7	187.2	1 033.8	S:t Michels
Kuopion	34	5	15	7 382	50 664.9	201.9	52 740.9	210.1	1 339.3	Kuopio
Pohjois-Karjalan	23	3	20	7 706	32 425.2	183.0	33 830.4	190.9	887.0	Norra Karelens
Vaasan	59	8	96	7 174	76 470.0	180.7	79 667.2	188.2	1 927.2	Vasa
Keski-Suomen ..	32	9	14	7 531	41 805.4	173.5	43 618.3	181.6	1 111.9	M. Finlands
Oulun.....	48	11	65	8 404	70 183.7	174.0	73 246.9	181.6	1 944.4	Uleåborgs
Lapin	23	2	70	8 514	32 207.6	164.5	33 522.6	171.2	858.2	Lapplands
Yhteensä — *Total*	**564**	**108**	**423**	**8 353**	**865 150.7**	**183.6**	**902 037.8**	**191.5**	**23 130.5**	**Summa**
Sotilasapteekki — *Military pharmacy*	1	—	—	.	2 235.1	.	2 235.1	.	40.3	Militärapoteket
Yhteensä — *Total*	**565**	**108**	**423**	**8 339**	**867 385.8**	**184.1**	**904 272.9**	**191.9**	**23 170.8**	**Summa**
1974										**1974**
Uudenmaan	101	21	25	10 687	173 591.6	160.8	181 519.8	168.2	5 420.7	Nylands
Turun-Porin	94	24	53	7 378	105 692.6	152.4	110 458.9	159.3	3 463.3	Åbo-B:borgs
Ahvenanmaan ..	3	1	10	7 341	3 591.9	163.1	3 749.2	170.2	97.7	Åland
Hämeen	77	18	22	8 520	98 348.4	149.9	102 795.8	156.7	3 232.3	Tavastehus
Kymen	40	3	26	8 630	48 292.9	139.9	50 472.3	146.2	1 651.4	Kymmene
Mikkelin	30	2	23	7 035	31 682.5	150.1	33 119.2	156.9	1 089.8	S:t Michels
Kuopion	34	5	14	7 372	42 618.6	170.0	44 494.3	177.5	1 374.4	Kuopio
Pohjois-Karjalan	23	2	20	7 700	26 749.9	151.0	27 943.7	157.8	875.4	Norra Karelens
Vaasan	59	7	100	7 156	62 897.6	148.0	65 722.5	155.7	1 903.7	Vasa
Keski-Suomen ..	32	10	10	7 516	35 088.5	145.9	36 658.3	152.4	1 111.8	M. Finlands
Oulun	48	11	66	8 352	56 347.6	140.6	58 863.8	146.8	1 902.6	Uleåborgs
Lapin	23	2	75	8 483	26 282.1	134.7	27 532.4	141.1	833.1	Lapplands
Yhteensä — *Total*	**564**	**106**	**444**	**8 317**	**711 184.2**	**151.6**	**743 330.2**	**158.5**	**22 956.2**	**Summa**
Sotilasapteekki — *Military pharmacy*	1	—	—	.	2 010.6	.	2 010.6	.	40.6	Militärapoteket
Yhteensä — *Total*	**565**	**106**	**444**	**8 302**	**713 194.8**	**152.0**	**745 340.8**	**158.9**	**22 996.8**	**Summa**
1973										**1973**
Uudenmaan	99	18	25	10 671	144 739.4	137.0	151 293.0	143.2	5 194.7	Nylands
Turun-Porin	93	24	52	7 379	86 748.1	126.4	90 683.8	132.1	3 288.8	Åbo-B:borgs
Ahvenanmaan ..	3	1	12	7 207	3 014.8	139.4	3 155.2	145.9	96.0	Åland
Hämeen	78	18	23	8 379	81 630.7	124.9	85 374.9	130.6	3 102.9	Tavastehus
Kymen	41	3	29	8 440	40 093.7	115.9	41 884.9	121.0	1 621.1	Kymmene
Mikkelin	30	2	27	7 131	26 574.0	124.2	27 766.0	129.8	1 021.8	S:t Michels
Kuopion	35	4	15	7 204	35 423.1	140.5	37 038.4	146.9	1 352.9	Kuopio
Pohjois-Karjalan	23	2	20	7 793	21 609.0	120.6	22 620.3	126.2	830.8	Norra Karelens
Vaasan	59	7	102	7 169	51 412.3	121.5	53 796.9	127.2	1 842.4	Vasa
Keski-Suomen ..	31	11	10	7 642	28 222.2	119.1	29 508.8	124.6	1 039.9	M. Finlands
Oulun	48	12	76	8 338	46 781.8	116.9	49 009.1	122.4	1 836.1	Uleåborgs
Lapin	23	2	80	8 555	21 662.8	110.1	22 649.7	115.1	796.0	Lapplands
Yhteensä — *Total*	**563**	**104**	**471**	**8 288**	**587 911.9**	**126.0**	**614 781.0**	**131.8**	**22 023.4**	**Summa**
Sotilasapteekki — *Militarypharmacy*	1	—	—	.	1 497.0	.	1 497.0	.	39.3	Militärapoteket
Yhteensä — *Total*	**564**	**104**	**471**	**8 273**	**589 408.9**	**126.3**	**616 278.0**	**132.1**	**22 062.7**	**Summa**

[1]) Tauluun eivät sisälly sairaala-apteekit. — Sjukhusapoteken ingår inte i tabellen. — *Hospital pharmacies are not included in table.*

[2]) Keskiväkiluku, maassa asuva väestö. — Medelfolkmängd, i riket bosatt befolkning. — *Mean population, resident.*

[3]) Lukuun sisältyy apteekkien vähittäismyynnin lisäksi myös niiden mahdollisesti harjoittama tukkumyynti sekä lääkevarastojen ja lääkekaappien myynti. Myyntilukuun sisältyvät myös kemikaliotavarat ja eläinlääkintään käytetyt lääkkeet. — I uppgiften ingår utom apotekens minutförsäljning även deras eventuellt utövade grossistförsäljning samt läkemedelsförrådens och medicinskåpens försäljning. I försäljningsuppgiften ingår även de för djursjukvården anlitade medicinerna och kemikalievaror. — *Incl. also the wholesale business of pharmacies and sales of subsidiary pharmacies and medicine supplies. Incl. also chemicals and drugs for animals.*

[4]) Lukuun sisältyvät myös eläinlääkintään käytetyt lääkemääräykset. — I uppgiften ingår även de för djursjukvården anlitade recepten. — *Incl. also prescriptions for animals.*

7.4 Farmaseuttinen henkilöstö toimipaikan mukaan vuosien 1955—76 lopussa
Farmaceutisk personal enligt befattning i slutet av åren 1955—76
Pharmaceutical personnel by posts at the end of the years 1955—76

Vuosi — År — *Year*	Apteekit ja lääkevarastot / Apotek och läkemedelsförråd / *Pharmacies and subsidiary pharmacies*					Apteekkitavaratehtaat / Apoteksvarufabriker / *Pharmaceutical factories*			
	Apteekkareita Apotekare *Pharmacists*	Proviisoreita Provisorer *Masters of pharmaceutics*	Niistä Därav *Of which* Osapäivätoimisia Deltidsanställda *Part-time working*	Farmaseutteja Farmaceuter *Bachelors of pharmaceutics*	Niistä Därav *Of which* Osapäivätoimisia Deltidsanställda *Part-time working*	Proviisoreita Provisorer *Masters of pharmaceutics*	Niistä Därav *Of which* Osapäivätoimisia Deltidsanställda *Part-time working*	Farmaseutteja Farmaceuter *Bachelors of pharmaceutics*	Niistä Därav *Of which* Osapäivätoimisia Deltidsanställda *Part-time working*
1955	484	307	..	1 656	..	16	..	104	..
1960	509	353	..	1 844	..	28	..	153	..
1961	522	354	..	1 975	..	33	3	162	—
1962	521	342	11	1 983	127	31	5	158	1
1963	522	315	11	2 012	123	32	3	158	1
1964	523	297	12	2 185	143	41	12	149	—
1965	543	284	14	2 324	128	40	11	157	—
1966	538	280	11	2 404	139	40	13	149	—
1967	533	277	15	2 466	137	42	9	162	—
1968	539	276	15	2 518	125	45	9	165	—
1969	547	287	13	2 593	127	43	10	177	—
1970	547	303	14	2 675	155	48	10	197	—
1971	545	327	16	2 735	154	50	11	200	—
1972	543	339	16	2 743	139	54	10	201	—
1973	533	346	18	2 763	145	57	10	200	—
1974	537	335	22	2 737	159	60	12	205	—
1975	538	311	20	2 808	197	55	11	215	—
1976	544	301	18	2 752	164	54	10	227	—

[1]) Osapäivätoimisia lukuun ottamatta. — Utan deltidsanställda. — *Part-time working excepted.*
[2]) Sairaala-apteekit ja terveyskeskukset mukaan luettuna. — Inkl. sjukhusapoteken och hälsovårdscentralerna. — *Incl. hospital pharmacies and health centres.*

Kansainvälinen yhteistyö. Pohjoismaista yhteistyötä on 1970-luvulla huomattavasti tiivistetty. Vuonna 1975 aloitti toimintansa pohjoismainen lääkelautakunta, jonka tehtäväksi on annettu pohjoismaisen lääkealalla tapahtuvan yhteistyön koordinointi. Samalla pohjoismainen lääkelautakunta pyrkii yhtenäistämään lääkkeitä ja lääkeaineita koskevia määräyksiä, mm. 1977 astui voimaan reseptien yhteispohjoismaista kelpoisuutta koskeva sopimus.

Muu kansainvälinen yhteistyö on myös lisääntynyt. Vuonna 1971 allekirjoitti Suomi yleissopimuksen farmaseuttisten tuotteiden tarkastuksen keskinäisestä hyväksymisestä. Sopimuksen nojalla saa lääkintöhallitus mm. sopimuksen allekirjoittaneista valtioista lääketehtaiden tarkastuksista selostukset sekä tiedot lääkkeissä esiintyneistä vakavista laatuvirheistä. WHO:ssa on vuodesta 1972 osallistuttu lääkkeiden rekisteröintiin liittyvien, uuden lääkkeen tehoa ja turvallisuutta mittaavien kliinisfarmakologisten tutkimusvaatimuksien laadintaan. Vuonna 1975 EFTA:n piirissä perustettiin lääkkeiden rekisteröintimääräysten yhdenmukaistamista pohtiva työryhmä.

Lääkintöhallitus vahvistaa Suomen osalta vuosittain lääketehtaiden, lääketukkukauppojen ja apteekkien noudatettavaksi farmakopean, joka vuodesta 1964 lukien on ollut yhteispohjoismainen. Farmakopea, joka sisältää eri lääkeaineiden kuvaukset, asettaa lääkkeille sekä lääkevalmisteille tiukat laatuvaatimukset. Vain farmakopean tai sitä vastaavan ohjekirjan määräykset täyttävä lääkeaine, rohdos tai lääkevalmiste voidaan maassamme luovuttaa kulutukseen. Kansainvälinen yhteistyö 1970-luvulla on johtanut siihen, että Suomi yhdessä muiden pohjoismaiden kanssa on päättänyt vuoden 1978 alusta vahvistaa käyttöön Euroopan Farmakopean. Tämän vuoksi sopimus pohjoismaisesta farmakopeatyötä sanottiin irti vuoden 1975 lopulla.

Internationellt samarbete. Nordiskt samarbete har avsevärt intensifierats under 1970-talet. År 1975 påbörjade verksamheten av den nordiska läkemedelsnämnden, åt vilken uppdrogs koordineringen på den nordiska läkemedelsbranschen. Samtidigt strävar man till att förenhetliga bestämmelserna angående mediciner och läkemedel, bl.a. 1977 trädde i kraft ett avtal om receptens samnordiska giltighet.

Även det internationella samarbetet har ökat. År 1971 undertecknade Finland ett multilateralt avtal om det reciproka godkännandet av farmaceutiska preparatens granskning. På basen av avtalet får medicinalstyrelsen bl.a. redogörelser över inspektioner i läkemedelsfabriker från de länder, som undertecknat avtalet samt uppgifter om allvarliga fel i läkemedlens kvalitet. I WHO har man sedan 1972 deltagit i utarbetandet av klinisk-farmakologiska forskningsfordringar, som hänför sig till läkemedlens registrering och mäter ett nytt läkemedels effekt och säkerhet. År 1975 har inom kretsen av EFTA grundats en arbetsgrupp, som dryftar förenhetligandet av läkemedlens registreringsfordringar.

Medicinalstyrelsen fastställer årligen för Finlands vidkommande för att efterföljas av läkemedelsfabriker, apoteksvarupartiaffärer och apotek en farmakopé, som fr.o.m. 1964 varit samnordisk. Farmakopén, som innehåller skilda läkemedels beskrivningar, ställer till mediciner och läkemedelspreparat snäva kvalitetsfordringar. Endast det läkemedel, den drog eller det läkemedelspreparat, som fyller farmakopéns eller motsvarande instruktionsboks bestämmelser, får i vårt land överlåtas till förbrukning. Det internationella samarbetet på 1970-talet har lett därhän, att Finland tillsammans med de övriga länderna har beslutat att fastställa för bruk den Europeiska Farmakopén. Därför sades avtalet om det nordiska farmakopéarbetet upp vid slutet av 1975.

Apteekkitavarakaupat Apoteksvaruhandel *Wholesalers of pharmaceutical products*				Sairaalat [2]) Sjukhus [2]) *Hospitals* [2])		Muissa tehtävissä I andra uppgifter *In other business*		Yhteensä Summa *Total*			
Provisoreita Provisorer *Masters of pharmaceutics*	Niistä Därav *Of which* Osapäivätoimisia Deltidsanställda *Part-time working*	Farmaseutteja Farmaceuter *Bachelors of pharmaceutics*	Niistä Därav *Of which* Osapäivätoimisia Deltidsanställda *Part-time working*	Provisoreita Provisorer *Masters of pharmaceutics*	Farmaseutteja Farmaceuter *Bachelors of pharmaceutics*	Provisoreita Provisorer *Masters of pharmaceutics*	Farmaseutteja Farmaceuter *Bachelors of pharmaceutics*	Apteekkareita Apotekare *Pharmacists*	Provisoreita [1]) Provisorer [1]) *Masters of pharmaceutics* [1])	Farmaseutteja Farmaceuter *Bachelors of pharmaceutics*	Niistä Därav *Of which* Osapäivätoimisia Deltidsanställda *Part-time working*
29	..	120	..	..	..	19	..	484	371	1 880	..
52	..	198	..	4	48	22	..	509	455	2 243	..
71	23	270	—	4	60	25	..	522	460	2 467	..
72	22	325	—	4	72	28	..	521	435	2 538	128
77	21	323	6	4	84	31	..	522	424	2 577	130
80	17	345	6	3	93	29	..	523	409	2 772	149
77	16	364	7	4	105	40	..	543	404	2 950	135
75	20	368	4	4	114	44	76	538	399	3 111	143
77	20	364	4	4	140	49	78	533	405	3 210	141
73	18	369	3	5	159	56	103	539	413	3 314	128
77	19	379	—	5	160	60	116	547	430	3 425	127
78	16	398	3	5	174	64	122	547	458	3 566	158
82	12	415	5	5	184	65	123	545	490	3 657	159
79	20	425	3	6	183	62	125	543	483	3 628	142
82	24	409	2	6	198	67	126	533	490	3 652	147
82	24	396	2	7	199	36	86	537	462	3 623	161
76	23	379	1	8	219	41	96	538	437	3 717	198
74	22	355	1	7	252	63	91	544	449	3 677	165

8. OIKEUSLÄÄKETIETEELLISET TOIMENPITEET

8.1 Oikeuslääketieteelliset ruumiinavaukset ja -tarkastukset

Rikoslain voimaanpanosta annetun asetuksen muuttamista koskevan lain (192/59) tarkoittamia poliisitutkintaa vaativia kuolemantapauksia olivat: yllättävät kuolemat kun henkilö ei ole ollut lääkärin hoidossa; epäillyt tai varmat: tapaturmat, itsemurhat, henkirikokset, myrkytykset, ammattitaudit, rikolliset sikiönlähdetykset ja hoitotoimenpiteiden aiheuttamat kuolemat.

Oikeuslääketieteellisestä kuolemansyynselvityksestä oli tarkemmin määrätty asetuksessa oikeuslääkeopillisista ruumiintarkastuksista ja ruumiinavauksista (172/47).

Poliisitutkintaa vaativien kuolemantapausten kuolemansyynselvitystä kutsutaan oikeuslääketieteelliseksi kuolemansyynselvitykseksi. Jos kuolemansyynselvitys tapahtuu ilman poliisitutkintaa, on kyseessä lääketieteellinen kuolemansyynselvitys.

Vuonna 1973 annettu laki (459/73) ja asetus (948/73) kuolemansyyn selvittämisestä kumosivat mm. rikoslain voimaanpanosta annetun asetuksen muuttamista koskevan lain (192/59) 8 §:n ja lain lääketieteellisistä ruumiinavauksista (147/53) sekä asetuksen oikeuslääkeopillisista ruumiintarkastuksista ja ruumiinavauksista (172/47). Uuden 7 §:n mukaan kuolemansyyn selvittämiseksi on suoritettava tutkimus,

1) kun kuoleman ei tiedetä johtuneen sairaudesta tai kun vainaja ei viimeisen sairautensa aikana ole ollut lääkärin hoidossa;

2) kun kuoleman on aiheuttanut rikos, tapaturma, itsemurha, myrkytys, ammattitauti tai hoitotoimenpide tahi kun on aihetta epäillä kuoleman johtuneen jostakin sellaisesta syystä; tai

3) kun kuolema muuten on tapahtunut yllättävästi.

Tutkinnassa on tarvittaessa käytettävä lääkäriä apuna.

Uudessa asetuksessa ja lääkintöhallituksen yleiskirjeessä n:o 1570 on annettu tarkemmat määräykset paitsi oikeuslääketieteellisestä myös lääketieteellisestä kuolemansyyn selvityksestä.

Taulussa 8.1.1. esitetyt tiedot perustuvat edellä mainittujen asetusten (172/47 ja 948/73) nojalla lääkintöhallituksen tarkastettaviksi lähetettäviin lääkärinlausuntoihin ja ruumiinavauspöytäkirjoihin. Niissä on siis kyse kuolemista, joissa on suoritettu poliisitutkinta, minkä perusteella lääkäri on määrätty suorittamaan oikeuslääketieteellinen kuolemansyyn selvittäminen. Tämänkertaisessa julkaisussa esitetään yksityiskohtaisen taulun muodossa vuosien 1972 ja 1973 tiedot. Oheisessa asetelmassa on koko maan tiedot vuosilta 1974—75.

8. RÄTTSMEDICINSKA ÅTGÄRDER

8.1. Rättsmedicinska obduktioner och likbesiktningar

I 8 § i lagen angående ändring av förordningen om införande av strafflag (192/59) stadgades, att dödsfall som krävde polisundersökning var: överraskande dödsfall, då den avlidne inte varit under läkarvård; misstänkta eller säkra olycksfall, självmord, brott mot liv, förgiftningar, yrkessjukdomar, kriminella fosterfördrivningar och dödsfall, som vårdåtgärderna föranlett.

Angående rättsmedicinsk utredning av dödsorsak hade närmare stadgats i förordningen om utredande av dödsorsak (172/47).

Utredande av dödsorsak i sådana dödsfall, som kräver polisundersökning, kallas rättsmedicinsk utredning av dödsorsak. Om utredande av dödsorsak sker utan polisundersökning, gäller det medicinsk utredning av dödsorsak.

Lagen av 1973 (459/73) och förordningen (948/73) om utredande av dödsorsak upphävde bl.a. lagen angående ändring av förordningen om införande av strafflag (192/59) 8 § samt lagen om medicinsk obduktion (147/53) och förordningen angående rättsmedicinska likbesiktningar och obduktioner (172/47). Enligt den nya lagen (8 §) skall polisen verkställa undersökning,

1) då det icke är känt, att döden förorsakats av sjukdom, eller då den avlidne icke under sin sista sjukdom behandlats av läkare;

2) då döden förorsakats av brott, olycksfall, självmord, förgiftning, yrkessjukdom eller vårdåtgärd eller då det är anledning att befara, att döden föranletts av någon sådan orsak; eller

3) då dödsfall eljest inträffat överraskande. Vid undersökningen skall läkares bistånd vid behov anlitas.

I den nya förordningen och medicinalstyrelsens cirkulär Nr 1570 har utfärdats närmare bestämmelser förutom angående rättsmedicinsk även medicinsk utredning av dödsorsak.

Uppgifterna i tabell 8.1.1. baserar sig enligt ovannämnda förordningar (172/47 och 948/73) på de läkarutlåtanden och obduktionsprotokoll, som skall sändas till medicinalstyrelsen för att granskas. De gäller således dödsfall, rörande vilka man utfört polisförhör, enligt vilken läkaren förordnats utföra rättsmedicinsk utredning av dödsfall. I denna publikation framställs en detaljerad tabell om uppgifterna 1972 och 1973. Följande uppställning ger hela landets uppgifter för åren 1974—75.

Oikeuslääketieteelliset ruumiinavaukset ja ulkotarkastukset vuosina 1974—75 — Rättsmedicinska obduktioner och yttre likbesiktningar åren 1974—75

	Oikeuslääket. ruumiinavaus Rättsmed.obduktion		Oikeuslääket. ulkotarkastus Rättsmed. yttre likbesiktning		Yht. S:ma	
	1974	1975	1974	1975	1974	1975
Kuolleena syntyneet — Dödfödda	4	4	—	1	4	5
Vastasyntyneet — Nyfödda						
Lapsenmurha — Barnamord	—	—	—	—	—	—
Synnytysvammat ja muut kuolinsyyt — Förlossningsskador och andra dödsorsaker	9	6	—	1	9	7
Kuolemanluokka epäselvä — Dödskategorin oklar	1	1	—	—	1	1
Kuolinsyy epäselvä — Dödsorsak oklar	1	1	—	—	1	1
Muut — Övriga:						
Ammattitauti — Yrkessjukdom	1	1	—	—	1	1
Synnytys tai keskenmeno — Förlossning eller missfall	1	—	—	—	1	—
Muu tauti — Annan sjukdom	3 472	2 928	2	1	3 474	2 929
Tieliikennevahinko — Vägtrafikolycka	786	871	1	2	787	873
Alkoholimyrkytys — Alkoholförgiftning	278	286	—	—	278	286
Muu tapaturma — Andra olycksfall	1 048	1 047	4	1	1 052	1 048
Hoito- ym. toimenpide — Vård- mm. åtgärd	21	6	—	—	21	6
Laiton raskauden keskeytys — Illegalt avbrytande av havandeskap	—	2	—	—	—	2
Itsemurha — Självmord	1 014	1 053	4	2	1 018	1 055
Henkirikos — Dråp och mord	135	175	—	1	135	176
Kuolemanluokka epäselvä — Dödskategorin oklar	130	170	—	1	130	171
Kuolinsyy epäselvä — Dödsorsak oklar	11	24	—	—	11	24
Yhteensä — Summa	6 912	6 575	11	10	6 923	6 585

8.2 Lailliset raskauden keskeyttämiset ja steriloimiset

Raskauden keskeyttäminen. Maailman terveysjärjestö on ryhmitellyt raskauden keskeyttämistä koskevat lait niiden pääperiaatteiden mukaan seuraavasti (WHO:n Abortion laws. Geneva 1971):

1. Aborttia ei sallita missään olosuhteissa.
2. Abortti sallitaan yksinomaan lääketieteellisellä perusteella.
3. Lääketieteellis-sosiaaliset ja eettiset perusteet otetaan huomioon lääketieteellisten perusteiden lisäksi.
4. Abortin syyksi riittävät myös pelkästään sosiaaliset seikat.
5. Abortti suoritetaan raskaana olevan naisen sitä pyytäessä.

Ennen vuotta 1950, jolloin varsinaista aborttilakia ei ollut ja jolloin sovellettiin rikoslain 3 luvun 10 §:n pakkotilasäännöstä Suomen lainsäädäntö oli tyyppiä 2. Heinäkuun 1 päivänä vuonna 1950 voimaan astunut ensimmäinen laki raskauden keskeyttämisestä oli tyyppiä 3 ja nykyinen vuodelta 1970 oleva laki on tyyppiä 4.

Pohjoismaista Norjassa on tällä hetkellä voimassa tyyppiä 4 oleva laki, Tanskan ja Ruotsin lait ovat tyyppiä 5.

Suomessa 1970 voimaan tulleen lain tärkeimpinä uudistuksina oli pelkästään sosiaalisten syiden hyväksyminen raskauden keskeytyksen perusteeksi, lausunnonantajalääkärien määrän lisäys, sairaalalääkärille asetettu velvollisuus ehkäisyneuvonnan antamisesta ennen kuin potilas pääsee sairaalasta sekä raskauden keskeytyksen yhteydessä määräyksestä tapahtuvan steriloinnin rajoittaminen koskemaan tapauksia, joissa lapsi olisi vajaamielinen naisen vajaamielisyyden vuoksi. Aikaisemmin mikä tahansa naisella oleva periytyvä taipumus, jonka voitiin olettaa jälkeläisissä aiheuttavan mielisairautta, tylsämielisyyttä, vaikean ruumiillisen sairauden tai muun vaikean vian, riitti perusteeksi sterilointimääräykselle abortin yhteydessä.

8.2. Legala avbrytanden av havandeskap och steriliseringar

Avbrytande av havandeskap. Världshälsoorganisationen har grupperat lagarna om avbrytande av havandeskap enligt organisationens huvudprinciper på följande sätt (WHO: Abortion laws. Geneva 1971):

1. Avbrytande av havandeskap tillåts i inga förhållanden.
2. Avbrytande av havandeskap tillåts enkom på medicinska indikationer.
3. Medicinsk-sociala och etiska grunder beaktas utöver medicinska skäl.
4. För avbrytande av havandeskap är endast sociala omständigheter tillräckliga.
5. Avbrytande av havandeskap utförs då havande kvinna ber därom.

Före år 1950, då ingen egentlig abortlag fanns och man tillämpade nödtillståndsstadgan i 3 kapitel 10 § strafflagen, hörde Finlands lagstiftning till typ 2. Den första abortlagen, som trädde i kraft 1 juli 1950, var av typ 3 och den nuvarande lagen från år 1970 typ 4.

I de nordiska länderna är för tillfället i kraft i Norge en lag hörande till typ 4, och Danmarks och Sveriges lagar är av typ 5.

De viktigaste innovationer i den år 1970 i Finland ikraftträdda lagen var godkännande av enbart sociala grunder som grundval för avbrytande av havandeskap, ökningen av antalet läkare som avger utlåtande, på sjukhusläkaren ställd plikt att meddela preventivrådgivning förrän patienten utskrivs från sjukhuset samt i samband med avbrytande av havandeskap på befallning skedd begränsning av sterilisering att gälla de fall, i vilka barnet skulle vara psykiskt efterblivet på basen av kvinnans efterblivenhet. Tidigare vilket som helst anslag hos kvinnan, som man kunde antaga förorsaka hos efterkommande sinnessjukdom, idioti, en svår kroppslig sjukdom eller annan svår skada var tillräcklig för sterilisering i samband med abort.

Uusi laki raskauden keskeyttämisestä (239/70) astui voimaan 1. päivänä kesäkuuta 1970. Lain 1 §:n mukaan voidaan lupa raskauden keskeyttämiseen myöntää naisen pyynnöstä:

1) kun raskauden jatkuminen tai lapsen synnyttäminen hänen sairautensa, ruumiinvikansa tai heikkoutensa vuoksi vaarantaisi hänen henkensä tai terveytensä (lääketieteellinen peruste);

2) kun hänen tai hänen perheensä elämänolot ja muut olosuhteet huomioon ottaen lapsen synnyttäminen ja hoito olisi hänelle huomattava rasitus (sosiaalinen peruste);

3) kun hänet on saatettu raskaaksi olosuhteissa, joita tarkoitetaan rikoslain 20 luvun 1 tai 2 §:ssä, 5 §:n 1 momentissa tai 7 §:ssä (eettinen peruste);

4) kun hän raskaaksi saatettaessa ei ollut täyttänyt seitsemäätoista vuotta tai oli täyttänyt neljäkymmentä vuotta taikka kun hän on jo synnyttänyt neljä lasta (synnytys- ja ikäperuste);

5) kun on syytä otaksua, että lapsi olisi vajaamielinen tai että lapselle olisi tai lapselle kehittyisi vaikea sairaus tai ruumiinvika (eugeeninen peruste);

6) kun jommankumman tai kummankin vanhemman sairaus, häiriytynyt sieluntoiminta tai muu niihin verrattava syy vakavasti rajoittaa heidän kykyään hoitaa lasta (lapsenhoitokyvyn rajoitusperuste).

Aborttilain 1 §:n 3 kohta muutettiin yllä esitettyyn muotoon 15. päivänä tammikuuta 1971 annetulla lailla (18/71). Eettisten keskeytysperusteiden kannalta ei kuitenkaan olennaista muutosta tapahtunut. Rikoslain 20 luvun 1 § koskee väkisinmakaamista, 2 § vapauttaa loukkaavaa haureutta, 5 §:n 1 momentti nuoreen henkilöön kohdistuvaa haureutta ja 7 § sukurutsaa.

Sosiaalisina perusteina tulevat kysymykseen esimerkiksi (LKH:n yleiskirje n:o 1541)

— pienituloisuus, velkaantuminen ja muut niihin rinnastettavat taloudelliset vaikeudet,

— työpaikan tai ammatin menetys taikka koulutuksen keskeytyminen,

— tiheästi toistuneet synnytykset,

— naisen tai hänen perheensä jäsenen sairaus, vamma, sairaaloisuus tai luonteenvika,

— naisen tai hänen perheensä jäsenen jatkuva alkoholin, huumausaineen tai muun niihin verrattavan aineen väärinkäyttö,

— naisen tai hänen perheensä jäsenen rikollisuus, irtolaisuus tai muu yhteiskunnan vastainen elämäntapa,

— aviottomuus, leskeys, avioero ja odotetun lapsen vanhempien väliset vaikeat ristiriidat, sekä

— muut elämänoloista johtuvat vaikeudet.

Raskaus voidaan keskeyttää kahden lääkärin, ts. lausunnonantajalääkärin ja suorittajalääkärin, luvalla lääketieteellisellä, sosiaalisella ja eettisellä perusteella sekä lain 1 §:n 6 kohdassa mainitussa tapauksessa eli kun jomman kumman tai kummankin vanhemman sairaus, häiriytynyt sieluntoiminta tai muu niihin verrattava syy vakavasti rajoittaa heidän kykyään hoitaa lasta.

Yhden lääkärin (suorittajalääkärin) luvalla voidaan raskaus keskeyttää, kun nainen raskaaksi saatettaessa ei ollut täyttänyt 17 vuotta, oli täyttänyt 40 vuotta tai synnyttänyt neljä lasta.

Den nya lagen om avbrytande av havandeskap (239/70) trädde i kraft den 1 juni 1970. Enligt lagens 1 § kan tillstånd till avbrytande av havandeskap beviljas:

1) när havandeskapets fortskridande eller förlossningen på grund av sjukdom, kroppslyte eller svaghet hos kvinnan skulle medföra fara för hennes liv eller hälsa (medicinsk indikation);

2) när förlossningen och skötseln av barnet med beaktande av kvinnans och hennes familjs levnadsförhållanden samt övriga omständigheter skulle vara avsevärt betungande för henne (socialindikation);

3) när hon gjorts havande under förhållanden, som åsyftas i 20 kap. 1, 2, 5 och 7 §§ strafflagen, (etisk indikation);

4) när hon vid den tidpunkt då hon gjorts havande ej fyllt sjutton år eller fyllt fyrtio år eller när hon redan fött fyra barn (födelse- och ålderindikation);

5) när det finnes skäl att förmoda, att barnet skulle komma att vara psykiskt efterblivet eller behäftat med eller senare komma att behäftas med svår sjukdom eller svårt kroppslyte (eugenisk indikation);

6) när hos barnets föräldrar eller någondera av dem sjukdom, rubbad själsverksamhet eller annan därmed jämförbar orsak allvarligt begränsar deras förmåga att sköta barnet (begränsning i förmåga att sköta barn).

Abortlagens 1 § 3 punkt ändrades till anförda form medelst lagen (18/71) av den 15 januari 1971. Det skedde dock ingen väsentlig ändring beträffande etiska grunder för avbrytande av havandeskap. Strafflagens 20 kapitels 1 § gäller våldtäkt, 2 § otukt som kränker ens frihet, 5 § 1 moment otukt gentemot ung person och 7 § incest.

Som sociala grunder framgår exempelvis följande (medicinalstyrelsens cirkulär 1541):

— låga inkomster, skuldsättning och andra därmed jämförbara ekonomiska svårigheter,

— förlust av arbetsplats eller yrke eller avbrott i utbildningen,

— tätt återkommande förlossningar,

— kvinnans eller någon av hennes familjemedlemmars sjukdom, skada, sjuklighet eller karaktärsfel,

— kvinnans eller någon av hennes familjemedlemmars fortsatta missbruk av alkohol, narkotika eller andra därmed jämförbara ämnen,

— kvinnans eller någon av hennes familjemedlemmars brottslighet, lösdriveri eller annat samhällsfientligt levnadssätt,

— utomäktenskapligt förbindelse, änkestånd, skilsmässa eller svåra tvistigheter mellan det väntade barnets föräldrar, samt

— andra svårigheter som beror på levnadsförhållandena.

Havandeskapet kan avbrytas på två läkares tillstånd, dvs. den läkares som avger utlåtande och den läkares, som utför ingreppet, på medicinsk, social och etisk grundval samt i ett fall som avses i 1 § 6 moment lagen — då den ena förälderns eller båda föräldrars sjukdom, störd själsfunktion eller annat jämförbart skäl allvarligt begränsar deras förmåga att sörja för barnet.

På en läkares (den som utför ingreppet) tillstånd kan havandeskapet avbrytas, när kvinnan då hon gjorts med barn inte hade fyllt 17 år, hade fyllt 40 år eller fött fyra barn.

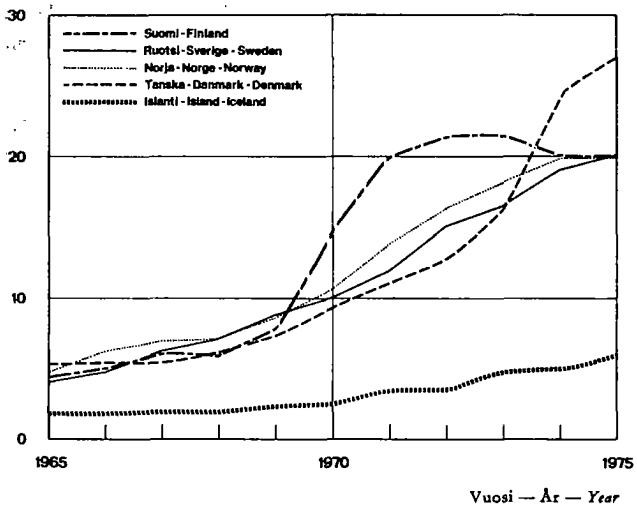

Kuvio 8.2.1 Lailliset raskaudenkeskeytykset 1 000:tta 15—44-vuotiasta naista kohti Pohjoismaissa v. 1965—75

Fig. 8.2.1 Legala avbrytanden av havandeskap per 1 000 kvinnor 15—44 år i de nordiska länderna åren 1965—75

Fig. 8.2.1 Legally induced abortions per 1 000 females aged 15—44 years in the Nordic countries in 1965—75

Lääkintöhallitukselta on lupaa raskauden keskeyttämiseen anottava silloin, kun keskeytystä haetaan sillä perusteella, että on syytä otaksua, että lapsi olisi vajaamielinen tai että lapselle kehittyisi vaikea sairaus tai ruumiinvika (ns. eugeeninen peruste). Tätä lain säädöstä sovelletaan paitsi varsinaisiin periytyviin ominaisuuksiin myös sikiövaurioita aiheuttavin seikkoihin. Sikiövaurion voi aiheuttaa mm. äidin raskauden alkuvaiheessa (12 ensimmäisen raskausviikon aikana) sairastamansa vihurirokko, sikotauti, sytoplasmavirusinfektio ja ehkäisykierukka. Lisäksi voi sikiötä vaurioittaa raskauden alkuvaiheessa röntgensäteily tai radioaktiivinen aine sekä eräät lääkkeet.

Lain mukaan raskautta ei saa keskeyttää 16:nnen raskausviikon jälkeen muun syyn kuin naisella olevan sairauden tai ruumiinvian vuoksi. Lääkintöhallitus voi kuitenkin, mikäli nainen ei ollut täyttänyt raskaaksi saatettaessa 17 vuotta tai kun siihen on muuten erityistä syytä, antaa luvan raskaudenkeskeytykseen myöhemminkin mutta ei 20:nnen raskausviikon jälkeen.

Mikäli kahden lääkärin tai yhden lääkärin päätös on kielteinen, voi lupaa anoa lääkintöhallitukselta, jonka on käsiteltävä asia kiireellisenä. Lääkintöhallituksen päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta.

Lausunnonantajalääkärinä voi nykyisen lain mukaan toimia jokainen valtion, kunnan tai kuntainliiton palveluksessa oleva tai lääkintöhallituksen määräämä muu lallistettu lääkäri. Raskaus on keskeytettävä lääkintöhallituksen tähän tarkoitukseen hyväksymässä sairaalassa. Keskeyttämissairaaloita ovat kaikki keskus- ja aluesairaalat sekä sellaiset paikallissairaalat ja terveyskeskuksien sairaalat, joissa on synnytysosasto ja lisäksi ne muut sairaalat, jotka lääkintöhallitus on erikseen hyväksynyt tähän tarkoitukseen. Raskauden keskeytyksen suorittajalääkärinä voi toimia jokainen sanotun sairaalan palveluksessa oleva laillistettu lääkäri.

Aborttilaissa on aina ollut kohta, jonka nojalla kuka tahansa laillistettu lääkäri voi lääketieteellisin perustein keskeyttää raskauden, jos asian normaali käsittely viivyttäisi toimenpiteen suorittamista naisen henkeä tai terveyttä vaarantavasti (hätätapaus).

Kaikista suoritetuista raskauden keskeyttämisistä on kuukauden kuluessa ilmoitettava lääkintöhallitukselle sen vahvistamalla lomakkeella. Tämän julkaisun abortteja koskeva numeroaineisto (taulut 8.2.1 ja 8.2.3) perustuu näihin ilmoituksiin ja lääkintöhallituksen abortti-istuntojen päätösasiakirjoihin (taulu 8.2.4).

Tillstånd för avbrytande av havandeskap bör ansökas från medicinalstyrelsen, då abort anhålls på den grunden, att det är skäl att antaga, att barnet skulle vara sinnessvagt eller att hos barnet skulle utvecklas en svår sjukdom eller ett svårt lyte (den s.k. eugeniska grunden). Denna lagstadga tillämpas förutom på egentliga ärftliga egenskaper även på omständigheter, vilka förorsakar fosterskador. En fosterskada kan förorsakas bl.a. av moderns rubeola, som hon insjuknat i vid början av sitt havandeskap (inom de tolv första havandeskapsveckorna), påssjuka och cytoplasmavirusinfektion och spiral. Därtill kan fostret skadas av röntgenstrålningen i början av havandeskapet eller ett radioaktivt ämne samt vissa läkemedel.

Enligt lagen får havandeskap inte avbrytas efter den sextonde havandeskapsveckan med stöd av annan orsak än kvinnans sjukdom eller lyte. Medicinalstyrelsen kan ändå, har kvinnan inte fyllt sjutton år vid hävdande eller då det finns särskilt skäl därtill, ge tillstånd till avbrytande av havandeskap också senare, men inte efter den tjugonde havandeskapsmånaden.

Är beslutet av två eller i vissa fall av en läkare negativt, kan tillstånd anhållas hos medicinalstyrelsen, som bör behandla ärendet brådskande. Ändring till medicinalstyrelsens beslut får inte sökas genom besvär.

Som den läkare, som avger utlåtandet, kan enligt den nuvarande lagen fungera varje läkare i statens, kommuns eller kommunalförbunds tjänst eller annan av medicinalstyrelsen förordnad legitimerad läkare. Havandeskapet bör avbrytas i ett av medicinalstyrelsen för detta ändamål godkänt sjukhus. Avbrytningssjukhus är alla central- och kretssjukhus samt sådana lokalsjukhus och hälsovårdscentralernas sjukhus, i vilka finns en förlossningsavdelning, och därtill de andra sjukhus, vilka medicinalstyrelsen separat godkänt för detta ändamål. Såsom avbrytare av havandeskap kan fungera varje legitimerad läkare, som är i sagda sjukhus' tjänst.

I abortlagen har alltid funnits ett moment, enligt vilket vem som helst legitimerad läkare på medicinska indikationer kan avbryta havandeskapet, om ärendets normala behandling skulle fördröja åtgärdens utförande på ett sätt, som skulle riskera kvinnas liv eller hälsa (nödfall).

Alla utförda avbrytanden av havandeskap bör inom en månad anmälas för medicinalstyrelsen medelst en av densamma fastställd blankett. Siffermaterialet i denna publikation över aborter (tabell 8.2.1 och 8.2.3) grundar sig på dessa anmälningar och på beslutshandlingarna vid medicinalstyrelsens session (tabell 8.2.4).

Tällä kertaa aborteista samoin kuin steriloinneistakin esitetään yksityiskohtaisia tietoja vuosilta 1973 ja 1976, vuosilta 1974—75 on saatavana vastaavat tiedot, mutta vuosilta 1971 ja 1972 vain eräitä summatietoja.

Keskeytysten määrä on vaihdellut vuoden 1950 aborttilain voimassaoloaikana jonkin verran. Suunta on pääasiassa ollut nouseva. Vuonna 1970 voimaan astunut liberaalimpi aborttilaki merkitsi laillisten aborttien määrän huomattavaa kasvua, joka jatkui vielä vuonna 1973. Vuodesta 1974 aborttien määrä on vuosittain hitaasti laskenut.

Denna gång ger man utförliga uppgifter om aborter liksom om steriliseringar från åren 1973 och 1976; för 1974—75 kan motsvarande uppgifter erhållas, men endast vissa summauppgifter beträffande åren 1971 och 1972.

Antalet avbrytanden av havandeskap har varierat i viss mån under den tid årets 1950 abortlag varit i kraft. Trenden har i huvudsak varit stigande. Den år 1970 ikraftträdda mera liberala abortlagen betydde en ansenlig höjning i antalet legitima aborter, som fortgick ännu 1973. Fr.o.m. 1974 har abortantalet årligen sakta sjunkit.

Lailliset raskauden keskeyttämiset — Legala avbrytanden av havandeskap — *Legal abortions*

Year / Vuosi / *Year*		Lukumäärä / Antal / *Number*	1 000 synnyttäjää kohti / Per 1 000 barnaföderskor / *Per 1 000 mothers*		
				Suomessa / I Finland / *I Finland*	Ruotsissa / I Sverige / *In Sweden*
1951		3 007		32.2	53.3
1952		3 327		34.2	45.3
1953		3 802		41.8	42.0
1954		3 699		41.1	45.4
1955		3 659		40.7	40.1
1956		4 090		45.9	33.9
1957		4 553		52.3	30.2
1958		5 274		64.9	25.7
1959		5 773		69.3	28.1
1960		6 188		75.3	26.2
1961		5 867		71.6	26.7
1962		6 015		73.9	28.7
1963		5 616		68.1	29.9
1964		4 919		61.3	36.3
1965		4 782		61.5	47.7
1966		5 219		67.3	55.0
1967		5 618		72.9	74.0
1968		6 288		85.6	87.6
1969		8 175		121.5	112.4
	1. 1.—31. 5. 1970 ... 4 180		148.4		..
	1. 6.—31. 12. 1970 ... 10 577		292.8		..
1970		14 757		229.5	126.6
1971		20 622		338.7	143.0
1972		22 146		376.0	176.1
1973		23 362		413.0	190.5
1974		22 846		366.8	216.9
1975		21 547		329.8	..
1976*		19 818		299.0	..

Vuoden 1974 keskeytysten määrä — 1 000:tta 15—49-vuotiasta naista kohti laskettuna — oli 19.0, mutta kansainvälisessä vertailussa tämä luku jää esim. Bulgarian (65.7) ja Unkarin (38.1) alapuolelle. Pohjoismaissa Tanskan luku oli 1974 jo 21.2 ja seuraavana vuonna 23.7. Ruotsissa ja Norjassa, joissa keskeytysten määrä on myös ollut nousussa, olivat luvut 1975: Ruotsi 17.7 ja Norja 17.1. Suomen luku 1975 oli 17.9.

Paitsi tilastoitujen aborttien määrään on lailla vaikutusta siihen, mitä perustetta käytetään aborttia anottaessa. Koko 1960-luvun oli vuosittaisten aborttien perusteena yli 50 %:ssa neuroosi. Heti uuden lain voimaan tultua, 1. 6.—31. 12. 1970 välisenä aikana suoritetuista raskauden keskeytyksistä oli enää 17.1 % (1 808) suoritettu neuroosin perusteella. Vuonna 1973 neuroosin osuus oli 2.2 % (507) ja vuonna 1974 2.0 % (463) kaikista kyseessä olevan vuoden raskauden keskeytyksistä.

Lääketieteellisten syiden osuus on kokonaisuudessaankin selvästi laskenut. Vuonna 1969 oli lääketieteellisellä perusteella keskeytetty 95.6 % (7 819). Erään selvityksen mukaan näistä lähes 60 % oli puhtaasti lääketieteellisellä perusteella suoritettuja, lopuissa oli lääketieteellisen perusteen ohella otettu huomioon sosiaaliset seikat.

Antalet aborter 1974 var per 1 000 kvinnor i 15—49 års ålder 19.0, men denna siffra förblir i internationell jämförelse t.ex. under Bulgarias (65.7,) och Ungerns (38.1). I de nordiska länderna var Danmarks siffra 1974 redan 21.2 och följande år 23.7. I Sverige och Norge, där abortantalet också håller på att stiga, var talen 1975: Sverige 17.7 och Norge 17.1. I Finland 1975 siffran var 17.9.

Förutom på antalet statistikförda aborter har lagen verkan också på vilken grund används vid anhållande av abort. Hela 1960-talet var grunden för årliga aborter i över 50 % av fallen neuros. Genast då den nya lagen trätt i kraft, under tiden 1. 6.—31. 12. 1970, var endast 17.1 % (1 808) av de utförda avbrytandena av havandeskap verkställda på basen av neuros. År 1973 var neurosens andel 2.2 % (507) och 1974 2.0 % (463) av alla utförda avbrytanden av havandeskap under ifrågavarande år.

Andelen av medicinska orsaker har också som helhet klart sjunkit. År 1969 hade man på basen av medicinsk grund avbrutit 95.6 % (7 819). Enligt en utredning var nästan 60 % av dessa verkställda tydligt på medicinsk grund, hos resten hade man vid sidan av den medicinska grunden beaktat sociala omständigheter.

Raskaudenkeskeytysten perusteet vuosina 1969—76 — Indikationer för aborter åren 1969—76 — *Indications for induced abortions in 1969—76*

Peruste — Indikation — *Indication*	1969 %	1970[2]) %	1973	1976 %
Lääketieteellinen — Medicinsk — *Medical*	59.9	44.3	9.2	5.4
Sosiaalinen — Social — *Social*	35.7 [1])	33.0	71.5	76.2
Eettinen — Etisk — *Ethical*	0.3	0.2	0.05	—
Alle 16 v. — Ålder under 16 — *Age less than 16*	1.9	—	—	—
Alle 17 v. — Ålder under 17 — *Age less than 17*	—	3.9	4.2	5.4
Täyttänyt 40 v. — Ålder 40 år — *Age 40 years or more*	—	6.1	8.5	7.8
Synnyttänyt 4 lasta — 4 barn — *4 children*	—	11.6	6.0	4.1
Eugeeninen — Eugenisk — *Eugenic*	2.2	0.8	0.4	0.7
Rajoittunut kyky huolehtia lapsesta — Begränsad förmåga att sköta barn — *Restricted ability to take care of children*	—	0.1	0.2	0.4
Kaikki perusteet — Alla indikationer — *All indications*	100.0	100.0	100.0	100.0
Raskauden keskeytyksiä — Avbrytanden av havandeskap — *Induced abortions*	8 175	10 577 [3])	23 362	19 818

[1]) Lääketieteellinen peruste, johon liittyi sosiaalinen syy. — Medicinsk indikation förknippad med social orsak. — *Medical indication connected with social cause.*
[2]) Uuden lain aikana. — Under den nya lagen. — *During the new law.*
[3]) Koko vuosi. — Hela året. — *Whole year.*

Uudessa laissa on maininta, että keskeytys on suoritettava niin aikaisessa vaiheessa kuin mahdollista. Tämä tavoite on suuressa määrin toteutunut, sillä varhaisaborttien (raskauden kesto enintään 11 raskausviikkoa) on tuntuvasti kasvanut: 1969 niiden prosenttiosuus oli 53.1 ja 1976 jo 77.4.

Toistuvien aborttien määristä on tietoja vuodesta 1973 lähtien, jolloin aborttipotilaista 14.6 %:lle oli tehty aikaisemmin yksi tai useampia abortteja. Vuoden 1974 vastaava luku oli 18.3 %, viimeisimmän saatavilla olevan vuoden, 1976 luku oli 19.2 %. On kuitenkin löydetty viitteitä siitä, että luvut ovat jossain määrin epäluotettavia ts. liian pieniä.

Steriloinnit. Steriloimisella tarkoitetaan suvunjatkamiskyvyn poistamista eli siitoskyvyttömäksi tai hedelmättömäksi tekemistä kirurgisella leikkauksella yleensä siten, että mieheltä katkaistaan siemenjohtimet ja naiselta munanjohtimet. Steriloiminen ei aiheuta muutoksia sukupuolivietissä eikä muissa fyysisissä tai psyykkisissä ominaisuuksissa (Aborttilakikomitean mietintö 1968, s. 68).

Suomen ensimmäinen sterilisoimislaki tuli voimaan 1935, seuraava 1950 ja nykyinen laki 1970. Ensimmäisellä lailla säädettiin sekä sterilisaatiosta että kastraatiosta. Laki mahdollisti määräyksestä tapahtuvan steriloinnin eugeenisella tai eugeenis-sosiaalisella perusteella, sekä omasta hakemuksesta tapahtuvan steriloinnin eugeenisella perusteella. Laki ei koskenut sairauden perusteella tapahtuvaa sterilointia, joka oli potilaan ja lääkärin välinen asia. Ennen lain voimaan tuloa oli rotuhygienisistä tai sosiaalisista syistä tapahtuva sterilointi katsottu rikoslain alaiseksi törkeäksi pahoinpitelyksi, jota ei asianomaisen henkilön suostumus voinut muuttaa.

Vuoden 1950 sterilisoimislaki nojasi edellisen lain periaatteisiin. Oikeustoimikelpoisen henkilön omaan hakemukseen perustuva sterilointi tuli mahdolliseksi eugeenisen perusteen lisäksi nyt myös, jos henkilö sieluntoiminnan sairaalloisuuden, alkoholin väärinkäytön tai muun epäsosiaalisen elämäntavan vuoksi on vastaisuudessa kykenemätön huolehtimaan lapsistaan. Lain piiriin tulivat myös sairauden perusteella raskauden ehkäisemiseksi tapahtuvat steriloinnit.

Laki ei edelleenkään koskenut sellaisia sukuelimiä koskevia toimenpiteitä, jotka tapahtuivat sairauden hoitamiseksi ja joista seurasi steriliteetti. Tässä kohdin nykyisin voimassa oleva vuoden 1970 steriloimislaki on sama.

Vuoden 1970 lain (283/70) tärkeimmät uudistukset olivat pakkosteriloinnin poistaminen, sterilointiperusteiden lieventäminen ja kahden lääkärin päätöksellä abortin yhteydessä tapahtuvan steriloimisen mahdollisuuksien supistaminen. Lisäksi

I den nya lagen nämns att avbrytandet skall utföras i möjligast tidigt skede. Denna mål har uppnåtts i stor mån, ty antalet tidiga aborter (havandeskapets längd högst 11 havandeskapsveckor) har kännbart stigit: 1969 var deras procentandel 53.1 och 1976 redan 77.4.

Beträffande antalet upprepade aborter finns det uppgifter fr.o.m. 1973, då hos 14.6 % (3 410) av abortpatienter hade tidigare utförts en eller flera aborter. År 1976 var siffran 19.2 %. Det finns antydningar, att siffrorna i någon mån är opålitliga dvs. för små.

Steriliseringar. Med sterilisering avser man avlägsnande av fortplantningsförmåga eller avlägsnande av fertilitet genom operation vanligen så att mannens sädesledare och kvinnans äggledare skärs av. Steriliseringen förorsakar inga ändringar i sexualitet eller andra fysiska eller psykiska egenskaper (Abortlagkommitténs betänkande 1968, s. 68).

Finlands första steriliseringslag trädde i kraft år 1935, den följande 1950, och den nuvarande lagen 1970. Med första lagen stadgades både beträffande sterilisation och kastration. Lagen möjliggjorde sterilisering på order på eugeniska eller eugenisk-sociala grunder, samt sterilisering på egen anhållan på eugenisk grund. Lagen gällde inte sterilisering på basen av sjukdom, som var en angelägenhet mellan läkaren och patienten. Före lagens ikraftträdande hade man ansett, att sterilisering enligt rashygieniska eller sociala skäl var strafflagen underlydande grov misshandel, som sagda persons medgivande inte kunde ändra.

Årets 1950 steriliseringslag baserade sig på den tidigare lagens principer. Steriliseringen av en person, som ägde rättshandlingsförmåga, blev möjlig förutom på basen av eugenisk grund också om personen på grundvalen av sjuklighet, missbruk av alkohol eller annat osocialt levnadssätt är i framtiden oförmögen att sörja för sina barn. Inom lagens krets kom också steriliseringar för förebyggande av havandeskap på basen av sjukdom.

Lagen gällde fortsättningsvis inte sådana på genitalier riktade åtgärder, som skedde för behandling av sjukdom och som följdes av sterilitet. I detta avseende är den nu i kraft varande lagen av 1970 densamma.

De viktigaste innovationerna i lagen 1970 (283/70) var avlägsnande av tvångssterilisering, modererande av steriliseringsgrunderna och inskränkande av möjligheten att utföra sterilisering i samband med abort med två läkares beslut.

uuden lain mukaan sterilointia anovan aviopuoliso on kutsuttava, mikäli mahdollista, neuvontatilaisuuteen, jossa sterilointia hakeneelle selvitetään steriloimisen merkitystä ja vaikutuksia. Tämän jälkeen ehdotetaan puolisoiden uudelleen harkittavaksi, kumman sterilointi on perheen ja yhteiskunnan kannalta tarkoituksenmukaisempaa.

Uusi sterilointilaki astui voimaan samaan aikaan kuin aborttilakikin eli kesäkuun alussa 1970. Sen 1 §:n mukaan steriloimiseen voidaan ryhtyä asianomaisen henkilön pyynnöstä:

1) kun on syytä otaksua, että hänen jälkeläisensä olisivat vajaamielisiä tai että heillä olisi tai heille kehittyisi vaikea sairaus tai ruumiinvika (eugeeninen peruste);

2) kun hänen sairautensa, häiriintynyt sieluntoimintansa tai muu niihin verrattava syy vakavasti rajoittaa hänen kykyään hoitaa lapsia (lapsenhoitokyvyn rajoitusperuste);

3) kun hänen ja hänen perheensä elämänolot ja muut olosuhteet huomioon ottaen lasten syntyminen ja hoito olisi hänelle huomattava rasitus (sosiaalinen peruste);

4) kun hänen mahdollisuutensa muulla tavoin estää lasten syntyminen ovat epätavallisen huonot (ehkäisyn vaikeusperuste).

Samoin voidaan nainen, jolla on vaikea sairaus tai ruumiinvika, hänen suostumuksellaan sterilisoida raskauden estämiseksi, jos se aiheuttaisi vaaraa hänen hengelleen tai terveydelleen (lääketieteellinen peruste).

Pääsääntöisesti voi sterilointia anoa vain steriloitava itse.

Jos henkilö kuitenkin on mielisairauden, vajaamielisyyden tai häiriytyneen sieluntoiminnan vuoksi pysyvästi kykenemätön ymmärtämään toimenpiteen merkityksen, voi hänen puolestaan sterilointia anoa erityisesti määrätty uskottu mies, holhooja, mielisairaanhuoltopiirin huoltotoimiston lääkäri tai yleiseen laitokseen otetun puolesta laitoksen johtaja. Kahden viimeksi mainitun anoaessa steriloitavan puolesta sterilointia voi sterilointi tapahtua vain holhoojan tai uskotun miehen suostumuksella. Henkilö, joka on edellä mainituista syistä pysyvästi kykenemätön ymmärtämään steriloinnin merkityksen, voidaan steriloida vain eugeenisen perusteen, lapsenhoitokyvyn rajoitusperusteen ja lääketieteellisen perusteen nojalla.

Lakia valmistellut komitea ei edellä mainitussa tapauksessa katsonut olevan kyse pakkosteriloinnista.

Pakkotoimia voidaan edelleenkin naiseen kohdistaa vuoden 1970 aborttilain 3 §:n 2 momentin perusteella. Tässä momentissa säädetään, että kun raskaus keskeytetään sillä perusteella, että lapsi olisi vajaamielinen naisen vajaamielisyyden vuoksi, on keskeyttämisen yhteydessä samalla suoritettava sterilointi, mikäli painavat syyt eivät sitä estä. Tässä tapauksessa pakkosteriloinnin mahdollisuus on aikaisempaan verrattuna rajoitetumpi.

Alle 18-vuotiasta ei lain mukaan saa steriloida, elleivät erittäin painavat syyt puolla toimenpidettä.

Vuoden 1970 steriloimislaissa mainittua sosiaalista perustetta sovelletaan yhtä laaja-alaisesti kuin vastaavaa raskauden keskeytyksen perustetta. Aikaisemman eli vuoden 1950 sterilisoimislain ns. sosiaalinen peruste koski tapauksia, joissa henkilön epäsosiaalinen elämäntapa olisi aiheuttanut sen, että lapset jäisivät huoltoa vaille.

Pääsääntöisesti lääkintöhallitus toimii sterilointiluvan antajana.

Dessutom bör enligt den nya lagen makan/maken av den som anhåller om sterilisering inkallas om möjligt till ett rådgivningstillfälle, där för den som ansökt om sterilisering utreds betydelsen och verkningarna av steriliseringen. Därefter föreslås, att makarna borde ånyo dryfta vilkenderas sterilisering är ändamålsenligare ur familjens och samhällets synpunkt.

Den nya steriliseringslagen trädde i kraft vid samma tidpunkt som abortlagen, dvs. i början av juni 1970. Enligt lagens 1 § kan sterilisering vidtagas på vederbörande indikationer:

1) när det finnes skäl att förmoda att hans eller hennes avkomlingar skulle komma att vara psykiskt efterblivna eller behäftade med eller senare komma att behäftas med svår sjukdom eller svårt kroppslyte (eugenisk indikation);

2) när hans eller hennes sjukdom, rubbade själsverksamhet eller annan därmed jämförbar orsak allvarligt begränsar hans eller hennes förmåga att sköta barn (begränsning i förmåga att sköta barn);

3) när barns födelse och skötseln av barn med beaktande av vederbörandes och hans eller hennes familjs levnadsförhållanden samt övriga omständigheter skulle vara avsevärt betungande för honom eller henne (social indikation);

4) när hans eller hennes möjligheter att på annat sätt förhindra barns födelse är osedvanligt svaga (preventivsvårigheter).

Likaså må kvinna, såframt havandeskap på grund av sjukdom, kroppslyte eller svaghet hos henne skulle medföra fara för hennes liv eller hälsa, på hennes begäran steriliseras (medicinsk indikation).

I huvudregel kan sterilisering ansökas endast av den steriliserade själv.

Är personen ifråga dock på basen av sinnessjukdom, psykisk efterblivenhet eller rubbad själsverksamhet stadigvarande oförmögen att förstå ingreppets betydelse, kan om sterilisering i stället av honom ansökas av speciellt förordnad god man, förmyndare, läkare vid sinnessjukvårdsdistrikts mentalvårdsbyrå eller för den som intagits i en allmän anstalt av anstaltens ledare. Då de två sistnämnda anhåller om sterilisering för den steriliserade, kan sterilisering ske endast på förmyndarens eller den gode mannens medgivande. En person, som av ovannämnda skäl är stadigvarande oförmögen att förstå steriliseringens betydelse, kan steriliseras enbart på basen av eugenisk grund, barnförsörjningsförmågans inskränkningsgrund och medicinsk grund.

Den kommitté, som förberedde lagen, ansåg att det i ovannämnda fall inte var fråga om tvångssterilisering.

Tvångsåtgärder kan fortfarande riktas på kvinna enligt 3 § 2 moment abortlagen av år 1970. I denna moment stadgas, att då havandeskapet avbryts på den grunden, att barnet skulle vara intellektuellt undermålig på basen av kvinnans psykiska efterblivenhet, sterilisering bör utföras i samband med avbrytandet, såvida vägande skäl inte hindrar det. I detta fall är möjligheten att tvångssterilisera mera inskränkt än tidigare.

Under 18-åriga person får enligt lagen inte steriliseras, om inte synnerligen vägande skäl understöder den.

Den sociala grunden som nämns i steriliseringslagen av år 1970 tillämpas lika omfattande som motsvarande grund för avbrytande av havandeskap. Den tidigare lagens, dvs. 1950 års steriliseringslags s.k. sociala grund gällde fall, i vilka personens osociala levnadssätt skulle ha förorsakat att barnen skulle bli utan försörjning.

I huvudregel fungerar medicinalstyrelsen som utfärdare av steriliseringstillståndet.

Poikkeuksena säännöstä voidaan nainen omasta pyynnöstään steriloida kahden lääkärin luvalla, kun steriloitava on nainen, jonka henkeä tai terveyttä raskaus hänen sairautensa vuoksi vaarantaisi. Tällöin edellytetään, että suorittajalääkäri ja lääkintöhallituksen hyväksymä lausunnonantajalääkäri ovat yksimielisesti selittäneet edellytysten olevan olemassa.

Yksikin lääkäri voi edellä mainituista säännöistä poiketen naisen pyynnöstä ns. hätäabortin yhteydessä suorittaa steriloimisen, jos on oletettavissa, että keskeyttämisen aiheuttanut sairaus uuden raskauden sattuessa vaarantaisi naisen henkeä tai terveyttä.

Sterilointi on suoritettava lääkintöhallituksen tähän tarkoitukseen hyväksymässä sairaalassa.

Vanhan lain aikana sterilointi oli tehtävä vuoden kuluessa luvan saamisesta, mutta uusi laki ei aseta mitään aikarajaa.

Kaikista suoritetuista steriloinneista on ilmoitettava kuukauden kuluessa lääkintöhallitukselle erityisellä lomakkeella, joka on sama kuin aborttien ilmoituslomake. Nämä ilmoituslomakkeet ja lääkintöhallituksen sterilointi-istuntojen päätösasiakirjat muodostavat tämän julkaisun sterilointeja koskevien taulujen (taulut 8.2.2—8.2.4) materiaalin.

Seuraava asetelma osoittaa sterilointien lukumäärän 1951—76.

Som en avvikelse av regeln kan en kvinna på egen begäran steriliseras på tillstånd av två läkare, då den steriliserade är en kvinna, vars liv eller hälsa havandeskapet skulle äventyra på basen av hennes sjukdom. Därvid förutsätter man, att den läkare som utför ingreppet och den läkare som medicinalstyrelsen godkänt för utlåtande har enhälligt förklarat, att förutsättningarna existerar.

Också en läkare kan avvikande från ovannämnda regler utföra sterilisering i anknytning till den s.k. nödaborten på kvinnans begäran, om det kan antagas, att den sjukdom som vållat avbrytandet skulle äventyra kvinnans liv eller hälsa vid nytt havandeskap.

Steriliseringen bör utföras i ett sjukhus, som medicinalstyrelsen godkänt för ändamålet.

Enligt den gamla lagen måste steriliseringen utföras inom ett år efter tillståndets beviljande, men den nya lagen sätter ingen tidsgräns.

Alla utförda steriliseringar bör meddelas medicinalstyrelsen inom en månad medelst en speciell blankett, som är samma som anmälningsblanketten för aborter. Dessa anmälningsblanketter och beslutshandlingarna av medicinalstyrelsens steriliseringssessioner bildar materialet i denna publikations tabeller över sterilisering (tabell 8.2.2—8.2.4).

Följande uppställning visar antalet sterilisationer 1951—76.

Lailliset steriloinnit — Legala steriliseringar — *Legal sterilizations*

Vuosi År *Year*	Lääkintöhallituksen päätöksen nojalla Enligt medicinalstyrelsens beslut *Authorization of the National Board of Health*	Kahden lääkärin luvalla Med tillstånd av två läkare *Authorization of a two physicians*	Yhden lääkärin luvalla Med tillstånd av en läkare *Authorization of a physician*	Yhteensä Summa *Total*	Niistä — Därav — *Of which* Miehet Män *Males*	Naiset Kvinnor *Females*
1951	211	569	1	781	10	771
1952	232	777	7	1 016	10	1 006
1953	248	813	3	1 064	20	1 044
1954	335	733	1	1 069	21	1 048
1955	222	1 014	—	1 236	9	1 227
1956	475	1 107	—	1 582	34	1 548
1957	525	1 201	2	1 728	34	1 694
1958	616	1 590	2	2 208	32	2 176
1959	765	1 831	1	2 597	61	2 536
1960	950	2 247	3	3 200	46	3 154
1961	1 014	2 179	6	3 199	47	3 152
1962	971	2 417	1	3 389	39	3 350
1963	1 139	2 372	—	3 511	30	3 481
1964	976	2 321	1	3 298	42	3 256
1965	781	2 425	—	3 206	23	3 183
1966	787	2 756	—	3 543	27	3 516
1967	739	3 283	—	4 022	12	4 010
1968	629	3 647	—	4 294	18	4 276
1969	642	4 807	—	5 449	12	5 437
1. 1.—31. 5. 1970	236	2 275	—	2 511	4	2 507
1. 6.—31. 12. 1970	363	2 853	—	3 216	46	3 170
1970	599	5 128	—	5 727	50	5 677
1971	..	..	..	4 260	270	3 990
1972	..	..	..	3 707	377	3 330
1973	1 324	1 701	—	3 025	279	2 746
1974	1 069	1 354	—	2 423	209	2 214
1975	1 043	1 332	—	2 375	154	2 221
1976*	978	1 180	—	2 158	188	1 970

Ensimmäisen sterilointilain voimaantulosta lähtien oli vuoden 1970 kesäkuun alkuun mennessä, jolloin nykyinen laki tuli voimaan, steriloitu lähes 54 000 ihmistä, joista naisia lähes 99 %. Tyypillisin steriloitava 1950- ja 60-luvuilla oli naimisissa oleva yli 30-vuotias, neljä lasta synnyttänyt nainen, joka steriloitiin raskauden estämiseksi kahden lääkärin luvalla, koska naisella oleva sairaus tai vamma oli sen laatuinen, että se olisi

Efter ikraftträdande av den första steriliseringslagen har man intill början av juni 1970, då den nya lagen blev gällande, steriliserat nästan 54 000 människor, av vilka antalet kvinnor är nästan 99 %. Den mest typiska steriliserade på 1950- och 1960-talet var en gift kvinna över 30 år, som hade fött fyra barn och som steriliserats för undvikande av havandeskap enligt två läkares tillstånd, emedan kvinnans sjukdom eller

aiheuttanut vaaraa naisen hengelle tai terveydelle raskauden sattuessa. Lisäksi sterilointi lähes joka toisessa tapauksessa suoritettiin raskauden keskeytyksen yhteydessä.

Nykyisen lain voimaantulon jälkeen naisten steriloinnit ovat vähentyneet, samoin kuin raskauden keskeytyksen yhteydessä tapahtuneet steriloinnit. Lääketieteellisen perusteen jälkeen on yleisin sterilointiperuste ehkäisyn vaikeus. Miesten steriloinnit, jotka aluksi lisääntyivät, ovat nykyisin tuntuvasti huippuvuoden 1973 alapuolella. Eräs lakiuudistuksen tavoite oli miesten sterilointien lisääminen, mutta edelleen miesten sterilointi on paljon harvinaisempaa kuin naisten.

Kastroimiset. Uusi kastroimislaki (282/70) säädettiin 1970, ja se tuli voimaan kuten abortti- ja sterilointilaitkin, ensimmäisenä päivänä kesäkuuta 1970. Sen 1 §:n mukaan "Kastroimiseen voidaan asianomaisen henkilön omasta vakaasta pyynnöstä antaa lupa, jos on syytä otaksua, että hänelle hänen sukuvietinsä takia aiheutuu vaikeita sielullisia kärsimyksiä tai muita vakavia haittoja ja että vain kastroiminen niitä vähentäisi." Kastraatio on nykyisin mahdollinen vain henkilön omasta hakemuksesta, aikaisempaan lakiin sisältynyt pakkokastraation mahdollisuus on uudesta laista siis poistettu. Laissa sanotaan lisäksi, että alle 20-vuotiasta mielisairasta, syvästi vajaamielistä tai erittäin vaikeasti sielullisesti häiriytynyttä ei saa kastroida. Luvan kastroimiseen antaa lääkintöhallitus, jonka päätöksestä ei voi valittaa.

Ensimmäisen kerran vuoden 1960 jälkeen lääkintöhallitus myönsi hakemuksesta luvan kastroimiseen 1971, ja kastroiminen suoritettiin 1972. Vuoden 1971 jälkeen ei hakemuksia ole tehty (taulu 8.2.4).

lyte var av sådan natur, att de skulle ha förorsakat fara för kvinnans liv eller hälsa vid havandeskap. Därtill utfördes steriliseringen i nästan vartannat fall i samband med avbrytande av havandeskap.

Efter ikraftträdande av den nya lagen har kvinnornas steriliseringar minskat, liksom steriliseringarna i samband med avbrytande av havandeskap. Efter den medicinska grunden är den vanligaste steriliseringsgrunden svårigheten att undvika havandeskap. Männens steriliseringar, som till att börja med ökade, är nuförtiden märkbart under toppåret 1973. Ett mål av den förnyade lagen var ju ökningen av männens steriliseringar, men allt fortfarande är steriliseringen av män mycket sällsyntare än av kvinnor.

Kastreringar. Den nya kastreringslagen (282/70) stadgades 1970 och den trädde i kraft såsom abort- och steriliseringslagarna den 1 juni 1970. Enligt dess 1 §: Tillstånd till kastrering må på vederbörandes egen allvarliga ansökan givas, om det finnes skäl att förmoda, att han på grund av sin könsdrift åsamkas svåra själsliga lidanden eller andra allvarliga olägenheter och att kastreringen skulle minska dessa.

Kastrering är nuförtiden möjlig endast på initiativ av vederbörande; tvångskastreringsmöjligheten, som ingick i den tidigare lagen, har avlägsnats från den nya lagen. I lagen sägs dessutom, att en sinnessjuk av under 20 år, djupt undermålig eller synnerligen svårt psykiskt störd person får inte kastreras. Tillstånd till kastrering beviljas av medicinalstyrelsen.

Första gången efter 1960 beviljade medicinalstyrelsen på ansökan ett kastreringstillstånd 1971, och kastreringen utfördes 1972. Efter 1971 har man inte gjort ansökningar (tabell 8.2.4).

8.3 Mielentilalausunnot

Mielisairaslain (187/52) 33 §:ssä tarkoitettuja, tuomioistuinten pyytämiä mielentilalausuntoja lääkintöhallitus antoi 1971 huomattavasti enemmän kuin edellisenä vuotena. Lausuntojen määrä 1970 oli 137, seuraavana vuonna jo 177 ja 1972—76 yli 200 (taulu 8.3.1). Kasvu johtui lähinnä päätoimisten oikeusmielitautiopin lääkärin virkojen lisäämisestä.

Mielentilalausunnoissa päädytään johonkin kolmesta vaihtoehdosta: täydessä ymmärryksessä, täyttä ymmärrystä vailla, ja ymmärrystä vailla. "Täydessä ymmärryksessä" merkitsee täyttä syyntakeisuutta mutta "täyttä ymmärrystä vailla" merkitsee vain osittaista syyntakeisuutta — millä seikalla on rangaistusta vähentävä vaikutus. "Ymmärrystä vailla" oleva jätetään tuomitsematta ja jos hän on saraalahoidon tarpeessa, hänet määrätään ns. kriminaalipotilaana mielisairaalaan hoidettavaksi.

Mielentilatutkimuksia suoritettiin 1971—74 Helsingin yliopistollisen keskussairaalan psykiatrian klinikassa, molemmissa valtion mielisairaaloissa (Niuvanniemen ja Mustasaaren sairaalat), useissa keskusmielisairaaloissa eri sopimuksella, Vankimielisairaalassa sekä Helsingin keskusvankilan psykiatrisella osastolla. Vuosina 1975 ja 1976 on mielentilatutkimuksia suoritettu Helsingin ja Oulun yliopistollisten keskussairaaloiden psykiatrisilla osastoilla, Niuvanniemen sairaalassa, neljässä keskusmielisairaalassa, Vankimielisairaalassa sekä Helsingin keskusvankilan psykiatrisella osastolla. Päätoimisesti mielentilatutkimuksia suorittavien lääkäreiden virkoja oli vuoden 1976 lopussa maassamme yhtensä neljä, joista 3 Helsingin yliopistollisen keskussairaalan psykiatrian klinikassa ja 1 edelleen

8.3. Utlåtanden över sinnestillstånd

Sinnesundersökningsutlåtanden, som avses i 33 § sinnessjuklagen (187/52), avgav medicinalstyrelsen 1971 märkbart mera än under föregående år. Antalet utlåtanden 1970 var 137, följande år redan 177 och under 1972—76 över 200 (se tabell 8.3.1). Ökningen berodde närmast på ökningen av rättsmedicinlärans läkares i huvudtjänst förökning.

Sinnesundersökningsutlåtandena resulterar i ett av tre alternativ: i förståndets fulla bruk, saknar förståndets fulla bruk, och utan förstånd. "I förståndets fulla bruk" betyder full tillräknelighet, men "saknar förståndets fulla bruk" betyder endast delvis tillräknelighet — vilken omständighet verkar så att den minskar straffet. "Utan förstånd" lämnas odömd och om han/hon är i behov av sjukhusvård, förordnas personen till sinnessjukhus för vård såsom s.k. kriminalpatient.

Åren 1971—74 utfördes sinnesundersökningar vid psykiatriska kliniken av Helsingfors universitetscentralsjukhus, vid båda statliga sinnessjukhusen (Niuvanniemi och Korsholm), vid flera centralsjukhus med skilt avtal, i sinnessjukhuset för fångar samt på psykiatriska avdelningen i Helsingfors centralfängelse. Under åren 1975 och 1976 har sinnesundersökningar utförts på psykiatriska avdelningar av Helsingfors och Uleåborgs universitetscentralsjukhus, vid Niuvanniemi sjukhus, fyra centralsinnessjukhus, sinnessjukhuset för fångar samt på psykiatriska avdelningen av Helsingfors centralfängelse. Antalet läkare, som utför sinnesundersökningar som huvudtjänst, var vid slutet av år 1976 sammanlagt fyra, av vilka tre vid psykiatriska kliniken i Helsingfors universitetscentralsjukhus

Mustasaaren sairaalassa. Viimeksi mainittu virka on kuitenkin ollut hakijoiden puutteessa täyttämättä vuodesta 1975 lähtien, vuonna 1977 se kuitenkin saatiin täytetyksi. Vuosittaisista mielentilatutkimuksista on noin puolet (1975 yht. 119) suoritettu Helsingin yliopistollisen keskussairaalan psykiatrian klinikassa. Oulun yliopistollisen keskussairaalan psykiatrian klinikassa voitaisiin tehdyn sopimuksen mukaan suorittaa vuosittain 25 mielentilatutkimusta, mutta sopimuksessa asetetut ehdot (esim. tutkittujen kotipaikan ja rikosten laadun suhteen) ovat aiheuttaneet sen, ettei tutkittavien lukumäärä ole toistaiseksi noussut sovittuun määrään, vaan on yleensä ollut noin 20 vuosittain. Vankimielisairaalassa tehtiin 1975 30 ja 1976 43 mielentilatutkimusta. Keskusmielisairaaloissa tutkittiin vuosittain mielentilatutkimussopimusten puitteissa sairaaloittain 4—8 henkilöä. Vankiloissa suoritettavien mielentilatutkimusten tultua mahdolliseksi mielisairaslain muuttamisesta heinäkuussa 1969 annetulla lailla (495/69) suoritettiin niitä Helsingin keskusvankilan psykiatrisella osastolla 1971—74 vuosittain 4—6, 1975 8 ja 1976 jo 16.

Mielentilatutkimusten perusteella tehdyt mielentilalausuntoehdotukset käsitellään lääkintöhallituksesta annetun asetuksen (130/70) 25 §:n 9 kohdassa tarkoitetussa istunnossa, josta lausunto tuomioistuimille annetaan. Mielentilalausuntoja koskevien asioiden valmistelu tapahtui 1971—76 edelleen lääkintöhallituksen hallinto-osaston oikeuslääkeopillisessa toimistossa, joka ne myös esitteli lääkintöhallituksen istunnossa.

och en vidare vid Korsholms sjukhus. Den sistnämnda tjänsten har dock varit vakant sedan 1975 på brist av sökande, år 1977 blev den dock besatt.

Ungefär hälften av årliga sinnesundersökningar (1975 sammanlagt 119) har utförts vid psykiatriska kliniken för Helsingfors universitetscentralsjukhus. Enligt det slutna avtalet kunde man årligen utföra vid psykiatriska kliniken för Uleåborgs universitetscentralsjukhus 25 sinnesundersökningar, men avtalets villkor (t.ex. beträffande de undersöktas hemplats och brottets kvalitet) har förorsakat att antalet undersökta inte tills vidare stigit till det överenskomna antalet, utan har i allmänhet varit ca 20 årligen. Vid sinnessjukhuset för fångar utfördes 1975 30 och 1976 43 sinnesundersökningar. Vid centralsinnessjukhusen undersöktes årligen inom ramen av sinnesundersökningsavtal 4—8 personer per sjukhus. Sedan sinnesundersökningarna vid fängelser blivit möjliga genom lagen om ändring av sinnessjuklagen (495/69) i juli 1969, utfördes årligen under åren 1971—74 4—6, 1975 8 och 1976 t.o.m. 16 på psykiatriska avdelningen av Helsingfors centralfängelse.

De på basen av sinnesundersökningarna utarbetade förslagen för sinnesundersökningsutlåtanden behandlas i en session enligt 25 § 9 punkt förordningen om medicinalstyrelsen (130/70), från vilken session utlåtande till domstolarnas avges. Förberedelse av ärenden beträffande sinnesutlåtanden utfördes under åren 1971—76 som tidigare vid den rättsmedicinska byrån av medicinalstyrelsens administrativa avdelning, vilken också föredrog dem vid medicinalstyrelsens session.

8.1.1 Oikeuslääkeopilliset ruumiinavaukset ja -tarkastukset vuonna 1972
Rättsmedicinska obduktioner och likbesiktningar år 1972
Medico-legal autopsies and examinations after death in 1972

Toimenpide ja tulos Åtgärd och resultat *Measure and result*	Lääni — Län — *Province* Uudenmaan Nylands	Helsinki Helsingfors Siitä Därav *Of which*	Turun-Porin Åbo-Björneborgs	Ahvenanmaa Åland	Hämeen Tavastehus	Kymen Kymmene	Mikkelin S:t Michels	Kuopion Kuopio	Pohjois-Karjalan Norra-Karelens	Vaasan Vasa	Keski-Suomen Mellersta Finlands	Oulun Uleåborgs	Lapin Lapplands	Yhteensä Summa *Total*
1. Täydellinen ruumiinavaus **Fullständig obduktion** *Complete autopsy*														
Kuolleena syntyneet — Dödfödda — *Stillbirths* ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vastasyntyneet — Nyfödda *Newborns:*														
Lapsenmurha — Barnamord — *Infanticide* ...	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	2
Synnytysvammat ja muut kuolinsyyt — Förlossningsskador och andra dödsorsaker — *Birth injuries and other causes of death*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Kuolemanluokka epäselvä — Dödskategorin oklar — *Category of death unclear*	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kuolinsyy epäselvä — Dödsorsak oklar — *Cause of death unclear*	2	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	5
Muut — Övriga — *Others:*														
Ammattitauti — Yrkessjukdom — *Occupational disease*	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Synnytys tai keskenmeno — Förlossning eller missfall — *Delivery or miscarriage*	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2
Muu tauti — Annan sjukdom — *Other disease* ..	1 255	950	625	25	385	180	166	63	14	134	145	276	88	3 356
Tieliikennevahinko — Vägtrafikolycka — *Road traffic accident* ..	165	145	166	9	142	65	43	43	6	102	48	83	54	926
Alkoholimyrkytys — Alkoholförgiftning — *Alcoholism*	43	33	41	2	19	12	7	16	13	6	24	32	15	230
Muu tapaturma — *Andra* olycksfall — *Other accident*	217	156	174	4	127	61	41	40	18	90	53	75	43	943
Hoito- ym. toimenpide — Vård- mm. åtgärd — *Adverse reaction to therapeutic procedure*	13	11	7	1	2	—	—	—	—	1	—	2	—	26
Laiton raskauden keskeytys — Illegalt avbrytande av havandeskap — *Illegal abortion*	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Itsemurha — Självmord — *Suicide*	201	158	136	5	108	51	41	17	11	41	55	68	21	755
Henkirikos — Dråp och mord — *Homicide*	52	43	27	2	11	12	7	9	7	15	3	9	5	159
Kuolemanluokka epäselvä — Dödskategorin oklar — *Category of death unclear*	50	47	9	—	10	8	8	5	—	5	3	8	9	115
Kuolinsyy epäselvä — Dödsorsak oklar — *Cause of death unclear* .	7	5	—	—	2	2	—	1	1	1	—	4	1	19
Yhteensä — Summa — *Total*	**2 007**	**1 551**	**1 185**	**49**	**806**	**391**	**315**	**195**	**70**	**397**	**331**	**560**	**236**	**6 542**
1971	1 941	1 508	961	24	814	288	150	217	88	423	324	491	169	5 890

8.1.1 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1972

Toimenpide ja tulos Åtgärd och resultat *Measure and result*	Lääni — Län — *Province* Uudenmaan Nylands	Helsinki Helsingfors Siitä Därav *Of which*	Turun-Porin Åbo-Björneborgs	Ahvenanmaa Åland	Hämeen Tavastehus	Kymen Kymmene	Mikkelin S:t Michels	Kuopion Kuopio	Pohjois-Karjalan Norra-Karelens	Vaasan Vasa	Keski-Suomen Mellersta Finlands	Oulun Uleåborgs	Lapin Lapplands	Yhteensä Summa *Total*
2. Kuolemansyyn toteamusruumiinavaus — Obduktion för fastställande av dödsorsaken — *Partial autopsy*														
Vastasyntyneet — Nyfödda *Newborns:*														
Lapsenmurha — Barnamord — *Infanticide* ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Synnytysvammat ja muut kuolinsyyt — Förlossningsskador och andra dödsorsaker — *Birth injuries and other causes of death*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuolemanluokka epäselvä — Dödskategorin oklar — *Category of death unclear*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Kuolinsyy epäselvä — Dödsorsak oklar — *Cause of death unclear*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Muut — Övriga — *Others:*														
Ammattitauti — Yrkessjukdom — *Occupational disease*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Synnytys tai keskenmeno Förlossning eller missfall — *Delivery or miscarriage*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Muu tauti — Annan sjukdom — *Other disease* ..	24	3	5	—	69	30	29	—	82	149	5	42	—	435
Tieliikennevahinko — Vägtrafikolycka — *Road traffic accident* ..	50	—	—	—	15	4	13	3	20	1	4	8	—	118
Alkoholimyrkytys — Alkoholförgiftning — *Alcoholism*	1	—	—	—	1	—	1	—	2	1	—	—	—	6
Muu tapaturma — Andra olycksfall — *Other accident*	40	1	1	—	6	2	10	2	17	5	—	4	—	87
Hoito- ym. toimenpide — Vård- mm. åtgärd — *Adverse reaction to therapeutic procedure*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Laiton raskauden keskeytys — Illegalt avbrytande av havandeskap *Illegal abortion*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itsemurha — Självmord *Suicide*	58	—	1	—	26	19	13	2	10	35	8	9	—	181
Henkirikos — Dråp och mord — *Homicide*	—	—	—	—	3	—	2	—	—	—	—	—	—	5
Kuolemanluokka epäselvä — Dödskategorin oklar — *Category of death unclear*	2	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	5
Kuolinsyy epäselvä — Dödsorsak oklar — *Cause of death unclear*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Yhteensä — Summa — *Total*	**175**	**4**	**7**	—	**121**	**55**	**69**	**7**	**131**	**192**	**17**	**65**	—	**839**
1971	179	20	—	—	138	39	220	4	106	105	9	80	—	880

8.1.1 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1972

Toimenpide ja tulos Åtgärd och resultat *Measure and result*	Lääni — Län — *Province* Uudenmaan Nylands	Helsinki Helsingfors Siitä Därav *Of which*	Turun-Porin Åbo-Björneborgs	Ahvenanmaa Åland	Hämeen Tavastehus	Kymen Kymmene	Mikkelin S:t Michels	Kuopion Kuopio	Pohjois-Karjalan Norra-Karelens	Vaasan Vasa	Keski-Suomen Mellersta Finlands	Oulun Uleåborgs	Lapin Lapplands	Yhteensä Summa *Total*
8. Ulkonainen ruumiintarkastus — Yttre likbesiktning — *External examination of corpse*														
Vastasyntyneet — Nyfödda *Newborns:*														
Lapsenmurha — Barnamord — *Infanticide* ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Synnytysvammat ja muut kuolinsyyt — Förlossningsskador och andra dödsorsaker — *Birth injuries and other causes of death*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuolemanluokka epäselvä — Dödskategorin oklar — *Category of death unclear*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ehdotettu ruumiinavaus Obduktion föreslagen *Proposed to perform autopsy*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Muut — Övriga — *Others:*														
Ammattitauti — Yrkessjukdom — *Occupational disease*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Synnytys tai keskenmeno Förlossning eller missfall — *Delivery or miscarriage*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Muu tauti — Annan sjukdom — *Other disease* ..	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	2
Tieliikennevahinko — Vägtrafikolycka — *Road traffic accident* ..	—	—	—	—	—	—	1	—	7	—	—	—	—	8
Alkoholimyrkytys — Alkoholförgiftning — *Alcoholism*	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Muu tapaturma — Andra olycksfall — *Other accident*	—	—	—	—	1	—	1	1	2	—	—	—	—	5
Hoito- ym. toimenpide — Vård- mm. åtgärd — *Adverse reaction to therapeutic procedure*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Laiton raskauden keskeytys — Illegalt avbrytande av havandeskap *Illegal abortion*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itsemurha — Självmord *Suicide*	—	—	4	—	—	—	1	5	1	1	—	—	—	12
Henkirikos — Dråp och mord — *Homicide*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuolemanluokka epäselvä — Dödskategorin oklar — *Category of death unclear*	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2
Yhteensä — Summa — *Total*	—	—	5	—	2	1	4	6	10	1	—	1	—	30
1971	2	2	5	—	5	—	5	5	4	2	16	—	2	46
1—8 Yhteensä — Summa — *Total*	2 182	1 555	1 197	49	929	447	388	208	211	590	348	626	236	7 411
1971	2 122	1 530	966	24	957	327	375	226	198	530	349	571	171	6 816

8.1.1 Oikeuslääkeopilliset ruumiinavaukset ja -tarkastukset vuonna 1973
Rättsmedicinska obduktioner och likbesiktningar år 1973
Medico-legal autopsies and examinations after death in 1973

Toimenpide ja tulos Åtgärd och resultat *Measure and result*	Lääni — Län — *Province*													Yhteensä Summa *Total*
	Uudenmaan Nylands	Helsinki Helsingfors Siitä Därav *Of which*	Turun-Porin Åbo-Björneborgs	Ahvenanmaa Åland	Hämeen Tavastehus	Kymen Kymmene	Mikkelin S:t Michels	Kuopion Kuopio	Pohjois-Karjalan Norra-Karelens	Vaasan Vasa	Keski-Suomen Mellersta Finlands	Oulun Uleåborgs	Lapin Lapplands	
1. Täydellinen ruumiinavaus **Fullständig obduktion** *Complete autopsy*														
Kuolleena syntyneet — Dödfödda — *Stillbirths* ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vastasyntyneet — Nyfödda *Newborns:*														
Lapsenmurha — Barnamord — *Infanticide* ..	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2
Synnytysvammat ja muut kuolinsyyt — Förlossningsskador och andra dödsorsaker — *Birth injuries and other causes of death*	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3
Kuolemanluokka epäselvä — Dödskategorin oklar — *Category of death unclear*	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kuolinsyy epäselvä — Dödsorsak oklar — *Cause of death unclear*	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	2	—	4
Muut — Övriga — *Others:*														
Ammattitauti — Yrkessjukdom — *Occupational disease*	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Synnytys tai keskenmeno Förlossning eller missfall — *Delivery or miscarriage*	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Muu tauti — Annan sjukdom — *Other disease* ..	1 301	971	518	17	535	199	232	105	56	147	160	288	94	3 652
Tieliikennevahinko — Vägtrafikolycka — *Road traffic accident* ..	143	131	141	4	116	88	61	43	12	90	48	84	44	874
Alkoholimyrkytys — Alkoholförgiftning — *Alcoholism*	44	32	32	2	21	14	10	13	1	14	15	14	8	188
Muu tapaturma — Andra olycksfall — *Other accident*	209	155	144	9	120	66	66	54	15	69	60	92	46	950
Hoito- ym. toimenpide — Vård- mm. åtgärd — *Adverse reaction to therapeutic procedure*	8	7	2	—	3	1	1	—	—	—	—	6	—	21
Laiton raskauden keskeytys — Illegalt avbrytande av havandeskap *Illegal abortion*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itsemurha — Självmord *Suicide*	175	135	130	4	124	34	47	32	5	47	44	83	32	757
Henkirikos — Dråp och mord — *Homicide*	39	31	11	—	11	9	2	5	5	2	13	12	9	118
Kuolemanluokka epäselvä — Dödskategorin oklar — *Category of death unclear*	59	50	5	2	17	9	8	5	1	5	4	11	6	132
Kuolinsyy epäselvä — Dödsorsak oklar — *Cause of death unclear*	1	—	1	—	1	2	2	—	1	—	—	3	—	11
Yhteensä — Summa — *Total*	**1 981**	**1 515**	**986**	**38**	**950**	**423**	**429**	**257**	**96**	**376**	**344**	**596**	**239**	**6 715**

8.1.1 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1973

Toimenpide ja tulos Åtgärd och resultat *Measure and result*	Lääni — Län — *Province*													Yhteensä Summa *Total*
	Uudenmaan Nylands	Helsinki Helsingfors Siitä Därav *Of which*	Turun-Porin Åbo-Björneborgs	Ahvenanmaa Åland	Hämeen Tavastehus	Kymen Kymmene	Mikkelin S:t Michels	Kuopion Kuopio	Pohjois-Karjalan Norra-Karelens	Vaasan Vasa	Keski-Suomen Mellersta Finlands	Oulun Uleåborgs	Lapin Lapplands	
2. Kuolemansyyn toteamusruumiinavaus — Obduktion för fastställande av dödsorsaken — *Partial autopsy*														
Vastasyntyneet — Nyfödda *Newborns:*														
Lapsenmurha — Barnamord — *Infanticide* ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Synnytysvammat ja muut kuolinsyyt — Förlossningsskador och andra dödsorsaker — *Birth injuries and other causes of death*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuolemanluokka epäselvä — Dödskategorin oklar — *Category of death unclear*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuolinsyy epäselvä — Dödsorsak oklar — *Cause of death unclear*	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Muut — Övriga — *Others:*														
Ammattitauti — Yrkessjukdom — *Occupational disease*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Synnytys tai keskenmeno Förlossning eller missfall — *Delivery or miscarriage*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Muu tauti — Annan sjukdom — *Other disease* ..	36	—	32	—	31	45	8	2	39	169	10	93	—	466
Tieliikennevahinko — Vägtrafikolycka — *Road traffic accident* ..	55	2	1	—	37	3	2	5	21	3	2	9	—	138
Alkoholimyrkytys — Alkoholförgiftning — *Alcoholism*	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	3
Muu tapaturma — Andra olycksfall — *Other accident*	48	1	3	—	12	3	1	2	14	10	5	3	—	101
Hoito- ym. toimenpide — Vård- mm. åtgärd — *Adverse reaction to therapeutic procedure*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Laiton raskauden keskeytys — Illegalt avbrytande av havandeskap *Illegal abortion*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itsemurha — Självmord *Suicide*	70	—	10	—	23	31	3	6	12	25	4	23	1	208
Henkirikos — Dråp och mord — *Homicide*	3	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	5
Kuolemanluokka epäselvä — Dödskategorin oklar — *Category of death unclear*	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	—	1	—	5
Kuolinsyy epäselvä — Dödsorsak oklar — *Cause of death unclear*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa — *Total*	**213**	**3**	**48**	—	**104**	**84**	**15**	**15**	**89**	**208**	**21**	**130**	**1**	**928**

8.1.1 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1973

Toimenpide ja tulos Åtgärd och resultat *Measure and result*	Lääni — Län — *Province* Uudenmaan Nylands	Helsinki Helsingfors Siitä Därav *Of which*	Turun-Porin Åbo-Björneborgs	Ahvenanmaa Åland	Hämeen Tavastehus	Kymen Kymmene	Mikkelin S:t Michels	Kuopion Kuopio	Pohjois-Karjalan Norra-Karelens	Vaasan Vasa	Keski-Suomen Mellersta Finlands	Oulun Uleåborgs	Lapin Lapplands	Yhteensä Summa *Total*
3. Ulkonainen ruumiintarkastus — Yttre likbesiktning — *External examination of corpse*														
Vastasyntyneet — Nyfödda *Newborns:*														
Lapsenmurha — Barnamord — *Infanticide* ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Synnytysvammat ja muut kuolinsyyt — Förlossningsskador och andra dödsorsaker — *Birth injuries and other causes of death*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuolemanluokka epäselvä — Dödskategorin oklar — *Category of death unclear*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ehdotettu ruumiinavaus Obduktion föreslagen *Proposed to perform autopsy*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Muut — Övriga — *Others:*														
Ammattitauti — Yrkessjukdom — *Occupational disease*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Synnytys tai keskenmeno Förlossning eller missfall — *Delivery or miscarriage*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Muu tauti — Annan sjukdom — *Other disease* ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tieliikennevahinko — Vägtrafikolycka — *Road traffic accident* ..	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2
Alkoholimyrkytys — Alkoholförgiftning — *Alcoholism*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Muu tapaturma — Andra olycksfall — *Other accident*	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Hoito- ym. toimenpide — Vård- mm. åtgärd — *Adverse reaction to therapeutic procedure*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Laiton raskauden keskeytys — Illegalt avbrytande av havandeskap *Illegal abortion*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itsemurha — Självmord *Suicide*	—	—	—	—	1	—	2	2	—	—	—	—	1	6
Henkirikos — Dråp och mord — *Homicide*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuolemanluokka epäselvä — Dödskategorin oklar — *Category of death unclear*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa — *Total*	—	—	1	2	2	—	2	2	[1] 2	—	—	—	1	12
1—3 Yhteensä — Summa — *Total*	**2 194**	**1 518**	**1 035**	**40**	**1 056**	**507**	**446**	**274**	**187**	**584**	**365**	**726**	**241**	**7 655**

[1]) Näistä yhdessä tapauksessa kuolemansyy epäselvä. — Av dessa är dödsorsaken oklar i ett fall. — *Of which one case with unknown cause of death.*

8.2.1 Suoritetut lailliset raskauden keskeyttämiset perusteen, naisen siviilisäädyn, iän ja synnytysten luvun mukaan 1973 [1])
Verkställda legala avbrytanden av havandeskap enligt indikation samt kvinnans civilstånd, ålder och antal förlossningar 1973 [1])
Legally induced abortions by indication, marital status, age and number of deliveries of woman, 1973 [1])

Siviilisääty, ikä ja synnytysten luku Civilstånd, ålder och antal förlossningar *Marital status, age and number of deliveries*	Eugeeninen peruste Eugenisk indikation *Eugenic indication*	Lääketieteellinen peruste Medicinsk indikation *Medical indication*	Sosiaalinen peruste Social indikation *Social indication*	Rikoslaki Straflag *Criminal code*	Alle 17 vuotta Under 17 år *Under 17 years*	40 vuotta 40 år *40 years*	4 lasta 4 barn *4 children*	Lapsenhoitokyvyn rajoitus Begränsn. i förmåga att sköta barn *Limited ability to take care of child*	Hätätapaus Nödfall *Emergency*	Yhteensä Summa *Total*
1973										
Siviilisääty — Civilstånd — *Marital status*										
Naimaton — Ogift — *Single*	30	409	8 723	[2]) 9	819	78	19	10	—	10 097
Naimisissa — Gift — *Married*	49	3 587	6 131	—	10	1 646	1 628	79	—	11 130
Leski — Änka — *Widowed*	—	10	136	—	—	39	49	—	—	234
Asumuserossa — Boskillnad — *Living legally separated*	—	10	195	—	—	9	29	—	—	243
Asuu erillään — Lever åtskilda — *Married living separated*	—	—	176	—	—	—	—	—	—	176
Eronnut — Frånskild — *Divorced*	10	107	1 130	—	—	88	88	—	—	1 423
Tuntematon — Okänd — *Unknown*	—	—	49	—	—	10	—	—	—	59
Yhteensä — Summa — *Total*	**89**	**2 123**	**16 540**	[2]) **9**	**829**	**1 870**	**1 813**	**89**	—	**23 362**
Ikä — Ålder — *Age* [3])										
14	—	—	10	—	30	—	—	—	—	40
15	—	—	10	—	224	—	—	—	—	234
16	—	—	48	—	302	—	—	—	—	350
17	—	10	400	—	263	—	—	—	—	673
18	—	29	1 092	—	10	—	—	—	—	1 131
19	—	29	1 062	—	—	—	—	—	—	1 091
20—24	10	302	5 643	—	—	—	20	10	—	5 985
25—29	10	526	4 181	—	—	—	273	49	—	5 039
30—34	30	477	2 184	[2]) 9	—	—	497	20	—	3 217
35—39	29	643	1 647	—	—	—	760	10	—	3 089
40—44	10	107	253	—	—	1 686	263	—	—	2 319
45—	—	—	10	—	—	184	—	—	—	194
Tuntematon — Okänd — *Unknown*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa — *Total*	**89**	**2 123**	**16 540**	[2]) **9**	**829**	**1 870**	**1 813**	**89**	—	**23 362**
Synnytysten luku — Antal förlossningar — *Number of deliveries*										
0	20	419	8 197	[2]) 9	819	68	—	39	—	9 571
1	10	506	2 962	—	10	244	—	20	—	3 752
2	30	721	3 547	—	—	467	9	10	—	4 784
3	29	448	1 667	—	—	526	49	20	—	2 739
4	—	10	117	—	—	253	1 072	—	—	1 452
5	—	19	30	—	—	107	370	—	—	526
6	—	—	20	—	—	107	186	—	—	313
7	—	—	—	—	—	49	117	—	—	166
8	—	—	—	—	—	30	10	—	—	40
9—	—	—	—	—	—	19	—	—	—	19
Tuntematon — Okänd — *Unknown*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa — *Total*	**89**	**2 123**	**16 540**	[2]) **9**	**829**	**1 870**	**1 813**	**89**	—	**23 362**

[1]) Perustuu 2 400 tapauksen (10 %) otokseen. — Baserar sig på ett sampel av 2 400 fall (10 %). — *Based on sample of 2 400 cases (10 %).*

[2]) Otoksessa oli vain yksi tapaus, joten yhteensä -luku ja varsinkin jakauma on epäluotettava. — I samplet fanns bara ett fall varför summan och i synnerhet fördelningen är opålitlig. — *In sample there were one case only, therefore total and distribution is unreliable.*

[3]) Iältään 14-vuotiaiksi on katsottu v. 1959 syntyneet, 15-vuotiaiksi v. 1958 syntyneet jne. — Året 1959 födda har ansetts som 14 åringar, 1958 födda som 15 åringar etc. — *Women born in 1959 has been regarded as 14 years old, born in 1958 as 15 years old etc.*

8.2.1 Suoritetut lailliset raskauden keskeyttämiset perusteen, naisen siviilisäädyn, iän ja synnytysten luvun mukaan 1976 [1])
Verkställda legala avbrytanden av havandeskap enligt indikation samt kvinnans civilstånd, ålder och antal förlossningar 1976 [1])
Legally induced abortions by indication, marital status, age and number of deliveries of woman, 1976 [1])

Siviilisääty, ikä ja synnytysten luku Civilstånd, ålder och antal förlossningar *Marital status, age and number of deliveries*	Eugeeninen peruste Eugenisk indikation *Eugenic indication*	Lääketieteellinen peruste Medicinsk indikation *Medical indication*	Sosiaalinen peruste Social indikation *Social indication*	Rikoslaki Strafflag *Criminal code*	Alle 17 vuotta Under 17 år *Under 17 years*	40 vuotta 40 år *40 years*	4 lasta 4 barn *4 children*	Lapsenhoitokyvyn rajoitus Begränsn. i förmåga att sköta barn *Limited ability to take care of child*	Hätätapaus Nödfall *Emergency*	Yhteensä Summa *Total*
1976										
Siviilisääty — Civilstånd — *Maribal status*										
Naimaton — Ogift — *Single*	9	217	8 411	—	1 061	82	—	30	—	9 810
Naimisissa — Gift — *Married*	130	781	4 893	—	9	1 255	714	40	—	7 822
Leski — Änka — *Widowed* .	—	18	196	—	—	45	18	—	—	277
Asumuserossa — Boskillnad — *Living legally separated*	—	27	257	—	—	19	9	—	—	312
Asuu erillään — Lever åtskilda — *Married living separated*	—	—	91	—	—	9	—	—	—	100
Eronnut — Frånskild — *Divorced*	—	27	1 253	—	—	136	72	9	—	1 497
Tuntematon — Okänd — *Unknown*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa — *Total*	**139**	**1 070**	**15 101**	—	**1 070**	**1 546**	**813**	**79**	—	**19 818**
Ikä — Ålder — *Age* [2])										
14	—	—	—	—	45	—	—	—	—	45
15	—	—	9	—	154	—	—	—	—	163
16	—	9	36	—	527	—	—	—	—	572
17	—	—	592	—	344	—	—	—	—	936
18	9	18	1 046	—	—	—	—	—	—	1 073
19	—	18	1 112	—	—	—	—	—	—	1 130
20—24	28	172	4 858	—	—	—	—	10	—	5 068
25—29	37	199	3 429	—	—	—	90	20	—	3 775
30—34	28	308	2 165	—	—	—	226	10	—	2 737
35—39	28	290	1 682	—	—	—	361	39	—	2 400
40—44	9	46	154	—	—	1 255	118	—	—	1 582
45—	—	10	18	—	—	291	18	—	—	337
Tuntematon — Okänd — *Unknown*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa — *Total*	**139**	**1 070**	**15 101**	—	**1 070**	**1 546**	**813**	**79**	—	**19 818**
Synnytysten luku — Antal förlossningar — *Number of deliveries*										
0	29	245	7 717	—	1 061	63	—	39	—	9 154
1	37	300	2 900	—	9	155	—	30	—	3 431
2	46	335	3 232	—	—	436	9	—	—	4 058
3	18	163	1 178	—	—	499	36	10	—	1 904
4	—	27	60	—	—	221	551	—	—	859
5	—	—	—	—	—	100	154	—	—	254
6	9	—	—	—	—	36	18	—	—	63
7	—	—	—	—	—	18	45	—	—	63
8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	9
Tuntematon — Okänd — *Unknown*	—	—	14	—	—	9	—	—	—	23
Yhteensä — Summa — *Total*	**139**	**1 070**	**15 101**	—	**1 070**	**1 546**	**813**	**79**	—	**19 818**
•1975	228	1 291	16 115	—	1 127	1 670	1 041	75	—	21 547
•1974	62	1 757	16 815	12	748	2 020	1 407	25	—	22 846

[1]) Perustuu 2 179 tapaukseen (11 %) otokseen. — Baserar sig på ett sampel av 2 179 (11 %). — *Based on sample of 2 179 cases (11 %).*

[2]) Iältään 14-vuotiaiksi on katsottu v. 1962 syntyneet, 15-vuotiaiksi v. 1961 syntyneet jne. — Året 1962 födda har ansetts som 14 åringar, 1961 födda som 15 åringar etc. — *Women born in 1962 has been regarded as 14 years old, born in 1961 as 15 years old etc.*

• Dn:o — Dnr 1109/91/78.

8.2.2 Suoritetut lailliset steriloinnit perusteen, synnytysten luvun, siviilisäädyn ja iän mukaan 1973
Verkställda legala steriliseringar enligt indikation, antal förlossningar, civilstånd och ålder 1973
Legal sterilizations performed, by indication, number of deliveries, marital status and age, 1973

Synnytysten luku, siviilisääty ja ikä Antal förlossningar, civilstånd och ålder *Number of deliveries, marital status and age*	Lääkintöhallituksen luvalla Med tillstånd av medicinalstyrelsen *Authorization of the National Board of Health*											Kahden lääkärin luvalla [1] Med tillstånd av två läkare [1] *Authorization of two physic.* [1]	Hätätapaus [2] Nöd-Fall [2] *Emergency* [2]	Yhteensä Summa *Total*
	Eugeeninen peruste Eugenisk indikation *Eugenic indication*		Lapsenhoitokyvyn rajoitus Begränsning i förmåga att sköta barn *Limited ability to take care of a child*		Sosiaalinen peruste Social indikation *Social indication*		Ehkäisyn vaikeus Preventivsvårigheter *Difficulties in prevention*		Lääket. peruste Medic. indikation *Medical indication*	Yhteensä Summa *Total*				
	M	N K F	M	N K F	M	N K F	M	N K F	N K F	M	N K F	N K F	N K F	
Synnytysten luku — Antal förlossningar — *Number of deliveries*														
0	·	4	·	21	·	18	·	10	6	·	59	8	—	67
1	·	3	·	16	·	33	·	25	6	·	83	112	—	195
2	·	7	·	24	·	77	·	117	24	·	249	331	—	580
3	·	3	·	18	·	125	·	122	21	·	289	518	—	807
4	·	—	·	11	·	111	·	71	8	·	201	352	—	553
5	·	—	·	—	·	51	·	12	4	·	67	175	—	242
6	·	—	·	—	·	32	·	5	1	·	38	86	—	124
7	·	—	·	—	·	16	·	1	—	·	17	44	—	61
8	·	—	·	—	·	6	·	—	1	·	7	25	—	32
9—	·	—	·	—	·	4	·	—	—	·	4	14	—	18
Tuntematon — Okänd— *Unknown*	·	2	·	13	·	4	·	9	3	·	31	36	—	67
Yht. — S:ma — *Total*	·	**19**	·	**103**	·	**477**	·	**372**	**74**	·	**1 045**	**1 701**	—	**2 746**
Siviilisääty — Civilstånd *Marital status*														
Naimaton — Ogift — *Single*	—	4	1	40	—	20	3	15	9	4	88	55	—	147
Naimisissa — Gift — *Married*	1	15	12	57	56	427	198	337	65	267	901	1 506	—	2 801
Leski — Änka — *Widowed*	—	—	—	—	2	6	—	9	—	2	15	50	—	67
Eronnut — Frånskild — *Divorced*	—	—	—	6	2	24	4	11	—	6	41	90	—	137
Tuntematon — Okänd— *Unknown*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yht. — S:ma — *Total*	**1**	**19**	**13**	**103**	**60**	**477**	**205**	**372**	**74**	**279**	**1 045**	**1 701**	—	**3 025**
Ikä — Ålder — *Age*														
—19	—	3	—	19	—	45	1	2	3	1	72	2	—	75
20—24	—	4	—	27	1	63	5	20	8	6	122	45	—	173
25—29	—	6	1	26	7	112	21	65	12	29	221	194	—	444
30—34	—	4	—	18	10	111	66	120	19	76	272	498	—	846
35—39	1	2	12	10	21	87	50	118	25	84	242	522	—	848
40—44	—	—	—	3	9	55	45	39	7	54	104	394	—	552
45—	—	—	—	—	12	4	17	8	—	29	12	46	—	87
Tuntematon — Okänd— *Unknown*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yht. — S:ma — *Total*	**1**	**19**	**13**	**103**	**60**	**477**	**205**	**372**	**74**	**279**	**1 045**	**1 701**	—	**3 025**

[1]) Lääketieteellinen peruste. — Medicinsk indikation. — *Medical indication.*

[2]) Hätätapauksena suoritetun raskauden keskeyttämisen yhteydessä. — Utförd i samband med avbrytande av havandeskap nödfall. — *In connection with abortion performed in an emergency.*

8.2.2 Suoritetut lailliset steriloinnit perusteen, synnytysten luvun, siviilisäädyn ja iän mukaan 1976
Verkställda legala steriliseringar enligt indikation, antal förlossningar, civilstånd och ålder 1976
Legal sterilizations performed, by indication, number of deliveries, marital status and age, 1976

Synnytysten luku, siviilisääty ja ikä Antal förlossningar, civilstånd och ålder *Number of deliveries, marital status and age*	Lääkintöhallituksen luvalla Med tillstånd av medicinalstyrelsen *Authorization of the National Board of Health*											Kahden lääkärin luvalla [1] Med tillstånd av två läkare [1] *Authorization of two physic.* [1]	Hätätapaus [2] Nöd-Fall [2] *Emergency* [2]	Yhteensä Summa *Total*
	Eugeeninen peruste Eugenisk indikation *Eugenic indication*		Lapsenhoitokyvyn rajoitus Begränsning i förmåga att sköta barn *Limited ability to take care of a child*		Sosiaalinen peruste Social indikation *Social indication*		Ehkäisyn vaikeus Preventivsvårigheter *Difficulties in prevention*		Lääket. peruste Medic. indikation *Medical indication*	Yhteensä Summa *Total*				
	M	N K *F*	M	N K *F*	M	N K *F*	M	N K *F*	N K *F*	M	N K *F*	N K *F*	N K *F*	
Synnytysten luku — Antal förlossningar — *Number of deliveries*														
0	—	1	—	47	—	3	—	1	3	—	55	28	—	83
1	—	—	—	13	—	12	—	28	8	—	61	105	—	166
2	—	1	—	6	—	51	—	139	33	—	230	346	—	576
3	—	2	—	4	—	50	—	132	32	—	220	315	—	535
4	—	—	—	3	—	66	—	65	7	—	141	231	—	372
5	—	—	—	—	—	38	—	15	2	—	55	85	—	140
6	—	—	—	—	—	13	—	4	—	—	17	35	—	52
7	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	5	13	—	18
8	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	3	10	—	13
9—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	3	6	—	9
Tuntematon — Okänd — *Unknown*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	6
Yht. — S:ma — *Total*	—	**4**	—	**73**	—	**244**	—	**384**	**85**	—	**790**	**1 180**	—	**1 970**
Siviilisääty — Civilstånd *Marital status*														
Naimaton — Ogift — *Single*	—	1	5	58	—	13	—	2	4	5	78	42	—	125
Naimisissa — Gift — *Married*	1	3	6	11	40	193	130	348	80	177	635	1 053	—	1 865
Leski — Änka — *Widowed*	—	—	—	—	1	7	—	5	—	1	12	14	—	27
Eronnut — Frånskild — *Divorced*	—	—	1	4	—	31	4	29	1	5	65	71	—	141
Tuntematon — Okänd — *Unknown*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yht. — S:ma — *Total*	**1**	**4**	**12**	**73**	**41**	**244**	**134**	**384**	**85**	**188**	**790**	**1 180**	—	**2 158**
Ikä — Ålder — Age														
—19	—	—	1	10	—	—	—	—	—	1	10	5	—	16
20—24	—	1	—	23	—	7	1	11	5	1	47	30	—	78
25—29	1	—	4	18	2	38	27	65	22	34	143	151	—	328
30—34	—	1	2	7	8	56	35	131	24	45	219	276	—	540
35—39	—	2	4	10	10	76	36	122	22	50	232	419	—	701
40—44	—	—	1	5	10	60	21	53	12	32	130	256	—	418
45—	—	—	—	—	11	7	14	2	—	25	9	42	—	76
Tuntematon — Okänd — *Unknown*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Yht. — S:ma — *Total*	**1**	**4**	**12**	**73**	**41**	**244**	**134**	**384**	**85**	**188**	**790**	**1 180**	—	**2 158**
1975	5	15	6	70	30	287	113	425	92	154	889	1 332	—	2 375
1974	5	14	6	89	41	299	157	377	81	209	860	1 354	—	2 423

[1]) Lääketieteellinen peruste. — Medicinsk indikation. — *Medical indication.*

[2]) Hätätapauksena suoritetun raskauden keskeyttämisen yhteydessä. — Utförd i samband med avbrytande av havandeskap nödfall. — *In connection with abortion performed in an emergency.*

8.2.3 Suoritetut lailliset steriloimiset ja raskauden keskeyttämiset potilaan asuinpaikan mukaan 1973
Verkställda legala steriliseringar och avbrytanden av havandeskap enligt patientens boningsort 1973
Legal sterilizations and abortions performed, by domicile of the patient, 1973

Asuinpaikka Boningsort *Domicile*	Steriloimiset Steriliseringar *Sterilizations*				Raskauden keskeyttämiset Avbrytanden av havandeskap *Abortions*				
	Naiset Kvinnor *Women*	Niistä Därav *Of which* Pelkkä sterilisointi Enbart sterilisering *Only sterilization*	10 000:tta 15—49-vuotiasta naista kohti [1]) Per 10 000 kvinnor i åldern 15—49 år [1]) *Per 10 000 women aged 15—49 y* [1])	Miehet Män *Males*	Ilman sterilisointia Utan sterilisering *Without sterilization*	Myös sterilisaatio Med sterilisering *With sterilization*	Yhteensä Summa *Total*	10 000:tta 15—49-vuotiasta naista kohti [1]) Per 10 000 kvinnor i åldern 15—49 år [1]) *Per 10 000 women aged 15—49 y* [1])	1 000 synnyttäjää kohti Per 1 000 barnaföderskor *Per 1 000 maternities*
1973									
Lääni — Län — *Province*									
Uudenmaan — Nylands	502	292	17.0	100	7 210	210	7 420	250.8	545.8
Turun-Porin—Åbo-Björneborgs	379	214	22.0	56	2 989	165	3 154	183.4	399.9
Ahvenanmaa — Åland	7	7	14.2	—	89	—	89	181.0	301.7
Hämeen — Tavastehus	339	241	20.0	19	3 726	98	3 824	225.7	491.8
Kymen — Kymmene	222	146	26.1	21	1 405	76	1 481	173.8	392.3
Mikkelin — S:t Michels	139	67	27.2	12	602	72	674	132.0	305.1
Kuopion — Kuopio	168	128	27.2	12	1 070	40	1 110	179.6	393.5
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	157	108	37.0	3	446	49	495	116.6	264.1
Vaasan — Vasa	96	45	9.4	11	1 204	51	1 255	123.1	229.1
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	262	146	44.1	6	959	116	1 075	180.9	390.2
Oulun — Uleåborgs	403	245	40.6	22	1 539	158	1 697	171.1	305.7
Lapin — Lapplands	69	53	14.1	5	1 026	16	1 042	212.3	413.0
Ulkomaat — Utlandet—*Abroad*	3	3	·	11	37	—	37	·	·
Tuntematon — Okänd — *Unknown*	—	—	·	—	9	—	9	·	·
Yhteensä — Summa — *Total*	**2 746**	**1 695**	**23.0**	**279**	**22 311**	**1 051**	**23 362**	**195.9**	**413.2**
Kotikunta — Hemkommun — *Home commune*									
Helsinki — Helsingfors	228	124	14.2	54	3 949	104	4 053	252.0	682.1
Turku — Åbo	125	57	25.5	26	1 018	68	1 086	218.2	509.6
Tampere — Tammerfors	92	59	17.9	1	1 194	33	1 227	239.0	586.5
Muut kaupungit ja kauppalat — Övriga städer och köpingar — *Other urban communes*	1 078	677	22.8	93	10 148	401	10 548	222.8	417.8
Maalaiskunnat — Landskommuner — *Rural communes*	1 220	775	26.6	94	5 956	445	6 401	139.8	303.0
Ulkomaat — Utlandet—*Abroad*	3	3	·	11	37	—	37	·	·
Tuntematon — Okänd — *Unknown*	—	—	·	—	9	—	9	·	·
Yhteensä — Summa — *Total*	**2 746**	**1 695**	**23.0**	**279**	**22 311**	**1 051**	**23 362**	**195.9**	**413.2**
1972	3 330	2 069	28.1	377	20 885	1 261	22 146	187.1	377.7
1971	3 990	2 110	34.0	270	18 742	1 880	20 622	175.9	339.1
[2]) 1970	5 677	2 682	49.0	50	11 762	2 995	14 757	127.3	229.5
1969	5 437	2 720	46.8	12	5 548	2 717	8 175	70.4	121.5
1968	4 276	2 361	36.9	18	4 373	1 915	6 288	54.2	85.6
1967	4 010	2 210	34.8	12	3 818	1 800	5 618	48.7	72.9
1966	3 516	1 878	30.8	27	3 581	1 638	5 219	45.8	67.3
1965	3 183	1 749	28.2	23	3 324	1 458	4 782	42.3	61.5

[1]) Maassa asuva väestö 31. 12. — I riket bosatt befolkning den 31. 12. — *Resident population on 31. 12.*
[2]) Uusi laki astui voimaan 1. 6. 1970. — Den nya lagen trädde i kraft den 1. 6. 1970. — *The new law came into force 1. 6. 1970.*

8.2.3 Suoritetut lailliset steriloinnit ja raskauden keskeyttämiset potilaan asuinpaikan mukaan 1975
Verkställda legala steriliseringar och avbrytanden av havandeskap enligt patientens boningsort 1975
Legal sterilizations and abortions performed, by domicile of the patient, 1975

Asuinpaikka Boningsort *Domicile*	Steriloimiset Steriliseringar *Sterilizations*				Raskauden keskeyttämiset Avbrytanden av havandeskap *Abortions*				
	Naiset Kvinnor *Women*	Niistä Därav *Of which* Pelkkä sterilisointi Enbart sterilisering *Only sterilization*	10 000:tta 15—19-vuotiasta naista kohti Per 10 000 kvinnor i åldern 15—49 år *Per 10 000 women aged 15—49 y.*	Miehet Män *Males*	Ilman steriloimistä Utan sterilisering *Without sterilization*	Myös steriloimisen Med sterilisering *With sterilization*	Yhteensä Summa *Total*	10 000:tta 15—49-vuotiasta naista kohti Per 10 000 kvinnor i åldern 15—49 år *Per 10 000 women aged 15—49 y.*	1 000 synnyttäjää kohti Per 1 000 barnaföderskor *Per 1 000 maternities*
1975									
Lääni — Län — *Province*									
Uudenmaan — Nylands	384	292	12.6	34	6 641	92	6 733	221.2	421.0
Turun-Porin—Åbo-Björneborgs	314	194	18.1	39	2 699	120	2 819	162.3	310.5
Ahvenanmaa — Åland	7	3	13.8	—	104	4	108	212.8	368.6
Hämeen — Tavastehus	310	233	18.3	19	3 252	77	3 329	196.1	387.6
Kymen — Kymmene	180	155	21.1	15	1 320	25	1 345	157.9	313.1
Mikkelin — S:t Michels	115	66	22.8	3	667	49	716	141.8	285.9
Kuopion — Kuopio	219	167	35.3	8	956	52	1 008	162.7	307.2
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	98	81	22.9	1	494	17	511	119.6	229.7
Vaasan — Vasa	120	70	11.8	6	1 359	50	1 409	138.9	227.9
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	161	100	26.7	5	883	61	944	156.6	298.7
Oulun — Uleåborgs	266	166	26.2	19	1 559	100	1 659	163.4	249.6
Lapin — Lapplands	45	37	9.1	2	925	8	933	187.8	333.2
Ulkomaat — Utlandet — *Abroad*	2	1	.	3	21	1	22	.	.
Tuntematon — Okänd — *Unknown*	—	—	.	—	11	—	11	.	.
Yhteensä — Summa — *Total*	**2 221**	**1 565**	**18.4**	**154**	**20 891**	**656**	**21 547**	**178.6**	**329.7**
Kotikunta — Hemkommun — *Home commune*									
Helsinki — Helsingfors	134	102	9.4	12	3 686	32	3 718	261.0	572.3
Turku — Åbo	118	74	26.7	18	868	44	912	206.2	379.2
Tampere — Tammerfors	82	62	18.0	3	1 021	20	1 041	228.4	464.3
Muut kaupungit ja kauppalat — Övriga städer och köpingar — *Other urban communes*	952	675	18.1	64	9 266	277	9 543	181.1	311.0
Maalaiskunnat — Landskommuner — *Rural communes*	933	651	20.9	52	6 018	282	6 300	141.0	267.9
Ulkomaat — Utlandet — *Abroad*	2	1	.	5	21	1	22	.	.
Tuntematon — Okänd — *Unknown*	—	—	.	—	11	—	11	.	.
Yhteensä — Summa — *Total*	**2 221**	**1 565**	**18.4**	**154**	**20 891**	**656**	**21 547**	**178.6**	**329.7**
1974	2 214	1 615	18.4	209	22 247	599	22 846	190.3	366.8

8.2.4 Lääkintöhallituksen käsittelemät kastroimista, sterilisoimista ja raskauden keskeyttämistä koskevat asiat vuosina 1956—77
Av medicinalstyrelsen behandlade ärenden angående kastrering, sterilisering och avbrytande av havandeskap åren 1956—77
Cases concerning castration, sterilization and abortion settled by the National Board of Health in 1956—77

Vuosi / År / Year	Kastroiminen / Kastrering / Castration						Sterilisoiminen / Sterilisering / Sterilization					Raskauden keskeyttäminen / Avbrytande av havandeskap / Abortion				
					Niistä / Därav / Of which			Niistä / Därav / Of which					Niistä / Därav / Of which			
								Hyväksytty / Godkänd / Accepted		Hylätty / Avslagen / Rejected			Hyväksytty / Godkänd / Accepted		Hyväksytyistä määrätty samalla sterilisoitavaksi / Godkända som samtidigt ordinerats för sterilisering / Of accepted cases ordered to be sterilized	
	Hakemuksia / Ansökningar / Applications	Lupa myönnetty / Tillstånd beviljats / Permission granted	Esityksiä / Framställningar / Proposals	Kastroitavaksi määrätty / Kastrering förordnad / Ordered to be castrated	Korkeimman Oikeuden päätöksellä kumottu / Upphävda av Högsta Domstolen / Rescinded by the High Court of Justice	Suoritettu / Utförda / Performed	Esityksiä tai hakemuksia / Framställningar eller ansökningar / Proposals or applications	M	N-K-F	M	N-K-F	Anomuksia / Anhållan / Petitions		%		%
1956	—	—	133	7	3	3	283	41	228	1	13	277	208	75.1	138	66.3
1957	2	2	156	5	3	2	469	54	396	1	18	355	266	74.9	164	61.7
1958	2	—	145	1	—	1	614	62	526	3	23	331	270	81.6	170	63.0
1959	1	—	156	—	—	—	736	84	617	6	29	370	289	78.1	212	73.4
1960	2	1	152	—	—	—	929	80	806	1	42	472	383	81.1	265	69.2
1961	1	—	201	—	—	—	895	68	754	11	62	602	431	71.6	285	66.1
1962	2	—	209	—	—	—	865	49	781	1	34	572	429	75.0	299	69.7
1963	3	—	149	—	—	—	964	52	862	2	48	664	466	70.2	313	67.2
1964	—	—	114	—	—	—	892	53	804	—	35	525	377	71.8	256	67.9
1965	2	—	126	—	—	—	801	44	706	—	51	484	355	73.3	214	60.3
1966	1	—	163	—	—	—	713	33	643	2	35	416	275	66.1	176	64.0
1967	—	—	165	—	—	—	721	22	622	—	37	548	337	61.5	201	59.6
1968	—	—	123	—	—	—	624	40	568	1	15	390	286	73.3	133	46.5
1969	—	—	107	—	—	—	667	25	628	1	13	329	245	74.5	102	41.6
1970 [1]) ..	—	—	47	—	—	—	229	10	211	1	7	130	107	82.3	43	40.2
1970 [2]) ..	—	—	—	.	.	—	518	118	400	—	—	320	244	76.3	2	0.1
1971	1	1	3	.	.	—	1 805	579	1 223	3	—	776	677	87.2	—	—
1972	—	—	—	.	.	1	1 938	691	1 245	—	2	639	558	87.3	—	—
1973	—	—	—	.	.	—	1 657	477	1 177	—	3	626	555	88.7	—	—
1974	1	—	—	.	.	—	1 446	386	1 058	—	2	819	747	91.2	—	—
1975	—	—	—	.	.	—	1 386	298	1 086	—	2	824	766	93.0	—	—
1976	—	—	—	.	.	—	1 293	335	954	1	3	605	561	92.7	—	—
1977	—	—	—	.	.	—	1 296	345	950	—	1	475	379	79.8	—	—

[1]) 1. 1.—31. 5.
[2]) 1. 6.—31. 12.

8.3.1 Lääkintöhallituksen antamat mielentilalausunnot tutkimuksen tuloksen mukaan vuosina 1967—77
Av medicinalstyrelsen avgivna utlåtanden angående sinnesbeskaffenhet enligt undersökningen resultat åren 1967—77
Statements of the National Board of Health concerning mental condition of patients examined by the result of examination in 1967—77

Tulos / Resultat / Result	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
Ymmärrystä vailla olevia — I avsaknad av förståndet — *Complete lack of judgment* ..	33	30	26	27	27	26	40	34	46	42	58
Täyttä ymmärrystä vailla olevia — I avsaknad av förståndets fulla bruk — *Partial lack of judgment*	89	93	87	90	121	133	139	127	157	179	169
Täydessä ymmärryksessä olevia — Vid förståndets fulla bruk — *Complete judgment*	17	29	27	20	29	32	33	51	35	42	68
Yhteensä — Summa — *Total*	**139**	**152**	**140**	**137**	**177**	**211**	**212**	**212**	**238**	**263**	**295**

9. TERVEYDENHUOLTOHENKILÖSTÖ

Vuoden 1975 lopussa terveydenhuollon eri laitoksissa ja muissa terveydenhuollon tehtävissä toimi kaikkiaan yli 60 000 alan ammattikoulutuksen saanutta. Lääkintöhallituksen keskuskortistossa oli samana ajankohtana kaikkiaan noin 90 000 työikäistä ammattikoulutuksen saanutta, joten näistä oli työstä poissa sillä hetkellä lähes 30 000. Terveydenhuoltotyössä on myös jonkin muun alan ammattikoulutuksen saaneita, kuten toimisto-, keittiö-, kone- ym. henkilöstöä. Näitä oli mainittuna ajankohtanasairaaloissa ja terveyskeskuksissa yhteensä noin 27 000. Pääosa henkilöstöstä on kuntien ja kuntainliittojen palveluksessa, terveydenhuollon laitoksethan ovat pääasiallisesti kunnallisia. Valtion laitosten henkilöstömäärä oli edellä mainittuna ajankohtana hieman yli kaksi tuhatta.

Valtakunnallisiin suunnitelmiin kansanterveystyön ja sairaanhoitolaitosten toiminnan järjestämisestä on voitu heikentyneiden taloudellisten olosuhteiden vuoksi ottaa viime vuosina vähemmän virkoja kuin kuluvan vuosikymmenen alkupuoliskolla. Esimerkiksi kansanterveystyön lääkärinvirkojen osalta kehitys on ollut kunakin vuonna erikseen vahvistettujen suunnitelmien mukaan seuraava:

9. HÄLSOVÅRDSPERSONALEN

Vid slutet av 1975 arbetade sammanlagt över 60 000 personer med yrkesutbildning vid hälsovårdens skilda institutioner och i andra hälsovårdsuppgifter. I medicinalstyrelsens centralkartotek fanns under samma tidpunkt sammanlagt ungefär 90 000 personer i arbetsåldern med yrkesutbildning, så att nästan 30 000 var då borta från arbetet. I hälsovårdsarbete finns också personer med yrkesutbildning på något annat område, såsom byrå-, köks-, maskin- mm. personal. Deras antal vid samma tidpunkt var sammanlagt ca 27 000 på sjukhusen och i hälsovårdscentralerna. Huvuddelen av personalen är i kommuners och kommunalförbunds tjänst, hälsovårdens institutioner är ju huvudsakligen kommunala. Antalet personal vid statens institutioner var litet över 2 000.

Man har kunnat antaga i riksplanerna om ordnande av folkhälsoarbetet och sjukhusanstalternas verksamhet färre tjänster under senare år än vid början av detta årtionde beroende på försvagade ekonomiska konditioner. T.ex. för folkhälsoarbetets läkartjänsters vidkommande har utvecklingen enligt de för varje år separat fastställda planerna varit följande:

Valtakunnalliset suunnitelmat kansanterveystyön järjestämisestä — Riksomfattande planer för ordnande av folkhälsoarbetet — *National plans for primary health services*

Uudet lääkärinvirat — Nya läkartjänster — *New positions of physicians*

	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982
1974—1978	90	90	100	140	150	.	.	.	.
1975—1979		140	150	200	300	300	.	.	.
1976—1980			150	200	250	300	350	.	.
1977—1981				170	250	300	350	350	.
1978—1982					30	100	100	100	100

Tarkasteltavan ajanjakson 1971—76 aikana on alan henkilöstön koulutuksessa tapahtunut merkittäviä muutoksia. Lääkärikoulutus on aloitettu kahdessa uudessa tiedekunnassa, terveystarkastajien koulutus on uudistettu, ja 1972 voimaan tullut kansanterveyslaki velvoittaa varsinaisessa kansanterveystyössä olevan viranhaltijan osallistumaan täydennyskoulutukseen vähintään kerran kymmenessä vuodessa.

Terveydenhuoltohenkilöstön keskuskortisto. Terveydenhuoltohenkilöstön keskuskortisto on terveydenhuoltoalalle koulutettujen keskusrekisteri. Sen ylläpito perustuu lääkintöhallituksesta annettuun asetukseen (130/70), jonka mukaan lääkintöhallituksen tulee pitää luetteloa terveydenhuoltohenkilöstöstä. Terveydenhuoltohenkilöstön keskuskortistoon merkitään koulutuksen saaneet henkilöt ryhmittäin siitä riippumatta, toimivatko he terveydenhuoltoalalla vai ovatko siirtyneet muualle tai jääneet pois työstä. Ryhmät ja alaryhmät perustuvat siihen, miten asianomaisista saadaan perustiedot keskuskortistoa varten. Ammattiryhmien merkitseminen keskuskortistoon perustuu lakeihin ja asetuksiin, joissakin ammattiryhmissä lääkintösallituksen päätöksiin. Perus- ja muutostiedot saadaan laillistamisasiakirjoista, koulujen ja kurssien, työnantajien ja asianomaisten henkilöiden itsensä lähettämistä ilmoituksista. Varsi-

Under granskningsperioden 1971—76 har märkbara ändringar skett i utbildningen av branschens personal. Läkarutbildningen har påbörjats i två nya fakulteter, hälsovårdsinspektörernas utbildning har förnyats, och den 1972 ikraftträdda folkhälsolagen förpliktar en tjänsteinnehavare i egentligt folkhälsoarbete deltaga i kompletterande utbildning minst en gång vart tionde år.

Hälsovårdspersonalens centralkartotek. Hälsovårdspersonalens centralkartotek är centralregistret över dem, som fått utbildning för hälsovårdsområde. Dess underhåll baserar sig på förordningen om medicinalstyrelsen (130/70), enligt vilken medicinalstyrelsen skall upprätthålla en förteckning över hälsovårdspersonal. I centralkartoteket antecknas utbildade personer gruppvis oberoende av huruvida de arbetar inom hälsovårdsbranschen eller har flyttat annorstädes eller blivit bort från arbetet. Grupperna och undergrupperna baserar sig på hur man får de grundläggande uppgifterna om vederbörande för kartoteket. Antecknandet i kartoteket grundar sig på lagar och förordningar, angående vissa yrkesgrupper på medicinalstyrelsens beslut. Grund- och ändringsuppgifterna erhålls från legitimeringsdokumenten, anmälningar av skolor och kurser, arbetsgivare och av vederbörande själva översända anmäl-

naista terveydenhuoltohenkilöstöä (seuraavassa luettelossa ammatit lääkäristä hammashoitajaan) koskevat tiedot säilytetään tietokoneen magneettinauhalla.

Keskuskortistossa on henkilötietojen lisäksi tietoja mm. koulutuksesta ja työpaikasta. Keskuskortistoon merkitään seuraavat henkilöt:

Ryhmä I

a) laillistettu tai Suomessa toimimiseen luvan saanut lääkäri, hammaslääkäri, proviisori, farmaseutti, hammasteknikko ja optikko

b) sairaanhoitotoimen harjoittajana luetteloon merkitty sairaanhoitaja, kätilö, lääkintävoimistelija, apuhoitaja, mielisairaanhoitaja, lastenhoitaja

c) oppilaitoksen ko. tutkinnon suorittaneeksi ilmoittama laboratoriohoitaja, röntgenhoitaja, hieroja, teknillinen apteekkiapulainen ja hammashoitaja

Ryhmä II

fyysikko, kemisti, psykologi, insinööri (ei enää 1977), sosiaalihuoltaja ja teknikko (ei enää 1977)

Ryhmä III

Sairaanhoitolaitoksen palveluksessa oleva talouspäällikkö (mukaan luettuna talousjohtaja ja hallintojohtaja), taloudenhoitaja, taloustoimiston toimistonhoitaja (ei enää 1977), emäntä ja apulaisemäntä (ei enää 1977) sekä konepäällikkö ja konemestari (ei enää 1977)

Ryhmä IV

lääketieteen kandidaatti ja hammaslääketieteen kandidaatti.

Keskuskortistoon merkittiin vuoden 1976 kuluessa kaikkiaan noin 7 000 uutta työntekijää (1975 5 776), joista suurimpina ammattiryhminä olivat apuhoitajat, sairaanhoitajat ja lääkärit.

Lääkärit. Lääkäreiden merkitseminen lääkintöhallituksen ja sitä edeltäneen viraston, Collegium Medicumin luetteloon sekä ilmoitusvelvollisuus nimen, toimen ja osoitteen muutoksista perustuu lakeihin ja asetuksiin sekä lääkintöhallituksen yleiskirjeisiin.

Maassa asuvien lääkärien määrä on kasvanut viime vuosina voimakkaasti ja 31. 12. 1976 lääkäreitä oli 7 068, mikä on 10 000 asukasta kohti 15 lääkäriä. Ulkomailla oli tuolloin 292 Suomessa laillistettua lääkäriä.

ningar. Uppgifterna över den egentliga hälsovårdspersonalen (i det följande är en förteckning av yrkena från läkare till tandvårdare) förvaras på dators magnetband.

I centralkartoteket finns utöver personalia uppgifter bl.a. om utbildning och arbetsplats. I centralkartoteket antecknas följande personer:

Grupp I

a) legitimerad läkare eller läkare som erhållit tillstånd för arbete i Finland, tandläkare, provisor, farmaceut, tandtekniker och optiker

b) sjukskötare, barnmorska, fysioterapeuter, hjälpskötare, sinnessjukskötare, barnskötare som antecknats i kartoteket såsom utövare av sjukvårdsyrke

c) laboratorieskötare, röntgenskötare, massör/massös, tekniskt apoteksbiträde och tandskötare, som vederbörlig läroanstalt anmält ha avlagt examen

Grupp II

fysiker, kemist, psykolog, ingenjör (inte mera 1977), socialvårdare och tekniker (inte mera 1977)

Grupp III

I sjukvårdsanstaltens tjänst varande ekonomichef (ekonomiledare och förvaltningschef medberäknade), ekonomiförvaltare, ekonomibyråns byråförvaltare (inte mera 1977), husmor och biträdande husmor (inte mera 1977) samt maskinchef och maskinmästare (inte mera 1977)

Grupp IV

medicine kandidat och odontologie kandidat.

Under 1976 antecknades i centralkartoteket sammanlagt ca 7 000 nya arbetare (1975 5 776), av vilka de största yrkesgrupperna bildades av hjälpskötare, sjukskötare och läkare.

Läkarna. Läkarnas antecknande i medicinalstyrelsens och företrädaren Collegium Medicums förteckning samt anmälningsplikt om namn-, tjänste- och adressförändringar baserar sig på lagar och förordningar samt medicinalstyrelsens cirkulär.

Antalet i landet boende läkare har vuxit starkt under sista år och 31. 12. 1976 fanns 7 068 läkare, vilket per 10 000 invånare är 15 läkare. I utlandet fanns då 292 i Finland legitimerade läkare.

Lääkärimäärä Suomessa v. 1900—76 — Läkare i Finland åren 1900—76 — *Physicians in Finland in 1900—76*

Vuosi År *Year*	Lukumäärä Antal *Number*	10 000 asukasta kohti Per 10 000 invånare *Per 10 000 population*
1900	373	1.4
1910	523	1.8
1920	657	2.1
1930	1 347	3.6
1940	1 379	3.7
1945	1 549	4.1
1950	1 997	4.9
1955	2 381	5.6
1960	2 827	6.3
1965	3 553	7.7
1970	4 798	10.4
1971	5 112	11.1
1972	5 475	11.8
1973	5 826	12.5
1974	6 234	13.3
1975	6 701	14.2
1976	7 068	15.0

Kuvio 9.1 Maassa asuvat lääkärit ja hammaslääkärit 1 000 asukasta kohti vuosien 1920—76 lopussa
Fig. 9.1 I landet bosatta läkare och tandläkare per 1 000 invånare i slutet av åren 1920—76
Fig. 9.1 Resident physicians and dentists per 1 000 inhabitants at the end of the years 1920—76

——— Lääkärit — Läkare — *Physicians*
— — — Hammaslääkärit — Tandläkare — *Dentists*

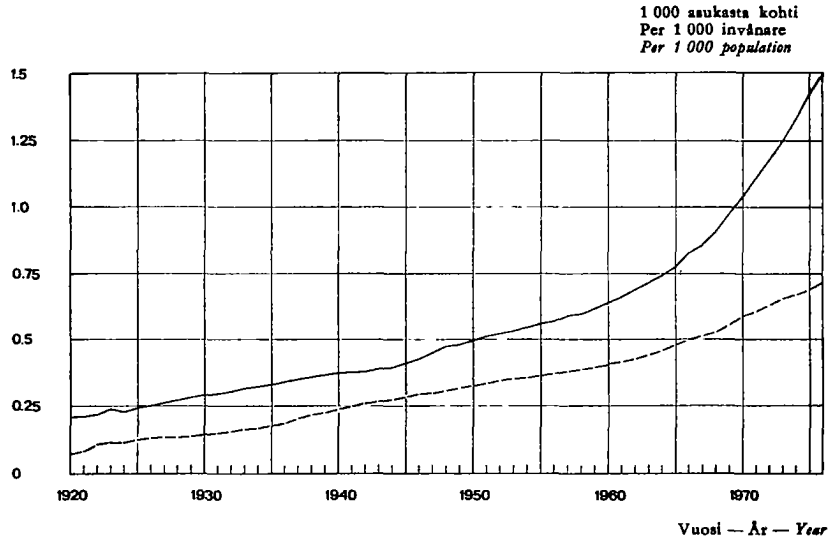

Suomen lääkäritilanne on kansainvälisesti katsoen vieläkin verrattain heikko, kuten kuviosta 9.2 käy selville. Asukaslukuun suhteutettuja (10 000 asukasta kohti) lääkärimääriä on siinä vertailtu eräissä Euroopan maissa. Lähteenä on käytetty Maailman terveysjärjestön, WHO:n tilastoa kussakin maassa työskentelevistä lääkäreistä ("health personel actually working in the country'). Kaikki maat eivät kuitenkaan pysty ilmoittamaan nimenomaan tätä määrää, vaan ilmoittavat kaikkien lääkärien määrän sisällyttäen lukuun myös sellaiset lääkärit, jotka eivät esimerkiksi sairauden tai iän vuoksi terveydenhuollossa toimi, ovat ulkomailla jne. Kuvion 9.2. luvut siis tuskin ovat täysin vertailukelpoisia, mutta virheet eivät oleellisesti vaikuta Suomen sijoituksen vertailussa. Suomen lääkärilukuun sisältyvät kaikki laillistetut maassa asuvat lääkärit riippumatta heidän toiminnastaan, maahan tulleet ulkomaalaiset lääkärit, joiden toiminnalle on asetettu rajoituksia, eivät ole luvussa mukana.

Lääkärien alueellinen jakaantuminen. Maamme lääkärien alueellinen jakautuma on edelleen epätasainen. Vuonna 1975 oli Uudenmaan läänissä 413 asukasta yhtä lääkäriä kohti, mutta Vaasan läänissä 1 279. Vielä selvempi ero on kaupunkien ja kauppaloiden ja toisaalta maalaiskuntien välillä: 481 asukasta ja 2 100 asukasta yhtä lääkäriä kohti. Ero johtuu suurelta osin yliopistojen ja suurimpien sairaaloiden sijoituksesta. Jonkin verran tasoittumista on kuitenkin tapahtunut, kymmenen vuotta aikaisemmin kaupungeissa ja kauppaloissa oli 684 ja maalaiskunnissa 4 228 asukasta yhtä lääkäriä kohti. Oheinen asetelma osoittaa erot lääneittäin.

Finlands läkarsituation är allt fortfarande internationellt sett ganska svag, såsom framgår av figur 9.2. Läkarantalen per antalet invånare (per 10 000) har där jämförts i vissa europeiska länder. Som källa har använts Världshälsoorganisationens (WHO) statistik över läkare som arbetar i varje land ("health personnel actually working in the country"). Alla länder kan dock inte anmäla enkom detta antal, utan de meddelar antalet alla läkare, innefattande i siffran också sådana läkare, som exempelvis på basen av sjukdom eller ålder inte fungerar inom hälsovården, finns i utlandet osv. Siffrorna i figur 9.2 är således knappast jämförliga, men felen inverkar inte väsentligt på Finlands placering i jämförelsen. I det finska läkarantalet ingår alla legitimerade, i landet boende läkare obeaktat deras verksamhet; de till landet anlända utländska läkare, vilkas verksamhet är begränsad, finns inte med i talet.

Läkarnas indelning per region. Den regionala indelningen av vårt lands läkare är fortfarande ojämn. Under 1975 fanns i Nylands län 413 invånare per en läkare, men i Vasa län 1 279. Tydligare är skillnaden mellan städerna och å andra sidan landskommunerna: 481 och 2 100 invånare per en läkare. Skillnaden beror delvis på universitetens och de största sjukhusens placering. Utjämning har i någon mån skett, tio år tidigare var i städer och köpingar 684 och landskommuner 4 228 invånare per läkare. Nedanstående uppställning påvisar skillnaderna länsvis.

Asukkaita lääkäriä kohti lääneittäin — Invånare per läkare länsvis — *Inhabitants per physician by province*

	Asukkaita lääkäriä kohti — Invånare per läkare — Inhabitants per physicians		
	1965	1975	1976*
Uudenmaan — Nylands	606	413	410
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	1 329	722	691
Ahvenanmaan — Åland	1 783	969	862
Hämeen — Tavastehus	1 523	856	769
Kymen — Kymmene	2 010	1 101	995
Mikkelin — St Michels	2 035	1 015	940
Kuopion — Kuopio	1 884	871	765
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	2 443	1 142	1 140
Vaasan — Vasa	2 409	1 279	1 148
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	2 155	1 016	891
Oulun — Uleåborgs	2 269	669	650
Lapin — Lapplands	2 623	1 186	1 152
Koko maa — Hela landet	**1 286**	**703**	**670**

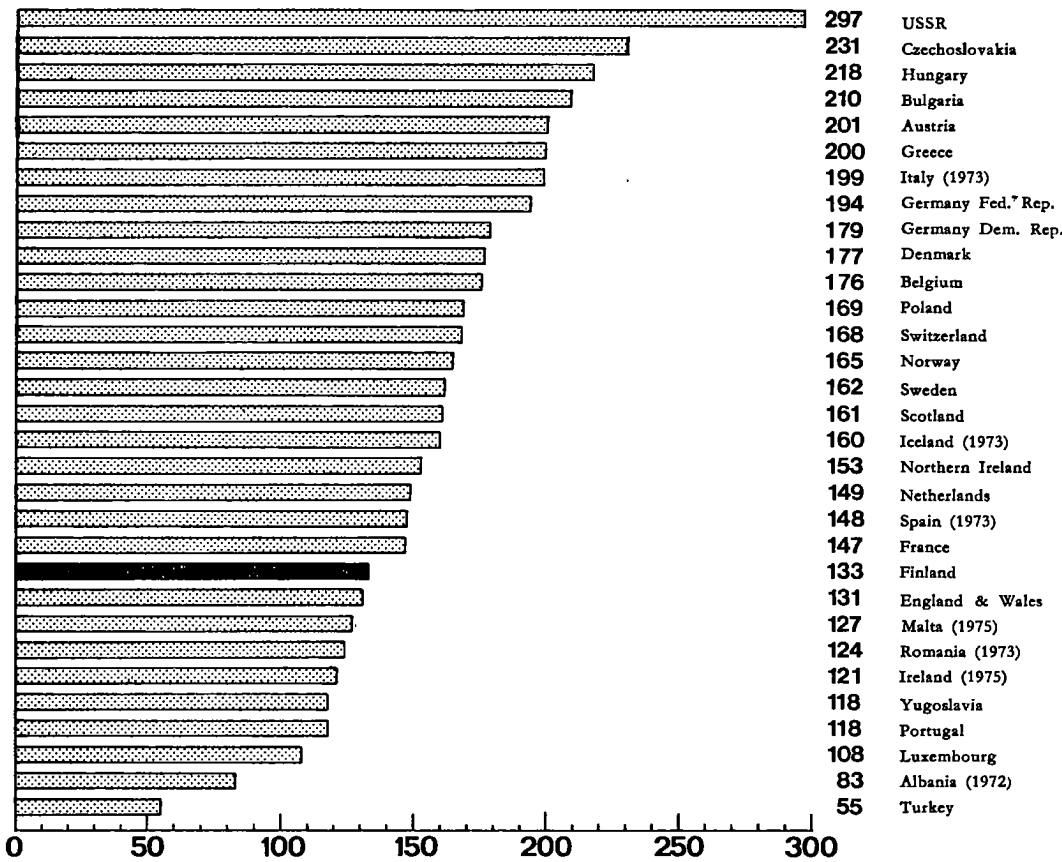

Kuvio 9.2 Lääkärit 100 000 asukasta kohti eräissä Euroopan maissa 31. 12. 1974
Fig. 9.2 Läkare per 100 000 invånare i några europeiska länder den 31. 12. 1974
Fig. 9.2 Physicians per 100 000 inhabitants in selected European countries on 31. 12. 1974

Vuonna 1966 voimaan astunen sopimuksen mukaan voidaan Suomessa, Norjassa, Ruotsissa ja Tanskassa laillistettu lääkäri ja hammaslääkäri laillistaa muissa sopimusvaltioissa. Tällöin lääkäri ja hammaslääkäri voidaan sopimusvaltioissa nimittää lääkärin ja hammaslääkärin virkaan. Tämän sopimuksen nojalla laillistettiin maassamme 1971—76 yht. 6 lääkäriä.

Lääkintöhallitus voi myöntää ulkomailla laillistetuille lääkäreille luvan harjoittaa Suomessa lääkärintointa tai toimia määrätyissä tehtävissä lääkintälaitoksen palveluksessa. Tällaisia ilman laillistamista toimintaan oikeuttavia lupia oli voimassa vuoden 1976 lopussa yht. 80.

Lääkärikoulutus. Maamme viiteen(Helsingin, Turun, Oulun ja Tampereen yliopistojen sekä Kuopion korkeakoulun) lääket. tiedekuntiin otettiin 1976 opiskelijoita n. 620.

Ulkomailla on opiskelunsa aloittanut vuodesta 1960 lähtien huomattava joukko lääketieteen opiskelijoita, suurimmillaan näiden aloittaneiden määrä oli lähes 100 vuodessa. Määrä on laskenut 1970-luvulla, ja on ollut viime vuosina noin 30 vuosittain. Ulkomaisista yliopistoista valmistuneiden lääkärien määrä on lisännyt maan lääkärimäärää tuntuvasti, ulkomailla valmistuneita lääkäreitä on 1972—76 ollut vuosittain 70—80, esim. 1976 yht. 73.

Erikoislääkärin oikeudet lääkintöhallitus voi myöntää hakemuksesta lääkärille, joka on Suomessa laillistettu tai saanut luvan toimia lääkärinä, jos hän on saavuttanut tällä alalla koulutusmääräysten mukaisen pätevyyden.

Enligt avtalet 1966 kan i Finland, Norge, Sverige och Danmark legitimerad läkare och tandläkare legitimeras i de övriga avtalsländerna. Därvid kan läkare och tandläkare utnämnas till läkar- och tandläkartjänst. Enligt detta avtal legitimerades i vårt land 1971—76 sammanlagt 6 läkare.

Medicinalstyrelsen kan bevilja åt i utlandet legitimerade läkare tillstånd att utöva läkaryrke i Finland eller fungera i vissa uppgifter i medicinalväsendets tjänst. Sådana tillstånd, som berättigar till verksamhet utan legitimering, var vid slutet av 1976 i kraft sammanlagt 80.

Läkarutbildning. I vårt lands fem medicinska fakulteter (Helsingfors, Åbo, Uleåborgs och Tammerfors universitet samt Kuopio högskola) antogs 1976 ca 620 studerande. Kuopio högskola och de medicinska fakulteterna vid Tammerfors universitet påbörjade sin verksamhet.

I utlandet har fr.o.m. 1960 sina studier påbörjats av en ansenlig mängd medicinestuderande, antalet var nästan 100 per år, då det var som högst. Mängden har sjunkit på 1970-talet och har under de sista åren varit ca 30 årligen. Antalet utexaminerade läkare från utländska universitet har ökat landets läkarmängd märkbart. Årligen har antalet i utlandet utexaminerade läkare varit under 1972—76 70—80, t.ex. 1976 sammanlagt 73.

På ansökan kan medicinalstyrelsen bevilja specialläkarrättigheter åt läkare, som legitimerats i Finland eller erhållit tillstånd att utöva läkarkallet, om läkaren uppnått på detta område den kompetens, som förutsätts av utbildningsbestämmelserna.

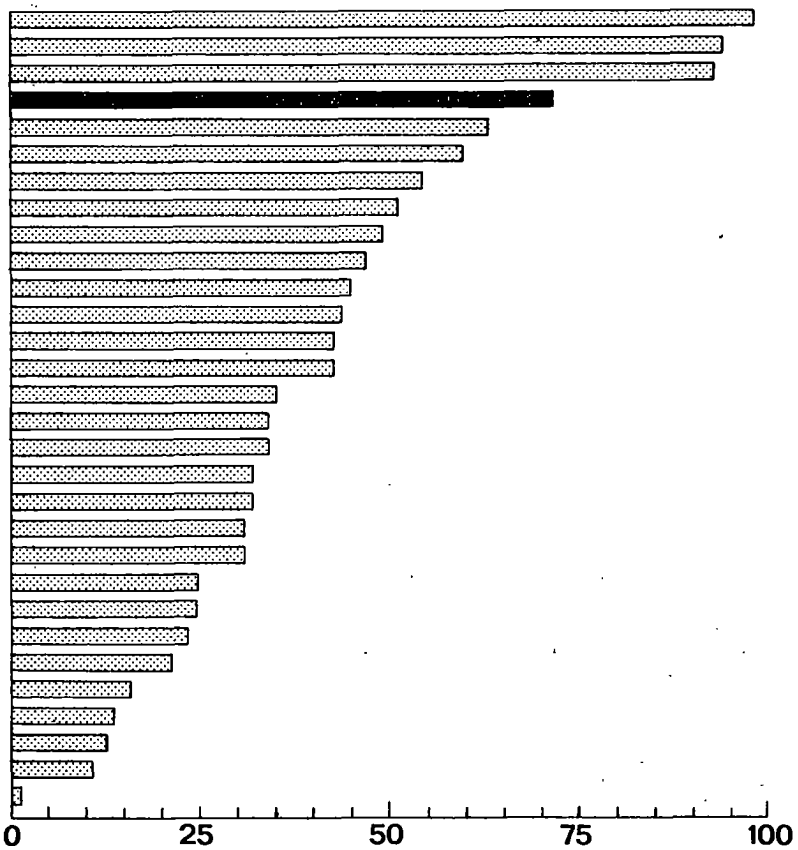

Kuvio 9.3 Hammaslääkärit 100 000 asukasta kohti eräissä Euroopan maissa 31. 12. 1974
Fig. 9.3 Tandläkare per 100 000 invånare i några europeiska länder den 31. 12. 1974
Fig. 9.3 Dentists per 100 000 inhabitants in selected European countries on 31. 12. 1974

Niiden koulutusmääräysten mukaan, jotka olivat ennen 1. 7. 1966 laillistettujen osalta voimassa vuoden 1974 loppuun, kuului erikoistumiskoulutukseen yhden vuoden esikoulutus ja yleensä kolmen vuoden erikoiskoulutus erikoistumis- tai opetussairaalassa sekä erikoislääkäritutkinto.

Vuonna 1966 annettujen koulutusmääräysten mukaan erikoislääkärin koulutukseen kuuluu yleiskoulutus, erikoisalan koulutus ja erikoislääkärintutkinto. Yleiskoulutus kestää 24 kk. Erikoisalan koulutus kestää 4 vuotta, ja se tapahtuu opetus- tai erikoistumissairaalassa. Erikoislääkärintutkinto suoritetaan lääkintöhallituksen järjestämissä tilaisuuksissa.

Uusissa 7. 2. 1972 voimaan tulleissa määräyksissä erikoisalojen lukumäärä kasvoi. Uutena erikoistumisalana on mm. yleislääketiede.

Erikoislääkäri voi saada erikoislääkärin oikeudet ns. suppealla erikoisalalla, joka sisältyy hänen erikoisalaansa. Tätä varten tulee koulutusta olla vähintään kaksi vuotta opetussairaalassa tai spesialiteettineuvottelukunnan erityisesti hyväksymässä sairaalassa.

Erikoistuneiden lääkärien prosenttinen määrä on kasvanut, vuoden 1976 lopussa erikoislääkärin oikeus oli 50.2 %:lla (3 551) kaikista maassa asuneista lääkäreistä (7 068).

Hammaslääkärit. Hammaslääkäreiden rekisteröiminen perustuu lakeihin ja lääkintöhallituksen yleiskirjeisiin, joista vanhin on vuodelta 1893. Rekisteriin kuuluvat Suomessa laillistetut hammaslääkärit ja ulkomaalaiset hammaslääkärit, jotka

Enligt de utbildningsbestämmelser, som gällde intill utgången av år 1974 för de läkares vidkommande, som legitimerats före 1. 7. 1966, hörde till specialiseringsutbildningen ett års preliminär utbildning och i allmänhet tre års specialutbildning på specialiserings- eller undervisningssjukhus samt specialistexamen.

Enligt under 1966 angivna utbildningsbestämmelser hör till en specialists utbildning den allmänna utbildningen, utbildningen på specialområdet och specialistexamen. Den allmänna utbildningen varar 24 månader. Specialområdets utbildning tar fyra år och sker på utbildnings- eller specialiseringssjukhus. Specialistexamen avläggs i av medicinalstyrelsen anordnade examenstillfällen.

I de nya, 7. 2. 1972 ikraftträdda bestämmelserna har antalet specialområden ökat. Ett nytt specialiseringsområde är bl.a. allmän medicin.

En specialistläkare kan erhålla specialisträttigheter på ett s.k. grenspecialområde, som ingår i hans/hennes specialitet. För den skull bör det finnas minst två års utbildning på undervisningssjukhus eller ett sjukhus, som specialitetskommissionen speciellt godkänt.

Procentantalet specialiserade läkare har ökat. Specialisträttighet ägdes vid slutet av 1976 av 50.2 % (3 551) av alla i landet boende läkare (7 068).

Tandläkare. Tandläkarnas registrering grundar sig på lagar och medicinalstyrelsens cirkulär, av vilka det äldsta är från 1893. Till registret hör de i Finland legitimerade tandläkarna och utländska tandläkare, som fått tillstånd att utöva tand-

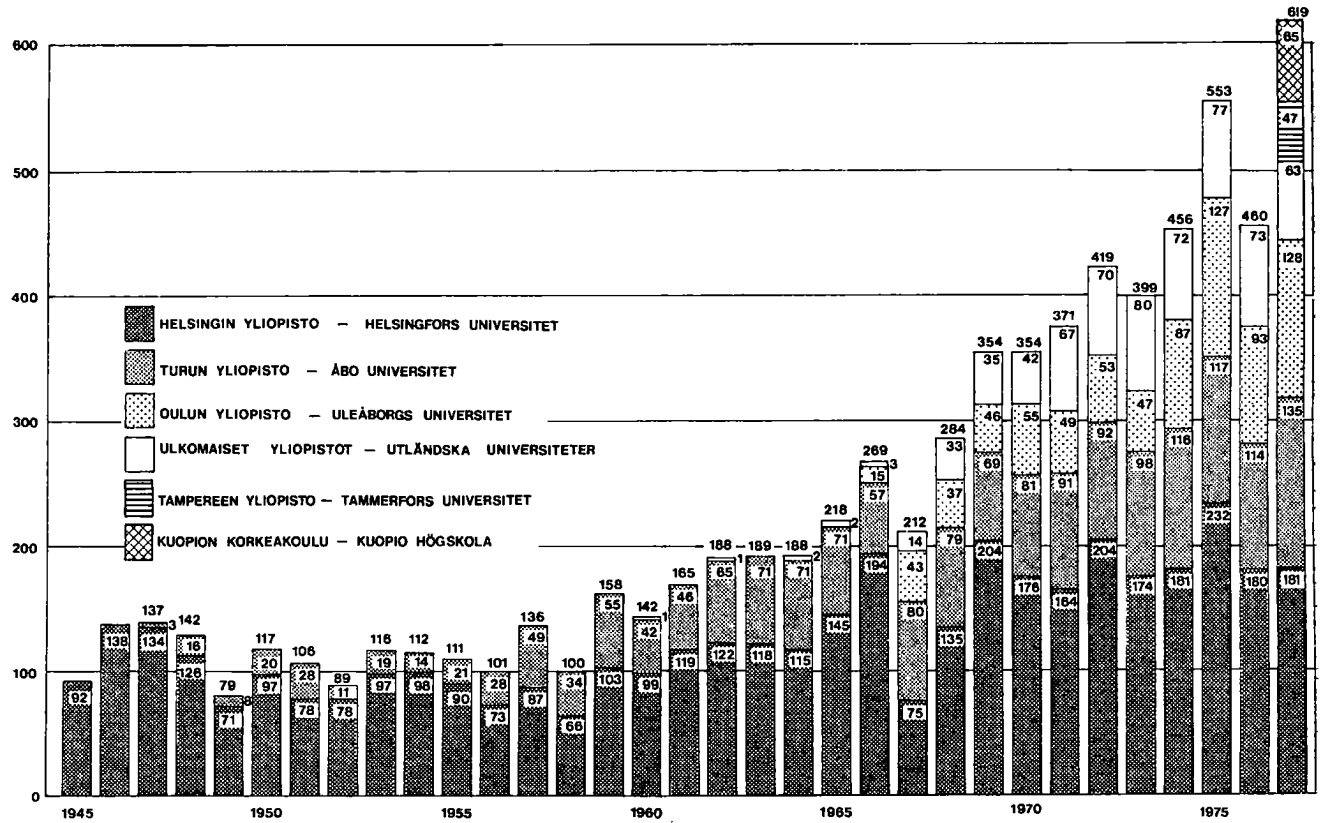

Kuvio 9.4 Valmistuneet lääkärit yliopistoittain v. 1945—77
Fig. 9.4 Dimitterade läkare enligt universitet åren 1945—77
Fig. 9.4 Graduated physicians by university in 1945—77

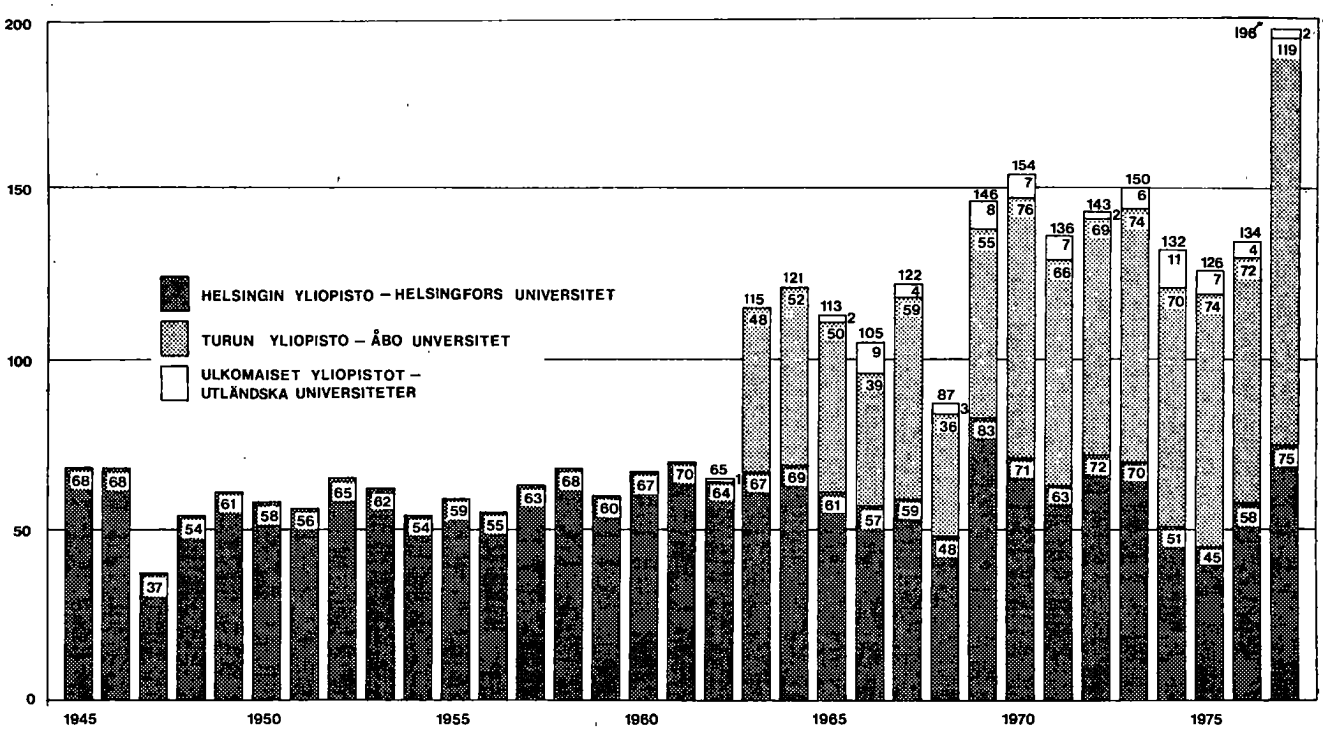

Kuvio 9.5 Valmistuneet hammaslääkärit yliopistoittain v. 1945—77
Fig. 9.5 Dimitterade tandläkare enligt universitet åren 1945—77
Fig. 9.5 Graduated dentists by university in 1945—77

ovat saaneet oikeuden harjoittaa hammaslääkärin tointa Suomessa ja hammaslääketieteen kandidaatit, sikäli kuin he ovat saaneet määräyksen lääkintöhallitukselta väliaikaisesti hoitaa hammaslääkärin alaan kuuluvaa virkaa.

Maassa asuvien Suomessa laillistettujen hammaslääkärien määrä oli vuoden 1976 lopussa 3 366. Hammaslääkärien määrä 10 000 asukasta kohti oli 7.1, ja asukkaiden määrä yhtä hammaslääkäriä kohti oli 1 406. Taulu 9.7, jossa esitetään hammaslääkärien jakautuminen läänin ja kuntamuodon mukaan, osoittaa, että hammaslääkärienkin alueellisessa jakautumisessa on jyrkkiä eroja: esim. Helsingissä oli vuoden 1976 lopussa hammaslääkäreitä 10 000 asukasta kohti 17.0, mutta maaaliskunnissa keskimäärin 3.4.

Hammaslääkärien kansainvälisessä vertailussa Suomi sijoittuu huomattavasti korkeammalle (kuvio 9.3) kuin lääkärimäärien kohdalla. Tiedot on kerätty WHO:n julkaisusta.

Maassamme toimi 1976 neljä hammaslääkäreitä valmistavaa lääketieteellistä tiedekuntaa, Helsingin, Turun ja Oulun yliopistossa sekä Kuopion korkeakoulussa.

Pohjoismaisten lääkärien ja hammaslääkärien yhteisiä työmarkkinoita koskevan sopimuksen nojalla laillistettiin 1971—76 maassamme 6 hammaslääkäriä. Ulkomailla (muualla kuin Pohjoismaissa) laillistetut hammaslääkärit voivat harjoittaa Suomessa hammaslääkärintointa lääkintöhallituksen antamalla luvalla. Tällaisia lupia oli voimassa 1976 lopussa 8.

Hammaslääkärikunta on selvästi naisvaltainen, maassa asuneista oli naisten osuus esim. vuoden 1976 lopussa 68.8 %. Hammaslääkärien naisvaltaisuudesta seuraa, että heidän liikkuvuutensa on pieni, koska heitä yleensä sitoo aviomiehen työpaikka.

Hammashuollon avustavan henkilöstön määrää on pyritty lisäämään, ja 1976 valmistui ennätysmäärä hammashoitajia: 463. Hammashoitajista oli 1976 terveyskeskusten palveluksessa 1 054 eli 70.0 % kaikista terveydenhuollossa työskennelleistä (yht. 1 504).

Hammasteknikoita ei ole ollut työssä terveyskeskuksissa toistaiseksi. Terveyhuoltohenkilöstön keskuskortistossa heitä on nykyisin lähes 600. Tämän henkilöstöryhmän koulutuksen lisäämiseen on pyritty, jotta hammasteknikoita saataisiin myös julkisen sektorin hammashuoltoon.

Sairaanhoitajat. Sairaanhoitajien koulutus alkoi Suomessa jo 1800-luvun loppupuolella. Vuonna 1915 alettiin kerätä tietoja ja laatia luetteloita kaikista kurssin suorittaneista sairaanhoitajista ja kaikista sairaaloissa toimivista alan henkilöistä. Vuoden 1930 alussa sairaanhoitajakoulutus yhtenäistyi koko maassa, ja tämän jälkeen perustiedot on saatu koulujen antamista ilmoituksista.

Erikois- ja jatkokoulutuksen saaneet sairaanhoitajat luetteloidaan omiksi ryhmikseen, joita ovat esimerkiksi erikoissairaanhoitajan tutkinnon suorittaneet (kliinisen erikosalan mukaan), terveydenhotajat, sosiaalihoitajat, sairaanhoidon opettajat ja sairaanhoidon johtajat.

Vuodesta 1955 lähtien on työnantajat velvoitettu ilmoittamaan tiedot palvelukseen otetusta terveydenhuoltohenkilöstöstä ja lisäksi muutoksien tapahduttua. Työstä poissa olevilla on itsellään jatkuva ilmoitusvelvollisuus osoitteen, nimen yms. muutoksista.

Vuoden 1976 lopussa oli kotimaassa 32 073 sairaanhoitajaa (lukuun sisältyvät terveydenhuollossa työskennelleet ja lisäksi alle 60 -vuotiaat muut sairaanhoitajat). Työstä määrästä toimi terveydenhuollossa 23 875. Nämä sijoittuivat työpaikan mukaan seuraavasti: sairaaloissa 12 609 (pois lukien terveyskeskusten sairaalat), terveyskeskuksissa 6 325, alansa opettajina

läkaryrke i Finland, samt odontologie kandidater, såvida de av medicinalstyrelsen erhållit förordnande att temporärt handha en tjänst, som hör inom tandläkares område.

Totalantalet i landet boende, i Finland legitimerade tandläkare vid utgången av 1976 var 3 366. Tandläkarantalet per 10 000 invånare var 7.1 och invånarantalet per tandläkare var 1 406. Tabell 9.7, i vilken man framställer tandläkarnas indelning per län och kommuntyp, påvisar att det finns abrupta skillnader även i tandläkarnas regionala indelning: t.ex. i Helsingfors fanns vid slutet av 1976 17.0 tandläkare per 10 000 invånare, men i landskommunerna i medeltal 3.4.

I den internationella jämförelsen mellan tandläkarmängderna placerar sig Finland avsevärt högre upp än vad som gällde läkarmängderna (figur 9.3). Uppgifterna har samlats från WHOs publikationer.

I vårt land fungerade 1970 fyra medicinska fakulteter, vilka utbildade tandläkare, vid Helsingfors, Åbo och Uleåborgs universitet och Kuopio högskola.

Enligt avtalet rörande nordiska läkares och tandläkares gemensamma arbetsmarknader legitimerades i vårt land 1971—76 6 tandläkare. I utlandet (annorstädes än i de nordiska länderna) legitimerade tandläkare kan utöva tandläkaryrke i Finland med medicinalstyrelsens tillstånd. Sådana tillstånd var åtta i kraft vid slutet av 1976.

Tandläkarkåren har tydlig kvinnomajoritet, kvinnornas andel av i landet boende var t.ex. vid slutet av 1976 68.8 %. Av tandläkarkårens kvinnomajoritet följer, att deras rörlighet är liten, emedan de binds av makens arbetsplats.

Tandvårdens biträdande personals mängd har strävats till att öka, och 1976 utdimitterades en rekordmängd av tandskötare, 463. Av tandskötarna var under 1976 i hälsovårdscentralernas tjänst 1 054, dvs. 70.0 % av alla inom hälsovården arbetande (sammanlagt 1 504).

Tills vidare har inga tandtekniker arbetat i hälsovårdscentralerna. Deras antal i hälsovårdspersonalens centralkartotek är numera nästan 600. Man har strävat till att öka denna personalgrupps utbildning, för att man skulle få tandtekniker också för den allmänna sektorns tandvård.

Sjukskötare. Sjukskötarutbildningen i Finland begynte redan vid slutet av 1800-talet. År 1915 började man samla uppgifter och författa förteckningar av alla kursgenomgångna sjuksköterskor och alla i sjukhusen arbetande personer. Vid början av 1930 blev sjuksköterskeutbildningen standardiserad i hela landet och därefter erhåller man grunduppgifterna ur läroanstalternas anmälningar.

Sjuksköterskorna med special- och vidareutbildning katalogiseras som egna grupper, vilka exempelvis är de som avlagt specialsjukskötarexamen (enligt klinisk specialitet), hälsovårdare, socialskötare, sjukvårdslärare och sjukvårdsledare.

Fr.o.m. 1955 har arbetsgivarna förpliktats att anmäla uppgifterna om den anställda hälsovårdspersonalen och därtill, då ändringar sker. De som är borta från arbetet har kontinuerlig anmälningsplikt av adress-, namn- osv. ändringar.

Vid slutet av 1976 var i hemlandet 32 073 sjukskötare (i siffran ingår de som arbetar inom hälsovården och därtill övriga sjukskötare som är under 60 år). Av detta antal arbetade inom hälsovården 23 875. De placerade sig enligt arbetsplats som följer: på sjukhusen 12 609 (hälsovårdscentralernas sjukhus inte medberäknade), i hälsovårdscentra-

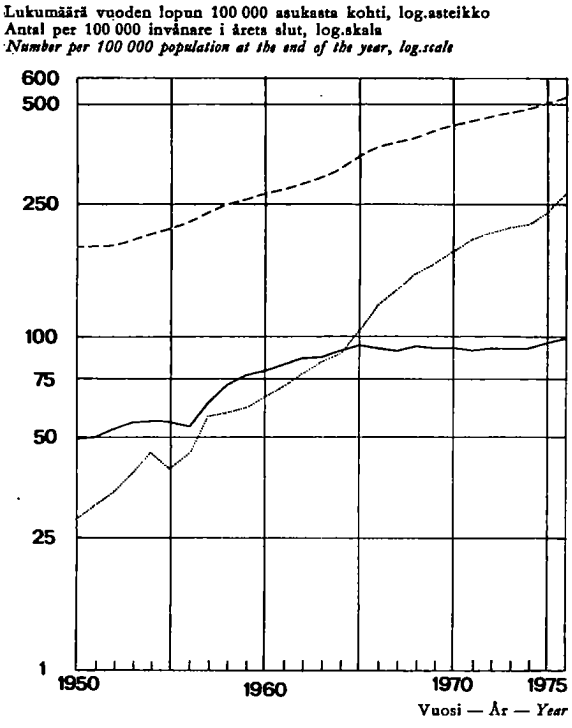

Kuvio 9.6 Eräät sairaan- ja terveydenhoitohenkilöstön ryhmät vuosien 1945—76 lopussa
Fig. 9.6 Några sjuk- och hälsovårdspersonalgrupper i slutet av åren 1945—76
Fig. 9.6 Selected health professions at the end of the years 1945—76

— — — Sairaanhoitajat ja kätilöt — Sjuksköterskor och barnmorskor — *Nurses and midwives*
——— Mielisairaanhoitajat — Sinnessjukvårdare — *Psychiatric attendants*
····· Apuhoitajat — Hjälpsköterskor — *Practical nurses*

(Maassa asuvat — I landet bosatta — *Resident)*

608, muut työterveyshuollossa, seurakuntien palveluksessa, yksityisissä hoito- ja tutkimuslaitoksissa ym. Ulkomailla oli vuoden 1976 lopussa 1 790 sairaanhoitajakoulutuksen saanutta (alle 60-vuotiasta).

Laboratoriohoitajat ja -apulaiset. Vuoden 1976 lopussa kotimaassa oli yhteensä 2 743 laboratoriohoitajaa, joista 2 082 toimi terveydenhuollon palveluksessa. Ulkomailla oli 71. Laboratorioapulaisten vastaavat luvut olivat 81, 18 ja 23.

Keskuskortistossa olevien laboratoriohoitajien määrä on kasvanut viime vuosina noin 10 % vuodessa. Osaltaan tähän on vaikuttanut se, että laboratorioapulaisten koulutus on lopetettu, ja tämän koulutuksen saaneet ovat hankkineet itselleen laboratoriohoitajan pätevyyden lisäkoulutuksella.

Röntgenhoitajat ja -apulaiset. Vuoden 1976 lopussa oli kotimaassa 1 399 röntgenhoitajaa, näistä työskenteli terveydenhuollossa 1 045. Ulkomailla oli 56. Röntgenapulaisten määrät olivat vastaavasti 48, 7 ja 10. Myös röntgenapulaisia on siis vielä kortistossa, mutta lähes kaikki terveydenhuollon palveluksessa olevat ovat hankkineet röntgenhoitajan pätevyyden.

Lääkintävoimistelijat. Vuoden 1976 lopussa oli kotimaassa 2 119 lääkintävoimistelijaa, joista 1 413 oli terveydenhuollontyössä. Sairaaloissa heistä oli 517 ja terveyskeskuksissa 273. Yksityisissä hoito- ja tutkimuslaitoksissa oli 432. Ulkomailla oli 205 lääkintävoimistelijaa. Kuntoutustoimintaa on pyritty edistämään erityisesti terveyskeskuksissa, tämän toiminnan lisääminen on kuitenkin edelleen tarpeen.

Apuhoitajat. Vuoden 1976 lopussa kotimaassa oli kaikkiaan 17 190 apuhoitajaa, joista terveydenhuoltotyössä oli 12 712. Näistä oli sairaaloissa 6 766, ja terveyskeskuksissa 3 577. Ulkomailla oli vuoden 1976 lopussa 344 apuhoitajaa. Apuhoitajien koulutusta on lisätty, 1975 valmistui 1 408 ja 1976 2 250 apuhoitajaa.

Muu henkilöstö. Muuta terveydenhuollon henkilöstöä oli vuosien 1974—76 lopussa seuraavan asetelman esittämät määrät. Lukuihin sisältyvät kaikki kotimaassa olleet, siis myös ne, jotka eivät toimineet terveydenhuollossa.

ler 6 3 25, som lärare på branschen 608, de övriga i arbetshälsovård, församlingarnas tjänst, i privata vård- och undersökningsinrättningar osv. I utlandet var vid slutet av 1976 1 790 personer med sjuksköterskeutbildning (under 60 år).

Laboratorieskötare och -biträden. Vid sltuet av 1976 fanns i hemlandet sammanlagt 2 743 laboratorieskötare, av vilka 2 082 verkade i hälsovårdens tjänst. I utlandet var 71. De motsvarande siffrorna för laboratoriebiträden var 81, 18 och 23.

Antalet laboratorieskötare i centralkartoteket har under sista år ökat med ca 10 % årligen. Delvis har därtill verkat att utbildningen av laboratoriebiträden har slutats och personer med denna utbildning har skaffat sig laboratorieskötarkompetensen genom tilläggsutbildning.

Röntgenskötare och -biträden. Vid slutet av 1976 fanns i hemlandet 1 399 röntgenskötare; av dem arbetade inom hälsovården 1 045. I utlandet fanns 56. Röntgenbiträdenas siffror var respektive 48, 7 och 10. Således finns det fortfarande röntgenbiträden med i kartoteket, men nästan alla inom hälsovården har skaffat sig röntgenskötarkompetensen.

Fysioterapeuter. Vid slutet av 1976 fanns i hemlandet 2 119 fysioterapeuter av vilka 1 413 var i hälsovårdsarbete. På sjukhusen fanns 517 av dem och i hälsovårdscentralerna 273. I privata undersöknings- och vårdinrättningar fanns 432. I utlandet var 205 fysioterapeuter. Rehabiliteringsverksamhet har man strävat till att främja speciellt i hälsovårdscentralerna. Ökandet av denna verksamhet är dock fortfarande behövligt.

Hjälpskötare. Vid slutet av 1976 fanns i hemlandet allt som allt 17 190 hjälpskötare, av vilka i hälsovårdsarbete fanns 12 712. Av dem var 6 766 på sjukhusen och 3 577 i hälsovårdscentralerna. I utlandet var vid slutet av 1976 344 hjälpskötare. Hjälpskötarnas utbildning har ökats. År 1975 utdimitterades 1 408 och 1976 2 250 hjälpskötare.

Annan personal. Annan personal i hemlandet vid slutet av 1974—76 (icke verksamma medberäknade) var följande:

	1974	1975	1976
Proviisoreja	1 113	1 096	1 126
Farmaseutteja	5 182	5 359	5 415
Lastenhoitajia	7 874	7 843	7 786
Mielisairaanhoitajia	5 390	5 563	5 773
Hierojat	1 615	1 820	2 101
Kätilöt	1 458	1 396	1 317
Optikot	583	613	634

Lääkintöhallitus tekee kaksi kertaa vuodessa (1. 3. ja 1. 10.) selvityksen ilman pätevää tai epäpätevää hoitajaa olevista viroista eräissä ammattiryhmissä. Selvitys koskee sairaaloita (ei kuitenkaan laitos- eikä yksityisiä sairaaloita) ja terveyskeskuksia.

Viimeisimmän selvityksen — 1. 10. 1977 — mukaan lääkärin viroista oli ilman hoitajaa koko maassa 7.7 %. Sairaalalääkäreillä oli suurin vajausprosentti tuolloin Seinäjoen keskussairaalapiirissä (28.4 %) ja terveyskeskusten lääkäreillä Vaasan läänissä (14.8 %). Hammaslääkärin viroista oli ilman hoitajaa 16.3 %, terveyskeskuksissa huomattavin vajausprosentti oli Pohjois-Karjalan läänissä (43.8 %). Sairaaloissa oli erilaisia sairaanhoitajan virkoja ilman hoitajaa prosenttisesti eniten Kemin keskussairaalapiirissä (29.6 %) ja terveyskeskuksissa eniten Pohjois-Karjalan läänissä (7.2 %).

Sairaaloiden ilman hoitajaa olevien virkojen absoluuttinen määrä oli suurin HYKS:n piirissä, mutta terveyskeskusten osalta suurimmat luvut olivat paitsi Uudenmaan läänissä (sairaanhoitajat, apuhoitajat ja laboratorio- ja röntgenhoitajat) myös Vaasan läänissä (lääkärit ja lääkintävoimistelijat) ja Oulun läänissä (hammaslääkärit).

	1974	1975	1976
Provisorer	1 113	1 096	1 126
Farmaceuter	5 182	5 359	5 415
Barnskötare	7 874	7 843	7 786
Sinnessjukskötare	5 390	5 563	5 773
Massörer	1 615	1 820	2 101
Barnmorskor	1 458	1 396	1 317
Optiker	583	613	634

Medicinalstyrelsen utför två gånger årligen (1. 3. och 1. 10.) en utredning av tjänster utan kompetent eller inkompetent innehavare i vissa yrkesgrupper. Utredningen gäller sjukhusen (dock inte inrättningarnas eller privata sjukhus) och hälsovårdscentraler.

Enligt den sista utredningen — 1. 10. 1977 — var i hela landet 7.7 % av läkartjänsterna vakanta. Sjukhusläkarnas underskottsprocent var då störst i Seinäjoki centralsjukhusdistrikt (28.4 %) och rörande hälsovårdscentralläkare i Vasa län (14.8 %). Av tandläkartjänsterna var 16.3 % vakanta i hälsovårdscentralerna; den ansenligaste underskottsprocenten var i Norra Karelens län (43.8 %). På sjukhus var olikartade sjukskötartjänster vakanta procentuellt mest i Kemi centralsjukhusdistrikt (29.6 %) och av hälsovårdscentralerna mest i Norra Karelens län (7.2 %).

Det absoluta antalet vakanta sjukhustjänster var störst i Helsingfors universitetscentralsjukhusdistrikt, men för hälsovårdscentralernas vidkommande var de största siffrorna förutom i Nylands län (sjukskötare, hjälpskötare och laboratorie- och röntgenskötare) också i Vasa län (läkare och fysioterapeuter) och i Uleåborgs län (tandläkare).

Sairaaloiden ja terveyskeskusten ilman hoitajaa olevat virat ja vajausprosentti 1. 10. 1975—77 — Sjukhusens och hälsovårdscentralernas tjänster utan skötare och vakansprocenten den 1. 10. 1975—77 — *Vacant positions in hospitals and in health centers at 1. 10. 1975—77*

	1. 10. 1975 Määrä Antal *Number*	%	1. 10. 1976 Määrä Antal *Number*	%	1. 10. 1977 Määrä Antal *Number*	%
Lääkärit — Läkare — *Physicians*	475	10.4	423	9.0	387	7.7
Hammaslääkärit — Tandläkare — *Dentists*	300	22.0	260	18.6	230	16.3
Sairaanhoitajat — Sjuksköterskor — *Nurses*	1 407	8.3	1 206	6.9	835	4.6
Apuhoitajat — Hjälpsköterskor — *Practical nurses*	384	5.2	302	3.7	289	3.4
Lääkintävoimistelijat — Fysioterapeuter — *Physiotherapists*	220	27.0	153	17.3	84	9.0
Laboratoriohoitajat — Laboratorieskötерskor — *Laboratory technicians*	111	5.8	114	5.1	85	3.6
Röntgenhoitajat — Röntgensköterskor — *Radiographers*	69	6.9	57	5.1	54	4.5

Terveydenhuoltohenkilöstön jatko- ja täydennyskoulutus. Lääkintöhallitus on edelleen järjestänyt jatko- ja täydennyskoulutusta terveydenhuollon henkilöstölle. Koulutuksen aiheena on pääasiassa ollut terveydenhuollon hallinto. Tampereen yliopistossa on pidetty vuosittain useita terveydenhuoltohallinnan kursseja ja Sairaalaliitolta on tilattu sairaalahallinnon kursseja.

Ulkomailla koulutetuille lääkäreille on järjestetty Tampereen yliopistossa täydentäviä kursseja, samoin on pidetty Tampereella terveyskeskusten henkilöstön mielenterveystyöhön perehdyttämiseen tähtäävä kurssi.

Lääkintöhallitus on järjestänyt lääninhallitusten avulla terveyskeskusten henkilökunnalle täydennyskoulutusta ja jatkanut terveystarkastajien, vastaavien eläinlääkärien ja terveyslautakuntien jäsenten täydennyskoulutusta.

Terveydenhuoltohenkilöstön jatko- ja täydennyskoulutus käsittää seuraavat toiminnat:

Hälsovårdspersonalens fortsättnings- och kompletteringsutbildning. Medicinalstyrelsen har fortfarande organiserat vidare- och kompletteringsutbildning för hälsovårdspersonalen. Utbildningens ämne har i huvudsak varit hälsovårdens administration. Vid Tammerfors universitet har man årligen hållit flera kurser i hälsovårdens förvaltning och från Sjukhusförbundet har man beställt sjukhusförvaltningens kurser.

För de i utlandet utbildade läkare har man organiserat kompletterande kurser vid Tammerfors universitet, likaledes har man i Tammerfors anordnat en kurs, vars målsättning var orienteringen av hälsovårdscentralernas personal i mentalvårdsarbetet.

Medicinalstyrelsen har med länsstyrelsernas bistånd organiserat kompletteringsutbildning för hälsovårdscentralernas personal och fortsatt kompletteringsutbildningen av hälsovårdsinspektörerna, ansvariga veterinärer och hälsovårdsnämndernas medlemmar.

Hälsovårdspersonalens vidare- och kompletteringsutbildning omfattar följande verksamheter:

Kansanterveystyön edellyttämä täydennyskoulutus. Lääninhallitusten toimesta on järjestetty koulutustilaisuuksia terveyskeskushenkilöstölle ajankohtaisista terveydenhuollon organisaatioon ja hallintoon liittyvistä asioista, työterveyshuollosta ja terveyskasvatuksesta. Viimeksi mainittuun liittyvä koulutus on koskenut erityisesti tupakointikysymystä.

Terveydenhuoltohallinnon kurssit. Tampereen yliopiston täydennyskoulutuskeskus on järjestänyt lääkintöhallituksen tilaamana vuosittain neljä kuukauden pituista kurssia terveydenhuoltohallinnosta terveyskeskushenkilöstölle. Sairaalaliitto on niinikään lääkintöhallituksen toimeksiannosta järjestänyt sairaalahallinnon koulutusta sairaalahallinnon ja tämän alan suunnittelun vastuuhenkilöille.

Psykiatrian täydennyskoulutus. Tampereen yliopiston kansanterveystieteen laitos on järjestänyt n. kuukauden mittaisen kurssin terveyskeskushenkilöstön perehdyttämiseksi mielenterveystyöhön, johon kurssiin on liittynyt palauteseminaari. Vuonna 1977 kokeiltiin ensimmäistä kertaa mielenterveystoimiston henkilöstön kouluttamista lyhyehkön seminaarin muodossa.

Erikoislääkärin tutkinto. Tutkinnon suorittamiseksi on järjestetty kuulustelut.

Terveystarkastajien ja muun ympäristöterveydenhuoltohenkilöstön jatko- ja täydennyskoulutus. Kysymyksessä on hyvinkin erilaisen peruskoulutuksen saaneiden terveystarkastajien jatkoja täydennyskoulutuksen järjestäminen. Hygienikoille, opistoja korkeakoulutasoisille terveystarkastajille sekä terveysteknikoille järjestetään tätä koulutusta Kuopion korkeakoulussa. Peruskoulutetuille terveystarkastajille järjestetään erilaisia valtakunnallisia ja alueellisia jatko- ja täydennyskoulutuskursseja, joista mainittakoon esim. lihantarkastuskurssi, jätehuoltokurssi, ilmansuojelukurssi ja tuholaisten torjuntakurssi. Lääninhallitukset järjestävät ympäristöterveydenhuoltohenkilöstölle täydennyskoulutusta.

Terveystarkastajatutkinto. Terveystarkastajatutkinto järjestetään peruskoulutetuille terveystarkastajille, tutkintoihin voivat lisäksi osallistua muilta teknillisen koulun linjoilta kuin terveystekniikan linjalta valmistuneet teknikot, ja he saavuttavat täten terveystarkastajan pätevyyden.

Lääkehuollon täydennyskoulutus. Apteekkihenkilöstön koulutuksessa ei ole aikaisemmin ollut syventävää farmakologian opetusta, joka tällä hetkellä on saatavissa. Vanhempi apteekkihenkilöstö on tuonut voimakkaasti esiin tämän täydennyskouluutksen tarpeen. Koulutus aloitettiin 1977 Kuopion korkeakoulussa.

Maamme on edelleen osallistunut Göteborgin terveydenhuoltokorkeakoulun kustannuksiin ja siellä on opiskellut runsaasti suomalaisia alan työntekijöitä.

Av folkhälsoarbetet förutsatt kompletteringsutbildning. På länsstyrelsernas initiativ har man organiserat utbildningstillfällen för hälsovårdspersonalen angående aktuella frågor i samband med hälsovårdens organisation och förvaltning, arbetshälsovård och hälsofostran. Den utbildning, som anknyter sig till den sistnämnda, har speciellt gällt tobaksrökning.

Hälsovårdens förvaltningskurser. Tammerfors universitets kompletteringsutbildningscentral har på medicinalstyrelsens beställning årligen organiserat fyra en månads kurser för hälsovårdscentralernas personal i hälsovårdens förvaltning. Sjukhusförbundet har också på medicinalstyrelsens initiativ anordnat sjukhusförvaltningens utbildning för ansvarspersoner inom sjukhusadministration och detta områdes planering.

Kompletteringsutbildning i psykiatri. Folkhygieniska institutionen vid Tammerfors universitet har organiserat ungefär en månads kurs för att orientera hälsovårdscentralernas personal i mentalhygieniskt arbete, till vilken anknyter sig ett resultatseminarium. Under 1977 testades för första gången mentalvårdsbyråpersonalens utbildning i form av ett kortare seminarium.

Vidare- och kompletteringsutbildning av hälsovårdsinspektörer och annan personal i omgivningshygien. Det gäller organisering av hälsovårdsinspektörernas vidare- och kompletteringsutbildning för personer med mycket olik grundskolning. Denna utbildning för hygieniker, hälsovårdsinspektörer på läroverks- och högskolenivå samt hälsovårdstekniker organiseras i Kuopio högskola. Olika hela riket omfattande och regionala vidare- och kompletteringskurser anordnas för grundutbildade hälsovårdsinspektörer; av dem må nämnas t.ex. köttinspektionskurs, avfallsservicekurs, luftskyddskurs och pesticidernas bekämpningskurs. Länsstyrelserna organiserar kompletterande utbildning för den omgivningshygieniska personalen.

Hälsovårdsinspektörsexamen. Hälsovårdsinspektörsexamen organiseras för grundutbildade hälsovårdsinspektörer. Tekniker, som utexaminerats från tekniska skolans andra linjer än hälsovårdstekniken, kan därtill deltaga i dem och de uppnår därvid hälsovårdsinspektörskompetensen.

Läkemedelsförsörjningens kompletteringsutbildning. I apotekspersonalens utbildning har det inte tidigare funnits en mera djupgående farmakologisk undervisning, som för tillfället kan erhållas. Den äldre apotekspersonalen har kraftigt fört fram behovet av denna kompletterande utbildning. Den påbörjades 1977 vid Kuopio högskola.

Vårt land har vidare deltagit i Göteborgs hälsovårdshögskolas kostnader, och där har studerat många finska hälsovårdsarbetare.

9.1 Lääkärit läänin, kotikunnan ja sukupuolen mukaan vuosien 1972—75 lopussa [1])
Läkare enligt län, hemkommun och kön i slutet av åren 1972—75 [1])
Physicians by province, home commune and sex at the end of the years 1972—75 [1])

Lääni, kotikunta ja sukupuoli Län, hemkommun och kön *Province, home commune and sex*	Maassa asuva väestö I riket bosatt befolkning *Resident population* 31. 12. 1975	Lääkäreitä Läkare *Physicians* 1975		Lääkäreitä Läkare *Physicians* 1974		Lääkäreitä Läkare *Physicians* 1973		Lääkäreitä Läkare *Physicians* 1972	
		Lukumäärä Antal *Number*	10 000 asukasta kohti På 10 000 invånare *Per 10 000 population*	Lukumäärä Antal *Number*	10 000 asukasta kohti På 10 000 invånare *Per 10 000 population*	Lukumäärä Antal *Number*	10 000 asukasta kohti På 10 000 invånare *Per 10 000 population*	Lukumäärä Antal *Number*	10 000 asukasta kohti På 10 000 invånare *Per 10 000 population*
	*	*	*						
Lääni — Län — *Province*									
Uudenmaan — Nylands	1 092 300	2 641	24.2	2 508	23.2	2 402	22.5	2 348	22.4
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	697 139	965	13.8	916	13.2	847	12.3	803	11.7
Ahvenanmaa — Åland	22 310	23	10.3	23	10.4	20	9.1	16	7.5
Hämeen — Tavastehus	659 477	770	11.7	707	10.8	656	10.0	591	9.1
Kymen — Kymmene	345 945	314	9.1	307	8.9	302	8.7	281	8.1
Mikkelin — S:t Michels	210 180	207	9.8	190	9.0	184	8.6	165	7.7
Kuopion — Kuopio	250 947	288	11.5	247	9.8	225	8.9	202	8.0
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	177 069	155	8.8	135	7.6	124	7.5	111	6.2
Vaasan — Vasa	423 610	331	7.8	319	7.5	284	6.7	270	6.4
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	240 957	237	9.8	228	9.5	206	8.7	186	7.8
Oulun — Uleåborgs	404 771	605	14.9	510	12.7	455	11.4	393	9.8
Lapin — Lapplands	195 793	165	8.4	144	7.4	121	6.2	109	5.5
Yhteensä — Summa — *Total*	**4 720 498**	**6 701**	**14.2**	**6 234**	**13.3**	**5 826**	**12.5**	**5 475**	**11.8**
Kotikunta — Hemkommun — *Home commune*									
Helsinki — Helsingfors	496 872	2 106	42.4	1 973	39.2	1 921	37.7	1 904	37.2
Tampere — Tammerfors	165 928	343	20.7	318	19.2	290	17.6	267	16.3
Turku — Åbo	163 981	541	33.0	543	33.3	492	30.4	460	29.1
Lahti — Lahtis	94 818	122	12.9	115	12.1	107	11.4	93	10.0
Muut kaupungit ja kauppalat — Andra städer och köpingar — *Other urban communes*	1 858 237	2 665	14.3	2 460	13.6	2 258	12.9	2 070	12.7
Maalaiskunnat — Landskommuner — *Rural communes*	1 940 662	924	4.8	825	4.2	758	3.7	681	3.2
Yhteensä — Summa — *Total*	**4 720 498**	**6 701**	**14.2**	**6 234**	**13.3**	**5 826**	**12.5**	**5 475**	**11.8**
Sukupuoli — Kön — *Sex* [2])									
Miehiä — Män — *Males*	..	4 796	21.0	4 495	19.8	4 225	18.7	4 001	17.8
Naisia — Kvinnor — *Females*	..	1 905	7.8	1 739	7.2	1 601	6.6	1 474	6.1
Yhteensä — Summa — *Total*	**4 720 498**	**6 701**	**14.2**	**6 234**	**13.3**	**5 826**	**12.5**	**5 475**	**11.8**

[1]) Suomessa asuvat Suomessa laillistetut lääkärit, alallaan toimimattomat mukaan luettuna. — I Finland legaliserade läkare bosatta i Finland, inkl. inte verksamma inom yrket. — *Physicians legalized in Finland and resident in Finland, incl. persons retired or not in practice.*

[2]) Suhdeluvut laskettu kummankin sukupuolen 10 000 henkeä kohti. — Proportionstalen har räknats per 10 000 personer av vartdera könets antal. — *Rates are calculated per 10 000 persons of each sex.*

9.2 Lääkärit keskussairaalapiireittäin sairaanhoitoalueen mukaan vuosien 1973—75 lopussa [1])
Läkare centralsjukhusdistriktsvis enligt sjukvårdsområde i slutet av åren 1973—75 [1])
Physicians by central hospital district and hospital region at the end of the years 1973—75 [1])

Sairaanhoitoalue ja keskussairaalapiiri Sjukvårdsområde och centralsjukhusdistrikt *Hospital region and central hospital district*	Maassa asuva väestö I riket bosatt befolkning *Resident population* 31. 12. 1975	Lääkäreitä Läkare *Physicians* 1975		Lääkäreitä Läkare *Physicians* 1974		Lääkäreitä Läkare *Physicians* 1973	
		Lukumäärä Antal *Number*	10 000 asukasta kohti På 10 000 invånare *Per 10 000 population*	Lukumäärä Antal *Number*	10 000 asukasta kohti På 10 000 invånare *Per 10 000 population*	Lukumäärä Antal *Number*	10 000 asukasta kohti På 10 000 invånare *Per 10 000 population*
	*	*	*				
Pohjois-Suomen sairaanhoitoalue — Norra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Northern Finland*							
Lapin keskussairaalapiiri — Lapplands centralsjukhusdistrikt	112 700	103	9.1	90	7.9	73	6.4
Kemin keskussairaalapiiri — Centralsjukhusdistriktet i Kemi	83 100	64	7.7	55	6.7	48	5.8
Oulun yliopistollinen keskussairaalapiiri — Uleåborgs universitetscentralsjukhusdistrikt	258 400	512	19.8	431	16.8	386	15.2
Kainuun keskussairaalapiiri — Centralsjukhusdistriktet i Kainuu	98 000	64	6.5	60	6.1	54	5.5
Yhteensä — Summa — *Total*	**552 200**	**743**	**13.5**	**636**	**11.6**	**561**	**10.2**
Länsi-Suomen sairaanhoitoalue — Västra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Western Finland*							
Keski-Pohjanmaan keskussairaalapiiri — Mellersta Österbottens centralsjukhusdistrikt	113 700	84	7.4	75	6.6	61	5.4
Vaasan keskussairaalapiiri — Vasa centralsjukhusdistrikt	172 300	156	9.1	146	8.5	126	7.4
Seinäjoen keskussairaalapiiri — Seinäjoki centralsjukhusdistrikt	185 800	118	6.4	115	6.2	111	5.9
Keski-Suomen keskussairaalapiiri — Mellersta Finlands centralsjukhusdistrikt	241 000	234	9.7	227	9.4	204	8.5
Yhteensä — Summa — *Total*	**712 800**	**592**	**8.3**	**563**	**7.9**	**502**	**7.1**
Itä-Suomen sairaanhoitoalue — Östra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Eastern Finland*							
Kuopion keskussairaalapiiri — Kuopio centralsjukhusdistrikt	251 000	288	11.5	247	9.8	223	8.9
Pohjois-Karjalan keskussairaalapiiri — Norra Karelens centralsjukhusdistrikt	180 200	160	8.9	137	7.6	123	6.8
Savonlinnan keskussairaalapiiri — Nyslotts centralsjukhusdistrikt	74 300	47	6.3	42	5.6	42	5.5
Mikkelin keskussairaalapiiri — S:t Michels centralsjukhusdistrikt	111 500	110	9.9	108	9.7	103	9.2
Etelä-Saimaan keskussairaalapiiri — Södra-Saimens centralsjukhusdistrikt	134 800	141	10.5	141	10.5	131	9.8
Yhteensä — Summa — *Total*	**751 800**	**746**	**9.9**	**675**	**9.0**	**622**	**8.2**
Lounais-Suomen sairaanhoitoalue — Sydvästra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of South-Western Finland*							
Tampereen keskussairaalapiiri — Tammerfors centralsjukhusdistrikt	406 900	511	12.6	467	11.5	426	10.6
Satakunnan keskussairaalapiiri — Satakunta centralsjukhusdistrikt	243 200	210	8.6	181	7.5	173	7.2
Turun yliopistollinen keskussairaalapiiri — Åbo universitetscentralsjukhusdistrikt	420 800	731	17.4	711	17.0	653	15.7
Ahvenanmaan keskussairaalapiiri — Ålands centralsjukhusdistrikt	22 300	23	10.3	23	10.4	20	9.2
Yhteensä — Summa — *Total*	**1 093 200**	**1 475**	**13.5**	**1 382**	**12.7**	**1 272**	**11.8**
Etelä-Suomen sairaanhoitoalue — Södra Finlands sjukvårdsområde — *Hospital region of Southern Finland*							
Lahden keskussairaalapiiri — Lahtis centralsjukhusdistrikt	196 100	201	10.2	185	9.5	171	8.8
Hämeenlinnan keskussairaalapiiri — Tavastehus centralsjukhusdistrikt	144 400	148	10.2	136	9.4	134	9.3
Kotkan keskussairaalapiiri — Kotka centralsjukhusdistrikt	195 800	164	8.4	156	8.0	162	8.5
Helsingin yliopistollinen keskussairaalapiiri — Helsingfors universitetscentralsjukhusdistrikt	1 074 200	2 632	24.5	2 501	23.5	2 402	23.1
Yhteensä — Summa — *Total*	**1 610 500**	**3 145**	**19.5**	**2 978**	**18.6**	**2 869**	**18.1**
Koko maa — Hela riket — *Whole country*	**4 720 500**	**6 701**	**14.2**	**6 234**	**13.3**	**5 826**	**12.5**

[1]) Suomessa asuvat Suomessa laillistetut lääkärit, alallaan toimimattomat mukaan luettuna. — I Finland legaliserade läkare bosatta i Finland, inkl. inte verksamma inom yrket. — *Physicians legalized in Finland and resident in Finland, incl. persons retired or not in practice.*

9.3 Lääkärit iän ja sukupuolen mukaan vuosien 1971—75 lopussa [1])
Läkare enligt ålder och kön i slutet av åren 1971—75 [1])
Physicians by age and sex at the end of the years 1971—75 [1])

	Ikä — Ålder — *Age*														Yht. S:ma *Total*
	—24	25—29	30—34	35—39	40—44	45—49	50—54	55—59	60—64	65—69	70—74	75—79	80—84	85—	
1971															
Lääkärit — Läkare — *Physicians*	**8**	**981**	**1 134**	**811**	**613**	**377**	**431**	**270**	**268**	**157**	**112**	**86**	**27**	**13**	**[2])5 288**
Miehet — Män — *Males*	5	654	805	632	454	270	307	197	221	130	86	67	23	11	3 862
Naiset — Kvinnor — *Females*	3	327	329	179	159	107	124	73	47	27	26	19	4	2	1 426
Niistä ulkomailla — Därav i utlandet — *Of which abroad*	—	18	26	31	20	18	23	13	14	7	4	2	—	—	176
Miehet — Män — *Males*	—	8	14	19	13	13	16	11	12	7	4	2	—	—	119
Naiset — Kvinnor — *Females*	—	10	12	12	7	5	7	2	2	—	—	—	—	—	57
1972															
Lääkärit — Läkare — *Physicians*	**4**	**1 075**	**1 264**	**848**	**688**	**365**	**459**	**248**	**305**	**164**	**117**	**82**	**36**	**16**	**[2])5 671**
Miehet — Män — *Males*	4	744	870	658	514	268	320	186	235	139	90	59	32	13	4 132
Naiset — Kvinnor — *Females*	—	331	394	190	174	97	139	62	70	25	27	23	4	3	1 539
Niistä ulkomailla — Därav i utlandet — *Of which abroad*	—	25	36	30	24	18	20	13	16	7	4	2	1	—	196
Miehet — Män — *Males*	—	10	21	19	16	12	15	11	13	7	4	2	1	—	131
Naiset — Kvinnor — *Females*	—	15	15	11	8	6	5	2	3	—	—	—	—	—	65
1973															
Lääkärit — Läkare — *Physicians*	**7**	**1 122**	**1 405**	**905**	**738**	**394**	**447**	**267**	**298**	**179**	**126**	**86**	**38**	**16**	**[2])6 028**
Miehet — Män — *Males*	5	768	962	687	557	291	306	198	229	150	100	58	34	12	4 357
Naiset — Kvinnor — *Females*	2	354	443	218	181	103	141	69	69	29	26	28	4	4	1 671
Niistä ulkomailla — Därav i utlandet — *Of which abroad*	—	22	39	28	28	15	16	18	19	9	5	2	1	—	202
Miehet — Män — *Males*	—	10	18	17	18	11	10	15	16	9	5	2	1	—	132
Naiset — Kvinnor — *Females*	—	12	21	11	10	4	6	3	3	—	—	—	—	—	70
1974															
Lääkärit — Läkare — *Physicians*	**15**	**1 221**	**1 504**	**998**	**773**	**432**	**447**	**307**	**273**	**203**	**131**	**76**	**44**	**16**	**[2])6 440**
Miehet — Män — *Males*	10	828	1 020	757	588	319	305	229	202	169	104	52	36	12	4 631
Naiset — Kvinnor — *Females*	5	393	484	241	185	113	142	78	71	34	27	24	8	4	1 809
Niistä ulkomailla — Därav i utlandet — *Of which abroad*	—	15	43	31	26	17	19	19	14	12	5	3	2	—	206
Miehet — Män — *Males*	—	5	23	19	16	12	13	15	12	11	5	3	2	—	136
Naiset — Kvinnor — *Females*	—	10	20	12	10	5	6	4	2	1	—	—	—	—	70
1975*															
Lääkärit — Läkare — *Physicians*	**45**	**1 347**	**1 697**	**1 020**	**788**	**521**	**398**	**368**	**260**	**214**	**132**	**90**	**46**	**17**	**[2])6 943**
Miehet — Män — *Males*	24	895	1 173	749	597	391	281	257	191	177	105	65	34	13	4 952
Naiset — Kvinnor — *Females*	21	452	524	271	191	130	117	111	69	37	27	26	11	4	1 991
Niistä ulkomailla — Därav i utlandet — *Of which abroad*	—	21	66	30	26	18	16	24	15	11	8	4	3	—	242
Miehet — Män — *Males*	—	6	42	18	14	13	11	16	12	9	8	4	3	—	156
Naiset — Kvinnor — *Females*	—	15	24	12	12	5	5	8	3	2	—	—	—	—	86

[1]) Alallaan toimimattomat mukaan luettuna. — Inkl. inte verksamma inom yrket. — *Incl. persons retired or not in practice.*

[2]) Mi. Suomessa laillistetut ulkomaalaiset lääkärit. — Inkl. i Finland legitimerade utländska läkare. — *Incl. foreign physicians legalized in Finland.*

9.4 Erikoislääkärin oikeudet ja erikoislääkärit keskussairaalapiireittäin vuoden 1974 lopussa
Specialsträttigheter och specialister centralsjukhusdistriktvis i slutet av år 1974
Specialist's rights and specialists by central hospital district at the end of the year 1974

Erikoisala Specialitet *Speciality*	Lapin keskussairaalapiiri Lapplands centralsjukhusdistrikt	Kemin keskussairaalapiiri Kemi centralsjukhusdistrikt	Oulun yliop. keskussairaalapiiri Uleåborgs univ. centralsjukhusdistrikt	Kainuun keskussairaalapiiri Kainuu centralsjukhusdistrikt	Keski-Pohjanmaan keskussairaalapiiri Mellersta Österbottens centralsjukhusdistrikt	Vaasan keskussairaalapiiri Vaasa centralsjukhusdistrikt	Seinäjoen keskussairaalapiiri Seinäjoki centralsjukhusdistrikt	Keski-Suomen keskussairaalapiiri Mellersta Finlands centralsjukhusdistrikt	Kuopion yliop. keskussairaalapiiri Kuopio univ. centralsjukhusdistrikt	Pohjois-Karjalan keskussairaalapiiri Norra Karelens centralsjukhusdistrikt	Savonlinnan keskussairaalapiiri Nyslotts centralsjukhusdistrikt	Mikkelin keskussairaalapiiri S:t Michels centralsjukhusdistrikt	Etelä-Saimaan keskussairaalapiiri Södra Saimens centralsjukhusdistrikt
1974													
1. Erikoislääkärin oikeudet **Specialisträttigheter —** *Specialist's rights*													
Anestesiologia — Anestesiologi — *Anaesthesiology* ..	1	1	11	1	1	1	2	6	4	1	—	2	2
Epidemiologia — Epidemiologi — *Epidemiology*	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
Farmakologia — Farmakologi — *Pharmacology*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fysikaalinen hoito — Fysikalisk terapi — *Physical therapy*	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Hammastaudit — Tandsjukdomar — *Dental diseases*	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hermo- ja mielitaudit — Nerv- o. sinnessjukdomar *Nervous and mental diseases*	1	—	7	—	—	3	—	3	3	2	—	3	2
Hermoston kirurgiset taudit Neurokirurgi — *Neurosurgery*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hermotaudit — Neurologi *Neurology*	—	—	3	—	—	—	1	—	1	1	—	1	—
Iho- ja sukupuolitaudit — Hud- o. könssjukdomar *Skin and venereal diseases*	—	—	5	—	—	1	—	1	2	1	—	—	1
Keuhkosairaudet — Lungsjukdomar — *Lung diseases*	1	—	4	—	2	7	4	8	5	3	—	3	7
Keuhkotuberkuloosi — Lungtuberkulos — *Lung tuberculosis*	—	—	5	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1
Kirurgiset taudit — Kirurgiska sjukdomar — *Surgical diseases*	7	4	24	6	4	11	6	18	15	7	3	8	11
Kliininen farmakologia — Klinisk farmakologi — *Clinical pharmacology* ..	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kliininen fysiologia — Klinisk fysiologi — *Clinical physiology*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kliininen hematologia — Klinisk hematologi — *Clinical haematology* ...	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
Kliininen kemia — Klinisk kemi — *Clinical chemistry*	—	—	4	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—
Kliininen neurofysiologia — Klinisk neurofysiologi — *Clinical neurophysiology*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kliininen mikrobiologia — Klinisk mikrobiologi — *Clinical microbiology*	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Korva-, nenä- ja kurkkutaudit — Öron-, näs- o. strupsjukdomar — *Oto-, rhino- and laryngology* ..	1	1	8	—	1	2	2	6	4	2	2	1	4
Laboratoriotutkimukset — Laboratorieundersökningar — *Laboratory examinations*	1	1	6	—	—	1	1	2	4	2	—	1	2

9.4 1974

Tampereen keskussairaalapiiri Tammerfors centralsjukhusdistrikt	Siitä — Därav — *Of which* Tampere — Tammerfors	Satakunnan keskussairaalapiiri Satakunta centralsjukhusdistrikt	Turun yliop. keskussairaalapiiri Åbo univ. centralsjukhusdistrikt	Siitä — Därav — *Of which* Turku — Åbo	Ahvenanmaan keskussairaalapiiri Ålands centralsjukhusdistrikt	Lahden keskussairaalapiiri Lahtis centralsjukhusdistrikt	Siitä — Därav — *Of which* Lahti — Lahtis	Hämeenlinnan keskussairaalapiiri Tavastehus centralsjukhusdistrikt	Kotkan keskussairaalapiiri Kotka centralsjukhusdistrikt	Helsingin yliopistollinen keskussairaalapiiri Helsingfors univ. centralsjukhusdistrikt	Siitä — Därav — *Of which* Helsinki — Helsingfors	Ulkomailla I utlandet *Abroad*	Yhteensä Summa *Total* 1974	1973	1972	1971
9	8	6	12	9	1	7	5	4	3	61	53	3	139	121	113	103
3	3	—	1	1	—	—	—	—	—	12	11	—	18	18	18	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	1	1	1
—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	14	13	—	17	17	15	13
1	1	—	1	1	—	1	—	—	—	6	5	1	11	12	11	11
7	3	2	13	10	1	3	3	6	—	62	48	5	123	127	128	132
—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	5	5	2	8	8	8	8
3	2	—	9	8	—	—	—	—	—	19	17	—	38	37	34	30
4	4	—	11	9	—	2	2	1	1	44	39	1	75	70	68	65
8	8	4	15	8	1	2	2	7	3	55	45	1	140	138	140	141
4	4	—	—	—	—	1	1	2	2	13	11	2	32	32	33	33
38	30	9	41	31	2	16	9	6	16	202	170	5	459	431	411	392
—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	7	8	—	9	8	7	8
1	1	—	3	2	—	—	—	—	—	3	3	—	7	5	5	3
1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	2	2	—	6	6	5	4
—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	9	9	2	18	16	11	10
1	1	—	2	1	—	—	—	—	—	6	5	—	9	8	7	3
—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	2	2	1	6	6	4	6
8	8	3	14	14	—	5	5	2	3	49	45	5	123	113	110	109
7	7	2	9	9	—	—	—	1	2	34	32	3	79	79	78	78

9.4 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1974

Erikoisala Specialitet *Speciality*	Lapin keskussairaalapiiri Lapplands centralsjukhusdistrikt	Kemin keskussairaalapiiri Kemi centralsjukhusdistrikt	Oulun yliop. keskussairaalapiiri Uleåborgs univ. centralsjukhusdistrikt	Kainuun keskussairaalapiiri Kajnuu centralsjukhusdistrikt	Keski-Pohjanmaan keskussairaalapiiri Mellersta Österbottens centralsjukhusdistrikt	Vaasan keskussairaalapiiri Vasa centralsjukhusdistrikt	Seinäjoen keskussairaalapiiri Seinäjoki centralsjukhusdistrikt	Keski-Suomen keskussairaalapiiri Mellersta Finlands centralsjukhusdistrikt	Kuopion yliop. keskussairaalapiiri Kuopio univ. centralsjukhusdistrikt	Pohjois-Karjalan keskussairaalapiiri Norra Karelens centralsjukhusdistrikt	Savonlinnan keskussairaalapiiri Nyslotts centralsjukhusdistrikt	Mikkelin keskussairaalapiiri S:t Michels centralsjukhusdistrikt	Etelä-Saimaan keskussairaalapiiri Södra Saimens centralsjukhusdistrikt
Lasten sielulliset häiriöt — Barnpsykiatri — *Child-psychiatry*	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Lastentaudit — Barnsjukdomar — *Paediatrics*	6	2	15	1	3	2	1	9	5	3	1	3	5
Leukakirurgia — Käkkirurgi — *Jaw surgery*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Naistentaudit ja synnytykset — Kvinnosjukdomar o. förlossningar — *Gynaecology and obstetrics*	3	1	16	1	3	6	2	8	11	4	2	5	5
Oikeuslääketiede — Rättsmedicin — *Forensic medicine*	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
Patologia — Patologi — *Pathology*	—	—	3	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—
Psykiatria — Psykiatri — *Psychiatry*	1	—	10	—	—	3	5	—	6	4	—	4	4
Puhe- ja äänihäiriöt — Röst- o. talrubbningar — *Disorders of speech and voice*	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Radiologia — Radiologi — *Radiology*	3	1	15	1	1	6	2	8	10	3	1	3	7
Reumasairaudet — Reumasjukdomar — *Rheumatic diseases*	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1
Serobakteriologia—Serobakteriologi—*Serobacteriology*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Silmätaudit — Ögonsjukdomar — *Ophthalmology*	2	2	13	1	1	2	4	5	4	4	1	2	4
Sisätaudit — Invärtes sjukdomar — *Internal medicine*	3	2	29	2	2	10	6	12	18	11	1	6	11
Sädehoito — Strålbehandling — *Radiotherapy*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Terveydenhuolto — Hälsovård — *Public health services*	2	—	2	—	—	1	—	1	1	—	—	1	—
Työlääketiede — Arbetshygien — *Occupational health*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yleislääketiede — Allmän medicin — *General medicine*	2	—	5	4	1	3	9	8	9	5	4	4	7
Yhteensä — Summa — *Total*	**35**	**15**	**190**	**18**	**19**	**63**	**46**	**99**	**110**	**53**	**15**	**49**	**75**
2. Erikoislääkärien lukumäärä — Antal specialister — *Number of specialists*													
Miehiä — Män — *Males*	22	12	137	14	15	52	36	74	82	38	13	38	54
Naisia — Kvinnor — *Females*	12	2	46	4	4	6	8	23	23	13	2	9	15
Yhteensä — Summa — *Total*	**34**	**14**	**183**	**18**	**19**	**58**	**44**	**97**	**105**	**51**	**15**	**47**	**69**

9.4 1974

Tampereen keskussairaalapiiri Tammerfors centralsjukhusdistrikt	Siitä — Därav — *Of which* Tampere — Tammerfors	Satakunnan keskussairaalapiiri Satakunta centralsjukhusdistrikt	Turun yliop. keskussairaalapiiri Åbo univ. centralsjukhusdistrikt	Siitä — Därav — *Of which* Turku — Åbo	Ahvenanmaan keskussairaalapiiri Ålands centralsjukhusdistrikt	Lahden keskussairaalapiiri Lahtis centralsjukhusdistrikt	Siitä — Därav — *Of which* Lahti — Lahtis	Hämeenlinnan keskussairaalapiiri Tavastehus centralsjukhusdistrikt	Kotkan keskussairaalapiiri Kotka centralsjukhusdistrikt	Helsingin yliopistollinen keskussairaalapiiri Helsingfors univ. centralsjukhusdistrikt	Siitä — Därav — *Of which* Helsinki — Helsingfors	Ulkomailla I utlandet *Abroad*	Yhteensä Summa *Total* 1974	1973	1972	1971
2	1	1	2	2	—	—	—	1	—	35	26	1	44	37	32	30
19	19	5	24	22	—	6	6	4	6	113	101	5	238	221	207	202
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	2	2	2	2
21	15	8	27	21	1	8	7	8	7	103	84	6	256	232	217	205
—	—	—	4	4	—	—	—	—	1	4	4	—	13	12	12	9
7	7	—	5	5	—	—	—	1	—	11	9	1	32	28	25	23
19	9	2	15	9	—	2	1	6	1	62	42	—	144	120	112	99
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	—	7	7	7	7
19	15	8	27	20	1	5	4	5	8	116	106	4	254	237	221	205
—	—	—	1	1	—	10	—	—	—	6	6	—	20	18	14	12
1	1	—	2	2	—	—	—	—	—	5	5	—	8	8	8	8
11	9	4	16	15	—	5	5	4	6	71	56	1	163	152	146	139
31	25	13	37	31	2	17	11	8	9	241	216	9	480	451	429	415
—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	1	—
—	—	—	4	3	—	—	—	—	2	17	12	1	32	31	29	26
2	2	—	—	—	—	1	—	—	1	19	19	—	23	20	18	18
15	4	9	18	2	2	8	3	8	9	53	25	1	184	129	94	37
242	**188**	**77**	**321**	**248**	**11**	**100**	**64**	**74**	**80**	**1 467**	**1 240**	**61**	**3 220**	**2 960**	**2 781**	**2 605**
175	135	63	231	182	10	77	52	53	63	952	806	46	2 257	2 100	1 934	1 876
52	41	12	70	50	—	19	12	17	14	385	320	11	747	659	599	553
227	**176**	**75**	**301**	**232**	**10**	**96**	**64**	**70**	**77**	**1 337**	**1 126**	**57**	**3 004**	**2 759**	**2 533**	**2 429**

9.4 Erikoislääkärin oikeudet ja erikoislääkärit keskussairaalapiireittäin vuoden 1975 lopussa
Specialiträttigheter och specialister centralsjukhusdistriktvis i slutet av år 1975
Specialist's rights and specialists by central hospital district at the end of the year 1975

Erikoisala Specialitet *Speciality*	Lapin keskussairaalapiiri Lapplands centralsjukhusdistrikt	Kemin keskussairaalapiiri Kemi centralsjukhusdistrikt	Oulun yliop. keskussairaala Uleåborgs univ. centralsjukhusdistrikt	Kainuun keskussairaalapiiri Kainuu centralsjukhusdistrikt	Keski-Pohjanmaan keskussairaalapiiri Mellersta Österbottens centralsjukhusdistrikt	Vaasan keskussairaalapiiri Vasa centralsjukhusdistrikt	Seinäjoen keskussairaalapiiri Seinäjoki centralsjukhusdistrikt	Keski-Suomen keskussairaalapiiri Mellersta Finlands centralsjukhusdistrikt	Kuopion yliop. keskussairaalapiiri Kuopio univ. centralsjukhusdistrikt	Pohjois-Karjalan keskussairaalapiiri Norra Karelens centralsjukhusdistrikt	Savonlinnan keskussairaalapiiri *Nyslotts centralsjukhusdistrikt*	Mikkelin keskussairaalapiiri S:t Michels centralsjukhusdistrikt	Etelä-Saimaan keskussairaalapiiri Södra Saimens centralsjukhusdistrikt
1975													
1. Erikoislääkärin oikeudet **Specialiträttigheter —** *Specialist's rights*													
Anestesiologia — Anestesiologi — *Anaesthesiology* ..	1	1	12	1	1	2	2	6	2	1	—	1	3
Epidemiologia — Epidemiologi — *Epidemiology*	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
Farmakologia — Farmakologi — *Pharmacology*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fysikaalinen hoito — Fysikalisk terapi — *Physical therapy*	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Hammastaudit — Tandsjukdomar — *Dental diseases*	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hermo- ja mielitaudit — Nerv- o. sinnessjukdomar *Nervous and mental diseases*	—	—	10	1	—	3	—	4	2	2	—	3	2
Hermoston kirurgiset taudit Neurokirurgi — *Neurosurgery*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hermotaudit — Neurologi *Neurology*	—	—	4	—	—	—	1	2	—	1	—	1	—
Iho- ja sukupuolitaudit — Hud- o. könssjukdomar *Skin and venereal diseases*	—	—	9	—	—	2	—	1	2	1	—	—	1
Keuhkosairaudet — Lungsjukdomar — *Lung diseases*	1	—	5	—	2	7	4	7	5	3	—	3	8
Keuhkotuberkuloosi — Lungtuberkulos — *Lung tuberculosis*	—	—	5	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1
Kirurgiset taudit — Kirurgiska sjukdomar — *Surgical diseases*	7	3	26	5	4	12	9	15	18	9	3	10	10
Kliininen farmakologia — Klinisk farmakologi — *Clinical pharmacology* ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kliininen fysiologia — Klinisk fysiologi — *Clinical physiology*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kliininen hematologia — Klinisk hematologi — *Clinical haematology* ...	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Kliininen kemia — Klinisk kemi — *Clinical chemistry*	—	—	4	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—
Kliininen mikrobiologia — Klinisk mikrobiologi — *Clinical microbiology*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kliininen neurofysiologia — Klinisk neurofysiologi — *Clinical neurophysiology*	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Korva-, nenä- ja kurkkutaudit — Öron-, näs- o. strupsjukdomar — *Oto-, rhino- and laryngology* ..	2	1	8	1	1	2	1	6	6	2	2	1	4
Laboratoriotutkimukset — Laboratorieundersökningar — *Laboratory examinations*	—	1	6	—	—	1	1	2	4	2	—	1	2

9.4 1975

Tampereen keskussairaalapiiri Tammerfors centralsjukhusdistrikt	Siitä — Därav — *Of which* Tampere — Tammerfors	Satakunnan keskussairaalapiiri Satakunta centralsjukhusdistrikt	Turun yliop. keskussairaalapiiri Åbo univ. centralsjukhusdistrikt	Siitä — Därav — *Of which* Turku — Åbo	Ahvenanmaan keskussairaalapiiri Ålands centralsjukhusdistrikt	Lahden keskussairaalapiiri Lahtis centralsjukhusdistrikt	Siitä — Därav — *Of which* Lahti — Lahtis	Hämeenlinnan keskussairaalapiiri Tavastehus centralsjukhusdistrikt	Kotkan keskussairaalapiiri Kotka centralsjukhusdistrikt	Helsingin yliopistollinen keskussairaalapiiri Helsingfors univ. centralsjukhusdistrikt	Siitä — Därav — *Of which* Helsinki — Helsingfors	Ulkomailla I utlandet *Abroad*	Yhteensä Summa *Total* 1975	1974	1973	1972
15	12	8	15	12	1	7	5	6	4	62	53	5	156	139	121	113
3	3	—	1	1	—	—	—	—	—	11	10	—	17	18	18	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	1	1	1
—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	14	12	—	18	17	17	15
1	1	—	1	1	—	1	—	—	—	5	4	1	10	11	12	11
7	3	1	13	10	1	3	3	5	—	60	46	6	123	123	127	128
—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	6	6	2	9	8	8	8
3	2	—	8	7	—	1	1	—	—	20	18	—	41	38	37	34
4	4	2	10	8	—	2	2	1	1	48	45	1	85	75	70	68
11	7	5	15	8	1	3	3	7	3	58	45	1	149	140	138	140
4	4	—	—	—	—	1	1	2	2	12	10	2	31	32	32	33
40	33	10	43	30	3	17	10	8	14	219	188	4	489	459	431	411
—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	8	8	1	10	9	8	7
1	1	—	3	2	—	—	—	—	—	4	4	—	8	7	5	5
2	1	—	2	2	—	—	—	—	—	2	2	—	7	6	6	5
—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	11	11	—	20	18	16	11
—	—	—	3	2	—	1	—	1	—	5	3	—	10	9	8	7
1	1	—	2	1	—	—	—	—	—	7	6	—	11	6	6	4
9	8	3	15	15	—	6	6	2	2	52	47	4	130	123	113	110
7	7	2	8	7	—	—	—	1	2	35	33	4	79	79	79	78

9.4 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1975

Erikoisala Specialitet *Speciality*	Lapin keskussairaalapiiri Lapplands centralsjukhusdistrikt	Kemin keskussairaalapiiri Kemi centralsjukhusdistrikt	Oulun yliop. keskussairaala Uleåborgs univ. centralsjukhusdistrikt	Kainuun keskussairaalapiiri Kainuu centralsjukhusdistrikt	Keski-Pohjanmaan keskussairaalapiiri Mellersta Österbottens centralsjukhusdistrikt	Vaasan keskussairaalapiiri Vasa centralsjukhusdistrikt	Seinäjoen keskussairaalapiiri Seinäjoki centralsjukhusdistrikt	Keski-Suomen keskussairaalapiiri Mellersta Finlands centralsjukhusdistrikt	Kuopion yliop. keskussairaalapiiri Kuopio univ. centralsjukhusdistrikt	Pohjois-Karjalan keskussairaalapiiri Norra Karelens centralsjukhusdistrikt	Savonlinnan keskussairaalapiiri Nyslotts centralsjukhusdistrikt	Mikkelin keskussairaalapiiri S:t Michels centralsjukhusdistrikt	Etelä-Saimaan keskussairaalapiiri Södra Saimens centralsjukhusdistrikt
Lasten sielulliset häiriöt — Barnpsykiatri — *Child-psychiatry*	—	—	2	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—
Lastentaudit — Barnsjukdomar — *Paediatrics*	6	2	18	1	3	2	1	8	6	4	1	3	6
Leukakirurgia — Käkkirurgi — *Jaw surgery*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Naistentaudit ja synnytykset — Kvinnosjukdomar o. förlossningar — *Gynaecology and obstetrics*	3	1	18	1	4	5	2	8	15	5	2	5	5
Oikeuslääketiede — Rättsmedicin — *Forensic medicine*	—	—	1	—	—	1	—	1	1	—	—	1	1
Patologia — Patologi — *Pathology*	—	—	2	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—
Psykiatria — Psykiatri — *Psychiatry*	1	—	12	—	1	3	6	—	9	5	—	5	5
Puhe- ja äänihäiriöt — Röst- o. talrubbningar — *Disorders of speech and voice*	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Radiologia — Radiologi — *Radiology*	3	2	17	2	1	8	2	8	11	4	1	3	6
Reumasairaudet — Reumasjukdomar — *Rheumatic diseases*	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1
Serobakteriologia—Serobakteriologi—*Serobacteriology*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Silmätaudit — Ögonsjukdomar — *Ophthalmology*	2	2	13	1	1	2	6	5	4	4	1	2	4
Sisätaudit — Invärtes sjukdomar — *Internal medicine*	5	2	30	2	2	12	6	16	21	11	1	6	13
Sädehoito — Strålbehandling — *Radiotherapy*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Terveydenhuolto — Hälsovård — *Public health services*	1	—	2	—	—	1	—	1	2	—	—	1	—
Työlääketiede — Arbetshygien — *Occupational health*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yleislääketiede — Allmän medicin — *General medicine*	9	1	6	4	1	4	12	12	9	5	5	4	9
Yhteensä — Summa — *Total*	**42**	**16**	**214**	**19**	**21**	**71**	**54**	**106**	**126**	**60**	**16**	**51**	**81**
2. Erikoislääkärien lukumäärä — Antal specialister — *Number of specialists*													
Miehiä — Män — *Males*	26	13	150	15	15	59	42	79	96	42	14	38	57
Naisia — Kvinnor — *Females*	15	2	53	4	6	6	10	23	25	15	2	10	18
Yhteensä — Summa — *Total*	**41**	**15**	**203**	**19**	**21**	**65**	**52**	**102**	**121**	**57**	**16**	**48**	**75**

Tampereen keskussairaalapiiri Tammerfors centralsjukhusdistrikt	Siitä — Därav — *Of which* Tampere — Tammerfors	Satakunnan keskussairaalapiiri Satakunta centralsjukhusdistrikt	Turun ylop. keskussairaalapiiri Åbo univ. centralsjukhusdistrikt	Siitä — Därav — *Of which* Turku — Åbo	Ahvenanmaan keskussairaalapiiri Ålands centralsjukhusdistrikt	Lahden keskussairaalapiiri Lahtis centralsjukhusdistrikt	Siitä — Därav — *Of which* Lahti — Lahtis	Hämeenlinnan keskussairaalapiiri Tavastehus centralsjukhusdistrikt	Kotkan keskussairaalapiiri Kotka centralsjukhusdistrikt	Helsingin yliopistollinen keskussairaalapiiri Helsingfors univ. centralsjukhusdistrikt	Siitä — Därav — *Of which* Helsinki — Helsingfors	Ulkomailla I utlandet *Abroad*	Yhteensä Summa *Total* 1975	1974	1973	1972
2	1	1	2	2	—	—	—	1	—	34	26	2	47	44	37	32
19	19	5	27	25	—	6	5	5	5	115	103	5	248	238	221	207
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	2	2	2	2
19	14	11	31	27	1	7	6	7	8	113	94	8	279	256	232	217
—	—	—	3	3	—	—	—	—	1	5	5	—	15	13	12	12
8	8	1	5	5	—	—	—	1	—	17	15	2	40	32	28	25
20	12	2	23	14	—	4	3	9	1	82	63	2	190	144	120	112
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	5	—	9	7	7	7
19	13	9	29	19	1	5	4	5	8	124	109	5	273	254	237	221
—	—	—	1	1	—	9	—	—	—	6	6	1	20	20	18	14
1	1	—	2	2	—	—	—	—	—	5	5	—	8	8	8	8
11	9	5	19	18	—	5	5	4	6	76	63	1	174	163	152	146
36	27	12	42	35	2	17	11	8	13	254	227	11	522	480	451	429
1	1	1	2	2	—	—	—	—	—	1	1	—	5	2	2	1
—	—	—	4	3	—	—	—	—	2	18	14	—	32	32	31	29
1	1	—	—	—	—	1	—	—	1	20	19	—	23	23	20	18
24	6	15	21	6	3	10	5	13	10	65	30	1	243	184	129	94
269	**199**	**93**	**356**	**274**	**13**	**106**	**70**	**86**	**83**	**1 581**	**1 338**	**70**	**3 534**	**3 220**	**2 960**	**2 781**
189	139	74	252	196	12	82	59	61	63	1 025	866	51	2 455	2 257	2 100	1 934
63	47	17	85	61	—	17	10	19	16	416	353	14	836	747	659	599
252	**186**	**91**	**337**	**257**	**12**	**99**	**69**	**80**	**79**	**1 441**	**1 219**	**65**	**3 291**	**3 004**	**2 759**	**2 533**

9.5 Läänin- ja apulaislääninlääkärit, kaupunginlääkärit, kauppaloiden kauppalan- ja kunnanlääkärit sekä maalaiskuntien kunnanlääkärit 31. 12. 1971 [1])
Läns- och biträdande länsläkare, stadsläkare, köpingarnas kommunal- och köpingsläkare och landskommunernas kommunalläkare den 31. 12. 1971 [1])
Provincial and assistant provincial medical officers and communal medical officers in urban and rural communes on 31. 12. 1971 [1])

Lääni Län *Province*	Virat — Tjänster — *Posts*								Yhteensä Summa *Total*	
	Läänin- ja apulaislääninlääkärin virat Läns- och biträdande länsläkartjänster *Posts of provincial and assistant provincial medical officers*	Niistä täyttämättä Därav obesatta *Of which vacant*	Kaupunginlääkärin virat Stadsläkartjänster *Posts of communal medical officers in urban communes*	Niistä täyttämättä Därav obesatta *Of which vacant*	Kauppaloiden kunnan- ja kauppalanlääkärin virat Köpingarnas kommunal- och köpingsläkartjänster *Posts of communal medical officers in urban communes*	Niistä täyttämättä Därav obesatta *Of which vacant*	Maalaiskuntien kunnanlääkärin virat Landskommunernas kommunalläkartjänster *Posts of communal medical officers in rural communes*	Niistä täyttämättä Därav obesatta *Of which vacant*	Virat Tjänster *Posts*	Niistä täyttämättä Därav obesatta *Of which vacant*
Uudenmaan — Nylands ...	2	—	20	3	11	2	41	5	74	10
Turun-Porin — Åbo-B:borgs	2	—	14	3	10	1	80	19	106	23
Ahvenanmaa — Ålands ...	1	—	1	—	—	—	2	1	4	1
Hämeen — Tavastehus	2	—	15	2	5	—	57	6	79	8
Kymen — Kymmene	1	—	17	2	2	1	28	2	48	5
Mikkelin — S:t Michels	1	—	8	—	—	—	32	7	41	7
Kuopion — Kuopio	1	—	10	1	2	1	29	9	42	11
P.-Karjalan — N. Karelens	1	—	4	—	4	1	28	6	37	7
Vaasan — Vasa	2	1	18	4	5	—	57	17	82	22
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	1	—	6	—	5	—	33	5	45	5
Oulun — Uleåborgs	2	—	9	2	4	1	53	15	68	18
Lapin — Lapplands	2	—	7	2	1	—	33	7	43	9
Yhteensä — Summa — *Total*	**18**	**1**	**129**	**19**	**49**	**7**	**473**	**99**	**669**	**126**
1970	18	1	115	19	53	7	449	97	635	124
1969	18	3	100	10	54	4	450	85	622	102
1968	18	3	91	20	51	6	448	107	608	136
1967	18	2	90	16	46	6	453	124	607	148
1966	18	3	85	11	38	7	452	97	593	118
1965	18	1	83	15	39	6	453	105	593	127
1964	18	1	78	9	36	5	451	83	583	98
1963	18	2	70	7	33	2	442	73	563	84
1962	18	1	64	6	30	2	433	57	545	66

[1]) Kunnallislääkäreiden viroista vain valtionapuun oikeutetut virat. — Av kommunernas läkartjänster endast de för statsbidrag berättigade tjänsterna. — *Only the posts subsidized by the State.*

9.6 Lääkärien ja hammaslääkärien koulutus ja lukumäärä vuosina 1950—76
Läkarnas och tandläkarnas utbildning och antal åren 1950—76
Training of physicians and dentists and their number in 1950—76

Vuosi År *Year*	Lääkärit — Läkare — *Physicians*					Hammaslääkärit — Tandläkare — *Dentists*				
	Opiskelun aloittaneet Nya studerande *Admitted to medical faculties*	Niistä ulkomailla Därav i utlandet *Of which abroad*	Valmistuneet Dimitterade *Graduated*	Lääkäreitä [1]) Läkare [1]) *Physicians* [1])	Asukkaita lääkäriä kohti [2]) Invånare per läkare [2]) *Inhabitants per physician* [2])	Opiskelun aloittaneet Nya studerande *Admitted to dental faculties*	Niistä ulkomailla Därav i utlandet *Of which abroad*	Valmistuneet Dimitterade *Graduated*	Hammaslääkäreitä [2]) Tandläkare [2]) *Dentists* [2])	Asukkaita hammaslääkäriä kohti [2]) Invånare per tandläkare [2]) *Inhabitants per dentist* [2])
1950	127	..	117	1 997	2 018	60	..	58	1 300	3 100
1951	133	..	106	2 073	1 961	60	..	56	1 349	3 013
1952	143	..	89	2 129	1 933	60	..	65	1 408	2 923
1953	154	..	116	2 214	1 880	60	..	62	1 459	2 853
1954	156	..	112	2 295	1 835	60	..	54	1 506	2 796
1955	180	..	111	2 381	1 788	60	..	59	1 557	2 735
1956	180	1	101	2 455	1 753	60	..	55	1 603	2 685
1957	180	..	136	2 558	1 698	60	..	63	1 657	2 621
1958	200	3	100	2 599	1 683	120	2	68	1 702	2 571
1959	200	..	158	2 727	1 618	120	3	60	1 751	2 519
1960	317	71	143	2 827	1 573	120	13	67	1 806	2 462
1961	328	85	166	2 961	1 512	120	5	77	1 853	2 415
1962	360	68	188	3 104	1 452	120	9	65	1 909	2 361
1963	383	71	189	3 261	1 392	136	15	115	2 002	2 267
1964	377	63	188	3 384	1 347	128	8	125	2 092	2 179
1965	388	66	218	3 553	1 286	142	5	113	2 195	2 082
1966	411	85	269	3 797	1 209	154	8	105	2 281	2 013
1967	407	97	212	3 956	1 168	142	11	122	2 379	1 942
1968	413	92	284	4 185	1 107	144	8	87	2 448	1 893
1969	405	75	354	4 486	1 029	145	9	146	2 562	1 801
1970	488	61	354	4 798	958	182	13	154	2 695	1 706
1971	460	44	371	5 112	907	151	11	136	2 803	1 655
1972	648	46	418	5 475	846	134	4	143	2 916	1 589
1973	664	39	400	5 826	803	158	13	153	3 050	1 534
1974	652	38	458	6 234	753	190	5	134	3 151	1 491
1975	659	36	553	6 701	704	207	7	126	3 254	1 450
1976*	651	35	460	7 068	670	206	7	134	3 366	1 406

[1]) Suomessa 31. 12. asuvat Suomessa laillistetut lääkärit. — I Finland legaliserade läkare bosatta i Finland den 31. 12. — *Physicians legalized in Finland and resident in Finland on 31. 12.*

[2]) Suomessa 31. 12. asuvat Suomessa laillistetut hammaslääkärit. — I Finland legaliserade tandläkare bosatta i Finland den 31. 12. — *Dentists legalized in Finland and resident in Finland on 31. 12.*

[3]) Maassa asuva väestö 31. 12. — I riket bosatt befolkning 31. 12. — *Resident population on 31. 12.*

9.7 Hammaslääkärit läänin, kotikunnan ja sukupuolen mukaan vuosien 1972—75 lopussa [1])
Tandläkare enligt län, hemkommun och kön i slutet av åren 1972—75 [1])
Dentists by province, home commune and sex at the end of the years 1972—75 [1])

Lääni, kotikunta ja sukupuoli Län, hemkommun och kön *Province, home commune and sex*	Maassa asuva väestö I riket bosatt-befolkning *Resident population* 31. 12. 1975	Hammaslääkäreitä Tandläkare *Dentists* 1975		Hammaslääkäreitä Tandläkare *Dentists* 1974		Hammaslääkäreitä Tandläkare *Dentists* 1973		Hammaslääkäreitä Tandläkare *Dentists* 1972	
		Lukumäärä Antal *Number*	10 000 asukasta kohti På 10 000 invånare *Per 10 000 population*	Lukumäärä Antal *Number*	10 000 asukasta kohti På 10 000 invånare *Per 10 000 population*	Lukumäärä Antal *Number*	10 000 asukasta kohti På 10 000 invånare *Per 10 000 population*	Lukumäärä Antal *Number*	10 000 asukasta kohti På 10 000 invånare *Per 10 000 population*
	*	*	*						
Lääni — Län — *Province*									
Uudenmaan — Nylands	1 092 300	1 215	11.1	1 190	11.0	1 159	10.9	1 113	10.6
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	697 139	579	8.3	534	7.7	503	7.3	479	7.0
Ahvenanmaa — Åland	22 310	12	5.4	12	5.4	12	5.5	12	5.6
Hämeen — Tavastehus	659 477	447	6.8	444	6.8	441	6.7	409	6.3
Kymen — Kymmene	345 945	172	5.0	178	5.1	162	4.7	159	4.6
Mikkelin — S:t Michels	210 180	93	4.4	88	4.2	90	4.2	87	4.0
Kuopion — Kuopio	250 947	116	4.6	100	4.0	103	4.1	93	3.7
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	177 069	63	3.6	65	3.7	61	3.4	64	3.6
Vaasan — Vasa	423 610	171	4.0	165	3.9	158	3.7	159	3.8
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	240 957	154	6.4	153	6.3	147	6.2	141	5.9
Oulun — Uleåborgs	404 771	154	3.8	151	3.8	144	3.6	132	3.3
Lapin — Lapplands	195 793	78	4.0	73	3.7	70	3.6	68	3.4
Yhteensä — Summa — *Total*	**4 720 498**	**3 254**	**6.9**	**3 151**	**6.7**	**3 050**	**6.5**	**2 916**	**6.3**
Kotikunta — Hemkommun — *Home commune*									
Helsinki — Helsingfors	496 872	832	16.7	823	16.3	815	16.0	826	16.1
Tampere — Tammerfors	165 928	164	9.9	163	9.8	166	10.1	164	10.0
Turku — Åbo	163 981	263	16.0	243	14.9	236	14.6	226	14.3
Lahti — Lahtis	94 818	77	8.1	77	8.1	80	8.5	76	8.2
Muut kaupungit ja kauppalat — Andra städer och köpingar — *Other urban communes*	1 858 237	1 273	6.9	1 221	6.8	1 154	6.6	1 059	6.5
Maalaiskunnat — Landskommuner — *Rural communes*	1 940 662	645	3.3	624	3.2	599	3.0	565	2.7
Yhteensä — Summa — *Total*	**4 720 498**	**3 254**	**6.9**	**3 151**	**6.7**	**3 050**	**6.5**	**2 916**	**6.3**
Sukupuoli — Kön — *Sex* [2])									
Miehiä — Män — *Males*	..	996	4.4	959	4.2	913	4.0	855	3.8
Naisia — Kvinnor — *Females*	..	2 258	9.3	2 192	9.0	2 137	8.8	2 061	8.6
Yhteensä — Summa — *Total*	**4 720 498**	**3 254**	**6.9**	**3 151**	**6.7**	**3 050**	**6.5**	**2 916**	**6.3**

[1]) Suomessa asuvat Suomessa laillistetut hammaslääkärit, alallaan toimimattomat mukaan luettuna. — I Finland legaliserade tandläkare bosatta i Finland, inkl. inte verksamma inom yrket. — *Dentists legalized in Finland and dentists resident in Finland, incl. persons retired or not in practice.*

[2]) Suhdeluvut laskettu kummankin sukupuolen 10 000 henkeä kohti. — Proportionstalen har räknats per 10 000 personer av vartdera könets antal. — *Rates are calculated per 10 000 persons of each sex.*

9.8 Hammaslääkärit iän ja sukupuolen mukaan vuosien 1971—75 lopussa [1])
Tandläkare enligt ålder och kön i slutet av åren 1971—75 [1])
Dentists by age and sex at the end of the years 1971—75 [1])

	Ikä — Ålder — *Age*														Yht. S:ma *Total*
	—24	25—29	30—34	35—39	40—44	45—49	50—54	55—59	60—64	65—69	70—74	75—79	80—84	85—	
1971															
Hammaslääkärit — Tandläkare — *Dentists*	**45**	**490**	**508**	**367**	**273**	**177**	**228**	**191**	**320**	**105**	**78**	**61**	**24**	**5**	**[2])2 872**
Miehet — Män — *Males*	10	151	204	121	84	43	48	42	65	19	8	12	6	—	813
Naiset — Kvinnor — *Females*	35	339	304	246	189	134	180	149	255	86	70	49	18	5	2 059
Niistä ulkomailla — Därav i utlandet — *Of which abroad*	—	10	15	8	5	3	7	8	12	—	1	—	—	—	69
Miehet — Män — *Males*	—	1	5	2	—	—	2	2	5	—	—	—	—	—	17
Naiset — Kvinnor — *Females*	—	9	10	6	5	3	5	6	7	—	1	—	—	—	52
1972															
Hammaslääkärit — Tandläkare — *Dentists*	**50**	**524**	**524**	**384**	**305**	**172**	**226**	**161**	**330**	**140**	**78**	**60**	**33**	**9**	**[2])2 996**
Miehet — Män — *Males*	14	189	196	133	94	45	52	34	62	31	8	5	14	—	877
Naiset — Kvinnor — *Females*	36	335	328	251	211	127	174	127	268	109	70	55	19	9	2 119
Niistä ulkomailla — Därav i utlandet — *Of which abroad*	—	9	20	8	9	2	6	6	13	5	2	—	—	—	80
Miehet — Män — *Males*	—	1	4	2	2	1	2	3	4	3	—	—	—	—	22
Naiset — Kvinnor — *Females*	—	8	16	6	7	1	4	3	9	2	2	—	—	—	58
1973															
Hammaslääkärit — Tandläkare — *Dentists*	**55**	**557**	**536**	**420**	**324**	**181**	**216**	**164**	**303**	**190**	**76**	**61**	**40**	**13**	**[2])3 136**
Miehet — Män — *Males*	18	206	185	159	99	57	45	35	60	44	6	7	15	—	936
Naiset — Kvinnor — *Females*	37	351	351	261	225	124	171	129	243	146	70	54	25	13	2 200
Niistä ulkomailla — Därav i utlandet — *Of which abroad*	—	13	22	7	12	2	5	3	15	5	2	—	—	—	86
Miehet — Män — *Males*	—	—	6	4	2	1	2	—	5	3	—	—	—	—	23
Naiset — Kvinnor — *Females*	—	13	16	3	10	1	3	3	10	2	2	—	—	—	63
1974															
Hammaslääkärit — Tandläkare — *Dentists*	**45**	**598**	**513**	**468**	**339**	**205**	**218**	**166**	**278**	**223**	**70**	**67**	**42**	**17**	**[2])3 249**
Miehet — Män — *Males*	11	217	188	180	105	69	38	41	57	45	11	7	13	1	983
Naiset — Kvinnor — *Females*	34	381	325	288	234	136	180	125	221	178	59	60	29	16	2 266
Niistä ulkomailla — Därav i utlandet — *Of which abroad*	1	19	21	11	11	3	3	5	17	4	3	—	—	—	98
Miehet — Män — *Males*	—	1	5	3	3	1	2	—	6	2	1	—	—	—	24
Naiset — Kvinnor — *Females*	1	18	16	8	8	2	1	5	11	2	2	—	—	—	74
1975															
Hammaslääkärit — Tandläkare — *Dentists*	**47**	**569**	**572**	**479**	**359**	**236**	**189**	**195**	**218**	**272**	**88**	**69**	**40**	**17**	**[2])3 350**
Miehet — Män — *Males*	14	215	199	192	113	77	37	46	40	58	15	4	19	2	1 021
Naiset — Kvinnor — *Females*	33	354	373	287	246	159	152	149	178	214	73	65	31	15	2 329
Niistä ulkomailla — Därav i utlandet — *Of which abroad*	—	17	16	14	11	6	2	6	10	10	3	1	—	—	96
Miehet — Män — *Males*	—	3	2	4	4	1	1	1	3	4	2	—	—	—	25
Naiset — Kvinnor — *Females*	—	14	14	10	7	5	1	5	7	6	1	1	—	—	71

[1]) Alallaan toimimattomat mukaan luettuna. — Inkl. inte verksamma inom yrket. — *Incl. persons retired or not in practice.*

[2]) Ml. Suomessa laillistetut ulkomaalaiset hammaslääkärit. — Inkl. i Finland legitimerade utländska tandläkare. — *Incl. foreign dentists legalized in Finland.*

9.9 Terveyssisaret, kiertävät kunnansairaanhoitajat ja seurakuntasisaret sekä avohuollossa toimivat sairaanhoitajat; kätilöt 31. 12. 1971
Hälsosystrar, ambulerande kommunala sjuksköterskor och diakonissor samt sjuksköterskor inom den öppna hälsovården; barnmorskor den 31. 12. 1971
Public health nurses, ambulatory communal nurses and deaconesses and nurses in public health services; midwives on 31. 12. 1971

Lääni Län Province	Terveyssisaria Hälsosystrar *Public health nurses*							Kiertävät kunnansairaanhoitajat Ambulerande kommunala sjuksköterskor *Ambulatory communal nurses*	Kiertävät seurakuntasisaret Ambulerande diakonissor *Ambulatory deaconesses*	Avoterveydenhuollon sairaanhoitajat Sjuksköterskor inom den öppna hälsovården *Nurses in public health services*	Kätilöitä Barnmorskor *Midwives*							
	Yhteensä Summa *Total*	Läänin- ja johtavia terveyssisaria Läns- och ledande hälsosystrar *Provincial and leading P H nurses*	Kunnallisia terveyssisaria Kommunala hälsosystrar *Communal PH nurses*	Muun terveydenhuollon palveluksessa Inom den övriga hälsovården *In other public health services*	Lain edellyttämiä virkoja [1]) Tjänster enl. lagen [1]) *Posts stipulated by law* [1])	Niistä täytetty Därav besatta *Of which filled*	Vajaus Obesatta *Vacant* %				Yhteensä Summa *Total*	Lääninkätilöitä Länsbarnmorskor *Provincial midwives*	Kunnankätilöitä Kommunala barnmorskor *Communal midwives* Virkoja Tjänster *Posts*	Niistä täytetty Därav besatta *Of which filled*	Vajaus Obesatta *Vacant* %	Laitoskätilöitä Barnmorskor vid anstalter *Midwives at hospitals* Virkoja Tjänster *Posts*	Niistä täytetty Därav besatta *Of which filled*	Vajaus Obesatta *Vacant* %
1971																		
Uudenmaan Nylands ...	585	18	373	194	158	158	—	7	159	356	284	1	152	144	0.7	139	139	—
Turun-Porin Åbo-B:borgs	325	7	251	67	195	194	0.5	—	129	123	234	1	147	130	4.1	108	103	4.6
Ahvenanmaa Åland	20	1	15	4	16	15	6.3	—	1	2	11	1	5	5	—	5	5	—
Hämeen — Tavastehus .	316	5	222	89	149	148	0.7	1	95	135	229	1	117	113	1.7	116	115	0.9
Kymen — Kymmene ..	137	1	102	34	89	88	1.1	5	57	75	131	1	67	67	—	72	63	12.5
Mikkelin — S:t Michels .	95	2	74	19	79	74	6.3	—	48	28	82	1	49	44	—	38	37	2.6
Kuopion — Kuopio	109	3	88	18	80	76	5.0	—	42	37	103	1	60	59	1.7	43	43	—
Pohj.-Karjalan — Norra Karelens ...	93	1	71	21	69	67	2.9	2	37	18	60	1	44	38	6.8	21	21	—
Vaasan — Vasa	205	4	164	37	155	151	2.6	—	74	63	174	2	114	106	4.4	74	66	10.8
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	116	2	82	32	72	70	2.8	—	35	36	99	1	57	53	5.3	48	45	6.3
Oulun — Uleåborgs ..	220	4	170	46	152	146	3.9	—	75	60	199	1	123	113	6.5	95	85	10.5
Lapin — Lapplands ..	114	1	84	29	89	82	7.9	1	32	27	94	1	59	53	22.0	45	40	11.1
Yhteensä — Summa — *Total*	**2 335**	**49**	**1 696**	**590**	**1 303**	**1 269**	**2.6**	**16**	**784**	**960**	**1 700**	**13**	[2]) **994**	**925**	**4.2**	**804**	**762**	**5.2**
1970	2 280	42	1 682	556	1 305	1 279	1.9	16	701	978	1 801	13	[2]) 993	968	2.5	844	820	2.8
1969	2 271	36	1 688	547	1 301	1 282	1.4	21	678	954	1 836	13	[2]) 1 012	977	3.6	863	846	2.0
1968	2 268	39	1 700	529	1 308	1 291	1.3	19	638	875	1 852	13	[2]) 1 021	982	2.7	880	857	2.6
1967	2 228	41	1 677	510	1 309	1 290	1.5	22	639	893	1 793	13	[2]) 1 024	975	3.7	824	805	2.3
1966	2 195	35	1 662	498	1 318	1 291	2.0	22	533	856	1 785	13	[2]) 1 041	995	3.5	820	777	5.2

[1]) Laki kunnallisista terveyssisarista 31. 3. 1944. — Lag om kommunala hälsosystrar 31. 3. 1944. — *Act on Communal Public Health Nurses 31. 3. 1944.*

[2]) Viroista osa jätetty lääkintöhallituksen luvalla täyttämättä, vajausta laskettaessa ne on katsottu täytetyiksi viroiksi, mutta niitä ei ole sisällytetty Niistä täytetty-sarakkeeseen. — Några av tjänsterna vakanta enligt medicinalstyrelsens tillstånd, då bristen har räknats, har de betraktats som besatta tjänster, men de ingår inte i kolumnen »Därav besatta». — *Some of the posts are unfilled with a consent of National Board of Health, when calculating vacancy percentage these posts are regarded as filled posts, but they are not included in column »Of which filled».*

9.10 Terveyden- ja sairaanhoitohenkilöstön koulutus vuosina 1959—77 [1])
Utbildning av hälso- och sjukvårdspersonal åren 1959—77 [1])
Training of nursing personnel in 1959—77 [1])

Vuosi År *Year*	Sairaanhoitajia valmistui Dimitterade sjuksköterskor *Nurses graduated*				Terveysasiasarkoulutuksen saaneita sairaanhoitajia Sjuksköterskor med hälsosystemutbildning *Nurses trained for public health services*	Kätilöitä valmistui Dimitterade barnmorskor *Midwives graduated*		Mielisairaanhoitajia valmistui Dimitterade sinnessjukvårdare *Psychiatric attendants graduated*		Apuhoitajia valmistui Dimitterade hjälpsköterskor *Practical nurses graduated*	Lastenhoitajia valmistui Dimitterade barnsköterskor *Children's nurses graduated*	Röntgenhoitajia valmistui Dimitterade röntgensköterskor *X-ray nurses graduated*	Röntgenapulaisia valmistui Dimitterade röntgenbiträden *X-ray technicians graduated*	Laboratoriohoitajia valmistui Dimitterade laboratoriesköterskor *Laboratory nurses graduated*	Laboratorioapulaisia valmistui Dimitterade laboratoriebiträden *Laboratory technicians graduated*	Lääkintävoimisteliljoita valmistui Dimitterade fysioterapeuter *Physiotherapists graduated*
	Yhteensä Summa *Total*	Niistä — Därav — *Of which* Valtion koulut Statens skolor *State schools*	Helsingin kaup. koulu Helsingfors stads skola *Helsinki municipal school*	Diakonissalaitosten koulut Diakonissanstalternas skolor *Schools of deaconess institutions*		Yhteensä Summa *Total*	Niistä sairaanhoitajia Därav sjuksköterskor *Of which graduated nurses*	Mieliä Män *Males*	Naisia Kvinnor *Females*							
1959 ..	879	679	97	103	126	147	7	64	166	379	385	·	42	·	88	45
1960 ..	956	800	69	80	134	125	28	52	148	239	382	·	40	·	70	39
1961 ..	964	766	65	129	126	169	55	54	169	412	371	·	33	·	89	35
1962 ..	996	815	68	110	140	122	45	50	153	208	372	·	51	·	108	38
1963 ..	1 105	927	69	109	127	118	44	51	158	355	366	·	60	·	125	47
1964 ..	1 162	980	71	111	140	123	49	67	165	636	374	·	53	·	119	41
1965 ..	1 427	1 227	71	118	139	101	23	65	151	823	369	28	11	88	23	73
1966 ..	1 911	1 681	95	135	109	129	24	54	129	916	347	152	1	371	4	67
1967 ..	1 594	1 381	86	127	97	119	28	50	136	1 131	364	266	·	359	·	112
1968 ..	2 092	1 879	103	110	109	133	54	62	132	1 054	348	312	·	310	·	172
1969 ..	1 721	1 536	73	103	106	135	51	70	126	1 084	347	193	·	253	·	140
1970 ..	1 764	1 485	74	187	102	95	50	26	28	998	361	168	·	284	·	180
1971 ..	1 661	1 422	70	153	107	48	48	74	48	631	382	111	·	220	·	136
1972 ..	1 557	1 324	67	153	[2]) 95	59	59	100	93	623	339	110	·	119	·	157
1973 ..	1 342	1 136	58	134	[2]) 138	98	98	73	138	710	262	38	·	148	·	173
1974 ..	1 307	1 151	61	78	[2]) 262	84	84	110	168	975	266	40	·	191	·	99
1975 ..	1 287	1 100	65	108	[2]) 354	73	73	117	188	1 408	318	47	·	247	·	304
1976 ..	1 509	1 452	72	129	[2]) 69	177	177	101	242	2 249	463	113	·	260	·	240
1977* .	1 663	1 501	76	86	[2]) 101	77	77	84	224	2 044	403	130	·	350	·	321

[1]) Ulkomailla opiskelleet mukaan luettuna. — Inkl. studerande i utlandet. — *Incl. training abroad.*
[2]) Terveydenhoitajia. — Hälsovårdare.

9.11 Suomessa alallaan toimiva terveyden- ja sairaanhoitohenkilöstö vuosien 1959—75 lopussa
Hälso- och sjukvårdspersonal i Finland verksamma inom yrket i slutet av åren 1959—75
Active health personnel in Finland at the end of the years 1959—75

Vuosi År *Year*	Lääkäreitä [1]) Läkare [1]) *Physicians* [1])	Hammaslääkäreitä [1]) Tandläkare [1]) *Dentists* [1])	Sairaanhoitajia Sjuksköterskor *Nurses*	Sairaanhoitajakätilöitä Sjuksköterskor med barnmorskeutbildning *Nurses with midwifery qualifications*	Kätilöitä Barnmorskor *Midwives*	Apuhoitajia Hjälpsköterskor *Practical nurses*	Mielisairaanhoitajia Sinnessjuksköterskor, -vårdare *Psychiatric attendants* Mieliä Män *Males*	Naisia Kvinnor *Females*	Laboratorioapulaisia Laboratoriebiträden *Laboratory technicians*	Laboratoriohoitajia Laboratoriesköterskor *Laboratory nurses*	Röntgenapulaisia Röntgenbiträden *X-ray technicians*	Röntgenhoitajia Röntgensköterskor *X-ray nurses*	Lääkintävoimistelijoita Fysioterapeuter *Physiotherapists*	Lastenhoitajia Barnsköterskor *Children's nurses*	Hammasteknikoita [1]) Tandtekniker [1]) *Dental technicians* [1])
1959	2 727	1 751	9 612	[2]) ..	1 818	2 719	921	2 434	224	·	181	·	171	1 901	324
1960	2 827	1 806	10 242	[2]) ..	1 841	2 934	960	2 549	210	·	160	·	203	2 147	326
1961	2 961	1 853	10 599	[2]) ..	1 890	3 215	1 005	2 729	288	·	199	·	220	2 188	344
1962	3 104	1 909	11 345	479	1 675	3 463	1 039	2 835	311	·	215	·	245	2 476	355
1963	3 261	2 006	11 613	516	1 729	3 839	1 047	2 932	336	·	248	·	286	2 599	383
1964	3 384	2 092	12 369	559	1 654	4 102	1 064	3 101	475	·	285	·	301	2 589	401
1965	3 553	2 195	13 578	604	1 702	4 759	1 072	3 270	464	88	270	28	345	2 975	422
1966	3 797	2 281	14 802	652	1 696	5 750	1 103	3 174	289	394	209	158	406	3 004	444
1967	3 956	2 379	15 433	675	1 695	6 422	1 058	3 162	160	649	109	361	461	3 088	467
1968	4 185	2 448	16 037	749	1 686	7 131	1 094	3 289	88	908	41	502	531	3 225	474
1969	4 486	2 562	16 719	797	1 684	7 676	1 083	3 237	54	1 116	24	596	614	3 068	490
1970	4 798	2 695	17 496	833	1 621	8 275	1 054	3 215	44	1 288	17	669	756	3 181	500
1971	5 112	2 803	18 496	931	1 448	9 169	1 066	3 179	45	1 478	17	751	838	3 315	514
1972	5 475	2 916	20 590		1 280	9 576	1 211	3 115	1 624		879		899	3 532	526
1973	5 826	3 050	21 132		1 148	9 980	1 211	3 115	1 676		899		975	3 609	540
1974	6 234	3 151	21 539		1 114	10 302	1 234	3 143	1 790		941		1 164	3 628	544
1975	6 701	3 254	22 810		1 071	11 201	1 334	3 210	1 932		979		1 267	3 742	551

[1]) Alallaan toimimattomat mukaan luettuna. — Inkl. inte verksamma inom yrket. — *Incl. persons retired or not in practice.*
[2]) Sisältyvät hoitamansa viran mukaan joko sairaanhoitajiin tai kätilöihin. — Ingår endera i kolumnen sjuksköterskor eller barnmorskor enligt befattning. — *Included in nurses or midwives according to their post.*

48 1277042232

10. TERVEYDEN- JA SAIRAANHOIDON MENOT

Kokonaismenot. Terveydenhuollon kokonaismenot ovat nousseet noin 3.4 miljardista markasta 1972 noin 7.5 miljardiin markkaan 1976. Niiden osuus markkinahintaisesta bruttokansantuotteesta 1972 oli 6.2 % ja 1976 noin 6.8 %. Jäljempänä on esitetty yksityiskohtaisesti, mistä toiminnoista aiheutuvat kustannukset muodostavat terveydenhuollon tässä esitetyt kokonaismenot. On harkinnanvaraista, mitä otetaan mukaan näitä kokonaismenoja laskettaessa, esimerkiksi sairauvakuutuksen äitiys- ja päivärahoja, lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutusmaksuja, työkyvyttömyyseläkkeitä, apuvälineiden, kuten silmälasien ja kuulokojeiden kustannuksia ei tässä ole otettu mukaan. Eräiden hallinnonalojen toimintaan sisältyy myös terveydenhuoltoa, jonka menoja ei ole mahdollista saada erilleen näiden hallinnonalojen kokonaismenoista.

Tarkasteluajanjaksona valtion terveydenhuoltomenot ovat kasvaneet hieman nopeammin kuin kuntien terveydenhuoltomenot. Terveydenhuoltomenojen nopea kasvu johtuu useista eri syistä, palvelusten määrän lisääntymisestä, hoidon teknisen tason kohoamisesta, väestön ikärakenteen muuttumisesta sekä sairausajan toimeentuloturvan parantamisesta. Eräs syy on myös sairaaloiden ja terveyskeskusten työvoimavaltaisuus, palkat ja sosiaaliturvamaksut muodostavat näiden laitosten käyttömenoista noin 70 prosenttia. Terveydenhuoltomenojen nopea kasvu ei ole yksinomaan Suomelle tyypillinen ilmiö, vaan sitä on todettavissa lähes kaikissa maissa.

Koska inflaatio tietysti vaikuttaa menoihin, on seuraavassa asetelmassa loppusummat esitetty myös kiintein hinnoin.

10. HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSKOSTNADER

Totalkostnader. Hälsovårdens totalkostnader har stigit från ca 3.4 mrd mk år 1972 till ca 7.4 mrd mk år 1976. Deras andel av bruttonationalprodukten enligt marknadspriser var 1972 6.2 procent och 1976 ca 6.8 procent. Det är en omdömesfråga, vad som tags med vid kalkyleringen av dessa totalkostnader, t.ex. kostnaderna för sjukförsäkringens mödra- och dagpenning, den lagstadgade olycksfallsförsäkringens försäkringsavgifter, invalidpensioner, hjälpmedel såsom glasögon och hörapparater har inte här inräknats. I vissa förvaltningsgrenars verksamhet ingår också hälsovård, vars utgifter det inte är möjligt att få isär från dessa förvaltningsgrenars totalkostnader. I följande tabell har i detta kapitel framställts hälsovårdens totalkostnader, vilka senare granskas detaljerat.

Under granskningsperioden har statens hälsovårdsutgifter ökat litet snabbare än kommunernas hälsovårdsutgifter. Hälsovårdsutgifternas snabba ökning är en internationell företeelse. Den beror på många skilda orsaker, såsom ökningen av antalet tjänster, vårdens tekniska nivå och ändringen av befolkningens åldersstruktur samt förbättrandet av sjukdomstidens försörjning. En orsak är också sjukhusens och hälsovårdscentralernas arbetsdominans; lönerna och socialskyddsavgifter bildar ca 70 procent av dessa anstalters driftskostnader.

Inflationen har naturligtvis även förorsakat utgifternas ökning och därför har slutsummor i följande uppställning även räknats i det fasta penningvärdet.

Terveydenhuollon kokonaismenot v. 1971—76 (milj. mk) — Hälsovårdens totala utgifter åren 1971—76 (milj. mk) — *Total health expenditure in 1971—76 (million marks)*

	1971	1972	1973	1974	1975	1976*
Sairaalatoiminta — Sjukhusverksamhet — *Hospital activities*	1 484	1 704	1 837	2 206	2 760	3 167
Sairaaloiden rakentaminen ja peruskorjaus — Uppförande och reparation av sjukhus — *Construction and repairs of hospital*	147	176	226	266	300	302
Terveyskeskusten toiminta — Hälsovårdscentralernas verksamhet — *Health centre activities*	..	379	568	773	1 019	1 465
Terveyskeskusten rakentaminen ja peruskorjaus — Uppförande och reparation av hälsovårdscentraler — *Construction and repairs of health centres*	..	17	30	65	153	155
Laitossairaaloiden toiminta — Inrättningarnas sjukhusverksamhet — *Hospital activities of special institutions*	190	220	265	335	423	504
Ympäristöterveydenhuolto — Miljöhälsovård — *Environmental health*	..	24 [1])	48	66	96	119
Sairausvakuutuskorvaukset — Sjukförsäkringsersättningar — *Sickness insurance compensations*	279	321	372	489	591	708
Työterveys — Arbetshälsovård — *Occupational health*	37	50	74	106	147	190
Hallinto — Administration — *Administration*	5	6	8	9	12	13
Henkilökohtainen terveydenhuolto — Individuell hälsovård — *Private expenditure*	400	539	599	697	854	980
Yhteensä — Summa — *Total*	(2 542)	3 436	4 027	5 012	6 355	7 603
Vuoden 1976 hintoihin — Till 1976 års priser — *At 1976 prices* [2])	(5 100)	6 364	6 334	6 338	7 079	7 603

[1]) Arvioitu. — Uppskattning. — *Estimated.*
[2]) Tukkuhintaindeksillä. — Partiprisindex. — *Wholesale price index.*

Sairaaloiden menot

Käyttömenot. Sairaaloiden menoja koskevat tiedot perustuvat Sairaalaliiton ja lääkintöhallituksen vuosittain yhdessä keräämään aineistoon. Yhteenveto julkaistaan Sairaalaliiton julkaisussa "Suomen sairaalatalous", josta seuraavat tiedot on otettu. Vuonna 1971 oli mainitussa julkaisussa mukana 322 sairaalaa (51 026 sairaansijaa) ja 1976 168 sairaalaa (47 033 ss.).

Tämä sairaaloiden ja sairaansijojen väheneminen johtuu siitä, että kansanterveyslain voimaantulon (1972) jälkeen on sairaaloita siirtynyt terveyskeskusten sairaaloiksi. Tämä siirtyminen, joka on esitetty toisaalla, luvussa 2 (Kansanterveystyö), on luonnollisesti vaikuttanut vähentävästi sairaaloiden menokehitystä kuvaaviin lukusarjoihin. Sairaalaliiton vuoden 1976 julkaisuun on otettu mukaan 8 erikoislääkäri-johtoista terveyskeskusten sairaalaa, mutta näiden kustannuksia ei ole sisällytetty tässä esitettyihin sairaaloiden kustannuksiin. Julkaisussa ei myöskään ole mukana laitossairaaloita.

Seuraavassa asetelmassa esitetään sairaaloiden käyttömenot (netto) (varsinainen sairaalatoiminta, poliklinikkatoiminta ja muu toiminta) 1971—76. Mielisairaaloiden ja tuberkuloosilaitosten lukuihin sisältyvät myös mielenterveys- ja tuberkuloositoimistojen menot.

Sjukhuskostnader

Driftskostnader. Uppgifterna beträffande sjukhusens utgifter baserar sig på Sjukhusförbundets årligen insamlade material. Sammandraget publiceras i Sjukhusförbundets publikation "Sjukhusekonomin i Finland", ur vilken följande uppgifter tagits. År 1971 fanns i nämnda publikation sammanlagt 322 sjukhus (51 026 sjukplatser) och år 1976 168 sjukhus (47 033 sjukplatser). Denna minskning i antalet sjukhus och sjukplatser beror på, att sedan folkhälsolagens ikraftträdande (1972) sjukhus har överförts till hälsovårdscentralernas sjukhus. Därav finns detaljerade uppgifter i kapitlet 2 (Folkhälsoarbetet). Denna överföring har naturligtvis inverkat de sifferserier, vilka illustrerar sjukhusens kostnadsutveckling. I Sjukhusförbundets publikation 1976 har medtagits 8 specialläkarledda hälsovårdscentralsjukhus, men deras kostnader har inte inrymts i här framställda sjukhuskostnader. I publikationen finns inte heller med inrättningarnas sjukhus.

I följande uppställning framställs sjukhusens netto driftskostnader (den egentliga sjukhusverksamheten, poliklinikverksamheten och annan verksamhet) 1971—76. I siffrorna över sinnessjukhusen och tuberkulosanstalterna ingår också mentalvårds- och tuberkulosbyråernas utgifter.

Sairaaloiden käyttömenot v. 1971—76 (milj. mk) — Sjukhusens driftskostnader åren 1971—76 (milj. mk) — *Running costs of hospitals in 1971—76 (million marks)*

	Yleissairaalat Lasarett *General hospitals*	Mielisairaalat Sinnessjukhus *Mental hospitals*	Tub. laitokset Tuberkulos-inrättningar *TB sanatoria*	Yht. Summa Total
1971	1 078.2	299.9	105.9	1 484.0
1972	1 244.5	347.2	112.1	1 703.8
1973	1 302.2	406.2	127.1	1 835.6
1974	1 578.1	491.3	136.7	2 205.2
1975	1 991.6	615.5	152.7	2 769.8
1976	2 244.2	739.6	183.3	3 167.1

Varsinaisen sairaalatoiminnan käyttömenot. Seuraavassa asetelmassa on esitetty nämä menot sairaalatyypeittäin 1971—76.

Det egentliga sjukhusväsendets driftskostnader. I följande sammanställning har framställts dessa kostnader enligt sjukhustyp 1971—76.

Varsinaisen sairaalatoiminnan menot v. 1971—76 (milj. mk) — Kostnader för den egentliga sjukhusverksamheten åren 1971—76
Running costs of hospital inpatient care in 1971—76 (million marks)

	Yleissairaalat Lasarett *General hospitals*	Mielisairaalat Sinnessjukhus *Mental hospitals*	Tub. laitokset Tuberkulos-inrättningar *TB sanatoria*	Yht. Summa *Total*
1971	939.2	273.6	81.7	1 294.5
1972	1 082.8	313.5	84.9	1 481.2
1973	1 117.5	363.1	99.7	1 580.3
1974	1 358.2	437.4	105.1	1 900.7
1975	1 710.2	548.2	116.2	2 374.6
1976	1 886.9	655.2	141.5	2 683.6

Sairaaloiden toimintaa voidaan kuvata laskemalla hoidettujen potilaiden ja hoitopäivien määrät ja menoja laskemalla yhden potilaan hoitamisesta tai yhdestä hoitopäivästä aiheutuneet menot. Yhden potilaan hoitaminen yleissairaalassa maksoi 1976 keskimäärin noin 3 200 markkaa. Menot yhtä hoitopäivää kohti olivat 1976 yleissairaaloissa noin 300 markkaa, mielisairaaloissa noin 100 markkaa ja tuberkuloosi hieman yli 200 markkaa. Menojen kehitys 1971—76 on ollut seuraava:

Sjukhusens verksamhet kan skildras med antalet vårdade patienter och vårddagar samt kostnader genom att kalkylera de kostnader, vilka förorsakats av en patients vård eller en vårddag. Vårdandet av en patient på allmänt sjukhus kostade 1976 i medeltal 3 200 mk. Kostnaderna per vårddag var 1976 på allmänna sjukhus ca 300 mark, sinnessjukhus ca 100 mark och tuberkulossanatorier litet över 200 mark. Kostnadernas utveckling 1971—76 har varit följande:

Sairaaloiden nettomenot hoitopäivää kohti v. 1971—76 (mk) — Sjukhusens nettoutgifter per vårddag åren 1971—76 (mk) — *Hospital net expenditure per patient day in 1971—76 (marks)*

	Yleissairaalat Lasarett *General hospitals*	Mielisairaalat Sinnessjukhus *Mental hospitals*	Tub. laitokset Tuberkulos-inrättningar *TB sanatoria*	Yht. Summa *Total*
1971	101.3	38.3	74.0	73.9
1972	115.8	43.5	87.0	84.5
1973	147.6	51.0	100.5	101.0
1974	185.3	62.0	126.5	124.9
1975	239.1	80.2	182.0	162.4
1976	297.2	96.0	204.2	194.2

Yleissairaaloiden hoitopäivämenoihin on viime vuosina vaikuttanut se, että monet pitkäaikaispotilaita hoitaneet sairaalat ovat siirtyneet terveyskeskusten sairaaloiksi. Tuberkuloosilaitosten hoitopäivämenoihin taas on vaikuttanut se, että niissä annetaan enenevässä määrin yleissairaalahoitoa.

Sairaaloiden poliklinikoiden, mielenterveys- ja tuberkuloositoimistojen käyttömenot. Yleissairaaloiden poliklinikoille tehtiin Suomen sairaalatalous -julkaisun mukaan 1976 noin 2.7 miljoonaa varsinaista poliklinikkakäyntiä ja mielisairaanhoitotoimistoihin 461 000 käyntiä sekä tuberkuloositoimistoihin tehtiin 1976 noin 440 000 käyntiä. Yleissairaaloiden poliklinikoiden vuotuisia käyntimääriä tarkasteltaessa tulee ottaa huomioon se, että yleissairaaloiden ja myös niiden poliklinikoiden määrä on kansanterveyslain seurauksena vähentynyt. Tuberkuloositoimistojen osalta taas käynnin määritelmä on muuttunut, vuodesta 1974 alkaen käynniksi on laskettu paitsi lääkärin luokse myös terveydenhoitajan, sairaanhoitajan tai vastaavan henkilön luokse tehty käynti.

På vårddagskostnadernas utveckling har inverkat ändringen av sjukhusens karaktär under senare år. Detta gäller speciellt lasarett och tuberkulosanstalter. En del långtidspatienter, som tidigare vårdats på lasarett, har överförts till hälsovårdscentralernas sjukhus, och man ger allt mera allmänt sjukhusvård i tuberkulosanstalterna.

Sjukhuspoliklinikernas, mentalvårds- och tuberkulosbyråernas driftskostnader. Enligt "Sjukhusekonomin i Finland" gjordes 1976 ca 2.7 miljoner egentliga poliklinikbesök och 461 000 mentalvårdsbyråbesök. Till tuberkulosbyråerna gjordes 1976 ca 440 000 besök. Vid betraktandet av de allmänna sjukhusens poliklinikbesök bör man beakta, att antalet allmänna sjukhus liksom deras polikliniker har till följd av folkhälsolagen minskat. Rörande tuberkulosbyråerna har besökets definition ändras, sedan 1974 har som besök räknats förutom läkarbesök också besök hos hälsovårdaren, sjukskötaren eller motsvarande person.

Poliklinikkatoiminnan menot v. 1971—76 (milj. mk) — Utgifter för poliklinikverksamhet åren 1971—76 (milj. mk) — *Expenditure for outpatient care in 1971—76 (million marks)*

	1971	1972	1973	1974	1975	1976
Yleissairaalat — Lasarett — *General hospitals*	97.4	116.5	128.9	148.5	194.5	241.6
Mielenterveystoimistot — Sinnessjukvårdsbyråer — *Mental health centres*	10.6	14.1	19.0	24.0	32.7	42.3
Tuberkuloositoimistot — Tuberkulosbyråer — *TB dispensaries*	19.4	22.6	24.0	25.1	29.5	33.1
Yht. — Summa — *Total*	127.4	153.2	171.9	197.6	256.7	317.0

Poliklinikkamenot käyntiä kohti v. 1971—76 (mk) — Poliklinikutgifter per besök åren 1971—76 (mk) — *Costs per outpatient visit in 1971—76 (marks)*

	1971	1972	1973	1974	1975	1976
Yleissairaalat — Lasarett — *General hospitals*	27.3	32.3	45.0	63.4	80.2	99.1
Mielenterveystoimistot — Sinnessjukvårdsbyråer — *Mental health centres*	42.8	50.8	55.9	67.1	81.2	99.7
Tuberkuloositoimistot — Tuberkulosbyråer — *TB dispensaries*	38.6	54.7	73.0	58.2	66.1	71.1

Poliklinikoiden ja mielenterveys- ja tuberkuloositoimistojen menot käyntiä kohti olivat 1976 sekä yleissairaaloissa että mielenterveystoimistoissa noin 100 markkaa ja tuberkuloositoimistoissa noin 70 markkaa.

Muun toiminnan käyttömenot. Muun kuin varsinaisen sairaalatoiminnan ja poliklinikkatoiminnan (esim. henkilöstön ruokailun ja asumisen järjestämisen) menot ovat olleet noin 5 prosenttia sairaaloiden käyttömenoista. Tämä muu toiminta rahoitetaan lähinnä henkilöstöltä perittävin luontoisetukorvauksin. Markkamäärät ovat olleet seuraavat:

1971	62.0 milj. mk
1972	69.5 milj. mk
1973	84.7 milj. mk
1974	107.7 milj. mk
1975	128.4 milj. mk
1976	166.5 milj. mk

Poliklinikernas och mentalvårds- och tuberkulosbyråernas utgifter per besök var 1976 på både allmänna sjukhus och i mentalvårdsbyråer ca 100 mark och i tuberkulosbyråerna ca 70 mark.

Driftskostnaderna av annan verksamhet. Utgifterna av annan än den egentliga sjukhus- och poliklinikverksamheten (t.ex. anordnandet av personalens måltider och bostäder) har varit ca 5 procent av sjukhusens driftskostnader. Denna övriga verksamhet finansieras närmast med naturaförmånsersättningar, vilka uppbärs av personalen. Beloppen i mark har varit följande:

1971	62.0 milj. mk
1972	69.5 milj. mk
1973	84.7 milj. mk
1974	107.7 milj. mk
1975	128.4 milj. mk
1976	166.5 milj. mk

Sairaaloiden, poliklinikoiden sekä mielenterveys- ja tuberkuloositoimistojen käyttömenojen rahoitus. Asetuksilla 770/71, 772/71 ja 773/71 säädettiin valtionosuus sairaaloiden, poliklinikoiden ja mielenterveys- sekä tuberkuloositoimistojen käyttömenoista 39—70 %:ksi hyväksytyistä menoista vuoden 1972 alusta lukien kuntien taloudellisesta kantokykyluokasta riippuen. Valtionosuudeksi tuli 39 % kymmenennessä kantokykyluokassa ja 70 % ensimmäisessä kantokykyluokassa oleville kunnille. Viimeisten viiden vuoden aikana on yhteiskunnan rahoitusosuus tasaisesti lisääntynyt, ja potilaiden osuus pienentynyt.

Finansieringen av sjukhusens, poliklinikernas samt mentalvårds- och tuberkulosbyråernas driftskostnader. Med förordning 770/71, 772/71 och 773/71 stadgades statsandelen av sjukhusens och poliklinikernas driftskostnader till 39—70 procent av de godkända utgifterna fr.o.m. början av 1972 beroende på kommunernas ekonomiska bärkraftsklassificering. Statsandelen blev 39 procent till kommunerna i den tionde bärkraftsklassen och 70 procent i första bärkraftsklassen. Under de sista fem åren har samhällets finansieringsandel jämnt ökat och patienternas andel minskat, såsom kan märkas av följande siffror.

Varsinaisen sairaalatoiminnan ja poliklinikkatoiminnan rahoitusosuudet v. 1971—76 (%) — Finansiering av egentlig sjukhusverksamhet och poliklinikverksamhet åren 1971—76 (%) — *Financing of inpatient and outpatient care in 1971—76 (per cent)*

	Vars. sairaalatoiminta — Egentlig sjukhusverksamhet — *Inpatient care*				Poliklinikkatoiminta — Poliklinisk versamhet — *Outpatient care*[1])			
	Potilasmaksut Patientavgifter *Patient fees*	Valtion osuus Statens andel *Share of State*	Kuntien osuus Kommunernas andel *Share of communes*	Yht. Summa *Total*	Potilasmaksut Patientavgifter *Patient fees*	Valtion osuus Statens andel *Share of State*	Kuntien osuus Kommunernas andel *Share of communes*	Yht. Summa *Total*
1971	11.4	47.7	40.9	100	26.0	42.2	31.8	100
1972	10.0	54.1	35.9	100	22.1	43.5	34.4	100
1973	8.7	53.2	38.1	100	18.0	50.8	31.2	100
1974	7.4	53.6	39.0	100	12.5	54.4	33.1	100
1975	6.0	54.3	39.7	100	10.4	55.4	34.2	100
1976	7.8	54.5	37.7	100	8.8	56.0	35.2	100

[1]) Ml. Mielenterveys- ja tub. toimistot. — Ikl. sinnessjukvårds- och tub byråer. — *Incl. mental health centres and TB dispensaries.*

Sairaaloiden pääomamenot. Valtaosa pääomamenoista on käytetty yleissairaaloiden rakentamiseen. Mielisairaaloiden pääomamenot ovat olleet koko 1970-luvun alle 30 milj. markkaa vuosittain, yhteensä 1971—76 n. 93 milj. markkaa. Tuberkuloosilaitosten pääomameot vastaavana aikana ovat olleet yhteensä n 27 milj. markkaa. Pääomamenot on esitetty vuosittain tämän luvun alussa olevassa asetelmassa. Pääomamenoihin ei ole sisällytetty rahaston siirtoja, lainan lyhennyksiä ja muita vastaavia pääomamenoja. Suurimmat yksittäiset sairaalahankkeet tarkasteluajanjaksona ovat olleet Oulun yliopistollinen keskussairaala ja Lahden keskussairaala.

Sairaaloiden perustamiskustannuksiin maksettiin asetuksien (770/71, 772/71 ja 773/71) mukaan valtionapua yliopisto- ja muille keskussairaaloille sekä tuberkuloosilaitoksille 2/3, aluesairaaloille ja A-mielisairaaloille 50 %, paikallissairaaloille kuntien kantokykyluokasta riippuen 25—50 % sekä B-mielisairaaloille 25 %.

Sjukhusens kapitalkostnader. Huvuddelen av kapitalkostnaderna har använts till byggande av lasarett. Sinnessjukhusens kapitalkostnader har under hela 1970-talet varit årligen under 30 milj. mark, sammanlagt 1971—76 ca 93 milj. mark. Tuberkulosanstalternas kapitalutgifter under motsvarande tid har varit sammanlagt ca 27 milj. mark. Kapitalkostnaderna har framställts årligen i den tabell som finns i början av detta kapitel. I kapitalkostnaderna har inte inkluderats fondövergöringar, låneamorteringar o.a. motsvarande utgifter. De största enstaka sjukhusprojekten under granskningsperioden har varit Uleåborgs universitetscentralsjukhus och Lahtis centralsjukhus.

För sjukhusens grundläggningskostnader utbetalas statsandel åt universitets- o.a. centralsjukhus samt tuberkulossanatorier 2/3, kretssjukhus och A-sinnessjukhus 50 procent, lokalsjukhus beroende på kommunernas bärkraftsklass 25—50 procent samt B-sinnessjukhus 25 procent.

Kansanterveystyön menot

Kokonaismenot. Kansanterveystyön käyttö- ja pääomamenoja koskevat tiedot on kerätty terveyskeskusten toimintakertomuksista. Toimintakertomuksista laaditaan lääkintöhallituksessa vuosittain yhteenveto nimeltä "Kansanterveystyö" (moniste). Vuonna 1972 voimaan tullut kansanterveyslaki asetti terveydenhuollon painopisteen terveydenhoidon ja avosairaanhoidon puolelle. Tämä laki on noussut tärkeäksi tekijäksi myös terveydenhuoltomenojen rakenteen kannalta.

Terveyskeskusten toiminta voidaan jakaa terveydenhoitoon, avosairaanhoitoon ja sairaalatoimintaan. Terveyskeskusten käyttömenot ovat kasvaneet vuoden 1972 379 milj. markasta vuoden 1976 1 465 milj. markkaan. Keskimääräinen vuosikasvu on ollut noin 40 % käyvässä rahassa laskettuna.

Kansanterveystyö käyttömenot 1972—76 ovat olleet:

Folkhälsoarbetets kostnader

Totalkostnader. Uppgifterna över folkhälsoarbetets drifts- och kapitalkostnader har samlats från hälsovårdscentralernas verksamhetsberättelser. Av verksamhetsberättelserna utarbetas vid medicinalstyrelsen årligen ett sammandrag kallat "Folkhälsoarbetet" (dupplikat). Den år 1972 ikraftträdda folkhälsolagen ställde hälsovårdens tyngdpunkt på den primära hälsovården och den öppna sjukvården. Denna lag har blivit en viktig faktor också med tanke på hälsovårdskostnadernas struktur.

Hälsovårdscentralernas verksamhet kan indelas i hälsovården, den öppna sjukvården och sjukplatsverksamheten. Hälsovårdscentralernas driftskostnader har ökat från 379 milj. mark 1972 till 1 465 milj. mark 1976. Årsökningen har i medeltal varit ca 40 procent räknat i gällande pengar.

Hälsovårdscentralernas driftskostnader 1971—76 var följande:

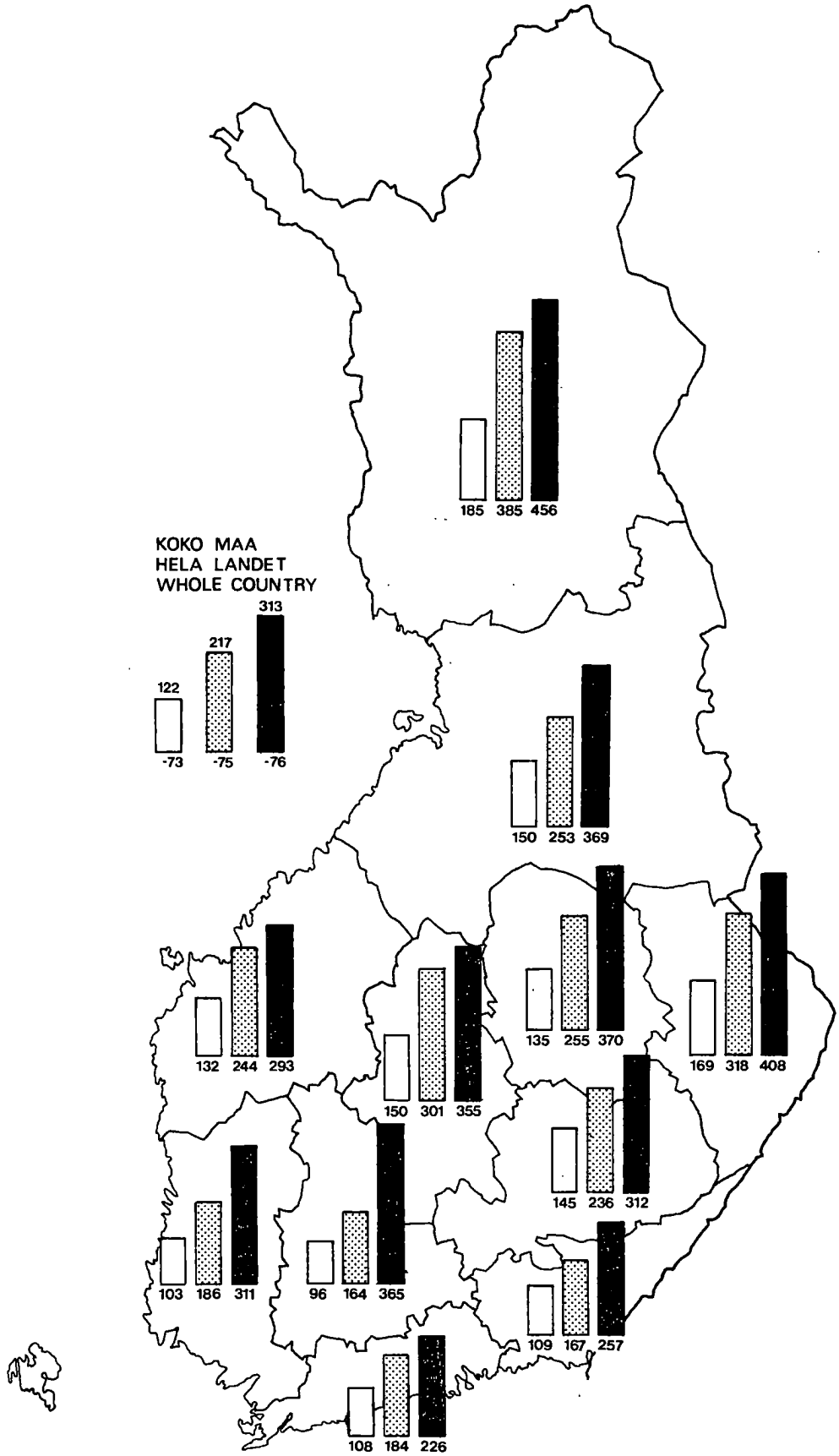

Kuvio 10.1 Terveyskeskusten käyttömenot asukasta kohti lääneittäin v. 1973—76
Fig. 10.1 Hälsovårdscentralernas driftskostnader per invånare länsvis åren 1973—76
Fig. 10.1 Running costs of health centres per inhabitant by province in 1973—76

1972	378.6 milj. mk
1973	568.5 milj. mk
1974	772.6 milj. mk
1975	1 019.3 milj. mk
1976*	1 465.0 milj. mk

Käyttömenot asukasta kohti ovat Pohjois- ja Itä-Suomessa suuremmat kuin muualla maassa, ja lisäksi ne ovat kasvaneet vuosittain nopeammin kuin muilla alueilla. Kun Lapin läänissä käyttömenot olivat 1975 asukasta kohti 385 mk, olivat ne neljässä eteläisimmässä läänissä 164—186 markkaa.

Kun sairaaloiden käyttömenot asukasta kohti olivat HYKS:n vastuualueella (Helsingin yliopistollinen keskussairaala-, Kotkan ja Etelä-Saimaan keskussairaalapiiri) 1975 n. 650 markkaa, olivat ne OYKS:n vastuualueella (5 pohjoisinta keskussairaalapiiriä) noin 560 markkaa asukasta kohti. Terveyskeskusten menot asukasta kohti olivat vastaavasti 170 ja 305 markkaa. Yhteenlaskettuna alueelliset erot siten tasoittuvat.

Terveydenhoidon ja avosairaanhoidon menot. Nämä menot ovat noin kaksi kolmasosaa terveyskeskusten käyttömenoista. Äitiys- ja lastenhuolto sekä kouluterveydenhuolto muodostavat toiminnan pääosan, mutta kansanterveyslain voimaantultua on pyritty laajentamaan työikäisten ja vanhusten terveydenhuoltoa sekä terveyskasvatusta ja järjestelmällistä hammashuoltoa. Vuonna 1975 käytettiin terveyden- ja avosairaanhoitoon koko maassa noin 150 markkaa asukasta kohti, esimerkiksi Lapin läänissä menot asukasta kohti olivat yli 190 markkaa.

Terveyden- ja avosairaanhoidon menot olivat 1972—75:

	Käyttömenot milj. mk	%:na kaikista käyttömenoista
1972	258.4	68.3
1973	388.3	68.3
1974	524.8	67.9
1975	698.1	68.5

Terveyskeskusten sairaaloiden käyttömenot. Terveyskeskusten sairaansijojen määrä oli 1972 noin 4 700 ja 1976 noin 10 300. Niillä hoidettiin 1976 noin 150 000 potilasta, mikä oli noin 17 % kaikista sairaaloissamme hoidetuista potilaista. Potilasmäärä kasvoi 50 % vuodesta 1972. Keskimääräinen hoitoaika on pidentynyt 15.9 päivästä 1972 22.5 päivään 1976. Hoitopäivien kokonaismäärä on lisäätynyt 1.6 miljoonasta 1972 3.4 miljoonaan 1976.

Terveyskeskusten sairaaloiden menot olivat 1972—75:

	Käyttömenot milj. mk	%:na kaikista käyttömenoista
1972	120.2	31.7
1973	180.2	31.7
1974	223.8	32.1
1975	321.2	31.5

Sairaaloiden käyttömenoista on henkilöstömenojen osuus ollut noin 70 %. Sairaalatoiminnan osuus terveyskeskusten kaikista käyttömenoista oli koko maassa keskimäärin 32 % (1975), mutta Lapin läänissä noin 50 % ja eteläisimmissä lääneissä noin 20 %.

1972	378.6 milj. mk
1973	568.5 milj. mk
1974	772.6 milj. mk
1975	1 019.3 milj. mk
1976 *	1 465.0 milj. mk

Driftskostnaderna per invånare är i Norra och Östra Finland märkbart större än annorstädes i landet, och därtill har de årligen ökat mera än på andra områden. Då driftskostnaderna i Lapplands län var 1975 385 mark per invånare, var de i de fyra sydligaste länen 164—186 mark.

Då sjukhusens driftskostnader per invånare på Helsingfors universitetscentralsjukhus' ansvarsområde (Helsingfors universitetscentralsjukhus-, Kotka och Södra Saimens centralsjukhusdistrikt) var ca 650 mark 1975, var de på Uleåborgs universitetscentralsjukhusdistrikts ansvarsområde (de fem nordligaste centralusjukhusdistrikten) ca 560 mark per invånare. Hälsovårdscentralernas utgifter per invånare var respektive 170 och 305 mark per invånare. Adderat utjämnas de regionala skillnaderna.

Driftskostnaderna av hälsovårdscentralens hälso- och öppen sjukvård. Dessa utgifter bildar den största delen av hälsovårdscentralernas driftskostnader. Deras andel har varit ca 2/3 av alla driftskostnader. Öppenvårdens och hälsovårdens kostnader har nästan tredubblats under åren 1972—75. Detta beror på verksamhetens expansion. Antalet läkarbesök har ökat från 4.1 miljoner 1972 till 6.3 miljoner 1976. Sjukvårdsbesöken hos hälsovårdare, sjukskötare och hjälpskötare har över tvådubblats osv. För öppenvård och sjukvård har mest medel per invånare använts i Lapplands län.

Hälsovårdscentralernas öppenvårdskostnader 1972—75 var följande:

	Driftskostnader milj. mk	% av alla driftskostnader
1972	258.4	68.3
1973	388.3	68.3
1974	524.8	67.9
1975	698.1	68.5

Driftskostnader av hälsovårdscentralernas sjukhus. Antalet hälsovårdscentralernas sjukplatser var 1972 4 700, 1975 6 800 och 1976 10 300. På dem vårdades 1976 ca 150 000 patienter, dvs. ca 17 procent av alla på våra sjukhus vårdade patienter. Antalet vårdade patienter har ökat ungefär 50 procent. Medelvårdtiden förlängts från 15.9 1972 till 22.5 dagar 1976, vilket beror på att man strävat till att placera patienter i behov av långtidsvård på hälsovårdscentralernas sjukhus. Totalantalet vårddagar har ökat från 1.6 miljoner till 3.4 miljoner (1976).

Utvecklingen av sjukplatsernas driftskostnader ses ur följande sammanställning, i vilken även framställs deras andel i hälsovårdscentralernas alla driftskostnader.

	Driftskostnader milj. mk	% av alla driftskostnader
1972	120.2	31.7
1973	180.2	31.7
1974	223.8	32.1
1975	321.2	31.5

Personalkostnadernas andel i sjukplatsernas driftskostnader har hållit sig vid ca 70 procent. Sjukhusens andel av hälsovårdscentralernas totala driftskostnader var i hela landet i medeltal 32 procent (1975), men i Lapplands län ca 50 procent och i de sydligaste länen ca 20 procent.

Terveyskeskusten käyttömenojen rahoitus. Terveyskeskusten käyttömenojen rahoituksesta vastaavat valtio, kunnat, sairausvakuutus ja asiakkaat. Käyttömenojen valtionapu on 39—70 % kunnan kantokykyluokasta riippuen. Vuonna 1976 oli kuntien osuus käyttömenojen rahoituksesta ennakkotietojen mukaan noin 40 prosenttia eli 600 milj. markkaa. Valtion tilinpäätöstietojen mukaan maksettiin 1976 valtionosuutena terveyskeskusten käyttötalousmenoihin 722 milj. markkaa. Tähän sisältyy valtionosuuden ennakkoja vuoden 1976 menoihin ja aikaisempien vuosien lopullisia valtionosuuksia. Sairausvakuutus korvasi 118 milj. markkaa ja potilailta perittiin maksuina 86 milj. markkaa eli noin 6 % terveyskeskusten käyttömenoista.

Finansieringen av hälsovårdscentralernas driftskostnader. Staten, kommunerna, sjukförsäkringen och klienterna ansvarar för hälsovårdscentralernas driftskostnaders finansiering. År 1976 var kommunernas andel av driftskostnadernas finansiering enligt preliminära uppgifter ca 40 procent, dvs. 600 milj. mk. Enligt statens bokslutsuppgifter utbetalades under året 1976 som statsandel till hälsovårdscentralernas driftskostnader 722 milj. mark. I summan ingår statsandelsförskott för 1976 års utgifter och slutliga statsandelar för tidigare år. Sjukförsäkringen ersatte 118 milj. mark och av patienterna uppbärs som avgifter 86 milj. mark, dvs. ca 6 procent av hälsovårdscentralernas driftskostnader.

Terveyskeskusten käyttömenojen rahoitus v. 1973—75 — Finansiering av hälsovårdscentralernas driftskostnader åren 1973—75
Financing of running costs of health centres in 1973—75

	1973 %	1974 %	1975 %
Valtio — Staten — *State*	45.6	44.4	43.2
Kunnat — Kommuner — *Communes*	36.9	42.3	44.8
Asiakkaat — Patienter — *Patients*	8.7	6.7	6.0
Sairausvakuutus — Sjukförsäkring — *Sickness Insurance*	8.8	6.6	6.0
Yht. — Summa — *Total*	100.0	100.0	100.0

Terveyskeskusten pääomamenot. Vuonna 1976 käytettiin terveyskeskusten toimitilojen rakentamiseen, peruskorjauksiin ja perushankintoihin 155 milj. markkaa. Vaikka terveyskeskusten pääomamenoihin onkin voitu ohjata lisää varoja, on toimitiloja kuitenkin voitu rakentaa huomattavasti vähemmän kuin kunnat itse ovat suunnitelleet.

Hälsovårdscentralernas kapitalkostnader. År 1976 användes för byggande, grundreparationer och grundanskaffningar av hälsovårdscentralernas verksamhetsutrymmen 155 miljoner mark. Ehuru man kunnat leda mera medel för hälsovårdscentralernas kapitalkostnader, har man dock kunnat bygga utrymmen avsevärt mindre än vad som kommunerna själva planerat.

Terveyskeskusten pääomamenot ja niiden rahoitus v. 1972—76 (milj. mk) — Kapitalkostnadernas financiering åren 1972—76 (milj. mk) — *Capital costs and their financing in 1972—76 (million marks)*

	1972	1973	1974	1975	1976*
Valtio — Staten — *State*	4.0	12.1	38.6	90.2	..
Kunnat — Kommuner — *Communes*	12.9	17.5	36.8	62.9	..
Yht. — Summa — *Total*	16.9	29.6	65.4	153.1	155.0

Pääomamenoja on käytetty eniten maan pohjois- ja itäosissa. Vuonna 1975 käytettiin pääomamenoihin asukasta kohti laskettuna Pohjois-Karjalan läänissä noin 92 markkaa, Lapin läänissä 53 markkaa ja Uudenmaan läänissä 34 markkaa.

Valtionosuus terveyskeskusten perustamiskustannuksiin on 39—70 % kuntien taloudellisesta kantokykyluokasta riippuen.

Kapitalmedel har man använt mest i landets nordliga och ostliga delar. År 1975 användes för kapitalkostnader per invånare i Norra Karelens län ca 92 mark, Lapplands län 53 mark och Nylands län 34 mark.

Statsandelen till hälsovårdscentralernas grundläggningskostnader är 39—70 procent beroende på kommunernas ekonomiska bärkraftsklass.

Ympäristöterveydenhuollon käyttö- ja pääomamenot

Kokonaismenot. Ympäristöterveydenhuoltoon luetaan tässä elinympäristöön kohdistuva kansanterveystyö ja Kansanterveyslaboratorion, Lääkelaboratorion ja Säteilyturvallisuuslaitoksen toiminta. Tiedot perustuvat laitosten osalta valtion tilinpäätöstietoihin ja elinympäristöön kohdistuvan kansanterveystyön osalta terveyslautakuntien valvontaosastojen toimintakertomuksista laadittuu yhteenvetoon "Elinympäristöön kohdistuva kansanterveystyö" (lääkintöhallituksen moniste).

Omgivningshälsovårdens drifts- och kapitalkostnader

Totalkostnader. Till omgivningshälsovården räknas här det folkhälsoarbete, som är riktat på livsmiljön, samt verksamheten av Folkhälsolaboratoriet, Läkemedelslaboratorite och Strålsäkerhetsinstitutet. För anstalternas vidkommande baserar sig uppgifterna på information i statens bokslut och för omgivningshälsovårdens vidkommande till det sammandrag, som utarbetats av hälsovårdsnämndernas övervakningsavdelningars verksamhetsberättelser "På livsmiljön riktat folkhälsoarbete" (medicinalstyrelsens dupplikat).

Ympäristöterveydenhuollon menot v. 1971—76 (milj. mk) — Utgifter för miljövård åren 1971—76 (milj. mk) — *Expenditure for environmental health in 1971—76 (million marks)*

	1971	1972	1973	1974	1975	1976
Terveyslautakunnan valvontaosasto — Hälsovårdsnämndens övervakningsavdelning	..	..	34.5	47.8	67.9	86.5
Kansanterveyslaboratorio — Folkhälsolaboratoriet	8.3	10.5	12.1	15.7	20.6	23.4
Säteilyturvallisuuslaitos — Strålsäkerhetsinstitutet	1.4	1.5	1.8	2.5	5.9	7.3
Lääkelaboratorio — Läkemedelslaboratoriet	—	—	—	0.2	1.2	1.7
Yht. — Summa — *Total*	9.7	12.0	48.4	66.2	95.6	118.9

Terveyslautakuntien valvontaosastojen menoja käsitteleviin tilastoihin sisältyvät elinympäristöön kohdistuvan kansanterveystyön lisäksi eläinlääkintähuollon, lihan- ja maidontarkastuksen sekä kunnallisen työsuojelun menot. Henkilöstömenot muodostavat suurimman erän, noin 75 % kokonaismenoista. Kunnat maksavat suurimman osan valvontaosastojen menoista, sillä valtionosuutta, joka on keskimäärin 35 % valvontaosastojen menoista, maksetaan vain eläinlääkäreiden, terveystarkastajien ja työsuojelutarkastajien palkkaukseen. Myös ympäristöterveydenhuollon valtionosuus on 39—70 % kunnan taloudellisesta kantokyvystä riippuen.

Asukasta kohti laskettuna olivat valvontaosastojen menot 1975 noin 14 markkaa. Menot olivat suurimmat Pohjois-Karjalan läänissä, 19 markkaa asukasta kohti ja pienimmät Uudenmaan läänissä, 11 markkaa asukasta kohti. Toisin viime vuosina kasvu on ollut nopeinta maan eteläisissä osissa.

Kansanterveyslaboratorio muodostuu keskuslaboratoriosta ja seitsemästä aluelaboratoriosta. Vuonna 1976 laboratoriot sijaitsivat Jyväskylässä, Kuopiossa, Lappeenrannassa, Oulussa, Rovaniemellä, Seinäjoella ja Turussa. Kansanterveyslaboratorion tehtävänä on suorittaa bakteriologisia, serologisia, virologisia ja biokemiallisia tutkimuksia sekä valmistaa rokotteita. Kansanterveyslaboratorion menot ovat kasvaneet 8.3 milj. markasta 1971 23.4 milj. markkaan 1976.

Vuonna 1975 toimintansa aloittaneen Lääkelaboratorion tehtävänä on lääkkeiden sekä lääkkeiden tavoin käytettävien valmisteiden ja tarvikkeiden jatkuva laaduntarkkailu, alan tutkimustoiminta sekä osallistuminen farmakopeatyöhön ja lääkkeiden myyntilupahakemusten käsittelyyn. Ensimmäisen toimintavuoden menot olivat 1.2 milj. markkaa, josta henkilöstömenojen osuus oli 800 000 markkaa. Vuonna 1976 menot olivat 1.7 milj. markkaa.

Säteilyturvallisuuslaitoksen toiminnan eräänä tarkoituksena on eri lähteistä aiheutuvan säteilyn mittaaminen ja kokonaissäteilyrasituksen selvittäminen, joten toiminnan päämäärä liittyy yleisiin terveydenhuollon ja työsuojelun tavoitteisiin. Kokonaismenot ovat kasvaneet 1.4 milj. markasta 1971 7.3 milj. markkaan 1976. On kuitenkin huomattava, että menoihin ei ole sisällytetty kaikkia atomienergian rauhanomaisen käytön tutkimus- ja valvontatoiminnan määrärahoja. Lukuihin sisältyvät vain ne menot, mitkä tulo- ja menoarvioesityksessä kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriön pääluokkaan.

Terveydenhuollon hallinnon menot. Terveydenhuollon hallinnon menoista voidaan saada erilleen vain lääkintöhallituksen menot, jotka 1971 olivat 4.9 milj. markkaa ja 1976 13.4 milj. markkaa. Tämä oli noin puoli prosenttia terveydenhuollon menojen valtionosuudesta. Sairaaloiden ja terveyskeskusten hallintomenot sisältyvät vastaavasti näiden laitosten kokonaismenoihin.

Henkilökohtaisen terveydenhuollon menot. Näihin terveydenhuollon menoihin on tässä sisällytetty väestön maksamat lääkemenot, lääkärinpalkkiot, tutkimus- ja hoitokustannukset, matka- ja sairaankuljetuskustannukset vähennettynä sairausvakuutuksen sairaanhoitokorvauksilla sekä hammaslääkärinpalkkiot.

I de statistiska uppgifter, som behandlar utgifterna av hälsovårdsnämndernas övervakningsavdelningar, ingår utöver omgivningshälsovården också utgifterna av veterinärservice, kött- och mjölkinspektion samt kommunalt arbetarskydd. Personalkostnaderna bildar den största raten, ca 75 procent av totalkostnaderna. Kommunerna betalar mestadels övervakningsavdelningarnas utgifter, ty statsandelen, i medeltal 35 procent av övervakningsavdelningarnas inkomster, betalas endast för veterinärers, hälsovårdsinspektörers och arbetarskyddsinspektörers avlöning. Statsandelen varierar från 39 till 70 procent beroende på kommunens ekonomiska bärkraft.

Övervakningsavdelningarnas utgifter per invånare 1975 var ca 14 mark. Utgifterna var största i Norra Karelens län, 19 mark per invånare, och minsta i Nylands län, 11 mark per invånare. Visserligen har ökningen under de sista åren varit snabbast i landets sydliga delar.

Folkhälsolaboratoriet bildas av centrallaboratoriet och sju regionallaboratorier. År 1976 befann sig laboratorierna i Jyväskylä, Kuopio, Villmanstrand, Uleåborg, Rovaniemi, Seinäjoki och Åbo. Folkhälsolaboratoriets uppgift är att utföra bakteriologiska, serologiska, virologiska och biokemiska undersökningar samt bereda vaccin. Folkhälsolaboratoriets utgifter var 23.4 milj. mk (1976).

Uppgiften av Läkemedelslaboratoriet, som begynte sin verksamhet 1975, är den fortgående kvalitetskontrollen av läkemedel samt preparater som används som läkemedel, branschens forskningsarbete samt deltagande i farmakopéarbetet och hanteringen av läkemedlens försäljningstillstånd. Det första verksamhetsårets utgifter var 1.2 milj. mark, varav personalkostnadernas andel var 800 000 mark. År 1976 var utgifterna 1.7 milj. mark.

Ett mål av Strålsäkerhetsinstitutets verksamhet är mätning av strålning från skilda källor och utredning av den totala strålningspåfrestningen, så att verksamhetens målsättning hänför sig till allmänna hälsovårds- och arbetarskyddsmål. Totalkostnaderna har ökat från 1.4 milj. mark 1971 till 7.3 milj. mark 1976. Man bör dock beakta, att man inte inrymt i utgifterna alla anslag för den fredstida användningens forskning- och övervakningsverksamhet. I siffrorna ingår endast de utgifter, vilka i budgeten hör till social- och hälsovårdsministeriets huvudgrupp.

Hälsovårdens förvaltningskostnader. Av hälsovårdens förvaltningskostnader kan man specificera endast medicinalstyrelsens utgifter, som 1971 var 4.9 milj. mark och 1976 13.4 milj. mark. Detta var ungefär en halv procent av hälsovårdsutgifternas statsandel. Sjukhusens och hälsovårdscentralernas förvaltningsutgifter ingår på motsvarande sätt i dessa anstalters totalkostnader.

Individuella hälsovårdsutgifter. I de individuella hälsovårdsutgifterna har man inkluderat befolkningens läkemedelsutgifter, läkararvoden, undersöknings- och vårdkostnader, rese- och sjuktransportkostnader samt tandläkararvoden. Från de ovannämnda har man avdragit sjukförsäkringens sjukvårdsersättningar.

Sairaalahoidossa olleiden maksamat potilasmaksut on esitetty edellä sairaalatoiminnan rahoitusosuuksien yhteydessä, ja terveyskeskusten potilailta ja asiakkailta perityt korvaukset sisältyvät kansanterveystyön rahoitukseen. Asetuksella 487/70 säädettiin sairaalan potilaalta perittävän hoitopäivämaksun suuruudeksi valtion yleisesairaaloissa ja keskussairaaloissa 10 markkaa, aluesairaaloissa 9 markkaa ja paikallissairaaloissa 8 markkaa hoitopäivältä. Asetuksella 798/75 maksut korotettiin vastaavasti 15, 12ja 12 markaksi. Terveyskeskuksissa perittiin kansanterveyslain tultua voimaan 1. 4. 1972 lukien asetuksella 206/72 määrätyt korvaukset lääkärissäkäynniltä 3 markkaa, röntgen- ja laboratoriotutkimuksesta samoin 3 markkaa käyntikerralta, lääkintävoimistelusta 3 markkaa hoitosarjalta sekä matkasta 2,50 markkaa ja terveyskeskuksen sairaansijalla hoidettavalta potilaalta 8 markkaa hoitovuorokaudelta. Asetuksella 799/75 korotettiin lääkärissäkäynnin maksu 6 markkaan ja hoitopäivämaksu 12 markkaan sekä poistettiin laboratorioja röntgentutkimuksesta ja lääkintävoimistelusta perittävät korvaukset.

Yksityislääkärin vastaanotolla käynneistä perityt maksut olivat Kansaneläkelaitoksen tilastollisen vuosikirjan mukaan vuonna 1976 141 milj. markkaa, josta sairausvakuutus korvasi 68 milj. markkaa. Lääkärinpalvelusten käyttäjät maksoivat itse erotuksen eli 73 milj. markkaa eli 48.1 %. Näiden määräämästä tutkimuksesta ja hoidosta aiheutui palvelusten käyttäjille 142 milj. markan kustannukset, josta sairausvakuutus korvasi 80 milj. markkaa. Palvelusten käyttäjät siis maksoivat itse erotuksen eli 62 milj. markkaa.

Lääkekustannukset on tässä laskettu vähentämällä apteekkien liikevaihtoverollisesta myynnistä sairausvakuutuksen maksamat korvaukset. Apteekkien myyntiluvut perustuvat lääkintöhallituksen keräämiin tietoihin apteekkien myynnistä, sairausvakuutuskorvausten osalta on käytetty Kansaneläkelaitoksen tilastollisen vuosikirjan tietoja.

Matka- ja sairaankuljetuskustannusten määrä oli 1976 kaikkiaan 155 milj. markkaa, josta sairausvakuutus korvasi 125 milj. markkaa palvelusten käyttäjien maksaessa erotuksen 30 milj. markkaa.

Vuonna 1975 alle 17-vuotiaitten hammashuolto terveyskeskuksissa oli maksutonta ja siitä aiheutuneet kustannukset sisältyvät kansanterveystyön menoihin. Yli 17-vuotiaiden hammashuolto tapahtuu pääasiassa yksityisen hammaslääkäritoiminnan puitteissa eikä siitä ole käytettävissä kustannuslaskelmia. Yksityisen hammashuollon kustannusten voidaan arvioida esim. 1975 olleen noin 250 milj. markkaa.

Sairausvakuutuksen korvaukset vakuutetuille. Sairausvakuutus korvaa lääkärin määrämistä lääkkeistä 50 % neljä markkaa ylittävältä osalta, mutta vaikeiden ja pitkäaikaisten sairauksien vaatimat lääkkeet korvataan kokonaan. Lääkärin määräämästä tutkimuksesta ja hoidosta korvataan 75 % 6 markkaa ylittävältä osalta, vahvistetun taksan mukaisista lääkärinpalkkioista korvataan 60 % sekä matkasta ja sairaankuljetuksesta 2.50 markkaa ylittävä osa kokonaan. Sairausvakuutus maksoi tällaisia korvauksia 1971 kaikkiaan 279 milj. markkaa ja 1976 ennakkotietojen mukaan 708 milj. markkaa. Näiden lisäksi sairausvakuutus on korvannut vuodesta 1972 lähtien terveyskeskuksille lääkärinpalkkioita ja lääkärin määräämää tutkimusta ja hoitoa sekä matkoja kuten edellä terveyskeskusten menoja tarkasteltaessa ilmeni. Nämä korvaukset sekä sairausvakuutuksen maksamat päivärahat ja äitiysrahat eivät sisälly seuraavaan asetelmaan.

Siihen on otettu mukaan työterveyshuollon kustannukset sekä sairausvakuutuksen maksamat korvaukset työnantajille.

Tässä esitetyt tiedot perustuvat Kansaneläkelaitoksen tilastolliseen vuosikirjaan.

Sjukhuspatienternas patientavgifter har framställts ovan i samband med sjukhusväsendets finansieringsandelar, och ersättningar, som uppburits av hälsovårdscentralernas patienter och klienter, ingår i folkhälsoarbetets finansiering. Med förordningen 487/70 stadgades storleken av sjukhuspatienterna uppburen vårddagsavgift på statens allmänna sjukhus och centralsjukhusen till 10 mark, på kretssjukhusen 9 mark och de lokala sjukhusen 8 mark per vårddag. Med förordningen 798/75 höjdes avgifterna till respektive 15, 12 och 12 mark. I hälsovårdscentralerna uppbars efter folkhälsolagens ikraftträdande 1. 4. 1972 med förordningen 206/72 förordnade ersättningar per läkarbesök 3 mark, röntgen- och laboratorieundersökning likaledes 3 mark per besök, för fysioterapi 3 mark per vårdbesök samt för resan 2,50 mark, och 8 mark per vårddygn för patient på hälsovårdscentralens sjukplats. Med förordning 799/75 höjdes läkarbesöksavgiften till 6 mark och vårddagsavgiften till 12 mark samt upphävdes ersättningarna för laboratorie- och röntgenundersökning och fysioterapi.

De avgifter, vilka uppbars per allmänläkarbesök, var enligt Folkpensionsanstaltens statistiska årsbok 1976 141 milj. mark, varav sjukförsäkringen ersatte 68 milj. mark. Användarna av läkartjänster betalade själv skillnaden 73 milj. mark, dvs. 48 procent. För undersökning och vård, som förordnades av läkarna, förorsakades åt tjänsternas förbrukare 142 milj. marks kostnader, av vilka sjukförsäkringen ersatte 80 milj. mark. Tjänsternas användare betalade således själv skillnaden, 62 milj. mark.

Läkemedelskostnaderna har kalkylerats genom att avdraga från apoteknes omsättningsskattebelagda försäljning sjukförsäkringens ersättningar. Apotekens försäljningssiffror baserar sig på medicinalstyrelsens uppgifter om apotekens försäljning; för sjukförsäkringsersättningarnas vidkommande har man använt uppgifterna i Folkpensionsanstaltens statistiska årsbok.

Rese- och sjuktransportkostnaderna 1976 var sammanlagt 155 milj. mark, varav sjukförsäkringen ersatte 125 milj. mark, medan tjänsternas användare betalade skillnaden 30 milj. mark.

Under 17-åringarnas tandvård vid hälsovårdscentralerna är avgiftsfri och dess kostnader ingår i folkhälsoarbetets utgifter. Över 17-åringarnas tandvård sker huvudsakligen inom ramen av privat tandläkarverksamhet, och inga kostnadskalkyler står till förfogande. Tandvårdskostnaderna år 1975 kan uppskattas till ca 250 milj. mark.

Sjukförsäkringens ersättningar till de försäkrade. De här framställda uppgifterna baserar sig på Folkpensionsanstaltens statistiska årsbok. Sjukförsäkringen ersätter 50 % av den del av läkaren förordnade läkemedel, som överstiger 4 mark, men läkemedlen, som krävs av svåra och lång tid varande sjukdomar, ersätts helt. Av läkaren förordnad undersökning och vård ersätts 75 % av den del, som överstiger 6 mark, 60 % av läkararvoden ersätts enligt den fastställda taxan och för resa och sjuktransport den del helt, som överstiger 2.50 mark. Sjukförsäkringen utbetalade sådana ersättningar inalles 279 milj. mark 1971 och enligt preliminära uppgifter 708 milj. mark 1976. Därtill har sjukförsäkringen ersatt fr.o.m. 1972 till hälsovårdscentralerna läkararvoden och av läkaren förordnad undersökning och vård samt resor, såsom ovan vid granskningen av hälsovårdscentralernas utgifter framgick. Dessa ersättningar och sjukförsäkringens dagtraktamente och mödrapenning ingår inte i nedanstående tabell. Dit har inkluderats arbetshälsovårdens kostnader samt sjukförsäkringens ersättningar till arbetsgivarna.

Sairausvakuutuksen sairaanhoitokorvaukset v. 1971—76 (milj. mk) — Sjukförsäkringens sjukvårdsersättningar åren 1971—76 (milj. mk) — *Refunds from sickness insurance in 1971—76 (million marks)*

	1971	1972	1973	1974	1975	1976
Lääkkeet — Läkemedel — *Medicines*	142	182	221	292	367	435
Lääkärinpalvelukset — Läkartjänster — *Physician services*	64	52	46	52	54	68
Tutkimus- ja hoito — Undersökning och behandling — *Examinations and treatment*	36	41	48	63	68	80
Matkat ja sairaankuljetus — Resor och sjuktransport — *Transportation*	37	46	57	82	102	125
Yht. — Summa — *Total*	279	321	372	489	591	708

Työterveyshuollon kustannukset. Sairausvakuutustilastojen mukaan työterveyshuollon piiriin kuului 1975 kaikkiaan 1 060 000 henkeä ja ennakkotietojen mukaan 1976 1 150 000. Vuonna 1975 näistä oli työnantajan palveluksessa 950 000 sekä perheenjäseniä ja muita yhteensä 110 000. Työterveyshuoltoa oli järjestetty 19 400 erillisessä tuotantolaitoksessa tai toimipaikassa. Näiden lisäksi terveyskeskuksissa annetaan työterveyspalveluksia sopimusten perusteella.

Työterveyshuollon piirissä oli 1976 hieman yli puolet maamme työntekijöistä, jos otetaan huomioon sekä työnantajien ja yksityisillä terveysasemilla että terveyskeskuksissa annetut palvelukset.

Työterveyshuollon menot ja sairausvakuutuksen maksamat korvaukset:

	Menot milj. markkaa	Sairausvakuutuksen maksamat korvaukset, milj. markkaa
1971	37	15
1972	50	21
1973	74	33
1974	106	51
1975	147	73

Arbetshälsovårdens kostnader. Enligt sjukförsäkringsstatistiken hörde inom kretsen av arbetshälsovården 1975 sammanlagt 1 060 000 personer och enligt preliminära uppgifter 1 150 000 år 1976. År 1975 var av dem arbetstagare 950 000 samt familjemedlemmar och andra sammanlagt 110 000. Arbetshälsovården var organiserad i 19 400 separata produktionsanläggningar eller arbetsplatser. Därtill meddelar man vid hälsovårdscentraler arbetshälsovårdsservice enligt avtal.

Inom arbetshälsovårdens krets fanns år 1976 drygt hälften av vårt lands arbetare, om man beaktar servicen vid arbetsgivarnas och privata hälsostationer samt vid hälsovårdscentralerna.

	Kostnader milj. mk	Sjukförsäkringens ersättningar milj. mk
1971	37	15
1972	50	21
1973	74	33
1974	106	51
1975	147	..

Laitossairaaloiden toiminta. Laitossairaaloilla tarkoitetaan tässä kunnalliskotien sairas- ja mielisairasosastoja ja vajaamielislaitoksia. Tietolähteenä on käytetty "Huoltolaitosten taloustilastoa", jonka julkaisija on Suomen kunnallisliitto. Julkaisun sisältämät tiedot koskevat esim. 1975 15 332 sairaansijaa, maan kaikkien laitossairaaloiden sairaansijamäärän ollessa 16 588 vuoden 1975 lopussa, joten tilasto kattaa melko täydellisesti laitossairaalasektorin. Kuten aikaisemmin mainittiin, laitossairaalat puuttuvat Suomen sairaalatalous-julkaisusta. Kunnalliskotien sairas- ja mielisairasosastojen menoja ei ole sellaisinaan saatavissa, vaan ne on laskettu kokonaismenoista näiden osastojen hoitopaikkaosuuden (kunnalliskotien kaikista hoitopaikoista) avulla. Vajaamielilaitosten menoissa ovat mukana myös päivähuoltoloiden menot.

Inrättningarnas sjukhusverksamhet. Med inrättningarnas sjukhus avser man här kommunalhemmens sjuk- och sinnessjukavdelningar samt anstalter för psykiskt efterblivna. Som källa har använts "Vårdanstalternas ekonomiska statistik", vars utgivare är Suomen kunnallisliitto och Finlands Svenska Kommunförbund. Publikationens uppgifter gäller t.ex. 1975 15 332 sjukplatser, medan antalet sjukplatser vid alla anstaltssjukplatser i landet var 16 588 vid slutet av 1975, så att statistiken täcker tämligen fullständigt hela anstalternas sjukhussektor. Såsom tidigare nämndes, fattas anstalternas sjukhus från Finlands sjukhusekonomi -publikationen. Kommunalhemmens sjuk- och sinnessjukavdelningars kostnader kan inte erhållas som sådana, utan de har kalkylerats från totalkostnaderna enligt dessa avdelningars vårdplatsandel (av kommunalhemmens alla vårdplatser). I utgifterna av de psykiskt efterblivnas vårdanstalter finns också dagvårdanstalternas kostnader medtagna.

Kunnalliskotien sairas- ja mielisairasosastojen ja vajaamielislaitosten käyttömenot v. 1971—76 (milj. mk) — Driftskostnaderna för kommunalhemmens sjuk- och sinnessjukavdelningar och anstalter för utvecklingsstörda åren 1971—76 (milj. mk) — *Running costs of wards in communal homes for the aged and of institutions for mentally retarded in 1971—76 (million marks)*

	1971	1972	1973	1974	1975	1976*
Kunnalliskotien sairas- ja mielisairasosastot — Kommunalhemmens sjuk- och sinnessjukavdelningar — *Wards in communal homes for the aged*	106	117	139	166	206	245
Vajaamielislaitokset — Anstalter för utvecklingsstörda — *Institutions for mentally retarded*	84	103	126	169	217	259
Yht. — Summa — *Total*	190	220	265	335	423	504

LIITTEET—BILAGOR

APPENDICES

6.0.2 Sairaansijat kunnittain 31. 12. 1974 [1]) — Vårdplatser kommunvis den 31. 12. 1974 [1]) — *Beds by commune on 31. 12. 1974* [1])

Kunta Kommun *Commune*	Terveydenhuoltopiirien tunnusnumerot Identifikationsnummer för hälsovårdsdistrikten *Number of identification of health districts*				Keskiväkiluku [2]) Medelfolkmängd [2]) *Mean population* [2])	Sairaansijat (kuntainliittojen ja kuntayhtymien sairaaloiden jakamattomat sairaansijat lisätty kuntien sairaansijoihin kuntien sairaansijaosuuksien mukaan) Vårdplatser (de odelade vårdplatserna i kommunalförbundens och kommunsammanslutningarnas sjukhus adderade till kommunernas vårdplatsantal enligt kommunernas vårdplatsandelar) *Beds (the undivided beds in hospitals of federations of communes added to beds of communes according to their share of beds)*										
						Yleissairaalat Lasarett *General hospitals*						Mielisairaalat Sinnessjukhus *Mental hospitals*				
							Niistä — Därav — *Of which*						Niistä Därav *Of which*			
									Paikallissairaalat Lokalsjukhus *Local hospitals*							
	Läänit Län *Province*	Keskussairaalapiirin n:o - Centralsjukhusdistriktnr. - *Central hospital distr. no.*	Mielisairaanhuoltopiirin ja toimiston n:o Sinnessjukvårdsdistrikt- och byråns:r. *Mental health district and dispensary no.*	Tub.piirin ja toimiston n:o Tub.distrikt och byråns:r. *TB district and dispensary no.*		Yhteensä Summa *Total*	Keskussairaalat [6]) Centralsjukhus [6]) *Central hospitals* [6])	Aluesairaalat Kretssjukhus *Regional hospitals*	Erikoislääkärijohtoiset Specialistledda [7]) *Specialized* [7])	Yleislääkärijohtoiset Allmänläkarledda *Non-specialized*	Terveyskeskusten sairaalat Hälsovårdscentralernas sjukhus *Hospitals of health centres*	Yhteensä Summa *Total*	A-sairaalat [8]) A-sjukhus [8]) *Hospitals, type A* [8])	B-sairaalat B-sjukhus *Hospitals, type B*	Tuberkuloosilaitokset [9]) [12]) Tuberkulosinrättningar [9]) [10]) *Tuberculosis institutions* [9]) [10])	Yhteensä Summa *Total*
Kaupungit — Städer — *Towns*		[3])	[4])	[5])	Ei tietoa Ingen uppgift *No data*											
Helsinki — Helsingfors	U	21	1	1		3 686.6	2 200.6	—	1 486.0	—	—	1 899.0	1 731.0	168.0	422.2	6 007.8
Tampere — Tammerfors	H	14	9	8		1 341.9	594.6	—	747.3	—	—	818.3	439.3	379.0	(28)	2 160.2
Turku — Åbo	T-P	16	2	6/1		1 333.8	635.2	—	696.0	2.6	—	642.5	617.5	25.0	98.0	2 074.3
Espoo — Esbo	U	21	3/3	4/4		459.7	241.7	—	9.0	—	209.0	114.9	92.4	22.5	50.2	624.8
Forssa	H	19	10/5	9/2		112.2	13.8	94.5	0.9	—	3.0	87.0	40.0	47.0	(5)	199.2
Hamina — Fredrikshamn	Ky	20	12/4	10/3		64.5	12.4	—	52.1	—	—	39.5	19.3	20.2	4.2	108.2
Hanko — Hangö	U	21	3/1	4/1		84.0	9.7	10.3	—	—	64.0	25.2	25.2	—	7.4	116.6
Heinola	M	18	11/3	9/3		88.1	9.4	—	78.7	—	—	47.7	25.0	22.7	(8)	135.8
Hyvinkää — Hyvinge	U	21	4/1	5		102.7	20.9	—	81.8	—	—	105.4	52.1	53.3	19.6	227.7
Hämeenlinna — Tavastehus	H	19	10/1	9/1		181.2	131.7	—	3.5	—	46.0	154.1	87.1	67.0	(12)	335.3
Iisalmi — Idensalmi	Ku	9	14/2	12/3		120.0	25.8	74.2	—	—	20.0	103.3	33.1	70.2	(9)	223.3
Imatra	Ky	13	12/1	10/1		253.6	84.0	—	67.6	—	102.0	145.4	78.3	67.1	20.1	419.1
Joensuu	P-K	10	13/3	11/1		192.0	147.0	—	—	—	45.0	128.9	31.2	97.7	(12)	320.9
Jyväskylä	K-S	8	15/7	13/1		391.7	258.8	—	0.9	—	132.0	226.3	54.3	172.0	(17)	618.0
Järvenpää — Träskända	U	21	4/1	5		102.1	64.4	—	1.7	—	36.0	50.0	29.5	20.5	9.2	161.3
Kajaani — Kajana	O	4	17/3	17/2		112.0	84.0	—	—	—	28.0	59.2	19.2	40.0	9.8	181.0
Kankaanpää	T-P	15	7/3	7/2		43.6	17.6	—	—	—	26.0	41.0	21.0	20.0	15.5	100.1

[1]) Valtion ja yksityisten sairaaloiden sairaansijoja lukuun ottamatta. — Exklusive vårdplatser, vilka tillhör statens och privata sjukhus. — *Excluding state and private-owned beds.*

[2]) Maassa asuva väestö. — I landet bosatt befolkning. — *Resident population.*

[3]) Piirin nimi, kts. sivu 271. — Distriktets namn, se sidan 271. — *Name of district, see page 271.*

[4]) Piirin nimi ja toimisto, kts. sivu 217. — Distriktets namn och byrå, se sidan 217. — *Name of district and dispensary, see page 217.*

[5]) Piirin nimi ja toimisto, kts. sivu 164. — Distriktets namn och byrå, se sidan 164. — *Name of district and dispensary, see page 164.*

[6]) Helsingin, Kuopion, Oulun ja Turun yliopiston sairaansijat mukaan luettuna. — Inkl. Helsingfors, Kuopio, Uleåborgs och Åbo universitets vårdplatser. — *Incl. beds of Helsinki, Kuopio, Oulu and Turku University.*

[7]) Helsingin lastenlinnan sairaalat mukaan luettuna — Inkl. vårdplatserna i Barnets Borg — *Incl. beds of Helsingin Lastenlinna.*

[8]) HYKS:n psykiatrian klinikka mukaan luettuna. — Inkl. HUCS psykiatriska klinik. — *Incl. Psychiatric clinic of university central hospital of Helsinki.*

[9]) Näistä 112 sairaansijaa muissa tub.laitoksissa. — Av dessa 112 vårdplatser i övriga tub.inrättningar. — *112 bed in other tuberculosis institutions.*

[10]) Suluissa olevat tubekuloosihoidon sairaansijat sijaitsevat keskussairaaloissa ja sisältyvät vain keskussairaaloiden sairaansijoihin. — Tuberkulosvårdens vårdplatser inom parentes är centralsjukhusens vårdplatser och summeras endast i centralsjukhuskolumnen. — *Numbers in brackets refer to those beds for TB, which are located in central hospitals and included in column of central hospitals.*

Kaskinen — Kaskö	V	6	16/1	15/3	13.1	5.7	1.4	—	—	6.0	8.3	3.2	5.1	(1)	21.4
Kauniainen — Grankulla	U	21	3/3	4/4	24.2	11.3	—	12.9	—	—	10.9	9.0	1.9	3.7	38.8
Kemi	L	2	18/1	18/1	123.0	84.0	—	—	—	39.0	129.8	78.5	51.3	21.1	273.9
Kemijärvi	L	1	18/2	18/3	90.8	23.8	67.0	—	—	—	34.2	34.2	—	12.6	137.6
Kerava — Kervo	U	21	4/1	5	56.8	45.1	—	1.7	—	10.0	50.3	38.0	12.3	8.1	115.2
Kokkola — Gamlakarleby	V	5	16/3	15/1	196.0	156.0	—	—	—	40.0	78.2	38.5	39.7	(5)	274.2
Kotka	Ky	20	12/4	10/3	376.8	166.5	—	210.3	—	—	136.1	74.9	61.2	15.8	528.7
Kouvola	Ky	20	12/2	10/4	89.2	20.2	65.5	3.5	—	—	71.0	30.6	40.4	6.9	167.1
Kristiinankaupunki — Kristinestad	V	6	16/2	15/3	83.2	17.8	36.4	—	—	29.0	87.2	25.6	61.6	(4)	170.4
Kuopio	Ku	9	14/3	12/1	439.8	358.8	—	81.0	—	—	356.2	126.4	229.8	(33)	796.0
Kuusankoski	Ky	20	12/2	10/4	101.0	9.3	90.0	1.7	—	—	86.9	36.4	50.5	13.2	201.1
Lahti	H	18	10/3	9/3	678.5	53.6	—	624.9	—	—	327.8	155.8	172.0	(32)	1 006.3
Lappeenranta — Villmanstrand	Ky	13	12/6	10/2	349.9	171.5	—	110.4	—	68.0	241.6	133.8	107.8	26.4	617.9
Lieksa	P-K	10	13/4	11/2	141.9	58.0	—	0.9	—	83.0	144.9	36.9	108.0	(6)	286.8
Lohja — Lojo	U	21	4/4	5	44.7	8.1	34.9	1.7	—	—	44.4	16.3	28.1	6.9	96.0
Loimaa	T-P	16	5/2	6/1	47.2	5.5	40.8	0.9	—	—	19.9	14.9	5.0	4.3	71.4
Loviisa — Lovisa	U	21	3/4	4/2	61.5	6.5	2.0	—	—	53.0	34.5	20.3	14.2	6.5	102.5
Maarianhamina — Mariehamn	A	17	19	19	29.1	29.1	—	—	—	—	32.1	29.1	3.0	16.0	77.2
Mikkeli — S:t Michel	M	12	11/1	10/5	177.4	113.7	—	1.7	—	62.0	123.1	72.0	51.1	10.0	310.5
Mänttä	H	14	9	8	80.0	9.0	71.0	—	—	—	29.2	12.3	16.9	(1)	109.2
Naantali — Nådendal	T-P	16	6/2	6/1	35.8	35.8	—	—	—	—	15.3	12.2	3.1	4.3	55.4
Nurmes	P-K	10	13/4	11/2	93.0	45.0	—	—	—	48.0	60.3	28.9	31.4	(4)	153.3
Oulu — Uleåborg	O	3	17/1	17/1	743.6	491.6	—	252.0	—	—	178.2	143.8	34.4	59.7	981.5
Pieksämäki	M	12	11/6	13/1	64.8	12.6	52.2	—	—	—	51.6	16.0	35.6	(3)	116.4
Pietarsaari — Jakobstad	V	6	16/3	15/1	148.9	40.7	92.2	—	—	16.0	81.7	46.0	35.7	(6)	230.6
Pori — Björneborg	T-P	15	7/1	7/1	433.2	238.0	—	195.2	—	—	291.0	176.0	115.0	70.0	794.2
Porvoo — Borgå	U	21	3/4	4/2	75.8	11.3	61.0	3.5	—	—	67.0	45.1	21.9	9.3	152.1
Raahe — Brahestad	O	3	17/2	16	129.8	21.2	76.3	—	—	32.3	34.9	9.4	25.5	9.0	173.7
Raisio — Reso	T-P	16	5/2	6/1	139.8	63.2	—	—	76.6	—	28.4	18.4	10.0	8.7	176.9
Rauma — Raumo	T-P	15	6/3	7/3	169.6	6.9	149.0	1.7	—	12.0	62.1	49.5	12.6	20.7	252.4
Riihimäki	H	19	4/3	9/4	213.0	27.3	133.9	3.5	48.3	—	85.4	53.6	31.8	(8)	298.4
Rovaniemi	L	1	18/3	18/2	157.3	114.3	—	—	—	43.0	59.4	59.4	—	16.9	233.6
Salo	T-P	16	5/1	6/3	92.8	15.1	76.0	1.7	—	—	57.9	45.9	12.0	13.7	164.4
Savonlinna — Nyslott	M	11	11/8	10/6	138.6	114.3	—	1.3	—	23.0	96.1	58.0	38.1	13.8	248.5
Seinäjoki	V	7	15/2	14/1	70.0	60.0	—	—	—	10.0	63.8	26.0	37.8	10.7	144.5
Tammisaari — Ekenäs	U	21	3/1	4/1	34.3	6.5	27.8	—	—	—	21.5	21.5	—	6.5	62.3
Tornio — Torneå	L	2	18/1	18/1	95.0	40.0	—	—	55.0	—	78.6	35.6	43.0	14.6	188.2
Uusikaarlepyy — Nykarleby	V	6	16/3	15/1	13.2	2.8	2.4	—	—	8.0	6.3	4.3	2.0	(1)	19.5
Uusikaupunki — Nystad	T-P	16	6/1	6/1	61.6	5.5	55.7	0.4	—	—	41.5	33.1	8.4	6.5	109.6
Vaasa — Vasa	V	6	16/2	15/2	360.3	226.6	—	1.7	—	132.0	250.9	142.9	108.0	(13)	611.2
Valkeakoski	H	14	10/6	8	117.3	25.9	90.5	0.9	—	—	68.0	40.0	28.0	(3)	185.3
Vammala	T-P	14	8	7/4	89.0	11.6	57.4	—	20.0	—	65.8	44.4	21.4	19.4	174.2
Vantaa — Vanda	U	21	4/2	5	407.5	161.1	—	107.4	—	139.0	152.7	73.4	79.3	47.4	607.6
Varkaus	Ku	9	14/5	12/4	223.0	23.5	121.5	—	—	78.0	107.4	72.5	34.9	(9)	330.4
Ylivieska	O	5	17/4	16	45.8	4.8	—	—	—	41.0	33.0	10.0	23.0	15.0	93.8
Äänekoski	K-S	8	15/9	13/2	47.2	20.2	—	—	—	27.0	38.9	10.9	28.0	(2)	86.1
Yhteensä — Summa — *Total*		.	.	.	**16 074.0**	**7 730.9**	**1 583.9**	**4 846.4**	**202.5**	**1 710.3**	**8 832.0**	**5 659.0**	**3 173.0**	**1 153.9**	**26 059.9**

Kunta Kommun *Commune*	Terveydenhuoltopiirien tunnusnumerot Identifikationsnummer för hälsovårdsdistrikten *Number of identification of helath districts* Lääni Län *Province*	Keskussairaalapiirin n:o - Centralsjukhusdistriktnr. - *Central hospital distr. no.*	Mielisairaanhuoltopiirin ja toimiston n:o Sinnessjukvårdsdistrikt- och byrånr. *Mental health district and dispensary no.*	Tub.piirin ja toimiston n:o Tub.distrikt och byrånr. *TB district and dispensary no.*	Keskiväkiluku Medelfolkmängd *Mean population*	Sairaansijat (kuntainliittojen ja kuntayhtymien sairaaloiden jakamattomat sairaansijat lisätty kuntien sairaansijoihin kuntien sairaansijaosuuksien mukaan) Vårdplatser (de odelade vårdplatserna i kommunalförbundens och kommunsammanslutningarnas sjukhus adderade till kommunernas vårdplatsantal enligt kommunernas vårdplatsandelar) *Beds (the undivided beds in hospitals of federations of communes added to beds of communes according to their share of beds)* Yleissairaalat Lasarett *General hospitals* Yhteensä Summa *Total*	Niistä — Därav — *Of which* Keskussairaalat Centralsjukhus *Central hospitals*	Aluesairaalat Kretssjukhus *Regional hospitals*	Paikallissairaalat Lokalsjukhus *Local hospitals* Erikoislääkärijohtoiset Specialistledda *Specialized*	Yleislääkärijohtoiset Allmänläkarledda *Non-specialized*	Terveyskeskusten sairaalat Hälsovårdscentralernas sjukhus *Hospitals of health centres*	Mielisairaalat Sinnessjukhus *Mental hospitals* Yhteensä Summa *Total*	Niistä Därav *Of which* A-sairaalat A-sjukhus *Hospitals, type A*	B-sairaalat B-sjukhus *Hospitals, type B*	Tuberkuloosilaitokset Tuberkulosinrättningar *Tuberculosis institutions*	Yhteensä Summa *Total*
Kauppalat — Köpingar — *Market towns*					Ei tietoa Ingen uppgift *No data*											
Alavus — Alavo	V	7	15/3	14/1		63.7	11.0	7.8	0.9	—	44.0	53.6	10.9	42.7	9.9	127.2
Haapajärvi	O	5	17/4	16		66.1	18.1	—	—	4.0	44.0	36.7	11.7	25.0	9.7	112.5
Harjavalta	T-P	15	7/2	7/1		20.9	19.6	—	1.3	—	—	22.0	14.0	8.0	11.0	53.9
Huittinen	T-P	15	8	7/4		46.5	4.9	8.7	0.9	—	32.0	41.4	17.8	23.6	11.7	99.6
Ikaalinen	T-P	14	9	8		99.6	20.6	—	—	—	79.0	33.1	16.3	16.8	(2)	132.7
Jämsä	K-S	8	15/8	13/1		84.3	20.2	64.1	—	—	—	60.6	18.5	42.1	(3)	144.9
Karhula	Ky	20	12/5	10/3		197.7	85.6	—	112.1	—	—	105.5	45.4	60.1	12.1	315.3
Karjaa — Karis	U	21	3/1	4/1		30.7	8.1	21.6	—	—	1.0	23.9	23.9	—	14.0	68.6
Karkkila	U	21	4/4	5		40.5	14.5	—	—	—	26.0	42.2	25.8	16.4	5.8	88.5
Kokemäki — Kumo	T-P	15	7/2	7/4		55.7	14.7	—	—	—	41.0	49.8	28.0	21.8	16.8	122.3
Kurikka	V	7	15/5	14/2		73.4	15.0	9.4	—	—	49.0	52.9	16.3	36.6	9.9	136.2
Lapua — Lappo	V	7	15/2	14/3		83.0	26.0	—	—	—	57.0	92.9	23.9	69.0	15.2	191.1
Nokia	H	14	9	8		132.1	67.4	—	64.7	—	—	116.2	65.7	50.5	(3)	248.3
Oulainen	O	3	17/4	16		34.5	16.5	—	—	—	18.0	22.1	7.1	15.0	14.2	70.8
Outokumpu	P-K	10	13/5	11/1		64.0	36.0	—	—	—	28.0	52.9	13.8	39.1	(3)	116.9
Parainen — Pargas	T-P	16	3/2	4/3		65.3	12.4	—	13.5	10.4	29.0	35.5	17.5	18.0	13.9	114.7
Parkano	T-P	14	9	8		50.9	12.9	—	—	—	38.0	35.4	17.4	18.0	(2)	86.3
Suolahti	K-S	8	15/9	13/2		32.2	20.2	—	—	—	12.0	22.5	6.5	16.0	(2)	54.7
Suonenjoki	Ku	9	14/5	12/2		56.4	21.3	8.1	—	—	27.0	48.4	16.6	31.8	(3)	104.8
Toijala	H	14	10/6	8		45.8	29.6	15.3	0.9	—	—	35.0	13.0	22.0	(2)	80.8
Virrat — Virdois	H	14	15/3	8		51.8	18.9	—	0.9	—	32.0	60.4	18.5	41.9	(1)	112.2
Yhteensä — Summa — *Total*	.	.		.		**1 395.1**	**493.5**	**135.0**	**195.2**	**14.4**	**557.0**	**1 043.0**	**428.6**	**614.4**	**144.2**	**2 582.3**
Maalaiskunnat — Landskommuner *Rural communes*																
Alahärmä	V	7	15/2	14/3		10.0	10.0	—	—	—	—	30.0	8.7	21.3	4.6	44.6
Alajärvi	V	7	15/4	14/3		31.1	9.0	2.2	0.9	—	19.0	52.2	8.7	43.5	7.6	90.9

Alastaro	T-P	16	8	6/1	18.2	2.7	14.6	0.9	—	—	12.3	7.8	4.5	3.3	33.8
Alavieska	O	5	17/4	16	15.0	3.2	—	—	6.8	5.0	13.9	4.9	9.0	5.2	34.1
Anjala	Ky	20	12/3	10/4	20.0	3.1	16.0	0.9	—	—	29.7	12.5	17.2	1.6	51.3
Anttola	M	12	11/2	10/5	11.0	8.0	—	—	—	3.0	11.5	7.0	4.5	1.1	23.6
Artjärvi — Artsjö	U	21	4/5	9/3	16.5	10.1	—	0.4	—	6.0	15.7	9.6	6.1	(1)	32.2
Asikkala	H	18	10/4	9/3	29.7	4.7	—	—	—	25.0	37.0	25.0	12.0	(3)	66.7
Askainen — Villnäs	T-P	16	6/2	6/1	6.6	4.1	—	—	2.5	—	4.4	3.5	0.9	1.1	12.1
Askola	U	21	4/5	5	15.4	4.8	10.2	0.4	—	—	19.8	11.6	8.2	1.1	36.3
Aura	T-P	16	5/2	6/1	13.6	5.5	2.1	—	—	6.0	7.6	4.6	3.0	2.1	23.3
Bromarv — Bromarf	U	21	3/1	4/1	9.8	1.6	8.2	—	—	—	9.4	9.4	—	2.8	22.0
Brändö	A	17	19	19	3.2	3.2	—	—	—	—	2.1	1.1	1.0	2.0	7.3
Dragsfjärd	T-P	16	3/2	4/3	17.6	6.9	—	6.0	4.7	—	30.6	22.1	8.5	6.5	54.7
Eckerö	A	17	19	19	3.3	3.3	—	—	—	—	2.1	1.1	1.0	2.0	7.4
Elimäki	Ky	20	12/3	10/4	71.7	7.8	18.0	0.9	—	45.0	33.5	11.3	22.2	3.7	108.9
Eno	P-K	10	13/3	11/1	65.0	28.0	—	—	—	37.0	48.4	10.4	38.0	(3)	113.4
Enonkoski	M	11	11/8	10/6	13.2	10.7	—	—	—	2.5	10.4	7.0	3.4	1.6	25.2
Enontekiö	L	1	18/3	18/2	15.0	4.0	—	—	—	11.0	3.7	3.7	—	0.8	19.5
Eura	T-P	15	6/4	7/3	64.5	13.5	19.0	—	—	32.0	34.8	27.8	7.0	11.0	110.3
Eurajoki	T-P	15	6/4	7/3	23.8	11.8	10.0	—	—	2.0	17.4	13.9	3.5	8.4	49.6
Evijärvi	V	7	15/4	14/4	20.0	3.0	—	—	—	17.0	26.1	6.5	19.6	3.8	49.9
Finström	A	17	19	19	9.7	9.7	—	—	—	—	6.6	5.6	1.0	3.0	19.3
Föglö	A	17	19	19	3.2	3.2	—	—	—	—	2.3	2.3	—	2.0	7.5
Geta	A	17	19	19	3.2	3.2	—	—	—	—	2.1	1.1	1.0	2.0	7.3
Haapavesi	O	3	17/4	16	40.0	7.0	—	—	2.0	31.0	14.9	7.9	7.0	9.7	64.6
Hailuoto — Karlö	O	3	17/2	17/1	6.4	4.7	—	—	1.7	—	9.0	2.4	6.6	1.5	16.9
Halikko	T-P	16	5/1	6/3	34.8	5.5	29.3	—	—	—	39.9	22.9	17.0	7.3	82.0
Halsua	V	5	15/4	14/4	7.2	3.2	—	—	—	4.0	3.3	3.3	—	1.5	12.0
Hammarland	A	17	19	19	6.5	6.5	—	—	—	—	4.4	3.4	1.0	2.0	12.9
Hankasalmi	K-S	8	14/5	13/1	30.6	24.8	5.8	—	—	—	44.0	18.6	25.4	(1)	74.6
Hartola	M	18	11/4	13/1	36.6	6.6	—	—	—	30.0	13.3	11.0	2.3	(7)	49.9
Hattula	H	19	10/2	9/1	29.2	25.2	2.2	0.8	—	1.0	57.0	27.0	30.0	(3)	86.2
Hauho	H	19	10/2	9/1	24.0	14.6	7.6	0.8	—	1.0	30.0	15.0	15.0	(1)	54.0
Haukipudas	O	3	17/2	17/1	67.7	54.1	—	—	13.6	—	47.7	13.4	34.3	13.0	128.4
Haukivuori	M	12	11/6	10/5	15.1	8.1	7.0	—	—	—	24.8	10.0	14.8	0.5	40.4
Hausjärvi	H	19	4/3	9/4	35.7	13.4	21.0	—	1.3	—	35.7	22.4	13.3	(3)	71.4
Heinolan mlk. — Heinola lk.	M	18	11/4	9/3	22.6	8.7	—	13.9	—	—	24.4	21.0	3.4	(4)	47.0
Heinävesi	M	10	11/6	11/1	63.2	17.0	3.2	—	—	43.0	41.4	20.0	21.4	(2)	104.6
Himanka	V	5	15/4	14/4	18.5	6.5	—	—	3.0	9.0	17.8	6.5	11.3	3.1	39.4
Hirvensalmi	M	12	11/2	10/5	25.1	9.1	—	—	—	16.0	19.7	14.0	5.7	2.7	47.5
Hollola	H	18	10/4	9/3	23.0	6.7	—	0.9	15.4	—	48.0	16.0	32.0	(3)	71.0
Honkajoki	T-P	15	7/3	7/2	7.0	1.0	—	—	—	6.0	8.0	4.0	4.0	5.2	20.2
Houtskari — Houtskär	T-P	16	3/2	4/3	5.1	1.4	—	1.5	1.2	1.0	5.6	4.6	1.0	1.9	12.6
Humppila	H	16	10/5	9/2	14.0	2.7	10.8	—	—	0.5	24.3	10.3	14.0	(1)	38.3
Hyrynsalmi	O	4	17/3	17/2	35.0	15.0	—	—	—	20.0	20.3	6.3	14.0	5.2	60.5
Hämeenkyrö — Tavastkyro	T-P	14	8	8	50.2	32.2	—	—	—	18.0	44.7	21.1	23.6	(2)	94.9
Ii	O	3	17/2	17/1	23.5	14.1	—	—	9.4	—	27.9	7.9	20.0	6.8	58.2
Iitti	Ky	18	12/3	10/4	58.7	—	16.0	1.7	—	41.0	52.7	10.2	42.5	4.8	116.2
Ilmajoki	V	7	15/5	14/1	75.5	20.0	2.7	0.8	—	52.0	63.2	19.5	43.7	11.4	150.1

Kunta Kommun *Commune*	Terveydenhuoltopiirien tunnusnumerot Identifikationsnummer för hälsovårdsdistrikten *Number of identification of health districts*				Keskiväkiluku Medelfolkmängd *Mean population*	Sairaansijat (kuntainliittojen ja kuntayhtymien sairaaloiden jakamattomat sairaansijat lisätty kuntien sairaansijoihin kuntien sairaansijaosuuksien mukaan) Vårdplatser (de odelade vårdplatserna i kommunalförbundens och kommunsammanslutningarnas sjukhus adderade till kommunernas vårdplatsantal enligt kommunernas vårdplatsandelar) *Beds (the undivided beds in hospitals of federations of communes added to beds of communes according to their share of beds)*										
						Yleissairaalat Lasarett *General hospitals*						Mielisairaalat Sinnessjukhus *Mental hospitals*				
							Niistä — Därav — *Of which*						Niistä Därav *Of which*			
									Paikallissairaalat Lokalsjukhus *Local hospitals*							
	Lääni Län *Province*	Keskussairaalapiirin n:o - Centralsjukhusdistriktnr. - *Central hospital distr. no.*	Mielisairaanhuoltopiirin ja toimiston n:o Sinnessjukvårdsdistrikt- och byrånr. *Mental health district and dispensary no.*	Tub.piirin ja toimiston n:o Tub.distrikt och byrånr. *TB district and dispensary no.*		Yhteensä Summa *Total*	Keskussairaalat Centralsjukhus *Central hospitals*	Alueesairaalat Kretssjukhus *Regional hospitals*	Erikoislääkärijohtoiset Specialistledda *Specialized*	Yleislääkärijohtoiset Allmänläkarledda *Non-specialized*	Terveyskeskusten sairaalat Hälsovårdscentralernas sjukhus *Hospitals of health centres*	Yhteensä Summa *Total*	A-sairaalat A-sjukhus *Hospitals, type A*	B-sairaalat B-sjukhus *Hospitals, type B*	Tuberkuloosilaitokset Tuberkulosinrättningar *Tuberculosis institutions*	Yhteensä Summa *Total*
Ilomantsi	P-K	10	13/5	11/1	Ei tietoa Ingen uppgift *No data*	61.0	32.0	—	—	—	29.0	57.7	17.3	40.4	(3)	118.7
Inari — Enare	L	1	18/3	18/2		49.9	9.9	—	—	—	40.0	12.7	12.7	—	6.5	69.1
Iniö	T-P	16	3/2	4/3		4.6	1.4	—	1.5	1.2	0.5	1.7	1.2	0.5	0.9	7.2
Inkoo — Ingå	U	21	3/1	4/1		22.0	4.8	8.2	—	—	9.0	13.2	13.2	—	5.6	40.8
Isojoki — Storå	V	7	15/5	14/2		29.8	1.0	14.8	—	—	14.0	27.3	8.7	18.6	5.3	62.4
Isokyrö — Storkyro	V	6	15/2	14/1		17.6	17.6	—	—	—	—	30.7	9.8	20.9	6.1	54.4
Jaala	Ky	20	12/3	10/4		16.5	1.6	14.5	0.4	—	—	23.6	12.5	11.1	2.7	42.8
Jalasjärvi	V	7	15/5	14/2		45.0	19.0	—	—	—	26.0	53.1	21.7	31.4	12.2	110.3
Janakkala	H	19	10/2	9/1		81.1	35.6	11.6	—	3.9	30.0	60.0	28.0	32.0	(5)	141.1
Jepua — Jeppo	V	6	16/3	15/1		9.6	4.2	2.4	—	—	3.0	7.4	6.4	1.0	(1)	17.0
Jokioinen	H	16	10/5	9/2		47.7	6.8	18.4	—	—	22.5	38.0	14.0	24.0	(2)	85.7
Jomala	A	17	19	19		9.7	9.7	—	—	—	—	7.7	6.7	1.0	3.0	20.4
Joroinen	M	11	11/6	10/5		28.0	6.1	7.9	—	—	14.0	46.5	18.0	28.5	3.7	78.2
Joutsa	K-S	8	11/4	13/1		24.3	11.3	—	—	—	13.0	21.5	7.0	14.5	(1)	45.8
Joutseno	Ky	13	12/1	10/1		35.0	25.0	—	10.0	—	—	47.4	25.0	22.4	6.3	88.7
Juankoski	Ku	9	14/4	12/2		41.8	25.8	—	—	—	16.0	51.0	28.0	23.0	(4)	92.8
Jurva	V	6	15/5	14/2		45.2	14.6	2.7	0.9	—	27.0	29.4	8.7	20.7	5.3	79.9
Juuka	P-K	10	13/3	11/2		56.0	31.0	—	—	—	25.0	36.8	11.5	25.3	(3)	92.8
Juupajoki	H	14	9	8		21.2	10.7	3.5	—	—	7.0	14.1	7.1	7.0	(1)	35.3
Juva — Jockas	M	12	11/2	10/5		97.7	22.7	—	—	—	75.0	28.4	25.0	3.4	3.7	129.8
Jyväskylän mlk. — Jyväskylä lk.	K-S	8	15/5	13/1		130.0	81.0	—	—	—	49.0	103.9	21.7	82.2	(4)	233.9
Jämijärvi	T-P	15	7/3	7/2		7.9	2.9	—	—	—	5.0	13.0	7.0	6.0	5.2	26.1
Jämsänkoski	K-S	8	15/8	13/1		77.2	18.0	42.2	—	—	17.0	40.9	15.2	25.7	(2)	118.1
Jäppilä	M	12	11/6	13/1		12.3	4.5	7.8	—	—	—	18.2	6.0	12.2	(1)	30.5
Kaarina — S:t Karins	T-P	16	5/2	6/1		62.5	27.5	—	—	—	35.0	34.1	24.1	10.0	7.5	104.1
Kaarlela — Karleby	V	5	16/3	15/1		37.5	20.8	3.7	—	—	13.0	20.9	14.9	6.0	(2)	58.4
Kaavi	Ku	9	14/4	12/2		28.8	7.8	—	—	—	21.0	26.4	11.4	15.0	(2)	55.2
Kajaanin mlk. — Kajana lk.	O	4	17/3	17/2		41.0	41.0	—	—	—	—	37.2	9.2	28.0	7.5	85.7

Kalajoki	O	5	17/4	16	28.6	6.5	—	—	22.1	—	26.4	7.4	19.0	11.2	66.2
Kalanti	T-P	16	6/2	6/1	11.5	1.4	10.1	—	—	—	17.4	13.9	3.5	4.7	33.6
Kalvola	H	19	10/2	9/1	21.0	14.7	4.4	0.9	—	1.0	20.0	8.0	12.0	(6)	41.0
Kangasala	H	14	9	8	60.2	47.6	10.9	1.7	—	—	65.8	25.5	40.0	(3)	125.7
Kangaslampi	M	11	11/6	10/6	8.0	6.1	1.5	0.4	—	—	14.1	6.0	8.1	1.1	23.2
Kangasniemi	M	12	11/2	13/1	65.3	26.0	2.3	—	—	37.0	40.0	14.0	26.0	(1)	105.3
Kannonkoski	K-S	8	15/10	13/2	19.0	9.0	—	—	—	10.0	12.2	3.2	9.0	(1)	31.2
Kannus	V	5	15/4	14/4	25.1	8.1	—	—	—	17.0	24.2	8.7	15.5	6.1	55.4
Karijoki — Bötom	V	7	15/5	14/2	14.5	1.0	13.5	—	—	—	16.6	3.2	13.4	2.3	33.4
Karinainen	T-P	16	5	6/1	12.4	6.9	2.1	0.4	—	3.0	12.2	9.2	3.0	2.1	26.7
Karjala	T-P	16	6/2	6/1	5.4	4.1	—	—	1.3	—	4.4	3.5	0.9	2.1	11.9
Karjalohja — Karislojo	U	21	4/4	5	7.6	3.2	4.4	—	—	—	9.2	3.6	5.6	1.2	18.0
Karstula	K-S	8	15/10	13/2	53.4	13.5	—	0.9	—	39.0	36.9	10.9	26.0	(1)	90.3
Karttula	Ku	9	14/4	12/2	26.8	16.8	—	—	—	10.0	15.4	10.4	5.0	(1)	42.2
Karvia	T-P	15	7/3	7/2	8.9	2.9	—	—	—	6.0	13.0	7.0	6.0	7.1	29.0
Kauhajoki	V	7	15/5	14/2	73.0	20.0	20.2	0.8	—	32.0	84.0	21.7	62.3	14.5	171.5
Kauhava	V	7	15/2	14/3	22.7	14.0	—	—	—	8.7	52.9	16.3	36.6	9.9	85.5
Kaustinen — Kaustby	V	5	15/4	14/4	17.5	6.5	—	—	—	11.0	4.3	4.3	—	3.8	25.6
Keikyä	T-P	15	8	7/4	7.5	2.9	4.2	0.4	—	—	11.1	5.5	5.6	3.2	21.8
Keitele	Ku	9	14/4	12/2	22.8	7.8	—	—	—	15.0	26.3	8.3	18.0	(1)	49.1
Kemin mlk. — Kemi lk.	L	2	18/1	18/1	30.0	15.0	—	—	6.0	9.0	24.9	12.6	12.3	4.2	59.1
Kemiö — Kimito	T-P	16	3/2	4/3	22.7	5.5	6.5	6.0	4.7	—	29.1	22.1	7.0	5.6	57.4
Kempele	O	3	17/2	17/1	20.9	14.1	—	—	6.8	—	12.1	3.2	8.9	2.3	35.3
Kerimäki	M	11	11/8	10/6	25.4	22.9	—	—	—	2.5	22.7	17.0	5.7	4.2	52.3
Kestilä	O	3	17/2	16	13.6	9.4	—	—	4.2	—	18.2	3.2	15.0	3.7	35.5
Kesälahti	P-K	11	13/5	11/1	25.7	16.7	—	—	—	9.0	16.7	5.8	10.9	(1)	42.4
Keuruu	K-S	8	15/8	13/1	88.6	22.5	1.1	—	—	65.0	62.5	15.2	47.3	(3)	151.1
Kihniö	T-P	14	9	7/2	25.1	5.1	—	—	—	20.0	15.1	6.1	9.0	3.2	43.4
Kiihtelysvaara	P-K	10	13/5	11/1	15.0	15.0	—	—	—	—	17.9	5.8	12.1	(1)	32.9
Kiikala	T-P	16	5/1	6/3	11.2	1.4	9.8	—	—	—	12.0	8.0	4.0	3.1	26.3
Kiikka	T-P	14	8	7/4	21.6	2.6	14.0	—	5.0	—	17.9	8.9	9.0	5.2	44.7
Kiikoinen	T-P	15	8	7/4	4.3	2.9	1.4	—	—	—	8.9	3.3	5.6	3.9	17.1
Kiiminki	O	3	17/2	17/1	11.3	7.1	—	—	4.2	—	12.1	3.2	8.9	3.0	26.4
Kinnula	K-S	8	15/10	13/2	12.7	6.7	—	—	—	6.0	7.2	2.2	5.0	(1)	19.9
Kirkkonummi — Kyrkslätt	U	21	3/3	4/4	38.4	32.2	5.3	0.9	—	—	26.2	23.4	2.8	7.4	72.0
Kisko	T-P	16	5/1	6/3	15.4	4.1	10.9	0.4	—	—	12.2	9.2	3.0	3.1	30.7
Kitee	P-K	10	13/5	11/1	63.0	30.0	—	—	—	33.0	47.6	17.3	30.3	(3)	110.6
Kittilä	L	1	18/3	18/2	57.9	12.9	—	—	—	45.0	14.6	14.6	—	6.5	79.0
Kiukainen	T-P	15	7/2	7/3	12.6	9.8	2.0	0.8	—	—	17.0	11.0	6.0	7.1	36.7
Kiuruvesi	Ku	9	14/2	12/3	85.9	21.3	8.6	—	—	56.0	84.2	29.0	55.2	(4)	170.1
Kivijärvi	K-S	8	15/10	13/2	25.1	4.1	—	—	—	21.0	8.1	1.1	7.0	(1)	33.2
Kodisjoki	T-P	15	6/4	7/3	3.5	1.0	2.0	—	—	0.5	2.1	1.7	0.4	0.6	6.2
Kolari	L	2	18/1	18/1	26.0	15.0	—	—	—	11.0	18.6	8.4	10.2	3.1	47.7
Konginkangas	K-S	8	15/9	13/2	13.0	9.0	—	—	—	4.0	14.3	4.3	10.0	(1)	27.3
Konnevesi	K-S	8	14/5	13/1	21.0	9.0	—	—	—	12.0	25.3	9.3	16.0	(1)	46.3
Kontiolahti	P-K	10	13/3	11/1	42.0	42.0	—	—	—	—	53.9	18.5	35.4	(3)	95.9
Korpilahti	K-S	8	15/8	13/1	29.1	20.2	8.9	—	—	—	28.6	16.3	12.3	(1)	57.9

Kunta Kommun *Commune*	Terveydenhuoltopiirien tunnusnumerot Identifikationsnummer för hälsovårdsdistrikten *Number of identification of health districts* Läänin Län *Province*	Keskussairaalapiirin n:o - Centralsjukhusdistriktnr. - *Central hospital distr. no.*	Mielisairaanhuoltopiirin ja toimiston n:o Sinnessjukvårdsdistrikt- och byrånr. *Mental health district and dispensary no.*	Tub.piirin ja toimiston n:o Tub.distrikt och byrånr. *TB district and dispensary no.*	Keskiväkiluku Medelfolkmängd *Mean population*	Sairaansijat (kuntainliittojen ja kuntayhtymien sairaaloiden jakamattomat sairaansijat lisätty kuntien sairaansijoihin kuntien sairaansijaosuuksien mukaan) Vårdplatser (de odelade vårdplatserna i kommunalförbundens och kommunsammanslutningarnas sjukhus adderade till kommunernas vårdplatsantal enligt kommunernas vårdplatsandelar) *Beds (the undivided beds in hospitals of federations of communes added to beds of communes according to their share of beds)* Yleissairaalat Lasarett *General hospitals* Yhteensä Summa *Total*	Niistä — Därav — *Of which* Keskussairaalat Centralsjukhus *Central hospitals*	Alueesairaalat Kretsasjukhus *Regional hospitals*	Paikallissairaalat Lokalsjukhus *Local hospitals* Erikoislääkärijohtoiset Specialistledda *Specialized*	Yleislääkärijohtoiset Allmänläkarledda *Non-specialized*	Terveyskeskusten sairaalat Hälsovårdscentralernas sjukhus *Hospitals of health centres*	Mielisairaalat Sinnessjukhus *Mental hospitals* Yhteensä Summa *Total*	Niistä Därav *Of which* A-sairaalat A-sjukhus *Hospitals, type A*	B-sairaalat B-sjukhus *Hospitals, type B*	Tuberkuloosilaitokset Tuberkulosinrättningar *Tuberculosis institutions*	Yhteensä Summa *Total*
Korppoo — Korpo	T-P	16	3/2	4/3	Ei tietoa Ingen uppgift *No data*	8.5	2.7	—	3.0	2.3	0.5	4.3	2.3	2.0	1.9	14.7
Korsnäs	V	6	16/2	15/2		8.6	8.6	—	—	—	—	11.5	8.5	3.0	(1)	20.1
Kortesjärvi	V	7	15/2	14/3		6.3	5.0	—	—	—	1.3	21.4	6.5	14.9	3.8	31.5
Koski Hl	H	18	10/4	9/3		6.5	3.4	—	—	3.1	—	12.0	7.0	5.0	(1)	18.5
Koski Tl	T-P	16	5/2	6/3		10.4	4.1	6.3	—	—	—	12.3	10.3	2.0	3.1	25.8
Kruunupyy — Kronoby	V	6	16/3	15/1		36.2	15.6	20.6	—	—	—	23.1	18.1	5.0	(2)	59.3
Kuhmalahti	H	14	9	8		8.1	8.1	—	—	—	—	10.3	6.3	4.0	(1)	18.4
Kuhmo	O	4	17/3	17/2		65.0	29.0	—	—	—	36.0	45.1	11.1	34.0	10.5	120.6
Kuhmoinen	H	8	10/4	13/1		39.9	11.3	7.7	0.9	—	20.0	35.0	15.0	20.0	(1)	74.9
Kuivaniemi	O	3	17/4	17/1		10.7	4.7	—	—	6.0	—	16.1	3.9	12.2	4.5	31.3
Kullaa	T-P	15	7/2	7/1		6.9	6.9	—	—	—	—	8.0	5.0	3.0	3.9	18.8
Kumlinge	A	17	19	19		3.2	3.2	—	—	—	—	2.1	1.1	1.0	2.0	7.3
Kuorevesi	H	14	9	13/1		21.5	7.3	14.2	—	—	—	18.2	8.2	10.0	(1)	39.7
Kuortane	V	7	15/3	14/3		27.0	10.0	—	—	—	17.0	28.5	7.6	20.9	4.6	60.1
Kuru	H	14	9	8		11.6	11.6	—	—	—	—	28.2	10.2	18.0	(1)	39.8
Kustavi — Gustavs	T-P	16	6/2	6/1		4.0	2.7	1.3	—	—	—	8.8	7.0	1.8	2.1	14.9
Kuusamo	O	3	17/1	17/1		139.2	21.2	—	—	—	118.0	31.9	14.2	17.7	19.0	190.1
Kuusjoki	T-P	16	5/1	6/3		6.8	1.4	5.4	—	—	—	6.6	4.6	2.0	3.1	16.5
Kylmäkoski	H	14	10/6	9/2		17.7	11.4	4.4	0.4	—	1.5	23.2	11.2	12.0	(1)	40.9
Kymi — Kymmene	Ky	20	12/5	10/3		42.5	14.0	—	28.5	—	—	24.7	10.2	14.5	3.7	70.9
Kyyjärvi	K-S	8	15/10	13/2		17.3	6.3	—	—	—	11.0	9.2	3.2	6.0	(1)	26.5
Kälviä	V	5	15/4	14/4		19.9	12.9	—	—	2.0	5.0	18.2	9.8	8.4	3.1	41.2
Kärkölä	H	18	10/4	9/3		16.7	3.4	5.8	0.8	6.7	—	25.5	15.5	10.0	(1)	42.2
Kärsämäki	O	3	17/4	16		22.1	7.1	—	—	1.0	14.0	8.9	3.9	5.0	6.0	37.0
Kökar	A	17	19	19		3.2	3.2	—	—	—	—	1.1	1.1	—	2.0	6.3
Köyliö — Kjulo	T-P	15	7/2	7/3		23.2	3.9	5.3	—	—	14.0	13.0	9.0	4.0	5.2	41.4
Laihia	V	6	15/2	14/1		23.8	23.8	—	—	—	—	24.5	13.0	11.5	6.1	54.4
Laitila	T-P	16	6/2	6/1		33.3	6.9	6.4	—	—	20.0	37.0	29.5	7.5	7.1	77.4

Lammi	H	19	10/2	9/1	39.0	14.0	—	—	—	25.0	27.1	12.1	15.0	(1)	66.1
Lapinjärvi — Lappträsk	U	21	3/4	4/2	44.4	6.4	1.0	—	—	37.0	17.6	12.1	5.5	2.8	64.8
Lapinlahti	Ku	9	14/2	12/3	37.4	30.3	7.1	—	—	—	49.0	14.5	34.5	(3)	86.4
Lappajärvi	V	7	15/4	14/3	33.1	2.0	1.1	—	—	30.0	39.7	10.9	28.8	6.1	78.9
Lappi	T-P	15	6/4	7/3	15.5	1.0	13.0	—	—	1.5	15.3	12.2	3.1	5.2	36.0
Laukaa	K-S	8	15/8	13/1	72.6	24.8	—	0.8	—	47.0	64.1	14.1	50.0	(2)	136.7
Lavia	T-P	15	8	7/2	4.9	4.9	—	—	—	—	19.1	7.8	11.3	7.1	31.1
Lehtimäki	V	7	15/3	14/1	14.0	2.0	10.0	—	—	2.0	6.5	6.5	—	1.5	22.0
Leivonmäki	K-S	8	11/4	13/1	10.7	6.7	—	—	—	4.0	8.7	3.0	5.7	(1)	19.4
Lemi	Ky	13	12/6	10/2	9.5	8.5	—	1.0	—	—	25.1	15.9	9.2	1.6	36.2
Lemland	A	17	19	19	3.2	3.2	—	—	—	—	3.3	2.3	1.0	2.0	8.5
Lempäälä	H	14	9	8	46.5	34.7	10.9	0.9	—	—	42.4	20.4	22.0	(1)	88.9
Lemu	T-P	16	6/2	6/1	5.2	2.7	—	—	2.5	—	3.3	2.6	0.7	1.1	9.6
Leppävirta	Ku	9	14/5	12/1	114.4	22.4	—	—	—	92.0	90.8	31.1	59.7	(4)	205.2
Lestijärvi	V	5	15/4	14/4	8.8	4.8	—	—	—	4.0	6.4	2.2	4.2	1.5	16.7
Lieto	T-P	16	5/2	6/1	20.6	20.6	—	—	—	—	31.6	20.6	11.0	6.3	58.5
Liljendal	U	21	3/4	4/2	9.6	1.6	1.0	—	—	7.0	5.8	4.7	1.1	0.9	16.3
Liminka	O	3	17/2	17/1	20.1	14.1	—	—	6.0	—	3.9	3.9	—	3.8	27.8
Liperi — Libelits	P-K	10	13/3	11/1	61.0	35.0	—	—	—	26.0	53.1	12.7	40.4	(3)	114.1
Lohjan mlk. — Lojo lk.	U	21	4/4	5	53.1	9.7	42.5	0.9	—	—	68.0	23.1	44.9	10.9	132.0
Lohtaja	V	5	15/4	14/4	16.7	9.7	—	—	3.0	4.0	11.7	5.4	6.3	2.3	30.7
Loimaan mlk. — Loimaa lk.	T-P	16	5/2	6/1	26.1	4.1	22.0	—	—	—	19.1	16.1	3.0	5.3	50.5
Lokalahti	T-P	16	6/2	6/1	3.9	1.4	2.5	—	—	—	7.6	6.1	1.5	1.1	12.6
Loppi	H	19	4/3	9/4	54.0	10.6	11.7	0.8	3.9	27.0	37.8	22.4	15.4	(3)	91.8
Luhanka	K-S	8	11/4	13/1	12.6	8.6	—	—	—	4.0	7.5	3.0	4.5	(1)	20.1
Lumijoki	O	3	17/2	17/1	7.2	4.7	—	—	2.5	—	1.6	1.6	—	1.5	10.3
Lumparland	A	17	19	19	3.2	3.2	—	—	—	—	1.1	1.1	—	—	4.3
Luopioinen	H	14	9	8	11.6	9.4	2.2	—	—	—	25.2	9.2	16.0	(1)	36.8
Luoto — Larsmo	V	6	16/3	15/1	15.9	4.2	9.7	—	—	2.0	9.5	7.5	2.0	(1)	25.4
Luumäki	Ky	13	12/6	10/2	20.9	18.5	—	2.4	—	—	39.0	13.6	25.4	2.7	62.6
Luvia	T-P	15	7/1	7/1	3.9	3.9	—	—	—	—	10.0	7.0	3.0	3.9	17.8
Längelmäki	H	14	9	8	25.1	11.6	6.6	0.9	—	6.0	25.4	10.4	15.0	(1)	50.5
Maalahti — Malax	V	6	16/2	15/2	25.1	25.1	—	—	—	—	25.0	16.0	9.0	(3)	50.1
Maaninka	Ku	9	14/1	12/2	21.3	21.3	—	—	—	—	29.5	14.5	15.0	(2)	50.8
Maksamaa — Maxmo	V	6	16/2	15/2	5.3	5.3	—	—	—	—	4.2	2.2	2.0	(1)	9.5
Marttila	T-P	16	5/2	6/3	13.5	8.3	4.3	0.9	—	—	12.2	9.2	3.0	2.1	27.8
Masku	T-P	16	6/2	6/1	14.7	8.3	—	—	6.4	—	7.6	6.1	1.5	2.3	24.6
Mellilä	T-P	16	5/2	6/1	7.7	1.4	6.3	—	—	—	4.4	3.4	1.0	1.1	13.2
Merijärvi	O	3	17/4	16	9.4	2.3	—	—	4.1	3.0	6.6	1.6	5.0	3.7	19.7
Merikarvia	T-P	15	7/2	7/2	17.9	3.9	—	—	—	14.0	18.0	8.0	10.0	6.5	42.4
Merimasku	T-P	16	6/2	6/1	5.2	2.7	—	—	2.5	—	3.3	2.6	0.7	1.1	9.6
Metsämaa	T-P	16	8	6/1	8.1	1.4	6.3	0.4	—	—	5.5	3.3	2.2	1.1	14.7
Miehikkälä	Ky	20	12/5	10/3	12.3	9.3	—	3.0	—	—	19.1	7.9	11.2	3.2	34.6
Mietoinen	T-P	16	6/2	6/1	7.9	4.1	—	—	3.8	—	7.6	6.1	1.5	2.1	17.6
Mikkelin mlk. — S:t Michels lk.	M	12	11/2	10/5	110.4	45.5	—	0.9	—	64.0	68.0	34.0	34.0	4.8	183.2
Mouhijärvi	T-P	14	8	8	13.0	9.0	—	4.0	—	—	14.6	7.8	6.8	(1)	27.6
Muhos	O	3	17/2	17/1	36.1	25.9	—	—	10.2	—	20.4	7.1	13.3	12.2	68.7

6.0.2 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1974

Kunta Kommun *Commune*	Terveydenhuoltopiirien tunnusnumerot Identifikationsnummer för hälsovårdsdistrikten *Number of identification of health districts*				Keskiväkiluku Medelfolkmängd *Mean population*	Sairaansijat (kuntainliittojen ja kuntayhtymien sairaaloiden jakamattomat sairaansijat lisätty kuntien sairaansijoihin kuntien sairaansijaosuuksien mukaan) Vårdplatser (de odelade vårdplatserna i kommunalförbundens och kommunsammanslutningarnas sjukhus adderade till kommunernas vårdplatsantal enligt kommunernas vårdplatsandelar) *Beds (the undivided beds in hospitals of federations of communes added to beds of communes according to their share of beds)*										
						Yleissairaalat Lasarett *General hospitals*						Mielisairaalat Sinnessjukhus *Mental hospitals*				
							Niistä — Därav — *Of which*						Niistä Därav *Of which*			
									Paikallissairaalat Lokalsjukhus *Local hospitals*							
	Lääni Län *Province*	Keskussairaalapiirin n:o - Centralsjukhusdistriktnr. - *Central hospital distr. no.*	Mielisairaanhuoltopiirin ja toimiston n:o Sinnessjukvårdsdistrikt- och byråns nr. *Mental health district and dispensary no.*	Tub.piirin ja toimiston n:o Tub.distrikt och byråns nr. *TB district and dispensary no.*		Yhteensä Summa *Total*	Keskussairaalat Centralsjukhus *Central hospitals*	Aluesairaalat Kretssjukhus *Regional hospitals*	Erikoislääkärijohtoiset Specialistledda *Specialized*	Yleislääkärijohtoiset Allmänläkarledda *Non-specialized*	Terveyskeskusten sairaalat Hälsovårdscentralernas sjukhus *Hospitals of health centres*	Yhteensä Summa *Total*	A-sairaalat A-sjukhus *Hospitals, type A*	B-sairaalat B-sjukhus *Hospitals, type B*	Tuberkuloosilaitokset Tuberkulosinrättningar *Tuberculosis institutions*	Yhteensä Summa *Total*
Multia	K-S	8	15/8	13/1	Ei tietoa Ingen uppgift *No data*	29.8	15.8	—	—	—	14.0	20.9	6.5	14.4	(1)	50.7
Munsala	V	6	16/3	15/1		16.2	5.1	6.1	—	—	5.0	13.5	8.5	5.0	(1)	29.7
Muonio	L	1	18/3	18/2		21.0	5.0	—	—	—	16.0	8.3	8.3	—	1.5	30.8
Mustasaari — Korsholm	V	6	16/2	15/2		69.7	54.7	—	—	—	15.0	50.3	37.3	13.0	(6)	120.0
Muurame	K-S	8	15/8	13/1		15.8	15.8	—	—	—	—	11.5	4.3	7.2	(1)	27.3
Muurla	T-P	16	5/1	6/3		6.8	1.4	5.4	—	—	—	7.7	5.7	2.0	2.1	16.6
Mynämäki — Virmo	T-P	16	6/2	6/1		17.3	9.6	1.3	—	6.4	—	18.5	14.8	3.7	4.1	39.9
Myrskylä — Mörskom	U	21	4/5	5		11.2	4.8	2.0	0.4	—	4.0	8.9	3.8	5.1	1.1	21.2
Mäntsälä	U	21	4/5	5		38.3	30.6	—	7.7	—	—	43.5	28.1	15.4	6.9	88.7
Mäntyharju	M	12	11/2	10/5		56.5	21.6	—	0.9	—	34.0	23.7	18.0	5.7	4.2	84.4
Nakkila	T-P	15	7/2	7/1		11.7	11.7	—	—	—	—	26.0	14.0	12.0	10.4	48.1
Nastola	H	18	10/4	9/3		19.9	4.7	—	0.8	14.4	—	52.0	12.0	40.0	(3)	71.9
Nauvo — Nagu	T-P	16	3/2	4/3		10.4	4.1	—	3.0	2.3	1.0	4.2	1.2	3.0	2.8	17.4
Nilsiä	Ku	9	14/1	12/1		53.3	30.3	—	—	—	23.0	37.6	17.6	20.0	(2)	90.9
Nivala	O	5	17/4	16		59.5	16.5	—	—	9.0	34.0	26.6	11.6	15.0	19.5	105.6
Noormarkku — Norrmark	T-P	15	7/1	7/1		19.9	5.9	—	—	—	14.0	12.0	10.0	2.0	5.8	37.7
Nousiainen	T-P	16	6/2	6/1		13.4	8.3	—	—	5.1	—	10.9	8.7	2.2	3.1	27.4
Nuijamaa	Ky	13	12/6	10/2		10.0	5.0	—	5.0	—	—	7.5	4.5	3.0	1.6	19.1
Nummi	U	21	4/4	5		11.3	4.8	6.5	—	—	—	18.3	8.2	10.1	2.3	31.9
Nurmijärvi	U	21	4/4	5		70.9	11.3	—	14.6	—	45.0	56.7	31.1	25.6	9.2	136.8
Nurmo	V	7	15/3	14/1		9.0	6.0	—	—	—	3.0	24.4	10.9	13.5	3.1	36.5
Närpiö — Närpes	V	6	16/2	15/3		82.1	26.7	5.4	—	—	50.0	73.7	38.4	35.3	(5)	155.8
Oravainen — Oravais	V	6	16/2	15/1		14.2	11.8	2.4	—	—	—	12.7	10.7	2.0	(1)	26.9
Orimattila	U	18	4/5	9/3		67.4	8.7	—	1.7	—	57.0	49.8	19.0	30.8	(2)	117.2
Oripää	T-P	16	5/2	6/1		6.7	1.4	5.3	—	—	—	5.4	3.4	2.0	2.1	14.2
Orivesi	H	14	9	8		60.6	28.7	—	0.9	—	31.0	47.4	20.4	27.0	(1)	108.0
Oulunsalo	O	3	17/2	17/1		8.1	4.7	—	—	3.4	—	9.0	2.4	6.6	2.3	19.4
Padasjoki	H	18	10/4	9/3		15.7	4.7	—	—	—	11.0	25.0	8.0	17.0	(1)	40.7

Paimio — Pemar	T-P	16	5/2	6/1	23.6	19.3	4.3	—	—	—	18.5	11.5	7.0	8.3	50.4
Paltamo	O	4	17/3	17/2	18.0	18.0	—	—	—	—	31.9	7.9	24.0	6.8	56.7
Parikkala	Ky	11	12/1	10/6	30.0	9.1	—	0.9	—	20.0	15.9	14.8	1.1	4.2	50.1
Pattijoki	O	3	17/2	16	17.8	2.3	10.9	—	—	4.6	11.0	3.2	7.8	3.0	31.8
Pelkosenniemi	L	1	18/2	18/3	15.0	4.0	1.0	—	—	10.0	5.7	5.7	—	3.1	23.8
Pello	L	2	18/1	18/1	35.0	9.0	—	—	—	26.0	14.6	14.6	—	5.4	55.0
Perho	V	5	15/4	14/4	10.8	4.8	—	—	—	6.0	14.6	4.3	10.3	2.3	27.7
Pernaja — Pernå	U	21	3/4	4/2	33.7	6.5	10.2	—	—	17.0	22.1	14.5	7.6	3.7	59.5
Perniö — Bjärnå	T-P	16	5/1	6/3	56.5	4.1	17.4	—	—	35.0	31.8	21.8	10.0	7.3	95.6
Pertteli	T-P	16	5/1	6/3	14.6	2.7	11.9	—	—	—	10.2	9.2	1.0	3.1	27.9
Pertunmaa	M	12	11/2	13/1	16.0	9.0	—	—	—	7.0	25.3	14.0	11.3	(1)	41.3
Peräseinäjoki	V	7	15/5	14/1	11.0	9.0	—	—	—	2.0	29.5	8.7	20.8	3.8	44.3
Petäjävesi	K-S	8	15/9	13/1	31.0	18.0	—	—	—	13.0	24.9	5.4	19.5	(1)	55.9
Pieksämäen mlk. — Pieksämäki lk.	M	12	11/6	13/1	37.8	9.9	27.9	—	—	—	21.1	16.0	5.1	(1)	58.9
Pielavesi	Ku	9	14/1	12/3	46.6	15.7	2.9	—	—	28.0	47.0	14.5	32.5	(3)	93.6
Pietarsaaren mlk. — Pedersöre	V	6	16/3	15/1	27.2	6.0	18.2	—	—	3.0	16.8	12.8	4.0	(2)	44.0
Pihtipudas	K-S	8	15/10	13/2	57.8	15.8	—	—	—	42.0	21.5	6.5	15.0	(1)	79.3
Piikkiö — Pikis	T-P	16	5/2	6/1	12.0	11.0	—	—	—	1.0	15.2	9.2	6.0	5.3	32.5
Piippola	O	3	17/2	16	4.7	4.7	—	—	—	—	9.1	2.4	6.7	3.7	17.5
Pirkkala	H	14	9	8	35.2	35.2	—	—	—	—	21.4	10.2	11.2	(1)	56.6
Pohja — Pojo	U	21	3/1	4/1	31.8	8.1	22.7	—	—	1.0	25.1	25.1	—	9.3	66.2
Polvijärvi	P-K	10	13/3	11/1	37.0	37.0	—	—	—	—	38.4	8.1	30.3	(2)	75.4
Pomarkku — Påmark	T-P	15	7/3	7/2	11.9	3.9	—	—	—	8.0	7.0	6.0	1.0	5.2	24.1
Pornainen — Borgnäs	U	21	4/1	5	10.7	3.2	7.1	0.4	—	—	12.0	6.9	5.1	1.2	23.9
Porvoon mlk. — Borgå lk.	U	21	3/4	4/2	77.1	16.1	61.0	—	—	—	65.1	61.8	3.3	10.2	152.4
Posio	L	1	18/2	18/2	41.9	17.9	—	—	—	24.0	12.0	12.0	—	7.3	61.2
Pudasjärvi	O	3	17/2	17/1	70.1	14.1	—	—	—	56.0	67.9	15.8	52.1	17.5	155.5
Pukkila	U	21	4/5	5	10.6	3.2	4.0	0.4	—	3.0	9.9	5.8	4.1	1.2	21.7
Pulkkila	O	3	17/2	16	4.7	4.7	—	—	—	—	11.3	2.4	8.9	3.0	19.0
Punkaharju	M	11	11/8	10/6	21.3	21.3	—	—	—	—	22.2	12.0	10.2	2.1	45.6
Punkalaidun	T-P	16	8	7/4	25.6	2.7	15.0	0.9	7.0	—	25.8	7.8	18.0	9.7	61.1
Puolanka	O	4	17/3	17/1	40.0	10.0	—	—	—	30.0	25.9	7.9	18.0	4.5	70.4
Purmo	V	6	16/3	15/1	12.5	4.2	7.3	—	—	1.0	10.5	8.5	2.0	(1)	23.0
Pusula	U	21	4/4	5	10.9	6.5	4.4	—	—	—	19.6	10.6	9.0	2.3	32.8
Puumala	M	12	11/1	10/6	23.2	7.2	—	—	—	16.0	30.8	16.0	14.8	2.1	56.1
Pyhtää — Pyttis	Ky	20	12/4	10/3	19.6	18.7	—	0.9	—	—	25.8	13.6	12.2	1.6	47.0
Pyhäjoki	O	3	17/4	16	13.1	2.3	5.5	—	3.0	2.3	15.9	5.9	10.0	7.5	36.5
Pyhäjärvi Ol.	O	3	17/4	16	48.3	16.5	12.8	—	3.0	16.0	10.3	6.3	4.0	12.7	71.3
Pyhäntä	O	3	17/2	16	4.7	4.7	—	—	—	—	9.0	2.4	6.6	3.0	16.7
Pyhäranta	T-P	16	6/4	6/1	22.9	1.4	6.5	—	—	15.0	8.8	7.0	1.8	2.1	33.8
Pyhäselkä	P-K	10	13/5	11/1	19.0	19.0	—	—	—	—	26.7	11.5	15.2	(2)	45.7
Pylkönmäki	K-S	8	15/10	13/2	12.5	4.5	—	—	—	8.0	9.1	1.1	8.0	(1)	21.6
Pälkäne	H	14	9	8	16.6	9.0	7.6	—	—	—	22.2	8.2	14.0	(1)	38.8
Pöytyä	T-P	16	5/2	6/1	19.6	5.5	2.1	—	—	12.0	18.6	12.6	6.0	3.1	41.3
Rantasalmi	M	11	11/8	10/6	33.9	9.2	4.7	—	—	20.0	23.7	18.0	5.7	4.2	61.8
Rantsila	O	3	17/2	17/1	11.4	7.1	4.3	—	—	—	14.6	2.4	12.2	2.3	28.3
Ranua	L	1	18/3	18/2	51.9	13.9	—	—	—	38.0	12.4	12.4	—	7.3	71.6

6.0.2 Jatk. — Forts. — *Cont.* 1974

Kunta Kommun *Commune*	Terveydenhuoltopiirien tunnusnumerot Identifikationsnummer för hälsovårdsdistrikten *Number of identification of health districts* Lääni Län *Province*	Keskussairaalapiirin n:o - Centralsjukhusdistriktnr. - *Central hospital distr. no.*	Mielisairaanhuoltopiirin ja toimiston n:o Sinnessjukvårdsdistrikt- och byrånr. *Mental health district and dispensary no.*	Tub.piirin ja toimiston n:o Tub.distrikt och byrånr. *TB district and dispensary no.*	Keskiväkiluku Medelfolkmängd *Mean population*	Sairaansijat (kuntainliittojen ja kuntayhtymien sairaaloiden jakamattomat sairaansijat lisätty kuntien sairaansijoihin kuntien sairaansijaosuuksien mukaan) Vårdplatser (de odelade vårdplatserna i kommunalförbundens och kommunsammanslutningarnas sjukhus adderade till kommunernas vårdplatsantal enligt kommunernas vårdplatsandelar) *Beds (the undivided beds in hospitals of federations of communes added to beds of communes according to their share of beds)* Yleissairaalat Lasarett *General hospitals* Yhteensä Summa *Total*	Niistä — Därav — *Of which* Keskussairaalat Centralsjukhus *Central hospitals*	Aluesairaalat Kretssjukhus *Regional hospitals*	Paikallissairaalat Lokalsjukhus *Local hospitals* Erikoislääkärijohtoiset Specialistledda *Specialized*	Yleislääkärijohtoiset Allmänläkarledda *Non-specialized*	Terveyskeskusten sairaalat Hälsovårdscentralernas sjukhus *Hospitals of health centres*	Mielisairaalat Sinnessjukhus *Mental hospitals* Yhteensä Summa *Total*	Niistä Därav *Of which* A-sairaalat A-sjukhus *Hospitals, type A*	B-sairaalat B-sjukhus *Hospitals, type B*	Tuberkuloosilaitokset Tuberkulosinrättningar *Tuberculosis institutions*	Yhteensä Summa *Total*
Rauman mlk. — Raumo lk.	T-P	15	6/4	7/3	Ei tietoa Ingen uppgift *No data*	37.0	2.0	32.0	—	—	3.0	19.7	15.7	4.0	7.1	63.8
Rautalampi	Ku	9	14/5	12/2		29.6	13.5	1.1	—	—	15.0	25.3	10.4	14.9	(2)	54.9
Rautavaara	Ku	9	14/1	12/2		22.1	10.1	—	—	—	12.0	22.4	12.4	10.0	(1)	44.5
Rautjärvi	Ky	13	12/1	10/1		49.0	15.0	—	6.0	—	28.0	27.1	17.0	10.1	3.7	79.8
Reisjärvi	O	5	17/4	16		23.8	4.8	—	—	—	19.0	16.0	4.0	12.0	5.2	45.0
Renko	H	19	10/2	9/1		11.2	10.2	—	—	—	1.0	16.0	8.0	8.0	(2)	27.2
Ristiina	M	12	11/2	10/5		24.5	12.5	—	—	—	12.0	32.0	15.0	17.0	2.7	59.2
Ristijärvi	O	4	17/3	17/2		34.0	6.0	—	—	—	28.0	19.1	11.1	8.0	2.2	55.3
Rovaniemen mlk. — Rovaniemi lk.	L	1	18/3	18/2		119.5	79.5	—	—	—	40.0	34.3	34.3	—	26.8	180.6
Ruokolahti	Ky	13	12/1	10/1		26.5	18.5	—	8.0	—	—	43.9	19.3	24.6	3.7	74.1
Ruotsinpyhtää — Strömfors	U	20	3/4	4/2		15.6	7.8	—	0.8	—	7.0	12.5	7.0	5.5	2.8	30.9
Ruovesi	H	14	9/4	8		55.9	9.9	—	—	—	46.0	40.9	18.4	22.5	(1)	96.8
Rusko	T-P	16	5/2	6/1		9.3	5.5	—	—	3.8	—	4.4	3.4	1.0	1.1	14.8
Ruukki	O	17	17/2	16		33.6	11.8	15.3	—	—	6.5	31.5	7.1	24.4	9.0	74.1
Rymättylä — Rimito	T-P	16	6/2	6/1		9.5	6.9	—	—	2.6	—	8.8	7.0	1.8	2.1	20.4
Rääkkylä	P-K	10	13/5	11/1		41.0	23.0	—	—	—	18.0	27.8	11.5	16.3	(2)	68.8
Saari	Ky	11	12/1	10/6		15.6	7.6	—	—	—	8.0	12.4	7.9	4.5	2.1	30.1
Saarijärvi	K-S	8	15/10	13/2		67.3	29.3	—	—	—	38.0	26.5	6.5	20.0	(2)	93.8
Sahalahti	H	14	9	8		8.5	8.1	—	0.4	—	—	10.1	4.1	6.0	(1)	18.6
Salla	L	1	18/2	18/3		63.9	14.9	3.0	—	—	46.0	14.8	14.8	—	10.7	89.4
Saltvik	A	17	19/2	19		9.7	9.7	—	—	—	—	6.6	5.6	1.0	3.0	19.3
Sammatti	U	21	4/4	5		4.9	1.6	3.3	—	—	—	4.5	2.3	2.2	1.2	10.6
Sauvo — Sagu	T-P	16	5/2	6/1		15.7	12.4	3.3	—	—	—	15.5	11.5	4.0	4.1	35.2
Savitaipale	Ky	13	12/6	10/2		15.0	15.0	—	—	—	—	38.7	20.4	18.3	4.2	57.9
Savonranta	M	11	11/8	10/6		16.1	9.1	—	—	—	7.0	10.4	7.0	3.4	1.6	28.1
Savukoski	L	1	18/2	18/3		14.0	4.0	2.0	—	—	8.0	3.7	3.7	—	1.1	18.8
Sievi	O	5	17/4	16		20.5	6.5	—	—	4.0	10.0	21.2	6.2	15.0	11.2	52.9
Siikainen	T-P	15	7/3	7/2		10.9	2.9	—	—	—	8.0	13.0	8.0	5.0	7.1	31.0

Siikajoki	O	3	17/2	17/1	10.1	2.3	5.5	—	—	2.3	7.1	1.6	5.5	2.3	19.5
Siilinjärvi	Ku	9	14/1	12/1	34.8	34.8	—	—	—	—	42.9	26.9	16.0	(5)	77.7
Simo	L	2	18/1	18/1	8.0	8.0	—	—	—	—	17.0	8.8	8.2	3.1	28.1
Sipoo — Sibbo	U	21	3/4	4/2	46.6	16.1	30.5	—	—	—	41.2	30.3	10.9	7.4	95.2
Sippola	Ky	20	12/3	10/4	70.0	7.8	60.0	2.2	—	—	77.8	37.4	40.4	5.8	153.6
Siuntio — Sjundeå	U	21	3/3	4/4	13.9	6.5	7.4	—	—	—	13.8	11.0	2.8	4.6	32.3
Snappertuna	U	21	3/1	4/1	9.8	1.6	8.2	—	—	—	5.9	5.9	—	1.9	17.6
Sodankylä	L	1	18/3	18/2	59.9	14.9	—	—	—	45.0	21.8	21.8	—	8.4	90.1
Soini	V	7	15/3	14/1	17.3	2.0	13.3	—	—	2.0	20.9	6.5	14.4	3.8	42.0
Somerniemi	H	16	5/1	6/3	23.4	2.7	2.7	—	—	18.0	6.6	4.6	2.0	1.1	31.1
Somero	H	16	5/1	6/3	61.2	8.3	10.1	0.8	—	42.0	47.8	29.8	18.0	7.3	116.3
Sonkajärvi	Ku	9	14/2	12/3	37.7	13.5	24.2	—	—	—	44.8	17.6	27.2	(2)	82.5
Sotkamo	O	4	17/3	17/2	51.0	39.0	—	—	—	12.0	63.2	14.2	49.0	11.5	125.7
Sottunga	A	17	19/2	19	3.2	3.2	—	—	—	—	1.0	—	1.0	—	4.2
Sulkava	M	11	11/8	10/6	19.8	19.8	—	—	—	—	23.1	14.0	9.1	3.7	46.6
Sumiainen	K-S	8	15/9	13/2	11.1	8.1	—	—	—	3.0	11.1	1.1	10.0	(1)	22.2
Sund	A	17	19/2	19	3.2	3.2	—	—	—	—	3.3	2.3	1.0	2.0	8.5
Suodenniemi	T-P	14	8	7/4	9.7	7.7	—	2.0	—	—	14.6	7.8	6.8	3.2	27.5
Suomenniemi	Ky	12	12/6	10/5	3.4	3.4	—	—	—	—	11.8	5.7	6.1	1.1	16.3
Suomusjärvi	T-P	16	5/1	6/3	7.9	1.4	6.5	—	—	—	8.9	6.9	2.0	2.1	18.9
Suomussalmi	O	4	17/3	17/2	69.0	27.0	—	—	—	42.0	54.7	23.7	31.0	8.2	131.9
Sysmä	M	18	11/4	13/1	40.7	10.7	—	—	—	30.0	28.5	16.0	12.5	(1)	69.2
Säkylä	T-P	15	7/2	7/3	31.7	5.3	8.4	—	—	18.0	14.0	8.0	6.0	3.9	49.6
Särkisalo — Finby	T-P	16	5/1	6/3	6.7	1.4	3.3	—	—	2.0	7.7	5.7	2.0	2.1	16.5
Säynätsalo	K-S	8	15/8	13/1	15.8	15.8	—	—	—	—	11.4	3.2	8.2	(1)	27.2
Taipalsaari	Ky	13	12/6	10/2	15.7	8.5	—	7.2	—	—	23.8	13.6	10.2	1.1	40.6
Taivalkoski	O	3	17/1	17/1	28.7	4.7	—	—	—	24.0	23.5	4.7	18.8	6.7	58.9
Taivassalo — Tövsala	T-P	16	6/2	6/1	6.5	2.7	3.8	—	—	—	9.8	7.8	2.0	2.1	18.4
Tammela	H	19	10/5	9/2	47.5	7.0	38.5	—	—	2.0	40.0	15.0	25.0	(3)	87.5
Tammisaaren mlk. — Ekenäs lk.	U	21	3/1	4/1	12.5	3.2	9.3	—	—	—	7.2	7.2	—	1.9	21.6
Tarvasjoki	T-P	16	5/2	6/1	6.5	5.5	1.0	—	—	—	7.7	5.7	2.0	2.1	16.3
Temmes	O	3	17/2	17/1	3.2	2.3	—	—	0.9	—	1.6	1.6	—	0.7	5.5
Tenhola — Tenala	U	21	3/1	4/1	19.7	3.2	16.5	—	—	—	18.8	18.8	—	4.6	43.1
Tervo	Ku	9	14/4	12/2	21.5	13.5	—	—	—	8.0	13.3	8.3	5.0	(1)	34.8
Tervola	L	2	18/1	18/1	17.0	8.0	—	—	—	9.0	25.6	9.2	16.4	6.5	49.1
Teuva — Östermark	V	7	15/5	14/2	44.5	10.0	13.5	—	—	21.0	46.0	9.8	36.2	7.6	98.1
Tohmajärvi	P-K	10	13/5	11/1	56.0	31.0	—	—	—	25.0	50.4	8.1	42.3	(2)	106.4
Toholampi	V	5	15/4	14/4	17.8	4.8	—	—	—	13.0	17.0	6.5	10.5	4.6	39.4
Toivakka	K-S	8	15/9	13/1	18.8	11.3	—	—	—	7.5	9.4	4.3	5.1	(1)	28.2
Tottijärvi	H	14	9	8	5.9	3.9	—	2.0	—	—	5.4	2.0	3.4	(1)	11.3
Tuulos	H	19	10/2	9/1	16.3	6.3	—	—	—	10.0	11.0	6.0	5.0	(3)	27.3
Tuupovaara	P-K	10	13/5	11/1	30.0	19.0	—	—	—	11.0	28.6	10.4	18.2	(1)	58.6
Tuusniemi	Ku	9	14/4	12/2	17.9	17.9	—	—	—	—	23.4	11.4	12.0	(2)	41.3
Tuusula — Tusby	U	21	4/1	5	93.2	64.4	—	7.8	—	21.0	67.1	39.5	27.6	9.2	169.5
Tyrnävä	O	3	17/2	17/1	16.0	11.8	—	—	4.2	—	3.9	3.9	—	4.5	24.4
Töysä	V	7	15/3	14/1	27.0	2.0	10.0	—	—	15.0	6.5	6.5	—	3.8	37.3
Ullava	V	5	15/4	14/4	6.8	4.8	—	—	—	2.0	5.3	2.2	3.1	1.5	13.6

Kunta Kommun *Commune*	Terveydenhuoltopiirien tunnusnumerot Identifikationsnummer för hälsovårdsdistrikten *Number of identification of health districts* Läänin Län *Province*	Keskussairaalapiirin n:o - Centralsjukhusdistriktnr. - *Central hospital distr. no.*	Mielisairaanhuoltopiirin ja toimiston n:o Sinnessjukvårdsdistrikt- och byrånr. *Mental health district and dispensary no.*	Tub.piirin ja toimiston n:o Tub.distrikt och byrånr. *TB district and dispensary no.*	Keskiväkiluku Medelfolkmängd *Mean population*	Sairaansijat (kuntainliittojen ja kuntayhtymien sairaaloiden jakamattomat sairaansijat lisätty kuntien sairaansijoihin kuntien sairaansijaosuuksien mukaan) Vårdplatser (de odelade vårdplatserna i kommunalförbundens och kommunsammanslutningarnas sjukhus adderade till kommunernas vårdplatsantal enligt kommunernas vårdplatsandelar) *Beds (the undivided beds in hospitals of federations of communes added to beds of communes according to their share of beds)* Yleissairaalat Lasarett *General hospitals* Yhteensä Summa *Total*	Niistä — Därav — *Of which* Keskussairaalat Centralsjukhus *Central hospitals*	Aluesairaalat Kretssjukhus *Regional hospitals*	Paikallissairaalat Lokalsjukhus *Local hospitals* Erikoislääkärijohtoiset Specialistledda *Specialized*	Yleislääkärijohtoiset Allmänläkarledda *Non-specialized*	Terveyskeskusten sairaalat Hälsovårdscentralernas sjukhus *Hospitals of health centres*	Mielisairaalat Sinnessjukhus *Mental hospitals* Yhteensä Summa *Total*	Niistä Därav *Of which* A-sairaalat A-sjukhus *Hospitals, type A*	B-sairaalat B-sjukhus *Hospitals, type B*	Tuberkuloosilaitokset Tuberkulosinrättningar *Tuberculosis institutions*	Yhteensä Summa *Total*
Ulvila — Ulvsby	T-P	15	7/1	7/1	Ei tietoa Ingen uppgift *No data*	23.5	23.5	—	—	—	—	23.0	13.0	10.0	7.1	53.6
Urjala	H	14	10/5	9/2		45.7	18.2	5.1	0.9	—	21.5	44.0	17.0	27.0	(3)	89.7
Utajärvi	O	3	17/2	17/1		24.2	16.5	—	—	7.7	—	7.7	5.5	2.2	6.7	38.6
Utsjoki	L	1	18/3	18/2		18.0	2.0	—	—	—	16.0	2.7	2.7	—	0.8	21.5
Uudenkaarlepyyn mlk. — Nykarleby lk.	V	6	16/3	15/1		16.4	5.5	4.9	—	—	6.0	7.3	5.3	2.0	(1)	23.7
Uukuniemi	Ky	11	12/1	10/6		6.6	4.6	—	—	—	2.0	4.5	2.3	2.2	1.1	12.2
Uurainen	K-S	8	15/9	13/2		18.8	11.3	—	—	—	7.5	14.2	3.2	11.0	(1)	33.0
Vaala	O	4	17/2	17/1		34.0	23.0	—	—	11.0	—	30.3	6.3	24.0	6.8	71.1
Vahto	T-P	16	5/2	6/1		6.7	4.1	—	—	2.6	—	3.3	2.3	1.0	1.1	11.1
Valkeala	Ky	20	12/3	10/4		52.5	7.8	43.0	1.7	—	—	72.7	27.2	45.5	6.3	131.5
Valtimo	P-K	10	13/4	11/2		27.0	11.0	—	—	—	16.0	22.0	5.8	16.2	(1)	49.0
Vampula	T-P	16	7/2	7/4		7.7	1.4	6.3	—	—	—	12.0	8.0	4.0	4.5	24.2
Varpaisjärvi	Ku	9	14/2	12/3		18.2	16.8	1.4	—	—	—	30.5	14.5	16.0	(2)	48.7
Vehkalahti	Ky	20	12/5	10/3		50.8	23.3	—	27.5	—	—	49.5	17.0	32.5	5.3	105.6
Vehmaa	T-P	16	6/2	6/1		9.1	2.7	6.4	—	—	—	15.3	12.2	3.1	4.1	28.5
Vehmersalmi	Ku	9	14/4	12/2		12.3	12.3	—	—	—	—	17.3	8.3	9.0	(1)	29.6
Velkua	T-P	16	6/2	6/1		2.7	1.4	—	—	1.3	—	1.1	0.9	0.2	0.1	3.9
Vesanto	Ku	9	14/4	12/2		25.6	14.6	—	—	—	11.0	22.3	10.4	11.9	(1)	47.9
Vesilahti	H	14	9	8		19.6	15.5	3.3	0.8	—	—	38.9	12.3	26.6	(1)	58.5
Veteli — Vetil	V	5	15/4	14/4		23.8	4.8	—	—	—	19.0	7.6	7.6	—	3.8	35.2
Vieremä	Ku	9	14/2	12/3		36.9	10.1	22.8	—	—	4.0	41.9	15.5	26.4	(2)	78.8
Vihanti	O	3	17/2	16		25.7	16.5	2.2	—	—	7.0	16.6	5.5	11.1	7.5	49.8
Vihti	U	21	4/4	5		69.3	16.1	6.5	1.7	—	45.0	69.7	25.9	43.8	8.1	147.1
Viiala	H	14	9	8		26.2	15.5	8.7	—	—	2.0	16.3	10.3	6.0	(1)	42.5
Viitasaari	K-S	8	15/10	13/2		63.0	23.0	—	—	—	40.0	49.8	9.8	40.0	(1)	112.8
Viljakkala	T-P	14	8	8		8.1	5.1	—	—	—	3.0	7.7	5.5	2.2	(1)	15.8
Vilppula	H	14	9	8		55.4	11.6	43.8	—	—	—	39.9	18.5	21.4	(1)	95.3

Vimpeli — Vindala	V	7	15/4	14/3	20.6	3.0	2.2	0.4	—	15.0	29.2	6.5	22.7	3.8	53.6
Virolahti	Ky	20	12/5	10/3	22.6	7.8	—	0.8	—	14.0	24.5	11.3	13.2	4.2	51.3
Virtasalmi	M	12	11/6	10/5	9.3	2.3	7.0	—	—	—	15.2	5.0	10.2	1.1	25.6
Vuolijoki	O	4	17/3	17/2	15.0	15.0	—	—	—	—	16.7	4.7	12.0	5.2	36.9
Vårdö	A	17	19/2	19	3.2	3.2	—	—	—	—	2.1	1.1	1.0	2.0	7.3
Vähäkyrö — Lillkyro	V	6	15/3	14/1	13.1	13.1	—	—	—	—	22.2	8.7	13.5	3.0	38.3
Värtsilä	P-K	10	13/5	11/1	10.0	7.0	—	—	—	3.0	10.0	3.5	6.5	(1)	20.0
Västanfjärd	T-P	16	3/2	4/3	4.1	1.4	—	1.5	1.2	—	4.3	2.3	2.0	1.9	10.3
Vöyri — Vörå	V	6	16/2	15/2	20.4	18.0	2.4	—	—	—	22.1	17.1	5.0	(2)	42.5
Ylihärmä	V	7	15/3	14/3	4.0	4.0	—	—	—	—	16.0	5.4	10.6	1.5	21.5
Yli-Ii	O	3	17/2	17/1	14.5	9.4	—	—	5.1	—	14.3	3.2	11.1	3.8	32.6
Ylikiiminki	O	3	17/2	17/1	16.9	11.8	—	—	5.1	—	16.9	4.7	12.2	3.0	36.8
Ylistaro	V	7	15/3	14/1	12.0	12.0	—	—	—	—	42.7	13.0	29.7	6.1	60.8
Ylitornio — Övertorneå	L	2	18/1	18/1	57.0	17.0	—	—	—	40.0	38.1	15.5	22.6	7.7	102.8
Ylämaa	Ky	13	12/6	10/2	11.5	6.5	—	5.0	—	—	15.0	7.9	7.1	1.1	27.6
Yläne	T-P	16	6/2	6/1	12.8	2.7	3.1	—	—	7.0	13.0	10.4	2.6	3.1	28.9
Ylöjärvi	H	14	9	8	26.5	25.7	—	0.8	—	—	42.5	12.2	30.3	(2)	69.0
Ypäjä	H	16	8	9/2	20.3	5.4	12.9	—	—	2.0	16.8	7.8	9.0	(1)	37.1
Ähtäri	V	7	15/3	14/1	70.2	3.0	53.3	0.9	—	13.0	50.5	13.0	37.5	6.1	126.8
Ähtävä — Esse	V	6	16/3	15/1	15.9	4.2	9.7	—	—	2.0	7.3	5.3	2.0	(1)	23.2
Yhteensä — Summa — *Total*	.	.	.	.	**10 621.9**	**4 521.6**	**1 605.1**	**225.4**	**290.1**	**3 979.7**	**9 143.0**	**4 255.4**	**4 887.6**	**1 201.9**	**20 966.8**
Kaikki yhteensä [16]) — Total summa [16]) — *Total* [16]) ..	.	.	.	.	**28 091.0**	**12 746.0**	**3 324.0**	**5 267.0**	**507.0**	**6 247.0**	**19 018.0**	**10 343.0**	**8 675.0**	**2 500.0**	**49 609.0**

[16]) Valtion ja yksityisten sairaaloiden sairaansijoja lukuun ottamatta. — Exklusive vårdplatser, vilka tillhör statens och privata sjukhus. — *Excluding beds in state and private hospitals.*

Terveydenhuollon lainsäädäntöä 1971—76

1971

Asetus terveydenhoitoasetuksen muuttamisesta 3/71
Laki raskauden keskeyttämisestä annetun lain muuttamisesta 18/71
Asetus lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosastosta 119/71

Asetus sosiaalihuollon, terveyden- ja sairaanhoidon, raittiustoimen sekä eläinlääkintähuollon piirihallintoa koskevan uudistuksen voimaanpanosta 159/71
Laki farmasian tutkinnon suorittaneiden henkilöiden yhteispohjoismaisista työmarkkinoista Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välillä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta 200/71
Laki hammaslääkärintoimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta 280/71
Laki keskussairaaloiden rakentamisesta annetun lain muuttamisesta 346/71
Valtioneuvoston päätös valtion elintarviketutkimuslaitoksista annetun päätöksen muuttamisesta 351/71
Asetus farmaseuttisten valmisteiden tuotannon tarkastusten keskinäistä hyväksymistä koskevan yleissopimuksen voimaansaattamisesta 413/71
Laki sukupolitautilain 15 §:n kumoamisesta 564/71
Asetus terveydenhoitoasetuksen muuttamisesta 671/71
Laki tuberkuloosilain muuttamisesta 729/71
Laki kunnallisista yleissairaaloista annetun lain muuttamisesta 770/71
Laki yliopistollisista keskussairaaloista annetun lain muuttamisesta 771/71
Laki mielisairaslain muuttamisesta 772/71
Laki tuberkuloosilain 27 ja 31 a §:n muuttamisesta 773/71
Laki terveydenhoitolain 11 §:n muuttamisesta 774/71
Asetus säteilyfysiikan laitoksesta annetun asetuksen muuttamisesta 833/71
Laki kunnallisista terveyssisarista annetun lain muuttamisesta 859/71
Laki kunnan kätilöistä annetun lain muuttamisesta 860/71

Asetus lääkintähuollosta poikkeuksellisissa oloissa annetun asetuksen muuttamisesta 1008/71
Valtioneuvoston päätös lääkintähuollon neuvottelukunnasta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta 1014/71

1972

Valtioneuvoston päätös lääketaksan vahvistamisesta 20/72

Huumausainelaki 41/72
Kansanterveyslaki 66/72
Laki kansanterveyslain voimaanpanosta 67/72
Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta 75/72
Asetus eräistä sairaanhoitolaitosten maksuista, korvauksista ja palkkioista annetun asetuksen muuttamisesta 82/72

Hälsovårdslagstiftning under åren 1971—76

1971

Förordning om ändring av hälsovårdsförordningen 3/71
Lag angående ändring av lagen om avbrytande av havandeskap 18/71
Förordning om social- och hälsovårdsavdelning vid länstyrelse 119/71
Förordning angående införande av distriktsförvaltningsreformen inom socialvården, hälso- och sjukvården, nykterhetsverksamheten samt veterinärvården 159/71
Lag angående godkännande av vissa bestämmelser i överenskommelsen mellan Finland, Danmark, Island, Norge och Sverige om gemensam nordisk arbetsmarknad för dem, som avlagt farmaceutisk examen, samt angående tillämpningen av överenskommelsen 200/71
Lag angående ändring av lagen om utövning av tandläkaryrket 280/71
Lag angående ändring av lagen om byggande av centralsjukhus 346/71
Statsrådets beslut angående ändring av statsrådets beslut om statens anstalter för livsmedelundersökningar 351/71
Förordning om bringande i kraft av konventionen om ömsesidigt godkännande av kontroll av tillverkningen av farmaceutiska preparat 413/71
Lag angående av 15 § lagen om könssjukdomar 564/71
Förordning om ändring av hälsovårdsförordningen 671/71
Lag om ändring av tuberkuloslagen 729/71
Lag angående ändring av lagen om kommunala allmänna sjukhus 770/71
Lag angående ändring av lagen om universitetscentralsjukhus 771/71
Lag om ändring av sinnessjuklagen 772/71
Lag om ändring av 27 och 31 a §§ tuberkuloslagen 773/71
Lag om ändring av 11 § hälsovårdslagen 774/71
Förordning angående ändring av förordningen om radiofysikaliska institutet 833/71
Lag angående ändring av lagen om kommunala hälsosystrar 859/71
Lag angående ändring av lagen om kommunala barnmorskor 860/71
Förordning angående ändring av förordningen om medicinalvården under undantagsförhållanden 1008/71
Statsrådets beslut om ändring av statsrådets beslut angående medicinaldelegationen 1014/71

1972

Statsrådets beslut angående fastställande av medicinaltaxan 20/72
Narkotikalagen 41/72
Folkhälsolagen 66/72
Lag angående införande av folkhälsolagen 67/72
Lag om ändring av sjukförsäkringslagen 75/72
Förordning angående ändring av förordningen om vissa avgifter, ersättningar och arvoden vid sjukvårdsinrättningar 82/72

Asetus lääkevarastoista annetun asetuksen muuttamisesta 135/72
Huumausaineasetus 161/72
Kansanterveysasetus 205/72
Asetus terveyskeskuksissa perittävistä maksuista ja korvauksista 206/72
Laki kansanterveyslain voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta 241/72
Asetus terveydenhoitoasetuksen muuttamisesta 248/72
Valtioneuvoston päätös apteekkitavara- ja eräiden muiden luetteloiden vahvistamisesta 356/72
Asetus kansanterveysasetuksen muuttamisesta 368/72
Asetus terveyskeskuksessa perittävistä maksuista ja korvauksista annetun asetuksen muuttamisesta 383/72
Sosiaali- ja terveysministeriön päätös kaatumatautisten hoitolaitosten päivämaksusta 451/72
Laki kunnallisista yleissairaaloista annetun lain muuttamisesta 550/72
Asetus lääkintöhallituksesta annetun asetuksen muuttamisesta 609/72
Asetus tuberkuloosiasetuksen muuttamisesta 611/72

Asetus terveyskeskuksessa perittävistä maksuista ja korvauksista annetun asetuksen muuttamisesta 693/72
Asetus mielisairasasetuksen muuttamisesta 782/72
Laki vajaamielislain muuttamisesta 798/72

Förordning angående ändring av förordningen om läkemedelsförråd 135/72
Narkotikaförordning 161/72
Folkhälsoförordning 205/72
Förordning om avgifter och ersättningar som skall uppbäras vid hälsovårdscentral 206/72
Lag om ändring av lagen angående införande av folkhälsolagen 241/72
Förordning om ändring av hälsovårdsförordningen 248/72
Statsrådets beslut angående fastställande av apoteksvaru- och särskilda andra förteckningar 356/72
Förordning om ändring av folkhälsoförordningen 368/72
Förordning angående ändring av förordningen om avgifter och ersättningar som skall uppbäras vid hälsovårdscentral 383/72
Social- och hälsovårdsministeriets beslut om dagavgiften i vårdanstalter för fallandesjuka 451/72
Lag angående ändring av lagen om kommunala allmänna sjukhus 550/72
Förordning angående ändring av förordningen om medicinalstyrelsen 609/72
Förordningen angående ändring av tuberkulosförordningen 611/72
Förordning om finansiering av arbetskyddsarbete som avses i 35 § lagen om olycksfallsförsäkring 693/72
Förordning om ändring av sinnessjukförordningen 782/72
Lag angående ändring av lagen om psykiskt efterblivna 798/72

1973

Asetus valtion työterveys- ja työturvallisuuslain neuvottelukunnasta 10/73
Asetus kunnallisista yleissairaaloista annetun asetuksen muuttamisesta 65/73
Asetus lääkintöhallituksesta annetun asetuksen muuttamisesta 304/73
Asetus terveyden- ja sairaanhoidon hallinnosta Ahvenanmaan maakunnassa 375/73
Valtioneuvoston päätös lääketaksasta 416/73

Laki kuolemansyyn selvittämisestä 459/73
Laki kunnallisista yleissairaaloista annetun lain muuttamisesta 460/73
Asetus terveydenhoitoasetuksen muuttamisesta 530/73
Laki kunnallisista yleissairaaloista annetun lain muuttamisesta 535/73
Laki tuberkuloosilain muuttamisesta 536/73
Laki mielisairaslain muuttamisesta 537/73
Laki kansanterveyslain muuttamisesta 538/73
Asetus lääkintöhallituksesta annetun asetuksen muuttamisesta 634/73
Asetus mielisairasasetuksen 49 §:n muuttamisesta 737/73
Asetus apteekkilaitoksesta annetun lain toimeenpanemisesta annetun asetuksen muuttamisesta 835/73
Asetus kuolemansyyn selvittämisestä 948/73
Asetus kansanterveysasetuksen muuttamisesta 957/73
Asetus kunnallisista yleissairaaloista annetun asetuksen muuttamisesta 958/73

1973

Förordning om statens delegation för arbetshygien och arbetarskydd 10/73
Förordning angående ändring av förordningen om kommunala allmänna sjukhus 65/73
Förordning angående ändring av förordningen om medicinalstyrelsen 304/73
Förordning om hälso- och sjukvårdsförvaltningen i landskapet Åland 375/73
Social- och hälsovårdsministeriets beslut om förklarande av vissa preparat Statsrådets beslut angående medicinaltaxa 416/73
Lag om utredande av dödsorsak 459/73
Lag angående ändring av lagen om kommunala allmänna sjukhus 460/73
Förordning om ändring av hälsovårdsförordningen 530/73
Lag angående ändring av lagen om kommunala allmänna sjukhus 535/73
Lag om ändring av tuberkuloslagen 536/73
Lag om ändring av sinnessjuklagen 537/73
Lag om ändring av folkhälsolagen 538/73
Förordning angående ändring av förordningen om medicinalstyrelsen 634/73
Förordning om ändring av 49 § sinnessjukförordningen 737/73
Förordning om ändring av förordningen angående bringande i verkställighet av lagen om apoteksväsendet 835/73
Förordning om utredande av dödsorsak 948/73
Förordning om ändring av folkhälsoförordningen 957/73
Förordning angående ändring av förordningen om kommunala allmänna sjukhus 958/73

1974

Asetus lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosastosta annetun asetuksen muuttamisesta 117/74
Valtioneuvoston päätös lääketaksasta annetun päätöksen muuttamisesta 268/74

1974

Förordning angående ändring av förordningen om social- och hälsovårdsavdelning vid länsstyrelse 117/74
Statsrådets beslut om ändring av statsrådets beslut angående medicinaltaxa 268/74

Asetus Tampereen keskussairaalan käyttämisestä Tampereen yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan opetussairaalana 279/74

Asetus pohjoismaiden terveydenhoitokorkeakoulua koskevan sopimuksen voimassaolon jatkamisesta 341/74
Asetus huumausaineasetuksen muuttamisesta 371/74
Asetus terveyskeskuksessa perittävistä maksuista ja korvauksista annetun asetuksen muuttamisesta 372/74
Laki säteilyturvallisuuslaitoksesta 536/74
Laki terveydenhoitolain muuttamisesta 885/74
Laki terveydenhoitolain muuttamisesta 1039/74
Laki opintolainan myöntämisestä hammaslääkärintutkinnon suorittamiseksi ulkomailla annetun lain muuttamisesta 1106/74
Laki opintolainan myöntämisestä lääkärintutkinnon suorittamiseksi ulkomailla annetun lain muuttamisesta 1107/74
Laki apteekkitavaralain muuttamisesta 1109/74
Laki lääkelaboratoriosta 1110/74
Asetus lääkelaboratoriosta 1111/74

Förordning om nyttjande av Tampereen keskussairaala benämnda centralsjukhus såsom undervisningssjukhus för medicinska fakulteten vid Tampereen Yliopisto benämnda universitet 279/74
Förordning om förlängning av giltighetstiden för avtalet om nordisk hälsovårdshögskola 341/74
Förordning angående ändring av narkotikaförordningen 371/74
Förordning angående ändring av förordningen om avgifter och ersättningar som skall uppbäras vid hälsovårdscentral 372/74
Lag om strålsäkerhetsinstitutet 536/74
Lag om ändring av hälsovårdslagen 885/74
Lag om ändring av hälsovårdslagen 1039/74
Lag angående ändring av lagen om beviljande av studielån för avläggande av tandläkarexamen 1106/74
Lag angående ändring av lagen om beviljande av studielån för avläggande av läkarexamen i utlandet 1107/74
Lag om ändring av apoteksvarulagen 1109/74
Lag om läkemedelslaboratoriet 1110/74
Förordning om läkemedelslaboratoriet 1111/74

1975

Valtioneuvoston päätös lääketaksan muuttamisesta 58/75
Asetus säteilyturvallisuuslaitoksesta 103/75
Asetus säteilyturvallisuuslaitoksen oikeudesta myöntää säteilysuojauslaissa tarkoitettuja turvallisuuslupia 104/75
Asetus eräiden tehtävien siirtämisestä sosiaalihallitukselta ja lääkintöhallitukselta lääninhallitukselle 158/75
Asetus kansanterveysasetuksen 6 §:n muuttamisesta 246/75
Sosiaali- ja terveysministeriön päätös mielisairaanhoitolaitosten päivämaksuista 517/75
Laki kansaiterveyslain muuttamisesta 592/75
Laki kansanterveyslain voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta 593/75
Laki aluesairaaloiden ja sairasmajojen lakkauttamisesta annetun lain muuttamisesta 594/75
Laki kunnallisista yleissairaaloista annetun lain muuttamisesta 595/75
Laki keskussairaaloiden rakentamisesta annetun lain 6 a §:n muuttamisesta 596/75
Laki yliopistollisista keskussairaaloista annetun lain 13 ja 14 §:n muuttamisesta 597/75
Laki tuberkuloosilain muuttamisesta 599/75
Laki tuberkuloosin vastustamistyön järjestämisestä eräissä tapauksissa annetun lain 3 a ja 5 §:n muuttamisesta 600/75
Laki mielisairaslain muuttamisesta 601/75
Laki terveydenhoitolain 11 §:n muuttamisesta 602/75
Asetus apteekkilaitoksesta annetun lain toimeenpanemisesta annetun asetuksen muuttamisesta 678/75
Sosiaali- ja terveysministeriön päätös kaatumatautisten hoitolaitosten päivämaksuista 682/75
Isyyslaki 700/75
Sosiaali- ja terveysministeriön päätös mielisairaanhoitolaitosten päivämaksuista 803/75
Laki yliopistollisista keskussairaaloista annetun lain muuttamisesta 944/75
Valtioneuvoston päätös lääketaksasta 985/75
Laki kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 25 §:n muuttamisesta 991/75
Asetus yliopistollisista keskussairaaloista annetun asetuksen muuttamisesta 1053/75
Asetus terveydenhoitoasetuksen muuttamisesta 1054/75
Asetus kansanterveysasetuksen muuttamisesta 1055/75
Asetus tuberkuloosiasetuksen muuttamisesta 1056/75
Asetus mielisairasasetuksen muuttamisesta 1057/75

1975

Statsrådets beslut angående ändring av medicinaltaxan 58/75
Förordning om strålsäkerhetsinstitutet 103/75
Förordning om strålsäkerhetsinstitutets rätt att bevilja i lagen om strålningsskydd avsedda säkerhetstillstånd 104/75
Förordning angående överföring av vissa uppgifter från socialstyrelsen och medicinalstyrelsen till länsstyrelserna 158/75
Förordning om ändring av 6 § folkhälsoförordningen 246/75
Social- och hälsovårdsministeriets beslut om dagavgifter vid vårdanstalter för sinnessjuka 517/75
Lag om ändring av folkhälsolagen 592/75
Lag ändring av lagen angående införande av folkhälsolagen 593/75
Lag angående ändring av lagen om indragning av distriktssjukhus och sjukstugor 594/75
Lag angående ändring av lagen om kommunala allmänna sjukhus 595/75
Lag angående ändring av 6 a § lagen om byggande av centralsjukhus 596/75
Lag angående ändring av 13 och 14 §§ lagen om universitetscentralsjukhus 597/75
Lag om ändring av tuberkuloslagen 599/75
Lag angående ändring av 3 a och 5 §§ lagen om organiseringen av arbetet för tuberkulosens bekämpande i vissa fall 600/75
Lag om ändring av sinnessjuklagen 601/75
Lag om ändring av 11 § hälsovårdslagen 602/75
Förordning om ändring av förordningen angående bringande i verkställighet av lagen om apoteksväsendet 678/75
Social- och hälsovårdsministeriets beslut om dagavgiften i vårdanstalter för fallandesjuka 682/75
Lag om faderskap 700/75
Social- och hälsovårdsministeriets beslut om dagavgifter vid vårdanstalter för sinnessjuka 803/75
Lag angående ändring av lagen om universitetscentralsjukhus 944/75
Statsrådets beslut angående medicinaltaxa 985/75
Lag angående ändring av 25 § lagen om kommunala allmänna sjukhus 991/75
Förordning angående ändring av förordningen om universitetscentralsjukhus 1053/75
Förordning om ändring av hälsovårdsförordningen 1054/75
Förordning om ändring av folkhälsoförordningen 1055/75
Förordning om ändring av tuberkulosförordningen 1056/75
Förordning om ändring av sinnessjukförordningen 1057/75

Asetus kunnallisista yleissairaaloista annetun asetuksen muuttamisesta 1058/75
Asetus aluesairaaloiden ja sairasmajojen lakkauttamisesta annetun lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetun asetuksen muuttamisesta 1059/75
Sosiaali- ja terveysministeriön päätös reumatautisten hoitolaitosten päivämaksuista 1074/75

Förordning angående ändring av förordningen om kommunala allmänna sjukhus 1058/75
Förordning om ändring av förordningen angående verkställighet och tillämpning av lagen om indragning av distrikssjukhus och sjukstugor 1059/75
Social- och hälsovårdsministeriets beslut om dagavgifterna i vårdanstalter för reumasjuka 1074/75

1976

STM:n päätös erään valmisteen julistamisesta lievästi myrkylliseksi torjunta-aineeksi 41/76
Valtioneuvoston päätös apteekkitavara- ja eräiden muiden luetteloiden vahvistamisesta 47/76
109 Asetus Maailman terveysjärjestön perussäännön 24 ja 25 artiklan muutoksen voimaansaattamisesta 109/76

Asetus huumausaine-asetuksen muuttamisesta 269/76
Asetus hammaslääketieteellisistä tutkinnoista 290/76
Laki apteekkitavaralain muuttamisesta 313/76
Valtion työntekijäin terveydenhuollon ohjesääntö 386/76
Laki sairausvakuutuslain 34 §:n muuttamisesta 507/76
STM:n päätös sairaanhoito- ja eräiden huoltolaitosten arkistoihin kuuluvien asiakirjojen hävittämisestä annetun STM:n päätöksen muuttamisesta 531/76
Laki toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi 693/76
Laki kansanterveyslain muuttamisesta 737/76
Asetus kansanterveysasetuksen muuttamisesta 738/76
Laki kansanterveyslain voimaanpanosta annetun lain 10 §:n muuttamisesta 739/76
Laki sairaanhoitotoimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta 740/76
Laki terveydenhoitolain muuttamisesta 741/76
Asetus terveydenhoitoasetuksen muuttamisesta 742/76
Laki rokotuslain muuttamisesta 743/76
Asetus rokotusasetuksen muuttamisesta 744/76

Laki tuberkuloosilain muuttamisesta 745/76
Asetus tuberkuloosiasetuksen muuttamisesta 746/76
Laki mielisairaslain muuttamisesta 747/76
Asetus mielisairasasetuksen muuttamisesta 748/76
Laki sukupuolitautilain muuttamisesta 749/76
Asetus sukupuolitautiasetuksen muuttamisesta 750/76

Laki kunnallisista yleissairaaloista annetun lain muuttamisesta 751/76
Asetus kunnallisista yleissairaaloista annetun asetuksen muuttamisesta 752/76
Laki yksityisistä sairaanhoito- ja tutkimuslaitoksista annetun lain muuttamisesta 753/76
Asetus yksityisistä sairaanhoito- ja tutkimuslaitoksista annetun asetuksen muuttamisesta 754/76
Laki apteekkilaitoksesta annetun lain muuttamisesta 755/76
Asetus apteekkilaitoksesta annetun lain toimeenpanemisesta annetun asetuksen muuttamisesta 756/76
Asetus eräiden tehtävien siirtämisestä sosiaalihallitukselta ja lääkintöhallitukselta lääninhallitukselle annetun asetuksen kumoamisesta 766/76
Asetus psykotrooppisia aineita koskevan yleissopimuksen voimaansaattamisesta 781/76
Laki kansanterveyslain muuttamisesta 788/76
Asetus kaatumatautisten hoitolaitosten valtionavusta 875/76

Asetus reumatautisten hoitolaitosten valtionavusta 876/76

1976

SHM:s beslut om förklarande av ett preparat för lindrigt giftigt bekämpningsmedel 41/76
SR:s beslut angående fastställande av apoteksvaru- och särskilda andra förteckningar 47/76
Förordning om bringande i kraft av ändringar av artiklarna 24 och 25 i stadgan för Världens hälsovårdsorganisation 109/76
Förordning om ändring av narkotikaförordningen 269/76
Förordning om odontologiska examina 290/76
Lag om ändring av apoteksvarulagen 313/76
Reglementte för statens arbetstagares hälsovård 386/76
Lag angående ändring av 34 § sjukförsäkringslagen 507/76
SHM:s beslut om ändring av SHM:s beslut angående utgallring av handlingar i arkiven vid sjukvårdsanstalter och vissa vårdanstalter 531/76
Lag om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning 693/76
Lag om ändring av folkhälsolagen 737/76
Förordning om ändring av folkhälsoförordningen 738/76
Lag om ändring av 10 § lagen angående införande av folkhälsolagen 739/76
Lag angående ändring av lagen om utövning av sjukvårdsyrke 740/76
Lag om ändring av hälsovårdslagen 741/76
Förordning om ändring av hälsovårdsförordningen 742/76
Lag angående ändring av lagen om vaccination 743/76
Förordning angående ändring av förordningen om vaccination 744/76
Lag om ändring av tuberkuloslagen 745/76
Förordning om ändring av tuberkulosförordningen 746/76
Lag om ändring av sinnessjuklagen 747/76
Förordning om ändring av sinnessjukförordningen 748/76
Lag angående ändring av lagen om könssjukdomar 749/76
Förordning angående ändring av förordningen om könssjukdomar 750/76
Lag angående ändring av lagen kommunala allmänna sjukhus 751/76
Förordning angående ändring av förordningen om kommunala allmänna sjukhus 752/76
Lag angående ändring av lagen om privata sjukvårds- och undersökningsanstalter 753/76
Förordning angående ändring av förordningen om privata sjukvårds- och forskningsanstalter 754/76
Lag angående ändring av lagen om apoteksväsendet 755/76
Förordning om ändring av förordningen angående bringande i verkställighet av lagen om apoteksväsendet 756/76
Förordning angående ändring av förordningen om överföring av vissa uppgifter från socialstyrelsen och medicinalstyrelsen till länsstyrelserna 766/76
Förordning om bringande i kraft av konventionen angående psykotropiska ämnen 781/76
Lag om ändring av folkhälsolagen 788/76
Förordning om statsunderstöd åt vårdanstalter för fallandesjuka 875/76
Förordning om statsunderstöd åt vårdanstalter för reumasjuka 876/76

Asetus lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosastosta annetun asetuksen 9 §:n muuttamisesta 949/76
Laki kansanterveyslain 19 §:n muuttamisesta 1119/76
Laki terveydenhoitolain 10 §:n muuttamisesta 1120/76
Laki apteekkitavaralain 10 c §:n muuttamisesta 1121/76
Asetus terveyskeskuksessa perittävistä maksuista ja korvauksista annetun asetuksen muuttamisesta 1123/76

Asetus kansanterveysasetuksen muuttamisesta 1140/76
Laki toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi annetun lain 38 §:n muuttamisesta 1147/76

Lag om ändring av 19 § folkhälsolagen 1119/76
Lag om ändring av 10 § hälsovårdslagen 1120/76
Lag om ändring av 10 c § apoteksvarulagen 1121/76
Förordning angående ändring av förordningen om avgifter och ersättningar som skall uppbäras vid hälsovårdscentral 1123/76
Förordning om ändring av folkhälsoförordningen 1140/76
Lag angående ändring av 38 § lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning 1147/76

Asiahakemisto

Sakregister

Index

1277042232

ISSN 0303-2442